॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗवਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਅਨੁਦੀਪਨੀਪਾਠ

੧. ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹਅਨੁਦੀਪਨਾ

ਅਨਨ੍ਤਞ੍ਞਾਣਂ ਨਤ੍वਾਨ, ਲੋਕਾਲੋਕਕਰਂ ਜਿਨਂ।
ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਪਰਮਤ੍ਥ-ਦੀਪਨਿਯਾ ਨੁਦੀਪਨਿਂ॥

[ਤਤ੍ਥ, ਲੋਕਾਲੋਕਕਰਨ੍ਤਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਯਂ ਚਤੁਸ੍ਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਲੋਕਕਾਰਕਂ। ਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦੁवਿਧੋ ਪਧਾਨਤ੍ਥੋਚ ਪਰਿਯਾਯਤ੍ਥੋਚ। ਤਤ੍ਥ ਪਧਾਨਤ੍ਥੋ ਪਰਮਤ੍ਥੋਨਾਮ, ਪਧਾਨਤ੍ਥੋਤਿਚ ਪਦवਾਕਜਾਨਂ ਮੁਖਜਤ੍ਥੋ ਉਜੁਕਤ੍ਥੋ। ਪਰਿਯਾਯਤ੍ਥੋਪਿ ਕੋਚਿ, ਯੁਤ੍ਤਰੂਪੋ ਅਤ੍ਥੋ ਪਰਮਤ੍ਥੋ ਯੇव। ਪਰਮਤ੍ਥਂਦੀਪੇਤਿਪਕਾਸੇਤੀਤਿਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨੀ]। ਤਂਪਰ ਮਤ੍ਥਦੀਪਨਿਂਕਰੋਨ੍ਤੋਆਚਰਿਯੋ ਪਥਮਂਤਾव ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਭਗवਤੋ ਪਣਾਮਂਕਰੋਤਿ ‘‘ਉਦਯਾਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ।

ਤਤ੍ਥ ‘‘ਉਦਯਾ’’ਤਿ ਉਦਯਤੋਉਗ੍ਗਮਨਤੋ। ‘‘ਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਮਹਾਸੂਰਸ੍ਸ। ‘‘ਏਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਦੁਤੀਯਸ੍ਸ, ਅਸਦਿ ਸਸ੍ਸवਾ । ‘‘ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਰਂਸਿਜਾਲਿਨੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋਤਿਸਤ੍ਥਸਾ ਸਨਧਮ੍ਮੋवੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥਚ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਸਹਸ੍ਸਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤੋ ਦੇਸਨਾਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਂਰਂਸਿਜਾਲਂਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਰਂਸਿਜਾਲੀ। ਤਸ੍ਸਸਦ੍ਧਮ੍ਮਰਂਸਿਜਾਲਿਨੋ। ‘‘ਪਬੁਜ੍ਝਿਂਸੂ’’ਤਿ वਿਕਸਿਂਸੁ, ਚਤੁਸ੍ਸਚ੍ਚਞ੍ਞਾਣवਿਕਾਸਂਤਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਫੁਲ੍ਲਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ‘‘ਜਨਮ੍ਬੁਜਾ’’ਤਿ ਜਨਸਙ੍ਖਾਤਾਅਮ੍ਬੁਜਾ। ਤਤ੍ਥਜਨਾਨਾਮ ਇਧਬੋਧਨੇਯਜਸਤ੍ਤਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਯੇਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍वਾ ਚਤੁਸ੍ਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਂ ਬੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਮ੍ਬੁਜਾਤਿਪਦੁਮਾ। ‘‘ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਮਹਾਸਰੇਤਿ’’ ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤ ਸਙ੍ਖਾਤੇ ਜਨਮ੍ਬੁਜਮਹਾਸਰੇ। ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਨਾਮਦਸਸਹਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕवਾਲ਼ਂ, ਯਂ ਏਕਂ ਬੁਦ੍ਧਕ੍ਖੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿ वੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਚ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਭਾवਤ੍ਥਾਯ ਪਥਮਮਹਾਭਿਨੀਹਾਰਕਾਲਾਦੀਸੁ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨਪਥवਿਕਮ੍ਪਨਾਦੀਨਿਪवਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਯਤ੍ਥਚवਸਨ੍ਤਾਦੇवਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧਪਰਿਸਾਹੋਨ੍ਤਿ। ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਮਹਾਸਰੇਯਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਰਂਸਿਜਾਲਿਨੋ ਮਹਾਸੂਰਸ੍ਸ ਉਦਯਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਮਹਾਸਰੇ ਜਨਮ੍ਬੁਜਾਪਬੁਜ੍ਝਿਂਸੂਤਿਯੋਜਨਾ।

‘‘ਤਂ ਮਹਾਸੂਰ’’ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਮਹਾਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲਂ। ਜਨਮ੍ਬੁਜ ਸਨ੍ਤਾਨੇਸੁਪवਤ੍ਤਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਮੋਹਤਮਂਨੂਦਤਿ ਅਪਨੇਤਿ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਰਂਸਿਜਾਲਂ वਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤੀਤਿ ਮਹਾਮੋਹਤਮੋਨੁਦੋ। ਤਂ ‘‘ਮਹਾਮੋਹਤਮੋਨੁਦਂ’’।

ਏवਂ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਪਣਾਮਂ ਕਤ੍वਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਇਚ੍ਛਿਤਂ ਪਣਾਮਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਪਰਿਣਾਮੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਸਞ੍ਜਾਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਸੋਮਹਾਸੂਰੋਮਯ੍ਹਂ ਹਦਯੇ ਸਞ੍ਜਾਤਂ ਤਮੋਖਨ੍ਧਂ ਪਨੂਦਤ’’ਨ੍ਤਿਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਞ੍ਜਾਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁਜਾਤਂ, ਅਨਮਤਗ੍ਗੇਸਂਸਾਰੇ ਦਲ਼੍ਹਂ ਪवਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਤਮੋਖਨ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਮੋਹਤਮੋਖਨ੍ਧਂ। ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਤਮੋਖਨ੍ਧਂ वਾ। ਅਨ੍ਤਰਾਯਕਰਾਨਿ ਉਪवੀਲ਼ਕੋਪਘਾਤਕਕਮ੍ਮਾਨਿਪਿ ਤਮੋਖਨ੍ਧੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਏव। ਤਥਾ ਰੋਗਾਦਯੋ ਅਨ੍ਤਰਾਯ ਧਮ੍ਮਾਪਿ ਤਮੋਜਾਤਿਕਾਏवਤਮੋਤਮਪਰਾਯਨੋਤਿਆਦੀਸੁ। ‘‘ਪਨੂਦਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪਨੂਦਤੁ, ਅਪਨੇਤੁ, ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤੁ।

ਏवਂ ਸਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਪਣਾਮਂ ਕਤ੍वਾ ਇਦਾਨਿ ਸਨਿਦਾਨਂ ਗਨ੍ਥਪ੍ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ‘‘ਪੋਰਾਣਕੇਹੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਦਾਨਂ ਨਾਮ ਗਨ੍ਥਪ੍ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਆਸਨ੍ਨਕਾਰਣਂ। ਕਤਧਂਪਨਤਨ੍ਤਿ, ਸਾਰਤ੍ਥਾਭਿਮਾਨੀਨਂ ਯਾਚਨਞ੍ਚਸਙ੍ਗਹਸ੍ਸवਿਪੁਲਤ੍ਤਤਾ ਚ।

ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਸਕਾਰਣੰ ਯਾਚਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪੁਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਸਉਪਮੰਵਿਪੁਲਤ੍ਥਤੰਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਤਸ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਗਨ੍ਥਪ੍ਪਕਾਰ ਗਨ੍ਥਗੁਣੇਹਿ ਸਹਗਨ੍ਥਪ੍ਪਟਿਞ੍ਞੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਗਾਥਾਯੰ ''ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ ਪੋਰਾਣਕੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਵਣ੍ਣਿਤਾ ਬਹੂਵਣ੍ਣਨਾ ਇਧਲੋਕਮ੍ਹਿਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਵਣ੍ਣਨਾ''ਤਿ ਪੋਰਾਣਟੀਕਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਅਭਿਨਵੰ ਵਣ੍ਣਨੰ ਯਾਚਨ੍ਤੀਤਿ। ''ਯੇ ਸਾਰਤ੍ਥਾਭਿਮਾਨਿਨੋ, ਤੇ ਤਾਹਿਬਹੂਹਿ ਪੋਰਾਣਵਣ੍ਣਨਾਹਿਤੁਟ੍ਠਿੰ ਨਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਯਾਚਨ੍ਤੀ''ਤਿਯੋਜਨਾ। ਏਤੇਨ ਅਪ੍ਪਸਾਰਤ੍ਥਾ ਏਵ ਤਾਪੋਰਾਣਵਣ੍ਣਨਾਯੋਤਿਪਿ ਦੀਪੇਤਿਯੇਵ। ਤਤ੍ਥ ''ਤੁਟ੍ਠਿ''ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿੰ। ਨਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿਨਪਟਿਲਭਨ੍ਤਿ। ''ਯੇ''ਤਿਯੋਜਨਾ।

ਸਾਰਤ੍ਥਮੇਵ ਅਭਿਮਾਨੇਨ੍ਤਿ, ਵਿਸੇਸੇਨ ਨਨ੍ਦਨ੍ਤਿਸੀਲੇਨਾਤਿ ਸਾਰਤ੍ਥਾਭਿਮਾਨਿਨੋ। ਤੇਨਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤੀਤਿਪੁਰਿਮੇਨਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪੁਨ ''ਤੇ''ਤਿ ਤਾਹਿ ਤੁਟ੍ਠਿੰ ਅਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਤੇਜਨਾ। ''ਮ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। ''ਸਙ੍ਗਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਮਤ੍ਥਸ੍ਸਦੀਪਨੰ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾਟੀਕਾਯ ''ਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨੀ''ਤਿ ਨਾਮੰਪਿ ਸਿਦ੍ਧੰਹੋਤਿ। ''ਮਹਣ੍ਣਵੇ''ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ। ''ਰਤਨਾਨੀ''ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦੀਨਿ ਰਤਨਾਨਿ। ''ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਉਦ੍ਧੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ। ''ਯਥਿਚ੍ਛਕੰਵੀ''ਤਿਯਥਿਚ੍ਛਿਤੰਪਿ। ਯਤ੍ਤਕੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੰਵੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਦਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ''ਤਿ ਦਦੇਯ੍ਯੁੰ। ਕਾਮੰ ਦਦਨ੍ਤੁਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਯ੍ਯਾਦਿਵਚਨਾਨੰ ਅਨੁਮਤਿ ਅਤ੍ਥੇਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ''ਨਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਾਵਊਨਤਾ''ਤਿ ਮਹਣ੍ਣਵੇਰਤਨਾਨੰ ਊਨਤਾਹਾਨਿਤਾ ਨਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਾਵ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਪਰਿਮਾਣ ਰਤਨਾਧਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ। ਯਤੋ ਸੋ ਸਾਗਰੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸਾਨੰਧਨਰਤਨਾਨੰ ਗੇਹਗਬ੍ਭਸਦਿਸਤ੍ਤਾਸਾਗਰੋਤਿ ਹਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ।

''ਤਥੇਵੇਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਹੇਤਥੇਵ। ''ਵਿਪੁਲਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਾ। ''ਰਤਨੂਪਮਾ''ਤਿ ਮਹਣ੍ਣਵੇ ਰਤਨਸਦਿਸਾ। ''ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰਪੀ''ਤਿ ਅਨੇਕਸਤਵਾਰੰਪਿ। ''ਵਣ੍ਣੇਯ੍ਯੁੰ''ਤਿ ਕਾਮੰਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੁ। ''ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਪਰਿਤੋ ਅਨਵਸੇਸਤੋ ਆਦਿਨ੍ਨਾ ਗਹਿਤਾ। ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਨਹੇਸ੍ਸਰੇ''ਤਿ ਨਹੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਨਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ''ਤਸ੍ਮਾ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਾਚ ਯਾਚਨ੍ਤਿ, ਯਸ੍ਮਾਚ ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਾਨਹੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। ''ਤਾਸੁਵਣ੍ਣਨਾਸੂ''ਤਿ ਤਾਸੁ ਪੋਰਾਣਟੀਕਾਸੁ। ''ਵਣ੍ਣਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਵਵਣ੍ਣਨੰ, ਅਭਿਨਵਟੀਕੰਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕੀਦਿਸੰਵਣ੍ਣਨੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਹ ''ਨਾਨਾਸਾਰਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਉਤ੍ਤਾਨਪਦਬਜਞ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਾਨਪਦਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਾਨਵਾਕਜਞ੍ਚ। ''ਨਾਤਿਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਨਾਤਿਸਙ੍ਖੇਪੰਨਾਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਞ੍ਚ। ਮਨ੍ਦਾ ਬੁਦ੍ਧਿ ਯੇਸੰ ਤੇ ਮਨ੍ਦਬੁਦ੍ਧਿਨੋ। ''ਮਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਮੁਦੁਕਾ। ''ਬੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਞਾਣੰ। ਮਨ੍ਦਬੁਦ੍ਧਿਨੋ ਸੋਤੁਜਨੇ ਪਬੋਧੇਤਿ ਵਿਕਾਸੇਤਿ, ਞਾਣ ਵਿਕਾਸੰਪਾਪੇਤੀਤਿ ਮਨ੍ਦਬੁਦ੍ਧਿਪ੍ਪਬੋਧਨਾ। ''ਕਰਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। ''ਤ''ਨ੍ਤਿ ਤੰਵਣ੍ਣਨੰ। ''ਪਰਮਤ੍ਥੇਸੁਪਾਟਵਤ੍ਥਿਨੋਸੁਣਨ੍ਤੁ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਟੁਨੋਭਾਵੋਪਾਟਵੰ। ਪਟੁਨੋਤਿ ਬਜਤ੍ਤੁਸ੍ਸਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ। ਪਾਟਵੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਯੇਸੰ ਤੇ ਪਾਟਵਤ੍ਥਿਨੋ। ਇਤਿਸਦ੍ਦੋ ਪਰਿਸਮਾਪਨਜੋਤਕੋ। ਸੋ ਹਿ ਗਨ੍ਥਾਰਬ੍ਭਵਿਧਾਨਸ੍ਸ ਇਧਪਰਿਸਮਾਪਨੰ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਞਾਪੇਤੁੰ ਗਨ੍ਥਾਰਬ੍ਭਵਾਕਜਸ੍ਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਯੋਜਿਤੋ। ਅਵਯਵ ਵਾਕਜਾਨੰ ਪਿਯੋਜੀਯਤਿਯੇਵ। ਏਸਨਯੋਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਗਨ੍ਥਾਰਬ੍ਭਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧. ਏਵੰ ਗਨ੍ਥਾਰਬ੍ਭਵਿਧਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਆਦਿਗਾਥਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਕਾਰਣਪ੍ਫਲਸੰਯੋਗੰ। ਤਤ੍ਥ ਗਾਥਾਪਵਤ੍ਤਨੰ ਕਾਰਣੰ ਨਾਮ। ਪਞ੍ਚਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਨੰ ਫਲੰ ਨਾਮ। ਕਾਰਣਪ੍ਫਲਸੰਯੋਗੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋਨਾਮ। ''ਸਪ੍ਪਯੋਜਨੇ''ਤਿ ਫਲਪ੍ਪਯੋਜਨਸਹਿਤੇ। ਗਨ੍ਥੇਨ ਅਭਿਧਾਤਬ੍ਬੋ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਗਨ੍ਥਾਭਿਧੇਯ੍ਯੋ। ਨਿਪਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਨਿਪਚ੍ਚੰ। ਨਿਪਚ੍ਚ ਕਿਰਿਯਾ, ਨਿਪਚ੍ਚਾਕਾਰੋ, ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਸ੍ਸਕਰਣਨ੍ਤਿ ਸਮਾਸੋ। ''ਸਾ''ਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਵਨ੍ਦਨਾ। ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਅਭਿਹਿਤਾ''ਤਿ ਕਥਿਤਾ। ਪਕਾਸਿਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਪਧਾਨਤ੍ਥਭੂਤਾ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਭੂਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਦੁਵਿਧੋਹਿ ਅਤ੍ਥੋਵਚਨਤ੍ਥੋ ਚ ਅਭਿਧਾਨਤ੍ਥੋਚ। ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਗਤੋ, ਪੁਰਿਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਗਚ੍ਛਤਿ ਪਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਯੋਕੋਚਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਚਨਤ੍ਥੋਨਾਮ। ਪੁਰਿਸੋਤਿ ਪਦੇਨਦਸ੍ਸਿਤੋ ਪਧਾਨਤ੍ਥੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥੋ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਤ੍ਥੋ ਨਾਮਾਤਿ। ''ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾ, ਚਤੁਧਾ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ।
ਚਿਤ੍ਤੰ ਚੇਤਸਿਕੰ ਰੂਪੰ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਿਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾ॥ ਤਿ

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾਯੇਵਚ ਤੇਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾ ਏਵ ਇਧਪਧਾਨਤ੍ਥਭੂਤਾਤਿ ਚ, - ਪਧਾਨਤ੍ਥਾਏਵ ਇਧਗਨ੍ਥਾਭਿਧੇਯਜ ਭਾਵੇਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਚਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਕੇਚਿਪਨਵਦੇਯਜੁੰ, ਤੇਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾ ਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਕਰਣੰ ਪਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁੰ ਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਾਨਾਮਭਵੇਯਜੁੰ, ਨਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾ ਨਾਮ। ਇਧ ਚ ਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਾ ਏਵ ਅਭਿਧੇਯਜਭਾਵੇਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਭਿਧੇਯਜੋ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਦੇਨਾਤਿ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਤੇਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾ ਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਕਰਣੰ ਪਤ੍ਤਾਪਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾ ਏਵਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਿਸੁੰ ਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਾਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾਤਿਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਤੁਵੁਤ੍ਤੰ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਾਤਿ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਭਾਵਮਤ੍ਤੰ ਵਿਸਿਟ੍ਠੰ ਹੋਤਿ। ਤਦੇਵ ਇਧ ਅਭਿਧੇਯਜੋ ਨਾਮ ਸਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਙ੍ਗਹਿਤਭਾਵੋਪਿ ਅਭਿਧੇਯਜੋ ਯੇਵਾ''ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਸਙ੍ਗਹਿਤਭਾਵੋ''ਤਿਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹੋ, ਚੇਤਸਿਕਸਙ੍ਗਹੋਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਗਹਣਕਿਰਿਯਾ। ਸਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਞ੍ਞਾ ਨਹੋਤਿ। ਤੇਸ੍ਵੇਵਧਮ੍ਮੇਸੁਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਙ੍ਗਹਿਤਭਾਵੋਪਿ ਅਭਿਧੇਯਜੋ ਯੇਵਾ''ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿਤੇਹਿ ਅਞ੍ਞਾਨਹੋਤਿ, ਤੇ ਸ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। ਸਾਪਨ ਗਨ੍ਥਸ੍ਸਪਧਾਨਤ੍ਥੋ ਨਹੋਤਿ। ਇਧ ਚ ਪਧਾਨਤ੍ਥੋਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਤੰਨਸੁਨ੍ਦਰ''ਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਨਸੁਨ੍ਦਰਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਨਹਿਸੋ''ਤਿਆਦਿੰ। ਏਤ੍ਥਚਹਿਸਦ੍ਦੋ ਇਮਸ੍ਸ ਵਾਕ੍ਯਸ੍ਸਹੇਤੁਵਾਕ੍ਯਭਾਵੰ ਜੋਤੇਤਿ। ਏਸਨਯੋਪਰਤ੍ਥਾਪਿ। ''ਇਤੋਪਟ੍ਠਾਯ ਚਾ''ਤਿਆਦਿ ਗਨ੍ਥ ਗਰੁਦੋਸਵਿਵਜ੍ਜਨੰ। ਤਤ੍ਥ ''ਇਮਸ੍ਸਸਙ੍ਗਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹਸ੍ਸ। ''ਦੁਤੀਯਾ''ਤਿਦੁਤੀਯਾਟੀਕਾ। ''ਦ੍ਵੇਪੀ''ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿਟੀਕਾਯੋ। ''ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇਮਹਾਟੀਕਾ''ਤਿ ਆਚਰਿਯਧਮ੍ਮਪਾਲਤ੍ਥੇਰੇਨ ਕਤਾਪਰਮਤ੍ਥਮਞ੍ਜੂਸਾਨਾਮਟੀਕਾ। ਸਾ ਬ੍ਰਮ੍ਮਰਟ੍ਠੇ ਤਿਰਿਯਪਬ੍ਬਤਵਾਸਿਨਾ ਥੇਰੇਨਕਤੰ ਚੂਲਟੀਕੰ ਉਪਾਦਾਯ ਮਹਾਟੀਕਾਤਿ ਪਾਕਟਾ। ਤੰਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਗਨ੍ਥਪ੍ਪਕਾਰੋਚ ਪਕਾਰਵਨ੍ਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਹੇਵਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਵਿਨਾ ਨਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਸੋਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਪਦੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਾਮਞ੍ਚ ਸੋ ਤੇਹਿ ਸਹੇਵਸਿਜ੍ਝਤਿ, ਵਿਨਾਨਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਪਦੰ ਪਨ ਸਙ੍ਗਹਣਕਿਰਿਯਾਪਕਾਰੰਨ ਵਦਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਤੰ ਨਸੁਨ੍ਦਰ''ਨ੍ਤਿ। ਦੁਵਿਧੰ ਨਾਮੰ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਨਾਮੰ ਰੁਲ੍ਹਿਨਾਮਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ, ਅਤ੍ਥਾਨੁਗਤੰ ਨਾਮੰ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਨਾਮੰ, ਯਥਾ ਸੁਖਿਤਸ੍ਸਜਨਸ੍ਸ ਸੁਖੋਤਿਨਾਮੰ। ਅਤ੍ਥਰਹਿਤੰ ਆਰੋਪਿਤੰ ਨਾਮੰ ਰੁਲ੍ਹਿਨਾਮੰ, ਯਥਾ ਦੁਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਜਨਸ੍ਸ ਸੁਖੋਤਿ ਨਾਮੰ। ਇਧ ਪਨ ਅਨ੍ਵਤ੍ਥਨਾ ਮਨ੍ਤਿਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਅਤ੍ਥਾਨੁਗਤਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਤ੍ਥਾਨੁਗਤਾ''ਤਿ ਸਕਤ੍ਥਾਨੁਗਤਾ। ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੁਗਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਗਨ੍ਥਸਮਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਗਨ੍ਥਸਮ੍ਮੁਤਿ। ਗਨ੍ਥਸ੍ਸਨਾਮਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਸਙ੍ਗਹਗਨ੍ਥੋਨਾਮ ਪਾਲ੍ਹਿਯੰਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੇਧਮ੍ਮੇ ਏਕਤ੍ਥ ਸਭਾਗਰਾਸਿਕਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਗਨ੍ਥੋ। ਤੰ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਕੇਨ ਗਨ੍ਥੇਨਬਹੁਕੇਧਮ੍ਮੇਸੁਖੇਨਜਾਨਾਤਿ। ''ਤਦੁਗ੍ਗਹਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਦਿਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਉਗ੍ਗਹੋਚ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਧਾਰਣਾਦੀਨਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਠਸ੍ਸਵਾਚੁਗ੍ਗਤਕਰਣੰ ਉਗ੍ਗਹੋਨਾਮ। ਉਗ੍ਗਹਿ ਤਸ੍ਸਪਾਠਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੰ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਨਾਮ। ''ਅਨਾਯਾਸਤੋ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖੇਨ। ''ਲਦ੍ਧਬ੍ਬੰਫਲਾਨੁਫਲ''ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਰੂਪਤੋ ਅਵਬੁਜ੍ਝਨੰ ਸਰੂਪਾਵਬੋਧੋ। ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਲਕ੍ਖਣਾਵਬੋਧੋ ਰਸਾਵ ਬੋਧੋਤਿਆਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਅਨੁਪਾਦਾਯਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਫਲਾਨੁਫਲ''ਨ੍ਤਿ ਫਲਞ੍ਚੇਵ ਅਨੁਫਲਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ''ਫਲ''ਨ੍ਤਿ ਮੂਲਪ੍ਫਲੰ। ''ਅਨੁਫਲ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਪ੍ਫਲੰ। ਪਯੋਜੇਤੀਤਿ ''ਪਯੋਜਨੰ''। ਪਯੋਜੇਤੀਤਿ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। ਕਿੰ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। ਫਲਤ੍ਥਿਕਜਨੰ। ਕਤ੍ਥ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। ਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕੇਕਮ੍ਮੇ। ਕਿਮਤ੍ਥਾਯ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। ਤਸ੍ਸਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਰਣਤ੍ਥਾਯਾਤਿ। ਫਲਾਨੁਭਵਨਤ੍ਥਾਯ ਤਤ੍ਥਤਤ੍ਥ ਫਲਾਨੁਭਵਨਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਪਯੁਜ੍ਜੀਯਤੀਤਿ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਪਿਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ''ਤਿ ਵਚਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋ। ਕਿੰ ਵਚਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯਨ੍ਤਿ। ਕਾਰਣਵਚਨੰ ਫਲੰਪਿਦੀਪੇਤਿ। ਫਲਵਚਨੰ ਕਾਰਣੰਪਿਦੀਪੇਤਿ। ਯਥਾਤੰ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿੰ ਰਟ੍ਠੇ ਸਮ੍ਮਾਦੇਵੋ ਵੁਟ੍ਠੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੰ ਰਟ੍ਠੰਸੁ ਭਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਸੁਕਰਟ੍ਠੰ ਸੁਭਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿਵੁਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਰਟ੍ਠੇ ਸਮ੍ਮਾਦੇਵੋ ਵੁਟ੍ਠੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ। ਪਯੋਜਨੰ ਪਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥ ਸਦ੍ਦੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਙ੍ਗਹਵਚਨਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨੇਵ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਸਙ੍ਗਹਸਦ੍ਦੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਦਸ੍ਸਨੇ ਪਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵਚਨੰ

ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ। ਇਤਰਥਾ ਅਨਿਟ੍ਠਤ੍ਥਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋਪਿ ਸਿਯਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਤੰ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਨਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਹੇਤੁਵਾਕਜੇਨ ਤਦਤ੍ਥੰ ਸਾਧੇਤਿ।

੨. ਏਵੰ ਸਪ੍ਪਯੋਜਨੇ ਪਞ੍ਚਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸੰਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥਾਨੰ ਵਿਸੁੰਵਿਸੁੰ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਯੋਜਨਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤੇਸੁਪਞ੍ਚਸੁ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੇਸੁ। ਨਸਙ੍ਖਜਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਸਙ੍ਖਜੇਯਜੰ। ਸਙ੍ਖਾਤੁੰਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਪਮੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਮੇਯਜੰ। ਪਮੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵੰ ਕਿਚ੍ਚਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਕ੍ਕਤ੍ਥ ਦੀਪਨੰ ਹੋਤਿ। ਸਕਵਚਨੰ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨੇਨ ਸਾਧੇਤੁੰ ''ਯਥਾਹਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਗਾਥੰ ਆਹਰਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਯਥਾਹਾ''ਤਿ ਕਥੰ ਆਹ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਵੁਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਕੰ ਵਚਨੰ ਕਥੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਆਹ, ਕਥੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਆਹ, ਕਥੰ ਟੀਕਾਯੰ ਆਹਾਤਿ ਏਵੰ ਯਥਾਰਹੰ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਤੇਤਾਦਿਸੇਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਅਕੁਤੋਭਯੇ ਪੂਜਯਤੋ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਤੇ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧ ਬੁਦ੍ਧ ਸਾਵਕੇ। ''ਤਾਦਿਸੇ''ਤਿ ਤਥਾ ਰੂਪੇਸੀ ਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਗੁਣ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ। ''ਨਿਬ੍ਬੁਤੇ''ਤਿ ਕਿਲੇਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬੁਤੇ। ਨਤ੍ਥਿ ਕੁਤੋਚਿ ਹੇਤੁਤੋ ਭਯੰ ਯੇਸੰ ਤੇ ਅਕੁਤੋ ਭਯਾ। ਅਨਾਗਾਮਿ ਖੀਣਾਸਵਾ। ''ਭਯ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸਭਯੰ। ''ਪੂਜਯਤੋ''ਤਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸ। ''ਤੰ ਪਯੋਜਨ''ਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸਾਰਤਨਤ੍ਤਯ ਵਨ੍ਦਨਾਯ ਪਯੋਜਨੰ। ''ਸਙ੍ਗਹਕਾਰਾ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਘੋਸਤ੍ਥੇਰਾਦਯੋ ਪਚ੍ਛਿਮ ਅਟ੍ਠਕਥਾਕਾਰਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤੇਹਿ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣੇਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਨਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੋ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਾਅਭਿਨਵਅਟ੍ਠਕਥਾਯੋ ਸਙ੍ਗਹਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਚ ਆਚਰਿਯਾ ਸਙ੍ਗਹਕਾਰਾ ਨਾਮ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਙ੍ਗਹਕਾਰਾਤਿ ਬੁਦ੍ਧਘੋਸ। ਪੇ॰… ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤੇ ਅਨੁਰਾਯ ਨੀਵਾਰਣਮੇਵ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ। ਤੇਸੰ ਵਚਨੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਸਙ੍ਗਹਕਾਰ ਗਾਥੰ ਆਹਰਿ। ''ਰਤਨਤ੍ਤਯੇਕਤਸ੍ਸ ਏਤਸ੍ਸਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਅਸੇਸਤੋਸੋਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਹੀ''ਤਿ ਞਾਪਕਹੇਤੁ ਜੋਤਕੋ। ''ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩. ''ਕਥਞ੍ਚਹੋਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਤਿ ਅਯੰ ਪੁਚ੍ਛਾ। ''ਵੁਚ੍ਚਤੇ''ਤਿ ਵਿਸਜ੍ਜਨਾ ਕਥੀਯਤੇ। ''ਹੀ''ਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਜੋਤਕੋ। ''ਵਨ੍ਦਨਾ ਕਿਰਿਯਾਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦਕੋ ਪੁਞ੍ਞਪ੍ਪਵਾਹੋ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਅਨੇਕ…ਪੇ॰… ਵਾਰੇ''ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤ ਸੰਯੋਗਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗ ਵਚਨੰ। ''ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦੋ''ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸੋਤੋ, ਪੁਞ੍ਞਪ੍ਪਵਾਹੋਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ। ''ਸੋ ਚ ਪੁਞ੍ਞਾਤਿਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਸੋ ਪੁਞ੍ਞਾ ਤਿਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਖੇਤ੍ਤੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਜ੍ਝਾਸਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਅਨੁਤ੍ਤਰੇਸੂ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸੰਵਡ੍ਢਿਤ੍ਥਾਤਿ ਸੰਵਡ੍ਢਿਤੋ। ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦੋ। ਸੰਵਡ੍ਢਿਤਸ੍ਸਭਾਵੋ ਸੰਵਡ੍ਢਿਤਤ੍ਤੰ। ਸੁਗਨ੍ਧੇਹਿਵਿਯ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰਵਤ੍ਥੰ ਪਰਿਭਾਵੀਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਪਰਿਭਾਵਿਤੋ। ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦੋਯੇਵ। ਪਰਿਭਾਵਿਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਪਰਿਭਾਵਿਤਤ੍ਤੰ। ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਹੇਤੁ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨੰ। ''ਮਹਾਜੁਤਿਕੋ''ਤਿ ਮਹਾਤੇਜੋ। ''ਮਹਪ੍ਫਲੋ''ਤਿ ਮੂਲਪ੍ਫਲੇਨ ਮਹਪ੍ਫਲੋ। ''ਮਹਾਨਿਸੰਸੋ''ਤਿ ਆਨਿਸੰਸਪ੍ਫਲੇਨ ਮਹਾਨਿਸੰਸੋ। ਆਨਿਸੰਸਪ੍ਫਲਨ੍ਤਿ ਚ ਪਰਮ੍ਪਰਾ ਫਲੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਞ੍ਞੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਸਯਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤਿਸ੍ਸਯੋ। ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਤੰ ਅਤਿਸ੍ਸਯੋਚਾਤਿ ਪੁਞ੍ਞਾਤਿਸ੍ਸਯੋ। ਅਤਿਸ੍ਸਯਪੁਞ੍ਞੰ, ਅਧਿਕ ਪੁਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸੋ ਅਨੁਬਲੰ ਦੇਤਿ, ਓਕਾਸਲਾਭੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਥਞ੍ਚ ਅਨੁਬਲੰ ਦੇਤਿ, ਕਥਞ੍ਚ ਓਕਾਸਲਾਭੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਆਹ ''ਸਯੰ ਪਯੋਗ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਭਾਵੇਠਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ਤਤ੍ਥ ਪਯੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਾਮ ਅਤੀਤ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਾਨੰ ਬਲਵਤਰੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ। ''ਬਹਿਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਤੋ। ''ਵਿਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯੇ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ, ਵਿਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾਨਾਮ-ਰਾਜਤੋਵਾ ਚੋਰਤੋਵਾ-ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਗਤਾ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾਨਾਮ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਸਪ੍ਪਾਯ ਪਚ੍ਚਯਾ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਚ ਉਪਟ੍ਠਾਕਕੁਲਾਨਿ ਚ ਆਰਕ੍ਖ ਦੇਵਤਾਦਯੋ ਚ ਸੁਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾ। ਤੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਾਮੋਜ੍ਜ ਬਹੁ ਲਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਰਤ੍ਤਿਦਿਵੰ ਪੀਤਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਸੁਖਸਮਾਧੀਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਭੂਤਾ ਉਤੁਚਿਤ੍ਤਾਹਾਰਾ ਚ ਅਤਿ ਪਣੀਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ ਸਰੀਰਟ੍ਠਕਧਾਤੁਯੋ ਚ ਅਤਿਪਣੀਤਾ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਬ੍ਰੂਹਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਰੀਰਟ੍ਠਕਧਾਤੁਯੋ ਨਾਮ ਪਥਵਿ ਆਦਯੋ ਵਾਤਪਿਤ੍ਤੁਸੇਮ੍ਹਾਦਯੋਚ। ''ਅਨੁਬਲੰਦੇਤੀ''ਤਿਅਭਿਨਵਥਾਮਬਲੰ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। ''ਪੁਞ੍ਞਨ੍ਤਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਪਾਕਜਨਕਸ੍ਸ ਬਹੁਵਿਧਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। ''ਅਥਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਬਲਵਬਲਵਨ੍ਤਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਕਤਿ ਬਲਤੋ ਅਤਿਬਲਵਨ੍ਤਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ''ਤਸ੍ਮਿੰ ਥੇਰਸਨ੍ਤਾਨੇ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

‘‘ਇਟ੍ਠਪ੍ਫਲਘਨਪੂਰਿਤੇ’’ਤਿ ਇਟ੍ਠਪ੍ਫਲਭੂਤਾਨਂ ਰੂਪਸਨ੍ਤਤੀਨਂ ਘਨੇਨ ਪੂਰਿਤੇ। ‘‘ਓਕਾਸੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨੋਕਾਸੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ‘‘ਇਤੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ। ‘‘ਦੂਰਤੋ ਅਪਨੀਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਟ੍ਠਪ੍ਫਲਸਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਬਾਧਨ੍ਤਿ ਨੀਵਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਇਟ੍ਠਪ੍ਫਲਸਨ੍ਤਾਨਵਿਬਾਧਕਾਨਿ ਉਪਪੀਲ਼ਕੂਪਘਾਤਕਕਮ੍ਮਾਨਿ। ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਫਲ ਸਨ੍ਤਾਨ ਜਨਕਾਨਿ, ਅਕੁਸਲ ਜਨਕ ਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਅਪੁਞ੍ਞ ਕਮ੍ਮਾਨੀਤਿ ਤਾਨਿਤਿਵਿਧਾਨਿ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਨਿ ਦੂਰਤੋ ਅਪਨੀਤਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ਅਨੋਕਾਸਕਰਣੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਨਹੀ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਤਤੋ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਅਪੁਞ੍ਞ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਦੂਰਤੋ ਅਪਨੀਤਤ੍ਤਾ। ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬਾਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤੁ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦੀਨਂ ਅਭਿਵਾਦਨਕਮ੍ਮੇਗਰੁਂਕਰਣਂ ਅਭਿਵਾਦਨ ਸੀਲਂ ਨਾਮ। ਤਂ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਭਿਵਾਦਨਸੀਲੀ। ਗੁਣਵੁਦ੍ਧਵਯਵੁਦ੍ਧੇ ਅਪਚੇਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿ ਕਰਣੇਨ ਪੂਜੇਤਿਸੀਲੇਨਾਤਿ ਵੁਦ੍ਧਾਪਚਾਯੀ। ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿਸਮ੍ਪਦਾਨ ਵਚਨਂ। ਏਵਨ੍ਤਿਆਦਿਨਿ ਗਮਨ ਵਚਨਂ। ਨਿਗਮਨ੍ਤਿ ਚ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਮਨਂ। ਤਸ੍ਮਾਤਿਆਦਿ ਲਦ੍ਧਗੁਣ ਵਚਨਂ। ਲਦ੍ਧਗੁਣੋਤਿ ਚ ਤਂਤਂਪਸਙ੍ਗ ਵਿਸੋਧਨਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੋਵਿਸੁਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਥਾ ਵਚਨ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਲਦ੍ਧੋ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰੋਪਿ ਅਯਮਿਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ‘‘ਨਕੇਵਲਞ੍ਚ ਥੇਰਸ੍ਸੇਵ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਪਰਿਸਮਾਪਨਤ੍ਥਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਸੋਤੂਨਞ੍ਚਗਹਣ ਕਿਚ੍ਚ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਸੋਤਾਰੋ। ਤੇਸਂ। ‘‘ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨਂ। ‘‘ਵਨ੍ਨਾਸਿਦ੍ਧਿਯਾ’’ਤਿਰ ਤਨਤ੍ਤਯੇਵਨ੍ਨਾ ਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ਜਵਨਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਯਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤਰਾਯ ਨੀਵਾਰਣਂਨਾਮ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮੇ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਫਲਂ ਹੋਤਿ। ਦਿਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਪਥਮ ਜਵਨਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਪਥਮ ਜਵਨ ਚੇਤਨਾ ਏਵ ਇਧਪਰਿਯਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨੀਯਭੂਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾ ਪਨ ਪਥਮ ਜਵਨ ਚੇਤਨਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਸਬ੍ਬਦੁਬ੍ਬਲਾ ਏਵਸਿਯਾ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਤ੍ਤਾ। ਸੇਸ ਚੇਤਨਾਯੋ ਏਵ ਬਲਵਤਿਯੋ ਸਿਯੁਂ। ਕਸ੍ਮਾ, ਲਦ੍ਧਾ ਸੇਵਨਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ‘‘ਸਤ੍ਤਜਵਨਪਕ੍ਖੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਉਪਲਦ੍ਧਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤਂ ਨਸੁਨ੍ਦਰ’’ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਇਤੀ’’ਤਿ ਵਾਕਜਪਰਿਸਮਾਪਨਂ। ‘‘ਯਥਾ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਵਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਤਥਾਹੀ’’ਤਿ ਤਤੋ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਟ੍ਠਾਨੇਪਿ=ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋਆਹਾਰੋ ਇਮਸ੍ਸਕਾਯਸ੍ਸ ਆਹਾਰ ਪਚ੍ਚਯੇਨਪਚ੍ਚਯੋ=ਤਿਵਿਭਤ੍ਤੋ। ਇਤਰਥਾ ‘ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ ਆਹਾਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਆਹਾਰਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ’ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾਤਿ। ‘‘ਅਧੁਨਾਵਾ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਏਵ। ਏਵਂ ਵਨ੍ਨਾਯਪਯੋਜਨਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੇਸਾਨਂ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥਾਨਂ ਪਯੋਜਨਂ ਦੀਪੇਤੁਂ ‘‘ਯਸ੍ਮਾਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ, ‘‘ਆਦਿਤੋਵਿਦਿਤੇਸਤੀ’’ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ-ਭਾਸਿਸ੍ਸਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਹ-ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੇਸਤਿ, ‘‘ਉਸ੍ਸਾਹੋਜਾਯਤਿ’’। ਇਮਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਦੁਲ੍ਲਭੇ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਚ ਅਨਾਯਾਸੇਨ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮ, ਤਮ੍ਮੂਲਕਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਪਾਦਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਜਨਸ੍ਸਭਾਗਿਨੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦ ਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਦਤ੍ਥੋ। ‘‘ਬੁਜ੍ਝੀ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ‘‘ਏਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇ। ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਵਾਕਜਾਰਮ੍ਭ ਜੋਤਕੋ। ਵਾਕਜਾ ਰਮ੍ਭੋਤਿ ਚ ਮੂਲਵਾਕਜੇ ਯਂ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਕਥਨਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਵਾਕਜਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਭੋ। ਬੁਜ੍ਝਨਕਿਰਿਯਾਵੁਚ੍ਚਤਿਞਾਣਂ। ਕਥਂਪਨਅਵਿਪਰੀਤਤ੍ਥੋ ਪਵਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਦ੍ਦੋ ਅਸੇਸ ਬਜਾਪਨਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਪੁਰਿਮਤ੍ਥਮੇ ਵਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਚ ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਚ ਪੁਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਤਥਾਹੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ, ‘‘ਤਥਾਹੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਯਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋਤਿ ਜੋਤੇਤਿ। ‘‘ਅਵਿਪਰੀਤ’’ਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨ ਪਦਮੇਤਂ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਏਵਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਣਵਿਸਯੇ ਏਵ ਤੇਸਂ ਵਿਸਯੋਚਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਕੋਪਿ ਧਮ੍ਮੋ ਕਾਲਦੇਸਸਨ੍ਤਾਨਾਦਿਭੇਦੇਨ ਅਨਨ੍ਤ ਭੇਦੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਦੇਸਞਾਣਿਕਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋ ਏਕਧਮ੍ਮਂਪਿ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਜਾਨਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਤੇਹੀ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ’’ਤਿ ਸਭਾਵਤੋ, ਹੇਤੁਤੋ, ਪਚ੍ਚਯਤੋ, ਫਲਤੋ, ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਤੋ, ਕਾਲਤੋ, ਦੇਸਤੋਤਿਆਦਿਨਾ ਆਕਾਰੇਨ। ‘‘ਯਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਵਿਸਯੇਧਮ੍ਮੇ। ‘‘ਤੇ ਵਿਪਰੀਤਂ ਬੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯੁਂ, ਸੋ ਅਵਿਸਯੋ ਨਾਮਧਮ੍ਮੋਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿਯੋਜਨਾ। ਤਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਤੇਹੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ, ‘‘ਤਿਯਦ੍ਧਗਤੇ’’ਤਿ ਤੀਸੁਕਾਲੇਸੁ ਗਤੇ ਪਵਤ੍ਤੇ। ‘‘ਅਦ੍ਧਾਮੁਤ੍ਤਕੇ’’ਤਿ ਕਾਲਤ੍ਤਯਵਿਮੁਤ੍ਤਕੇ। ‘‘ਹਤ੍ਥਮਣਿਕੇਵਿਯਾ’’ਤਿ ਹਤ੍ਥ ਤਲੇ ਠਪਿਤਮਣਿਰਤਨਾਨਿਵਿਯ। ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿਆਦਿ ਪਾਲ਼ਿਸਾਧਕਂ। ਤਤ੍ਥ, ‘‘ਆਪਾਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਮੁਖਂ ਪਤਨਂ। ਆਬਾਧਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਓਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

‘‘ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਮਹਾਭਵਙ੍ਗ’’ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪਚ੍ਛਿਮਭਵੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਵਤ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਸੁ ਮਹਾਵਿਪਾਕੇਸੁ ਪਥਮਮਹਾਵਿਪਾਕੰ ਭਵਙ੍ਗ ਚਿਤ੍ਤੰ। ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਹਾਭਵਙ੍ਗੇ। ‘‘ਨਿਚ੍ਚਕਾਲੰ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨਾਕਾਰ ਪਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਆਵਰਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਇਦੰਪਿਹਿ ਏਕੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮਾਤਿ। ‘‘ਆਵਜ੍ਜਨਾਯਾ’’ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ। ਧਮ੍ਮਾ ਮਹਨ੍ਤਾ। ਭਵਙ੍ਗੰ ਪਰਿਤ੍ਤਕੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਤ੍ਤਕੰ ਭਵਙ੍ਗੰ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਮਹਨ੍ਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਨਪਹੋਤੀਤਿ ਚੋਦਕਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਨਚੋਦੇਤਬ੍ਬਮੇਤ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਠਾਨੰ ਨਚੋਦੇਤਬ੍ਬੰ। ‘‘ਪਰਮੁਕ੍ਕੰਸਪਤ੍ਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਉਕ੍ਕੰਸੋ’’ਤਿ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮੋ ਅਚ੍ਚੁਤ੍ਤਰੋ। ਪਰਮੋ ਉਕ੍ਕੰਸੋ ਪਰਮੁਕ੍ਕੰਸੋਤਿਵਿਗ੍ਗਹੋ।

ਏਵੰ ਸਮ੍ਮਾਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੰਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਸੰਸਦ੍ਦੋਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ, ‘‘ਉਪਸਗ੍ਗੋ’’ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗਪਦੰ। ‘‘ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੇਸੂ’’ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਾਦੀਨੰ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਞ੍ਞਾਣੇਸੁ। ਨਤ੍ਥਿ ਆਚਰਿਯੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਨਾਚਰਿਯੋ। ਸਮਾਸਨ੍ਤੇ ਕਕਾਰੇਨ ਸਹ ਅਨਾਚਰਿਯਕੋ। ਅਨਾਚਰਿਯਕਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਅਨਾਚਰਿਯਕਤਾ। ਤੰ ਅਨਾਚਰਿਯਕਤੰ। ਤਤੀਯਾ ਰੁਪ੍ਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਜ੍ਝਾਨੰ। ਤੰ ਭਗਵਾ ਆਲ਼ਾਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਾਰੁਪ੍ਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾ ਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਜ੍ਝਾਨੰ। ਤੰ ਉਦਕਸ੍ਸਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਆਲ਼ਾਰੁਦਕਮੂਲਿਕਾ’’ਤਿ। ‘‘ਅਨਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨਸਮਾਪਜ੍ਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ। ਅਨਾਸੇਵਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਛਡ੍ਡਿਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਏਤਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋਨਾਲੰ ਬੋਧਾਯ, ਅਥ ਖੋ ਯਾਵਦੇਵ ਤਤੀਯ ਚਤੁਤ੍ਥਾਰੁਪ੍ਪਭਵਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ ਆਦੀਨਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡਿਤਤ੍ਤਾ। ‘‘ਬੁਜ੍ਝਨਕਿਰਿਯਾਯਾ’’ਤਿ ਪਟਿਵੇਧਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ। ‘‘ਕੁਤੋ ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਤਾ ਕੁਤੋ ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮਾ ਏਵ ਚ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਾਯਪਦਟ੍ਠਾਨਾਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਾਲ਼ਿਯੰ। ‘‘ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੁਧਮ੍ਮੇਸੂ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਭਵੇ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਸ੍ਸਚਿਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇ ਸੁਚਤੁਸ੍ਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ‘‘ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝੀ’’ਤਿਪਦੇ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਦੇਵ ਞਾਣੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨੰ ਹੋਤਿ। ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਾ ਏਵਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਚ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਤਦਨਨ੍ਤਰਾ’’ਤਿ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤ ਮਗ੍ਗਵੀਥਿਯਾਚ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ ਵਾਰਾਨਞ੍ਚ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ’’ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥੇ। ‘‘ਭੁਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁਆਗਤੰ ਸਤ੍ਤਮੀਵਿਭਤ੍ਤਿਯਾਨਾਮੰ। ਤਾਸੁ ਹਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੰ, ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ, ਕਰਣ ਵਚਨੰ, ਸਮ੍ਪਦਾਨ ਵਚਨੰ, ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨੰ, ਸਾਮਿਵਚਨੰ, ਸੁਮ੍ਮਵਚਨਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਵਿਭਤ੍ਤੀਨੰ ਨਾਮਾਨਿ ਆਗਤਾਨੀਤਿ।

‘‘ਦਸਬਲਞ੍ਞਾਣੇਸੂ’’ਤਿ ਠਾਨਾਠਾਨ ਕੋਸਲ੍ਲਞ੍ਞਾਣਾਦੀਸੁ ਦਸ ਞਾਣਬਲੇਸੁ। ‘‘ਵਸਿਭਾਵ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੰ ਵਤ੍ਤੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਤਾ ਸਙ੍ਖਾਤੋਸਤ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸੋ ਵਸੋਨਾਮ। ਵਸੋ ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਸੀ-ਵਸਿਗਣੇਹੀਤਿਆਦੀਸੁਵਿਯ। ਵਸਿਨੋ ਭਾਵੋ ਵਸਿਭਾਵੋ। ਤੰ ਵਸਿਭਾਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਵਸਿਭਾਵ’’ਨ੍ਤਿ ਇਸ੍ਸਰਭਾਵਨ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਨ ‘‘ਵਸੀ’’ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਦੰਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ=ਤਤ੍ਰਿਮਾ ਪਞ੍ਚਵਸਿਯੋ ਆਵਜ੍ਜਨਵਸੀਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵਸੀ=ਤਿਆਦੀਸੁ।

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪਦ।

੫. ਅਤੁਲਪਦੇ । ਅਨੇਕੇਹਿਗੁਣਪਦੇਹਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾਵਨੂਨਾ ‘‘ਅਨੇਕਗੁਣਪਦਵਿਸਯਾਨਾਮ’’। ‘‘ਇਤਿਕਿੰਦੁਤੀਯੇਨਾ’’ਤਿ ਇਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਤੀਯੇਨ ਅਤੁਲਪਦੇਨ ਕਿੰ ਪਯੋਜਨੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਨਨ ਸਮਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਨਸਮਤ੍ਥਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਮਤ੍ਥਾ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਮਤ੍ਤਕਾਰਿਨੋ’’ਤਿ ਪਮਾਣਕਾਰਿਨੋ। ‘‘ਥੇਰੋ ਚ ਤੇਸੰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ’’, ਤਸ੍ਮਾ ਮਤ੍ਤੰ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਦੁਤੀਯੰ ਅਤੁਲ ਪਦੰ ਆਹਰੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਅਪਿਚਾ’’ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਨਕੇਵਲੰ ਵਨੂਨਾਯ ਅਨੁਰਾਯਨੀਵਾਰਣਮੇਵ ਇਚ੍ਛਿ ਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਵਨੂਨਾਯਾ’’ਤਿ ਵਨੂਨਾਹੇਤੁ। ਸੋਪਿ ਪਞ੍ਞਾਪਾਟਵਾਦਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਗਨ੍ਥਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ’’ਤਿ ਗਨ੍ਥਦੋਸਾਨਾਮ ਪਦਦੋਸ ਵਾਕਜਦੋਸ ਅਤ੍ਥਦੋਸਾਦਯੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੇਹਿ ਦੋਸੇਹਿ ਇਮਸ੍ਸ ਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ। ਕਥੰ ਪਨ ਵਨੂਨਾਯ ਪਞ੍ਞਾਪਾਟਵਾਦਿ ਅਤ੍ਥੋਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ

''ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨੇਸੂ''ਤਿਆਦਿ। ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧ ਧਮ੍ਮ ਸਙ੍ਘਸੀਲਾਦੀਨਿ। ਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨਂ ਆਵਹਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਮਾਧਾਨਾਵਹੋ। ''ਤਿਕ੍ਖਾਸੂਰਾਹੁਤ੍ਵਾਵਹਤੀ''ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰੇਸੁ ਅਤ੍ਥ ਬਜਵ੍ਜਨ ਪਦੇਸੁ ਅਮਨ੍ਦਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਹਤਿ। ''ਤਦਤ੍ਥਾਯਪੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪਾਟਵਾਦਿ ਅਤ੍ਥਾਯਪਿ। ਗੁਣਨਾਮਪਦਾਨਂ ਗੁਣਤ੍ਥੋਨਾਮਵਿਗ੍ਗਹ ਵਾਕ੍ਯੇਸੁ ਪਾਕਟੋ, ਸਿਦ੍ਧਪਦੇਸੁ ਅਪਾਕਟੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਵਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਾਮ ਮਤ੍ਤਾਨਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਥਾਵੁਤ੍ਤ ਵਚਨਤ੍ਥਯੋਗੇਪਿ...ਪੇ॰... ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਾ''ਤਿ। ''ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਮਾਗਧ ਭਾਸਂ ਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ। ਮਾਗਧਭਾਸਾਹਿ ਮੂਲਭਾਸਾਤਿ ਚ ਅਰਿਯਭਾਸਾਤਿ ਚ ਮਾਗਧਭਾਸਾਤਿ ਚ ਪਾਲ਼ਿਭਾਸਾਤਿ ਚ ਧਮ੍ਮਨਿਰੁਤ੍ਤੀਤਿ ਚ ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤੀਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਭਾਵਤ੍ਥਸੁਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗੁਣਨਾਮਾਨਂ ਗੁਣਤ੍ਥੋ ਭਾਵਤ੍ਥੋ ਨਾਮ। ਸੋ ਏਵਸਕਤ੍ਥੋਤਿ ਚ ਵਚਨਤ੍ਥੋਤਿ ਚ ਵਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥੋਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਿਰਿਯਨਾਮਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵਨਯੋ। ''ਸਤ੍ਥ''ਤਿ ਸਤ੍ਥਨੋ। ''ਸਮਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਨਾਮਸਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤਂ ਭਵਿਤੁਂ ਨਾਰਹਤਿ। ਤਥਾਹਿ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋਸੇਟ੍ਠਿ ਰਾਜਗਹਂ ਅਨੁਪਤ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸਿ=ਘੋਸੋਪਿ ਖੋ ਏਸੋਦੁਲ੍ਲਭੋ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਯਦਿਦਂ ਬੁਦ੍ਧੋ=ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਨਾਮਂਪਿ ਲੋਕੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸੁਦੁਲ੍ਲਭਂਗੁਣਪਦਂ ਹੋਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ ਨਾਮੇਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਨਤ੍ਥੀਤਿ। ''ਸਭਾਵਨਿਰੁਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਪਦਸਹਸ੍ਸਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂਪੀ''ਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਏਕਂ ਅਤੁਲਪਦਂ, ਪਦਸਹਸ੍ਸਂਪਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਸਤ੍ਥਸਮਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਾਦਿਸਾਹਿ ਜਨਾ ਇਦਂ ਲੋਕੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਗੁਣਪਦਨ੍ਤਿਪਿ ਨਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਭਾਵਤ੍ਥਂ ਕਿਂਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

''ਅਤੁਲੋ''ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸੋ ਅਸਦਿਸੋਤਿ ਵਾ, ਅਞ੍ਞੋ ਵਾਤੇਨ ਸਦਿਸੋਤਸ੍ਸਨਤ੍ਥੀਤਿਵਾ, - ਦ੍ਵਿਧਾਪਿਅਤ੍ਥੋਲਬ੍ਭਤਿ। ਸਾਧਕਗਾਥਾਯਂ ''ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿ ਯੁਗਗ੍ਗਾਹੀਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਮਕ੍ਖਲਿ ਪੂਰਣਾਦਯੋ ਵਿਸੁਂਵਿਸੁਂ - ਅਹਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਾਵੀ - ਤਿਚ, ਅਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ-ਤਿਚ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਾ ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਧਮ੍ਮਤੋ ਪਨ ਸਿਨੇਰੁ ਪਬ੍ਬਤ ਰਾਜਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਕ੍ਖਰ ਕਥਲਾਨਿਵਿਯਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ। ''ਅਨਚ੍ਛਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਨਤਾਵ ਅਚ੍ਛਰਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਬੁਦ੍ਧਭੂਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਂ ਭੂਤਸ੍ਸਪਤ੍ਤਸ੍ਸ। ''ਯਂ ਬੁਦ੍ਧ ਭੂਤਸ੍ਸ ਅਤੁਲਤ੍ਤਂ, ਏਤਂ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਦਿ ਚੇਤਂ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਕਤਮਂ ਪਨ ਤਾਵ ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਭਵਤੀਤਿ ਆਹ ''ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਜ੍ਜੇਵਜਾਤਸ੍ਸਪਿ ਅਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ। ਕਥਂ ਅਤੁਲਤਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ ''ਤਦਾਹੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਏਕਙ੍ਗਣਾਨੀ''ਤਿ ਏਕਤਲਾਨਿ। ਤਦਾਹਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੋ ਓਭਾਸੋ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਤਿ। = ਉਲ਼ਾਰੋ ਓਭਾਸੋ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮਦੇਵਾਨਂ ਦੇਵਾਨੁਭਾਵ=ਨ੍ਤਿਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਓਭਾਸੇਨ ਫਰਿਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਥਵਿ ਪਬ੍ਬਤਾਦਯੋ ਜਾਤਿਫਲਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਾਵਿਯ ਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਦਸਸਹਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਵਾਲਾਨਿ ਏਕਤਲਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਨੇਕਾਨਿ ਚਕ੍ਕਵਾਲਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਏਕਙ੍ਗਣਾਨਿ ਅਹੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਪਰਮਾਯ ਪੂਜਾਯਾਤਿ ਥੁਤਿਮਙ੍ਗਲਵਚਨਪੂਜਾਯ। ''ਲੋਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬ ਸਤ੍ਤਲੋਕਤੋ। ਏਵਂ ਅਚ੍ਛਮ੍ਭਿ ਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਸਞ੍ਚੋਦਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਚ੍ਛਮ੍ਭਿਵਾਚ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸਾਰਦਵਾਚਂ। ਆਸਭਿਂ ਵਾਚਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਉਤ੍ਤਮਵਾਚਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸੀ''ਤਿ ਉਦਾਹਰਤਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਪਿਤਤੋ ਅਚ੍ਛਰਿਯਤਰਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਯਦਾਪਨਾ''ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਪਾਰਮਿਤਾ ਗੁਣੇਹਿ ਤੇਨ ਸਦਿਸੋ ਕੋਚਿਨਤ੍ਥੇਵ ਥਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਮਹਾਬੋਧਿ ਸਤ੍ਤੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । ''ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤੇਨ ਸਦਿਸਸ੍ਸ। ''ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਵਂਸਪਾਲ਼ਿਤੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਕੁਤੋਸਾਵਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਾਰਮਿਯੋ ਪਕਾਰੇਨਵਿਚਿਨਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਾਰਮਿਪਵਿਚਯੋ। ਞਾਣਂ। ਤਂਪਨਞਾਣਂ ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਏਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਹੋਤਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤ ਸਾਵਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂਪਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ। ਤਦੇਵ ਚ ਸਬ੍ਬੇਸਂਪਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਯਤਬਜਾਕਰਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭੇ ਪਧਾਨਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਸਾਵਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਪੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਬੋਧਿਵੁਚ੍ਚਤਿਵਿਮੋਕ੍ਖਞ੍ਞਾਣਂ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਬੋਧਿਮ੍ਹਿਸਜਨ੍ਤਿ ਲਗ੍ਗਨ੍ਤੀਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ। ''ਲਗ੍ਗਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤਪ੍ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਨਿਯਤ ਚਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬੋਧਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਸਤ੍ਤਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਬੁਦ੍ਧ ਸੁਞ੍ਞੇਪਿਲੋਕੇ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਞਾਣੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੋਕ੍ਖਧਮ੍ਮਪਰਿਯੇਸਿਨੋ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਸਮ੍ਭਾਰ ਧਮ੍ਮੇ''ਤਿ ਦਸਵਿਧੇ ਪਾਰਮਿ ਧਮ੍ਮੇ। ਵਟ੍ਟਂ ਅਨੁਸਰਨ੍ਤਿ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਵਟ੍ਟਾਨੁਸਾਰਿਨੋ। ਪਥਵਿਯਂ ਪਂਸੁਚੁਣ੍ਣਾਨਿ ਵਿਯ ਪਕਤਿਯਾ ਵਪੁਥੁਭੂਤਾਜਨਾਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ। ਮਹਨ੍ਤਾਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਤਿ ਮਹਾਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ। ਵਟ੍ਟਾਨੁਸਾਰਿਨੋ ਚ ਤੇ ਮਹਾਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਚਾਤਿ ਸਮਾਸੋ। ਤੇਸਂ ਭਾਵੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਅਯਂ ਭਾਵੋਯੇਵ

ਤੇਸਂ ਭੂਮੀਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਮੋਕ੍ਖਧਮ੍ਮਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਾ ਏਵ। ਅਚ੍ਛਨ੍ਦਿਕਤਾਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਵਿਟ੍ਠਾ। ਤਯੋਨਿਯਤਾ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਨਿਯਤੋ ਚ ਚੂਲ਼ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਨਿਯਤੋ ਚ ਅਰਿਯ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਨਿਯਤੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਨਿਯਤੋ ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਬਲੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਚੂਲ਼ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ ਨਿਯਤੋ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਾਨੁਬੋਧਞ੍ਞਾਣਬਲੇਨ। ਅਰਿਯਸੋਤਾਪਨ੍ਨ ਨਿਯਤੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣ ਬਲੇਨ। ਤੇਸੁ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਨਿਯਤੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਕੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ''ਤਿਆਦਿ। ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਨਤ੍ਥਿਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਰਮਿ ਪਵਿਚਯਞ੍ਞਾਣ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਨਾ ਨਿਯਤਬਜਾਕਰਣ ਲਾਭਾ ਸਙ੍ਕਾਯ ਏਵ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਦਸਿਦ੍ਧਿਵਿਚਾਰੇਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ=ਤੁਲਾਯਸਮਿਤੋਤੁਲਜੋ। ਤੁਲਜੋ ਏਵ ਤੁਲੋਯਕਾਰ ਲੋਪਵਸੇਨਾ=ਤਿ। ਤਂਸਨ੍ਧਾਯ ''ਯ ਕਾਰਸ੍ਸਵਾਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਞ੍ਚਵੁਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥੇਵ=ਅਥਵਾਸਮੀਤਤ੍ਥੇ ਅਕਾਰਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਤੁਲਾਯਸਮੀਤੋਤੁਲੋ=ਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਕਾਰਸ੍ਸਵਾਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਤੁਲਾਯਾ''ਤਿ ਲੋਕੇ ਧਾਰਣਤੁਲਾਸਦਿਸਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਮੀਤੋ''ਤਿ ਸਮਂ ਕਤੋ। ਨਹਿ ਤੁਲਸਦ੍ਦੋ ਭਵਿਤੁਂ ਨਯੁਤ੍ਤੋ। ਯੁਤ੍ਤੋ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ ''ਤੁਲਯਿਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥਹਿ ''ਤੁਲਯਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜੋ''ਤਿਵਚਨੇਨ ਤਸ੍ਸਕਮ੍ਮਸਾਧਨਤ੍ਤਂਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੇਨੇਵਾ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ-ਤੁਲਯਿਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਹ ਪਮਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਤੁਲੋਤਿ ਏਵਂ ਇਧਵੁਤ੍ਤੇਨ ਕਮ੍ਮ ਸਾਧਨ ਵਚਨਤ੍ਥੇਨੇਵ। ''ਤਦਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਤੋ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਵਿਧਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ''ਤਤੋ''ਤਿ ਤੁਲਸਦ੍ਦਤੋ। ਚਿਨ੍ਤਾਯ ਕਿਂ ਪਯੋਜਨਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਨਤ੍ਥਿਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਦਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ ਵਤ੍ਤਾ। ਵਾਦੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਵਤ੍ਤੁਨੋ ਇਚ੍ਛਾਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾ। ਵਤ੍ਤੁਂ ਇਚ੍ਛਾਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਤਿਪਿਵਦਨ੍ਤਿ। ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਂ ਅਨੁਗਤੋ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਙ੍ਕੇਤਵੋਹਾਰ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮਾਸੋ। ''ਏਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਦ੍ਵਿਧਾਸਿਦ੍ਧਵਚਨਂ। ''ਚੇ''ਤਿ ਚੇਵਦੇਯਜ। ''ਨਾ''ਤਿ ਨਯੁਤ੍ਤਂ। ''ਯਥਾਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਤੁਲ ਇਤਿ ਸੁਤਂ। ''ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਸੁਤ ਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ। ''ਅਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਧਾਰਣਤੁਲਾਪਰਿਯਾਯਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਤੁਲਾਸਦ੍ਦਸ੍ਸ। ਤਤੋਯੇਵਯਕਾਰ ਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸਤੁਲਜਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਚ ਅਸ੍ਸੁਤਸ੍ਸ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੇਸਤਿ, ਤਤੋਪਿ ਏਕੋ ਅਕਾਰੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮੀਤਤ੍ਥੇ ਦੁਤੀਯੋ ਤਦ੍ਧਿਤ ਅਕਾਰੋਪਿ ਅਸ੍ਸੁਤੋਯੇਵਨਾਮਹੋਤਿ। ''ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਾਯਾ''ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਕਥਨਾਯ। ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ ਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਤੁਲਪਦਂ।

੬. ਏਵਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਦਾਨਂ ਪਦਤ੍ਥ ਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ''ਇਮੇਹਿ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਸਮ੍ਪਦਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ। ''ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਸਮ੍ਭਰਣਂ ਨਾਮ'' ਸਮਤਿਂ ਸਪਾਰਮੀਨਂ ਪਰਿਪੂਰਣਂ। ''ਮਹਾਵਜਿਰਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਪਦਧਮ੍ਮਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਛਤ੍ਤਿਂਸ ਕੋਟਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਾਨਂ ਦੇਵਸਿਕਂ ਵਲ਼ਞ੍ਜਨਕਪ੍ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਮਹਾਵਜਿਰਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ ਮਹਾਟੀਕਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਮਹਾਬੋਧਿਯਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿ ਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ। ਪਹਿਯਜਨ੍ਤਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ ਧਮ੍ਮਾ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਹਾਨਂ। ਪਜਹਨ੍ਤਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬੇਧਮ੍ਮੇਏਤੇਨਾਤਿਵਾ ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿਤਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾਯਂ ਵਾ ਸਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਞ੍ਚਸੀਲਾਨਿ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂਸੀਲਂ, ਵੇਰਮਣਿਸੀਲਂ, ਚੇਤਸਿਕਂਸੀਲਂ, ਸਂਵਰੋਸੀਲਂ, ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋਸਿਲਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਵਿਯ ਏਤ੍ਥਹਿ ਪਹਾਨਸੀਲਂ ਨਾਮ ਯਥਾ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਵੇਰਮਣਿਸੀਲਮੇਵਾਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਪਹਾਨਂ ਨਾਮ ਕੋਚਿਧਮ੍ਮੋ ਨਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਪਨ ਸਤਿਪਹਾਨ ਸੀਸੇਨ ਪਹਾਨਸਾਧਕਂ ਤਦੇਵਞ੍ਞਾਣਦ੍ਵਯਂ ਉਪਚਾਰੇਨਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਰਥਾ ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾ ਨਾਮ ਅਸਾਰਾ ਅਫਲਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜੇਯਜਾਤਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾ ਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਨ੍ਤਾਪਿ ਵਾਸਨਾਯ ਸਹ ਅਪ੍ਪਜਹਨਤੋ ਚਿਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਮੋਹਵਾਸਨਾਯ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਭਾਵਂ ਨਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਤੇਸਂ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾ ਨਾਮ ਨਹੋਤਿ। ਨਤਥਾਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂਬੁਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਸਹਵਾਸਨਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਵਿਭਾਵਨਿਯਂਞਾਣਸਮ੍ਪਦਾ ਪਥਮਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤੋ ਪਹਾਨ ਸਮ੍ਪਦਾ। ਟੀਕਾਯਂ ਪਨ ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾ ਪਥਮਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤੋ ਅਧਿਗਮ ਸਮ੍ਪਦਾਨਾਮ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤੋ ਞਾਣਸਮ੍ਪਦਾ। ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾਯਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਅਧਿਗਮ ਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਚ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਞਾਣਸਮ੍ਪਦਾਯਮ੍ਪਨ ਤੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਞਾਣੇਹਿ

ਅਵਸੇਸਾਨਿਦਸਬਲਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਿਸਬ੍ਬਞ੍ਞਾਣਾਨਿਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਇਧਪਿ ਟੀਕਾਨਯਮੇਵ ਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ''ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾਯੇਵਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਦਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸਪਦਟ੍ਠਾਨਂ, ਆਸਨ੍ਨ ਕਾਰਣਂ। ''ਨ ਹਿ ਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਤੋ ਅਞ੍ਞਾ ਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ''। ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ=ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਕੋਚਿ ਧਮ੍ਮੋਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਨਂ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤਤੋ=ਤਿ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਹਾਯਕਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨੇਨ ਪਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨਾਮ ਏਕੋਪਣੀਤ ਧਮ੍ਮੋਹੋਤਿ। ਏਕਂ ਸਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਹੋਤਿ। ਤਥਾਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਮਗ੍ਗੇ=ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਭਯਂ , ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਖੇਮਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਿਪਦੇ ਞਾਣਂ। ਪਵਤ੍ਤਿ ਭਯਂ, ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਖੇਮਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਿਪਦੇਞਾਣ=ਨ੍ਤਿ। ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਂ ਪਨਤਦਙ੍ਗਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨਾਮ। ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨਾਮ। ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨਾਮਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਇਧ ਪਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦ ਸਮ੍ਪਾਪਕਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਞਾਣਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚ ਉਪਚਾਰੇਨ ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ, ਉਪਰਿਞਾਣ ਸਮ੍ਪਦਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ''ਸਮ੍ਪਦਾਸਙ੍ਕਰੋ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਦਾਸਮ੍ਭੇਦੋ, ਸਮ੍ਪਦਾਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੋ। ''ਞਾਯਾਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ ਆਗਤਂ। ''ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹੀ''ਤਿ ਸੀਲ ਸਮਾਧਿ ਪਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞ੍ਞਾਣਦਸ੍ਸਨ ਗੁਣੇਹਿ। ''ਇਦ੍ਧਿਧਮ੍ਮੇਹੀ''ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਾਭਿਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਇਦ੍ਧਿਗੁਣੇਹਿ। ''ਲਕ੍ਖਣਾਨੁਬਜਞ੍ਜਨਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਚ ਅਸੀਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਚ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ। ''ਆਸਯੋ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਧਿਸਯਿਤੋ ਇਚ੍ਛਾਵਿਸੇਸੋ। ''ਅਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਲੋਭਜ੍ਝਾਸਯਾਦਿਕਸ੍ਸਅਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ। ''ਉਲ਼ਾਰਤਾ''ਤਿ ਪਣੀਤਤਾ। ''ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯਤਾ''ਤਿਹਿਤਕਾਮਤਾ। ਅਪਰਿਪਾਕ ਗਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰਿਪਾਕਕਾਲਾਗਮਨਞ੍ਚ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਪਾਕਟਾਨਂ। ''ਦ੍ਵੇਪਹਾਨਸਮ੍ਪਦਾ''ਤਿ ਦ੍ਵੇਪਹਾਨ ਸਮ੍ਪਦਾ ਞਾਣਸਮ੍ਪਦਾ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪਦੇ। ''ਸਾਮਂ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਂ ਗਹਿਤਂ। ਤਞ੍ਚ ਪਹਾਨਕਿਚ੍ਚਪ੍ਪਧਾਨਂ ਹੋਤਿ। ''ਤਤ੍ਥ ਚ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ। ''ਬਲੇਸੁ ਚ ਵਸਿਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਸਬਲਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਦ੍ਵੇ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪਦੇਨਵਿਭਾਵਿਤਾ''ਤਿ।

ਸਮ੍ਪਦਾਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਸਦ੍ਧਮ੍ਮਗਣੁਤ੍ਤਮਪਦੇ। ਯਥਾ=ਸਸਙ੍ਘਂਲੋਕਨਾਯਕਂ ਨਮਸ੍ਸਿਸ੍ਸਂ=ਤਿ ਏਤ੍ਥਸਹਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮਵਾਯਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਅਹਂਲੋਕਨਾਯਕਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਨਮਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਮਵਾਯਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਥਾ ਇਧਪਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਚਸਦ੍ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਗਣੁਤ੍ਤਮਞ੍ਚ ਅਭਿਵਾਦਿਯਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਕਿਰਿਯਾਸਮਵਾਯਤ੍ਥੋ ਸਹਸਦ੍ਦੇਨ ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਦੂਰਤੋਹਂ...ਪੇ॰... ਏਵਮਿਦਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਸਸਦ੍ਧਮ੍ਮਗਣੁਤ੍ਤਮਪਦਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ''ਸਮਵਾਯੋ''ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਬਹੂਨਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਨਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਦਬ੍ਬੇਵਾ ਗੁਣੇਵਾਕਿਰਿਯਾਯਵਾਸਮਂ ਅਵੇਚ੍ਚ ਅਯਨਂਪਵਤ੍ਤਨਂ ਸਮਵਾਯੋ। ਪਚ੍ਚਾਨੁਤਾਪ ਪਚ੍ਚਾਨੁਮੋਦਨਾਦਿਠਾਨੇਸੁ=ਅਹਂ ਪੁਬ੍ਬੇਦਾਨਂ ਨਦਦਿਸ੍ਸਂ, ਸੀਲਂ ਨਰਕ੍ਖਿਸ੍ਸਂ। - ਅਨੇਕਜਾਤਿ ਸਂਸਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਵਿਸ੍ਸ=ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤੀਤੇਪਿਕਾਲੇ ਅਨਾਗਤਵਚਨਂ ਪਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਹ ''ਨਮਸ੍ਸਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਨਮਸ੍ਸਿਂਤਿ। ''ਗੁਣੀਭੂਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਸਪਦੇ ਵਿਸੇਸਨਭੂਤਾਨਂ, ਅਪ੍ਪਧਾਨਭੂਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਬ੍ਭੂਤ ਤਬ੍ਭਾਵੇਚਾਯਂ ਈਕਾਰੋ। ਯਥਾ, ਕਾਕੋ ਸੇਤੀ ਭਵਤਿ, ਬਕੋ ਕਣ੍ਹੀਭਵਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸੇਤੀ ਭਵਤੀ''ਤਿ ਅਸੇਤਪੁਬ੍ਬੋ ਸੇਤੋਭਵਤਿ। ''ਕਣ੍ਹੀਭਵਤੀ''ਤਿ ਅਕਣ੍ਹਪੁਬ੍ਬੋ ਕਣ੍ਹੋਭਵਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਇਧਪਿ। ਬੁਦ੍ਧਂ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਞ੍ਚਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ-ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਸੁਂਵਿਸੁਂ ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਅਗੁਣਭੂਤਾਪਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਾ ਇਧਸਮਾਸਪਦੇ ਅਞ੍ਞਪਦਤ੍ਥਸ੍ਸਗੁਣਭੂਤਾਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਅਬ੍ਭੂਤਤਬ੍ਭਾਵਤ੍ਥੋ ਨਾਮ। ''ਅਭਿਵਾਦਿਤਭਾਵੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਬਹੁਲਂ ਅਤੀਤਕਾਲਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਾਲੇ ਧਮ੍ਮ ਸਙ੍ਘਾਨਂਪਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਨ੍ਦਨਾਸਿਦ੍ਧਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ''ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬ ਭਾਵੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਨ ਤਬ੍ਬਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸਕਾਲਸਾਮਞ੍ਞਵਿਸਯਤ੍ਤਾਨ ਤਥਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਦਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਾਨਾਮਸਬ੍ਬਕਾਲਂਪਿ ਅਭਿਵਾਦੇਤਬ੍ਬਾਤਿ। ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਾਨਂ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂਪਿ ਅਭਿਵਾਦਨਾਰਹਗੁਣੋ ਏਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ, ''ਅਭਿਵਾਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕਿਰਿਯਾਸਮਵਾਯਦਸ੍ਸਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਾਲਵਿਸੇਸਂ ਪਨ ਨਦੀਪੇਤਿਯੇਵ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨਾ''ਤਿ

ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰੋ ਆਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੇਨ ਪਯੋਗੇਨ। ਸੋਹਿ ਪਯੋਗੋ ਕਿਰਿਯਾ ਸਮਵਾਯਸ੍ਸੇਵ। ਨਗੁਣਸਮਵਾਯਸ੍ਸਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਨ੍ਨਨਾਵਚਨੇ ਥੇਰੋ ਇਮੇਹਿ ਯੇਵਪਦੇਹਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯੰਤੀਹਿਦ੍ਵਾਰੇ ਹਿਵਨ੍ਤੀਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਅਭਿਵਾਦਿਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਵਾਦਿਯਾਧੀਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥੰ ਨੀਹਰਨ੍ਤਿ। ਅਪ੍ਪਧਾਨ ਕਿਰਿਯਾਪਦੇ ਪਨ ਤਦਤ੍ਥ ਨੀਹਰਣੰ ਅਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ''ਅਪਿਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਪਿਚਾ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥਜੋਤਨੇ ਅਯੰ ਨਿਪਾਤਸਮੁਦਯੋ। ''ਗਨ੍ਥਪ੍ਪਟਿਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ ਗਨ੍ਥਪ੍ਪਟਿਞ੍ਞਾਵਚਨੇਨ। ''ਸਹਘਟੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਕਤੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ।

ਵਚਨਤ੍ਥੇ । ਸਧਨੋ ਪੁਰਿਸੋ, ਧਨਵਾਪੁਰਿਸੋ-ਤਿ ਆਦਯੋ ਸਮਾਸਤਦ੍ਧਿਤਸਦ੍ਦਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਤਿਸ੍ਸਯਤ੍ਥ ਦੀਪਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨਹਿ ਅਪ੍ਪਕੇਨ ਧਨੇਨ ਤਥਾ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧਾਪਿ ਤਥਾ ਰੂਪੰ ਅਤਿਸ੍ਸਯਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਅਤ੍ਤਨਾਨਿਮ੍ਮਿਤੇਨ...ਪੇ॰... ਸਰਣਭੂਤੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ, ''ਅਤ੍ਤਨਾਨਿਮ੍ਮਿਤੇਨਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤੇਨ। ''ਨਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਵਿਵਰਤਿ। ਤਤ੍ਥ, ''ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤੇਨਾ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਨਿਮ੍ਮਿਤੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਤਥਾ ਥੋਮਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਸਦ੍ਧਮ੍ਮ ਗਣੁਤ੍ਤਮਨ੍ਤਿ ਥੋਮਨੰ। ''ਇਦੰਪੀ''ਤਿ ਦੁਤੀਯਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨੇ ਅਯੰਪਿਕਾਰੋ। ਨਕੇਵਲੰ ਪੁਰਿਮਪਦਦ੍ਵਯਮੇਵ ਸਤ੍ਥ ਅਸਾਧਾਰਣਗੁਣਪਦੰ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਇਦੰਪਿ ਪਦੰ ਸਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣ ਪਦਮੇਵਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਧਮ੍ਮਵਚਨਤ੍ਥੇ। ''ਧਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਵਹਤਿ। ਗਾਥਾਯੰ ''ਰਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਅਪਾਯਾਦਿਦੁਕ੍ਖਤੋਰਕ੍ਖਤਿ। ''ਯੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਾਨੰ। ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ''ਤਿ ਕਿਲੇਸਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਧਾਰਣਤ੍ਥੇ। ''ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਨੁ ਨਿਸ੍ਸਰਣਪ੍ਪਹਾਨਮੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚੰ, ਇਦਞ੍ਚ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ''ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਹੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਸਹੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਪਤਿਭੂਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੂ ਪਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤਿਟ੍ਠੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਪਿਚ, ਸਮੁਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਚ ਨਿਸ੍ਸਰਣਨ੍ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਗਤਿਕੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰਪਿ ਮੁਖਜਧਾਰਣ ਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਨਿਸ੍ਸਰਣਮੇਵਵਾ ਪਧਾਨਧਾਰਣਨ੍ਤਿ ਪਿਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ''ਧਾਰਣੂਪਾਯੋਯੇਵਹੋਤਿ''। ਨਮੁਖਜਧਾਰਣੰ। ਕਸ੍ਮਾ, ਸਮੁਚ੍ਛੇਦ ਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ। ''ਏਤੇਪਞ੍ਚ ਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮਾਯੇਵ''। ਕਸ੍ਮਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸਵਿਯਮਗ੍ਗਾਨੰ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦ ਕਿਚ੍ਚੇ ਅਸਹਾਯਤ੍ਤਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨੀ''ਤਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਸਾਮਞ੍ਞੰ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸੇਤੰ ਨਾਮੰ। ਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਸਫਲੰ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੰ। ਦੁਤੀਯਵਿਕਪ੍ਪੇ ਅਕਿਚ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾਪਿ ਕੇਚਿਕਿਤਕਪਚ੍ਚਯਾ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥੇਗਤਾ ਕਿਚ੍ਚਪਚ੍ਚਯਾਨੰਪਿ ਅਤ੍ਥੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਥਾ, ਦਿਟ੍ਠੰ, ਸੁਤੰ, ਮੁਤੰ, ਵਿਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਧਾਰਣਾਰਹੋ''ਤਿ। ''ਯਥਾ ਵੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਮੁਖਜਧਮ੍ਮਾ, ਪਞ੍ਚਪਰਿਯਾਯਧਮ੍ਮਾਯੇਵ। ''ਕੇਚੀ''ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ। ਪੁਨ ''ਕੇਚੀ''ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ। ਬਹੁਵਚਨ ਸੋਤੇਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਏਤ੍ਥ ਬਹੁਵਚਨੰ ਰੁਲ਼ੰ। ਪੁਨ ''ਕੇਚੀ''ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲ ਧਮ੍ਮਾ। ''ਕੇਚੀ''ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੋ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਬਹੁਵਚਨੰ ਸੋਤਪਤਿਤਮੇਵ। ''ਧਾਰੇਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤੁੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ। ਤਤੀਯ ਵਿਕਪ੍ਪੇ ''ਅਪਤਮਾਨੰ ਵਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਪਤਮਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਹਨ੍ਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥ ਵਿਕਪ੍ਪੇ ''ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮੇ। ਧਮ੍ਮੋਵਦੀਪੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਦੀਪਾ। ਧਮ੍ਮੋਵ ਪਟਿਸਰਣੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਰਣਾ। ਧਮ੍ਮਦੀਪਾ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਭਵਥ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਰਣਾ, ਅਨਞ੍ਞਪ੍ਪਟਿਸਰਣਾ ਤਿਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਲਦ੍ਧਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾ। ਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਧਮ੍ਮਦੀਪਪਾਠਾਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਧਮ੍ਮਵਿਚਾਰਣਾਯੰ, ਚੋਦਕੋਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੰ ਦਸਵਿਧ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਞ੍ਞੰਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ''ਕਸ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚੋਦੇਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੋ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੋਨ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਨ੍ਤੋਗਧੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਸੋਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਟਿਪਦਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਯਥਾ ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖੋ ਅਮ੍ਬਪੁਪ੍ਫਅਮ੍ਬਪ੍ਫਲਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਭਾਵੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਇਤੋਯੇਵਤਸ੍ਸ ਪੁਪ੍ਫਪ੍ਫਲਸ੍ਸ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਏਤ੍ਥੇਵਸੰ ਵਡ੍ਢਿਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਤਥਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੋਪਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਪ੍ਫਲਸ੍ਸਪਤਿਟ੍ਠਾਭਾਵੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੂਪਨਿਸ੍ਸਯਪ੍ਪਟਿਪਦਾਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਇਤੋਯੇਵ ਤਸ੍ਸਜਾਤਤ੍ਤਾ ਏਤ੍ਥੇਵਸੰ ਵਡ੍ਢਿਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਮਹਾਵਗ੍ਗ ਸੰਯੁਤ੍ਤੇ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਯੇਕੇਚਿ ਮੇਬੀਜਗਾਮਭੂਤਗਾਮਾਵੁਡ੍ਢਿੰ ਵਿਰੁਲ਼ਿੰ ਵੇਪੁਲ੍ਲੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਤੇ ਪਥਵਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਥਵਿੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸੀਲੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸੀਲੇਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਅਰਿਯੰ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੀਕੰ ਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਵੁਡ੍ਢਿੰ ਵਿਰੁਲ਼ਿੰ ਵੇਪੁਲ੍ਲੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ। ''ਪੁਬ੍ਬਚੇਤਨਾਵਿਯਦਾਨੇ''ਤਿ ਯਥਾ ਤਿਵਿਧੰ ਪੁਞ੍ਞੰ, ਦਾਨਮਯੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਸੀਲਮਯੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਭਾਵਨਾਮਯੰ ਪੁਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ

ਦਾਨਵਤ੍ਥੁ ਪਰਿਯੇਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਨਂ ਆਰਬ੍ਭਪਵਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗ ਚੇਤਨਾ ਦਾਨਵਚਨੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਦਾਨਨ੍ਤ੍ਵ◌ੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂਗਤਾ। ਏਵ◌ਂ ਸੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੋ ਅਰਿਯ ਮਗ੍ਗਵਚਨੇ ਏਵਸਙ੍ਗਹਿਤੋ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਤ੍ਵ◌ੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਤੋਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਸਂਸਨ੍ਦਨੇ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ''ਅਪਿਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਯਦਗ੍ਗੇਨਾ''ਤਿ ਯੇਨਕਾਰਣਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨ ਧਾਰਣੂਪਾਯੇਤਿਆਦਿਨਾ ਕਾਰਣਭਾਗੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਨ੍ਦਨਂ ਅਰਹ ਤੀਤਿ ਵਨ੍ਦਨੇਯ੍ਯੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਨ੍ਦਨੇਯ੍ਯੇ। ''ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਿਵ◌ਿਧੋ ਕਲ੍ਯਾਣਕੋ ਵ◌ਿਨਯਕਲ੍ਯਾਣਕੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਕਲ੍ਯਾਣਕੋ ਅਭਿਧਮ੍ਮਕਲ੍ਯਾਣਕੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਿਨਯੇ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਾਯ ਕਲ੍ਯਾਣਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵ◌ਿਨਯਕਲ੍ਯਾਣਕੋ ਨਾਮ। ਸੋ ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ ਸਂਵਰਸਂਵ◌ੁਤੋ ਵ◌ਿਹਰਤਿ ਆਚਾਰ ਗੋਚਰ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਣੁਮਤ੍ਤੇਸੁ ਵਜ੍ਜੇਸੁ ਭਯਦਸ੍ਸਾਵ◌ੀ ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੂਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਿਨਯੇ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਾਕਲ੍ਯਾਣਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੁਵ◌ਿਧਾ, ਆਦਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਸੀਲਂ ਅਭਿਸਮਚਾਰਿਕਸੀਲਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ, ਉਭਤੋਵ◌ਿਭਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਸੀਲਂ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕਂ ਨਾਮ। ਖਨ੍ਧਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਸੀਲਂ ਅਭਿਸਮਚਾਰਿਕਂ ਨਾਮ।

ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਯ ਕਲ੍ਯਾਣਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਗਹਟ੍ਠੋ ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵ◌ਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤ ਕਲ੍ਯਾਣਕੋ ਨਾਮ। ਸੋ ਚਤੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਸਬ੍ਬਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਭਯਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਕਤਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ। ਇਧ ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵ◌ੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ ਇਤਿ ਪਿਸੋ ਭਗਵ◌ਾ...ਪੇ◌ਂ... ਸਤ੍ਥਾਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ, ਬੁਦ੍ਧੋ, ਭਗਵ◌ਾਤਿ। ਧਮ੍ਮੇ ਅਵ◌ੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ ਸ੍ਵ◌ਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ...ਪੇ◌ਂ... ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਵ◌ਿਞ੍ਞੂਹੀਤਿ। ਸਙ੍ਘੇ ਅਵ◌ੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ◌ਂ... ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਲੋਕਸ੍ਸਾਤਿ। ਅਰਿਯਕਨ੍ਤੇਹਿ ਸੀਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵ◌ੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੋ ਨਾਮ ਅਰਹਂ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਿਆਦਿਕਾਨਂ ਗੁਣਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥ ਜਾਨਨਞ੍ਞਾਣੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਪਸਾਦੋ। ਅਰਿਯੇਹਿਕਾਮੀਯਨ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਰਿਯਕਨ੍ਤਾਨਿ। ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਆਜੀਵਟ੍ਠਮਕਸੀਲਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗਾਨਿ। ਕਤਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ। ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਸਂਸੇਵ◌ੋ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਂ, ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਧਮ੍ਮਾਨੁ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤੀਤਿਆਦੀਨਿ ਬਹੂਨਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਨਿ ਇਧ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਵ◌ਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਯ ਕਲ੍ਯਾਣਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਗਹਟ੍ਠੋ ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵ◌ਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮਕਲ੍ਯਾਣਕੋ ਨਾਮ। ਸੋ ਇਧ ਸੁਤਵ◌ਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਰਿਯਾਨਂ ਦਸ੍ਸਾਵ◌ੀ ਅਰਿਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਕੋਵ◌ਿਦੋ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵ◌ਿਨੀਤੋ। ਸੋ ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਤੋ ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ, ''ਸੁਤਵ◌ਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਖਨ੍ਧਾ, ਯਤਨ, ਧਾਤੁ, ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦ, ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ, ਦੀਸੁ ਉਗ੍ਗਹ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਞ੍ਞਾਣ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਗਹਟ੍ਠੋ ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵ◌ਾ ਸੁਤ ਵ◌ਾ ਨਾਮਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਏਵ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਕਲ੍ਯਾਣਕੋਤਿ ਚ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ।

> ਦੁਵ◌ੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ, ਬੁਦ੍ਧੇਨਾਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਾ।
> ਅਨ੍ਧੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਏਕੋ, ਕਲ੍ਯਾਣੇਕੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ॥ ਤਿ

ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰੇ ਪਨ ਚਤੁਕ੍ਕਨਿਪਾਤੇ ਕਤਮੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤੋ ਸੁਤੇਨ ਉਪਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਾਤਿ ਏਕਾਯਪਿ ਚਾਤੁਪ੍ਪਦਿਕਾਯ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥ ਮਞ੍ਞਾਯ ਧਮ੍ਮ ਮਞ੍ਞਾਯ ਧਮ੍ਮਾ ਨੁ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤੋਸੁਤੇਨ ਉਪਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਸੁਤਵ◌ਾਤਿ ਚ ਸੁਤੇਨ ਉਪਪਨ੍ਨੋਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਨ੍ਤਿ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਕਲ੍ਯਾਣਕੋ ਸਙ੍ਘੇ ਸੇਕ੍ਖੇਸੁਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਂਹੇਤਂ ਪਰਿਵ◌ਾਰੇ ਕੇ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਕਲ੍ਯਾਣਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਅਰਹਾ ਖੀਣਾਸਵ◌ੋ ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖੋਤਿ। ਦਕ੍ਖਿਣ ਵ◌ਿਭਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ। ਤਿ ਸਰਣ ਸਰਣਂ ਗਤੋ ਉਪਾਸਕੋਪਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਨਾਮ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠੋ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੋ। ''ਸੋਹਿਸਙ੍ਗਹਿਤੋ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਸਙ੍ਘੇ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਂਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਚ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋਤਿ ਚ,

ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਆਗਤੇ ਸਙ੍ਘ ਵਚਨੇ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ''ਨ ਹਿਤੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁਸ੍ਸਸਰਣਗਮਨੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਸਙ੍ਘੰਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘ ਵਚਨੇਤਸ੍ਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤ ਭਾਵਸਾਧਨਤ੍ਥੰ ਵੁੱਤੁੰ। ਤੇਨਾਹ ''ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੁੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬੰ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੰ ਅਨੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸਤਮੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਸਙ੍ਘੰਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ। ਸਰਣ ਗਮਨੰ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਅਥ ਸਬ੍ਬੰ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਸਙ੍ਘੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ। ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ । ਇਦਞ੍ਚ ਦਹਰਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਥਮੰ ਸਰਣਗਮਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੁੰ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਸਰਣ ਗਮਨੰ ਨਾਮ ਸਕਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਸਦ੍ਧੰ ਅਜਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾਵਜੀਵੰਪਿ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਗਹਣ ਕਿਞ੍ਚੁਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਪਿ ਦੋਸੋਨਤ੍ਥਿ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਥਮੰ ਗਹਣਕਾਲੇ ਚ ਅਞ੍ਞੇਨ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਲਦ੍ਧੰ ਨਹੋਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋਵਚੀ ਭੇਦੇਨ ਲਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਵਚੀਭੇਦੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਰਣ ਗਮਨੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਗਹਟ੍ਠਸੀਲਾਨੀਤਿ। ਸਾਮਣੇਰ ਸਰਣ ਗਮਨਮ੍ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਉਭਿਨ੍ਨੰਪਿਠਾਨਕਰਣ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਏਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ''ਵੋ''ਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ। ਯੋਧਮ੍ਮੋ ਚ ਦੇਸਿਤੋ ਯੋਵਿਨਯੋਚਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ। ''ਮਮਚ੍ਚਯੇਨਾ''ਤਿ ਮਮਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ। ਮਯਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇਤਿ ਵੁੱਤੁੰ ਹੋਤਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਸੰਵਣ੍ਣਿਤੋ''ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰੰਵਣ੍ਣਿਤੋ ਥੋਮਿਤੋ। ''ਕਲ੍ਯਾਣਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੰ ਠਿਤੋਪੀ''ਤਿ ਤੀਸੁਕਲ੍ਯਾਣਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੰ ਠਿਤੋਪਿ। ''ਅਟ੍ਠਿਤੋਪੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਬਾਹਿਰੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋਪਾਪਧਮ੍ਮੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਵਿਨਯਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਇਧ ਪਰਿਯਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ''ਸੋ''ਤਿ ਸੋਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਪਾਪਧਮ੍ਮੋ। ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਸਰਣੰ ਨਹੋਤਿ। ਅਵਸ੍ਸੰ ਅਪਾਯਗਾਮੀਯੇਵ ਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਕੁਤੋ ਸਰਣੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਨੇਕੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਸਹਸ੍ਸੇਸੂ''ਤਿ ਵਿਨਯੇਪਿ ਬਹੂਨਿ ਗਰਹਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁਪਿ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋਪਮਸੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁ।

ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਚਨਤ੍ਥੋ। ਕਿਲੇਸੇਸਮੇਨ੍ਤਿ ਵੂਪਸਮੇਨ੍ਤੀਤਿ ਸਨ੍ਤੋਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਮਿਤਕਿਲੇਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ। ਸਨ੍ਤੁ ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਪਸਤ੍ਥੇਚ, ਪੂਜਿਤੇਚ, ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇਚ, ਪਣ੍ਡਿਤੇਚ, ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਮੰ ਅਭਿਧਾਨਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਪਸਤ੍ਥਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵੁੱਤੁੰ। ''ਸਨ੍ਤੋਵਾ ਧਮ੍ਮੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤੇਨ ਸਭਾਵਤੋ ਅਤ੍ਥਿਸੰਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਨ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਸੋ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯ ਧਮ੍ਮੋ। ''ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਵਨੁਗ੍ਗਹਧਾਰਣਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਾਦਿਵਸੇਨ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਅਹਿਤੋਯੇਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਵਿਪਾਕਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਅਯੰ ਪਨਾ''ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਪਨ। ''ਤਥਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਯੰ ਮੇ ਹਿਤੋਤਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿਤੋਯੇਵਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੁਗਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਸਮ੍ਪਾਪਕਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

''ਸਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਕਾਨੰ ਸਮਾਨਸੀਲਾਨਞ੍ਚ। ਏਤੇਨ ਸਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਾ ਜਨਾ ਗਣੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਗਣੋ। ਸੰਹਨੀਯਨ੍ਤਿ ਏਕਤੋਕਰੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸਙ੍ਘੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਸਹ ਏਕਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ। ਏਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਧਮ੍ਮ ਵਿਨਯੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ। ਤੇਸੰ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰ। ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ ਉਤ੍ਤਮਗਣੋ ਨਾਮ। ਯੇ ਕੇਚਿ ਲੋਕੇ ਸਙ੍ਘਾਵਾ ਗਣਾਵਾ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ ਤੇਸੰ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀਤਿ ਹਿ ਵੁੱਤੁੰ। ਸੋਯੇਵ ਇਧ ਗਣੁਤ੍ਤਮੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਿਸੇਸਨ ਪਰ ਨਿਪਾਤ ਵਸੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਉਤ੍ਤਮਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਗੁਣਨਾਮਤ੍ਤਾ ''ਗੁਣਮ੍ਹਿਯੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ। ''ਤੇਨਾ''ਤਿ ਉਤ੍ਤਮ ਸਦ੍ਦੇਨ। ''ਗਣੋਤਿ ਸਙ੍ਘੋਯੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ'' ਸਙ੍ਘਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਸਮੂਹਟ੍ਠੇ ਨਿਰੁਲ੍ਹਤ੍ਤਾ, ''ਸੋ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪਸਿਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਸਙ੍ਘਾ ਚਤੁਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘੋ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘੋ, ਦਸਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘੋ, ਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘੋ, ਅਤਿਰੇਕਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗਸਙ੍ਘੋ, ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯੰ ਕਮ੍ਮੰ, ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯੰ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਸਿਦ੍ਧੋ ਪਾਕਟੋ। ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਫਲਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਆਯਤਿੰ ਵਿਪਾਕਪ੍ਫਲਪ੍ਪਟਿ ਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨੰ ਦਾਨਕਮ੍ਮੰ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਏਤਾਯਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੰਦਕ੍ਖਿਣੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਅਰਹਤੀਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ। ''ਅਰਹਤੀ''ਤਿ ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੁ ਵਿਸੇਸਤ੍ਤਾਦਾਯਕੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤ ਪਤ੍ਥਿਤਸ੍ਸ ਆਯਤਿੰ ਫਲਸ੍ਸ ਸੁਟ੍ਠੁਸਮ੍ਪਾਦਨਵਸੇਨ ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਚ ਅਵਿਰਾਧਨਤੋ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਵਡ੍ਢਿ ਆਵਹਨਤੋ ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਅਰਹਤਿ। ਏਵਰੂਪੰਹਿਦਾਨੰ ਨਾਮ ਉਲ਼ਾਰਦਾਨੰ ਹੋਤਿ। ਤੰ ਯੇਸੁਦੁਸ੍ਸੀਲੇਸੁਦਿਯ੍ਯਤਿ। ਤੇਸੰ ਖੇਤ੍ਤੁ ਦੁਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਦਾਯਕੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਪਤ੍ਥਿਤੰ ਫਲੰ ਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਨਿਪ੍ਫਲੰ ਵਾ ਹੋਤਿ। ਅਪ੍ਪਪ੍ਫਲੰ ਵਾ। ਏਵੰਸਤਿ, ਤੇ ਦਾਯਕਞ੍ਚ ਵਿਰਾਧੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਪੁਞ੍ਞਪ੍ਫਲਾਨਿ ਚ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਸਯਞ੍ਚ ਤੰਦਾਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਤੋ ਵਾ ਪਰਿਭੋਗਤੋ

ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਂ ਵਿਨਿਪਾਤਨਤੋ ਵਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਭਾਗਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾਤੇ ਏਵਰੂਪਂ ਦਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਨਾਰਹਨ੍ਤੀਤਿ। ‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਏਕੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਾਮਂਤੇਰ ਸਸੁਸਮ੍ਮੁਤਿ ਕਮ੍ਮੇਸੁਨਾਗਤਂ। ਞਤ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਪਨ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭੂਮਿਂ ਪਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭੂਮਿ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਉਪਰਿਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਵਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਨਯੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਭਙ੍ਗੇ। ਞਤ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਕੁਪ੍ਪੇਨ ਠਾਨਾਰਹੇਨਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ, ‘‘ਠਾਨਾਰਹੇਨਾ’’ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ ਭੂਮਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਾਪੇਤੁਂ ਅਰਹੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭੂਮੀ’’ਤਿ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ ਸੀਲਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪਸਿਦ੍ਧੋ’’ਤਿ। ਸੁਣਾਤੁਮੇਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਾਕਟੋ। ਅਪਿਚ ‘‘ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿ, ਦੇਵਸਙ੍ਘਾਸਮਾਗਤਾਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਬਹੂਨਂ ਸਮੂਹਨਟ੍ਠੇਨ ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧੋਸਙ੍ਘੋ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਙ੍ਘੋਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮੂਹੋ’’ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ, ਤੇਨ ਸਹ ਅਟ੍ਠਵਿਧੋ ਅਰਿਯ ਪੁਗ੍ਗਲਸਮੂਹੋ। ‘‘ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਙ੍ਘੇ ਅਨ੍ਤੋਗਧੋਯੇਵਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਸਙ੍ਘੋ ਨਾਮ ਵਿਸੁਂ ਨਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਨਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੇ ਸਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਙ੍ਘੋਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬ ਕਿਞ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋ ਤ੍ਵੇਵ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ। ਇਧ ਪਨ ਸਙ੍ਘਵਚਨੇਨ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਦੁਵਿਧਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੁਵਿਧਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਇਦਾਨਿ ਅਰਿਯਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਤਥਾਪੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਰਣ ਗਮਨ...ਪੇ॰... ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭੂਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਦਾਨੇਸੁ ਚਤੂਹਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਉਪਾਸਕੋਪਿ ਸਾਮਣੇਰੋਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਸਙ੍ਘਿਕ ਦਾਨੇਸੁ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਵ। ‘‘ਤਥਾ ਤਥਾ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਆਹੁਨੇਯ੍ਯੋ, ਪਾਹੁਨੇਯ੍ਯੋ, ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ, ਅਞ੍ਜਲੀਕਰਣੀਯ੍ਯੋ, ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਲੋਕਸ੍ਸਾ, ਤਿਆਦਿਨਾਸੁਟ੍ਠੁ ਥੋਮੇਤ੍ਵਾ। ਸੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯ ਸਙ੍ਘੋ। ‘‘ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਅਰਿਯ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਿਨਾਕੇਵਲਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਙ੍ਘ ਵਚਨੇਨ ਸਙ੍ਘ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਏਕੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਸਚੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਨਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਅਰਿਯ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਦਕ੍ਖਿਣਵਿਭਙ੍ਗਸੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਿਕਦਾਨੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨਾਨਨ੍ਦ ਗੋਤ੍ਰਭੁਨੋ ਕਾਸਾਵਕਣ੍ਠਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਪਾਪਧਮ੍ਮਾ। ਤੇਸਂਪਿ ਸਙ੍ਘਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਦਾਪਾਨਨ੍ਦ ਸਙ੍ਘਗਤਂ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਂ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਿਕਟ੍ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯ ਸਙ੍ਘੇ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਖੇਤ੍ਤਂ ਦੂਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਖੇਤ੍ਤਦੁਟ੍ਠਾਨਿ। ਤਿਣਾਨਿ। ਖੇਤ੍ਤਦੁਟ੍ਠਾ ਕਿਲੇਸਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿਧਮ੍ਮਪਦੇ।

ਤਿਣਦੋਸਾਨਿ ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ, ਰਾਗਦੋਸਾ ਅਯਂਪਜਾ।
ਤਸ੍ਮਾਹਿ ਵੀਤਰਾਗੇਸੁ, ਦਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਮਹਪ੍ਫਲਂ॥

ਤਿਣਦੋਸਾਨਿ ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ, ਦੋਸਦੋਸਾ ਅਯਂਪਜਾ।
ਤਸ੍ਮਾਹਿ ਵੀਤਦੋਸੇਸੁ, ਦਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਮਹਪ੍ਫਲਂ॥
ਤਿਣਦੋਸਾਨਿ ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ, ਮੋਹਦੋਸਾ ਅਯਂਪਜਾ।
ਤਸ੍ਮਾਹਿ ਵੀਤਮੋਹੇਸੁ, ਦਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ ਮਹਪ੍ਫਲਨ੍ਤਿ॥

ਇਧ ਪਨ ਸਾਤਿਸ੍ਸਯਤੋ ਖੇਤ੍ਤਦੁਟ੍ਠੇ ਕਿਲੇਸੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੁਸਯਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਸਬ੍ਭਾਵਾ’’ਤਿ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸਭਾਵੋ ਸਬ੍ਭਾਵੋਤਿਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ। ‘‘ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ’’ਤਿ ਅਪਿਚਯਦਗ੍ਗੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ।

ਸਸਦ੍ਧਮ੍ਮਗਣ੍ਠਤ੍ਤਮਪਦਤ੍ਥਾਨੁਦੀਪਨੀ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ''ਅਭਿਵਾਦਿਯਾ''ਤਿ ਸੁਖੀਹੋਹਿਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਤਿ ਏਵਂ ਅਭਿਵਦਾਪੇਤ੍ਵਾ। ਅਭਿਵਾਦਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਵਨ੍ਦਨਾਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੋਹਿ ਵਨ੍ਦਨੇਯਜੇ ਵੁਦ੍ਧੇ ਤਥਾ ਵਦਾਪੇਤਿ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਵਦਨਞ੍ਚ ਵਨ੍ਦਨੇਯਜਾਨਂਵੁਦ੍ਧਾਨਂ ਵਤ੍ਤਂ। ''ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਟਿਮੁਖਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ। ''ਤਿਵਿਧਾ''ਤਿ ਦ੍ਵਾਰ ਭੇਦੇਨ ਤਿਵਿਧਾ। ''ਵਨ੍ਦਨੇਯਜਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ। ''ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਨਿਪਤਨ੍ਤੋ। ''ਅਵਨ੍ਦਿਯੇਸੂ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੇ ਸੁਨਵਕਤਰਾਦੀਸੁ। ''ਗੁਣਪਦਾਨੀ''ਤਿ ਗੁਣਦੀਪਕਾਨਿ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋਤਿਆਦਿਪਦਾਨਿ। ਏਤ੍ਥਚਕਾਯੇਨਵਨ੍ਦਤੀਤਿਆਦਿ ਉਪਚਾਰ ਵਚਨਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਤਥਾਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਕਰਣਵਸੇਨ ਚਕ੍ਖੂਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰੇਨ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨ ਸਮਤ੍ਥੇਨ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। ਪੋਰਾਣਾ ਪਨਾਹੁ ਚਕ੍ਖੁ ਰੂਪਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਚਕ੍ਖੁਤ੍ਤਾ। ਦ੍ਵਾਰਾਰਮ੍ਮਣ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੇ ਪਨ ਸਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਪਸਾਦਵਤ੍ਥੁ ਕੇਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਈਦਿਸੀ ਪਨੇਸਾ ਕਥਾ ਧਨੁਨਾ ਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਸਸਮ੍ਭਾਰ ਕਥਾਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਅਯਮੇਵੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋਤਿ। ਏਤ੍ਥਹਿ ''ਕਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਕਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਦ੍ਵਾਰ ਰੂਪਂ ਕਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਚਕ੍ਖੁਨਾਤਿ ਵਚਨੇ ਉਪਚਾਰ ਵਚਨੇ ਸਤਿ ਕਾਯੇਨਾਤਿ ਵਚਨਂਪਿ ਉਪਚਾਰ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਥਾ ਚਕ੍ਖੁਨਾਤਿ ਪਦੇ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ ਕਾਯੇਨਾਤਿ ਪਦੇਪਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਵਾਚਾਯ ਵਨ੍ਦਤਿ, ਮਨਸਾਵਨ੍ਦਤੀ,ਤਿ ਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸਨਯੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ, ਕਾਯ ਕਮ੍ਮੇਨਵਨ੍ਦਾਮਿ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੇਨ ਵਨ੍ਦਾਮਿ, ਮਨੋਕਮ੍ਮੇਨ ਵਨ੍ਦਾਮਿ, ਤੀਹਿ ਕਮ੍ਮੇਹਿ ਵਨ੍ਦਾਮੀਤਿ ਇਦਮੇਵ ਮੁਖਜਵਚਨਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ਸਬ੍ਬਮਿਦਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਸਂਵਰਸੀਲਟ੍ਠਾਨੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਕ੍ਖੁਨਾਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਮੁਖਜ ਕਰਣ ਵਚਨਮੇਵ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਪੁਰੇਜਾਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸਤ੍ਤਾ। ਸੋਤੇਨ ਸਦ੍ਦਂਸੁਤ੍ਵਾਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸਨਯੋ।

ਕਾਯੇਨਵਨ੍ਦਤਿ, ਵਾਚਾਯਵਨ੍ਦਤੀ,ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਂਕਾਯਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਰੂਪ ਦ੍ਵਯਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਹਜਾਤ ਚੇਤਨਾ ਕਮ੍ਮੇਨ ਜਾਤਂ ਹੋਤਿ। ਨ ਤਂ ਚੇਤਨਾਕਮ੍ਮਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਯੇਨਜਾਤਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤਂ ਰੂਪ ਦ੍ਵਯਂ ਤਸ੍ਸਾਚੇਤਨਾਯ ਕਾਯਵਨ੍ਦਨਾਕਮ੍ਮ, ਵਚੀਵਨ੍ਦਨਾਕਮ੍ਮ ਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਤਂ ਮਾਤਿਤੋ ਜਾਤੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਵੁਦ੍ਧਿ ਪਤ੍ਤੋ ਤਂ ਤਂ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਮਾਤੁਯਾ ਬਲ ਵੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਰੂਪਦ੍ਵਯਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਦ੍ਵਾਰਰੂਪਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ 'ਕਾਯੇਨ, ਵਾਚਾਯਾ,ਤਿ ਇਦਂਪਿ ਮੁਖਜ ਕਰਣ ਵਚਨਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕਾਯੇਨਾਤਿ ਪਨ ਕਾਯਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਨ੍ਦਨਾਕਿਰਿਯਾਯ ਸਹ ਅਭੇਦੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇ। ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਚੇਤਨਾਹਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਕਮ੍ਮਂ ਵਦਾਮਿ, ਚੇਤਯਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ 'ਕਾਯੇਨ, ਵਾਚਾਯ, ਮਨਸਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਯਥਾਹਿ ''ਚੇਤਯਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪੁਰਿਮਚੇਤਨਾਹਿ ਚੇਤ ਯਿਤ੍ਵਾ । ''ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਨ ਚੇਤਨਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਇਧਪਿ ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਚੇਤਨਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਕਾਯਕਮ੍ਮੇਨਾ''ਤਿ ਪੁਰਿਮਚੇਤਨਾ ਕਮ੍ਮਂ ਗਯ੍ਹਤਿ। ''ਵਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਨਚੇਤਨਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ।

੯. ''ਰਚਯਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਿਦਹਨ੍ਤੋ। ''ਰਚਯਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ ਅਤੀਤੇ ਅਨਾਗਤਵਚਨਂ। ''ਪੋਤ੍ਥਕਾਰੁਲ੍ਹ''ਨ੍ਤਿ ਪੋਤ੍ਥਕ ਪਤ੍ਤੇਸੁਲਿਖਨਵਸੇਨ ਆਰੁਲ੍ਹਂ।

੧੦. ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਪਦੇ। ''ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ''ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪ੍ਪਕਰਣੇ। ''ਏਤ੍ਥ, ਏਤੇਨਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਏਕਸੇਸਵਿਧਾਨਂਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ''ਅਞ੍ਞਂਪਾਲਿਦ੍ਵਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ''। ਕਸ੍ਮਾਤਂ ਪਾਲਿਦ੍ਵਯਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਞ੍ਚ''ਤਿਆਦਿ। ''ਯਥਾਪਵਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯਾਨੁਰੂਪਂ ਪਵਤ੍ਤੇ। ''ਪਰਮਤ੍ਥਧਮ੍ਮੇ ਏਵਾ''ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਮੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ, ਤਯੋਮੇਭਿਕ੍ਖਵੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾਤਿਆਦਿਨਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵੋਹਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਪਿ ਦੇਸਨਾ ਪਰਮਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਵਿਨਾ ਨਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਪਰਮਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨਾਨਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਨਾਨਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਮਤ੍ਥਧਮ੍ਮੇ ਏਵ ਦੀਪੇਤਿ। ਨ ਆਣਾਵਿਧਾਨਂ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਦ੍ਵੀਸੁਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। ''ਯੋਇਤਰਤੋ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੀਯਂ। ''ਯੋ''ਤਿ ਯੋ ਧਮ੍ਮੋ। ''ਇਤਰਤੋ''ਤਿ ਇਤਰ ਧਮ੍ਮਤੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤ ਧਮ੍ਮਤੋ। ''ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਾਨਂ ਅਨਵਸੇਸਵਿਭਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਅਤਿਰੇਕਤਾ, ਸੁਦ੍ਧ ਧਮ੍ਮਾਧਿਟ੍ਠਾਨ ਦੇਸਨਾ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਵਿਸੇਸਤਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। ''ਯਤੋ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਵਸੇਸਵਿਭਤ੍ਤਿਤੋ,

ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਦੇਸਨਾਭਾਵਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਦੇਵੇਸੁ ਏਵ ਦੇਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਨ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਨ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਪਵਤ੍ਤਨਯੋਗਜ''ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ ਪਹੋਨ੍ਤੰ। ''ਕਥਾਮਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਾਕਥਾਪਬਨ੍ਧਂ। ''ਏਕਮਾਤਿਕਾਨੁ ਬਨ੍ਧਾ''ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿਆਦਿਕਂ ਏਕਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮ ਮਾਤਿਕਂ ਅਨੁਗਤਾ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਅਤਿਰੇਕ ਵਿਸੇਸਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਂ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ। ਆਦਿਮ੍ਹਿਯੇਵਤਤ੍ਥ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮੋ, ਧਮ੍ਮਾਤਿਰੇਕ ਧਮ੍ਮਵਿਸੇਸਟ੍ਠੇ ਨਾ-ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਪਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਏਕਦੇਸੇਨੇਵ ਵਿਭਤ੍ਤਾ, ਨਨਿਪ੍ਪਦੇਸੇਨ। ਅਭਿਧਮ੍ਮਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਨ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋਵ ਵਿਭਤ੍ਤਾ-ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ ''ਧਮ੍ਮਨਾਮਿਕਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਂ। ''ਧਮ੍ਮੋ ਪਨਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਦ੍ਵਯਮਾਹ।''ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਏਵਂ ਵਿਚਾਰਿਤੇਪਿਸਤਿ। ''ਸਬ੍ਬਜੇਟ੍ਠਕੋ''ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਪਿਟਕਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇਸਬ੍ਬਜੇਟ੍ਠਕੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਜੇਟ੍ਠਕੋ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ ''ਵਿਨਯਂ ਵਿਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸਹੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਵਿਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਗਰਹਨ੍ਤੁਸ੍ਸ। ਚਰਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਚਕ੍ਕਂ। ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ ਕੇਨਚਿ ਸਮਣੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵਾ ਦੇਵੇਨ ਵਾ ਮਾਰੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਵਾ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਜਂ ਆਣਾਵਿਧਾਨਂ ਆਣਾਚਕ੍ਕਂ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਜਂ ਦੇਸਨਾ ਵਿਧਾਨਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ, ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ ਅਸਂਵਾਸੋ-ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਆਣਾਵਿਧਾਨਂ ਆਣਾਚਕ੍ਕਂ ਨਾਮ। ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੀ-ਤਿਆਦਿਕਂ ਦੇਸਨਾਵਿਧਾਨਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਨਾਮ। ਤਦੁਭਯਂਪਿ ਕੋਚਿ ਭਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਪਾਰਾਜਿਕਂ ਕਾਤੁਂ ਚਤੁਸ੍ਸਚ੍ਚਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਅਸਚ੍ਚਂ ਕਾਤੁਂ ਨਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਕਰੋਨ੍ਤੋਯੇਵ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋਵਿਯ ਆਪਾਯਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਪਾਰਾਜਿਕੋਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸੁਦ੍ਧਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਪਾਯਗਾਮੀਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਵਿਨਯ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ। ਏਵਂ ਕੇਨਚਿ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਜਤ੍ਤਾ ਤਦੁਭਯਂਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯਂ ਚਕ੍ਕਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ''ਵਿਨਯੋ ਨਾਮ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਮੂਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯੇ ਠਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਪਵ੍ਵਾਯਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘੇ ਪਵ੍ਵਾਯਨ੍ਤੇ ਤਿਵਿਧੋਪਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋਪਵ੍ਵਾਯਤਿ, ਤਿਵਿਧਂਪਿ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਏਵਂ ਵਿਨਯੋ ਤਿਵਿਧਸ੍ਸਸਾਸਨਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਕਥਞ੍ਚਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਪਵ੍ਵਾਯਨ੍ਤੇ ਤਿਵਿਧਂਪਿ ਸਾਸਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਤਤ੍ਥ ਸਾਸਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਕਿਤ੍ਤਕਂਕਾਲਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ। ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਸੁਕਥਯਿਂਸੁ। ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਦਿਨੋਪਨਵਦਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯੇ ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੇਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਸਚੇ ਆਨਨ੍ਦ ਮਮਸਾਸਨੇਮਾਤੁਗਾਮੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਨਲਭੇਯ੍ਯ। ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। ਇਦਾਨਿ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਗੋਤਮਿਯਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਆਯਾਚਨਂ ਉਪਾਦਾਯ। ਪਞ੍ਚੇਵਦਾਨਿ ਆਨਨ੍ਦ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋਠਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਂ ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸਸਤਾਨਿ ਏਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਤੋਪਰਂ ਏਕਦਿਵਸਂਪਿ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਸਾਸਨਪ੍ਪਟਿ ਰੂਪਕਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਿਚ੍ਛਾ ਵਚਨਮਤ੍ਤਂ। ''ਪਞ੍ਚੇਵਵਸ੍ਸਸਤਾਨੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ ਵਚਨਂ ਨਹੋਤਿ। ਮਾਤੁਗਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵ ਦੀਪਨਮਤ੍ਤਵਚਨਂ। ਸੋ ਚ ਆਦੀਨਵੋ ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮੇ ਸਣ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਏਵ ਪਟਿਬਾਹਿਤੋ। ਪੁਨ ''ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ ਵਚਨਂ ਜਾਤਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥਪਿਕੇਚਿਵਦਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਮੇਵ ਸਾਸਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਤੋਪਰਂ ਏਕਦਿਵਸ ਮਤ੍ਤਂਪਿ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ। ਤਦਾ ਸੀਮਾਯੋਪਿ ਅਸੀਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਛਾਤਾਸੁ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਿਤਾਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਸਾਸਨਪ੍ਪਟਿ ਰੂਪਕਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਇਦਂਪਿ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚਕਾਰਣਞ੍ਚ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਿਚ੍ਛਾ ਵਚਨਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਮੇਵ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਅਪਰਿਹਾਯਮਾਨੋ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। ਤਤੋਪਰਂ ਪਨ ਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ, ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਰਿਹਾਯਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਕਥਂ ਪਨ ਅਪਰਿਹਾਯਮਾਨੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਕਥਞ੍ਚ ਪਰਿਹਾਯਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਪਞ੍ਚਸਙ੍ਘਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯੇਸੁ ਸਙ੍ਘੇ ਸੁਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ। ਖੀਣਾਸਵਸਙ੍ਘੋ, ਅਨਾਗਾਮਿਸਙ੍ਘੋ, ਸਕਦਾਗਾਮਿਸਙ੍ਘੋ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸਙ੍ਘੋ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕਸਙ੍ਘੋ,ਤਿ। ਤਤ੍ਥ, ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਬ੍ਬੇਪਞ੍ਚਸਙ੍ਘਾ ਪਵ੍ਵਾਯਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਅਪਰਿਹਾਯਮਾਨੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਤੋਪਰਂ ਖੀਣਾਸਵਸਙ੍ਘੋ ਨ ਪਵ੍ਵਾਯਤਿ। ਸੇਸਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸੇਸਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਾਨਂ ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ ਜਾਤਾਨਿ। ਏਵਂ ਤਤੋਪਰਂ ਪਰਿਹਾਯਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾਰਣਂ ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ''ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਿਵਿਧੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ 'ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ, ਪਟਿਵੇਧਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ,ਤਿ। ਸੋ ਏਵ ਤਿਵਿਧਂ ਸਾਸਨਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਤ੍ਥ, ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਸਾਟ੍ਠਕਥਾਨਿਤੀਣਿਪਿਟਕਾਨਿ। ਸੋਚ ਏਤਰਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਕਥਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਸਾਸਨਂ ਪਟਿਰੂਪਕਮਤ੍ਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਿਕਾ ਅਨੇਕ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਪਵ੍ਵਾਯਨ੍ਤਿ। ਕਥਞ੍ਹਿਦਂ ਸਾਸਨਂ ਤਤੋਪਰਂ ਏਕਦਿਵਸਂਪਿ ਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। ਤੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੀਲਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਠਿਤਾ ਅਨੇਕ

ਸਤਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ ਏਤਰਹਿ ਸਨ੍ਧਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕਥਞ੍ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਸਾਸਨਂ ਤਤੋਪਰਂ ਨ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾਚ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਾਯਪਟਿਵੇਧਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋਪਿ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾਹਿ-ਏਕੋ ਧਨਸੇਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਸੋ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤੁ ਪਰਮ੍ਪਰਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਮਹਨ੍ਤਾਰਤਨਨਿਧਯੋ ਭੂਮਿਯਂ ਬਹੂਸੁਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਚ ਤੇਸਂ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਮੀਸੁ ਚ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਚ ਅਕ੍ਖਰੇਸੁ ਚ ਧਰਨ੍ਤੇਸੁ ਤੇਨਿਧਯੋ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਯੇਵ। ਏਵਮਿਦਂ ਸਾਸਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥਹਿ ਨਿਧੀਨਂਨਿਧਾਨਭੂਮਿਸਦਿਸਂ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ, ਧਨਰਤਨਸਦਿਸਾਨਿ ਧਮ੍ਮਰਤਨਾਨਿ। ਯਥਾ ਚ ਸੇਟ੍ਠਿਵਂਸੇਜਾਤੋ ਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪੋਤ੍ਥਕਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਖਣਨ੍ਤੋ ਤਾਨਿਰਤਨਾਨਿ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿਯੇਵ। ਏਵਮਿਧਪਿ ਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦੇਸਨਾਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਤਾਨਿਧਮ੍ਮਰਤਨਾਨਿ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿਯੇਵ। ਲਭਮਾਨੇ ਚ ਸਤਿ, ਕਥਂ ਤਾਨਿਧਮ੍ਮਰਤਨਾਨਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਨਿ। ਸੀਮਾਨਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਵਾਨਿਵਤ੍ਤਿ ਵਾ ਆਣਾਚਕ੍ਕਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸਯੋ ਹੋਤਿ। ਨ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਸ੍ਸ। ਯਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ-ਪਞ੍ਚੇਵਸ੍ਸਸਤਾਨਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਠਸ੍ਸਤੀਤਿ ਚ, - ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚ। ਇਦਞ੍ਚ ਵਚਨਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਆਣਾਚਕ੍ਕਂ। ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯੋ ਚ ਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਨ੍ਤਿ। ਆਣਾਚਕ੍ਕਭੂਤਾਯ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮੂਹਨਨੇਨ ਵਾ, ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮੂਹਨਨਞ੍ਚ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਾਸਨਨ੍ਤਰਧਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਅਨਾਗਤੇ ਧਾਤੁਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ। ਧਾਤੁਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਹਿ ਜਾਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਆਣਾਚਕ੍ਕਂ ਵਿਗਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ। ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ ਪਨ ਦੇਵਲੋਕੇਸੁ ਯਾਵਾਨਾਗਤਬੁਦ੍ਧਕਾਲਾਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿਯੇਵ ਆਲਵਕਪੁਚ੍ਛਾਗਾਥਾਯੋ ਵਿਯ। ਅਪਿਚਯੋ ਵੋ ਆਨਨ੍ਦ ਮਯਾ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਵਿਨਯੋ ਚ ਦੇਸਿਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਵੋ ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਸਤ੍ਥਾ-ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋਚਤਿ ਪਿਟਕਭੂਤੋ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਸਤ੍ਥਾ ਏਤਰਹਿ ਤਿਵਿਧਂਪਿ ਸਾਸਨਂ ਲੋਕਸ੍ਸ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਯਤੋਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਕਾਨਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਨਾਨਾ ਬਾਹਿਰਕੇਹਿ ਜਨੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣੋ ਮਹਨ੍ਤੋ ਞਾਣਾਲੋਕੋ ਏਤਰਹਿ ਵਿਜ੍ਜੋਤਮਾਨੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਦੇਸਿਤਾਨਿ ਏਤਰਹਿਧਰਮਾਨਾਨਿ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇਸਂਸਾਰੇ ਅਨਨ੍ਤਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਸਬ੍ਬਂਲੋਕਤ੍ਤਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਞ੍ਚ, ਸਬ੍ਬਂਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਞ੍ਚ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾਨੁਗਤਿਕੇਨ ਸੁਤਮਯਞ੍ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਸਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਚ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯ ਚ ਨਾਨਾਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਨਿ ਆਰਭਨ੍ਤਿ, ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ। ਭਾਵਨਂਭਾਵੇਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਾਸਨਪ੍ਪਟਿਰੂਪਕਮਤ੍ਤਂਨ ਹੋਤਿ। ਏਕਨ੍ਤ ਸਾਸਨਂ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਯਥਾ ਧਮ੍ਮਂ ਯਥਾ ਵਿਨਯਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਇਮਾਯ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਯਤਿਂ ਸਗ੍ਗਮਗ੍ਗਫਲ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਤ੍ਤਾਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਬ੍ਬਂ ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਦੀਨਂ ਮਿਚ੍ਛਾਵਚਨਂ ਵਿਧਮਿਤਂਵਿਦ੍ਧਂਸਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ।

ਪਣਾਮਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ।

੧੧. ਦੁਤੀਯਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਯਂ। ''ਆਦਿਗਾਥਾਯਾ''ਤਿ ਪਥਮਗਾਥਾਵਾਕ੍ਯੇਨ। ''ਤਂ ਤਂ ਪਯੋਜਨਸਹਿਤੇ''ਤਿ ਤੇਨਤੇਨਪਯੋਜਨੇਨ ਸਹਿਤੇ। ''ਪਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੇ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੇ। ''ਤੇਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥੇ''ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਪਦੇ ਦੀਪਿਤੇ ਤੇਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥੇ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਂ ਦੁਤੀਯਗਾਥਾਯਂ। ''ਨਤੁ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਨਪਨਪਕਰਣਂਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾ ਕੁਤੋਪੁਬ੍ਬੇਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਂਤੀਸੁ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਪਥਮਸ੍ਸ ਕਾਲਵਿਰੋਧਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਦੁਤੀਯ ਤਤੀਯਾਨਂ ਸਦ੍ਦਤੋਵਿਰੋਧਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ''ਨਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਯਦਾਕਦਾਚਿ ਪਚ੍ਚਾਮਸਨਂ ਅਪ੍ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਅਪ੍ਪਧਾਨਪਦਾਨੀ''ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਮਾਸਪਦੇ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਵਿਸੇਸਨ ਪਦਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਿਤੇ ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹਪ੍ਪਕਰਣੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥ ਪਦੇਵਾ ਸਬ੍ਬਥਾ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਗਵਤਾ ਸਬ੍ਬਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਅਪ੍ਪਧਾਨਪਦਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਤੀਤਿ ਦੋਸੋਪਨ ਆਪਜ੍ਜਤੇਵ। ਤੇਨਾਹ ''ਏਵਞ੍ਚਿਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ, ''ਏਵਞ੍ਚਿਸਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਵਿਯ ਇਧ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹਪਦਂ ਪਚ੍ਚਾਮਸਨ੍ਤੇ ਸਤਿ। ਹਿਸਦ੍ਦੋ ਫਲ ਵਾਕ੍ਯਜੋਤਕੋ। ਲਦ੍ਧਗੁਣਜੋਤਕੋਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ''ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ'' ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹਪਦੇ ਮਯਾ ਸਬ੍ਬਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ

ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਸੋ ਏਵ ਦੋਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਪਰੋਪਿਦੋਸੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਸਾਹੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਧਾਤੁਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨਸਙ੍ਗਹਾਸਙ੍ਗਹਾਦਿਪ੍ਪਕਾਰੇਨਾਤਿਯੋਜਨਾ।

੧੨. ਪਰਮਤ੍ਥਪਦਵਣ੍ਣਨਾਯਂ। ਵਿਸੇਸਨਪਦਂ ਨਾਮ ਕਤ੍ਥਚਿ ਭੂਤਕਥਨਤ੍ਥਾਯਵਾ ਪਯੁਜ੍ਜਤਿ ਕਣ੍ਹੋਕਾਕੋ, ਸੇਤੋਬਕੋ,ਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਞ੍ਞਨਿਵਤ੍ਤੁਨਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਪਯੁਜ੍ਜਤਿ ਨੀਲੋਪ੍ਪਟੋ, ਨੀਲਂਪੁਪ੍ਫ, ਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਅਞ੍ਞ ਨਿਵਤ੍ਤੁਨਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਦੁਵਿਧਾਨਿਹਿਸਚ੍ਚਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਪਞ੍ਞਾਪੀਯਤੀਤਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਞਾਪਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਸਮਗ੍ਗਾਨਂ ਜਨਾਨਂ ਵੋਹਾਰੇਨ ਚ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਆਹ ''ਤੇਚਮਹਾਜਨਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਤਸ੍ਮਾਤੇ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੋਹਰਿਤਤ੍ਤਾਚੇਵ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਚ। ''ਵਚੀਸਚ੍ਚਵਿਰਤਿਸਚ੍ਚਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਚੀਸਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਮੁਸਾਵਾਦਰਹਿਤਂ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ। ਵਿਰਤਿਸਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਵਿਰਤਿ। ਸਾਹਿ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦੀਹਿ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਹਿ ਵਿਰਮਣਮਤ੍ਤੇਨ ਵਚੀਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਤ੍ਤਾ। ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਚ, ਸਾ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤਤ੍ਤਾ ਸਚ੍ਚਞ੍ਚਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧਂ ਸਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ''ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਾਣੋ ਨਹਨ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਸਬ੍ਬੇਸਤ੍ਤਾ ਅਵੇਰਾ ਹੋਨ੍ਤੁਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ। ''ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ ਦਾਨਸੀਲਾਦੀਨਂ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਨਂ ਫਲਵਿਪਾਕਭੂਤਾ ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਸਬ੍ਬੇ ''ਬੋਧਿਸਮ੍ਭਾਰਧਮ੍ਮੇ''ਤਿ ਦਾਨਪਾਰਮਿਸੀਲਪਾਰਮਿਆਦਿਕੇਪਾਰਮਿਧਮ੍ਮੇ। ''ਆਰਾਧੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ''ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤ ਦੁਰਾਜੀਵਮਿਚ੍ਛਾਜੀਵਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ। ''ਏਵਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਹਂ ਪਰਮਤ੍ਥ ਸਚ੍ਚਮੇਵਗਣ੍ਹਾਮੀਤਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਚ੍ਚਂ ਨਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋਹਿ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਥਞ੍ਚ ਤਂ ਭਿਨ੍ਦਤੀਤਿ। ਸਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਵਤੋਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਭਵਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਂ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ ਹੋਤਿ। ਅਪਾਯ ਪੂਰਕੋ ਭਵਤੀਤਿ। ''ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾ ਚਿਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾਨਂ ਵਤ੍ਥੁਭਾਵੇਨ ਗਣ੍ਹਾਪੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਏਵਂ ਵਿਪਰੀਤਞ੍ਚਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਚ੍ਚਮੇਵਦਲ੍ਹਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਮਤ੍ਥ ਸਚ੍ਚਂ ਨਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋਹਿ ਤਾਹਿ ਦਿਟ੍ਠੀਹਿ ਨਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਥਞ੍ਚ ਤਂ ਭਿਨ੍ਦਤਿ। ਖਨ੍ਧੇ ਵਾ ਖਨ੍ਧਮੁਤ੍ਤਕੇਵਾ ਅਤ੍ਤਜੀਵੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਚ ਅਤ੍ਤਜੀਵਾ ਪਰਮ੍ਮਰਣਾ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤੇ ਚ ਅਤ੍ਤਜੀਵਾ ਭਵਾਭਵੇਸੁਸਸ੍ਸਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਵਤੋਭਵਂ ਸਂਸਰਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਧਾਵਨ੍ਤੀਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਯਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ''ਨਵਿਸਂਵਾਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਪਰੀਤਂ ਨਾਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ''ਤਂ ਪਨਾ''ਤਿ ਸਭਾਵਸਚ੍ਚਂ ਪਨ। ਅਨੁਭਵਨਭੇਦਮਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਾਯੇਵ ਵੇਦਨਾ ਸੁਖਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਤੋ ਸੁਖਭੂਤਤ੍ਤਾ ਵੇਦਨਾ ਸੁਖਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਨਹੋਤਿ। ''ਸਬ੍ਬਾਪਿਵੇਦਨਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਪਧਾਨਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਭਵਨਭੇਦੋ ਤਿਵਿਧੋ। ਸਾਤਤੋ ਵਾ ਅਨੁਭਵਨਂ, ਅਸ੍ਸਾਤਤੋ ਵਾ, ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤੋ ਵਾ। ''ਦੁਕ੍ਖਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਭਯਟ੍ਠੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾ ਏਵ। ਭਯਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਚ ਸਂਸਾਰ ਭਯਦਸ੍ਸੀਹਿਭਾਯਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨ। ਸੁਖੋ ਵਿਪਾਕੋ ਯੇਸਂ ਤੇ ਸੁਖਵਿਪਾਕਾ। ਤੇਭੂਮਕਕੁਸਲਾ। ''ਕੁਸਲਸਮ੍ਮਤਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਭਾਵਸਚ੍ਚੇਪਿ ਏਤੇਵੋਹਾਰਾ ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਸਾਸਵਤਾ''ਤਿ ਆਸਵੇਹਿ ਸਹਿਤਭਾਵੋ। ''ਸਂਕਿਲੇਸਿ ਕਤਾ''ਤਿ ਸਂਕਿਲੇਸ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਂਯੁਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਓਘੇਹਿ ਚ ਯੋਗੇਹਿ ਚ ਉਪਾਦਾਨੇਹਿ ਚ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਭਾਵੋ ''ਓਘਨੀਯਯੋਗਨੀਯ ਉਪਾਦਾਨੀਯਤਾ''। ਅਧਿਕਾ ਅਤ੍ਤਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾ। ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੁਕ੍ਖੇਰੂਪਧਮ੍ਮਾਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਾਨਾਮ ਸਾਰਟ੍ਠੇਨ। ਸਾਖਾਯਂ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਸਾਖਾਯ ਅਤ੍ਤਾਨਾਮ ਸਾਰਟ੍ਠੇਨ। ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਪਨ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਤਣ੍ਹਾਪਰਿਗ੍ਗਹ ਦਲ੍ਹਟ੍ਠੇਨ ਤਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਤ੍ਤਤੋ ਅਧਿਕਾ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾਤਿ ਲੋਕਸਮ੍ਮੁਤਿ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਤਿਕਞ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧ ਮਗ੍ਗਭਾਵੋ ਚ, ਇਤਿ ਇਦਂ ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਇਦਮੇਵਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਚਤੁਕ੍ਕਮੇਵ। ''ਅਚਲਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਰਿਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਭੂਮਕ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸੁਖਤਾ ਨਾਮ ਚਲਾ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਨਿਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਧਮ੍ਮੇਸੁਖਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਅਚਿਰੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਦੁਕ੍ਖਾਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਸਨਯੋ ਸੇਸਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ । ''ਤੇਸੂ''ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਦੁਵਿਧਾਨਿਹਿ ਸਚ੍ਚਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ। ''ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਲਦ੍ਧਗੁਣਵਚਨਂ। ''ਯੋ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੋ ਨਾਮ ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮ ਸਮੋਧਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਘਟਸਣ੍ਠਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ,

ਪਟਸਣ੍ਠਾਨੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤੰ ਸਣ੍ਠਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ਯਾਪਨਚਿਨ੍ਤਨ ਕਿਰਿਯਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਯੰ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਾ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਸਿਦ੍ਧਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨੇਵਸਿਦ੍ਧਾ। ਏਸਨਯੋ ਫੁਸਨਕਿਰਿਯਾ, ਵੇਦਯਿਤਕਿਰਿਯਾ, ਦੀਸੁਤਿ। ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਯੋਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਚਿਤ੍ਤੇਨਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਸਣ੍ਠਾਨੰ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਸਵਿਗ੍ਗਹੰ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸਰੀਰੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਵਤ੍ਥੁ ਦਬ੍ਬਸਹਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਚਿਤ੍ਤਮਯੋਚਿਤ੍ਤਨਿਮ੍ਮਿਤੋ''ਤਿ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਰੂਪਾਨਿ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤੇਨਪਕਤੋ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਮ੍ਮਿਤੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਸਭਾਵਸਿਦ੍ਧੋ ਪਰਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ ''ਸੋਹੀ''ਤਿਆਦਿੰ। ''ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਸਧਾਤੁ ਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਦ੍ਦਾਬੁਦ੍ਧੀਹਿ ਅਰਣੀਯਤੋ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਅਤ੍ਥੋਤਿਪਿਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਇਤਰਤੋ''ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧਤੋ। ''ਪਰਮੋ''ਤਿ ਅਧਿਕੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਉਕ੍ਕੰਸਗਤੋ''ਤਿ। ਏਤੇਨ ਪਰਮਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਧਿਕਤ੍ਥੰ ਵਦਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਅਪਿਚਾ''ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਪਞ੍ਞਸਾਸਨ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯਜਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਭਿਜਾਨਨੰ। ਪਰਿਞ੍ਞੇਯਜਾਨੰ ਪਰਿਜਾਨਨੰ। ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਨੰ ਪਹਾਨੰ। ਸਚ੍ਛਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨੰ ਸਚ੍ਛਿਕਰਣੰ। ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾਨੰ ਭਾਵਨਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਰਮਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯਜਾ ਨਾਮ। ਦੁਕ੍ਖ ਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯਜਾ ਨਾਮ। ਸਮੁਦਯ ਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ ਨਾਮ। ਸਾਮਞ੍ਞਪ੍ਫਲਾਨਿ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਾ ਨਾਮ। ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ਨਾਮ। ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਤੇਸੰ ਕਿਚ੍ਚਾਨੰ ਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਾਸਨੇ ਸਾਸਨਕਿਚ੍ਚੰ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇ ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਏਵ ਰੂਪਾਨੰ ਸਾਸਨ ਕਿਚ੍ਚਾਨੰ ਅਵਿਰਾਧਕਤ੍ਤਾ ਅਵਿਸੰਵਾਦਕਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਮਟ੍ਠੇਨ ਪਰਮਤ੍ਥਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਅਪਿਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਯੇ''ਤਿਯੇਜਨਾ। ''ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮੋ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਅਭਿਞ੍ਞੇਯਜਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸਪਰਿਞ੍ਞੇਯਜਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸਪਹਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸਸਚ੍ਛਿਕਾ ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਭਾਵੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪਰਮਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

''ਤੰ ਨਸੁਨ੍ਦਰ''ਨ੍ਤਿ ਬਜਞ੍ਜਨਤੋ ਨਸੁਨ੍ਦਰੰ। ਨਕੇਵਲੰ ਬਜਞ੍ਜਨਤੋਯੇਵ ਨਸੁਨ੍ਦਰੰ, ਅਤ੍ਥਤੋਪਿ ਨਸੁਨ੍ਦਰਮੇਵ। ਚਤੁਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਹਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸਪਿ ਗੋਚਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਞੇਯਜ ਧਮ੍ਮਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਪਰਮਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਾ ਏਵ। ਪਞ੍ਞੇਯਜਧਮ੍ਮਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਹ ਸਬ੍ਬਪਰਮਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਾ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਾਭਿ ਸਮ੍ਬੋਧੋ ਧਮ੍ਮ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਹ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚ ਸਮ੍ਬੋਧੋ ਧਮ੍ਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਹ ਨਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਯੰ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸੰ ਦੇਸੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੰ ਚਤੁਸਚ੍ਚਸਮ੍ਬੋਧੋ ਮੂਗਸ੍ਸ ਸੁਪਿਨਦਸ੍ਸਨੰ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਹ ਪਞ੍ਞ ਞੇਯਜ ਧਮ੍ਮਾ ਏਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਗੋਚਰਾਤਿ ਸਕ੍ਕਾਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ।

ਪਰਮਤ੍ਥਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੩. ਚਿਤ੍ਤਵਚਨਤ੍ਥੋ। ਨਹਿ ਸਾ ਆਰਮ੍ਮਣੇਨਵਿਨਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਚਿਨ੍ਤੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਿੰ ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ, ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਚਿਨ੍ਤੇਤੀਤਿ ਏਵੰ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤੇਨ ਕਮ੍ਮਪਦੇਨ ਵਿਨਾ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਚਿਨ੍ਤਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸੁਤਮਯਞ੍ਞਾਣੰ, ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਞ੍ਞਾਣ, ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਭੂਤਸਭਾਵ ਚਿਨ੍ਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਾਪਞ੍ਞਾਏਵਾਤਿ ਤੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁੰ ''ਆਰਮ੍ਮਣ...ਪੇ॰... ਣੂਪਲਦ੍ਧਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਚਿਤ੍ਤੰ, ਮਨੋ, ਮਾਨਸੰ, ਵਿਞ੍ਞਾਣ, ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ਨ ਅਞ੍ਞਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੰ। ਨ ਚ ਅਞ੍ਞਪਚ੍ਚਯੇਨ ਲਦ੍ਧੰ ਨਾਮੰ। ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣ ਵਿਜਾਨਨ ਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਸ੍ਸਬੋਧਕੰ ਨਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਏਤੇਨਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਕਤ੍ਤੁਨੋ ਕਿਰਿਯਾਸਾਧਨੇ ਅਤਿਸ੍ਸਯੂਪਕਾਰਕੰ ਕਰਣ ਸਾਧਨੰ ਵਦਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਤਞ੍ਹੀ''ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਚਿਨ੍ਤਨਮਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਤ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਵਿਸੇਸਨਿਵਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ, ਤੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੰ ਅਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਸਬ੍ਬੇਪਿਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ''ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਵਾ''ਤਿ ਸਰੀਰੰ ਵਾ। ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਆਯਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਾ। ''ਆਯਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ। ਵਤ੍ਤਨੰ ਵੁਤ੍ਤਿ। ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨੰ ਵਾ ਠਿਤਿ ਵਾ। ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ''ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤ ਵੁਤ੍ਤਿਨੋ''। ''ਥਾਮੇਨਾ''ਤਿਆਦਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵੇਵਚਨਾਨਿ। ''ਏਕੰ ਭਾਵਸਾਧਨਮੇਵ ਪਧਾਨਤੋ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਤੰ ਤੰ ਕਿਰਿਯਾ ਮਤ੍ਤਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਿਰਿਯਾਮਤ੍ਤਭੂਤਾਪਿ ਪਨ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾਸਯੰ ਨਾਨਾਪਚ੍ਚਯਾ ਵਤ੍ਤਾਯੰ ਠਿਤਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ

ਨਾਨਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਵਤ੍ਥਾਯਂ ਠਿਤਾ ਵਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਮਤ੍ਥ ਪਦੇਸੁਪਿ ਯਥਾਰਹਂ ਤਦਵ੍ਵਸਾਧਨਾਨਂ ਪਟਿਲਾਭੋ ਅਵਾਰਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਇਤਰਥਾ ਹੇਤੁ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਸਹਜਾਤਪਚ੍ਚਯੋ, ਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯੋਤਿਆਦੀਸੁ ਕਥਂ ਭਾਵਸਾਧਨਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾਤਿ। ''ਪਧਾਨਤੋ''ਤਿ ਮੁਖਜਤੋ। ''ਅਭੇਦਸ੍ਸ ਚਿਨ੍ਤਨਸ੍ਸਭੇਦਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਤਂ ਕਤ੍ਤੁਸਾਧਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਿਲਾਪੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਭੇਸਜ੍ਜਮੂਲਾਨਂ ਪਿਸਨਸਿਲਾਪੋਤਕਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਂ ਨਾਮ ਵਿਸੁਂ ਅਙ੍ਗਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਭਿਨ੍ਨਂਪਿ ਭਿਨ੍ਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਸਿਲਾਪੁਤ੍ਤਕਸਰੀਰ''ਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਅਭੇਦਸ੍ਸਭੇਦਕਰਣਂ ਨਾਮ ਅਭੂਤਰੂਪਂ ਹੋਤਿ। ਪਯੋਜਨੇ ਸਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਸਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਤਥਾਕਰਣਞ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਪਰਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿ ਚਰਿਯੇਹਿ ਪਰਿਚਿਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸ। ''ਸਤਿਹਿ...ਪੇ॰... ਕਪ੍ਪਨਾਯਾ''ਤਿ ਸਚੇ ਅਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਤ੍ਤਾ ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤੋਨਾਮਾਤਿਆਦਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਨ ਪਨ ਅਤ੍ਤਾਦਿਕੋ ਕਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਰਿਯਾ ਮਤ੍ਤਮੇਵ ਕਤ੍ਤਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਚਿਨ੍ਤੇਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿਲੋਕੇ ਅਤ੍ਤਾਦਿਕੋਕਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਇਦਂ ਅਭੇਦਸ੍ਸਭੇਦ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਤ੍ਤਪ੍ਪਧਾਨੋ''ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਸਾਧਨੇ ਬਹੂਨਂਕਾਰਕਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਸਯਂਪਧਾਨੋ ਸਯਂਜੇਟ੍ਠਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ''ਤਂਕਤ੍ਤੁਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੇਸਿਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਤੁਭਾਵਂ। ''ਪੁਨ ਕਰਣਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਨ ਲੋਕੇ ਸਿਦ੍ਧਂ ਕਰਣਭਾਵਂ। ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਧਾਨਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਅਪਿਚੇਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯਥਯਿਦਂ ਯੇ ਇਮੇ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ ਪਾਣਾ ਚਿਤ੍ਤਾਵਿਚਿਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਯਂ ਅਞ੍ਞਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਅਞ੍ਞਂ ਏਕਨਿਕਾਯਂਪਿ ਨਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮੀ-ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਨਿਕਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਜਾਤਿਸਮੂ ਹਂ ।''ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕੇ ਕਰਣਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਤ੍ਤਾਪਾਦਾਨਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਏਤੇਨ ਤਤੋ ਚਰਣਤੋ ਚਿਤ੍ਤਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਤਿ। ਗਾਥਾਯਂ। ''ਤਂ ਤਂ ਸਭਾਵੋ''ਤਿ ਵਿਜਾਨਨਫੁਸਨਾਦਿਕੋ ਸਭਾਵੋ, ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸਉਣ੍ਹੋਵਿਯ। ''ਕਿਚ੍ਚਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋਰਸੋ''ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਕਰਣਕਿਚ੍ਚਞ੍ਚ, ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਗੁਣੋ ਚ। ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਪਰਿਪਾਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਵਿਯ, ਓਭਾਸਨਗੁਣੋਵਿਯ ਚ। ''ਗਯ੍ਹਾਕਾਰੋ''ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਧਜਭੂਤੋ ਆਕਾਰੋ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਰਸੋਯੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਫਲਂਵਾਪੀ''ਤਿ ਕਾਰਿਯਪ੍ਫਲਂ ਵਾਪਿ, ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ ਧੂਮੋਵਿਯ। ''ਆਸਨ੍ਨਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਂ ਕਾਰਣਂ, ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਿਕਾਰਕ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ। ''ਅਲ''ਨ੍ਤਿ ਸਮਤ੍ਥਾ। ''ਵਿਬੁਦ੍ਧਿਨੋ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਬੁਦ੍ਧਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ। ''ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਰਸ''ਨ੍ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਗ੍ਗਹਣੇ ਪਧਾਨਰਸ ਕਿਚ੍ਚਂ। ''ਸਨ੍ਧਾਨ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਰਨ੍ਤਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਕਾਰਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਂ। ''ਨਾਮ ਰੂਪਪਦਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਫਸ੍ਸਾਦਿਨਾਮਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥੁ ਰੂਪਞ੍ਚਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਪਦਟ੍ਠਾਨਂ।

ਚਿਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੪. ''ਚੇਤਸਿ ਭਵ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਤੁਭੂਤਂ। ''ਏਤੇਨ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਸਾ ਏਵ ਫਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਜਾਤਿ। ਯਾਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਜਰਾ, ਸਾ ਏਵ ਫਸ੍ਸਾਦੀਨਂਜਰਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਏਕਵਣ੍ਣੁਪਨਿ ਬਨ੍ਧਾਨੀ''ਤਿ ਏਕੇਨ ਵਣ੍ਣਦਣ੍ਡਕੇਨ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਾਨਿ। ''ਏਕਜਾਤਿਯਾਦਿ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਾ''ਤਿ ਏਕਜਾਤਿਕਥਾ ਦਿਵਸੇਨ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਾ। ''ਚੇ''ਤਿ ਚੇਵਦੇਯਜ। ''ਨਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਗਾਥਾਯਂ। ''ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਨਾਮਕ੍ਖਨ੍ਧ ਧਮ੍ਮਾ। ''ਮਨਸਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਭੂਤੇਨ ਮਨੇਨ ਏਵ। ''ਪਕਤਾ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ। ''ਨਿਮ੍ਮਿਤਾ''ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਾ। ''ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿਯਾ ਭੂਤਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਫੁਸਨਾਕਾਰਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾਵ ਵਿਜਾਨਾਤਿ। ਸੋ ਫੁਸਨਾਕਾਰੋ ਫਸ੍ਸੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਵਸੇਸਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਚੇਤਸਿਕਧਮ੍ਮਾ ਫਸ੍ਸਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਫਸ੍ਸੋ ਹੇਤੁ ਫਸ੍ਸੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪਾਦਾਯ। ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ। ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪਾਦਾਯਾਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਚਿਤ੍ਤਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਤੇਪਿਧਮ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਕਿਰਿ ਯਾਭੂਤਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ''ਏਤੇਨਾ''ਤਿ ਏਤੇਨਗਾਥਾਪਦੇਨ। ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਪਨ ਏਕਾਲਮ੍ਬਣਤਾ ਮਤ੍ਤੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤਿ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਚੇ ਤਸਿਕਙ੍ਗਾਨਿ ਉਪਰਿ ਥੇਰੇਨ ਸਯਮੇਵ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਧ ਪਨ ਪਦਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਹ ''ਤਂ ਨਸੁਨ੍ਦਰ''ਨ੍ਤਿ। ''ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਪਟਕੋਟ੍ਟਕਾਦਿਮ੍ਹਿ। ''ਨਾਨਾਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਾਨੀ''ਤਿ ਹਤ੍ਥਿ ਅਸ੍ਸਰੂਪਾਦੀਨਿ। ਵਿਜਾਨਨਮਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਨਾਨਾਚੇਤਸਿਕੇ ਹਿ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਤਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਂਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ। ਪਭਸ੍ਸਰਮਿਦਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਚਿਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਉਦਕਂ ਵਿਯਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਂ।

ਚੇਤਸਿਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੫. ਰੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਪਦਂ ਕਤ੍ਤੁਰਿਵਾਹੇਤੁਕਮ੍ਮਨਿਵਾਸਿਦ੍ਧਂ। ਰੁਪ੍ਪਨਞ੍ਚਵਿਕਾਰਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਸੀਤੁਣ੍ਹਾਦੀਹੀ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਵਿਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਧਾਤੂਨਂ ਵਿਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। ਧਾਤੁਕ੍ਖੋ ਭਵਸੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ‘‘ਕੇਨਰੁਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕੇਨਾ’’ਤਿ ਹੇਤੁ ਅਤ੍ਥੇਵਾ ਹੇਤੁ ਕਤ੍ਤੁਰਿਵਾ ਕਰਣਵਚਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਸੀਤੇਨਾਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। ਡਂਸਮਕਸਾ ਨਾਮ ਸੂਚਿਮੁਖਾ ਖੁਦ੍ਦਕਮਕ੍ਖਿਕਾਚੇਵ ਮਹਨ੍ਤ ਮਕ੍ਖਿਕਾ ਚ। ਵਾਤਾ ਨਾਮ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਵਾਤਾਦਯੋ। ਆਤਪੋ ਨਾਮ ਸੂਰਿਯਾਤਪੋ। ਸਰਿਂਸਪਾਨਾਮ ਅਹਿ ਵਿਚ੍ਛਿਕ ਸਤਪਦਿਕਾਦਯੋ। ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਹਿਪਿ ਰੁਪ੍ਪਤਿ। ਮਰਣਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਮਰਣ ਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ। ‘‘ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਾ ਸਪ੍ਪਟਿਘਰੂਪਧਮ੍ਮਾ। ‘‘ਅਞ੍ਞੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਨ੍ਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਘਰੂਪਾਨਞ੍ਚ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ। ‘‘ਤੇਸੂ’’ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇਭੁਮ੍ਮਂ। ਇਦਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮੁਖਜਰੁਪ੍ਪਨਂ ਸਂਸਨ੍ਦੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਸਮਾਗਮੋ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਮਾਗਮੋ ਚ ਨਾਮ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਭਿਘਟ੍ਟਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਆਪਾਤਾਗਮਨਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਮਹਾਭੂਤਾਨਮੇਵ ਵਾ’’ਤਿ ਆਪੋਧਾਤੁ ਵਜ੍ਜਿਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਮੇਵ ਵਾ। ‘‘ਵਿਕਾਰਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਨ੍ਤੋ ‘‘ਯਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਸਯਂਪਿ ਵਿਕਾਰਪਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤੇਮਹਾਭੂਤਾਸਯਂਪਿ ਪਕਤਿਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਓਮਤ੍ਤਾਧਿਮਤ੍ਤਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਓਮਤ੍ਤਾਧਿਮਤ੍ਤਰੂਪਸਨ੍ਤਤੀਨਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਨਯੇਨ ਵਿਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਰੁਪ੍ਪਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵਾ। ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿ ਮਸਨ੍ਤਤੀਨਂ ਵਿਸਦਿਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਭੂਤੋ ਵਿਕਾਰੋਪਿ ਏਕੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਰੁਪ੍ਪਨਂਨਾਮਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਂ ਰੁਪ੍ਪਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਪਿਚੇਤ੍ਥਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਘਟ੍ਟਨਵਸੇਨ ਰੁਪ੍ਪਨ ਧਮ੍ਮਾਨ ਮੇਵਾ’’ਤਿ ਆਪਾਤਾਗਮਨਾਦਿਵਸੇਨ ਰੁਪ੍ਪਨਧਮ੍ਮੇਹਿਵਿਨਾ ਅਭਿਘਟ੍ਟਨਵਸੇਨਰੁਪ੍ਪਨ ਸਭਾਵਾਨਂ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਮੇਵ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾ। ‘‘ਸਵਿਗ੍ਗਹਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਦਬ੍ਬ ਸਣ੍ਠਾਨਾਕਾਰਸਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਓਲ਼ਾਰਿਕਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ਬਹੂਨਞ੍ਚਰੂਪਕਲਾਪਾਨਂ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਏਕਾਬਦ੍ਧਭਾਵੇਨਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਹਿ ਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਸਭਾਵਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਅਨੇਕਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿਪਿ ਏਕਤੋ ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯੁਂ। ਦਬ੍ਬਸਣ੍ਠਾਨਭਾਵਂ ਨਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਏਕ ਕਲਾਪੋਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯੂਪਨਿਬਨ੍ਧੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾਤੇ ਸਵਿਗ੍ਗਹਾਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਪਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕ ਸਭਾਵਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਬਹੂਨਂ ਸਨ੍ਨਿਚਯੇਸਤਿ ਦਬ੍ਬਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਥਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਚ ਬਹੁਕਲਾਪਾਪਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਵਿਗ੍ਗਹਾਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

‘‘ਸੀਤਾਦਿਗ੍ਗਹਣਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨਾ’’ਤਿ ਸੀਤੇਨਪਿ ਰੁਪ੍ਪਤਿ, ਉਣ੍ਹੇਨਪਿ ਰੁਪ੍ਪਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਪਾਕਟਸ੍ਸ ਸੀਤਾਦਿਵਚਨਸ੍ਸਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ। ਤਞ੍ਹਿ ਵਚਨਂ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਪਾਕਟਂ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਰੁਪ੍ਪਨਂ ਇਧਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਵੋਹਾਰੋ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਨਾਮਸਞ੍ਞਾ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਲੋਕੋਪਚਾਰੇਨਾ’’ਤਿ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੇਨ ਵੋਹਾਰੇਨ ਕਥਨੇਨ। ‘‘ਪਾਕਟ ਨਿਮਿਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵਾ’’ਤਿ ਪਾਕਟਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨੇਵ। ‘‘ਸੀਤਾਦਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਿਨਾਪੀ’’ਤਿ ਪਿਸਦ੍ਦੇਨ ਸੀਤਾਦਿਗ੍ਗਹਣਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨਪੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਪਾਲ਼ਿਸਾਧਕਂ ਨਾਮ ਨ ਸਕ੍ਕਾਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਲਦ੍ਧੁਂ। ਪਾਕਟਨਿਮਿਤ੍ਤ ਵਚਨਮੇਵ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਾਧਾਰਣਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ‘‘ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਰੂਪਤਾਪਸਙ੍ਗਸ੍ਸ ਨਿਵਤ੍ਤਿ। ‘‘ਇਦ੍ਧਿਵਿਕੁਬ੍ਬਨਾਵਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦ੍ਧਿਵਿਕੁਬ੍ਬਨਾਨਾਮਇਦ੍ਧਿਯਾਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਮਾਪਨਂ। ‘‘ਰੂਪਤਾ ਸਿਦ੍ਧੀ’’ਤਿ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਸਞ੍ਞਾਸਿਦ੍ਧਿ। ‘‘ਇਦਂ ਪਨਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਰੂਪਂ ਪਨ। ‘‘ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਨਂ ਸੀਤਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿਪਾਲ਼ਿਯਂ ਸੀਤਾਦਿਵਚਨਂ ਉਪਘਾਤਕਾਨਂ ਸੀਤਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਨੁਗ੍ਗਾਹਕਾ ਏਵ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੇਸਂਵਸੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨੀ’’ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਤਸ੍ਮਾ ਸਞ੍ਞਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਨੀਲਂਪਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਪੀਤਮ੍ਪਿ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀ-ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ, ਵਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਵਿਜਾਨਾਤਿ। ਮਧੁਰਂਪਿ ਵਿਜਾਨਾਤਿ, ਅਮ੍ਬਿਲਂਪਿ ਵਿਜਾਨਾਤੀ-ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ-ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਿ।

ਰੂਪਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬. ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦੇ। ''ਖਨ੍ਧਾਵਾ''ਤਿ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਅਪਾਯਾਦੀਸੁ ਭਵਿਸ੍ਸਮਾਨਾ ਖਨ੍ਧਾਵਾ। ਨ ਹਿ ਅਤੀਤ ਧਮ੍ਮਾ, ਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਸਤ੍ਤੇ ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਏਤਰਹਿ ਪੀਲੇਨ੍ਤਿ, ਅਵਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਅਨਾਗਤਧਮ੍ਮਾ ਚ ਅਨਾਗਤੇ ਪੀਲੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕਥਂ ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ ''ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ...ਪੇ॰... ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ। ''ਵਿਸਯੇਭੁਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸਯਾਧਾਰੇਭੁਮ੍ਮਂ। ਵਿਸਯਾਧਾਰੋ ਨਾਮਮਨੁਸ੍ਸਾਭੂਮਿਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਮੁਖਜਾਧਾਰੋ ਨਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਪਨ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਤਂ ਕਿਰਿਯਂ ਕਾਤੁਂ ਨਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਧਾਰਭਾਵੇਨ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤੋ ਆਧਾਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਯਥਾਆਕਾਸੇ''ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਸਕੁਣਾਨਂ ਪਕ੍ਖਨ ਕਿਰਿਯਾ ਨਾਮ ਆਕਾਸੇਨ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਤਥਾ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ ਕਿਰਿਯਾਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਵਿਨਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਯੇਹਿਤੇ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਯੇ''ਤਿ ਯੇਤਿਵਿਧਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸਨ੍ਤਾਪਧਮ੍ਮਾ। ਹਿਸਦ੍ਦੋਨਿਪਾਤੋ। ਤੇਸਦ੍ਦੋ ਵਚਨਾਲਙ੍ਕਾਰੋ। ''ਤਬ੍ਬਿਨਿਮੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ। ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਠਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਤੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ ਕਿਰਿਯਾਯ ਵਿਸਯਾ ਧਾਰੋਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਥਾ ਅਯਂ ਪਦੀਪੋ ਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ। ਤਥਾਧੀਰਾ ਨਿਬ੍ਬਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਤਂ ਤਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਾ''ਤਿ ਤੇ ਸਂਤੇਸਂਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਾ। ''ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਵਾ''ਤਿ ਅਨਾਗਤਭਵੇਸੁ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਵਾ। ''ਪੁਨਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਪੁਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਾਨਾਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਾ ਜਨਾ। ਯਥਾ ਮਗ੍ਗੇ ਕਰਣਵਚਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਅਦ੍ਧਾ ਇਮਾਯਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਜਰਾਮਰਣਮ੍ਹਾ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿਆਦੀਸੁ। ਨ ਤਥਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਤਿ ਆਹ ''ਮਗ੍ਗੇਵਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਪਨਭੁਮ੍ਮਵਚਨਮੇਵ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਯਤ੍ਥਨਾਮਞ੍ਚਰੂਪਞ੍ਚ। ਅਸੇਸਂ ਉਪਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿਆਦੀਸੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਕਰਣ ਵਚਨਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਰਣ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਨ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਰਣ ਲਕ੍ਖਣਂ ਨਾਮਕਤ੍ਤੁਨੋ ਸਹਕਾਰੀ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ। ਨਨੁ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਸਚ੍ਚਂ, ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਸੇਸਨੇ ਕਰਣ ਵਚਨਂ। ਨ ਕਰਣਕਾਰਕੇ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ।

ਦੁਤੀਯਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੮. ਕਾਮਾਵਚਰਪਦੇ। ''ਕਾਮੀਯਤੀ''ਤਿ ਇਚ੍ਛੀਯਤਿ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਦਵਤ੍ਥੁ ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਗਤਂ। ''ਤੇਕਾਮੀਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤੇ ਅਵੀਚਿਨਿਰਯਾਦਯੋ ਇਚ੍ਛੀਯਨ੍ਤਿ। ''ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਅਵੀਚਿਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂਪਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ। ''ਭਵਨਿਕਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਭਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਨ੍ਧਂ ਏਤਂ ਮਮ, ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ ਤਣ੍ਹਾ ਭਵਨਿਕਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਸਾ ਨੇਰਯਿਕਸਤ੍ਤਾਨਂਪਿ ਅਤ੍ਥਿਯੇਵ। ''ਕਾਮੇ ਅਵਚਰਤੀ''ਤਿ ਕਾਮੇਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ। ਕਾਮੇ ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ ਹੋਤਿ। ਰੂਪਾਰੂਪਭੂਮੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂਪਿ ਰੂਪਾਰੂਪਸਙ੍ਖਜਂ ਨਗਚ੍ਛਤਿ। ਕਾਮਸਙ੍ਖਜਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਕਾਮਗਣਨਮੇਵਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤੀਸੁਭਵੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿਪੀ''ਤਿ ਕਾਮਰੂਪਾਰੂਪਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿਪਿ ਨ ਤਤ੍ਰਪਰਿਯਾ ਪਨ੍ਨਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਕਾਮਾਵਚਰਤਾਪਤ੍ਤਿਦੋਸੋ''ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਤਾ ਪਤ੍ਤਿਦੋਸੋ। ''ਰੂਪਾਵਚਰਤਾਦਿਮੁਤ੍ਤਿਦੋਸੋ''ਤਿ ਇਮੇ ਰੂਪਾਵਚਰ ਧਮ੍ਮਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਰੂਪਾਵਚਰ ਧਮ੍ਮਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਧਮ੍ਮਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਤਾਪਤ੍ਤਿ ਦੋਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸਨਯੋ ''ਰੂਪਾਰੂਪਾਵਚਰਤਾਪਤ੍ਤਿ ਦੋਸੋ ਕਾਮਾਵਚਰਤਾਮੁਤ੍ਤਿ ਦੋਸੋ'' ਤਿਪਦੇਸੁ । ਅਵਚਰਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਥੇ ਗਹਿਤੇਪਿ ਏਤੇਦੋਸਾ ਨਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਲੋਕੇ ਯੇਭੁਯ੍ਯਜਨਯਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯਾਨਂਪਿ ਸਬ੍ਭਾਵਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ''ਨਨੁਯੇਭੁਯ੍ਯਜ ਵੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨਪੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਕੇਸਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਾ। ਯਥਾਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕੋ ਗਾਮੇ ਚਰਨ੍ਤੋਪਿ ਵਨੇ ਚਰਣਬਹੁਲਤ੍ਤਾ ਵਨਚਰਕੋਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਤਿ। ਰਾਜਹਤ੍ਥੀ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਚਰਨ੍ਤੋਪਿ ਸਙ੍ਗਾਮੇ ਚਰਣਬਹੁਲਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਤਿ। ਅਯਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਜਨਯੋ ਨਾਮ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਨੇ ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਞ੍ਞਰੁਕ੍ਖਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਬਹੁਲਤ੍ਤਾ ਪਨ ਤਂ ਵਨਂ ਅਮ੍ਬਵਨਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭਤਿ। ਏਵਂ ਸਿਮ੍ਬਲਿਵਨਾਦੀਸੁ। ਅਯਂ ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੋ। ਇਧ ਪਨ ਭੂਮਿਯੋ ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨ ਕਾਮਰੂਪਾਰੂਪ ਨਾਮਂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯਜਨਯੇਨ ਕਾਮਾਵਚਰਾਦਿ ਨਾਮਂ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਗਹਿਤੇ ਸਤਿ, ਤੇ ਦੋਸਾਨਾ ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਤਸ੍ਮਾ ਇਧਪਿ...ਪੇ॰... ਦੋਸੋਤੀ''ਤਿਆਹ। ''ਨਾ''ਤਿ ਨ ਕੋਚਿਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਵਚਰਸਦ੍ਦਸ੍ਸ।

‘‘ਤਥਾ ਅਤ੍ਥੰ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥੰ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ‘‘ਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਨਿਯਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਯ ਕਤੋ’’ਤਿ ਤਥਾ ਪਰਿਗ੍ਗਾਹਿਨਿਯਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਯ ਗੋਚਰਵਿਸਯਤ੍ਤਾਤਾਯਤਣ੍ਹਾਯ ਕਤੋਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਤੇਨ ਕਾਮੇਤੀਤਿ ਕਾਮੋ, ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ। ਅਵਚਰਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਵਚਰਂ। ਕਾਮਸ੍ਸ ਅਵਚਰਨ੍ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਂ। ਕਾਮ ਤਣ੍ਹਾਯ ਗੋਚਰਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਕਾਮਾਵਚਰਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋਪਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ।

ਰੂਪੇਅਵਚਰਤੀਤਿ ਰੂਪਾਵਚਰਂ। ‘‘ਰੂਪੇ’’ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਾਯਰੂਪਭੂਮਿਯਾ। ‘‘ਅਵਚਰਤੀ’’ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਰੂਪੇ ਅਵਚਰਤੀਤਿ ਅਰੂਪਾਵਚਰਂ। ‘‘ਅਰੂਪੇ’’ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਯ ਅਰੂਪਭੂਮਿਯਾ। ‘‘ਅਵਚਰਤੀ’’ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਵਦਤਿ ‘‘ਰੂਪਾਰੂਪਾਵਚਰੇਸੁਪਿ ਅਯਂਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ। ਰੂਪੇ ਭਵੋ ਰੂਪਂ। ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ। ਅਰੂਪੇ ਭਵੋ ਅਰੂਪਂ, ਅਰੂਪਤਣ੍ਹਾ। ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਵਚਰਂ ਰੂਪਾਵਚਰਂ। ਅਰੂਪਸ੍ਸ ਅਵਚਰਂ ਅਰੂਪਾਵਚਰਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦੀਪੇਤਿ ‘‘ਤੇਸੁ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ‘‘ਅਤ੍ਰਾ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ। ਯਦਿਪਿ ਲੋਭੋ, ਰਾਗੋ, ਕਾਮੋ, ਤਣ੍ਹਾ, ਤਿਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ ਲੋਭਸ੍ਸਵੇਵਚਨਂ ਹੋਤਿ। ਰੂਪਰਾਗੋ ਅਰੂਪਰਾਗੋਤਿ ਪਨ ਵਿਸੁਂ ਵਿਭਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧ ਕਾਮਸਦ੍ਦੇਨ ਤਂ ਦਵ੍ਵੋਲੋਭੋ ਗਯ੍ਹਤਿ। ‘‘ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਲੋਭੋ’’ਤਿ ਏਤੇਨਸਸ੍ਸਤੁਚ੍ਛੇਦ ਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

੧੯. ‘‘ਰੂਪਾਰੂਪਸਦ੍ਦਾ ਤਾਸੁ ਭੂਮੀਸੁ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹਾ’’ਤਿ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਲ਼੍ਹਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਦਾਨਿ ਸਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਯਂ ਵਦਤਿ ‘‘ਅਪਿਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ‘‘ਨਿਸ੍ਸਯੋਪਚਾਰੋ’’ਤਿ ਠਾਨੂਪਚਾਰੋ, ਯਥਾ ਸਬ੍ਬੋਗਾਮੋ ਆਗਤੋਤਿ। ‘‘ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਪਚਾਰੋ’’ਤਿ ਠਾਨਜੂਪਚਾਰੋ। ਯਥਾ ਧਜਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ। ‘‘ਯਂ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ’’ਤਿ ਯੇ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਖਨ੍ਧਧਾਤੁ ਆਯਤਨਾ। ਯਂ ਰੂਪਂ, ਯਾ ਵੇਦਨਾ, ਯਾਸਞ੍ਞਾ, ਯੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ, ਯਂਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਸੁਵਿਸਦ’’ਨ੍ਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯਜਾਦਿ ਨਯੇਹਿ ਅਨਾਕੁਲਤ੍ਤਾਸੁਵਿਸੁਦ੍ਧਂ। ‘‘ਕਿਂ ਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨਾ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਕਿਂ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੦. ‘‘ਲੁਜ੍ਜਨਪ੍ਪਲੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਭਿਜ੍ਜਨਪ੍ਪਭਿਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ। ‘‘ਯਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਤੇਭੂਮਕੇ ਧਮ੍ਮਸਮੂਹੇ। ‘‘ਨਿਵਿਸਤੀ’’ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਂ ਵਿਸਤਿ, ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ। ‘‘ਤੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤੁਰ ਧਮ੍ਮਾਨਂ। ‘‘ਯੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯ ਧਮ੍ਮਾਨਂ। ‘‘ਲੁਜ੍ਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਖਣਿਕਭਙ੍ਗੇਨ ਭਿਜ੍ਜਨਂ। ‘‘ਪਲੁਜ੍ਜਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸਣ੍ਠਾਨਭੇਦੇਨ ਸਨ੍ਤਤਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਭਿਜ੍ਜਨਂ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਨ ਇਧ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੋ ਚ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਭਾਵੋ, ਵਿਸੁਂ ਏਕਾਚਤੁਤ੍ਥੀ ਅਵਤ੍ਥਾ ਭੂਮਿਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਚਤੁਬ੍ਭੂਮਿਵਿਭਾਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨੧. ‘‘ਹੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਸਤਿਆਦੀਹਿ ਸੋਭਣਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਹੀਨਂ। ‘‘ਸਬ੍ਬਹੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਲੋਭਾਦੀਹਿ ਪਾਪਧਮ੍ਮੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਹੀਨਤਰਂ। ‘‘ਤਦਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਉਪਰਿਮਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਸੋਭਣਸਞ੍ਞਾਕਰਣਸੁਖਤ੍ਥੋ। ‘‘ਆਦਿਤੋ’’ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ। ‘‘ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨਾਤਿ ਏਤਂ ਮਮ, ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਵਨਿਕਨ੍ਤਿ ਜਵਨਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ, ਕਿਂ ਕਾਰਣਂ ਲੋਭਮੂਲਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਪਥਮਂ ਵਚਨੇਤਿ ਆਹ ‘‘ਅਕੁਸਲੇਸੁ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਂ ।‘‘ਦ੍ਵੀਹਿਵਟ੍ਟਮੂਲੇਹੀ’’ਤਿ ਲੋਭਮੋਹਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਟ੍ਟਮੂਲੇਹਿ।

੨੨. ‘‘ਸਿਨਿਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਤਵੇਦਨਾਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਲੂਖਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੁਮਨਸ੍ਸਭਾਵੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਾਯਿਕਸੁਖਵੇਦਨਾਯਪਿ ਪਸਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਮਾਨਸਿਕ…ਪੇ॰… ਨਾਮ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸੁਮਨਾਭਿਧਾਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸੁਮਨਨਾਮਸ੍ਸ। ‘‘ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਆਸਨ੍ਨ ਕਾਰਣਂ। ਕਥਂ ਪਨ ਭਾਵੋ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮਹੋਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਭਵਨ੍ਤਿ…ਪੇ॰… ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ। ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਤਥਾਹਿ ਭਾਵੋ ਨਾਮ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਾਨਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਯਥਾਹੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਯੋਗੇ। ‘‘ਦਨ੍ਤ ਨਿਮਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਦਨ੍ਤਕਾਰਣਾ। ‘‘ਤਂ ਵੇਦਨਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਵੇਦਨਾਕਾਰਣਾ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ, ‘‘ਏਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਭੁਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚਨਾਮ ਅਕਾਰਕਂ ਅਸਾਧਨਂ, ਤਂ ਕਥਂ ਸਾਧਨਵਿਗ੍ਗਹੇ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਅਧਿਕਰਣ

ਸਾਧਨਾਨੁਰੂਪਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਤੇਨਾਤਿ ਚ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਚ ਹੇਤੁ ਅਤ੍ਥੇ ਉਭਯਵਚਨਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਆਸਨ੍ਨਹੇਤੁ ਨਾਮਸਾਧਨਰੂਪੋ ਭਵਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਰੋਤਿ, ਪਕਤਿਪਚ੍ਚਯੇਨ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਲੇਨ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤੀਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰੋ। ''ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਪਯੋਜੇਤਿ ਨਿਯੋਜੇਤੀਤਿ ਪਯੋਗੋ। ਉਪੇਤਿ ਫਲਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਏਤੇਨਾਤਿ ਉਪਾਯੋ। ''ਆਣਤ੍ਤਿਯਾਵਾ''ਤਿ ਪੇਸਨਾਯਵਾ। ''ਅਜ੍ਝੇਸਨੇਨ ਵਾ''ਤਿ ਆਯਾਚਨੇਨ ਵਾ। ''ਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਾ''ਤਿ ਭਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਾ। ''ਤਂ ਤਂ ਉਪਾਯਂ ਪਰੇ ਆਚਿਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਅਕਰਣੇ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਮ੍ਮੇ ਪਯੋਜੇਤੀਤਿਕਤ੍ਵਾ ਇਧ ਸਙ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਪਚ੍ਚਯ ਗਣੇ''ਤਿ ਪਕਤਿਪਚ੍ਚਯਗਣੇ। ''ਤੇਨਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰੇਨ। ''ਸਾਧਾਰਣੇ''ਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣੇ। ''ਦੁਵਿਧੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਪਯੋਗੇਨ ਵਾ ਉਪਾਯੇਨ ਵਾ। ''ਯੋ ਪਨ ਤੇਨਸਹਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇਵੁਤ੍ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰੇਨਪਾਕਟਂ ਕਾਤੁਂ ''ਸੋਪਨ ਯਦਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਲਦ੍ਧਗੁਣ ਵਚਨਂ। ''ਪਚ੍ਚਯਗਣਸ੍ਸੇਵਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਗਣਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸੇਸ ਨਾਮਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਥੇ ਇਕਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਕਥਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਪਾਲ਼ਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਣਿਪਾਲ਼ਿਯਂ। ''ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਨਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ, ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਹਿ ਅਸਂਸਨ੍ਦਨਤ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਯੁਤ੍ਤੀਨਞ੍ਚ ਅਵਿਸਦਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ। ''ਏਤੇਨਾ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਪ੍ਪਯੋਗੇਨ। ''ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ''ਤਿ ਤਿਕ੍ਖਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਮਣ੍ਡਨਵਿਸੇਸੇਨ। ''ਸੋ ਪਨਾ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਪ੍ਪਯੋਗੋ ਪਨ। ''ਇਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ। ''ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿ ਤੇਨ ਪੁਬ੍ਬਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ। ''ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤਪਕ੍ਖੇਪਤਿਤ੍ਵਾ। ਏਤੇਨਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਗਾਥਾਯਂ। ''ਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮ੍ਭੂਤੋ। ਵਿਸੇਸੋ ਸਙ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਲੋਮਕੋ, ਸਪਕ੍ਖਕੋਤ੍ਯਾਦੀਸੁਵਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਸਵਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਸਾਰਮ੍ਮਣਾ ਧਮ੍ਮਾਤ੍ਯਾਦੀਸੁਵਿਯਾਤਿ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ। ''ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾ ਸਿਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਅਪਿਚਯਤ੍ਥਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਾਦੀਸੁ ਅਸਙ੍ਖਾਰਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਸਸਙ੍ਖਾਰਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਗਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਅਯਂ ਪਚ੍ਛਿਮਨਯੋ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਉਪਾਯਸਮੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਨੇਕਸਤਸਮ੍ਭਵਤੋ ''ਇਦਞ੍ਚ ਨਯਦਸ੍ਸਨਮੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਉਦਾਸਿਨਭਾਵੇਨਾ''ਤਿ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੇਨ। ''ਯਤੋ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ। ਵਿਕਾਰਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਅਧਿਮਤ੍ਤਪਸ੍ਸਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੨੩. ਇਦਾਨਿ ਸਹਗਤਵਚਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਵਚਨਾਨਿ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ''ਏਤ੍ਥਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਰਭਿ। ''ਨ ਪਨ ਤੇ ਭੇਦਵਨ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਨੁ ਤੇਪਿਚਕ੍ਖੁ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ, ਸੋਤਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ, ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ, ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ, ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਞ੍ਞਾਣਂ, ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੇ ਅਞ੍ਞਾਣ, ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾਚ ਭੇਦਵਨ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਸਚ੍ਚਂ। ਤੇ ਪਨ ਭੇਦਾ ਇਮਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਭਿਨ੍ਨਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਭੇਦਵਨ੍ਤਾਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਨ ਚ ਤੇਸਂ ਅਯਂ ਵਿਕਪ੍ਪੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਿਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਲੋਭਮੂਲਚਿਤ੍ਤੇ। ''ਕਤ੍ਥਚੀ''ਤਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਚਿਤ੍ਤੇ। ਯੇਵਾਪਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੁਧਮ੍ਮੇਸੁ ਆਗਤਾਨਿਯੇਵਾਪਨਕਾਨਿ। ''ਅਞ੍ਞੇਹੀ''ਤਿ ਦੋਸਮੂਲਮੋਹਮੂਲੇਹਿ। ਨਨੁਤਾਨਿਪਿ ਇਧ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਨਾ''ਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਆਹ ''ਤੇਸੁਹੀ''ਤਿਆਦਿਂ । ਤੇਪਿ ਇਧ ਨਗਹੇਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯੁਂ। ਨ ਪਨ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਕਸ੍ਮਾ, ਵੇਦਨਾਯ ਚ ਸਯਂ ਭੇਦਵਨ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਰਾਨਞ੍ਚ ਵਿਕਪ੍ਪਸਬ੍ਭਾਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੨੪. ''ਸੋਮਨਸ੍ਸਸ੍ਸਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਂ। ਸੋਮਨਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਂ ਸਹਗਤ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿਕਾਰਣਂ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ ''ਸੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕੋਹੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ਹੀਨੇਨ ਵਾ...ਪੇ॰... ਆਰਮ੍ਮਣੇਨ ਸਮਾਯੋਗੋ, ਤੇਨ ਸਮਾਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਬ੍ਯਸਨਮੁਤ੍ਤਿਯਂਪਿ। ਉਪੇਕ੍ਖਾਕਾਰਣੇ ''ਬ੍ਯਸਨਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗਪਰਿਹਾਰਵਚਨਂ। ਅਜ੍ਝਾਸਯੋਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਂ ਗੇਹਂ। ਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋਯਸ੍ਸਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਜ੍ਝਾਸਯੋ। ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਦਿਟ੍ਠਜ੍ਝਾਸਯਤਾ। ''ਅਯੋਨਿਸੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਾਯਤੋ ਆਭੁਜਨਂ, ਮਨਸਿਕਰਣਂ। ''ਚਿਨ੍ਤਾ ਪਸੁਤਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਿਨ੍ਤਾਪਸਵਨਵਸੇਨ, ਵੀਮਂਸਾ ਵਡ੍ਢਨਵਸੇਨ। ''ਦਿਟ੍ਠਕਾਰਣਮੇਵਾ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਂ ਕਾਰਣਪ੍ਪਟਿਰੂਪਕਮੇਵ। ਤੇਨਾਹ ''ਸਾਰਤੋਸਚ੍ਚਤੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ। ''ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤੇਨਾ''ਤਿ ਤਤੋ

ਵਿਪਰੀਤੇਨ। ਅਦਿਟ੍ਠਜ੍ਝਾਸਯਤਾ, ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਨ੍ਨਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤਾ, ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਵਨਤਾ, ਸਮ੍ਮਾਵਿਤਕ੍ਕਬਹੁਲਤਾ, ਯੋਨਿਸੋ ਉਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪ੍ਪਯੋਗਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਧਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇਗਹੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਮਗ੍ਗੇਖਨ੍ਧ ਨਿਦ੍ਦੇਸਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿਤਤ੍ਥ। ਯਦਾ ਹਿਨਤ੍ਥਿਕਾਮੇਸੁ ਆਦੀਨਵੋਤਿਆਦਿਨਾਨਯੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪੁਰੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਕਾਮੇਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਮਙ੍ਗਲਾਦੀਨਿ ਵਾ ਸਾਰਤੋਪਚ੍ਚੇਤਿ ਸਭਾਵ ਤਿਕ੍ਖੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਿਤੇਨਚਿਤ੍ਤੇਨ। ਤਦਾ ਪਥਮਂ ਅਕੁਸਲ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਦਾ ਮਨ੍ਦੇਨ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਤਦਾਦੁਤੀਯਂ। ਯਦਾ ਮਿਚ੍ਛਾ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਪੁਰੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਮੇਥੁਨਂ ਵਾ ਸੇਵਤਿ, ਪਰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਤਿ, ਪਰਭਣ੍ਡਂ ਵਾ ਹਰਤਿ ਸਭਾਵਤਿਕ੍ਖੇਨੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਿਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ। ਤਦਾ ਤਤੀਯਂ। ਯਦਾ ਮਨ੍ਦੇਨ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਿਤੇਨਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਤਦਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ। ਯਦਾ ਪਨ ਕਾਮਾਨਂ ਵਾ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਆਗਮ੍ਮ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਹੇਤੂਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਚਤੂਸੁਪਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਸੋਮਨਸ੍ਸਰਹਿਤਾਹੋਨ੍ਤਿ , ਤਦਾਸੇਸਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ।

ਲੋਭਮੂਲਚਿਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨੫. ਦੋਸਮੂਲਚਿਤ੍ਤੇ। ‘‘ਵਿਰੂਪ’’ਨ੍ਤਿ ਦੁਟ੍ਠਂ, ਲੁਦ੍ਦਂ। ਦੁਮ੍ਮਨਸ੍ਸ ਭਾਵੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਯਪਿ ਪਸਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਮਾਨਸਿਕ...ਪੇ॰... ਨਾਮ’’ਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਹਞ੍ਞਤਿ ਬਾਧਤਿ। ‘‘ਸਨ੍ਤਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਪਿਤੇ।

੨੬. ‘‘ਭੇਦਕਰੋ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਸੇਸਕਰੋ। ‘‘ਭੇਦਕਰਾਨ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਸੇਸਕਰਾਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਦੋਮਨਸ੍ਸਗ੍ਗਹਣਂ ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਸਙ੍ਗੋਤਿ ਚਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਸਜ੍ਜਨਂ ਲਗ੍ਗਨਂ। ਕਥਂ ਪਸਙ੍ਗੋਤਿ ਆਹ ‘‘ਯਦਾਹੀ’’ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਤੁਟ੍ਠਿਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਾਮਯਂ ਇਮੇਸਂ ਮਰਣੇਨਾਤਿਆਦਿ ਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਹਗਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੁਂ ‘‘ਪਟਿਘਗ੍ਗਹਣਂਪੀ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪਾਣਵਧੇ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਆਦਿਕਪ੍ਪਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਯਥਾਕਾਮ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਲੋਕਿਸ੍ਸਰਿਯੇਨਥਾਵਰਟ੍ਠਾਯਿਨਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ’’ਤਿ ਅਨਾਸਙ੍ਕਾ। ‘‘ਅਞ੍ਞੇਵਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞੇ ਵਾ ਜਨੇ। ਵਿਮਤਿ ਏਵ ਵੇਮਤਿਕਂ। ਵੇਮਤਿਕਂ ਜਾਤਂ ਯੇਸਂ ਤੇ ਵੇਮਤਿਕਜਾਤਾ। ਪੁਰਿਮਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਲੋਭਸਹਗਤਭਾਵੋ ਇਮਾਨਿਅਟ੍ਠਪਿ ਲੋਭਸਹਗਤਚਿਤ੍ਤਾਨਿਨਾਮਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚੂਲਨਿਗਮਨੇ ਨੇਵ ਸਿਦ੍ਧੋਵਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚੂਲਨਿਗਮਨੇਨ ਪਟਿਘਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਭਾਵੇਸਿਦ੍ਧੇ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਭਾਵੋਪਿ ਤੇਨਸਿਦ੍ਧੋ ਯੇਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਤੇਸਂ ਗਹਣਂ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਤੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਦੋਨਸ੍ਸਪਟਿਘਾਨਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਨਿਚਥਿਨਮਿਦ੍ਧਾਨਿ ਚ ਅਨਿਯਤਯੋਗੀਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ ਯੇਵਾਪਨਕਾਨਿ ਚ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਪੁਰਿਮਚਿਤ੍ਤੇ’’ਤਿਆਦਿ। ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਞ੍ਞਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਾਧਾਰਣ ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ। ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣ ਧਮ੍ਮੋਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਯਥਾਤ’’ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਤਦੁਦਾਹਰਣਂ ਯਥਾ ਕਤਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਉਪਲਕ੍ਖੇਤੀ’’ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। ਆਤਪਂਤਾਯਤਿਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਆਤਪਤ੍ਤਂ। ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਂ। ਲਦ੍ਧਂ ਆਤਪਤ੍ਤਂ ਯੇਨਾਤਿ ਲਦ੍ਧਾਤਪਤ੍ਤੋ। ਰਾਜਕੁਮਾਰੋ। ਸੋ ਆਤਪਤ੍ਤਂ ਲਦ੍ਧੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਰਾਜਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਲਦ੍ਧੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਉਪਲਕ੍ਖਣ ਵਚਨਂ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ‘‘ਉਭਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਨਂ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਗਮਨੇ ਪਟਿਘਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਇਮਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਸਿਦ੍ਧਿਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੭. ‘‘ਅਨਿਟ੍ਠਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹੀ’’ਤਿ ਅਲਾਭੋ ਚ, ਅਯਸੋਚ, ਨਿਨ੍ਦਾਚ, ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚਾਤਿ ਚਤੂਹਿ ਅਨਿਟ੍ਠਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ। ‘‘ਤਂ ਕੁਤੇਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਾ’’ਤਿ ਅਹਂ ਅਲਾਭਾਦੀਹਿ ਮਾਸਮਾਗਚ੍ਛੀਤਿ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸਪਿ ਕੁਤੋਮੇਏਤ੍ਥਲੋਕੇਤਂ ਪਤ੍ਥਨਾ ਪੂਰਣਂ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਲਬ੍ਭਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਲਬ੍ਭਾ’’ਤਿ ਚ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥਦੀਪਕਂ ਪਾਟਿਪਦਿਕਪਦਂ। ਇਮੇਸਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਧਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਪਾਣਾਤਿ ਪਾਤਾਦੀਸੁ ਤਿਕ੍ਖਮਨ੍ਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਿਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ।

ਦੋਸਮੂਲਚਿਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨੮. ਮੋਹਮੂਲਚਿਤ੍ਤੇ। ''ਮੂਲਨ੍ਤਰਵਿਰਹੇਨਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਮੂਲਵਿਰਹੇਨ। ਸੰਸਪ੍ਪਤੀਤਿ ਸੰਸਪ੍ਪਮਾਨਾ। ਏਵੰ ਨੁ ਖੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਨੁ ਖੋਤਿ ਏਵੰ ਦ੍ਵਿਧਾ ਏਰਯਤਿ ਕਮ੍ਪਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਵਿਕ੍ਖਿਪਮਾਨਂ। ''ਨਿਯਮਨਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਨਾਮਾਤਿ ਨਿਯਮਨਤ੍ਥਂ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਪਟਿਘਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਨਿਗਮਨੇਨ ਸਿਦ੍ਧਂ ਨ ਹੋਤਿ। ''ਇਧ ਲਦ੍ਧੋਕਾਸਂ ਹੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਮੂਲਨ੍ਤਰ ਵਿਰਹਤ੍ਤਾ ਏਵ ਇਧਲਦ੍ਧੋਕਾਸਂ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਪਕਤਿ ਸਭਾਵਭੂਤਂ, ਇਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਨੋਸਕ੍ਕਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਤੋ ਅਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨਂ। ''ਅਸਂਸੀਦਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਅਪਤਮਾਨਂ। ਉਭਯੇਨ ਅਬ੍ਬੋਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਅਤਿਸਮ੍ਮੁਲ੍ਹਤਾਯਾ''ਤਿ ਮੂਲਨ੍ਤਰ ਵਿਰਹੇਨ ਮੋਹੇਨ ਅਤਿਸਮ੍ਮੁਲ੍ਹਤਾਯ। ''ਅਤਿਚਞ੍ਚਲਤਾਯਾ''ਤਿ ਸੰਸਪ੍ਪਮਾਨਵਿਕ੍ਖਿਪਮਾਨੇਹਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੁਦ੍ਧਚ੍ਚੇਹਿ ਅਤਿਚਞ੍ਚਲਤਾਯ। ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਸਙ੍ਖਾਰ ਭੇਦੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਦੁਵਿਧਭਾਵੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕਥਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਅਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਤੋ ਦੁਵਿਧਾ ਤਥਾ ਸਸਙ੍ਖਾ ਰਾਸਙ੍ਖਾਰਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਤਿਵਿਧਭਾਵੋਵਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਿਤ੍ਤੇਸਙ੍ਖਾਰਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਿਵਿਧਭਾਵੋਵ। ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਧਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇਸਙ੍ਖੇਪਤੋਵਵੁਤ੍ਤੰ ਤਸ੍ਸਅਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕ੍ਖੇਪਕਾਲੇਪਵਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ।

੨੯. ''ਸਬ੍ਬਥਾਪੀ''ਤਿ ਨਿਪਾਤਸਮੁਦਾਯੋ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵੇਵਚਨੋ ਵਾ, ਵਿਸੁਂ ਨਿਪਾਤੋਵਾਤਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਤੋਪਿ। ਅਕੁਸਲਪਦੇ ਅਕਾਰੋ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਅਮਿਤ੍ਤੋ, ਅਸੁਰੋ, ਤਿਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਅਕੁਸਲਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧਭਾਵੋ''ਤਿ ਮੋਹਾਦੀਹਿ ਅਕੁਸਲੇਹਿ ਵਿਰੁਦ੍ਧਭਾਵੋ। ਭਾਵਨਂਨਾਰਹਨ੍ਤੀਤਿ ''ਅਭਾਵਨਾਰਹਾ''। ਕਥਂ ਪਨ ਭਾਵਨਂਨਾਰਹਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਂ। ''ਨਿਯਾਮਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾਪੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਾਨਨ੍ਤਰਿਯ ਕਮ੍ਮਭਾਵੇਨ ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਭਾਵੇਨ ਚ ਨਿਯਾਮਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾਪਿ। ਅਪਾਯਂ ਭਜਨ੍ਤੀਤਿ ਅਪਾਯਭਾਗਿਨੋ। ਕਮ੍ਮਕਾਰਕਾ। ਤੇਸਂ ਭਾਵੋ। ਤਾਯ। ''ਵਟ੍ਟਸੋਤਨਿਯਤੇ''ਤਿ ਸਂਸਾਰਵਟ੍ਟ ਸੋਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਯਤੇ। ''ਥਿਰਤਰਪਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸਮਾਧਿਵਸੇਨ ਥਿਰਤਰਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਾ। ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਪਕਾਰਨ੍ਤਰੇਨ ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ ''ਅਪਿਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਸਿਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਧਾਤੁਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਪਦਂ ਨਾਮ ਨਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਇਧਪਰਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਨਿਪਾਤਪਦਂ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਨੇਕਤ੍ਥਤਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਇਧ ਪਨ ਭਵਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਨਿਪਾਤਪਦਂ ਇਧ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

ਅਕੁਸਲਵਣ੍ਣਨਾ।

੩੦. ਅਹੇਤੁਕਚਿਤ੍ਤੇ। ''ਸਬ੍ਬਨਿਹੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਹੀਨਂ। ਪੁਨ ''ਸਬ੍ਬਨਿਹੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਹੇਤੁਕੇਹਿ ਹੀਨਂ। ''ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਕੁਸਲ ਵਿਪਾਕਂ।

੩੧. ਸੁਤ੍ਤਪਾਲ੍ਹਿਯਂ, ''ਕਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਦਾਰੁਂ। ''ਸਕਲਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਤਫਾਲਿਤਂ ਕਟ੍ਠਕ੍ਖਣ੍ਡਕਂ। ''ਥੁਸ''ਨ੍ਤਿ ਵੀਹਿਸੁਙ੍ਕਂ। ''ਸਙ੍ਕਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਕਚਵਰਂ। ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚਰੂਪੇ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਯਂਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਂ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਰੂਪੇ''ਤਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਨ । ''ਸਦ੍ਦੇ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਏਕਵਤ੍ਥੁ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਥੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਏਕਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਪਨ ਏਕਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨਾਪਿ ਬਹੂਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਬਹੁਵਚਨਂ। ''ਦੁਕ੍ਖਯਤੀ''ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਂ ਕਰੋਤਿ। ਨਾਮਧਾਤੁ ਪਦਞ੍ਹੇਤਂ। ਯਥਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸੁਖੇਤਿ ਵੀਣੇਤੀਤਿ ਸਦ੍ਦਵਿਦੂ। ਧਾਤੁਪਾਠੇਸੁ ਪਨ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਤਕ੍ਕਿਰਿਯਾਯਂਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਕ੍ਕਿਰਿਯਾਤਿ ਚ ਸੁਖਕਿਰਿਯਾ ਦੁਕ੍ਖ ਕਿਰਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਾਤਕਿਰਿਯਾ ਅਸ੍ਸਾਤਕਿਰਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਓਕਾਸਤ੍ਥੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਓਕਾਸਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩੨. ''ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਤਾ''ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦਰੂਪਸ੍ਸ ਅਭਿਨ੍ਨਤਾ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਭਿਨ੍ਨੇਸਤਿ ਅਨ੍ਧਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰੂਪਾਨਿਨੁਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀਤਿ। ''ਸੋਤਸ੍ਸਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਤਾ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸਨਯੋ। ''ਆਲੋਕਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਪ੍ਪਟਿਲਾਭੋ''ਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਚ ਆਲੋਕੇਸਤਿ

ਕਿਚ੍ਚਕਾਰੀ ਹੋਤਿ। ਅਸਤਿ ਨਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਰੂਪਞ੍ਚ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਲੋਕੇ ਤੇਸਂ ਵਿਸਯਵਿਸਯੀਭਾਵੂਪਗਮਨੇ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਆਲੋਕਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭੋ। ਏਸਨਯੋ ਆਕਾਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯਾਦੀਸੁ। ਇਮੇਸਂ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਯੁਤ੍ਤਿ ਦੀਪਨਾ ਉਪਰਿਰੂਪਸਙ੍ਗਹੇ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਆਪਾਤਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਪਿ ਆਲੋਕਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੇ ਅਸਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ''ਤਂ ਵਿਨਾ ਆਲੋਕੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਅਭਾਵਦਸ੍ਸਨ ਪਰ''ਨ੍ਤਿ ਅਭਾਵਦਸ੍ਸਨਪ੍ਪਧਾਨਂ।

੩੩. ਵਿਪਾਕਵਚਨਤ੍ਥੋ। ਵਿਪਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵਿਪਾਕਂ। ਵਿਪਚ੍ਚਤੀਤਿ ਚ ਵਿਪਕ੍ਕਭਾਵਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਇਦਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਦਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ''ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਆਯੂਹਨ ਸਮਙ੍ਗਿਤਾਪਿ ਆਗਤਾ। ਇਧ ਪਨਸਾ ਚੇਤਨਾ ਸਮਙ੍ਗਿਤਾਯ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਚਤਸ੍ਸੋ ਸਮਙ੍ਗਿਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਮਙ੍ਗਿਤਾਤਿ ਚ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ। ''ਤਂ ਤਂ ਕਮ੍ਮਾਯੂਹਨ ਕਾਲੇ''ਤਿ ਪਾਣਾਤਿ ਪਾਤਾਦਿਕਸ੍ਸ ਤਬ੍ਬਿਰਮਣਾਦਿਕਸ੍ਸ ਚ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸੁਚਰਿਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਯੂਹਨਕਾਲੇ। ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਭਾਵਂ ਪਤ੍ਵਾਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਯਥਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤ ਧਮ੍ਮਾਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਭਾਵਂ ਪਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਨਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਸਬ੍ਬਾਕਾਰ ਪਰਿਪੂਰ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਾਨੁ ਰੂਪਾਬਹੂਕਾਯ ਵਚੀਮਨੋ ਵਿਕਾਰਾ ਸਨ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਸਨਯੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਦੀਸੁ। ਏਵਰੂਪੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਆਕਾਰ ਵਿਕਾਰੇਹਿ ਪਰਿਪੂਰਂ। ''ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਵਾ''ਤਿ ਸਣ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਵ। ''ਯਂਸਨ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ ਯਂਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਿਧਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ।

ਗਾਥਾਯਂ। ''ਸਜ੍ਜੁ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ। ''ਖੀਰਂ ਵਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਯਥਾ ਖੀਰਂ ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਕਤਿਂ ਜਹਤਿ। ਵਿਪਰਿਣਾਮਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਨ ਤਥਾ ਪਾਪਂ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਥਂ ਪਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ ''ਦਹਨ੍ਤਂ ਬਾਲਮਨ੍ਵੇਤੀ''ਤਿ। ''ਭਸ੍ਮਾਛਨ੍ਨੋਵਪਾਵਕੋ''ਤਿ ਛਾਰਿਕਾ ਛਨ੍ਨੋਵਿਯ ਅਗ੍ਗਿ। ''ਸੋ ਪਨਾ''ਤਿ ਕਿਰਿਯਾ ਵਿਸੇਸੋ ਪਨ। ''ਵਿਸੁਂ ਏਕੋ ਪਰਮਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੋਤਿਪਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮ ਭਾਵੇਨ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੋ ਹਿ ਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਪਰਮਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਨੁਸਯਧਾਤੁਯੋ ਵਿਯਾ''ਤਿ। ''ਸੋ''ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸੋ। ''ਤ''ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਂ ਵਾ, ਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਾ, ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਾ। ''ਤਦਾ ਓਕਾਸਂ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਵਿਪਚ੍ਚਨਤ੍ਥਾਯ ਓਕਾਸਂ ਲਭਤਿ। ਓਕਾਸਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤਾਸੁ ਚ ਤੂਸੁਸਮਙ੍ਗਿਤਾਸੁ। ''ਇਤੀ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਗੁਣਵਚਨਂ। ''ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਪੁਨ ਲਦ੍ਧਗੁਣਵਚਨਂ। ''ਪਾਲ਼ਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਣਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ। ''ਕਮ੍ਮਸਨ੍ਤਾਨਤੋ''ਤਿ ਅਰੂਪਸਨ੍ਤਾਨਂ ਏਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਯੇ ਪਨਾ''ਤਿ ਗਨ੍ਥਕਾਰਾ ਪਨ। ''ਤੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਥਕਾਰਾਨਂ। ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤੇਸਂ ਵਾਦੇਤਿ ਵਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਯਞ੍ਚਉਪਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ। ਨ ਚ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਤਦਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਣਤਕਾਲੇ। ''ਨਾਲ਼''ਨ੍ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਨਂ ਦਣ੍ਡਕਂ।

੩੪. ''ਸਮ੍ਭਵੋ''ਤਿ ਪਸਙ੍ਗਕਾਰਣਂ। ਅਭਿਵਿਸੇਸੇਨ ਚਰਣਂ ਪਵਤ੍ਤਨਂ ਅਭਿਚਾਰੋ। ਵਿਸੇਸ ਵੁਤ੍ਤਿ। ਨ ਅਭਿਚਾਰੋ ਬ੍ਯਭਿਚਾਰੋ। ਸਾਮਞ੍ਞ ਵੁਤ੍ਤਿ। ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰੇਨ ਸਾਧਾਰਣਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰੇਨ ਸਾਧਾਰਣਤਾ ਨਾਮਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਸਜ੍ਜਨਮੇਵ ਲਗ੍ਗਨਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਬ੍ਯਭਿਚਾਰਸ੍ਸਾਤਿ ਪਸਙ੍ਗਸ੍ਸ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋਤਿ। ਏਤ੍ਥਚਾਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਭਵਬ੍ਯਭਿਚਾਰਾਨਂ ਅਭਾਵਮੇਵ ਵਦਤਿ। ਅਕੁਸਲਹੇਤੂਹਿ ਚ ਸਹੇਤੁਕਤਾ ਸਮ੍ਭਵੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕਾਨਂ। ''ਅਬ੍ਯਭਿਚਾਰੋਯੇਵਾ''ਤਿ ਬ੍ਯਭਿਚਾਰਰਹਿਤੋਯੇਵ।

੩੫. ''ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਵਿਕਾਰਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ ''ਤਞ੍ਹੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ਏਸਨਯੋ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨੇਪਿ।

ਯਦਿ ਹਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋਸਿਯਾ, ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ, ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨਂ। ਉਪ੍ਪਾਦਸਦ੍ਦੋਨਿਯਤਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਟੀਕਾਸੁ ਪਨ...ਪੇ॰... ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ'' ਸਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ''ਤਿ

ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਹੇਤੁਵਿਰਹਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ਵਿਪਚ੍ਚਨ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨਾਮ ਵਿਪਾਕਾਨੰ ਕਿਚ੍ਚੰ। ਵਿਪਾਕੁਪ੍ਪਾਦਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਾਮ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਨੰ ਕਿਚ੍ਚੰ। ‘‘ਤੰ ਤੰ ਕਿਰਿਯਾਮਤ੍ਤਭੂਤਾਨੀ’’ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ ਕਿਰਿਯਾ ਹਸਨਕਿਰਿਯਾਮਤ੍ਤਭੂਤਾਨਿ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਭਵਙ੍ਗਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮ ਕੇਵਲੰ ਕਮ੍ਮਵੇਗੁਕ੍ਖਿਤ੍ਤਭਾਵੇਨਸਨ੍ਤਾਨੇਪਤਿਤਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਬ੍ਬਲ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਚ ਅਸਾਰਾਨੰ ਅਬਲਾਨੰ ਪਸਾਦਵਤ੍ਥੂਨੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦੁਬ੍ਬਲਵਤ੍ਥੁਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਾਦੀਨਿ ਚ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨੁਬਨ੍ਧ ਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਬ੍ਬਲ ਕਿਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨਵਿਨਾ ਕੇਵਲੰ ਵਿਪਚ੍ਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ‘‘ਵਿਪਾਕਸਨ੍ਤਾਨਤੋ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨਞ੍ਚ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨਞ੍ਚ ਭਵਙ੍ਗਵਿਪਾਕਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਲਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯੰ ਹੋਤਿ। ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨੰ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿ ਵਿਪਾਕਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਲਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯੰ। ‘‘ਇਤਰਾਨਿ ਪਨਾ’’ਤਿ ਹਸਿਤੁਪ੍ਪਾਦਚਿਤ੍ਤ ਮਹਾਕਿਰਿਯਚਿਤ੍ਤਾਦੀਨਿ। ‘‘ਨਿਰਨੁਸਯਸਨ੍ਤਾਨੇ’’ਤਿ ਅਨੁਸਯਰਹਿਤੇ ਖੀਣਾਸਵਸਨ੍ਤਾਨੇ। ‘‘ਉਸ੍ਸਾਹਰਹਿਤਾਨਿ ਏਵਾ’’ਤਿ ਯਥਾ ਰੁਕ੍ਖਾਨੰ ਵਾਤਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਾਨਿ ਫਲੁਪ੍ਪਾਦਕਸਿਨੇਹਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਫਲਾਨਿ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਤਾਨਿ ਚ ਵਿਪਾਕੁਪ੍ਪਾਦਕਤਣ੍ਹਾਸਿਨੇਹਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਉਸ੍ਸਾਹਬ੍ਯਾਪਾਰ ਰਹਿਤਾਨਿ ਏਵ।

੩੬. ਵੇਦਨਾਵਿਚਾਰਣਾਯੰ। ‘‘ਪਿਚੁਪਿਣ੍ਡਕਾਨੰ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਕਪ੍ਪਾਸਪਿਚੁਪਿਣ੍ਡਕਾਨੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੰ ਵਿਯ ਉਪਾਦਾਰੂਪਾਨਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨੰ ਦੁਬ੍ਬਲਮੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਤੇਸੰ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣੰ ਮਹਾਭੂਤਾਨੰ। ‘‘ਕਾਯਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤੇਸੂ’’ਤਿ ਕਾਯਨਿਸ੍ਸਯਮਹਾਭੂਤੇਸੁ ।‘‘ਤੇਹੀ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣੇਹਿ। ‘‘ਪੁਰਿਮਚਿਤ੍ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਚਿਤ੍ਤੇਨ। ‘‘ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕਸਨ੍ਤੀਰਣੰ। ਪਟਿਘੇਨ ਵਿਨਾ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਭੂਤੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿੰ। ‘‘ਅਬ੍ਯਾਕਤੇਸੁ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ’’ਤਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਯੁਜ੍ਜਿਤੁੰ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵਤੋ ਚ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਪੁਰਿਮੰ ਵਿਪਾਕਸਨ੍ਤਾਨੰ ਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਕੇਨਚੀ’’ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ। ‘‘ਵਿਸਦਿਸਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨ ਪਰਾਵਟ੍ਟਨਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਪੁਰਿਮੇਨਵਿਪਾਕ ਚਿਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੇਨ ਵਿਸਦਿਸੰ ਕੁਸਲਾਦਿ ਜਵਨ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੰ ਪਰਤੋ ਆਵਟ੍ਟਾ ਪਨ ਵਸੇਨ। ਤਥਾਹਿਦੰ ਚਿਤ੍ਤਦ੍ਵਯੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਆਵਟ੍ਟਨਾ, ਅਨ੍ਵਾਵਟ੍ਟਨਾ, ਆਭੋਗੋ, ਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰੋਤਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ। ‘‘ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪੀ’’ਤਿ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇਪਿ ਅਨਿਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇਪਿ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਵਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਏਵ ਸੋ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਬਲਵਨ੍ਤੇਸੁ ਸਤਿ, ਬਲਵਾ ਹੋਤਿ। ਦੁਬ੍ਬਲੇਸੁ ਸਤਿ, ਦੁਬ੍ਬਲੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਵਿਸਦਿਸ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਕਿਰਿਯਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੰ।

੩੭. ਸਙ੍ਖਾਰ ਵਿਚਾਰਣਾਯੰ ‘‘ਵਿਪਾਕੁਦ੍ਧਾਰੇ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯੰ ਵਿਪਾਕੁਦ੍ਧਾਰ ਕਥਾਯੰ। ‘‘ਉਭਯਕਮ੍ਮੇਨਪੀ’’ਤਿ ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕ ਕਮ੍ਮੇਨਪਿ, ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕ ਕਮ੍ਮੇਨਪਿ। ‘‘ਥੇਰੇਨਾ’’ਤਿ ਮਹਾਦਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨ। ‘‘ਤਦੁਭਯਭਾਵਾਭਾਵੋ’’ਤਿ ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਭਾਵਾਨੰ ਅਭਾਵੋ। ‘‘ਤਾਨਿਪਿ ਹਿ ਅਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਾਨਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਵਜ੍ਜਨ ਦ੍ਵਯੰ ਜਵਨਾਨੰ ਪੁਰੇਚਾਰਿਕ ਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਅਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ ਹੋਤੁ। ਹਸਿਤੁਪ੍ਪਾਦਚਿਤ੍ਤੰ ਪਨ ਜਵਨਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਕਥੰ ਅਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨੰ ਅਨੁਚਾਰਿਕਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ‘‘ਅਟ੍ਠਮਹਾਵਿਪਾਕੇਸੁ ਵਿਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਮਹਾਵਿਪਾਕਾਨੰ ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕਾ ਸਙ੍ਖਾਰਿਕਭਾਵੋ ਪੁਰਿਮਭਵੇ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨਕਾਲੇ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨੰ ਪਯੋਗੇਨ ਸਹ ਵਾ ਵਿਨਾ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੩੮. ‘‘ਦੁਬ੍ਬਲ ਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸੂ’’ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਭਵਙ੍ਗ ਚੁਤਿਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਦੁਬ੍ਬਲਵਤ੍ਥੁ ਕਿਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇਸੂ’’ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕੇਸੁ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦਿ ਦੁਬ੍ਬਲਕਿਚ੍ਚ ਦੁਬ੍ਬਲਟ੍ਠਾਨਿਕੇਸੁ। ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਦਤ੍ਥੰ ਵਿਵਰਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਵਿਕ੍ਖੇਪਯੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਕ੍ਖੇਪਕਿਚ੍ਚੇਨ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇਨਯੁਤ੍ਤੰ ਹੁਤ੍ਵਾ। ‘‘ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਿਤਿਕੰ’’ ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਮ੍ਮੰ। ਛਸੁਵਤ੍ਥੁ ਰੂਪੇਸੁ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁਮੇਵ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤੰ ਵਿਯ ਸਾਰਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ। ਇਤਰਾਨਿ ਫਲਿਕਾਨਿਵਿਯ ਪਸਾਦਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਸਾਰਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਚਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਦੁਬ੍ਬਲਵਤ੍ਥੂਸੂ’’ਤਿ। ਦਸ੍ਸਨਾਦੀਨਿ ਚ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਜਵਨ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪੁਰੇਚਰਤ੍ਤਾ ਖੁਦ੍ਦਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਦਸ੍ਸਨਾਦੀਸੂ’’ਤਿਆਦਿੰ।

੩੯. ਇਧ ਦੀਪਨਿਯਂ ਇਚ੍ਚੇਵਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਅਟ੍ਠਾਰਸਾਤਿਪਦਸ੍ਸਵਿਸੇਸਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸਬ੍ਬਥਾਪੀਤਿ ਪਦਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਪਨ ਤਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪੀਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸਬ੍ਬਥਾ ਪੀਤਿਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵਿਪਾਕਕਿਰਿਯਾਭੇਦੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਹੇਤੁਕਚਿਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪੦. ਸੋਭਣਚਿਤ੍ਤੇਸੁ। ਅਵੁਤ੍ਤਾਪਿ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਅਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨੀਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਸੇਸਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲੋਕਿਯਾਨੀਤਿ ਚ ਸਉਤ੍ਤਰਾਨੀਤਿ ਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਅਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗੀਨੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇ। ''ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਸਚੇਪਿ ਅਵੀਚਿਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਦਵਤ੍ਥੁ ਵਿਯ ਕੇਚਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੁ। ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਇਚ੍ਛਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਸੋਭਗ੍ਗ ਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਭਗਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਸੋਭਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਸੁਭਗਸ੍ਸਾਤਿ ਚ ਸੁਸਿਰਿਕਸ੍ਸ।

੪੧. ''ਯਾਥਾਵਤੋ''ਤਿ ਯਥਾ ਸਭਾਵਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਿਂ ਸਬ੍ਬਂ ਞਾਣਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਾਤੀਤਿ। ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ। ਯਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਞਾਣਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ, ਞਾਣੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਾਨਂ ਅਜਾਨਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਿਰਜ੍ਝਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਥ ਸਬ੍ਬਂ ਞਾਣਂ ਯਾਥਾਵਤੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਤਂ ਞਾਣਂ ਹੋਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਂ ਞਾਣਮੇਵ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ । ਞਾਣੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਾਨਂਪਿ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਯਾਥਾਵਤੋ ਜਾਨਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਞਾਣ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਞਾਣਪ੍ਪਟਿ ਰੂਪਕਾ ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਿ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਚ, ਵਿਚਾਰੋ ਚ, ਦਿਟ੍ਠਿ ਚ। ਏਤੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਾਪਿ ਅਹਂ ਞਾਣੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਮੀਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ''ਦੇਯ੍ਯਜ ਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਦੇਯ੍ਯਜਧਮ੍ਮ ਵਤ੍ਥੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕ ਪੁਗ੍ਗਲ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ। ''ਅਬਜਾਪਜ੍ਜਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਬਜਾਪਜ੍ਜਲੋਕੋ ਨਾਮ ਕਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖ ਚੇਤਸਿਕ ਦੁਕ੍ਖ ਰਹਿਤੋ ਉਪਰਿਦੇਵਲੋਕੋ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋ ਵਾ। ਉਪਪਜ੍ਜਨਂ ਉਪਪਤ੍ਤਿ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਉਪਗਮਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਬਜਾਪਜ੍ਜਲੋਕਂ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਅਬਜਾਪਜ੍ਜ ਲੋਕੂਪਪਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਕਿਲੇਸ ਦੂਰਤਾ''ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਬਲੇਨ ਵਾ, ਅਞ੍ਞਤਰਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ, ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤ ਕਿਲੇਸਤਾ ਵਾ, ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨ ਕਿਲੇਸਤਾ ਵਾ।

ਤੇਸਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵਿਧਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਮਗ੍ਗੇ ਖਨ੍ਧਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਾਹਿ ਦੇਯ੍ਯਜਧਮ੍ਮ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾਦਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਹੇਤੁਂ ਆਗਮ੍ਮ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਅਤ੍ਥਿਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪੁਰੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਸਂਸੀਦਨ੍ਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਿਤੋਪਰੇਹਿ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਰੋਤਿ, ਤਦਾਸ੍ਸ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਂ ਞਾਣ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਸਙ੍ਖਾਰਂ ਹੋਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਹਟ੍ਠਤੁਟ੍ਠੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪੁਰੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਮੁਤ੍ਤ ਚਾ ਗਤਾਦਿਵਸੇਨ ਸਂਸੀਦਮਾਨੋ ਵਾ ਪਰੇਹਿ ਵਾ ਉਸ੍ਸਾਹਿਤੋ ਕਰੋਤਿ, ਤਦਾਸ੍ਸ ਤਦੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਸਙ੍ਖਾਰਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਙ੍ਖਾਰੋਤਿ ਏਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਵਾ ਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਪ੍ਪਯੋਗਸ੍ਸਾਧਿਵਚਨਂ। ਯਦਾ ਪਨ ਞਾਤਿ ਜਨਸ੍ਸ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਜਾਤਪਰਿਚਯਾਬਾਲਦਾਰਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਜਾਤਾਸਹਸਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੇਵ ਹਤ੍ਥਗਤਂ ਦਦਨ੍ਤਿ ਵਾ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਤਦਾ ਤਤੀਯਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਦੇਥਵਨ੍ਦਥਾਤਿ ਞਾਤੀਹਿ ਉਸ੍ਸਾਹਿਤਾ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਦੇਯ੍ਯਜਧਮ੍ਮ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾਦੀਨਂ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਹੇਤੂਨਂ ਅਭਾਵਂ ਆਗਮ੍ਮ ਚਤੂਸੁਪਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਸੋਮਨਸ੍ਸਰਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਦਾ ਸੇਸਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ।

੪੨. ਅਟ੍ਠਪੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਿਸਦ੍ਦੇਨ ਇਮਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਟ੍ਠੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ । ਅਥ ਖੋ ਤਤੋ ਬਹੂਨਿਪਿ ਬਹੁਤਰਾਨਿਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਤੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤਂ। ਦਸਸੁ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾਵਤ੍ਥੂਸੁ ਦਿਟ੍ਠੁਜੁ ਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਞਾਣ ਕਿਚ੍ਚਂ। ਤਂ ਕਥਂ ਞਾਣ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਞਾਣ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਉਜੁਂਕਰੋਨ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਅਨੁਰਨ੍ਤਰਾ ਞਾਣਸੋਤੇ ਪਤਿਤਵਸੇਨ ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਸਬ੍ਬੇਸਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਾਤਿਆਦਿਨਾ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਸੋਭਗਵਾ, ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸੋ ਸਙ੍ਘੋ, ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ ''ਇਮਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ਦਸਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਨਿ ਨਾਮ

‘ਦਾਨੰ, ਸੀਲੰ, ਭਾਵਨਾ, ਅਪਚਾਯਨੰ, ਵੇਯਜਾਵਚ੍ਚੰ, ਪੱਤਿਦਾਨੰ, ਪੱਤਾਨੁਮੋਦਨੰ, ਧੰਮਸ੍ਸਵਨਾ, ਧੰਮਦੇਸਨਾ, ਦਿੱਟ੍ਠੁਜੁ ਕੰਮੰ,। ਤੇਹਿ ਗੁਣਿਤਾਨਿ ਵਡ੍ਢਿਤਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਚ ਅਟ੍ਠਛਸੁ ਆਰੰਮਣੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੰਤਿ। ਤੀਣਿ ਚ ਕੰਮਾਨਿ ਕਰੋਂਤਾ ਤੇ ਹੇਵ ਅਟ੍ਠਹਿ ਕਰੋਂਤਿ। ਤਾਨਿਯੇਵ ਚ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅੱਥਿ ਹੀਨਾਨਿ, ਅੱਥਿ ਮਜ੍ਝਿਮਾਨਿ, ਅੱਥਿ ਪਣੀਤਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਨ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਆਰੰਮਣਾਦੀਹਿ ਵਡ੍ਢਨੰ ਕਰੋਤਿ। ਤੱਥ ‘‘ਤਾਨਿ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ ਸੰਬੰਧੋ। ‘‘ਸੁਦ੍ਧਿਕਾਨੀ’’ਤਿ ਅਧਿਪਤੀਹਿ ਅਮਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ‘‘ਇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਤਿ ਮਨਸਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ। ਤਥਾ ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁੱਤਾਨਿ ਦ੍ਵੇਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਤੰ ਸੱਟ੍ਠਿ ਚ ਹੋਂਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਵੀਮੰਸਾਵਜ੍ਜਿਤੇਹੀ’’ਤਿ ਵੀਮੰਸਾਧਿਪਤਿ ਵਜ੍ਜਿਤੇਹਿ। ‘‘ਤਥਾਗੁਣਿਤਾਨੀ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪੁਵ੍ਵਕਿਰਿਯਾਦੀਹਿ ਸਮੰ ਗੁਣਿਤਾਨਿ। ‘‘ਕੋਸਲ੍ਲੇਨਾ’’ਤਿ ਕੋਸਲ੍ਲਸਙ੍ਖਾਤੇਨ। ‘‘ਨਾਨਾਵਜ੍ਜਨਵੀਥਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁੱਤ ਵੀਥੀਹਿ ਵਿਸੁੰ ਭੂਤਾਯ ਆਵਜ੍ਜਨਾਯ ਯੁੱਤ ਵੀਥਿਯੰ। ‘‘ਤੇਨੇਵਾ’’ਤਿ ਵੀਮੰਸਾਧਿਪਤਿਭੂਤੇਨ ਤੇਨੇਵ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਞ੍ਞਾਣੇਨ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਨ ਸੱਕਾਭਵਿਤੁਨ੍ਤਿ ਸੰਬਨ੍ਧੋ।

੪੩. ਵਚਨੱਥੇ ‘‘ਰੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਤੁਦਨਟ੍ਠੇਨ। ‘‘ਅਹਿਤਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਹਿਤਵਿਰੁਦ੍ਧਟ੍ਠੇਨ। ‘‘ਅਨਿਪੁਣਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਅਸਣ੍ਹਾ ਸੁਖੁਮਟ੍ਠੇਨ। ‘‘ਅਨਿਟ੍ਠਵਿਪਾਕਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠੰ ਵਿਪਾਕੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠ ਵਿਪਾਕਾਨਿ। ਤੇਸੰ ਭਾਵੋ ਅਨਿਟ੍ਠ ਵਿਪਾਕਟ੍ਠੋ। ਤੇਨ ਅਨਿਟ੍ਠ ਵਿਪਾਕਟ੍ਠੇਨ। ‘‘ਤਪ੍ਪਟਿ ਪੱਕ੍ਖਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ। ਏਵੰ ਪਰਿਯਾਯੱਥ ਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਭਿਧਾਨੱਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਆਗਤੰ ਵਚਨੱਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਕੁਚ੍ਛਿਤੇਤਿਆਦਿਨਾ। ਤੱਥ ‘‘ਕੁਚ੍ਛਿਤੇ’’ਤਿ ਜੇਗੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੇ, ਨਿਨ੍ਦਿ ਤਬ੍ਬੇ ਵਾ। ਚਾਲੇਨ੍ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ, ਕੰਪੇਨ੍ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ, ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਨ੍ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ। ‘‘ਤਨੁਕਰਣਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਸਲ੍ਲਿਖਨਟ੍ਠੇਨ। ‘‘ਅਨ੍ਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਪਰਿਯੋਸਾਨਕਰਣਟ੍ਠੇਨ। ‘‘ਅਪਿ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿ ਦੀਪਨੀਨਯਦਸ੍ਸਨੰ। ‘‘ਕੋਸਲ੍ਲ ਸੰਭੂਤਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੋ। ਤੱਥ, ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਪਣ੍ਡਿਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਏਕਾਸਲ੍ਲੰ। ਞਾਣੰ। ਤੇਨ ਸੰਭੂਤੰ ਸਞ੍ਜਾਤੰ ਕੋਸਲ੍ਲ ਸੰਭੂਤੰ ਤਿਵਿਗ੍ਗਹੋ।

੪੪. ‘‘ਬਲਵਕੰਮੇਨਾ’’ਤਿ ਤਿਹੇਤੁ ਕੁੱਕਟ੍ਠ ਕੰਮੇਨ। ‘‘ਦੁਬ੍ਬਲ ਕੰਮੇਨਾ’’ਤਿ ਤਿਹੇਤੁਕੋਮਕੇਨ ਵਾ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕ ਕੁਸਲ ਕੰਮੇਨ ਵਾ। ‘‘ਕੇਹਿਚਿ ਆਚਰਿਯੇਹੀ’’ਤਿ ਮੋਰਵਾਪਿ ਵਾਸੀ ਮਹਾਦੱਤੱਥੇਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ। ‘‘ਸਙ੍ਗਹਕਾਰੇਨਾ’’ਤਿ ਭਦ੍ਦਨ੍ਤ ਬੁਦ੍ਧਘੋਸੱਥੇਰੇਨ। ‘‘ਸਨ੍ਨਿਹਿਤ ਪੱਚਯਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਆਸਨ੍ਨੇ ਸਣ੍ਠਿਤਪੱਚਯ ਵਸੇਨ। ਪੱਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਪੱਚਯਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਉਪਟ੍ਠਿਤਾਨਿ ਕੰਮਾਦੀਨਿ ਆਰੰਮਣਾਨਿ। ਪਵੱਤਾਨਿ ਮਹਾਵਿਪਾਕਾਨਿ। ‘‘ਅਵਿਪਾਕ ਸਭਾਵਤੋ’’ਤਿ ਅਵਿਪੱਚਨਸਭਾਵਤੋ। ਅਵਿਪਾਕੁਪ੍ਪਾਦਨਸਭਾਵਤੋਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ’’ਨ੍ਤਿ ਧੰਮਸਙ੍ਗਣਿਟ੍ਠਕਥਾਯੰ। ‘‘ਇਧਾ’’ਤਿ ਮਹਾਵਿਪਾਕਚਿੱਤੇ। ‘‘ਤਥਾ ਅਪ੍ਪਵੱਤਿਯਾ ਚਾ’’ਤਿ ਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਵੱਤਿਤੋ ਚ।

੪੫. ਮਹਾਕਿਰਿਯਚਿੱਤੇ। ‘‘ਉਪਰੀ’’ਤਿ ਵੀਥਿਸਙ੍ਗਹੇ ਤਦਾ ਰੰਮਣ ਨਿਯਮੇ। ‘‘ਸਯਮੇਵਾ’’ਤਿ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧੱਥੇਰੇਨੇਵ। ‘‘ਵਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿ ਵੁੱਚਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਯਥਾਰਹ’’ਨ੍ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਮਹਾਕਿਰਿਯਾਨੰ ਅਰਹਾਨੁਰੂਪੰ। ਭੂਤਕਥਨ ਵਿਸੇਸਨੰ ਤੇਨ ਨਿਵੱਤੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅੱਥਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਤੰ’’ਤਿ ਸਹੇਤੁਕਗ੍ਗਹਣੰ। ‘‘ਬਜਵਚ੍ਛੇਦਕਵਿਸੇਸਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕਕਿਰਿਯ ਚਿੱਤਾਨਞ੍ਞ ਸਬ੍ਭਾਵਾਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਵਚ੍ਛੇਦਕੰ ਵਿਸੇਸਨੰ। ‘‘ਯਥਾ ਸੱਕ੍ਖਰ ਕਥਲਿਕੰਪਿ ਮਚ੍ਛਗੁਮ੍ਬੰਪਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੰਪਿ ਚਰਨ੍ਤੰਪਿ ਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨੇ ਸੱਕ੍ਖਰ ਕਥਲਿਕੰ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੰ, ਮਚ੍ਛਗੁਮ੍ਬੰ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੰਪਿ ਚਰਨ੍ਤੰਪਿ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵੰ ਯਥਾ ਲਾਭ ਯੋਜਨਾ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਇਧ ਪੀਤਿ।

੪੬. ‘‘ਯਦਿਦ’’ਨ੍ਤਿ ਯਾ ਅਯੰ ਦੀਪਨ ਸਮੱਥਤਾ, ‘‘ਇਦੰ ਸਾਮੱਥਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਯੰ ਸਮੱਥ ਭਾਵੋਤਿ ਅੱਥੋ। ਭੇਦਵਚਨੇ ਚੋਦਨਾਯਾਤਿ ਸੰਬਨ੍ਧੋ। ਰਚਨਾਗਾਥਾਯੰ। ‘‘ਏਤਾਨੀ’’ਤਿ ਸੋਭਣ ਕਾਮਾਵਚਰ ਚਿੱਤਾਨਿ। ‘‘ਪੁਞ੍ਞ ਪਾਪ ਕ੍ਰਿਯਾਭੇਦਾ’’ਤਿ ਪੁਞ੍ਞ ਪਾਪ ਕ੍ਰਿਯਭੇਦੇਨ।

੪੭. ਕਤਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਾਵਚਰਾ। ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਅਵੀਚਿਨਿਰਯਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਤੋ ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤ ਵਸਵਤ੍ਤਿਦੇਵੇ ਅਨ੍ਤੋ ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਇਧਕਾਮਸਦ੍ਦੇਨ ਸਹੋਕਾਸਾਕਾਮਭੂਮਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ ''ਕਾਮੇ ਕਾਮਭੂਮਿਯ''ਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਕ੍ਰਿਯਾ ਚਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਸਦ੍ਦੋ ਇਚ੍ਚੇਵਂ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। ਏਤੇਨ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਇਧਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹੇ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾਸਦ੍ਦਸ੍ਸ। ਭਵੋ ਨਾਮ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਬਦ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਗਤੋ ਧਮ੍ਮ ਸਮੂਹੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਪਦੇ ਕਾਮਸਦ੍ਦੋ। ਸੋ ਚ ਪਥਵਿ ਪਬ੍ਬਤਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਬ੍ਬਂ ਕਾਮਭੂਮਿਂ ਵਦਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਭੂਮਿਪਰਿਯਾਯੋ ਚਾ''ਤਿਆਦਿ। ''ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧ ਧਮ੍ਮ ਸਮੂਹੋ''ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧ ਧਮ੍ਮ ਸਮੂਹੋ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਾਗਤੋ, ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧ ਧਮ੍ਮ ਸਮੂਹੋ ਪਥਵਿ ਪਬ੍ਬਤਾਦਿ ਗਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਨ ਅਨਾਬਦ੍ਧੋ ਅਨਾਯਤ੍ਤੋ ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧੋਤਿ।

ਇਤਿਕਾਮਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹਦੀਪਨਿਯਾਅਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪੮. ਰੂਪਾਵਚਰਚਿਤ੍ਤੇ। ''ਸਮੁਦਿਤੇਨਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗ ਸਮੁਦਿਤੇਨ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਏਕਤੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਭੂਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਞ੍ਹਿ ਏਕਤੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਂ ਸਤਿਯੇਵ ਅਪ੍ਪਨਾ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਅਸਤਿ। ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਚ ਸੁਟ੍ਠ ਬਲਵਤਾਯ ਸਮਗ੍ਗਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਝਾਨਂ ਦੁਵਿਧਂ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਞ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣੂ ਪਨਿਜ੍ਝਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਆਹ ''ਕਸਿਣਾਦਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਇਧ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਨਨ੍ਤਿ ਚ ਕਸਿਣ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਕਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਚੇਤਸਾ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਓਲੋਕਨਂ। ਝਾਨਸਦ੍ਦਸ੍ਸਝਾਪਨਤ੍ਥੋਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਚ੍ਚਨੀਕ ਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਝਾਪਨਤੋ''ਤਿ। ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਵਿਯ ਕਟ੍ਠਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਦਯ੍ਹਨਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਗ੍ਗਤਾ ਏਵ ਸਾਤਿਸ੍ਸਯ ਯੁਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਨਾਪਤ੍ਤਕਾਲੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਪਨ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨੇ ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਸਾਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਦਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਤਿ। ਸਾਹਿ ਏਕਗ੍ਗਤਾਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਕੋ ਅਤ੍ਤਾਸਭਾਵੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਏਕਤ੍ਤਂ। ਏਕਤ੍ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਮਸ੍ਸਾਤਿ ਏਕਤ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣਾ। ਏਕਗ੍ਗਤਾ। ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ।

ਅਗ੍ਗਸਦ੍ਦੋ ਕੋਟਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੋਟ੍ਠਾਸਟ੍ਠੋਵਾ। ''ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਨੇ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਗ੍ਗਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ। ''ਆਧਿਪ੍ਪਚ੍ਚਗੁਣਯੋਗੇਨਾ''ਤਿ ਅਧਿਪਤਿਭਾਵਗੁਣਯੋਗੇਨ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਚ੍ਚਯਤਾਗੁਣਯੋਗੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਾਯੇਵ ਏਕਗ੍ਗਤਾ ਏਕਗ੍ਗਤਾ, ਸਮਾਧੀ,ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਸਮਾਧੀ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ-ਸਂ-ਆਧੀ-ਤਿ-ਵਾ, ਸਮਆਧੀਤਿ-ਵਾ, ਦ੍ਵਿਧਾ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਂਉਪਸਗ੍ਗੋ ਸਮ੍ਮਾਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। ਸਮਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਨਾਮਿਕਸਦ੍ਦੋਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵਿਕਪ੍ਪਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਸਾਯੇਵ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਾਯੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ-ਸਮ੍ਮਾ ਚ ਆਧਿਯਤੀਤਿ ਸਮਾਧਿ, ਸਾਯੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ-ਸਮਞ੍ਚ ਆਧਿਯਤੀਤਿ ਸਮਾਧੀਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵਿਕਪ੍ਪੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਾ ਚਾਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰੇਨ। ਆਧਿਯਤੀਤਿ ਆਦਹਤਿ। ਆਦਹਨਞ੍ਚ ਠਪਨਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਠਪੇਤੀ''ਤਿ। ਸਮਞ੍ਚਾਤਿ ਅਵਿਸਮਞ੍ਚ। ''ਤਤ੍ਥੇਵਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਏਵ। ''ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਾਭਾਵਾ ਪਾਦਨੇਨਾ''ਤਿ ਲੀਨਸ੍ਸ ਚ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚ ਅਭਾਵੋ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਾਭਾਵੋ। ਤਸ੍ਸ ਆਪਾਦਨਂ ਆਪਜ੍ਜਾਪਨਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਵਿਵਿਧੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਂਹਰਣਂ ਵਿਸਾਹਾਰੋ। ਨ ਵਿਸਾਹਾਰੋ ਅਵਿਸਾਹਾਰੋ। ਸਾਯੇਵ ਚ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ। ਇਤਿ ਏਵਂ ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਏਕਗ੍ਗਤਾ ਏਵ ਸਾਤਿਸ੍ਸਯਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਪਨ ਸਤਿ, ਏਕਗ੍ਗਤਾ ਏਵ ਝਾਨਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋਤਿ ਚੋਦਨਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ''ਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਪਿਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ। ਪਨਸਦ੍ਦੋ ਪਕ੍ਖਨ੍ਤਰਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸਾ ਏਕਗ੍ਗਤਾਯ। ''ਸਾ ਤਿਸ੍ਸਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਸ੍ਸਯੇਨ ਸਹ। ''ਓਸਕ੍ਕਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਸਂਸੀਦਿਤੁਂ। ''ਨਂ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ। ''ਸਂਸਪ੍ਪਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨੁ ਖੋ ਅਞ੍ਞਥਾਨੁ ਖੋਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਚਞ੍ਚਲਿਤੁਂ। ''ਉਕ੍ਕਨ੍ਤਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਭਿਮੁਖੀ ਭਵਿਤੁਂ। ਆਰਮਿਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਲਦ੍ਧਂ ਸਾਤਂ ਯੇਨਾਤਿ ਲਦ੍ਧਸ੍ਸਾਤਂ। ''ਸਾਤਂ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਤਂ। ''ਉਪਬ੍ਰੂਹਿਤਂ''ਤਿ ਭੁਸਂਵਡ੍ਢਿਤਂ। ''ਸਨ੍ਤ ਸਭਾਵਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਉਪਸਨ੍ਤ ਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ''ਤਥਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਾ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਮੁਖਕਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਅਨੁਗ੍ਗ ਹਿਤਾ । ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਨੀਵਰਣਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ''ਸਯਂ...ਪੇ॰... ਨੀਵਾਰੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਨਿਚ੍ਚਲਂਠਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਕਿਚ੍ਚਮਾਹ।

ਏਵਂ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਨਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਝਾਪਨਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਤੇਸੁ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਨੀਕਾ''ਤਿ ਤੇਸਂ ਝਾਨਙ੍ਗ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚਨੀਕਾ ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ। ''ਮਨਸ੍ਮਿਂ ਪੀ''ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇਪਿ। ਪਗੇਵ ਕਾਯਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇਸੂਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਭਾਵਨਤ੍ਥੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਿਸਦ੍ਦੋ।

ਅਪਿਸਦ੍ਦੋਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਞਾਪਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਞਾਨਙ੍ਗ ਧਮ੍ਮਗ੍ਗੀਹਿ ਦਙ੍ਢਾਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ‘‘ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤੇਸਂ ਸਮੁਦਾਯੇ ਏਵ ਞਾਨ ਵੋਹਾਰੋ ਸਿਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਧਮ੍ਮ ਸਾਮਗ੍ਗਿਪਧਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਞਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਨਙ੍ਗ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇ ਮਗ੍ਗਙ੍ਗ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬੋਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਗ੍ਗਭਾਵਪ੍ਪਧਾਨਂ।

ਏਵਂ ਸਙ੍ਗਹਕਾਰਾਨਂ ਮਤਿਯਾ ਞਾਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਪਰੇਸਾਨਂ ਮਤਿਯਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਅਪਰੇ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਪਰੇ ਪਨ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਯਥਾ ਸਕਂਕਿਚ੍ਚਾਨੀ’’ਤਿ ਸਸ੍ਸ ਇਦਂ ਸਕਂ। ਸਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ। ਇਦਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਕਂ। ਯਾਨਿਯਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਇਤੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ। ‘‘ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਨਪਚ੍ਚਯਂ ਪਤ੍ਵਾ...ਪੇ... ਸਾਧੇਨ੍ਤਿਯੇਵ’’। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ। ਞਾਨਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਞਾਨਙ੍ਗਾਨਿਞਾਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਞ੍ਚ ਰੂਪਾਨਂ ਞਾਨਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਮਗ੍ਗਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਮਗ੍ਗਙ੍ਗਾਨਿ ਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਞ੍ਚ ਰੂਪਾਨਂ ਮਗ੍ਗਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ। ‘‘ਪਞ੍ਚਸਮੁਦਿਤਾਦੀਨੀ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਸਮੂਹ ਦਸਸਮੂਹਾਨਿ। ‘‘ਪਥਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿਭਾਵਸ੍ਸੇਵਚਾ’’ਤਿ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨਾਦਿ ਨਾਮਲਾਭਸ੍ਸੇਵਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਞਾਨਭਾਵਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਞਾਨਨਾਮਲਾਭਸ੍ਸ। ‘‘ਤਥਾਵਿਧਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸਾਭਾਵਾ’’ਤਿ ਤਥਾਵਿਧਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਨਿਰੋਪਨਾਦੀਨਂ ਕਿਚ੍ਚ ਵਿਸੇਸਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ।

੪੯. ‘‘ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪੁਚ੍ਛਾਸਿਯਾ। ‘‘ਅਙ੍ਗ ਭੇਦੋ’’ਤਿ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨੇ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ, ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨੀ ਤਿਆਦਿਕੋ ਅਙ੍ਗਭੇਦੋ। ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਜ੍ਝਾਸਯੇਨਾ’’ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਾਵਿਸੇਸੇਨ। ਇਤਿ ਅਯਂ ਵਿਸਜ੍ਜਨਾ। ‘‘ਸੋ’’ਤਿ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ‘‘ਹੀ’’ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰ ਜੋਤਕੋ। ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਸਹਾਯੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਸਹਾਯੋ। ‘‘ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੂਤੀ’’ਤਿ ਓਲਾਰਿਕੋਵਤਾਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕੋ, ਨੀਵਰਣਾਨਂ ਆਸਨ੍ਨੇ ਠਿਤੋਤਿ ਏਵਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨੂਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਰਾਜੇਤਿ ਵਿਗਮੇਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਾਪੇਤੀਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਰਾਗੋ। ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਰਾਗੋ ਚ ਸੋ ਭਾਵਨਾ ਚਾਤਿ ਸਮਾਸੋ। ‘‘ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਜ੍ਝਾਨਾਧਿਗਮਨੇ’’ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਉਤ੍ਤਰਿਞਾਨਪ੍ਪਟਿਲਾਭੇ। ਅਜ੍ਝਾਸਯ ਬਲੇਨ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਸਦਿਸਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਚੇਤੋਪਣਿਧਿ ਇਜ੍ਝਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ।

੫੦. ਸਙ੍ਖਾਰ ਭੇਦਵਿਚਾਰਣਾਯਂ। ‘‘ਸਙ੍ਖਾਰ ਭੇਦੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨ ਕੁਸਲ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਮੇਕਂ, ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕਮੇਕਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਸੋ’’ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰ ਭੇਦੋ। ‘‘ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰ ਭੇਦਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਕਥਂ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਆਹ ‘‘ਤਥਾਹੀ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਸੁਖਾ ਪਟਿਪਦਾ ਯੇਸਂ ਤਾਨਿ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਪਦਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਭਾਵੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਯੋ’’ਤਿ ਯੋਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ। ‘‘ਆਦਿਤੋ’’ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ। ‘‘ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵਿਮੋਚੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯੋਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਕਾਮਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਾਦਿਨਾ’’ਤਿ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੂ ਪਮਾਕਾਮਾਬਹੁਦੁਕ੍ਖਾਬਹੁਪਾਯਾਸਾ, ਆਦੀਨਵੋ ਏਤ੍ਥਭਿਯਜੋਤਿਆਦਿਨਾ ਕਾਮੇਸੁਆਦੀਨਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਸੁ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਂ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ। ‘‘ਤੇਨੇਵਾ’’ਤਿ ਕਾਮਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਾਦਿਨਾ ਏਵ। ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਞ੍ਞਾਭੇਦੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰ ਭੇਦੋ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਪਟਿਪਦਾ ਭੇਦੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਜ੍ਝਾਨਾਨਂਪੀ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ, ਅਭਿਜਾਨਨਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ। ਖਿਪ੍ਪਾਸੀਘਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਯੇਸਂ ਤਾਨਿ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾਨਿ। ਦਨ੍ਧਾ ਅਸੀਘਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਯੇਸਂ ਤਾਨਿ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾਨਿ। ਞਾਨਾਨਿ। ‘‘ਯਦਿ ਏਵ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਪਦਾ ਭੇਦੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰ ਭੇਦੋ ਯਦਿ ਸਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਵਲਞ੍ਜਨਕਾਲੇ’’ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਕਾਲੇ। ਪਟਿਬਨ੍ਧਕਾ ਨਾਮ ਅਨੁਰਾਯਿਕਾ। ‘‘ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾਸਨ੍ਨਿਹਿਤਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਆਸਨ੍ਨੇ ਸਣ੍ਠਿਤਾਸਣ੍ਠਿਤਵਸੇਨ। ਸੁਦ੍ਧਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਾਨਂ ਯੇਸਂ ਤੇ ਸੁਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਾਨਿਕਾ। ‘‘ਸੁਦ੍ਧਂ’’ਤਿ ਸਮਥਜ੍ਝਾਨੇਨ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਂ। ‘‘ਸਤ੍ਥੇਨ ਹਨਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਪਰੇ ਨ ਸਤ੍ਥੇਨ ਹਨਨਤੋ ਛਿਨ੍ਨਤੋ। ‘‘ਸਹਸਾ’’ਤਿ ਸੀਘਤਰੇਨ। ‘‘ਮਰਨ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ’’ਤਿ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਹਿ ਸੁਦ੍ਧ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਾਨਿਕਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ਸਮਾਧਿਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਨੋ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਸੁਸਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਆਰਬ੍ਭਮਨਸਿਕਾਰ ਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਞਾਨਂ ਇਜ੍ਝਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਤਂਪਿ ਮਗ੍ਗਸਿਦ੍ਧਗਤਿਕ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਰੂਪੀਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ’’ਤਿ ਇਦਂ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪਾਕਤਿਕਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਰੂਪੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਨ ਏਕਾ ਏਵ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਪਾਕਤਿਕਾਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਉਪਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਜ੍ਝਾਨਾਨਂ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤ ਪਚ੍ਚਯਭੇਦੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰ ਭੇਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਕਥਂ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ ‘‘ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇਪਿ... ਪੇ... ਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇਸਬ੍ਬਪ੍ਪਥਮਂ ਲਦ੍ਧਕਾਲੇ ਸਙ੍ਖਾਰ ਭੇਦਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਲਞ੍ਜਨਕਾਲੇਪਿ ਸੋ ਏਵ ਸਙ੍ਖਾਰ

ਭੇਦੋ ਸਿਯਾਤਿ ਆਸਙ੍ਕਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਇਦੰ ਵੁੱਤੁੰ। ਤੇਨ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਜ੍ਝਾਨਾਨੰ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤ ਪਚ੍ਚਯਭੇਦੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਭੇਦੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤਾਨਿ ਮਗ੍ਗ ਸਿਦ੍ਧਜ੍ਝਾਨ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਜ੍ਝਾਨਾਨਿ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਪਚ੍ਚਯੰ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣ ਉਪਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇਸੁ ਸਿਦ੍ਧਕਾਲੇ ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਟਿਪਦਾਯ ਏਵ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਭਾਵੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰੰ ਵਿਕਪ੍ਪੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਟਿਪਦਾ ਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੁੰ। ਏਵੰ ਮਹਗ੍ਗਤਝਾਨਾਨੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਸੇਨ ਸਿਦ੍ਧੰ ਸਙ੍ਖਾਰ ਭੇਦੰ ਵਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨਾਪਿ ਸੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਅਪਿਚਾ''ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧੰ। ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਪਦਾਪੁਬ੍ਬਕਾਨੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਸਮਾਧੀਨੰ। ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ''ਤਿ ਏਤੰ ਪਰਿਮਾਣੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵੰ। ਏਤ੍ਤਾਵਨ੍ਤੇਨ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ, ਕਸ੍ਮਾ ਇਧ ਸਙ੍ਖਾਰਭੇਦੋ ਨ ਵੁੱਤੋਤਿਆਦਿਨਾ ਵਚਨਕ੍ਕਮੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ।

੫੧. ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਪਥਵੀ, ਪਥਵੀ, ਆਪੋ, ਆਪੋ-ਤਿਆਦਿਕੰ, ਰੂਪੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ, ਰੂਪੰ ਦੁਕ੍ਖੰ, ਰੂਪੰ ਅਨਤ੍ਤਾ-ਤਿਆਦਿਕਞ੍ਚਭਾਵਨਾਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਅਧਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬਭਵੇਕਤਭਾਵਨਾਕਮ੍ਮੰ। ਪੁਬ੍ਬਭਵੇਝਾਨਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਕਤੰ ਦਾਨਸੀਲਾਦਿ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਞ੍ਚ। ''ਇਦੰ ਤਾਵਨਯੁਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਾਵਸਦ੍ਦੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਰਾਪੇਕ੍ਖਨੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਤੇਨ ਅਪਰੰਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਦੁਵਿਧੋ ਪਕਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ, ਪਯੋਗਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਕਮ੍ਮ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਪਕਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮ, ਅਯੰ ਪਕਤਿ ਪਚ੍ਚਯਗਣੇ ਏਵ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁੱਤੋ ਪੁਬ੍ਬਪ੍ਪਯੋਗੋ ਪਯੋਗਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮ । ਸੋ ਏਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਨਹੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਅਨ੍ਤਿਮਸੋ''ਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ। ''ਆਲੋਪਭਿਕ੍ਖਾ'' ਨਾਮ ਏਕਾ ਲੋਪਭਿਕ੍ਖਾ। ਸੋ ਪਰਿਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਞਾਣਾਨਿ ਚ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਇਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ। ''ਸੋ''ਤਿ ਭਾਵਨਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੰਪਿ ਞਾਣਾਨੰ। ਨ ਹਿ ਲੋਕਿਯਜ੍ਝਾਨਾਨਿ ਨਾਮ...ਪੇ॰... ਅਤ੍ਥਿ, ਇਮੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਬ੍ਬਕਪ੍ਪੇਸੁਪਿ ਕਪ੍ਪਵਿਨਾਸਕਾਲੇ ਞਾਣਾਨਿ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕ ਪਰਾਯਨਤਾ ਸਬ੍ਭਾਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਮਥਕਮ੍ਮੇਸੁ ਕਤਾਧਿਕਾਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਸਨ੍ਨਭਵੇਕਤਾਧਿਕਾਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੁੰ। ਦੂਰਭਵੇ ਪਨ ਸਮਥਕਮ੍ਮੇਸੁ ਅਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ''ਏਵਮੇਵਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਏਵ। ਵਿਪਾਕਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਸਙ੍ਖਾਰ ਭੇਦਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬ ਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ''ਕੁਸਲ ਕ੍ਰਿਯਜ੍ਝਾਨੇਸੂ''ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ। ''ਅਥਵਾਤਿਆਦਿਕੋ ਪਚ੍ਛਿਮ ਵਿਕਪ੍ਪੋ ਨਾਮ'' ਅਥਵਾ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇਨੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਨਕਦਾਚਿ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਭਾਵੋ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਨ੍ਤਿ ਚ, ਬ੍ਯਭਿਚਾਰਾਭਾਵਤੋ ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕਨ੍ਤਿ ਚ ਨ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਵਿਕਪ੍ਪੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਨ੍ਤਿ ਚ ਨ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਬ੍ਯਭਿਚਾਰਾ ਭਾਵਤੋ''ਤਿ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਭਾਵੇਨ ਪਸਙ੍ਗਾਭਾਵਤੋ। ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕਨ੍ਤਿ ਚ ਨ ਵੁੱਤੁੰ। ਯਦਿ ਵੁੱਚੇਯ੍ਯ। ਨਿਰਤ੍ਥ ਕਮੇਵਤੰਭਵੇਯ੍ਯ। ਕਸ੍ਮਾ, ਸਮ੍ਭਵ ਬ੍ਯਭਿਚਾਰਾਨੰ ਅਭਾਵਤੋ। ਸਮ੍ਭਵੇ ਬ੍ਯਭਿਚਾਰੇ ਚ। ਵਿਸੇਸਨੰ ਸਾਤ੍ਥਕੰ ਸਿਯਾਤਿ ਹਿ ਵੁੱਤੁੰ। ਨ ਚ ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਚਨੰ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਪਣ੍ਡਿਤਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ। ਸਤਿ ਪਨ ਸਮ੍ਭਵੇ ਚ ਬ੍ਯਭਿਚਾਰੇ ਚ, ਤਥਾ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ। ਕਸ੍ਮਾ, ਸਾਤ੍ਥਕਤ੍ਤਾ। ਸਾਤ੍ਥਕਮੇਵ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਪਣ੍ਡਿਤ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੫੨. ਪਟਿਪਦਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਵਤ੍ਥਾਨੇ। ''ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਤੋ''ਤਿ ਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਤੋ। ਸੁਖਾਪਨ ਪਟਿਪਦਾ, ਪਚ੍ਛਾਦਨ੍ਧੰ ਵਾ ਖਿਪ੍ਪੰ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਞਾਣੰ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਪਦੰ ਨਾਮ ਕਰੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਪੁਬ੍ਬਭਵੇ''ਤਿ ਆਸਨ੍ਨੇ ਪੁਬ੍ਬਭਵੇ। ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ 'ਕਿਲੇਸਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਚ, ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਚ, ਵਿਪਾਕਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਚ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਚ, ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋਕਿਲੇਸਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਨਾਮ। ਪਞ੍ਚਾਨਨ੍ਤਰਿਯ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਨਾਮ। ਅਹੇਤੁਕ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਪਾਕਾ ਵਿਪਾਕਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਾਵੇਠਿਤਾਨੰ ਵਿਨਯ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਕਤਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮੋ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਨਾਮ। ਪਟਿਕਮ੍ਮੇਪਨਕਤੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਉਪਵਦਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵਾ ਅਕਤਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮੰ ਅਕ੍ਕੋਸਨੰ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਨਾਮ। ਇਧਪਿ ਪਟਿਕਮ੍ਮੇ ਕਤੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਸੇਸੇਸੁ ਤੀਸੁ ਪਟਿਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਭਵੇ ਞਾਨਮਗ੍ਗਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰਾਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਨਾਮ। ਤੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕ ਧਮ੍ਮ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ। ''ਕਲ੍ਯਾਣਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੰ ਠਿਤੋ''ਤਿ

ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਆਦਿਕਾਯ ਕਲ੍ਯਾਣਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਪਰਿਪੂਰਣ ਵਸੇਨ ਠਿਤੋ। ‘‘ਛਿਨ੍ਨਪਲਿਬੋਧੋ’’ਤਿ ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧਾਦੀਨਿ ਦਸਵਿਧਾਨਿ ਪਲਿਬੋਧਕਮ੍ਮਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। ‘‘ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ’’ਤਿ, ਯਨ੍ਤਂ ਪੁਰਿਸਥਾਮੇਨ ਪੁਰਿਸਪਰਕ੍ਕਮੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਤਂ ਅਪਤ੍ਵਾ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨ ਵੀਰਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਪਹਿਤੋ ਪੇਸਿਤੋ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਅਨੇਨਾਤਿ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਨਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ’’। ਸਚੇ ਪਞ੍ਚਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਞ੍ਚਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ ਨਾਮ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਅਸਾਠੇਯ੍ਯਂ, ਆਰੋਗ੍ਯਂ, ਅਲੀਨਵੀਰਿਯਤਾ, ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤਤਾ,ਤਿ।

੫੨. ਵਿਪਾਕਜ੍ਝਾਨੇ। ‘‘ਮੁਦੁਭੂਤਂ’’ਤਿ ਭਾਵਨਾ ਬਲਪਰਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾਮਨ੍ਦਭੂਤਂ। ਮਨ੍ਦਭੂਤਤ੍ਤਾ ਚ ਦੁਬ੍ਬਲਂ। ‘‘ਨਾਨਾ ਕਿਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਚਾ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਸਵਨਾਦੀਸੁ। ‘‘ਹੀਨੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਸੂ’’ਤਿ ਅਹੇਤੁਕ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁਪਿ। ‘‘ਅਸਦਿਸਂਪੀ’’ਤਿ ਤਿਹੇਤੁਕੁਕ੍ਕਟ੍ਠਂਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਅਹੇਤੁਕਵਿਪਾਕਂਪਿ ਜਨੇਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਅਸਦਿਸਂਪਿ ਵਿਪਾਕਂ ਜਨੇਤਿ। ‘‘ਭਵਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਯੇਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਵਙ੍ਗ ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਟ੍ਠਾਨ ਚੁਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ‘‘ਕੁਸਲਸਦਿਸਮੇਵਾ’’ਤਿ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨਕੁਸਲਂ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨ ਵਿਪਾਕਮੇਵ ਜਨੇਤਿ, ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨ ਕੁਸਲਂ ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨ ਵਿਪਾਕਮੇਵ ਜਨੇਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਕੁਸਲ ਸਦਿਸਮੇਵ ਵਿਪਾਕਂ ਜਨੇਤਿ। ‘‘ਕੁਸਲਮੇਵ...ਪੇ॰... ਕ੍ਰਿਯਜ੍ਝਾਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ’’ ਅਭੇਦੂ ਪਚਾਰੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਭੇਦਮ੍ਪਿ ਅਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਚਾਰੋ ਵੋਹਾਰੋ ਅਭੇਦੂ ਪਚਾਰੋ।

੫੪. ਸਙ੍ਗਹਗਾਥਾ ਵਣ੍ਣਨਾਯਂ। ਝਾਨਾਨਂ ਭੇਦੋ ਝਾਨਭੇਦੋ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਝਾਨੇਹਿ ਸਮ੍ਪਯੋਗਭੇਦੋ ਝਾਨਭੇਦੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਝਾਨੇਹਿ ਸਮ੍ਪਯੋਗਭੇਦੇਨਾ’’ਤਿ। ਪਥਮਜ੍ਝਾਨਿਕਂ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਤਮੇਵਾ’’ਤਿ ਰੂਪਾਵਚਰ ਮਾਨਸਮੇਵ। ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਪਨ ਉਪਰਿਸਙ੍ਗਹਗਾਥਾਯਂ ਝਾਨਙ੍ਗ ਯੋਗਭੇਦੇਨ, ਕਤ੍ਵੇਕੇਕਨ੍ਤੁ ਪਞ੍ਚਧਾਤਿ ਵਚਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਧ ਝਾਨ ਭੇਦੇਨਾਤਿ ਝਾਨਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮ੍ਪਯੋਗਭੇਦੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਇਧ ਝਾਨਭੇਦਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਅਞ੍ਞੋਹਿ ਝਾਨਭੇਦੋ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਰੂਪਾਵਚਰਚਿਤ੍ਤਦੀਪਨਿਯਾਅਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫੫. ਅਰੂਪਚਿਤ੍ਤਦੀਪਨਿਯਂ। ‘‘ਭੁਸੋ’’ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਤਰਂ। ‘‘ਸਰੂਪਤੋ’’ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥ ਸਭਾਵਤੋ। ਨਤ੍ਥਿ ਜਟਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਜਟੋ। ਅਜਟੋ ਆਕਾਸੋਤਿ ਅਜਟਾਕਾਸੋ। ‘‘ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਕਾਸੋ’’ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਚ੍ਛਿਦ੍ਦਵਾਤਪਾਨਚ੍ਛਿਦ੍ਦਾਦਿਕੋ ਆਕਾਸੋ, ਯਤ੍ਥ ਆਕਾਸ ਕਸਿਣ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਕਸਿਣ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੋ ਆਕਾਸੋ ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸੋ, ਕਸਿਣਂ ਉਗ੍ਘਾਟੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਰੂਪਕਲਾਪਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮਤ੍ਤਭੂਤੋ ਆਕਾਸੋ ਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਕਾਸੋ। ‘‘ਅਨਨ੍ਤਭਾਵੇਨ ਫਰੀਯਤੀ’’ਤਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੋਪਿਸੋ ਅਨਨ੍ਤ ਨਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਾਵਨਾਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਫਰੀਯਤਿ। ‘‘ਦੇਵਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਤ੍ਥੁ’’ਤਿ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾਨਂ ਗਾਮਨਗਰ ਦੇਵਾਨਂ ਬਲਿਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਟ੍ਠਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਮਯੇ ਕੁਲ ਦੇਵਤਾਨਂ ਬਲਿਂ ਅਭਿਹਰਨ੍ਤਿ। ‘‘ਬਲਿਂ’’ਤਿ ਪੂਜਨੀਯ ਵਤ੍ਥੁ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਤਸ੍ਮਿਂ’’ਤਿ ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸੇ। ‘‘ਤਦੇਵਾ’’ਤਿ ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਮੇਵ। ਕੁਸਲਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸਵਾ, ਵਿਪਾਕਜ੍ਝਾਨੇਨ ਉਪਪਨ੍ਨਸ੍ਸਵਾ, ਕ੍ਰਿਯਜ੍ਝਾਨੇਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮ ਸੁਖ ਵਿਹਾਰਿਸ੍ਸਵਾ, ਤਿਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਨਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਥਾਪਥਵੀਕਸਿਣੇ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਝਾਨਂ ਪਥਵੀਕਸਿਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ‘‘ਏਕਦੇਸੇ’’ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਵਾ ਠਿਤਿਯਂ ਵਾ ਭਙ੍ਗੇਵਾ। ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਅਨਨ੍ਤ ਸਞ੍ਞਿਤੇ’’ਤਿ ਅਨਨ੍ਤ ਨਾਮਕੇ। ‘‘ਅਨਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਥਮਾ ਰੁਪ੍ਪਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਨਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗ ਭਾਵਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਰਣਾਕਾਰ ਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਭਾਵਨਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ ਨਯੇਨਾ’’ਤਿ ਸਕਤ੍ਥੇ ਯਪਚ੍ਚਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਕਾਰਸ੍ਸਲੋਪੇਨ। ‘‘ਪਾਲਿਯਾ ਨਸਮੇਤੀ’’ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗ ਪਾਲਿਯਾਨਸਮੇਤਿ। ‘‘ਅਨਨ੍ਤਂ ਫਰਤੀ’’ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਂ ਅਨਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਫਰਤਿ। ‘‘ਪਥਮਾ ਰੁਪ੍ਪਵਿਞ੍ਞਾਣਾਭਾਵੋ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਂ। ‘‘ਨੇਵਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ‘‘ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਾ ਰੁਪ੍ਪਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ। ਅਥਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ‘‘ਪਟੁਸਞ੍ਞਾ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਬ੍ਯਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ। ‘‘ਸਙ੍ਖਾਰਾਵਸੇਸ ਸੁਖੁਮਭਾਵੇਨ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਏਤ੍ਥਚਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਮੁਦ੍ਧਭੂਤਂ’’ਤਿ ਮਤ੍ਥਕਪਤ੍ਤਂ। ‘‘ਦੇਸਨਾਸੀਸਮਤ੍ਤਂ’’ਤਿ ਰਾਜਾ ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਪਧਾਨ ਕਥਾਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਤਸ੍ਸੇਵਾ’’ਤਿ ਪਥਮਾ ਰੁਪ੍ਪਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸੇਵ। ਕੁਸਲਭੂਤਂ ਪਥਮਾ ਰੁਪ੍ਪਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਞ੍ਚ ਸੇਕ੍ਖਾਨਞ੍ਚ ਕੁਸਲਭੂਤਸ੍ਸ ਦੁਤੀਯਾਰੁਪ੍ਪਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਹੋਤਿ। ਅਰਹਾ ਪਨ

ਤਿਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ, ਏਕੋਪਥਮਾ ਰੁਪ੍ਪੇਠਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਥਮਾਰੁਪ੍ਪੰ ਅਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਵ ਦੁਤੀਯਾ ਰੁਪ੍ਪੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕੁਸਲਭੂਤੰ ਪਥਮਾ ਰੁਪ੍ਪੰ ਕ੍ਰਿਯਭੂਤਸ੍ਸ ਦੁਤੀਯਾ ਰੁਪ੍ਪਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣੰ। ਏਕੋਪਥਮਾ ਰੁਪ੍ਪੇਠਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਮੇਵ ਪਥਮਾ ਰੁਪ੍ਪੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤੀਯਾ ਰੁਪ੍ਪੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਏਕੋ ਦੁਤੀਯਾ ਰੁਪ੍ਪੇਠਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਸੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਕ੍ਰਿਯਭੂਤੰ ਪਥਮਾ ਰੁਪ੍ਪਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਕ੍ਰਿਯਭੂਤਸ੍ਸੇਵ ਦੁਤੀਯਾਰੁਪ੍ਪਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣੰ। ਤੇਨਾਹ ''ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਨਾਮਾ''ਤਿਆਦਿੰ।

ਅਰੂਪਚਿਤ੍ਤਾਨੁਦੀਪਨਾ।

੫੭. ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਚਿਤ੍ਤੇ। ''ਜਲਪ੍ਪਵਾਹੋ''ਤਿ ਉਦਕਧਾਰਾਸਙ੍ਘਾਟੋ। ''ਪਭਵਤੋ''ਤਿਆਦਿਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਤੋ। ''ਯਥਾਹਾ''ਤਿ ਕਥੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਆਹ। ''ਸੇਯ੍ਯਥਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਕਤਮੋ। ''ਅਯੰ ਪੀ''ਤਿ ਅਯੰ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋਪਿ। ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਕਥੰ ਯਾਵ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾਸਵਤਿ ਸਨ੍ਦਤੀਤਿ ਆਹ ''ਆਨੁਭਾਵਪ੍ਫਰਣਵਸੇਨਾ''ਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਗਙ੍ਗਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਮਹਾਨਦੀਨੰ ਨਾਮਾਨਿ। ''ਸਮੁਦ੍ਦ ਨਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਾਭਿਮੁਖੰ ਨਿਨ੍ਨਾ ਨਮਿਤਾ। ''ਪੋਣਾ''ਤਿ ਅਨੁਪਤਿਤਾ। ''ਪਬ੍ਭਾਰਾ''ਤਿ ਅਧੋਵਾਹਿਤਾ। ''ਕਿਲੇਸਾਨੰ''ਤਿ ਅਨੁਪਗਮਨੇ ਕਮ੍ਮਪਦੰ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਘਟੋ''ਤਿ ਉਦਕ ਪੁਣ੍ਣਘਟੋ। ''ਨਿਕੁਜ੍ਜੋ''ਤਿ ਅਧੋਮੁਖੰ ਠਪਿਤੋ। ''ਨੇਪਚ੍ਚਾਵ ਮਤੀ''ਤਿ ਪੁਨ ਨੋਗਿਲਤਿ। ''ਨ ਪੁਨੇਤੀ''ਤਿ ਨ ਪੁਨ ਏਤਿ ਨੁਪਗਚ੍ਛਤਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ। ''ਨ ਪਚ੍ਚੇਤੀ''ਤਿ ਨ ਪਟਿ ਏਤਿ। ਤਦਤ੍ਥੰ ਵਦਤਿ ''ਨ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਤੰ ਅਨਿਵਤ੍ਤਗਮਨੰ ਪਾਲ਼ਿਸਾਧਕੇਹਿ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੁਤ੍ਤਿਸਾਧਕੇਹਿ ਪਕਾਸੇਤੁੰ ''ਯਥਾ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਯਤੋ''ਤਿ ਯੰ ਕਾਰਣਾ। ''ਤੇ''ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ। ''ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ''ਤਿ ਨਿਸ੍ਸੀਲਾ। ''ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾ''ਤਿ ਪਿਤ੍ਤੁਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾ। ''ਖਿਤ੍ਤ ਚਿਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਛਟ੍ਟਿਤਪਕਤਿ ਚਿਤ੍ਤਾਯਕ੍ਖੁਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾ। ''ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞਾ। ''ਏਲ਼ਮੂਗਾ''ਤਿ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਤਾਯ ਏਵ ਪਗ੍ਘਰਿਤਲਾਲ ਮੁਖ ਮੂਗਾ। ''ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਗ੍ਗੇ ਏਵਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੀਕੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇ ਏਵ। ਸੋ ਪਨ ਮਗ੍ਗੋ ਪਥਮ ਮਗ੍ਗੋ, ਦੁਤੀਯ ਮਗ੍ਗੋ, ਤਤੀਯ ਮਗ੍ਗੋ, ਚਤੁਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ,ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤਿ। ''ਆਦਿਤੋ ਪਜ੍ਜਨੰ''ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਥਮ ਮਗ੍ਗਸੋਤਸ੍ਸ ਪਜ੍ਜਨੰ ਗਮਨੰ। ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਸੋਤਸ੍ਸ ਆਪਜ੍ਜਨੇਨ। ''ਅਧਿਗਮ੍ਮਮਾਨੋ''ਤਿ ਪਟਿਲਬ੍ਭਮਾਨੋ। ਸਬ੍ਬੇ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨਿਵਤ੍ਤ ਗਤਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਸੋਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਮ੍ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣੰ। ਉਪਰਿਸਮ੍ਬੋਧਿ ਏਵ ਪਰਾਯਨੰ ਯੇਸੰ ਤੇ ਉਪਰਿਸਮ੍ਬੋਧਿ ਪਰਾਯਨਾ। ਪਰਾਯਨਨ੍ਤਿ ਚ ਪਟਿਸਰਣੰ। ਕਥੰ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਵਚਨੰ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣੰ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪਥਮ ਮਗ੍ਗ ਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿਆਦਿ। ''ਮਗ੍ਗੇਤੀ''ਤਿ ਗਵੇਸਤਿ। ਮਾਰੇਨ੍ਤ ਗਮਨੋਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਕਿਲੇਸੇ ਮਾਰੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ।

੫੮. ਸਕਦਾਗਾਮਿ ਮਗ੍ਗੇ। ''ਸਕਿੰ ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਇਤੋਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਇਧ ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸੀਲੇਨਾ''ਤਿ ਪਕਤਿਸਭਾਵੇਨ। ਕਾਮਲੋਕੰ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ ਕਾਮਲੋਕਾਗਮਨਾ। ਕਿਲੇਸਾ। ਤੇਸੰ ਸਬ੍ਭਾਵੇਨ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਭਾਵੇਨ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਤੁ ਅਤ੍ਥੇਸਾਮਿਵਚਨੰ। ਏਕਚ੍ਚੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ ਨੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ । ''ਸਹਬਜਤੰ''ਤਿ ਸਹਾਯਭਾਵਂ। ''ਆਗਾਮੀਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਵਦਤਿ ''ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਇਤ੍ਥੰ ਭਾਵੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤੰ। ਇਮੰ ਕਾਮਤ੍ਤਭਾਵਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਗਾਮੀ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਸਕਿੰ ਇਮੰ ਲੋਕੰ ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿਆਦਿਕੋ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਕਿਲੇਸ ਗਤਿਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਕਾਮਲੋਕਾ ਗਮਨ ਕਿਲੇਸ ਗਤਿਵਸੇਨ। ਮਗ੍ਗਸਹਾਯੇਨ ਞਾਨੇਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾ ਕਿਲੇਸਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨ ਗਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ਮਗ੍ਗਸਹਾਯੋਞਾਨਾਨੁਭਾਵੋ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ ''ਨ ਹੀ''ਤਿਆਦਿੰ। ''ਦੇਵਲੋਕਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੋਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਆਗਮਨਸੀਲੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ''ਤੇਨਾ''ਤਿ ਅਨਾਗਮਨੇਨ। ''ਨਾਨਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ''ਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਸਦ੍ਦੇਸੁ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਇਮੰ ਕਾਮਾਵਚਰ ਲੋਕਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਇਮੰ ਮਨੁਸ੍ਸ ਲੋਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਨਤ੍ਥਾਨੰ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ''ਸਬਜਾ ਬਜ੍ਝੋ''ਤਿ ਚੇਤੋਦੁਕ੍ਖ ਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਚੇਤਸਿਕਰੋਗਾ ਬਾਧੇਨ ਸਹਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਤੇਹਿ ਪਟਿਘਾਨੁਸਯਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ਤਤ੍ਥ ''ਤੇ''ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ। ਸਬਜਾ ਬਜ੍ਝਾਨਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਵਾਕਜਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤੰ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਤੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾਤਿ ਵਾਕਜਸ੍ਸ। ''ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਕਦਾਗਾਮੀਸੂ''ਤਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨਾਮਕੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ

ਸਕਦਾਗਾਮੀਸੁ। ‘‘ਪੁਰਿਮਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। ‘‘ਅਨਞ੍ਞ ਸਾਧਾਰਣੇ ਨੇਵਾ’’ਤਿ ਦੁਤੀਯ ਫਲਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਅਸਾਮਞ੍ਞੇਨੇਵ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇਠਿਤਾਨਂ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਸਤ੍ਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮ ਤਾਦਿਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਯ ਦੁਤੀਯ ਫਲਟ੍ਠਾਨਂ ਸਕਦਾਗਾਮਿ ਭਾਵੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਪਥਮ ਦੁਤੀਯ ਫਲਟ੍ਠਾਪੀ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਤਸ੍ਮਾ’’ਤਿਆਦਿ ਲਦ੍ਧਗੁਣਵਚਨਂ। ‘‘ਇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ। ‘‘ਹੇਟ੍ਠੁਪਰੂਪਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਉਪਰਿਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠੂਪਪਤ੍ਤਿ ਚ, ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪਰੂਪਪਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਹੇਟ੍ਠੂਪਰੂਪਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। ‘‘ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿ ਦੁਤੀਯ ਲਦ੍ਧ ਗੁਣਵਚਨਂ। ‘‘ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਇਧ ਨਿਟ੍ਠਾ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਇਧ ਕਾਮਲੋਕੇ ਨਿਟ੍ਠਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਸੋ ਪਨਾ’’ਤਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਨ। ਯੇਸਂ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਚਰਿਯਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ, ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੇਸੋ ਸਕਦਾਗਾਮਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਛਟ੍ਠੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯੇਸਂ ਪਨ ਇਮਂ ਲੋਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੇ ਛਟ੍ਠੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨ...ਪੇ॰... ਆਗਤੋ ਯੇਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਕਿਂ ਆਗਮਨਟ੍ਠੇਨ ਆਗਤੋ ਯੇਵਾ’’ਤਿ ਸਕਿਂ ਆਗਮਨਟ੍ਠੇਨ ਸਕਦਾਗਾਮੀਸੁ ਆਗਤੋਯੇਵ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ ਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਪਥਮ ਫਲਟ੍ਠ ਭੂਤਾ ਸਤ੍ਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮਤਾਯਂ ਸਣ੍ਠਿਤਾ ਵਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਸਤ੍ਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮਤਾਯਂ’’ਤਿ ਸਤ੍ਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮਭਾਵੇ। ਇਦਞ੍ਚ ਨਿਦਸ੍ਸਨ ਵਚਨਮਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ ਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਦੁਤੀਯ ਫਲਟ੍ਠਭੂਤਾ ਸਕਿਂ ਆਗਮਨਪ੍ਪਕਤਿਯਂ ਸਣ੍ਠਿਤਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਤਂ ਸਭਾਵਾਨਤਿ ਵਤ੍ਤਨਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸੋ ਛਬ੍ਬੀਧੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਇਧ...ਪੇ॰... ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਏਤੇਨ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਕਦਾਗਾਮੀਸੁ ਪਞ੍ਚਮਕੋਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ। ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਪਞ੍ਚਮਕੋ ਏਵ ਇਧ ਸਕਦਾਗਾਮਿਪਦੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੇਸਤਿ ਇਤਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਜਨਕਭੂਤੋ ਸਮਾਨੋ। ‘‘ਞਾਯਾਗਤਾ ਏਵਾ’’ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ ਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤਾ ਏਵ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਯਥਾ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਞਾਯੇਨ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੋ।

੫੯. ਓਰਮ੍ਭਾਗੋ ਨਾਮ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗੋ ਕਾਮਲੋਕੋ। ਓਰਮ੍ਭਾਗਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਕਾਮਰਾਗ ਬਜਾਪਾਦ ਸਂਯੋਜਨਾਦੀਨਿ। ‘‘ਸੋ’’ਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ।

੬੦. ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ ਮਹਪ੍ਫਲ ਕਾਰਿਨੋ। ਤੇਸਂ ਭਾਵੋ ‘‘ਮਹਪ੍ਫਲ ਕਾਰਿਤਾ’’। ਸੀਲਾਦਿ ਗੁਣੋ। ‘‘ਅਰਹਤੀ’’ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੁਂ ਅਰਹਤਿ। ‘‘ਅਰਹਤੋ’’ਤਿ ਅਰਹਨ੍ਤਸ੍ਸ। ‘‘ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ’’ਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ। ਵਿਗ੍ਗਹ ਵਾਕਜਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੁਦ੍ਧਿਕਸੁਞ੍ਞਤਾਯ ਤਥਾ ਨ ਵਚਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਸੁਞ੍ਞਤਪ੍ਪਟਿਪਦਾਯ ਤਥਾ ਨ ਵਚਿਤ੍ਤਾਨੀਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸੁਦ੍ਧਿਕ ਸੁਞ੍ਞਤਾਯਾ’’ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਿਕਸੁਞ੍ਞਤਵਾਰੇ। ‘‘ਸੁਞ੍ਞਤਪ੍ਪਟਿਪਦਾਯਾ’’ਤਿ ਸੁਞ੍ਞਤਪ੍ਪਟਿਪਦਾਵਾਰੇ। ‘‘ਸਚ੍ਚ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ ਵਿਭਙ੍ਗੇਸੁ ਪਨਾ’’ਤਿ ਸਚ੍ਚ ਵਿਭਙ੍ਗ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ ਵਿਭਙ੍ਗੇਸੁ ਪਨ, ਸਬ੍ਬਂ ਚਿਤ੍ਤ ਵਡ੍ਢਨਂ ਪਾਲ਼ਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਦੇਸਨਾਵਾਰੇ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੬੧. ਫਲਚਿਤ੍ਤੇ । ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਗਤਂ ਫਲਂ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਫਲਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਧਿਗਤਂ’’ਤਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਂ। ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੀਕ ਫਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਨਿਰੁਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ।

੬੨. ਤਨੁਭੂਤੇਪਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਕੁਤੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ। ‘‘ਤਾਨੀ’’ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ। ‘‘ਪਟੂ ਨੀ’’ਤਿਤਿਕ੍ਖਾਨਿ। ‘‘ਸੋ’’ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ। ‘‘ਤਾ ਚਾ’’ਤਿ ਰੂਪਰਾਗ, ਅਰੂਪਰਾਗ, ਮਾਨ, ਉਦ੍ਧਚ੍ਚ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਯੋ ਚ। ‘‘ਅਞ੍ਞੇ ਚਾ’’ਤਿ ਤੇਹਿ ਦਸਹਿ ਸਂਯੋਜਨੇਹਿ ਅਞ੍ਞੇ ਅਹਿਰਿਕਾਨੋਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਿਕੇ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਾਪ ਧਮ੍ਮੇ ਚ।

੬੩. ਕਿਰਿਯ ਚਿਤ੍ਤ ਵਿਚਾਰਣਾਯਂ। ਨ ਗਹਿਤਂ ਇਤਿ ਅਯਂ ਪੁਚ੍ਛਾ। ਅਭਾਵਾ ਇਤਿ ਅਯਂ ਵਿਸਜ੍ਜਨਾਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਨੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ। ‘‘ਨਿਰਨੁਸਯਸਨ੍ਤਾਨੇਪੀ’’ਤਿ ਅਨੁਸਯ ਰਹਿਤੇ ਅਰਹਨ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੇਪਿ। ‘‘ਇਤੀ’’ਤਿ ਵਾਕਜ ਪਰਿਸਮਾਪਨਮਤ੍ਤਂ। ‘‘ਵੁਚ੍ਚਤੇ’’ਤਿ ਵਿਸਜ੍ਜਨਾ ਕਥੀਯਤੇ। ਪੁਨ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ। ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸਭਾਵੋ ਯੇਸਂ ਤੇ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦ ਧਮ੍ਮਾ। ਤੇਸਂ ਭਾਵੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਵਿਪਾਕਞ੍ਚ ਜਨੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਥਂ ਜਨੇਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਕੁਸਲ...ਪੇ॰...

ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ, ''ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸਾਧੇਤ੍ਵਾ। ਸਚੇਪਿ ਕਰੇਯਜਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਕੋਚੀ''ਤਿ ਅਬਜਤ੍ਤੋ ਕੋਚਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ। ਤਦਾ ਫਲ ਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤੇਯਜਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਪਟਿਬਾਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਬਾਹਿਯੋ ਆਨੁਭਾਵੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮਾਸੋ।

੬੪. ''ਆਦਿ ਅਨ੍ਤੁ ਪਦੇਸ੍ਵੇ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਦ੍ਵਾਦਸਾ ਕੁਸਲਾਨੀਤਿ ਚ, ਅਨ੍ਤੇ ਕ੍ਰਿਯ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵੀਸਤੀਤਿ ਚ ਪਦੇਸੁ। ਰੂਪੇ ਪਰਿਯਾ ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਅਰੂਪੇ ਪਰਿਯਾ ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ''ਪਥਮਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਪਤ੍ତਿਯਾ''ਤਿ ਪਥਮਭੂਮਿਂ ਪਾਪੁਣਿਤੁਂ। ''ਸਾਮਞ੍ਞ ਫਲਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੁਂ'' ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ। ਅਤ੍ਤਤੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਮਗ੍ਗ ਫਲ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਸਙ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮ ਵਿਸੇਸੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਭੂਮਿ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਵਤ੍ਥਾ ਭੂਮਿ ਏਵ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਭੂਮਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਵਤ੍ਥਾ ਵਨ੍ਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਰੂਪਤੋ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਇਤਰਾ ਓਕਾਸਭੂਮਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯ ਭੂਮਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਮਿਸ੍ਸਕਤ੍ਤਾ। ''ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਤਂ ਤਂ ਅਵਤ੍ਥਾ ਵਿਸੇਸਵਸੇਨੇਵ ਸਿਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਵਤ੍ਥਾ ਭੂਮਿ ਏਵ ਪਧਾਨ ਭੂਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਯ ਵਿਸਯਭੂਤੋ ਓਲਾਰਿਕਾਕਾਰੋ ਕਾਮਾਵਚਰਤਾ ਨਾਮ। ਭਵਤਣ੍ਹਾਯ ਵਿਸਯਭੂਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮਾਕਾਰੋ ਰੂਪਾਰੂਪਾਵਚਰਤਾ ਨਾਮ। ਤਾਸਂ ਤਣ੍ਹਾਨਂ ਅਵਿਸਯਭੂਤੋ ਸਣ੍ਹ ਸੁਖੁਮਾਕਾਰੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਤਾ ਨਾਮ। ਹੀਨਾਨਂ ਅਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਸੇਨ ਹੀਨਾ ਅਪਾਯਭੂਮਿਯੋ। ਪਣੀਤਾਨਂ ਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਸੇਨ ਪਣੀਤਾ ਸੁਗਤਿ ਭੂਮਿਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਨਾਨਾ ਅਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਾ ਨਾਨਾ ਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਾ ਓਲਾਰਿਕ ਸੁਖੁਮਤਾ ਵਸੇਨ ਨਾਨਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਭੂਮਿਯੋ ਨਾਨਾ ਸੁਗਤਿ ਭੂਮਿਯੋ ਚ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਅਪਿ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੬੫. ਗਾਥਾਯ ਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧਂ ਨਾਮ-ਇਤ੍ਥ ਮੇਕੂਨ ਨਵੁਤਿ, ਪ੍ਪਭੇਦਂ ਪਨ ਮਾਨਸਨ੍ਤਿ ਪਾਦਦ੍ਵਯਂ। ਅਪਰਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਏਕਵੀਸਸਤਂਵਾਥ, ਵਿਭਜਨ੍ਤਿ ਵਿਚਕ੍ਖਣਾਤਿ ਪਾਦਦ੍ਵਯਂ। ਤਂ ਇਮਿਨਾ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਕਥਂ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਗਾਥਂ ਏਕੂਨ ਨਵੁਤਿਪ੍ਪਭੇਦਂ ਮਾਨਸਂ ਏਕਵੀਸ ਸਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਭਜਨ੍ਤੀ-ਤਿ ਏਵਂ ਏਕਵਾਕ੍ਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯੋਜਨਂ ਞਾਪੇਤਿ। ''ਪਥਮਜ੍ਝਾਨ ਸਦਿਸਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਲੋਕਿਯ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨ ਸਦਿਸਟ੍ਠੇਨ। ਯਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਕਂ, ਤਂ ਸਯਮੇਵ ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਯਂ ਤਿਯਙ੍ਗਿਕਂ, ਤਂ ਸਯਮੇਵ ਤਤੀਯਜ੍ਝਾਨਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਯਂ ਦੁਵਙ੍ਗਿਕਂ, ਤਂ ਸਯਮੇਵ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਯਂ ਪੁਨ ਦੁਵਙ੍ਗਿਕਂ, ਤਂ ਸਯਮੇਵ ਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ''ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਞਾਨਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿ ਅਙ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵੇਨ ਪਞ੍ਚਧਾ ਵਿਭਜਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਨ ਇਤਰਾਨਿ ਲੋਕਿਯਜ੍ਝਾਨਾਨਿ ਸਾਤਿਸ੍ਸਯਤੋ ਞਾਨਾਨਿ ਨਾਮ ਸਿਯੁਂ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਆਹ ''ਤਾਨਿ ਹੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਤਾਨੀ''ਤਿ ਲੋਕਿਯਜ੍ਝਾਨਾਨਿ। ''ਉਪੇਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ''ਞਾਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਦਹਨ੍ਤਿ। ਪਕਤਿਯਾ ਏਵ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋ। ''ਕਿਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕ ਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ ਕਿਚ੍ਚਂ। ''ਤੇਨ ਪਚ੍ਚਯ ਵਿਸੇਸੇਨਾ''ਤਿ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾਦਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯ ਵਿਸੇਸੇਨ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯ ਵਿਸੇਸੇ। ਯਥਾਲੋਕਿਯਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਉਪਚਾਰਭੂਤਾ ਭਾਵਨਾ ਕਾਚਿ ਵਿਤਕ੍ਕ ਵਿਰਾਗ ਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਕਾਚਿ ਰੂਪ ਵਿਰਾਗ ਭਾਵਨਾ ਨਾਮ। ਅਸਞ੍ਞਿ ਗਾਮੀਨਂ ਪਨ ਸਞ੍ਞਾ ਵਿਰਾਗ ਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਵਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਸਾ''ਤਿ ਉਪਚਾਰ ਭਾਵਨਾ ।''ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸਹਗਤਂ ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ ਸਦ੍ਦੇਨ ਰੂਪਸਮਤਿਕ੍ਕਮਂ ਵਾ ਸਞ੍ਞਾ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਂ ਵਾਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਿ। ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਕਾਲੇ ਏਵਂ ਹੋਤੁ, ਵਸਿਭੂਤਕਾਲੇ ਪਨ ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਞਾਨੇਸੂ''ਤਿਆਦਿਂ। ਨਾਨਾਸਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਸਤ੍ਤਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਕਾਚੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ਯਾ ਉਪਚਾਰ ਭਾਵਨਾ। ''ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਰਾਜੇਤੁਂ''ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਗਮੇਤੁਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਞਾਨਂ ਅਵਿਤਕ੍ਕਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤੁਂ''ਤਿ। ਸਾ ਉਪਚਾਰ ਭਾਵਨਾ। ਸੇਸਾਸੁਪਿ ਉਪਚਾਰ ਭਾਵਨਾਸੁ।

੬੬. (ਕ) ''ਸਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ''ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। ''ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਾਕਤਿਕਾ ਏਵਾ''ਤਿਕਾਚਿ ਵਿਰਾਗ ਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਨਿਯਾਮੇਤੁਂ''ਤਿ ਅਵਿਤਕ੍ਕਮੇਵ ਹੋਤੂਤਿ ਵਦਮਾਨਾ ਵਿਯ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤੁਂ। ''ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਪਾਦਕਵਾਦਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਸਮ੍ਮਸੀਯਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਞਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਖਯਟ੍ਠੇਨ, ਦੁਕ੍ਖਂ ਭਯਟ੍ਠੇਨ, ਅਨਤ੍ਤਾ ਅਸਾਰਕਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਸਮ੍ਮਸੀਯਤਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸੀਯਤਿ। ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ। ਯਤੋ ਯਤੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਯੇ ਯੇ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਤਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਸਦਿਸੋਵ ਹੋਤਿ। ਸਮ੍ਮਸਿਤਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਸਦਿਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਯਤੋ ਯਤੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਕਥਿਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨੇ ਸਤੀ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਯਂ ਵਾਦੋਪਿ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨੇਨ

ਵਿਨਾ ਨਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਿ...ਪੇ॰... ਪਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਾਦੇਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਨਿਯਾਮੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਯਥਾਲੋਕਿਯਜ੍ਝਾਨੇਸੂ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ...ਪੇ॰... ਅਵਿਰੋਧੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਥਂ। ਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਿ ਸਮ੍ਮਸਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਗ੍ਗੋ ਪਥਮਤ੍ਥੇਰਵਾਦੇਨ ਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨਿਕੋ, ਦੁਤੀਯ ਵਾਦੇਨ ਪਥਮਾਦਿਜ੍ਝਾਨਿਕੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਵਾਦਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤਤੀਯ ਵਾਦੇਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਝਾਨਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇ ਚ ਵਾਦਾ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਚ ਸਾਤ੍ਥਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਝਾਨਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਇਚ੍ਛਾਯ ਪਨ ਅਸਤਿ, ਵਿਰੋਧੋਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਇਮੇ ਪਨ ਵਾਦਾ। ...ਪੇ॰... । ਵਿਰੋਧੋ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ’’ਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇਤਂ ਤਂ ਝਾਨਞ੍ਚ ਝਾਨਸਹਗਤਞ੍ਚ ਖਨ੍ਧ ਪਞ੍ਚਕਂ ਨਿਚ੍ਚ ਸੁਖ ਅਤ੍ਤ ਜੀਵਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤਿ। ‘‘ਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀ’’ਤਿ ਨ ਪਵਿਸਤਿ। ‘‘ਸਨ੍ਨਿਸਾਦੇਤਬ੍ਬਂ’’ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਏਕੋਦਿਕਾਤਬ੍ਬਂ’’ਤਿ ਏਕਮੁਖਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਸਮਾਦਹਾਤਬ੍ਬਂ’’ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ’’ਤਿ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੬੭. (ਕ) ਵਾਦਵਿਚਾਰਣਾਯਂ। ਉਪਚਾਰ ਭਾਵਨਾ ਏਵ ਉਪਰਿਜ੍ਝਾਨੇ ਝਾਨਙ੍ਗਂ ਨਿਯਾਮੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਨ ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਏਵ ਉਪਰਿਜ੍ਝਾਨੇ ਝਾਨਙ੍ਗਂ ਨਿਯਾਮੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਏਵਾ’’ਤਿ ਏਵ ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ‘‘ਇਧ ਉਪਚਾਰ ਭਾਵਨਾ ਏਵਾ’’ਤਿ ਏਵ ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਹ ਭਾਵੀਸੁ ਉਪਚਾਰ ਭਾਵਨਾ ਏਵ ਪਧਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਅਜ੍ਝਾਸਯੋ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਾ ਸਤ੍ਤਿਯੋਗਂ ਸਾਧੇਤਿ। ‘‘ਅਜ੍ਝਾਸਯ ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਸਣ੍ਠਾਤੀ’’ਤਿ ਮਗ੍ਗੋ ਯਂ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਲਬ੍ਭਤੁ, ਮਯ੍ਹਂ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਵਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯ ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਸਣ੍ਠਾਤਿ। ‘‘ਤਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯ ਵਿਸੇਸੇ। ‘‘ਸੋ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯ ਵਿਸੇਸੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ ‘‘ਇਚ੍ਛਿ ਤਿਚ੍ਛਿਤ...ਪੇ॰... ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੁਨ’’ਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸਬ੍ਬਜ੍ਝਾਨੇਸੁ ਚਿਣ੍ਣਵਸਿਭੂਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੁਨਨ੍ਤਿ ਚ ਪਦ ਦ੍ਵਯੇ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧ ਵਚਨਂ। ‘‘ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਾਯ ਏਵਾ’’ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨ ਗਾਮਿਨਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਾਯ ਏਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਅਟ੍ਠਸੁ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਏਕੇਕਾਯ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵੁਟ੍ਠਿਤ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮ ਸਮ੍ਮਸਨਂ ਆਗਤਂ, ਨ ਪਨ ਅਞ੍ਞਜ੍ਝਾਨ ਸਮ੍ਮਸਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਮੇਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਾਲ਼ਿਪਦੇਸੁ ‘‘ਗਹਪਤੀ’’ਤਿ ਆਲਪਨ ਵਚਨਂ। ‘‘ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵਾ’’ਤਿ ਵਿਵਿਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਏਵ। ਵਿਵਿਤ੍ਤੋ ਵਿਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਵ। ‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਾ’’ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ। ‘‘ਇਤਿ ਪਟਿਸਞ੍ਚਿਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ। ‘‘ਅਭਿਸਙ੍ਖਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸੁਸਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਿਤਂ, ਸਂਵਿਦਹਿਤਂ। ‘‘ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨੇ ਅਪਰਿਹੀਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। ‘‘ਮੇਤ੍ਤਾਚੇਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਲਗ੍ਗਨਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਕਰੁਣਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ਮੁਦਿਤਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ‘‘ਵਿਵੇਕਜ’’ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਵਿਵੇਕ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਜਾਤਂ। ‘‘ਪੀਤਿ ਸੁਖ’’ਨ੍ਤਿ ਪੀਤਿਯਾ ਚ ਸੁਖੇਨ ਚ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਅਥਵਾ, ਵਿਵੇਕੇਹਿ ਜਾਤਾਨਿ ਪੀਤਿ ਸੁਖਾਨਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿ ਸੁਖਂ। ਮਜ੍ਝੇ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਾਗਮੋ। ਰੂਪਮੇਵ ਰੂਪਗਤਂ, ਵੇਦਨਾ ਏਵ ਵੇਦਨਾ ਗਤਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮਾਸੋ। ਗਤਸਦ੍ਦੋ ਚ ਪਦਪੂਰਣਮਤ੍ਤੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ‘‘ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮ ਰਾਗੇਨ ਤਾਯਧਮ੍ਮਨਨ੍ਦਿਯਾ’’ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿ ਕਨ੍ਤਿਮਾਹ। ਸਹਤ੍ਥੇ ਚ ਕਰਣ ਵਚਨਂ। ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ’’ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਅਵਸ੍ਸਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯ ਨ ਧਮ੍ਮੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਨਾਵਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੋ ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਕਾ’’ਤਿ। ‘‘ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਮੇਵ ਪਮਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਮੇਵ ਮਗ੍ਗੇਝਾਨਙ੍ਗਂ ਨਿਯਾਮੇਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਮਸਿਤਜ੍ਝਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਪਾਦਕਂ ਅਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਆਸਨ੍ਨੇ ਅਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਯਂ ਯਂ ਝਾਨਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਮਗ੍ਗੋ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

੬੬. (ਖ) ‘‘ਤਥਾ ਵਿਧੋ’’ਤਿ ਤਥਾ ਪਕਾਰੋ। ਆਸਨ੍ਨੇ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸੇਵ ਝਾਨਸ੍ਸ। ‘‘ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੇਸੇਤੁਂ’’ਤਿ ਸਚੇ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਨਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਵਿਤਕ੍ਕੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ। ਅਥ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਵਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਚਾਰੇ ਨਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ, ਵਿਚਾਰੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੇਸੇਤੁਂ। ‘‘ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ’’ ਤਿਯਂ ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵੇਦਨਾ ਵਿਚਾਰਣਾਯਂ। ''ਨ ਸਿਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੋ ਨ ਹੋਤਿ। ''ਅਵ੍ਵਥਾ''ਤਿ ਅਵ੍ਵੇਨ ਪਕਾਰੇਨ। ਗਹਿਤੇ ਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਗਹਿਤੇ ਸਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਯਾਯ ਕਾਯ ਚਿ ਵੇਦਨਾਯ ਯੁਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਯ ਵਾਯੁਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾਯ ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। ''ਤੇਹਿ ਨਿਯਮਿਤਾਯ ਏਕੇਕਾਯ ਮਗ੍ਗ ਵੇਦਨਾਯਾ''ਤਿ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾਦੀਹਿ ਨਿਯਮਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗੇ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਯ ਏਵ ਵਾਸਦ੍ਧਿਂ ਘਟਿਯੇਯ੍ਯ ਮਗ੍ਗੇ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾਯ ਏਵ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵੇਦਨਾ ਨਾਮ ਏਕਂ ਝਾਨਙ੍ਗਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਮਗ੍ਗੇਝਾਨਙ੍ਗ ਨਿਯਮੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਮਗ੍ਗੇ ਵੇਦਨਾ ਨਿਯਮੋਪਿ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਤਾਨਿ ਪਨ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਿ ਮਜ੍ਝੇ ਵੁਟ੍ਠਾਨ ਗਾਮਿਨਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਂ ਨਕਿਞ੍ਚਿਨਿਯਾਮੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ, ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾਦੀਹਿ ਨਿਯਮਿਤਾਯ ਮਗ੍ਗੇ ਏਕੇਕਾਯ ਵੇਦਨਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵੇਦਨਾਯੋ ਘਟਿਯੇਯ੍ਯੁਂ। ਮਗ੍ਗੇ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਯ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦ੍ਵੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵੇਦਨਾਯੋ ਘਟਿਯੇਯ੍ਯੁਂ। ਮਗ੍ਗੇ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾਯ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦ੍ਵੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵੇਦਨਾਯੋ ਘਟਿਯੇਯ੍ਯੁਂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ ਏਕਵੀਥਿਯਂ ਜਵਨਾਨਿ ਭਿਨ੍ਨ ਵੇਦਨਾਨਿ ਸਿਯੁਂ। ਤਞ੍ਚ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਮਗ੍ਗੇ ਵੇਦਨਾ ਨਿਯਮੋ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾਦਿ ਨਿਯਮੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਨਿਯਮੇਨੇਵ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਾਨਿ ਪਨ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਿ ਮਜ੍ਝੇ ਵੁਟ੍ਠਾਨ ਗਾਮਿਨਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਨਿਯਾਮੇਨ੍ਤਿ। ਵੇਦਨਂ ਨਿਯਾਮੇਨ੍ਤਿ ਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਤਂਪਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨੇਵਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਛ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸ੍ਸਿਤਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਏਕਾਵ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨੁ ਪੇਕ੍ਖਾ ਛਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਸੋਮਨਸ੍ਸਾਨਿ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਛ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸ੍ਸਿਤਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ''ਛ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਾਨੀ''ਤਿ ਏਕਂ ਵਪਥਮਜ੍ਝਾਨ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਛਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਛ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਛ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਪਥਮਾਦੀਨਿ ਚ ਤੀਣਿ ਝਾਨਾਨੀ''ਤਿ ਚਤੁਕ੍ਕਨਯੇ ਤੀਣਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਝਾਨਾਨਿ ਪਾਦਕਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਸੁਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਰੇ ਚ ਪਾਦਕੇਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਭਾਵੇਨ ਪਾਦਕੇਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਯਞ੍ਚ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਟ੍ਠਾਨ ਗਾਮਿਨਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗੇ ਚ ਵੇਦਨਾ ਪਰਿਣਾਮੋ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਅਮਾਨੁਸੀ ਰਤੀ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਰਤਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਅਮਾਨੁਸੀ ਨਾਮ ਰਤਿ ਹੋਤਿ। ''ਸਮ੍ਮਧਮ੍ਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਤੋ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਅਨਿਚ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣ ਧਮ੍ਮਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੬੭. (ਖ) ''ਝਾਨਙ੍ਗਯੋਗਭੇਦੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਝਾਨਯੋਗਭੇਦੋ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ''ਪਞ੍ਚ ਵਿਧੇਝਾਨ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ ਨਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧ ਚਿਤ੍ਤ ਭੇਦਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਝਾਨਭੇਦੇਤਿ ਚ ਝਾਨਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਗਾਥਾਯੋਜਨਾਸੁ। ''ਅਪਰਾਪਿ ਯੋਜਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਥਵਾ ਰੂਪਾਵਚਰਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰਞ੍ਚ ਪਥਮਾਦਿਜ੍ਝਾਨ ਭੇਦੇਨ ਯਥਾ ਗਯ੍ਹਤਿ, ਤਥਾ ਆਰੁਪ੍ਪਞ੍ਚਾਪਿ ਪਞ੍ਚਮੇਝਾਨੇ ਗਯ੍ਹਤੀਤਿ ਏਵਂ ਅਪਰਾਪਿ ਯੋਜਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਪਠਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਉਚ੍ਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਨ੍ਤਿਮਗਾਥਾ ਵਣ੍ਣਨਾਯਂ। ''ਯਥਾ''ਤਿ ਯੇਨ ਪਕਾਰੇਨ। ''ਤਂ ਸਙ੍ਗਹਂ''ਤਿ ਏਕ ਵੀਸਸਤਸਙ੍ਗਹਂ । ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਬੁਧਾ। ''ਆਹਾ''ਤਿ ਚ ''ਆਹੂ''ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲੇਪਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਵਿਦੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਕਥੇਨ੍ਤਿ ਵਾ''ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਵਚਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਇਤ੍ਥਮੇਕੂਨ ਨਵੁਤਿ...ਪੇ॰... ਵਿਭਜਨ੍ਤਿ ਵਿਚਕ੍ਖਣਾ''ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਨਿਗਮਨਨ੍ਤਿ ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ''ਵਿਭਜਨ੍ਤਿ ਵਿਚਕ੍ਖਣਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਇਤਿਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਾਨਾਮਟੀਕਾਯਅਨੁਦੀਪਨਿਯਂ

ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹਸ੍ਸਅਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਚੇਤਸਿਕਸਙ੍ਗਹਅਨੁਦੀਪਨਾ

੬੮. ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤ ਸਙ੍ਗਹਸ੍ਸ ਦੀਪਨਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚੇਤਸਿਕ ਸਙ੍ਗਹਸ੍ਸ ਦੀਪਨਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਥਮਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਾਨੁ ਸਨ੍ਧਿਞ੍ਚ ਆਦਿਗਾਥਾਯ ਪਯੋਜਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਏਵਂ’’ਤਿਆਦਿ ਮਾਰਦ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਨੁਪਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚੇਤਸਿਕਂ ਰੂਪਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਿਤਿਸਬ੍ਬਥਾਤਿ ਏਵਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਨੁਪਤ੍ਤਂ। ਹੇਤੁ ਵਿਸੇਸਨਞ੍ਚੇਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹਾਨਨ੍ਤਰਂ ਚੇਤਸਿਕ ਸਙ੍ਗਹੋ ਅਨੁਪਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਮ੍ਪਯੋਗ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ‘ਏਕੁਪ੍ਪਾਦਤਾ, ਏਕ ਨਿਰੋਧਤਾ, ਏਕਾ ਰਮ੍ਮਣਤਾ, ਏਕ ਵਤ੍ਥੁਕਤਾ,ਤਿ। ‘‘ਚੇਤਸਿ ਯੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾ। ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਨ੍ਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਚੇਤਸਾ ਵਾਯੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ। ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹ ਏਕੀਭਾਵਂ ਗਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸਰੂਪਦਸ੍ਸਨ’’ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਜਾਸਰੂਪਦਸ੍ਸਨਂ। ਸਿਦ੍ਧਪਦਂ ਨਾਮ ਪਕਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨ ਪਦਂ। ‘‘ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਏਕਸ੍ਸਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਥਮ ਭਾਗਤੋ। ਉਦ੍ਧਂ ਪਜਜਨਂ ਨਾਮ ਕਤਮਨ੍ਤਿ ਆਹ ‘‘ਸਰੂਪਤੋ ਪਾਤੁਭਵਨ’’ਨ੍ਤਿ। ਧਾਤੁ ਪਾਠੇਸੁ-ਜਨਿਪਾਤੁਭਾਵੇ-ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਹ ‘‘ਜਾਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਸਰੂਪ ਵਿਨਾਸੋ’’ਤਿ ਸਰੂਪਤੋ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ। ‘‘ਏਵਂ ਪਰਤ੍ਥ ਪੀ’’ਤਿ ਪਰਸ੍ਮਿਂ ਏਕਾਲਮ੍ਬਣਵਤ੍ਥੁਕਾਦਿਪਦੇਪਿ। ‘‘ਏਕ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਬਹੁਦੇਵਾ’’ਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਰੂਪਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਏਕਮੇਵ ਰੂਪਂ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਨੇਕਾਨਿ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਯਂ। ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ। ਸੋਤਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਦ੍ਦੇ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਥੁਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਏਕਵਚਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਬਹੁਵਚਨਂ ਕਤਨ੍ਤਿ। ‘‘ਏਕਤ੍ਤਂ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਬਹੂਨਿਪਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਰੂਪਤਾ ਸਮਞ੍ਞੇਨ ਏਕੀਭਾਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਦ੍ਦਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਕਸ੍ਮਾ। ਅਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤੋ। ਕੋਪਨਾਯਂ ਅਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋਤਿ । ਯਾਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਿ, ਸਾਯੇਵ ਫਸ੍ਸਾਦੀਨਨ੍ਤਿਆਦਿਕੋ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਥ ਖੋ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਏਕੁਪ੍ਪਾਦਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਏਕ ਨਿਰੋਧਤਾਦੀਸੁ। ‘‘ਮੂਲਟੀਕਾਯ’’ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਕਣ੍ਡਮੂਲਟੀਕਾਯਂ। ‘‘ਸਹੇਵਾ’’ਤਿ ਏਕਤੋ ਏਵ। ‘‘ਉਪ੍ਪਾਦਾਦਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ’’ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਚ ਜੀਰਣਸ੍ਸ ਚ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ। ‘‘ਉਪ੍ਪਾਦਾਦਯੋ’’ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦ ਜੀਰਣ ਨਿਰੋਧਾ। ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਚੇਤਸਿਕਾਮਤਾ’’ਤਿ ਚੇਤਸਿਕਾ ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾ। ‘‘ਭਾਵਪ੍ਪਧਾਨਂ’’ਤਿ ਏਕੁਪ੍ਪਾਦ ਭਾਵੋ ਏਕੁਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਥਾ ਏਕ ਨਿਰੋਧਾਦੀਸੁ। ਯਥਾ ਇਦਂਪਿ ਸਙ੍ਘੇਰਤਨਂ ਪਣੀਤ-ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਯਂ ਰਤਨ ਭਾਵੋ ਪਣੀਤੋਤਿ ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਯੇ’’ਤਿ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ। ‘‘ਸਹਜਾਤ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਰੂਪਾਨਿ ਪੀ’’ਤਿ ਸਹਜਾਤਪਚ੍ਚਯਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿਪਿ। ਚੇਤਸਿਕਾਨਿ ਨਾਮ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਤਦਾ ਯਤ੍ਤ ਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਯਾਯ। ‘‘ਚੇਤੋਯੁਤ੍ਤਾਨੀ’’ਤਿ ਹੇਤੁ ਵਿਸੇਸਨਂ। ਤਦੇਵ ਹੇਤੁਮਨ੍ਤੁ ਵਿਸੇਸਨਨ੍ਤਿ ਚ ਹੇਤੁ ਅਨ੍ਤੋ ਨੀਤਵਿਸੇਸਨਨ੍ਤਿ ਚ ਹੇਤੁ ਅਨ੍ਤੋ ਗਧਵਿਸੇਸਨਨ੍ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਤੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਜਾਤਪਚ੍ਚੁਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਰੂਪਾਨਂ। ‘‘ਨਾਨੁਭੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਨਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ‘‘ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਨਿਤੁਂ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਭੂਤਕਥਨ ਵਿਸੇਸਨਾਨਿ ਏਤਾਨੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਭੂਤਕਥਨਂਪਿ ਸਮਾਨਂ ਵਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਬਜਵਚ੍ਛੇਦਕਂਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ‘‘ਵਯੋਪਞ੍ਞਾਯਤੀ’’ਤਿ ਵਿਨਾਸੋ ਪਕਾਸਤਿ। ‘‘ਠਿਤਾਯਾ’’ਤਿ ਤਿਟ੍ਠ ਮਾਨਾਯ ਵੇਦਨਾਯ। ਅਞ੍ਞੋ ਪਕਾਰੋ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਭਾਵੋ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ। ਜਰਾਵਸੇਨ ਪਰਿਣਾਮੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦੋ, ਯਾ ਠਿਤਿ, ਯਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਯੋ ਪਾਤੁਭਾਵੋ। ਏਸੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋ, ਏਸਾ ਰੋਗਾਨਂ ਠਿਤਿ, ਏਸੋ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਪਾਤੁਭਾਵੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਇਤਰਥਾ’’ਤਿ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਗਹਿਤੇ ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਰੂਪਾਰੂਪਕਲਾਪੇ ਨਾਨਾ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਸੇਨ ਬਹੂਸੁ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਚ ਨਿਰੋਧੇਸੁ ਚ ਗਹਿਤੇਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਵਿਕਾਰਰੂਪਾਨਂ’’ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਯ ਲਹੁਤਾਦਿਤ੍ਤਯਾਨਂ। ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਉਪਾਦਾਰੂਪਾਨਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਹਾਭੂਤ ਗਣਨਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਿਯੁਂਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ‘‘ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਵਾ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਉਪਾਦਾਰੂਪਾਨਂ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਕਲਾਪੇ ਬਹੁਭਾਵੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਬਹੁਭਾਵੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ ‘‘ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਂ।

ਯਦਿ ਏਵੰ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇ ਲਹੁਤਾਦੀਨਿਪਿ ਏਕੇਕਾਨਿ ਏਵ ਸਿਯੁਂ, ਅਥ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਆਹ ''ਕਾਯਲਹੁਤਾ ਚਿਤ੍ਤ ਲਹੁਤਾਦਯੋਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਈਦਿਸਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤ੍ਥਂ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ ''ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਨੋ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹਨਿਰੁਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸ। ''ਪਸਙ੍ਗਾ''ਤਿ ਚੇਤਸਿਕਤਾ ਪਸਙ੍ਗੋ। ''ਪੁਰੇਤਰਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪੁਰੇਤਰਂ ਏਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਰ ਸਮ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇ। ਤਥਾ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਸਙ੍ਗੋ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਨੀਵਾਰੇਤੁਂ ਤਿਯੋਜਨਾ। ''ਪਸਙ੍ਗੋ''ਤਿ ਚੇਤਸਿਕਤਾ ਪਸਙ੍ਗੋ। ''ਅਲਮਤਿ ਪਪਞ੍ਚੇਨਾ''ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਵੇਦਨਾਤ੍ਤਿਕੇਟੀਕਾਸੁ ਵਿਯ ਅਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ''ਤਿ ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਪਪਞ੍ਚੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੬੯. ਫਸ੍ਸਵਚਨਤ੍ਥੋ। ''ਫੁਸਤੀ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਆਹਨਤਿ, ਸਙ੍ਘਟ੍ਟੇਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟ ਨਂ ਨਦੋਸਪਟਿਘਸ੍ਸ ਵਿਯ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਿਬਾਧਨਂ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਭਮਰਸ੍ਸ ਪਦੁਮ ਪੁਪ੍ਫੇਸੁ ਪੁਪ੍ਫਰ ਸਗ੍ਗਹਣਂ ਵਿਯ ਵਿਜਾਨਨ ਮਤ੍ਤੇ ਅਠਤ੍ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣ ਰਸਪਾਤੁਭਾਵਤ੍ਥਂ ਯਥਾਰਮ੍ਮਣਂ ਸਂਹਨਨ ਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਫੁਸਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਆਹਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਆਹਨਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ। ''ਉਪਹਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਕਥਂ ਪਾਕਟੋਤਿ ਆਹ ''ਯਤੋ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਯਤੋ''ਤਿ ਯਂ ਕਾਰਣਾ। ''ਤਦਨੁਭਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣ ਰਸਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੀ, ਵੇਦਨਾ ਪਾਤੁਭਵਤਿ, ਵੇਦਨਾ ਪਾਤੁਭਾਵਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣਪ੍ਫੁਸਨਂ ਞਾਣੇ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸ੍ਵਾਯਂ ਫੁਸਨ ਲਕ੍ਖਣੋ, ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਰਸੋ, ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ, ਆਪਾਤਾ ਗਤਵਿਸਯ ਪਦਟ੍ਠਾਨੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ ਨਾਮ ਤਿਣ੍ਣਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਦ੍ਵਾਰਾ ਰਮ੍ਮਣ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਸਙ੍ਗਤਿ ਸਮਾਗਮੋ ਸਮੋਧਾਨਂ। ਤਥਾਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਙ੍ਗਤਿ ਫਸ੍ਸੋ ਤਿਆਦਿ। ''ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਰਸੋ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸਮ੍ਮਦੇਵ ਘਟ੍ਟਨ ਕਿਚ੍ਚੋ। ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨ ਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਏਵ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮ ਚਿਨ੍ਤਾਞਾਣਸ੍ਸ ਪਟਿਮੁਖਂ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ ਪਕਾਸਤੀਤਿ। ''ਸਨ੍ਨਿਪਾਤ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ''। ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਣਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਧਜੋਰਥਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ। ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਕਾਰੋ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨੋ। ਵੇਦਨਾਪਚ੍ਚੁ ਪਟ੍ਠਾਨੋ ਵਾ। ਧੂਮੋਵਿਯ ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ। ਵੇਦਨਾਫਲਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਪਨ ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਫਸ੍ਸੋ ਪਥਮਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਤਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾ ਵਾਦੋਤਾਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਥਮਾਭਿਨਿਪਾਤਤ੍ਤਾ। ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਥਮਾਭਿਨਿਪਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਫਸ੍ਸੋ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਫੁਸਮਾਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਥਮਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਫਸ੍ਸੇਨ ਫੁਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਵੇਦਨਾਯ ਵੇਦਯਤਿ। ਸਞ੍ਞਾਯ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ। ਚੇਤਨਾਯ ਚੇਤਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਫੁਟ੍ਠੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਵੇਦੇਤਿ, ਫੁਟ੍ਠੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ, ਫੁਟ੍ਠੋ ਚੇਤੇਤੀਤਿ। ਅਪਿ ਚ ਅਯਂ ਫਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਯਥਾਪਾਸਾਦਂ ਪਤ੍ਵਾ ਥਮ੍ਭੋ ਨਾਮ ਸੇਸਦਬ੍ਬ ਸਮ੍ਭਾਰਾਨਂ ਬਲਵਪਚ੍ਚਯੋ। ਏਵਮੇਵ ਸਹਜਾਤ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬਲਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਥਮਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ। ਸਙ੍ਗਹਕਾਰੇਨ ਪਨ ਇਦਂ ਪਨ ਅਕਾਰਣਂ, ਏਕਕ੍ਖਣਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਯਂ ਪਥਮਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਯਂ ਪਚ੍ਛਾਤਿ ਇਦਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਾ। ਬਲਵਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਪਿ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸਕਾਰਣਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵਂ ਤਂ ਵਾਦਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਦੇਸਨਾ ਵਾਰੇਨੇਵ ਫਸ੍ਸੋ ਪਥਮਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਦੇਸਨਾਵਾਰੇ ਨੇਵਾ''ਤਿ ਦੇਸਨਕ੍ਕਮੇਨੇਵ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਸੁ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਾਦੇਸੁ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾ ਵਾਦੋ ਏਵ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਯਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਥਮਾਭਿਨਿਪਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਥਮਾਭਿਨਿਪਾਤੋਤਿ ਇਦਂ ਕਿਚ੍ਚਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਪਨਞ੍ਞੇਹਿ ਚੇਤਸਿਕੇਹਿ ਵਿਨਾ ਵਿਸੁਂ ਪਥਮਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਤਂ ਯੇ ਕੇਚਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਕੁਸਲਾ ਅਕੁਸਲਭਾਗਿਯਾ ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖਿਕਾ। ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਮਨੋਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ, ਮਨੋ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਥਮਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਕਿਚ੍ਚਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਮਨੋ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਥਮਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਪਨ ਸਬ੍ਬਚੇਤਸਿਕੇਹਿ ਵਿਨਾ ਵਿਸੁਂ ਪਥਮਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਬਲਵਪਚ੍ਚਯ ਭਾਵੇਪਿ ਫਸ੍ਸਸ੍ਸਕਾਰਣਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿਯੇਵ। ਫਸ੍ਸੋਹੇਤੁ ਫਸ੍ਸੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ ਪਨਾਯ। ਫਸ੍ਸੋ ਹੇਤੁ ਫਸ੍ਸੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ ਨਾਯ । ਫਸ੍ਸੋ ਹੇਤੁ ਫਸ੍ਸੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨਾਯਾਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਫਸ੍ਸਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਏਵ ਫਸ੍ਸ ਬਲਵਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਏਵ ਚ ਫਸ੍ਸੋ ਪਥਮਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣ ਵਿਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ ਫਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਸਬ੍ਬਚੇਤਸਿਕ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਹੋਤਿ, ਪਧਾਨਂ, ਜੇਟ੍ਠਕਂ। ਫਸ੍ਸੋ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਟ੍ਠੇਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਚੇਤਸਿਕ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ ਹੋਤਿ, ਪਧਾਨੋ, ਜੇਟ੍ਠਕੋਤਿ ਅਯਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਿਸੇਸੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚੋਦਕੋ ਫੁਸਨਂ ਨਾਮ

ਸਪ੍ਪਟਿਘਰੂਪਾਨੰ ਏਵ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ''ਨਨੁਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚੋਦੇਤਿ। ''ਨਨੁਚਾ''ਤਿ ਚੋਦੇਧੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਅਪ੍ਪਟਿਘਸਭਾਵਾ''ਤਿ ਹੇਤੁਵਿਸੇਸਨੰ। ''ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿਵਤ੍ਥੁੰ। ਅਯੰ ਪਨ ਫਸ੍ਸੋ। ''ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਕਾਰਾ ਪਤ੍ਤਿੰ''ਤਿ ਚਲਨ ਕਮ੍ਪਨ ਥਮ੍ਭਨ ਜੇਗੁਚ੍ਛ ਭਯ ਤਾਸ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾ ਦਿਵਸੇਨ ਵਿਕਾਰਾ ਪਜ੍ਜਨੰ। ''ਵੇਦਨਾ ਵਿਸੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ''ਤਿ ਸੁਖਵੇਦਨੀਯੰ ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸੁਖਵੇਦਨਾ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੀਯੰ ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖ ਵੇਦਨਾਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਫਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾਨੁਰੂਪੰ ਵੇਦਨਾ ਵਿਸੇਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਸਾਧੇਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਫੁਸਨੰ ਨਾਮ ਦੁਵਿਧੰ ਰੂਪਪ੍ਫੁਸਨੰ, ਨਾਮਪ੍ਫੁਸਨ, ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਰੂਪਪ੍ਫੁਸਨੰ ਨਾਮ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬ ਧਾਤੂਨੰ ਕਿਚ੍ਚੰ। ਨਾਮਪ੍ਫੁਸਨੰ ਦੁਵਿਧੰ ਫਸ੍ਸਪ੍ਫੁਸਨੰ, ਞਾਣਪ੍ਫੁਸਨ, ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਞਾਣਪ੍ਫੁਸਨੰ ਨਾਮ ਞਾਣਪ੍ਪਟਿਵੇਧੋ। ਅਪਿ ਚ ਝਾਨਮਗ੍ਗ ਫਲ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨੰ ਪਟਿਲਾਭੋਪਿ ਫੁਸਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਫੁਸਨ੍ਤਿ ਧੀਰਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ। ਫੁਸਾਮਿ ਨੇਕ੍ਖਮੰ ਸੁਖੰ। ਅਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਸੇਵਿਤਨ੍ਤਿ-ਆਦੀਸੁ। ਇਦੰ ਉਪਮਾ ਮਤ੍ਤੰ ਸਿਯਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਮਨ੍ਦ ਪਞ੍ਞਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਖੇਲੁਪ੍ਪਾਦ ਵਚਨੰ। ਵਿਞ੍ਞੁਸ੍ਸ ਪਨ ਅਤਿਪਾਕਟ ਫਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਪ੍ਪਾਕਟ ਫਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨੰ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਤਿਪਾਕਟਾਯ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿੰ।

੧੦. ਵੇਦਨਾਵਚਨਤ੍ਥੇ। ''ਤੰਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਵਾ''ਤਿ ਵੇਦਨਾ ਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਵਾ। ''ਸਾਤੰ ਵਾ''ਤਿ ਸਾਧੁਰਸੰ ਵਾ। ''ਅਸ੍ਸਾਤੰ ਵਾ''ਤਿ ਅਸਾਧੁਰਸੰ ਵਾ। ''ਕਿੰ ਵੇਦਯਤੀ''ਤਿ ਕਤਮੰ ਵੇਦਯਤਿ। ''ਸੁਖਮ੍ਪਿ ਵੇਦਯਤੀ''ਤਿ ਸੁਖਮ੍ਪਿ ਵੇਦਨੰ ਵੇਦਯਤਿ। ਅਥਵਾ ''ਕਿਞ੍ਚਵੇਦਯਤੀ''ਤਿ ਕਥਞ੍ਚਵੇਦਯਤਿ। ''ਸੁਖਮ੍ਪਿ ਵੇਦਯਤੀ''ਤਿ ਸੁਖੰ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਵੇਦਯਤਿ। ਸੁਖ ਭਾਵੇਨ ਵੇਦਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ। ''ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤੁਰਬਜਾਵਟਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਕਿਚ੍ਚਬਜਾਵਟਾ। ਅਧਿਪਤਿ ਭਾਵੋ ਆਧਿਪਚ੍ਚੰ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਕਿਚ੍ਚੰ। ''ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਗੁਣਵਚਨੰ। ਰਾਜਾਰਹ ਭੋਜਨੰ ਰਾਜਗ੍ਗਭੋਜਨੰ। ''ਸੂਦਸਦਿਸਤਾ''ਤਿ ਰਞ੍ਞੋਭਤ੍ਤਕਾਰਸਦਿਸਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਸੂਦੋ ਰਞ੍ਞੋਭਤ੍ਤੰ ਪਚਨ੍ਤੋ ਰਸਜਾਨਨਤ੍ਥੰ ਥੋਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਜਿਵ੍ਹਗ੍ਗੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਰਸੰ ਵੀਮੰਸਤਿ। ਯਥਿਚ੍ਛਿਤੰ ਪਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਅਨਿਸ੍ਸਰੋ। ਰਾਜਾ ਏਵ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਇਸ੍ਸਰੋ। ਰਾਜਾ ਵਿਯ ਵੇਦਨਾ। ਸੂਦੋ ਵਿਯ ਸੇਸਚੇਤਸਿਕ ਧਮ੍ਮਾ।

੧੧. ਸਞ੍ਞਾਵਚਨਤ੍ਥੇ। ''ਸਞ੍ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਜਾਨਾਤਿ। ਸੁਟ੍ਠੁਜਾਨਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਯ ਵਿਵਿਧਜਾਨਨੰ ਹੋਤਿ। ਨ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਿਯ ਯਥਾਭੂਤਜਾਨਨੰ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭੂਤੰ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਅਭੂਤੰ ਵਾ। ਯੰ ਯੰ ਛ ਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਹਿ ਵਿਜਾਨਾਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾ ਅਪ੍ਪਮੁਸ੍ਸਕਰਣ ਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪੁਨਜਾਨਨਤ੍ਥੰ ਸਞ੍ਞਾਣੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਸਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਕਰਣੰ। ਭਵਨ੍ਤਰੰ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਅਪ੍ਪਮੁਟ੍ਠਭਾਵੰ ਸਾਧੇਤਿ ਓਪਪਾਤਿਕ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਹਿ ਪੁਰਿਮੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਵੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਗਬ੍ਭਸੇਯਜਕਾਪਿ ਕੇਚਿ ਪੁਰਿਮੰ ਭਵੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਯੇਜਾਤਿਸ੍ਸਰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਪ੍ਪਮੁਟ੍ਠਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ ਅਨਟ੍ਠਭਾਵੰ। ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸ ਸਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾ। ''ਬੋਧੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਬੁਜ੍ਝਾਪੇਤੁੰ। ''ਦਾਰੁਤਚ੍ਛਕਸਦਿਸਾਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਦਾਰੁਤਚ੍ਛਕੋ ਨਾਮ ਕਟ੍ਠਵਡ੍ਢਕੀ। ਸੋ ਕਟ੍ਠਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਾਰੀਹੋਤਿ। ਸੁਤਚ੍ਛਿਤਛਿਨ੍ਨਿਤੇਸੁ ਕਟ੍ਠੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ। ਪਚ੍ਛਾਤਾਨਿ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਕਟ੍ਠਾਨਿ ਕਮ੍ਮੇ ਉਪਨੇਤਿ। ''ਹਤ੍ਥਿ ਦਸ੍ਸਕ ਅਨ੍ਧਸਦਿਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕੋ ਕਿਰ ਰਾਜਾ ਕੇਲ਼ਿਪ੍ਪਸੁਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨੰਠਾਨੇ ਏਕੰ ਹਤ੍ਥਿੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾਠਪੇਨ੍ਤੋ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੇ ਆਹ ਜਾਨਾਥ ਭੋ ਤੁਮ੍ਹੇ ਹਤ੍ਥਿਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਹਤ੍ਥਿੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਾਮਸਿਤੰ ਤੰ ਤੰ ਅਙ੍ਗਮਵਹਤ੍ਥੀਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਦਲ਼੍ਹੰ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਰਾਜਾ ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਿ ਕੀਦਿਸੋ ਭੋ ਹਤ੍ਥੀਤਿ। ਤੇ ਰਞ੍ਞੋ ਹਤ੍ਥਿਸਣ੍ਠਾਨੰ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ ਵਿਵਾਦੰ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਆਚਿਕ੍ਖਨਮੇਵ ਰਞ੍ਞੋਹਤ੍ਥਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇ ਹਤ੍ਥਿਦਸ੍ਸਕ ਅਨ੍ਧਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ''ਉਪਟ੍ਠਿਤਵਿਸਯਗ੍ਗਹਣੇ''ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਯੰ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ਰਜ੍ਜੁਕ੍ਖਣ੍ਡੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਸਣ੍ਠਾਨੰ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਸੋ ਉਪਟ੍ਠਿਤੰ ਸਣ੍ਠਾਨਮਤ੍ਤੰ ਸਪ੍ਪੋਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਵੰ ਉਪਟ੍ਠਿਤਵਿਸਯਗ੍ਗਹਣੰ ਹੋਤਿ। ਮਿਗਪੋਤਕਾਨਞ੍ਚ ਅਰਞ੍ਞੇਖੇਤ੍ਤਮਜ੍ਝੇਪੁਰਿਸਸਣ੍ਠਾਨੰ ਤਿਣ ਰੂਪੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨੰ ਪੁਰਿਸਸਣ੍ਠਾ ਨੰ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਤੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤੰ ਸਣ੍ਠਾਨਮਤ੍ਤੰ ਪੁਰਿਸੋਤਿ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਸੋ ਅਮ੍ਹੇ ਪਹਰੇਯਜਾਤਿ ਪਲਾਯਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯੰ।

੧੨. ਚੇਤਨਾਵਚਨਤ੍ਥੇ। ਚੇਤੇਤੀਤਿ ਚੇਤਨਾ। ਚੇਤਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਭਿਸਨ੍ਧਾਨੰ ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਕਪ੍ਪਨੰ ਵਾ ਆਯੂਹਨੰ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਤਿਧਾ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮੇ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਭਿਸਨ੍ਦਹਤੀ''ਤਿ ਅਭਿਮੁਖੰ ਸਨ੍ਦਹਤਿ, ਸੰਯੋਗੰ ਕਰੋਤਿ।

ਤੇਨਾਹ ‘‘ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਘਟੇਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਘਟੇਤੀ’’ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤਿ। ‘‘ਪਕਪ੍ਪੇਤਿ ᩅਾਤੇ’’ਤਿ ਅਥᩅਾ ਤੇ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮੇ ਪਕਾਰਤੋ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਸਜ੍ਜੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਸੰᩅਿਦਹਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਸੰᩅਿਦਹਤੀ’’ਤਿ ਤ੍ᩅੰ ਫੁਸਨਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਹਿ, ਤ੍ᩅੰ ᩅੇਦਯਿਤ ਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਹਿ, ਤ੍ᩅੰ ਸਞ੍ਜਾਨਨਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਹੀਤਿਆਦਿਨਾ ᩅਦਮਾਨਾ ᩅਿਯ ਸੰᩅਿਦਹਤਿ। ‘‘ਆਯੂਹਤਿᩅਾਤੇ’’ਤਿ ਅਥᩅਾ ਤੇਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮੇ ਭੁਸੋ ਬਜੂਹਯਤਿ, ਰਾਸਿੰ ਕਰੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਸਮੋਸਰਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਏਕਤੋ ਓਸਰਨ੍ਤਿ। ਸਙ੍ਗਮਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸਾ’’ਤਿ ਚੇਤਨਾ। ‘‘ਤਾਯਾ’’ਤਿ ਚੇਤਨਾਯ। ‘‘ਤਸ੍ਮਿੰ’’ਤਿ ਰੂਪਾਦਿਕੇᩅਾ ਆਰਮ੍ਮਣੇ। ਪੁਞ੍ਞਾਪੁਞ੍ਞ ਕਿਚ੍ਚੇᩅਾ। ਪᩅਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਸਤਿਯਾ। ਜੇਟ੍ਠਸਿਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਬਹੂਸੁ ਸਿਸ੍ਸੇਸੁ ਜੇਟ੍ਠਭੂਤੋ ਸਿਸ੍ਸੋ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੇ ਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿਯੇᩅ। ਤੇਨ ਸੋ ਉਭਯਕਿਚ੍ਚ ਸਾਧਕੋ ਹੋਤਿ। ਏᩅੰ ਮਹਾᩅਡ੍ਢਕੀਪਿ।

੧੩. ਏਕਗ੍ਗਤਾᩅਚਨਤ੍ਥੋ। ਏਕਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੰ ਨਾਮ ਏਕਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸਪਿ ਬਹੂਸੁ ਸਭਾᩅੇਸੁ ਏਕਸਭਾᩅਸਙ੍ਖਾਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ। ‘‘ਤਸ੍ਮਿੰ’’ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਮਿੰ। ‘‘ਨਿᩅਾਤੇ’’ਤਿ ᩅਾਤਰਹਿਤੇ ਪਦੇਸੇ। ‘‘ਦੀਪਚ੍ਚੀਨੰ’’ਤਿ ਦੀਪਜਾਲਾਨੰ।

੧੪. ਜੀᩅਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯᩅਚਨਤ੍ਥੋ। ‘‘ਇਸ੍ਸਰਭਾᩅੋ ᩅੁਚ੍ਚਤਿ’’ ਭਾᩅਪ੍ਪਧਾਨ ਨਯੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਅਭਿਭᩅਿਤ੍ᩅਾ’’ਤਿ ਜੀᩅਨ ਕਿਚ੍ਚੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ᩅਸੰ ᩅਤ੍ਤਾਪੇਤ੍ᩅਾਤਿ ᩅੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਚਿਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੰ ਜੀᩅਨ੍ਤੰ ਹੁਤ੍ᩅਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

੧੫. ਮਨਸੀਕਾਰᩅਚਨਤ੍ਥੋ। ਸਮਾਸਮਜ੍ਝੇ ਸਕਾਰਾਗਮੋ। ਕਰਧਾਤੁਯੋਗੇ ਈਕਾਰਾਗਮੋ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਲੁਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤਮੀ ਪਦਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ਏᩅੰ ਸਤਿ ਈਦੀਘਤ੍ਤੰ ਨਸਿਜ੍ਝਤਿ। ‘‘ਅਸੁਞ੍ਞੰ’’ਤਿ ਅਰਿਤ੍ਤੰ। ‘‘ਪਟਿਪਾਦੇਤੀ’’ਤਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨੰ ਕਿਚ੍ਚਸਾਧਨੰ ਕਾਰਾਪੇਤਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਨਿਯੋਜੇਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ ‘‘ਯੋਜੇਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਇਦਮੇᩅ ਦ੍ᩅਯੰ’’ਤਿ ਆᩅਜ੍ਜਨ ਦ੍ᩅਯੰ। ‘‘ਤੰ’’ਤਿ ਤੰ ਦ੍ᩅਯੰ। ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤੰ ਹੁਤ੍ᩅਾ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਨਿਨ੍ਨੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਯੋਨਿਸੋ’’ਤਿ ਉਪਾਯੇਨ ਹਿਤਸੁਖ ਮਗ੍ਗੇਨ। ‘‘ਅਯੋਨਿਸੋ’’ਤਿ ਅਨੁਪਾਯੇਨ ਅਹਿਤ ਅਸੁਖ ਮਗ੍ਗੇਨ। ‘‘ਸਮੁਦਾਚਿਣ੍ਣਨਿਨ੍ਨਨਿਯਾਮਿਤਾਦੀਹੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮੁਦਾਚਿਣ੍ਣੰ ਨਾਮ ਆਚਿਣ੍ਣ ਕਮ੍ਮᩅਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਆਚਰਿਤੰ। ਨਿਨ੍ਨੰ ਨਾਮ ਇਦੰ ਨਾਮ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਦੰ ਨਾਮ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏᩅ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਨਿਨ੍ਨੰ। ਨਿਯਾਮਿਤੰ ਨਾਮ ਇਦੰ ਨਾਮ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਇਦੰ ਨਾਮ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਕਰੋਮਿ, ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਨਕਰੋਮੀਤਿ ਏᩅੰ ਨਿਯਾਮਿਤੰ। ‘‘ਅਸਤਿ ਕਾਰਣ ᩅਿਸੇਸੇ’’ਤਿ ਭᩅਙ੍ਗ ਚਿਤ੍ਤੰ ᩅੀਥਿਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਤਿ, ᩅੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਅਕਲ੍ਲਾਦਿਕੇᩅਾ ਅਧਿਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨੇᩅਾ ਅਸਤਿ। ‘‘ਸਾਧਾਰਣਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੰਸਦ੍ਦੇ ਬਿਨ੍ਦੁ ਲੋਪੋ, ਦੀਘਤ੍ਤਞ੍ਚਾਤਿ ਆਹ ‘‘ਸਮੰ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਸਾਧਾਰਣਾ’’ਤਿ।

੧੬. ᩅਿਤਕ੍ਕᩅਚਨਤ੍ਥੋ। ‘‘ਤਥਾ ਤਥਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਤ੍ᩅਾ’’ਤਿ ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦੀਨੰ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦੀਨਞ੍ਚᩅਸੇਨ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ᩅਾ। ‘‘ਤੰ’’ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੰ। ‘‘ਤੇ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮੇ। ‘‘ਅᩅਿਤਕ੍ਕਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤੰ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚᩅਿਞ੍ਞਾਣ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦੁਤੀਯਾ ਦਿਜ੍ਝਾਨ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ। ‘‘ਅਪਿਚਾ’’ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ᩅਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਿ ਚਾ’’ਤਿ ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨ ਚਿਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਚ। ‘‘ਉਪਚਾਰ ਭਾᩅਨਾ ᩅਸੇਨਾ’’ਤਿ ਸਮੁਦਾਚਿਣ੍ਣ ᩅਸਿਭੂਤਾਯ ਉਪਚਾਰ ਭਾᩅਨਾਯ ᩅਸੇਨ। ‘‘ਕਿੰ ᩅਾ ਏਤਾਯਯੁਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਸᩅਿਤਕ੍ਕ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇਤਿਆਦਿਕਾਯ ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਕਿੰ ਪਯੋਜਨੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਯੋਜਨੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਆਰੋਹਤਿਯੇᩅ ਆਰਮ੍ਮਣੇਨ ਅᩅਿਨਾਭਾᩅᩅੁਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ। ‘‘ਤੰ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ। ਨਿਯਾਮਕੋ ਨਾਮ ਨਾᩅੰ ਇਚ੍ਛਿਤ ਦਿਸਾਦੇਸਨਿਯੋਜਕੋ। ‘‘ਅਕੁਸਲੰ ਪਤ੍ᩅਾ’’ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤੰ। ਕੁਸਲੰ ਪਤ੍ᩅਾ ਪਨ ਕਥੰਤਿ। ਕੁਸਲੰ ਪਤ੍ᩅਾਪਿ ਪਤਿਰੂਪਦੇਸਾᩅਾਸਾਦਿᩅਸੇਨ ਸਮੁਦਾ ਚਿਣ੍ਣ ਨਿਨ੍ਨਾਦਿᩅਸੇਨ ਚ ਲਦ੍ਧ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਦ੍ਧਾਸਤਿ ਆਦਯੋਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਰੂਹਨੇ ਥਾਮਗਤਾ ਏᩅ। ਅਲਦ੍ਧ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਨ ਸਤਿ ਅਕੁਸਲ ਭਾᩅੇ ਠਤ੍ᩅਾ ਥਾਮਗਤੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਮਨਸਿਕਾਰ ᩅੀਰਿਯ ਸਤੀਨੰ’’ਤਿ ਭਾᩅਨਾ ਬਲਪਤ੍ਤਾ ਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ । ਏᩅੰ ਪਨ ਸਤਿ, ᩅਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਅਤ੍ਥਿ। ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨ ਕਿਚ੍ਚ ᩅਿਸੇਸਤ੍ਤਾ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਿਚ੍ਚੰ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਅਸਾਧਾਰਣੰ, ᩅਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸੇᩅ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ᩅਿਤਕ੍ਕੋਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਸਾਰਮ੍ਮਣ ਸਭਾᩅਾ’’ਤਿ ਹੇਤੁ ᩅਿਸੇਸਨਮੇਤੰ। ‘‘ਤਥਾ ᩅੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ᩅਿਤਕ੍ਕੋਤਿ ᩅੁਤ੍ਤੋ।

੭੭. ਵਿਚਾਰਵਚਨਤ੍ਥੋ। ‘‘ਵਿਚਰਤੀ’’ਤਿ ਏਕਮੇਕਸ੍ਮਿਂ ਏਵ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਵਿਵਿਧੇਨ ਚਰਤਿ, ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਸਭਾਵਾਕਾਰੋ ਨਾਮ ਨੀਲਪੀਤਾਦਿਕੋ ਅਗਮ੍ਭੀਰੋ ਆਰਮ੍ਮਣ ਸਭਾਵੋ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਨਾਨਾ ਪਵਤ੍ਤਾਕਾਰੋ ਚ। ‘‘ਅਨੁਮਜ੍ਜਨਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਮਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਸੋਧਨਵਸੇਨ। ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਓਲਾਰਿਕੋ ਚ ਹੋਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਓਲਾਰਿਕੋ’’ਤਿ ਵਿਚਾਰਤੋ ਓਲਾਰਿਕੋ। ਏਵਂ ਸੇਸਪਦੇਸੁ। ‘‘ਘਣ੍ਡਾਭਿਘਾਤੋ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ਘਣ੍ਡਾਭਿਘਾਤੇਨ ਪਥਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਥਾਹਿ ਵਿਚਾਰੋ ਘਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਨੁਰਵੋ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ। ਦਣ੍ਡਕੇਨ ਘਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਭਿਘਾਤ ਕਿਰਿਯਾ ਵਾ ਘਣ੍ਡਾਭਿਘਾਤੋ। ਤਥਾਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਚੇਤਸੋ ਪਥਮਾਭਿਨਿਪਾਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋਤਿ ਚ, ਆਹਨਨ ਪਰਿਯਾਹਨਨ ਰਸੋਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਘਣ੍ਡਾਨੁਰਵੋ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ਘਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਨੁਰਵਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ।

੭੮. ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਵਚਨਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸਂਸਪ੍ਪਨਂ’’ਤਿ ਅਨਵਤ੍ਥਾਨਂ। ‘‘ਪਕ੍ਖਤੋ ਮੁਚ੍ਚਨਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਨੁ ਖੋਤਿ ਏਕੋ ਪਕ੍ਖੋ, ਨੋਨੁ ਖੋਤਿ ਦੁਤੀਯੋ ਪਕ੍ਖੋ। ਤਾਦਿਸਮ੍ਹਾ ਪਕ੍ਖਤੋ ਮੁਚ੍ਚਨਵਸੇਨ।

੭੯. ਵੀਰਿਯਵਚਨਤ੍ਥੋ। ‘‘ਵੀਰਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸ੍ਸ। ਸੋ ਚ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪਚ੍ਚੁ ਪਟ੍ਠਿਤੇਸੁ ਸੀਤੁਣ੍ਹਾਦਿ ਦੁਕ੍ਖ ਭਯਤੋ ਅਲੀਨ ਵੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ ‘‘ਕਮ੍ਮਸੂਰਸ੍ਸਾ’’ਤਿ। ਏਤੇਨ ਅਨੇਤ੍ਤੁਪ੍ਪਿਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ਅਨੇਤ੍ਤੁਵ੍ਹੀਹਿ ਪਾਪਸੂਰੋ, ਅਯਂ ਕਮ੍ਮ ਸੂਰੋਤਿ। ‘‘ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਿਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਕੁਸੀਤਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਿਤਂ ਕਮ੍ਮਂ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁ। ‘‘ਅਪ੍ਪਕਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤੀ’’ਤਿ ਅਪ੍ਪਕਭਾਵੇਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਪ੍ਪਕਮੇਵਿਦਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਤ ਕਿਲਮਥਂ’’ਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਦਂ। ‘‘ਤਂ’’ਤਿ ਵੀਰਿਯਂ। ‘‘ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਸੂਰਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ। ‘‘ਹੇਤੁਚੇ ਵਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਭਾਵਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਤਿ। ‘‘ਕਾਯਚਿਤ੍ਤ ਕਿਰਿਯਾਭੂਤਂ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਕਮ੍ਮਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ। ‘‘ਵਿਧਿਨਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰ ਵਿਧਾਨੇਨ। ਤਮੇਵ ਵਿਧਾਨਂ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਨੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਨਯੋਤਿ ਚ, ਉਪੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਉਪਾਯੋਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਨਯੇਨ ਉਪਾਯੇਨਾ’’ਤਿ। ਤਮੇਵ ਵਿਧਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ‘‘ਵੀਰਿਯਵਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ‘‘ਈਰਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਰਯਨ੍ਤਿ। ‘‘ਕਿਚ੍ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਵਿਜਾਨਨ ਫੁਸਨਾਦਿ ਕਿਚ੍ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਯ। ਬਜਾਵਟਾਨਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਯੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਬਜਾਵਟਾਨੀ’’ਤਿ ਉਸ੍ਸਾਹਿਤਾਨਿ। ‘‘ਥੂਣੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨ ਸਦਿਸਂ’’ਤਿ ਜਿਣ੍ਣਸ੍ਸ ਗੇਹਸ੍ਸ ਅਪਤਨਤ੍ਥਾਯ ਸਾਰਤ੍ਥਮ੍ਭੇਨ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਸਦਿਸਂ। ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਤ੍ਥਮ੍ਭਸਦਿਸਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸਬ੍ਬ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਮੂਲਂ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਸਂ ਲੋਕਿਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀ ਨਞ੍ਚ ਮੂਲਂ। ਕਸ੍ਮਾ, ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਪਾਰਮਿ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ। ਸਤਿਹਿ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਾ ਲੋਕਿਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਸਤਿ ਚ ਪਾਰਮਿ ਪੁਞ੍ਞ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬਾਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ। ਏਤੇਨ ਹੀਨ ਵੀਰਿਯੋ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਰਿਬਾਹਿਯੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

੮੦. ਪੀਤਿਵਚਨਤ੍ਥੋ। ‘‘ਪਿਨਯਤੀ’’ਤਿ ਪਿਨੇਤਿ, ਪਿਨਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਤਪ੍ਪੇਤੀ’’ਤਿ। ਤੋਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਤੁਟ੍ਠਂ’’ਤਿ ਤੁਸਿਤਂ, ਪਹਟ੍ਠਂ। ‘‘ਸੁਹਿਤਂ’’ਤਿ ਸੁਧਾਤਂ, ਸੁਪੁਣ੍ਣਂ, ਵਦ੍ਧਿਤਂ। ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਧਾਤੂਨਂ ‘‘ਵਡ੍ਢੇਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਪਿਨਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤਪ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਜੋਤਨ੍ਤਿ, ਵਿਰੋਚਨ੍ਤਿ, ਦਿਵਾ ਤਪ੍ਪਤਿਆਦਿਚ੍ਚੋਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਖੁਦ੍ਦਿਕਾ ਪੀਤਿ ਨਾਮ ਲੋਮਹਂਸ ਨ ਮਤ੍ਤਕਾਰਿਕਾ ਪੀਤਿ। ਖਣਿਕਾ ਪੀਤਿ ਨਾਮ ਖਣੇ ਖਣੇ ਵਿਜ੍ਜੁਪ੍ਪਾਦਸਦਿਸਾ ਪੀਤਿ। ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕਾ ਪੀਤਿ ਨਾਮ ਸਰੀਰਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ ਪੀਤਿ। ਉਬ੍ਬੇਗਾਪੀਤਿ ਨਾਮ ਕਾਯਂ ਉਦਗ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸੇ ਉਲ੍ਲਙ੍ਘਾਪੇਨ੍ਤੀ ਪੀਤਿ। ਫਰਣਾ ਪੀਤਿ ਨਾਮ ਕਪ੍ਪਾਸਵਤ੍ਤਿਯਂ ਫਰਣਕਤੇਲਂ ਵਿਯ ਸਕਲਕਾਯਂ ਫਰਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪੀਤਿ।

੮੧. ਛਨ੍ਦਵਚਨਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਭਿਸਨ੍ਧੀ’’ਤਿ ਅਭਿਲਾਸੋ, ਅਭਿਕਙ੍ਖਨਂ। ‘‘ਕਤ੍ਤੁਸਦ੍ਦੋ’’ਤਿ ਕਰਧਾਤੁ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਸਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾ ਪਦਾਨੀ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤੁਮਿਚ੍ਛਤ੍ਥ ਕਿਰਿਯਾ ਪਦਾਨਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥਿਕੋ’’ਤਿ ਅਸਿਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਾਧੇਤੁਂ ਇਚ੍ਛਿਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥਿਕੋ। ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਆਰਾਧੇਤੁਕਾਮਤਾ ਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਸਾਧੇਤੁ ਕਾਮਤਾਵਸੇਨ, ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁ ਕਾਮਤਾ ਵਸੇਨ। ਉਸੁਂ ਸਰਂ ਅ ਸਨ੍ਤਿ ਖਿਪਨ੍ਤੀਤਿ ਇਸ੍ਸਾਸਾ। ਇਕਾਰਸ੍ਸ ਉਕਾਰੋ। ਧਨੁਗ੍ਗਹਾ। ‘‘ਯਸੇਨ ਵਾ’’ਤਿ ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਵਾ, ਕਿਤ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦੇਨ ਵਾ। ‘‘ਸਰੇ’’ਤਿ ਕਣ੍ਡੇ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ ਨਾਨਾਵਾਦ ਸੋਧਨਤ੍ਥਂ ਅਯਞ੍ਚਾਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਯਦਗ੍ਗੇਨਾ’’ਤਿ ਯੇਨ ਕਾਰਣ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨ। ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ ਯੁਤ੍ਤਕੇਨਾ’’ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ ਯੋਗਜੇਨ। ‘‘ਤੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕੋ ਯੇਵਾ’’ਤਿ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੋ। ‘‘ਸੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਸੋ

ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ''ਖਿਪਿਤ ਉਸੂਨਂ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਖਿਪਿਤ ਉਸੂਨਂ। ''ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨਾ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤ੍ਥਤੋ ਪਨ। ''ਹਤ੍ਥਪ੍ਪਸਾਰਣਂ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਲੋਕੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਜਨਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪ੍ਪਸਾਰਣਂ ਵਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਥਾਮਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਅਧਿਪਤਿ ਭਾਵ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਤਥਾਹੇਸਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਤਣ੍ਹਾਯ ਹਤ੍ਥੇ ਠਿਤਾ''ਤਿ ਉਪਚਾਰ ਵਚਨਮੇਤਂ। ਤਣ੍ਹਾਯ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਨਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਨੋ ਨਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਮੇਤਂ ਛਨ੍ਦੋਯੇਵ ਤਣ੍ਹਾਯ ਬਲਵਤਰੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਬਲਵਤਰੋਤਿ। ਆਦੀਨਵਾਨਿਸਂਸ ਦਸ੍ਸਨਞ੍ਞਾਣੇਨ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ।

੮੨. ''ਪਕਿਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਰਨ੍ਤਿ। ''ਸਮਾਨਾ''ਤਿ ਸਾਵਜ੍ਜੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਾ ਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਅਨਵਜ੍ਜੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਾ ਅਨਵਜ੍ਜਾਤਿ ਏਵਂ ਸਦਿਸਾ, ਸਾਧਾਰਣਾ।

ਅਞ੍ਞਸਮਾਨਰਾਸਿਮ੍ਹਿਅਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮੩. ਅਕੁਸਲਰਾਸਿਮ੍ਹਿ। ''ਮੁਯ੍ਹਤੀ''ਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸਞੇਯ੍ਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਾਣ ਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਭਾਵੋ ਹੋਤਿ। ਚਤੁਰਙ੍ਗਤਮੋ ਨਾਮ 'ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿ ਦਿਵਸੋ, ਅਡ੍ਢਰਤ੍ਤਿ ਸਮਯੋ, ਤਿਬ੍ਬਵਨਸਣ੍ਡੋ, ਬਹਲਮੇਘਚ੍ਛਨ੍ਨੋ,ਤਿ ਅਯਂ ਚਤੁਰਙ੍ਗਤਮੋ। ਸੋ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਭਾਵਂ ਕਰੋਤਿ। ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਤਮਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਭਾਵਕਰਣਂ ਵਿਯ। ਞਾਣਗਤਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਨਯੇਨ। ਤਮੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਤਥਾ ਹੇਸਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਭਿਧਮ੍ਮਟੀਕਾਯਂ ਪਨ ਮਿਚ੍ਛਾ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਮਿਚ੍ਛਾ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰ ਚਿਨ੍ਤਾ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਸੇਨ ਞਾਣਗਤਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਮੋਹੋ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧੀ ਭੂਤੋ , ਨਾਨਾਚਿਨ੍ਤਨ ਕਿਚ੍ਚ ਰਹਿਤੋ, ਕਥਂ ਞਾਣਗਤਿਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਪਾਪ ਕਿਰਿਯਾਸੂ''ਤਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤ ਕਮ੍ਮੇਸੁ। ''ਉਪਾਯ ਚਿਨ੍ਤਾਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਾਯ ਸਤ੍ਥਾਵੁਧਾਦਿਵਿਧਾਨੇਸੁ ਨਾਨਾਉਪਾਯ ਚਿਨ੍ਤਾਵਸੇਨ। ਅਪ੍ਪਟਿ ਪਜ੍ਜਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿ ਪਤ੍ਤਿ। ਞਾਣ ਗਤਿਂ ਅਗਮਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਞ੍ਞਾਣਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ। ''ਞਾਣਗਤਿਕਾ''ਤਿ ਞਾਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਾਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾ। ਲੋਭੋ ਞਾਣ ਗਤਿਕੋ ਮਾਯਾਸਾਠੇਯ੍ਯ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ। ਵਿਚਾਰੋ ਞਾਣ ਗਤਿਕੋ। ਤਥਾਹਿ ਸੋ ਝਾਨਙ੍ਗੇਸੁ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਞਾਣ ਗਤਿ ਕਤਾ ਵਿਚਿਤ੍ਤਤ੍ਥਵਾਚਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸਦ੍ਦੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਤੇ ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਞਾਣ ਗਤਿਕਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਞਾਣੂਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਤੇਹੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇ ਸਾਧੇਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪਕਤਿਯਾ ਵਿਞ੍ਞੁਜਾਤਿਕਾ ਨਾਮ ਤਿਹੇਤੁਕਪ੍ਪਟਿ ਸਨ੍ਧਿਕਾ। ਅਞ੍ਞਪ੍ਪਟਿ ਸਨ੍ਧਿਕਾਪਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤ ਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤਾ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਪਸੁਤ ਭਵਤੋ ਆਗਤਾ ਵਾ। ਸੁਤਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕਪ੍ਪਟਿ ਸਨ੍ਧਿਕਾਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ।

੮੪. ਅਹਿਰਿਕਵਚਨਤ੍ਥੇ। ''ਨ ਹਿਰੀਯਤੀ''ਤਿ ਨਾਮ ਧਾਤੁ ਪਦਮੇਤਂ। ਹਰਾਯਤਿ ਲਜ੍ਜਤੀਤਿ ਹਿਰੀ। ਹਰੇ ਲਜ੍ਜਾਯਂਤਿ ਧਾਤੁ। ਨ ਹਿਰੀ ਅਹਿਰੀਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥੋ। ''ਰੁਚਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਗਾਮਸੂ ਕਰਸ੍ਸ ਗੂਥਰਾਸਿ ਦਸ੍ਸਨੇ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਰੋਚਨ ਚਿਤ੍ਤ ਖਮਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਪਕਮ੍ਮ ਲਿਮ੍ਪਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਲੀਨਤਾ ਅਜਿਗੁਚ੍ਛਨਂ ਨਾਮ। ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਸਪ੍ਪੁਰਿਸ ਭਾਵਪਤ੍ਤਿਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਲੀਨਤਾ ਅਲਜ੍ਜਾ ਨਾਮ।

੮੫. ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪਵਚਨਤ੍ਥੇ। ''ਨ ਭਾਯਤੀ''ਤਿ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਭਯਤੋ ਨ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ''ਨ ਉਤ੍ਰਸਤੀ''ਤਿ ਪਾਪਕਮ੍ਮ ਹੇਤੁ ਨ ਕਮ੍ਪਤਿ। ''ਤਾਸੂ''ਤਿ ਪਾਪਕਿਰਿਯਾਸੁ। ''ਅਸਾਰਜ੍ਜਮਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸੂਰਂ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਅਸਾਰਜ੍ਜਂ ਨਾਮ ਸੂਰਭਾਵੋ। ਅਨੁਤ੍ਤਾਸੋ ਨਾਮ ਪਾਪਕਮ੍ਮ ਹੇਤੁ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕਮ੍ਪਨਂ। ਗਾਥਾਯਂ। ਅਜਿਗੁਚ੍ਛਨਸੀਲੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਜੇਗੁਚ੍ਛੀ। ''ਪਾਪਾ''ਤਿ ਪਾਪਕਮ੍ਮਤੋ। ''ਸੂਕਰੋ''ਤਿ ਗਾਮਸੂਕਰੋ। ਸੋ ਗੂਥਤੋ ਅਜੇਗੁਚ੍ਛੀ। ਅਹਿਰਿਕੋ ਪਾਪਤੋ ਅਜੇਗੁਚ੍ਛੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਭਾਯਨਸੀਲੋ ਅਭੀਰੂ। ''ਸਲਭੋ''ਤਿ ਪਟਙ੍ਗੋ। ''ਪਾਵਕਾ''ਤਿ ਦੀਪਜਾਲਮ੍ਹਾ। ਸਲਭੋ ਪਾਵਕਮ੍ਹਾ ਅਭੀਰੂ ਵਿਯ ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪੀ ਪਾਪਤੋ ਅਭੀਰੂਤਿ ਯੋਜਨਾ।

੮੬. ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਵਚਨਟ੍ਠੇ। ‘‘ਉਦ੍ਧਰਤੀ’’ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਮਿੰ ਨ ਸਨ੍ਨਿ ਸੀਦਤਿ। ਵ◌ਿਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੁੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵ◌ਾ’’ਤਿ ਆਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵ◌ਾ। ‘‘ਵ◌ਿਸ੍ਸਟ੍ਠਗੇਣ੍ਡੁਕੋ ਵ◌ਿਯਾ’’ਤਿ ਵ◌ਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੋ ਸਾਰਗੇਣ੍ਡੁਕੋ ਵ◌ਿਯ। ‘‘ਧਜਪਟਾਕਾ ਵ◌ਿਯਾ’’ਤਿ ਵ◌ਾਤੇਰਿਤਾ ਧਜਪਟਾਕਾ ਵ◌ਿਯ।

੮੭. ਲੋਭਵਚਨਟ੍ਠੇ। ‘‘ਲੁਬ੍ਭਤੀ’’ਤਿ ਗਿਜ੍ਝਤਿ, ਅਭਿਕਙ੍ਖਤਿ। ਅਭਿਸਜ੍ਜਨੰ ਅਭਿਲਗ੍ਗਨੰ। ਮਕ੍ਕਟੰ ਆਲਿਮ੍ਪਤਿ ਬਨ੍ਧਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਮਕ੍ਕਟਾ ਲੇਪੋ। ‘‘ਤਤ੍ਤ ਕਪਾਲੇ’’ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਨਾਸਨ੍ਤੁਤ੍ਤੇ ਘਟ ਕਪਾਲੇ। ਤੇਲਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥਮ੍ਹਿ ਅਞ੍ਜਨੰ ਅਭਿਲਗ੍ਗਨੰ ਤੇਲਞ੍ਜਨੰ। ਰਜ੍ਜਨੰ ਪਟਿਸਜ੍ਜਨੰ ਰਾਗੋ। ਤੇਲਞ੍ਜਨ ਭੂਤੋ ਰਾਗੋ ਤੇਲਞ੍ਜਨ ਰਾਗੋ। ਨ ਕਿਲੇਸਰਾਗੋ। ਰਤ੍ਤਿ ਦਿਵ◌ੰ ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ ਤਣ੍ਹਾ ਏਵ ਨਦੀਸੋਤਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਤਣ੍ਹਾ ਨਦੀ। ‘‘ਸਤ੍ਤਾਨੰ’’ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਸਤ੍ਤਾਨੰ। ‘‘ਸੁਕ੍ਖਕਟ੍ਠਸਾਖਾਪਲਾਸਤਿਣਕਸਟਾਨੀ’’ਤਿ ਸੁਕ੍ਖ ਕਟ੍ਠਕਸਟਾਨਿ, ਸੁਕ੍ਖ ਸਾਖਾ ਕਸਟਾਨੀਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਕਸਟ ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਸਾਰਭਾਵ◌ੰ ਦੀਪੇਤਿ। ‘‘ਨਦੀ ਵ◌ਿਯਾ’’ਤਿ ਪਬ੍ਬਤੇਯਜਾ ਨਦੀ ਵ◌ਿਯ।

੮੮. ਦਿਟ੍ਠਿਵਚਨਟ੍ਠੇ। ‘‘ਦਸ੍ਸਨੰ’’ਤਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਾ ਸਿਦ੍ਧੇਸੁ ਮਿਚ੍ਛਾ ਸਭਾਵ◌ੇਸੁ ਵ◌ਿਪਰੀਤ ਦਸ੍ਸਨੰ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਧਮ੍ਮਾਨੰ’’ਤਿਆਦਿੰ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਧਮ੍ਮਾਨੰ’’ਤਿ ਰੂਪਾਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾਨੰ, ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿ ਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ। ‘‘ਯਾਥਾਵ ਸਭਾਵ◌ੇਸੂ’’ਤਿ ਭੂਤਸਭਾਵ◌ੇਸੁ। ਭੂਤਸਭਾਵ◌ੋ ਹਿ ਯਥਾ ਧਮ੍ਮੰ ਅਵਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਯਾਥਾਵ◌ੋਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪਣ੍ਡਿਤੰ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤ ਮਾਨਿਨੋ। ਪਟਿਵ◌ੇਧਞ੍ਞਾਣੰ ਨਾਮ ਅਰਿਯ ਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣੰ। ਪਰਮੰ ਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਲੋਕੇ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਟ੍ਠੇਨ ਤੰ ਸਦਿਸਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੮੯. ਮਾਨਵਚਨਟ੍ਠੇ। ‘‘ਮਞ੍ਞਤੀ’’ਤਿ ਭੂਤਸਭਾਵ◌ੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਅਧਿਕੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਅਹਮਸ੍ਮੀਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਅਭੂਤਾਕਾਰੇਨ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਹੰ ਲੋਕੇ’’ਤਿਆਦਿੰ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਕਟ੍ਠਕਥਿਙ੍ਗਰੋ ਵ◌ਿਯਾ’’ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਦਾਰੁਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵ◌ਿਯ। ਸੋ ਪਨ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤੋ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤੰ ਮਞ੍ਞਤੀ’’ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਮਾਨੇਨ ਅਭਿਨ੍ਨੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੁੰ। ‘‘ਉਨ੍ਨਤਿ ਲਕ੍ਖਣੋ’’ਤਿ ਉਨ੍ਨਮਨ ਸਭਾਵ◌ੋ।

੯੦. ਦੋਸਵਚਨਟ੍ਠੇ । ਚਣ੍ਡੇਨ ਕਾਯਵਚੀ ਮਨੋਕਮ੍ਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਚਣ੍ਡਿਕੋ। ਚਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਭਾਵ◌ੋ ਚਣ੍ਡਿਕ੍ਕੰ। ‘‘ਪਹਤਾਸੀਵ◌ਿਸੋ ਵ◌ਿਯਾ’’ਤਿ ਦਣ੍ਡੇਨ ਪਹਤੋ ਆਸੀਵ◌ਿਸੋ ਵ◌ਿਯ। ‘‘ਵ◌ਿਸਪ੍ਪਨਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਸਕਲਕਾਯੇ ਵ◌ਿਵ◌ਿਧੇਨ ਸਪ੍ਪਨਟ੍ਠੇਨ, ਫਰਣਟ੍ਠੇਨ। ਇਦਞ੍ਚ ਤੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ ਰੂਪਾਨੰ ਫਰਣ ਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੁੰ। ‘‘ਅਸਨਿਪਾਤੋ ਵ◌ਿਯਾ’’ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਾ ਸਨਿਪਤਨੰ ਵ◌ਿਯ। ‘‘ਦਾਵਗ੍ਗਿਵ◌ਿਯਾ’’ਤਿ ਅਰਞ੍ਞਗ੍ਗਿ ਵ◌ਿਯ। ‘‘ਸਪਤ੍ਤੋ ਵ◌ਿਯਾ’’ਤਿ ਦੁਟ੍ਠਵ◌ੇਰੀ ਵ◌ਿਯ। ‘‘ਵ◌ਿਸਸੰਸਟ੍ਠਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤੁੰ ਵ◌ਿਯਾ’’ਤਿ ਯਥਾ ਮੁਤ੍ਤੁੰ ਨਾਮ ਪਕਤਿਯਾ ਏਵ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਟਿਕੁਲਤ੍ਤਾ ਦੂਰੇ ਛਟ੍ਟਨੀਯਨ੍ਤਿ ਅਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਪੁਨ ਪੂਤਿਭਾਵ◌ੇ ਸਤਿ, ਦੂਰਤਰੇ ਛਟ੍ਟੇਤਬ੍ਬੰ। ਵ◌ਿਸਸੰਸਟ੍ਠੇਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਨਤ੍ਥਿ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਹਿਤਰਾਸਿ ਹੋਤਿ। ਏਵ◌ੰ ਦੋਸੋਪਿ ਤੰ ਸਮਙ੍ਗੀਨੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਪਰੇਸੰ ਅਮਨਾਪਿਯਤੰ ਆਪਾਦੇਤਿ। ਅਤ੍ਤਹਿਤ ਪਰਹਿਤ ਵ◌ਿਨਾਸਞ੍ਚ ਕਾਰੇਤਿ, ਪਰਮ੍ਮਰਣਾ ਅਪਾਯਞ੍ਚ ਪਾਪੇਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਹਿਤਰਾਸਿ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੁੰ ‘‘ਵ◌ਿਸਸੰਸਟ੍ਠਪੂਤਿ ਮੁਤ੍ਤੁੰ ਵ◌ਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ’’ਤਿ।

੯੧. ਇਸ੍ਸਾਵਚਨਟ੍ਠੇ। ਦੁਵ◌ਿਧਾ ਇਸ੍ਸਾਲਦ੍ਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵ◌ਿਸਯਾ ਚਲਭਿਤਬ੍ਬ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵ◌ਿਸਯਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਲਦ੍ਧ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵ◌ਿਸਯੰ ਤਾਵਦਸ੍ਸੇਤਿ ‘‘ਪਰੇਸੰ ਪਕਤਿਯਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ਲਦ੍ਧ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਤੀਤ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਇਸ੍ਸਾਪਕਤਿਕਾਹਿ ਕੇਚਿ ਅਸੁਕੋ ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵ◌ੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਵ◌ਾ, ਅਹੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵ◌ੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਨਸਹਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤੰ ਵਚਨੰ ਸੋਤੁੰਪਿ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ। ਅਸੁਕੋਤਿਆਦਿਨਾ ਲਭਿਤਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵ◌ਿਸਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੯੨. ਮਚ੍ਛਰਿਯਵਚਨਟ੍ਠੇ। ‘‘ਮਮ ਏਵ◌ਾ’’ਤਿ ਮਮਪਕ੍ਖੇ ਏਵ◌ਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਗੁਣਜਾਤੰ’’ਵ◌ਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਸਿਪ੍ਪਵ◌ਿਜ੍ਜਾਦਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਗੁਣਜਾਤੰ ਵ◌ਾ। ‘‘ਵਤ੍ਥੁ ਵ◌ਾ’’ਤਿ ਧਨਧਞ੍ਞਾਦਿਵਤ੍ਥੁ ਵ◌ਾ। ‘‘ਅਵ◌ਿਪ੍ਫਾਰਿਕਤਾਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਤੰ ਸਿਪ੍ਪਵ◌ਿਜ੍ਜਾਦਿਕੰ ਵ◌ਾ ਧਨਧਞ੍ਞਾਦਿਕੰ ਵ◌ਾ ਮਯ੍ਹੰ ਦੇਹੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਪਰਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬ ਯੁਤ੍ਤਕੰ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵ◌ੰ ਚਿਤ੍ਤੁੱਸਤਿ, ਪਰਹਿਤਪ੍ਫਰਣਾਵਸੇਨ ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੁੰ ਵ◌ਿਪ੍ਫਾਰਿਕੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਦੇਹੀਤਿ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਸੋਤੁੰ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਰਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਅਵ◌ਿਪ੍ਫਾਰਿਕ ਚਿਤ੍ਤੋ

ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਅਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਤਾਵਸੇਨ ਚਰਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਮਚ੍ਛਰਞ੍ਚ ਕਾਰਸ੍ਸ ਛ ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ। ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਨ ਮਚ੍ਛਰੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਤਂ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ। ''ਪਰੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਂ ਦਿਸ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਧਾਰਣਨ੍ਤਿ ਚ ਦ੍ਵਿਸਨ੍ਤਕਂ ਵਾਤਿ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਮਾਨਂ, ਪਰੇਹਿ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨਂ। ''ਨਿਗ੍ਗੂਹਨਲਕ੍ਖਣਂ''ਤਿ ਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤੀਹਿਸਙ੍ਗੋਪਨ ਸਭਾਵਂ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਇਸ੍ਸਾਯ ਅਵਿਸਯੋ। ਲਭਿਤਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਉਭਯ ਸਾਧਾਰਣਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਿਸੇਸੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਯਸ੍ਸ ਲਾਭਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਭਤੁ ਵਾ ਮਾਵਾ, ਕੇਵਲਂ ਪਰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਸਹਨ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸ ਪਰਸ੍ਸ ਲਾਭਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ। ''ਚਿਤ੍ਤ ਵਿਘਾਤੋ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤ ਵਿਹਞ੍ਞਨਂ। ''ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧੁਂ ਇਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਪਰੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੁ ਵਾ ਮਾਵਾ, ਯਤ੍ਥ ਪਰਲਾਭੇਸਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਲਦ੍ਧੁਂ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਲਭਤਿ, ਪਰੋ ਚ ਲਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਘਾਤੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਕਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਲਭਿਸ੍ਸਮਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ।

੯੩. ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਚਨਤ੍ਥੋ। ''ਕਿਰਿਯਾ ਕਤਂ''ਤਿ ਕਤ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਭਾਵ ਸਾਧਨਮਾਹ। ਏਵਂ ਵਚਨਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਅਨੁਸੋਚਨ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪਵਸੇਨ। ਸੋ ਕੁਕਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਕੁਸਲ ਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿ ਪੁਞ੍ਞ ਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤ ਪਰਿਯਾਦਾਨਾਯ ਏਵ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚ ਸਮਙ੍ਗੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਚਿਤ੍ਤ ਸੁਖਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਬਹੁਜਨ ਮਜ੍ਝੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨਾਨਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨ ਕਥਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤ ਸੁਖਂ ਲਭਤਿ। ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮ ਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯਾਦੀਯਤਿ, ਪਰਿਕ੍ਖਿਯ੍ਯਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਵਸਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤਿ। ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤ ਪਰਿਯਾਦਾਨਾਯ ਏਵ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ। ''ਕਤਾ ਕਤਸ੍ਸ ਸਾਵਜ੍ਜਾਨਵਜ੍ਜਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਸ੍ਸ ਸਾਵਜ੍ਜਕਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਅਕਤਸ੍ਸ ਅਨਵਜ੍ਜ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਕਮ੍ਮਤ੍ਥੇਸਾਮਿਵਚਨਂ। ''ਅਭਿਮੁਖਗਮਨਂ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਕਰਣਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਮੁਖਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਂ। ਏਤੇਨ ਪਟਿਮੁਖਂ ਸਰਣਂ ਚਿਨ੍ਤਨਂ ਪਟਿਸਾਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਅਕਤਂ ਨ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਅਕਤਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵਂ ਕਤਂ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। ''ਵਿਰੂਪੋ''ਤਿ ਵੀਭਚ੍ਛੋ ਅਸੋਭਣੋ। ''ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ''ਤਿ ਗਰਹਿਤਬ੍ਬੋ। ਨਨੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਕੁਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਕੁਚ੍ਛਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਉਭਯਮੇਤਂ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ। ਨੋ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾਨੁ ਪਪਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਯੇਨ ਚ ਕਾਰਣੇਨਾ''ਤਿ ਕਤਾਕਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਨਿਰਤ੍ਥਕ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਕਾਰਣੇਨ। ਸੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋਵ ਕੁਕਤਪਦੇ ਗਹੇਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋ, ਨਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਵਿਯ ਕਤਾਕਤ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤ ਸੁਚਰਿਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਨਨੁ ਵਿਭਾਵਨਿਯਮ੍ਪਿ ਸੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋਵ ਉਪਚਾਰ ਨਯੇਨ ਗਹਿਤੋਤਿ ਚੇ। ਯੁਤ੍ਤਿ ਵਸੇਨ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਮੇਨ ਚ ਮੁਖਜਤੋ ਸਿਦ੍ਧੇ ਸਤਿ, ਕਿਂ ਉਪਚਾਰ ਨਯੇਨ। ਤੇਨਾਹ ''ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਕੁਕਤਸ੍ਸਭਾਵੋ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ, ਅਕਾਰਸ੍ਸ ਉਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੋ। ਇਦਾਨਿ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਨਯੇਨ ਅਪਰਂ ਵਚਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤ੍ਥਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਅਪਿ ਚਾ''ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਧਾਤੁਪਾਠੇਸੂ''ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਧਾਤੁਪ੍ਪਕਾਸਨੇਸੁ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ ਪਾਠੇਸੁ। ਪਠਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਨੋ ਨ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਚ ਅਤ੍ਥਾ ਚੇਤਸੋ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਮਨੋ ਵਿਲੇਖੋਤਿ ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪਰਿਯਾਯੇਹਿ ਸਮੇਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਅਪਰੋਨਯੋ ਇਧ ਅਵਸ੍ਸਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਯੇਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਵਿਪ੍ਪਟਿ ਸਾਰਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚ ਤਂ ਤਂ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿ ਸਾਰਗ੍ਗਿਨਾ ਦਯ੍ਹਮਾਨ ਚਿਤ੍ਤੋ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦਂ ਨਲਭਤਿ। ਚਿਤ੍ਤ ਸੁਖਂ ਨ ਵਿਨ੍ਦਤਿ। ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਕਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਤਂ ਪਹਾਯ ਯਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤ ਸੁਖਂ ਵਿਨ੍ਦਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਰਤਿ। ਏਵਂ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਤੋ ਸਙ੍ਕੋਚਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ਕਿਲੇਸਸਲ੍ਲਿਖਨਂ ਨਾਮ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿ ਸਲ੍ਲੇਖਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਤਂ ਤਂ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਅਨੁਤ੍ਥੁਨਨਾਕਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਵਿਲਪਨਾਕਾਰੇਨ। ਸਙ੍ਕੋਚਤੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਉਭਯਂ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਕੁਸਲਕਮ੍ਮ ਸਮਾਦਾਨੇ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਨਮਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਦੇਤਿ। ਕੁਤੋ ਸਮਾਦਾਤੁਂ ਵਾ ਵਡ੍ਢੇਤੁਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਤਨੁਕਰਣੇਨਾ''ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲਕਰਣੇਨ। ਵਿਸੇਸਨਟ੍ਠੇਕਰਣ ਵਚਨਂ। ''ਸੋ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਮੂਹੋ। ਤਂ ਪਨ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਸੁਚਰਿਤ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾ ਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ ਅਨਾਗਤ ਸੁਚਰਿਤ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾ ਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ''ਤੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ । ਮਹਾਨਿਦ੍ਦੇਸਪਾਠੇ ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਚੇਤਸੋ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਮਨੋਵਿਲੇਖੋਤਿ ਪਾਠੋ। ''ਕਤਤ੍ਤਾ ਚਾ''ਤਿ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਚ। ''ਅਕਤਤ੍ਤਾ ਚਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਅਯਂ

ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਨਾਮ ਕਦਾਚਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤ ਸੁਚਰਿਤਮ੍ਪਿ ਅਕਤ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਮ੍ਪਿ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸਦਿਸਞ੍ਹਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ‘‘ਏਤੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸੋ ਪਨ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਵਾਦੇ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੋ ਨਾਮ ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੋਚ ਖੋ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਾਵੋ। ਅਪਾਯਭਯੇਨ ਤਜ੍ਜੀਯਨ੍ਤਿ ਤਾਸੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਪਾਯਭਯ ਤਜ੍ਜਿਤਾ। ‘‘ਨ ਅਞ੍ਞੇਸੰ’’ਤਿ ਸੁਚਰਿਤ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨੰ ਅਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਥੰ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ। ਸੁਚਰਿਤਦੁਚ੍ਚਰਿਤ ਨਾਮੇਨ ਅਨੁਸੋਚਨਾਕਾਰਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਅਕਤੰ ਮੇ’’ਤਿਆਦਿ। ਯਾਥਾਵਮਾਨੋ ਨਾਮ ਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਸੇਯ੍ਯੋ ਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਸਦਿਸਸ੍ਸ ਸਦਿਸੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਹੀਨਸ੍ਸ ਹੀਨੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿਆਦਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤੋ ਭੂਤਮਾਨੋ। ਯਞ੍ਚਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਅਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਤੰ ਕਲ੍ਯਾਣ ਕਮ੍ਮੰ ਅਕਤ੍ਵਾ। ‘‘ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਤੰ ਪਾਪਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਇਦੰ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਾ ਕਤਕਾਲੇ ਏਵ ਅਯਾਥਾਵੰ ਹੋਤਿ। ਅਨੁਸੋਚਨ ਕਾਲੇਪਨ ਯਾਥਾਵਮੇਵ। ‘‘ਹਤ੍ਥ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਕੋਚਨਤ੍ਥੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਕੁਚ੍ਛਿਤ ਕਿਰਿਯਤ੍ਥੋ ਏਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਹਤ੍ਥਲੋਲਤਾਹਿ ਹਤ੍ਥ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਾਦਲੋਲਤਾ ਚ ਪਾਦਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਸੰਯਤ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਨਾਮਾ’’ਤਿ। ਯੰ ਪਨ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ। ‘‘ਤੰ’’ਤਿ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ। ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਾ। ਨਾਮਧਾਤੁ ਪਦਞ੍ਚੇਤੰ। ਕਪ੍ਪਤਿ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਨੁ ਖੋ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਏਵੰ ਵਿਨਯ ਸੰਸਯੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪ੍ਪਕਤਤਾਯਾ’’ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇਨ ਅਪਕਤਤਾਯ ਅਭਿਭੂਤਤਾਯ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਿਸਯੇ’’ਤਿ ਆਣਾਚਕ੍ਕਠਾਨੇ। ਆਣਾਚਕ੍ਕ ਸਾਮਿਨੋ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਵਕ ਭੂਤਸ੍ਸ ਅਵਿਸਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੇ ਪਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੇਵ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਾ ਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਆਪਤ੍ਤਿੰ’’ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿੰ।

੯੪-੯੫. ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਵਚਨਤ੍ਥੇਸੁ। ‘‘ਚਿਤ੍ਤੰ ਮਨ੍ਦਮਨ੍ਦੰ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਨ ਕਿਚ੍ਚੇ ਅਤਿਮਨ੍ਦੰ ਪਰਿਦੁਬ੍ਬਲੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਚਿਤ੍ਤੰ ਗਿਲਾਨੰ ਮਿਲਾਤੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤੀ’’ਤਿ ਅਭਿਭਵਤਿ। ਆਰਮ੍ਮਣ ਵਿਜਾਨਨੇ ਵਾ ਜਵਨਕਿਚ੍ਚੇ ਵਾ ਪਰਿਹੀਨਥਾਮਬਲੰ ਕਰੋਤਿ। ‘‘ਥਿਯਤੀ’’ਤਿ ਪਦੰ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਆਹ ‘‘ਥਿਨੰ ਥਿਯਨਾ’’ਤਿਆਦਿੰ। ‘‘ਅਕਮ੍ਮਞ੍ਞਭੂਤੇ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਅਕਮ੍ਮਕ੍ਖਮੇ ਪਰਿਦੁਬ੍ਬਲੇ ਕਤ੍ਵਾ। [ਮੁਗ੍ਗਰੇਨ ਪੋਥੇਤ੍ਵਾ ਵਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ]। ‘‘ਤੇ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤ ਚੇਤਸਿਕੇ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮੇ। ‘‘ਓਲੀਯਾਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਅਵਲੀਨੇ ਅਵਸੀਦਨ੍ਤੇ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਇਰਿਯਾ ਪਥੰ ਪੀ’’ਤਿਆਦਿੰ। ਥਿਨੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਵਿਜਾਨਨ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਗੇਲਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਥਿਨਸ੍ਸ। ਮਿਦ੍ਧੰ ਚੇਤਸਿਕੇ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਫੁਸਨਾਦਿ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਗੇਲਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਮਿਦ੍ਧਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੯੬. ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਵਚਨਤ੍ਥੇ। ‘‘ਚਿਕਿਚ੍ਛਨੰ’’ਤਿ ਰੋਗਾਪਨਯ ਨਤ੍ਥੇ ਕਿਤਧਾਤੁਵਸੇਨ ਸਿਦ੍ਧੰ ਸਙ੍ਖਤ ਕਿਰਿਯਾ ਪਦਨ੍ਤਿ ਆਹ ‘‘ਞਾਣਪ੍ਪਟਿਕਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ। ‘‘ਪਟਿਕਾਰੋ’’ਤਿ ਚ ਰੋਗਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖ ਕਮ੍ਮੰ। ‘‘ਏਤਾਯਾ’’ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨੰ। ਵਿਚਿਨਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੰ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਚਿਨੋ। ਧਮ੍ਮ ਵੀਮੰਸਕਾ। ਕਿਚ੍ਛਤਿ ਕਿਲਮਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਕਿਚ੍ਛਾ। ਵਿਚਿਨੰ ਕਿਚ੍ਛਾਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਸਭਾਵੰ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਸਙ੍ਖਤਧਾਤੁਪਦੰ। ਤਞ੍ਚ ਕਙ੍ਖਾਯੰ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ‘‘ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤਿ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦ੍ਵਿਧਾ ਏਲਯਤਿ ਕਮ੍ਪਤੀਤਿ ਦ੍ਵੇਲਕੰ। ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ। ਦ੍ਵੇਲਕਸ੍ਸ ਭਾਵੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਸੂ’’ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੇ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਧਮ੍ਮੇ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਸਙ੍ਘੇ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤੇ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਅਪਰਨ੍ਤੇ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਪਰਨ੍ਤੇ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਙ੍ਖਤੀਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯ ਵਤ੍ਥੂਸੁ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਬੁਦ੍ਧੇ ਕਙ੍ਖਤੀ’’ਤਿ ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ ਅਰਹੰਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇਸੁ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧੇ ਕਙ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮ ਗੁਣੇਸੁ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੇ ਕਙ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਙ੍ਘਗੁਣੇਸੁ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘੇ ਕਙ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਨੰ ਵਟ੍ਟ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਟ੍ਠੇਸੁ ਅਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਕਙ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤੀਤ ਭਵਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤੇ ਕਙ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਮ੍ਮਰਣਾ ਅਨਾਗਤ ਭਵਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਅਪਰਨ੍ਤੇ ਕਙ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। ਤਦੁਭਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿ ਭਾਵੇ ਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਪਰਨ੍ਤੇ ਕਙ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਭਵੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇ ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੇ ਚ ਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਙ੍ਖਤਿ ਨਾਮ। ‘‘ਵਿਮਤਿ ਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਵੇਮਤਿਕਭਾਵੇਨ। ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ

ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ। ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਪਟਿਰੂਪਕਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਬੁਦ੍ਧੀਨੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਏਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂਨੰ''ਤਿਆਦਿ।

ਅਕੁਸਲਰਾਸਿਮ੍ਹਿਅਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯੭. ਸਦ੍ਧਾਵਚਨਤ੍ਥੋ। ''ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨੰ''ਤਿ ਅਚਲਿਤੰ। ''ਸੁਟ੍ਠੁ''ਤਿ ਅਨਸ੍ਸਨ੍ਤੰ ਅਚਲਨ੍ਤਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਧਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਏਵਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਧਾਰੇਤਿ। ਤਥਾ ਠਪੇਤੀਤਿ। ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਦ੍ਧਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਤ੍ਤਾ। ਸਦ੍ਧਾਤੁੰ ਅਰਹਨ੍ਤੀਤਿ ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਾਨਿ। ਅਕਾਲੁਸ੍ਸੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਨਾਵਿਲੰ ਚਿਤ੍ਤੰ। ਅਕਾਲੁਸ੍ਸੰ ਏਵ ਅਕਾਲੁਸ੍ਸਿਯੰ। ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਓਕਪ੍ਪਨਾ''ਤਿ ਅਹੋਸਾਧੁ ਅਹੋਸੁਟ੍ਠੂਤਿ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਵਸੇਨ ਚਿਨ੍ਤਨਾ। ''ਮਿਚ੍ਛਾਧਿਮੋਕ੍ਖੋ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੋਯੇਵ। ''ਵਿਤ੍ਤੇ ਅਸਤੀ''ਤਿ ਧਨੇ ਅਸਤਿ। ਧਨਞ੍ਹਿ ਵਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯੰ ਯੰ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤੰ ਤੰ ਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ।

੯੮. ਸਤਿਵਚਨਤ੍ਥੋ। ''ਸਰਤੀ''ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ। ''ਕਤਾਨੀ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਾਨਿ। ''ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਕਲ੍ਯਾਣ ਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮਪਕਤਿਯਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਤਿਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਪਾਪ ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਰਤਿਟ੍ਠਾਨੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਲ੍ਯਾਣ ਕਮ੍ਮੇ ਏਵ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਿਤੁੰ ਵਿਸੁੰ ਸਤਿਨਾਮ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਾਪਕਮ੍ਮੇ ਪਨ ਵਿਸੁੰ ਸਤਿਯਾ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਅਪਮਤ੍ਤ ਰੂਪਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਇਤਰਾਪਨਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ''ਸਤਿਯੇਵ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਿਸੁੰ ਸਤਿ ਨਾਮਕੋ ਏਕੋ ਚੇਤਸਿਕੋਯੇਵ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਤਮਾ ਪਨ ਸਾ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ ''ਕਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨੰ ਨਾਮ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਅਨੁਮੋਦਨਵਸੇਨ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਅਨੁਸੋਚਨਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨੰ। ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਮਜ੍ਜਨੰ ਨਾਮ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਮ੍ਪਿ ਕਾਤੁੰ ਅਭਿਮੁਖਤਾ। ''ਕਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਾ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। ਤਥਾ ਸੇਸੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਦੇਸੁ। ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਰਾਜਕਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਿਕੋ। ''ਨਿਯੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਬਜਾਵਟਕਾਯ ਚਿਤ੍ਤੋ। ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਾ। ਸਾ ਹਿ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਕ੍ਖ ਕਿਚ੍ਚਾ ਹੋਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਸੰਵਰਣ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇ ਲੋਭਮੂਲਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਸਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਨਿਟ੍ਠਾ ਰਮ੍ਮਣੇ ਦੋਸਮੂਲ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੇ ਮੋਹਮੂਲ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ। ਅਪਿ ਚ, ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗ ਭਾਵਨਾ ਠਾਨੇਸੁ ਇਦੰ ਸੁਤ੍ਤ ਪਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਾਵਨਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲੀਨਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਸਾ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ਲੀਨਪਕ੍ਖਤੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨੀਵਾਰਣਤ੍ਥਾਯਾਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ।

੯੯-੧੦੦. ਹਿਰਿਓਤ੍ਤਪ੍ਪਵਚਨਤ੍ਥੇਸੁ। ''ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਹਿ ਲਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਤਾਨਿਕਾਤੁੰ ਲਜ੍ਜਤਿ। ਤਾਨਿ ਹੀਨਕਮ੍ਮਾਨਿ ਲਾਮਕਕਮ੍ਮਾਨੀਤਿ ਹੀਲ਼ੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਰਕ੍ਖਿਤੁੰ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਜਿਗੁਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ। ''ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਵਿਯੋਗੰ ਇਚ੍ਛਤਿ। ''ਤੇਹਿ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਕਾਯ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦੀਹਿਯੇਵ। ''ਉਬ੍ਬਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਉਤ੍ਤਸਤਿ, ਭਯਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਗਾਥਾਸੁ। ''ਅਲਜ੍ਜਿਯੇਸੂ''ਤਿ ਅਲਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੇਸੁ ਕਲ੍ਯਾਣ ਕਮ੍ਮੇਸੁ। ''ਲਜ੍ਜਰੇ''ਤਿ ਲਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ''ਅਭਯੇ''ਤਿ ਅਭਾਯਿਤਬ੍ਬੇ ਕਲ੍ਯਾਣਕਮ੍ਮੇ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਹਿਰਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਗਾਰਵੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਗੁਣਾਦਿਕੰ ਵਾ ਸੀਲ ਗੁਣਾਦਿਕੰ ਵਾ ਗਰੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਏਵ ਰੂਪੰ ਪਾਪਕਮ੍ਮੰ ਅਯੁਤ੍ਤੰ ਕਾਤੁੰ। ਯਦਿ ਕਰੇਯ੍ਯੰ, ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਅਸੁਦ੍ਧੰ ਞਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੀਦੁਮ੍ਮਨੋ ਭਵੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਹਿਰਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਗਾਰਵੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। ''ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੇਨ ਪਰੇਸੁ ਗਾਰਵੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਰਾਨੁਵਾਦਭਯੰ ਭਾਯਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਾਨੁਵਾਦਭਯੰ ਨਾਮ ਪਰੇਸੰ ਸਾਧੁ ਜਨਾਨੰ ਗਰਹਾ ਭਯੰ। ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਅਪਾਯਭਯੰ ਸੰਸਾਰ ਵਟ੍ਟਭਯਞ੍ਚ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿਯੇਵ। ਲੋਕੰਪਾਲੇਨ੍ਤੀਤਿ ਲੋਕਪਾਲਾ। ''ਲੋਕੰ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੰ। ''ਪਾਲੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਪਾਯ ਭਯਤੋ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ।

੧੦੧. ਅਲੋਭਵਚਨਤ੍ਥੋ। ਅਕਾਰੋ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੋਤਿਆਹ ''ਲੋਭਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ''ਤਿ। ਲੋਭਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧਤਾ ਚ ਪਹਾਯਕ ਪਹਾਤਬ੍ਬ ਭਾਵੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਸੋਹੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ । ਤਤ੍ਥ ਸੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੁਵਸੇਨ

ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਹਿਤ ਸਵ੍ਵਿਤੇਸੂ''ਤਿ ਇਦਂ ਮੇ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾਤਿ ਏਵਂ ਸਵ੍ਵਿਤੇਸੁ। ''ਲਗ੍ਗਨਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਅਮੁਞ੍ਚਿਤੁਕਾਮਤਾਵਸੇਨ। ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਭਵਭੋਗ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਗੂਥਰਾਸਿਂ ਵਿਯ ਹੀਲੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਨਿਦਸ੍ਸਨ ਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਹੀਲੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਗਰਹਿਤ੍ਵਾ। ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੋ। ਸੋ ਏਵ ਧਾਤੂਤਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੁ।

੧੦੨. ਅਯਂ ਨਯੋ ਦੋਸਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ, ਮੋਹਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖੋਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

੧੦੩. ਤਤ੍ਰ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਾਯਂ। ''ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਾਨਂ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲੀਨਤਾ ਏਕੋ ਵਿਸਮਪਕ੍ਖੋ। ਉਦ੍ਧਟਤਾ ਦੁਤੀਯੋ ਵਿਸਮਪਕ੍ਖੋ। ਲੀਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕੋਸਜ੍ਜੇ ਵਿਸਮਪਕ੍ਖੇ ਪਤਤਿ। ਉਦ੍ਧਟਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇ ਵਿਸਮਪਕ੍ਖੇ ਪਤਤਿ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਅਕੁਸਲ ਪਕ੍ਖਿਕਂ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤਿ ਲੂਖਤਾ ਏਕੋ ਵਿਸਮ ਪਕ੍ਖੋ। ਅਤਿਪਹਟ੍ਠਤਾ ਏਕੋਤਿਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਂ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਵਿਧਾਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਰ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਾ ਪਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮੇ ਉਭੋਸੁ ਅਨ੍ਤੇਸੁ ਪਾਤੇਤੁਂ ਅਦਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਮਜ੍ਝਿਮਪ੍ਪਟਿਪਦਾਯਂ ਦਲ੍ਹਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ।

੧੦੪. ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਾਦੀਸੁ। ''ਤਤ੍ਥ ਤਂ ਵੀਨ੍ਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਪੁਞ੍ਞ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਤਂ ਚਿਤ੍ਤ ਸੁਖਂ ਪਟਿਲਭਨ੍ਤਿ।

੧੦੫. ਲਹੁਤਾ ਦ੍ਵਯੇ। ''ਤਤ੍ਤੁਪਾਸਾਣੇ''ਤਿ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤੇ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠੇ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਸੁ।

੧੦੬-੧੧੦. ਮੁਦੁਤਾ ਦ੍ਵਯਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

੧੧੧. ਵਿਰਤਿਤ੍ਤਯੇ। ''ਕਥਾ, ਚੇਤਨਾ, ਵਿਰਤਿ, ਵਸੇਨਾ''ਤਿ 'ਕਥਾਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ, ਚੇਤਨਾ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ, ਵਿਰਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ, ਵਸੇਨ। ਤਂ ਕਥਾਵਾਚਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ ਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ। ਯਾ ਪਨ ਪਾਪ ਵਿਰਮਣਾਕਾਰੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦਾ ਵਿਰਮਾਮੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ। ''ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਤਥਾ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ। ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਮਾਦਾਨ ਵਿਰਤਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਵਦਤਿ । ''ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤ ਵਿਰਤਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਵਦਤਿ। ''ਏਤਾਯਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ ਵਿਰਤਿਯਾ। ਸਾ ਪਨ ਕਤ੍ਤੁਨਾ ਚ ਕ੍ਰਿਯਾਯ ਚ ਸਹਭਾਵਿਨੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਾਨ ਕ੍ਰਿਯਂ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਸਾਧੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਕਰਣ ਸਾਧਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਕਰਣਤ੍ਥੇਵਾਕਰਣ ਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ। ਬਹੂਸੁਜਵਨਵਾਰੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇਸੁ ਪੁਰਿਮ ਪੁਰਿਮ ਜਵਨਵਾਰਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ ਪਚ੍ਛਿਮ ਪਚ੍ਛਿਮ ਜਵਨਵਾਰਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਮਾਦਾਨ ਕ੍ਰਿਯਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਸਾ ਪਨ ਤਾਯ ਕ੍ਰਿਯਾਯ ਅਸਹਭਾਵਿਤ੍ਤਾ ਕਰਣਲਕ੍ਖਣਂ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਹੇਤੁ ਲਕ੍ਖਣੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਹੇਤੁ ਅਤ੍ਥੇਵਾ ਕਰਣਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਤਿ ਪਦਂ ਪਨ ਕਿਤਸਾਧਨ ਪਦਤ੍ਤਾਕਰਣਤ੍ਥੇ ਏਵਸਿਦ੍ਧਂ। ਨ ਹਿ ਅਕਾਰਕ ਭੂਤੋ ਹੇਤੁ ਅਤ੍ਥੋ ਸਾਧਨਂ ਨਾਮ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ''ਸਮਾਦਾਨ ਵਚਨਾਨੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨਿ ਸਮਾਦਾਨ ਵਚਨਾਨਿ। ''ਤਤੋ''ਤਿ ਤਤੋਪਰਂ। ''ਤੇਸਂ''ਤਿ ਤੇ ਸਂਵਦਮਾਨਾਨਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਤਿ ਵਚਨੇ ਵਚੀਭੇਦਵਾਚਂ ਪਧਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਰਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦ ਵਿਰਤਿਭੂਤਾਯ ਪਨ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਯ ਵਚੀਭੇਦੇਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਵਿਰਤਿ ਕਿਚ੍ਚ ਮੇਵਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਅਪਿਚਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਵਿਸੇਸਨ ਹੇਤੁ ਪਦਮੇਤਂ।

੧੧੨-੧੧੩. ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇਪਿ ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੇਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ।

੧੧੪. ''ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ''ਤਿ ਪਾਣਾਤਿ ਪਾਤਾਦਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਂ। ਸਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਰਮ੍ਮਣਾਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤ ਵਸੇਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸਧਰਮਾਨਤ੍ਤਾ। ''ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਪਾਣਾਤਿ ਪਾਤਾਪਟਿਵਿਰਮਾਧੀਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸਯਾ ਸਮਾਦਾਨਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਵਿਰਤਿ। ''ਸਾ ਪਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਰਮ੍ਮਣਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਥਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਰਮ੍ਮਣਾ ਹੋਤੀਤਿ। ਪਾਣਾਤਿ ਪਾਤਾਪਟਿਵਿਰਮਾਧੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਾਣਸਦ੍ਦਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਪਾਣੋ''ਤਿ

ਵੋਹਾਰਤੋ ਸਤ੍ਤੋ। ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਸੋ ਚ ਸਤ੍ਤੋ ਤਬ੍ਬਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਲੋਕੇ ਸਬ੍ਬਕਾਲਮ੍ਪਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਏਵਰੂਪਂ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਸਾਮਞ੍ਞਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਰਮ੍ਮਣਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾ ਪਟਿਵਿਰਮਾਧੀਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ''ਅਨਾਗਤਾ ਰਮ੍ਮਣਾਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਦਿਵਸਂ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਧਰਮਾਨ ਸਤ੍ਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਮਾਨਸਤ੍ਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਪਾਣਵਚਨੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਮੇਵ। ਪਾਣੁਪੇਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਪਿ ਚ ਅਨਾਗਤਕਾਲਿਕਮ੍ਪਿ ਸਮਾਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਯੇਵ। ਅਹਂ ਅਸੁਕਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵਜੀਵਮ੍ਪਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵਿਰਮਾਧੀਤਿਆਦਿ। ਏਵਂ ਸਮਾਦਾਨ ਵਿਰਤਿ ਅਨਾਗਤਾ ਰਮ੍ਮਣਾਪਿ ਹੋਤੀਤਿ। ''ਪਚ੍ਚਯਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਤਂ ਤਂ ਕਿਲੇਸਾਨੁਸਯ ਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

੧੧੫-੧੧੬. ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਦ੍ਵਯੇ। ਅਪਿਚਾਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਕਲਿਸਮ੍ਭਵੇਭਵੇ''ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਭੂਤੇ ਸਂਸਾਰਭਵੇ। ''ਪਾਪੇਕਲਿ ਪਰਾਜਯੇ''ਤਿ ਕਲਿਸਦ੍ਦੋ ਪਾਪੇ ਚ ਪਰਾਜਯੇ ਚ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਤ੍ਤੇਹਿ ਕਲਿਂ ਅਵਨ੍ਤਿ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਕਰੁਣਾ। ਸਤ੍ਤੇਹੀਤਿ ਚ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਯੋਗੇ ਇਚ੍ਛਿਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਪਾਦਾਨ ਵਚਨਂ। ਯਥਾ-ਕਾਕੇ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲਾ-ਤਿ। ਸਤ੍ਤੇਵਾ ਕਲਿਤੋ ਅਵਨ੍ਤਿ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਕਰੁਣਾ। ਕਲਿਤੋਤਿ ਚ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥ ਯੋਗੇ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਪਾਦਾਨਵਚਨਂ। ਯਥਾ-ਪਾਪਾਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਵਾਰਯੇਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤੇ ਪਵਤ੍ਤਾਪਿ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਤਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਵਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ।

੧੧੭. ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ।

ਸੋਭਣਰਾਸਿਮ੍ਹਿਅਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧੮. ਏਤਂ ਪਰਿਮਾਣਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਂ। ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਨ੍ਤੇਨ-ਫਸ੍ਸੋ, ਵੇਦਨਾ, ਸਞ੍ਞਾ,ਤਿਆਦਿਵਚਨਕ੍ਕਮੇਨ। ''ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਸੂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ-ਕਤਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ-ਤਿਆਦੀਸੁ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕ ਸਮੂਹੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਏਵ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਸੂਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ। ''ਸਬ੍ਬਦੁਬ੍ਬਲਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਦੁਬ੍ਬਲਤਰਤ੍ਤਾ। ''ਭਾਵਨਾ ਬਲੇਨਾ''ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕ ਵਿਰਾਗਸਤ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤੇਨ ਉਪਚਾਰ ਭਾਵਨਾ ਬਲੇਨ, ਵੁਟ੍ਠਾਨ ਗਾਮਿਨਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਭਾਵਨਾ ਬਲੇਨ ਚ। ''ਬਲਨਾਯਕਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਬਲ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨਾਯਕਤ੍ਤਾ, ਜੇਟ੍ਠਕਤ੍ਤਾ।

੧੧੯. ਅਕੁਸਲ ਚੇਤਸਿਕੇਸੁ। ''ਪਚ੍ਛਿਮਂ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਦ੍ਵਾਦਸਾ ਕੁਸਲ ਚਿਤ੍ਤੇਸੂਤਿ ਵਚਨਂ। ''ਪੁਰਿਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਾ ਕੁਸਲ ਸਾਧਾਰਣਾ ਨਾਮਾਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ। ''ਸਮਤ੍ਥਨ ਵਚਨਂ''ਤਿ-ਕਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲ ਸਾਧਾਰਣਾ ਨਾਮਾਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ। ਲ। ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਾ ਕੁਸਲ ਸਾਧਾਰਣਾ ਨਾਮਾ-ਤਿ ਏਵਂ ਸਾਧਨ ਵਚਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਵਿਨਾਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਤੇਸੁ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਵਿਨਾ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਨ ਹਿਤਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਤੇਹੀ''ਤਿ ਪਾਪੇਹਿ। ਸਬ੍ਬ ਪਾਪ ਧਮ੍ਮਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤਥਾ ਤਥਾ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚੋ ਧੁਵੋ ਸਸ੍ਸਤੋਤਿਆਦਿਨਾ ਆਮਸਤਿ। ਮਾਨੇ ਅਹਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸੇਯ੍ਯੋ ਸਦਿਸੋਤਿਆਦਿਨਾ ਵਾ ਆਮਸਤਿ। ਏਵਂ ਤਥਾ ਤਥਾ ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ। ''ਤੇਸੂ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨੇਸੁ। ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਦਿਟ੍ਠਿ ਪਰਾਮਸਨ੍ਤੀ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਤਂ ਗਹਿਤਾਕਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਅਹਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਕਾਰਂ। ਸਕ੍ਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿ ਏਵ ਗਤਿ ਯੇਸਂ ਤੇ ਦਿਟ੍ਠਿ ਗਤਿਕਾ। ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤ ਸਕ੍ਕਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਕਾ। ''ਅਹਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਾਨੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ''ਨ ਹਿ ਮਾਨਸ੍ਸ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਯਥਾ ਮਾਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਗ੍ਗਹਣੇ ਬ੍ਯਾਪਾਰੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਤਥਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਗ੍ਗਹਣੇ ਬ੍ਯਾਪਾਰੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਗ੍ਗਹਣਂ ਨਾਮ ਪਰੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸੇਯ੍ਯਾਦਿਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁਪਗ੍ਗਹਣਂ। ''ਨ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਯਥਾ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਯਾਥਾਵਪਕ੍ਖਪਰਿਕਪ੍ਪਨੇ ਬ੍ਯਾਪਾਰੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਯਾਥਾਵਪਕ੍ਖੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਾ ਸਸ੍ਸਤੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਤਿਆਦਿ। ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ

ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਸੁ ਲਗ੍ਗਨਲੋਭਸਮੁਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਲੋਭਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਸਿਯਾਤਿ ਚੋਦਨਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ''ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਤਾਸਂ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

੧੨੦. ਸੋਭਣਚੇਤਸਿਕੇਸੁ। ''ਤੀਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ''ਤਿ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਚ। ''ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਚ੍ਛਤੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਰਿਵਾ ਰਮਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸਤਿ ਪੀ''ਤਿ ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨਿਕ ਮਗ੍ਗਾਦੀਸੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇ ਅਸਨ੍ਤੇਪਿ। ''ਸੀਲਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਨਾ''ਤਿ 'ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ, ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ, ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵੋ,ਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ। ਸਮ੍ਮਾ ਵਾਯਾਮੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀ,ਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਨਾਮ। ਇਮੇਸੁ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ। ''ਏਕੋ ਏਕਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਸਾਧੇਤੀ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾ ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਸਾਧੇਤਿ। ਸਮ੍ਮਾ ਆਜੀਵਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਸਾਧੇਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਨ੍ਤੋ ਚ ਸਮ੍ਮਾਵਾਚਾਯ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਸਾਧੇਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ''ਸੀਲੇਸੁ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਤਾ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਸੀਲਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਰਿਤਾ ਵਸੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਮੁਸਾਵਾਦ ਵਿਰਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦਮੇਵ ਪਜਹਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਨ ਇਤਰਾਨਿ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾਦੀਨੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ। ਮੁਸਾਵਾਦਵਿਰਤਿ ਨਾਮ ਕੁਸਲ ਧਮ੍ਮੋ ਹੋਤਿ। ਕੁਸਲ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋ। ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਕੁਸਲਾਨਿ ਪਜਹਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਅਥ ਚ ਪਨ ਮੁਸਾਵਾਦ ਵਿਰਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦਮੇਵ ਪਜਹਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨ ਇਤਰਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਥਮਿਦਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਪਜਹਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਇਦਂ ਪਞ੍ਚਸੁ ਪਹਾਨੇਸੁ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨ ਵਚਨਂ। ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਨ੍ਤਿ ਚ ਤੇਨ ਤੇਨ ਕੁਸਲਙ੍ਗੇਨ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਂ ਨਾਮ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਇਧ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਮਾਮੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਪਾਣਾਤਿ ਪਾਤਵਿਰਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕੁਸਲਙ੍ਗੇਨ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਕੁਸਲਙ੍ਗਂ ਪਜਹਤਿ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨ ਵਿਰਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕੁਸਲਙ੍ਗੇਨ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਕੁਸਲਙ੍ਗਂ ਪਜਹਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਕੁਸਲਾਨਿ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਨੋਕਾਸਤ੍ਤਾ ਏਵ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਹਾਨਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਤਾਨਿ ਅਕੁਸਲਾਨਿ ਏਵ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਥਖੋ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਕੁਸਲ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਾਨਿ ਅਨੋਕਾ ਸਤ੍ਤਾ ਏਵ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਨ ਪਹਾਨਤ੍ਤਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਾਦਿ ਵਸੇਨ ਪਨ ਪਹਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਧ ਪਜਹਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ-ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨਂ ਨਾਮ ਸੁਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ। ਮੁਸਾਵਾਦ ਵਿਰਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦਮੇਵ ਪਜਹਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਨ ਇਤਰਾਨੀਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀਤਿ। ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਾਯਙ੍ਗਚੋਪਨਤ੍ਥਾਯ ਵਾਚਙ੍ਗਚੋਪਨਤ੍ਥਾਯ ਚ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਕਾਯਵਚੀਚੋ ਪਨ ਭਾਗਿਯਾਨਿ ਨਾਮ। ਕਾਮਾਵਚਰ ਕੁਸਲੇਸ੍ਵੇਵ ਵਿਰਤਿਯੋ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ''ਕਾਮਾਵਚਰ ਕੁਸਲੇਸੁ ਪੀ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। ਕਾਮਭੂਮਿਯਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਏਵ ਕਾਮਾਵਚਰ ਕੁਸਲੇਸੁ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਿਵਿਧ ਕੁਹਨਵਤ੍ਥੂਨਿ ਚ ਵਿਰਮਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੂਟ੍ਠਾਨੇਠਿਤਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕੁਹਨਂ ਨਾਮ ਵਿਮ੍ਹਾਪਨਂ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰ ਸਿਲੋਕਤ੍ਥਾਯ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਨਾਨਾਮਾਯਾਸਾਠੇਯ੍ਯ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਰਿਯਬ੍ਭੁਤ ਭਾਵਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਤਿਵਿਧਂ 'ਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਟਿਸੇਵਨਕੁਹਨਞ੍ਚ, ਸਾਮਨ੍ਤਜਪ੍ਪਨ ਕੁਹਨਞ੍ਚ, ਇਰਿਯਾ ਪਥਸਣ੍ਠਾ ਪਨ ਕੁਹਨਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਮਹਿਚ੍ਛੋਯੇਵ ਸਮਾਨੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਆਦਿਤੋ ਆਗਤਾ ਗਤੇ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਬਹੁਂ ਬਹੁਂ ਆਗਤੇ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਟਿਸੇਵਨ ਕੁਹਨਂ ਨਾਮ। ਪਾਪਿਚ੍ਛੋਯੇਵ ਸਮਾਨੋ ਅਯਂ ਝਾਨਲਾਭੀਤਿ ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਲਾਭੀਤਿ ਵਾ ਅਰਹਾਤਿ ਵਾ ਜਨੋ ਮਂ ਸਮ੍ਭਾਵੇਤੂਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਨਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤੇ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਞ੍ਚੇਤਿ। ਇਦਂ ਸਾਮਨ੍ਤਜਪ੍ਪਨ ਕੁਹਨਂ ਨਾਮ। ਪਾਪਿਚ੍ਛੋਯੇਵ ਸਮਾਨੋ ਅਯਂ ਸਨ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿ ਸਮਾਹਿਤੋ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋਤਿ ਜਨੋ ਮਂ ਸਮ੍ਭਾਵੇਤੂਤਿ ਸਮ੍ਭਾਵਨਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਇਰਿਯਾ ਪਥ ਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਨਾਨਾਵਞ੍ਚਨਂ ਕਰੋਤਿ। ਇਦਂ ਇਰਿਯਾ ਪਥ ਸਣ੍ਠਾਪਨ ਕੁਹਨਂ ਨਾਮ। ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੂਨੀ''ਤਿ ਸੁਰਾ ਪਾਨ ਵਿਕਾਲ ਭੋਜਨ ਨਚ੍ਚਗੀਤਵਾਦਿਤ ਦਸ੍ਸਨ ਸਵਨਾਦੀਨਿ। ਸੁਰਾਮੇਰਯਪਾਨਾ ਵਿਰਮਾਧੀਤਿ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਰਾਮੇਰਯਪਾਨ ਚੇਤਨਾ ਵਿਰਮਿਤਬ੍ਬ ਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ। ਵਿਕਾਲ ਭੋਜਨਾ ਵਿਰਮਾਮੀਤਿ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਕਾਲੇ ਯਾਵਕਾਲਿਕ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ ਚੇਤਨਾ ਵਿਰਮਿਤਬ੍ਬ

ਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ। ‘ਸਬ੍ਬਥਾਪੀ,ਤਿ ਚ ‘ਨਿਯਤਾ’ਤਿ ਚ ‘ਏਕਤੋ ਵਾ’ਤਿ ਚ ਤੀਣਿ ਵਿਸੇਸਨਾਨਿ। ਲੋਕਿਯੇਸੁ ਪਨ ‘ਕਦਾਚੀ’ਤਿ ਚ ‘ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ’ਤਿ ਚ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਵਿਸੇਸਨਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇਸੁ ‘ਸਬ੍ਬਥਾਪੀ’ਤਿ ਇਦੰ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨ ਦਸ੍ਸਨੰ ਲੋਕਿਯੇਸੁਪਿ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤੰ ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨ ਦਸ੍ਸਨੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਏਕੇਕ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨੇ ਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੧੨੧. ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਸੁ। ‘‘ਵਿਭਙ੍ਗੇ’’ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾ ਵਿਭਙ੍ਗੇ। ‘‘ਕਾਰੁਞ੍ਞਪ੍ਪਕਤਿਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਕਾਰੁਞ੍ਞਸਭਾਵਸ੍ਸ। ‘‘ਅਨਿਸ੍ਸੁਕਿਨੋ’’ਤਿ ਇਸ੍ਸਾਧਮ੍ਮਰਹਿਤਸ੍ਸ। ਥਾਮਗਤਾ ਕਰੁਣਾ ਦੋਸ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤੰ ਵਿਹਿੰਸਂ ਪਜਹਤਿ। ਥਾਮਗਤਾ ਮੁਦਿਤਾ ਦੋਸਸਮੁਟ੍ਠਿਤੰ ਅਰਤਿੰ ਪਜਹਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਵਿਹਿੰਸਾ ਅਰਤੀਨੰ ਨਿਸ੍ਸਰਣ ਭੂਤਾ’’ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਰਤਿ ਨਾਮ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇਸੁ ਚ ਭਾਵਨਾ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾ। ਦੋਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣੇ ਸਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਨਿਸ੍ਸਰਣਮ੍ਪਿ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ। ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਚ ਨਾਮ ਪਟਿਪਕ੍ਖ ਧਮ੍ਮ ਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਪਿ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਸੁ ਨਿਚ੍ਚੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ‘‘ਦੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਞ੍ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਪਿ ਸਹ ਵਿਰੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸਹਗਤ ਕਾਮਾਵਚਰ ਕੁਸਲ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਕਰੁਣਾ ਮੁਦਿਤਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਾਲੇਪਿ ਹਿ ਇਮੇਸਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਏਵਾ-ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਾਯ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਪਿ ਸਹ ਵਿਰੁਦ੍ਧੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ। ‘‘ਪਟਿਕੂਲਾ ਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਪਨ...ਪੇ॰... ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਪਟਿਕੂਲਾ ਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਨਾਮ ਸੋਮਨਸ੍ਸੇਨ ਦੂਰੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਖਿਤ ਸਤ੍ਤਾ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਅਸੁਭ ਭਾਵਨਾ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਕਰੁਣਾ ਭਾਵਨਾ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਆਦਿਤੋ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸਹਗਤਾ ਨੇਵਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ‘‘ਸਾਹਿਵੇਦਨੁਪੇਕ੍ਖਾ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰ ਵੇਦਨੁਪੇਕ੍ਖਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ, ‘‘ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਸ੍ਸ ਪੀ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ। ਸਜ੍ਝਾਯਨੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਮ੍ਮਸਨੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਇਤਿ ਤਸ੍ਮਾ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ ‘‘ਤੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਨੁ ਤਮ੍ਪਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸਹਗਤ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਕਰੁਣਾ ਮੁਦਿਤਾਨੰ ਸਮ੍ਭਵਂ ਸਾਧੇਤਿ ਯੇਵਾਤਿ। ਸਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਤਿਯੇਵ। ਤੇਨ ਪਨ ਪਰਿਚਯ ਵਸੇਨ ਤੇਸੁ ਤਾਸਂ ਸਮ੍ਭਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਇਧ ਪਨ ‘‘ਏਤ੍ਥ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ‘‘ਪਟਿਕੂਲਾ ਰਮ੍ਮਣੇਸੂ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਪਰਿਚਯੇਨ ਵਿਨਾ ਪਕਤਿਯਾ ਤਾਸਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾਯ ਏਵ ਸਹ ਪਵਤ੍ਤਿ ਬਹੁਲਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ। ‘‘ਯੋਗਕਮ੍ਮ ਬਲੇਨਾ’’ਤਿ ਯੁਞ੍ਜਨ ਵੀਰਿਯ ਕਮ੍ਮ ਬਲੇਨ।

੧੨੨. ਚੇਤੋ ਯੁਤ੍ਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤ ਚੇਤਸਿਕਾਨੰ। ‘‘ਏਤ੍ਥ ਚਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ ‘ਕਦਾਚਿ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ, ਕਦਾਚਿ ਨਾਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜਾਯਨ੍ਤੀ’ਤਿ। ਉਪਰਿ ਚ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾ ਵਿਰਤਿਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਮੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ’ਤਿ। ਇਸ੍ਸਾਦੀਨਞ੍ਚ ਨਾਨਾ ਕਦਾਚਿ ਯੋਗੋ ਉਪਰਿ ‘ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛੇਰ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚੇਕਮੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨੀ’ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਮਾਨਥਿਨ ਮਿਦ੍ਧਾਨੰ ਪਨ ਨਾਨਾ ਕਦਾਚਿ ਯੋਗੋ ਇਧ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਕਦਾਚੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥੰ ਵਿਵਰਤਿ ‘‘ਤੇਸਂ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ‘‘ਤੇਸਂ’’ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨੰ। ‘‘ਨਿਦ੍ਦਾਭਿਭੂਤ ਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨ ਵਚਨਮੇਤੰ। ਤੇਨ ਕੋਸਜ੍ਜਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਗਹਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ‘‘ਅਕਮ੍ਮਞ੍ਞਤਾਯਾ’’ਤਿ ਅਕਮ੍ਮਞ੍ਞਭਾਵੇਨ। ਤੇਹਿ ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੇਹਿ। ਤੇਨ ਚ ਮਾਨੇਨ। ਕਿਚ੍ਚ ਵਿਰੋਧੇ ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣ ਵਿਰੋਧੇ ਵਾ ਨਾਨਾਭਾਵੋ। ਅਵਿਰੋਧੇ ਸਹਭਾਵੋ।

੧੨੩. ‘‘ਯੋਗਟ੍ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ ਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬਚਿਤ੍ਤ ਸਾਧਾਰਣਾ ਤਾਵ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਏਕੂਨਨਵੁਤਿਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ, ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਞਾ ਸਚਿਤ੍ਤੇਸੁਤਿਆਦਿਨਾ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨ ਭੂਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਗਣਨਸਙ੍ਖ੍ਯਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ। ‘‘ਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮਰਾਸਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ ਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰੇ ਛਤ੍ਤਿਂਸ, ਮਹਗ੍ਗਤੇ ਪਞ੍ਚਤਿਂਸਾਤਿਆਦਿਨਾ ਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮਰਾਸੀਨੰ ਗਣਨ ਸਙ੍ਖ੍ਯਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦ ਵਸੇਨ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ। ‘‘ਪਾਲ਼ਿਯਂ’’ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਣਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ। ‘‘ਤੇਸਂ ਨਯਾਨੰ’’ਤਿ ਚਤੁਕ੍ਕ ਪਞ੍ਚਕ ਨਯਾਨੰ।

੧੨੪. ‘‘ਕਾਯਵਚੀ ਵਿਸੋਧਨ ਕਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਵਚੀਦ੍ਵਾਰ ਸੋਧਨ ਕਿਚ੍ਚਾ।

੧੨੫. ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਵਿਰਤੀਨਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਵਿਪਾਕੇਸੁਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ‘‘ਇਦਞ੍ਚ...ਪੇ॰... ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ। ਤਾਸਂ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਨਂ। ਤੇਸੁ ਮਹਾਵਿਪਾਕੇਸੁ। ਸਤ੍ਤਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਕੁਸਲੇਨ। ‘‘ਵਿਕਪ੍ਪ ਰਹਿਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਿਵਿਧਾਕਾਰ ਚਿਨ੍ਤਨ ਰਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਪ੍ਪਨਾਪਤ੍ਤ ਕਮ੍ਮ ਵਿਸੇਸੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਨਾਪਤ੍ਤਕਮ੍ਮ ਵਿਸੇਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਾਨਿ ਨਾਮ ਪਥਵੀਕਸਿਣ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਿ। ‘‘ਅਪਿ ਚਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ, ਕਾਮਵਿਪਾਕਾਨਿ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਆਲਮ੍ਬੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸਙ੍ਗਹਨਯਭੇਦਕਾਰਕਾ’’ਤਿ ਪਥ ਮਜ੍ਝਾਨਿਕ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਛਤ੍ਤਿਂਸ। ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨਿਕ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚਤਿਂਸਾਤਿਆਦਿਨਾ ਸਙ੍ਗਹਨਯਭੇਦਸ੍ਸ ਕਾਰਕਾ।

੧੨੬. ‘‘ਏਤ੍ਥ ਚਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ‘‘ਪਞ੍ਚਸੁ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕੇਸੂ’’ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। ਤਥਾ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕੇਸੂਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

੧੨੮. ‘‘ਭੂਮਿ ਜਾਤਿ ਸਮ੍ਪਯੋਗਾਦਿਭੇਦੇਨਾ’’ਤਿ ਫਸ੍ਸੋਤਾਵ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰੋ, ਰੂਪਾਵਚਰੋ, ਅਰੂਪਾਵਚਰੋ ਚਾਤਿ। ਅਯਂ ਭੂਮਿਭੇਦੋ।

ਦ੍ਵਾਦਸਾਕੁਸਲਾ ਫਸ੍ਸਾ, ਕੁਸਲਾ ਏਕਵੀਸਤਿ।
ਛਤ੍ਤਿਂਸੇਵ ਵਿਪਾਕਾ ਚ, ਵੀਸਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਮਤਾ॥

ਇਤਿ ਅਯਂ ਜਾਤਿਭੇਦੋ। ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਸਹਗਤੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ, ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕੋ ਚ, ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕੋ ਚਾਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਪਯੋਗਾਦਿਭੇਦੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਂ ਭੇਦ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਭੇਦੇਨ ਸਮਂ ਭੇਦਂ। ਏਕੂਨਨ ਵੁਤਿਯਾ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਵਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਚੇਤਸਿਕਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਦੋਸੋ, ਇਸ੍ਸਾ, ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ, ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦ੍ਵੀਸੁ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਾ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਪਞ੍ਚਾਤਿਆਦਿਨਾ ਸਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਚੇਤਸਿਕਸਙ੍ਗਹਦੀਪਨਿਯਾਅਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਪਕਿਣ੍ਣਕਸਙ੍ਗਹਅਨੁਦੀਪਨਾ

੧੨੯. ਪਕਿਣ੍ਣਕਸਙ੍ਗਹੇ । ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਚਿਤ੍ਤ ਚੇਤਸਿਕਾਨਂ। ‘‘ਤੇਪਞ੍ਞਾਸਾ’’ਤਿ ਤੇਪਞ੍ਞਾਸਵਿਧਾ। ‘‘ਭਾਵੋ’’ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਕਿਰਿਯਾ। ਯੋ ਲਕ੍ਖਣ ਰਸਾਦੀਸੁ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਧਮ੍ਮਾਨਂ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਪਾਠਸੇਸ ਪਦਂ। ਏਤੇਨ ‘ਵੇਦਨਾ ਭੇਦੇਨ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ’ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਵੇਦਨਾ ਭੇਦੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ’’ਤਿ, ਕਥਂ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਆਹ ‘‘ਵੇਦਨਾ ਭੇਦੇਨ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹੋ’’ਤਿਆਦਿ। ‘‘ਤੇਸਂ ਦਾਨਿ ਯਥਾਰਹਂ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਤੇਸਂ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨਂ, ਸਙ੍ਗਹੋ ਨਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਤੇਨ ਅਯਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਚਿਤ੍ਤ ਚੇਤਸਿਕਾਨਂ ਏਵ ਸਙ੍ਗਹੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ਵੇਦਨਾ ਹੇਤੁਤੋ। ਲ। ਲਮ੍ਬਣਵਤ੍ਥੁਤੋ ਸਙ੍ਗਹੋ ਨਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਤੇਨ ਉਪਰਿ ਵੇਦਨਾ ਸਙ੍ਗਹੋਤਿਆਦੀਸੁ ਵੇਦਨਾਤੋ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਨਾ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਲ। ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵਤ੍ਥੁ ਸਙ੍ਗਹੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਵੇਦਨਾਤੋਤਿਆਦੀਸੁ ਚ ਵੇਦਨਾ ਭੇਦਤੋਤਿਆਦਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਛਨ੍ਨਂ ਪਕਿਣ੍ਣਕਸਙ੍ਗਹਾਨਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਵੇਦਨਾ ਭੇਦੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਆਦਿਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਸਙ੍ਗਹੋ ਨਾਮ ਨਿਯਜਤੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਨੀਤੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਨਿਯਜਤੇ’’ਤਿ ਚ ਪਵਤ੍ਤੀਯਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਨੁ ਤੇਸਂ ‘‘ਸਙ੍ਗਹੋ ਨਾਮ ਨਿਯਜਤੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਚਿਤ੍ਤ ਚੇਤਸਿਕੇਹਿ ਏਵ ਅਯਂ ਸਙ੍ਗਹੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਨ। ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨੀਤੇ ਚੇਤਸਿਕੇਹਿ ਵਿਸੁਂ ਨੇਤਬ੍ਬ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਸਿਦ੍ਧੇ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੩੦. ਵੇਦਨਾ ਸਙ੍ਗਹੇ। ਵੇਦਨਾ ਭੇਦਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਇਮਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਨਿਸ੍ਸਯ ਧਮ੍ਮ ਪਰਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਸਂਯੁਤ੍ਤਕੇ’’ਤਿ ਵੇਦਨਾ ਸਂਯੁਤ੍ਤਕੇ। ‘‘ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਰਸਂ ਅਨੁਭੋਨ੍ਤਿ। ‘‘ਤੇ’’ਤਿ ਤੇਜਨਾ। ‘‘ਤਂ’’ਤਿ ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ। ‘‘ਸਾਤਤੋ’’ਤਿ ਸੁਖਾਕਾਰਤੋ। ‘‘ਅਸ੍ਸਾਤਤੋ’’ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾ ਕਾਰਤੋ । ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੋਪਕਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੇਦਨਾ ਅਨੁਭਵਨ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਤਿਵਿਧਾ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਦ੍ਵੇ’’ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵੇਦਨਾਯੋ। ਉਪੇਕ੍ਖਂ ਸੁਖੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵਸੇਨ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵੇਦਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਸਨ੍ਤਸ੍ਮਿਂ ਏਸਾ ਪਣੀਤੇ ਸੁਖੇ’’ਤਿ ਞਾਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਅਦੁਕ੍ਖਮ ਸੁਖਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਞ੍ਚ ਭੇਦਾਦੀਸੁ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਵੇਦਨਾ ਸਂਯੁਤ੍ਤੇ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਵੇਦਯਿਤਨ੍ਤਿ ਚ ਵੇਦਨਾਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ। ‘‘ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਿਂ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਵੇਦਯਿਤਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਿਂ ਏਵ ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ। ਸਙ੍ਖਾਰ ਦੁਕ੍ਖਤਂ ਆਨਨ੍ਦ ਮਯਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਾਸਿਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰ ਵਿਪਰਿਣਾਮਤਞ੍ਚ, ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵੇਦਯਿਤਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਮਿਂਤਿ ਪਾਲ਼ਿ। ‘‘ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਭੇਦਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਸਹਗਤਂ, ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤਂ, ਦੋਮਨਸ੍ਸ ਸਹਗਤਂ, ਸੁਖਸਹਗਤਂ, ਦੁਕ੍ਖ ਸਹਗਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਭੇਦਵਸੇਨ। ‘‘ਯੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ‘‘ਤੇਸਂ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮਾਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਯਿਕ ਸੁਖ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਚੇਤਸਿਕ ਸੁਖ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਾ। ਏਵਂ ਇਸ੍ਸਰਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾਨਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਦੁਵਿਧਤ੍ਤਾ ਅਨੁਭਵਨ ਭੇਦੇ ਤੀਸੁ ਵੇਦਨਾਸੁ ਏਕਂ ਸੁਖ ਵੇਦਨਂ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸੁਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵਨਯੋ। ‘‘ਅਪਿ ਚਾ’’ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਤੇਪੀ’’ਤਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਪਿ ਧਮ੍ਮਾ। ਚਕ੍ਖਾਦਿ ਪਸਾਦਕਾਯਾ ਨਾਮ ਚਕ੍ਖੁ ਸੋਤ ਘਾਨ ਜਿਵ੍ਹਾ ਪਸਾਦਕਾਯਾ। ਤੇਸੁ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਨਾਮ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾਦਯੋ। ‘‘ਸਬ੍ਭਾਵਾ’’ਤਿ ਸਨ੍ਤਭਾਵਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨ ਭਾਵਤੋ ਦੁਵਿਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਏਕ ਰਸਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਏਕਰਸਤ੍ਤਾ। ‘‘ਇਤਰਾਨੀ’’ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਦੋਮਨਸ੍ਸ ਉਪੇਕ੍ਖਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

੧੩੧. ਹੇਤੁਸਙ੍ਗਹੇ। ‘‘ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵਸਾਧਨਂ’’ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀਤਿ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ ਭਾਵਸਾਧਨਂ ਹੇਤੁ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਇਮੇਪਿ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਇਮੇਪਿ ਛ ਹੇਤੁ ਧਮ੍ਮਾ। ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਤੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ, ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤ ਭਾਵਸਾਧਨਂ ਹੇਤੁਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਅਪਰੇ ਪਨਾ’’ਤਿ ਪਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠ ਕਥਾਯਂ ਆਗਤੋ ਰੇਵਤਤ੍ਥੇਰ ਵਾਦੋ। ‘‘ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਕੁਸਲਾਦਿ ਭਾਵਸਾਧਨਂ’’ਤਿ ਸਹਜਾਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਕੁਸਲਭਾਵਸਾਧਨਂ ਅਕੁਸਲਭਾਵਸਾਧਨਂ ਅਬ੍ਯਾਕਤਭਾਵਸਾਧਨਂ। ‘‘ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ’’ਤਿਆਦਿ ਤਂ ਵਾਦਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਂ। ‘‘ਯੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਮੋਹਮੂਲ ਚਿਤ੍ਤ ਦ੍ਵਯੇ ਮੋਹੋ ਚ ਅਹੇਤੁਕ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦ ਰੂਪ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਚ। ‘‘ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਸਹਜਾਤ ਹੇਤੁਨੋ ਅਭਾਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮੋਹਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲ ਭਾਵੋ, ਇਤਰੇ ਸਞ੍ਚ ਅਬ੍ਯਾਕਤ ਭਾਵੋ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ।

ਇਦਂ ਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ। ਹੇਤੁ ਨਾਮ ਸਹਜਾਤ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਕੁਸਲਾਦਿਭਾਵਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਵੁੱਤਂ। ਏਵਂ ਸਤਿ, ਸੋ ਮੋਹੋ ਸਮ੍ਪਯੁੱਤ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਕੁਸਲ ਭਾਵਂ ਸਾਧੇਯ੍ਯ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਅਕੁਸਲ ਭਾਵਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤੋ ਸਹਜਾਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਹੇਤੁ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਭਾਵੋ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਤਥਾ ਅਹੇਤੁਕ ਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦ ਰੂਪ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਞ੍ਚ ਅਬ੍ਯਾਕਤਭਾਵਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤੋ ਕੋਚਿ ਸਹਜਾਤੋ ਹੇਤੁ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤ ਭਾਵੋ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਨ ਚ ਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਥੇਰਵਾਦੋ ਨ ਯੁੱਤੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ। ਸੋਚ ਮੋਹੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਅਕੁਸਲੋ ਹੋਤਿ। ਤਾਨਿ ਚ ਅਹੇਤੁਕ ਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦਰੂਪ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ, ਯਥਾ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ। ਤਥਾ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਏਵ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਨ ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਯੇਨਕਾਰਣੇਨ ਤੇ ਏਵ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਅਕੁਸਲਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਨ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲਾ ਬ੍ਯਾਕਤਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਹੇਤੂਹਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਾਦਿ ਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਹੇਤੂਹਿ ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਥੇਰਵਾਦੋ ਨ ਯੁੱਤੋ ਯੇਵਾਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਥੇਰਵਾਦੇ ਏਤ੍ਤਕੋ ਦੋਸੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਦੋਸੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਯਾਨਿ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਚੇ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਕੁਸਲਾਦਿ ਭਾਵੋ ਸਹਜਾਤ ਹੇਤੁਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਸਿਯਾ। ਏਵਂ ਸਤਿ, ਹੇਤੁ ਪੱਚਯੇ ਕੁਸਲ ਹੇਤੁਤੋ ਲਦ੍ਧ ਪੱਚਯਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਕੁਸਲਾਨਿ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ। ਅਕੁਸਲ ਹੇਤੁਤੋ ਲਦ੍ਧ ਪੱਚਯਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਅਕੁਸਲਾਨਿ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ । ਨ ਚ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਵਾਦੋ ਅਯੁੱਤੋ ਯੇਵਾਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਪੁਨ ਤਂ ਥੇਰਵਾਦਂ ਪੱਗਹੇਤੁਂ ''ਯਥਾਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿ ਚਤੁਸ੍ਸੱਚ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਮੁਯ੍ਹਨਕਿਰਿਯਾ ਨਾਮ ਅਨ੍ਧਕਾਰ ਕਿਰਿਯਾ। ਧਮ੍ਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਨਾਮ ਦਾਨਂ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਸੀਲਂ ਪੂਰੇਤੁਕਾਮੋ, ਭਾਵਨਂ ਭਾਵੇਤੁਕਾਮੋ ਇੱਚਾਦਿਨਾ ਪਵੱਤੋ ਛਨ੍ਦੋ। ''ਅਕ੍ਖਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਕ੍ਖਮਨਂ, ਅਰੋਚਨਂ, ਅਮਨਾਪੋ। ਪਾਪ ਧਮ੍ਮ ਪਾਪਾ ਰਮ੍ਮਣ ਵਿਰੋਧੋ ਨਾਮ ਕਾਮਰਾਗਟ੍ਠਾਨੀਯੇਹਿ ਸੱਤਵਿਧ ਮੇਥੁਨ ਧਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਪਾਪ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚੇਵ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾ ਰਮ੍ਮਣੇ ਹਿ ਚ ਚਿੱਤਸ੍ਸ ਵਿਰੋਧੋ, ਜੇਗੁੱਚ੍ਛੋ ਪਟਿਕੂਲੋ। ਮੁਯ੍ਹਨਕਿਰਿਯਾ ਪਨ ਏਕਨ੍ਤ ਅਕੁਸਲ ਜਾਤਿਕਾ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਏੱਤਾਵਤਾ ਮੋਹਮੂਲ ਚਿੱਤ ਦ੍ਵਯੇ ਮੋਹੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਅਕੁਸਲੋ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ''ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਤਤ੍ਥ ਦੋਸਾਰੋਪਨਂ ਵਿਧਮਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਅਹੇਤੁਕ ਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦ ਰੂਪ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ''ਯੋਚ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਏਤ੍ਤਕਮੇਵਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਦੁਕ੍ਕਰ ਕਾਰਣਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਅਹੇਤੁਕ ਚਿੱਤਾਨਂ''ਤਿ ਅਹੇਤੁਕ ਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦਾਨਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਏਵ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਏੱਤਾਵਤਾ-ਅਹੇਤੁਕ। ਲ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ-ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ''ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦਿ ਤਤ੍ਥ ਦੋਸਾਰੋਪਨਂ ਅਪਨੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਮੋਹੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਅਕੁਸਲ ਭਾਵੇਨਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਇੱਚ੍ਛਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਏਵਂ ਵੁੱਤਾਨਂ ਇੱਚ੍ਛਾ ਅਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਕੁਸਲ ਭਾਵਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਤਤ੍ਥ ਮੋਹੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਮੁਯ੍ਹਨ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਾਨਿ ਏਵਾ''ਤਿ ਮੁਯ੍ਹਨਕਿਰਿਯਾਯ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਾਨਿ ਏਵ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਸੋ ਲੋਭਾਦੀਨਂ ਅਕੁਸਲਭਾਵਂ ਸਾਧੇਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਲੋਭਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਭਾਵਂ ਸੋ ਏਵ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਅਲੋਭਾਦੀਨਞ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤਂ। ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਨੁਸਯੇਨ ਸਹੇਵ ਸਿਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਤਾਨਿ ਸੱਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾਨੁਸਯੇ ਅਪ੍ਪਹੀਨੇ ਕੁਸਲਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਹੀਨੇ ਕਿਰਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਦਾਨਿ ਲੋਭ ਦੋਸਾਨਂ ਅਲੋਭਾਦੀਨਞ੍ਚ ਹੇਤੁ ਕਿੱਚਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਤਾਨਿ ਪਨ ਲੋਭਾਦੀਨੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤਂ। ਰਜ੍ਜਨ ਦੁਸ੍ਸਨਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਾਨਿ ਰਜ੍ਜਨਾਦਿਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਾਨਿ। ''ਦਿਟ੍ਠਿ ਮਾਨਾਦੀਨੀ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿ ਮਾਨ ਇਸ੍ਸਾ ਮੱਚ੍ਛਰਿਯਾਦੀਨਿ। ਅਰਜ੍ਜਨ ਅਦੁਸ੍ਸਨ ਅਮੁਯ੍ਹਨਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਾਨਿ ਅਰਜ੍ਜਨਾਦਿ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਾਨਿ। ''ਸਦ੍ਧਾਦੀਨੀ''ਤਿ ਸਦ੍ਧਾ ਸਤਿ ਹਿਰਿ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਾਦੀਨਿ। ''ਹੇਤੁਮੁਖੇਨਪੀ''ਤਿ ਅਹੇਤੁਕ ਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦ ਰੂਪ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਂ ਅਬ੍ਯਾਕਤਭਾਵੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਵੁੱਤੋ। ਸਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕ ਕ੍ਰਿਯਾਨਂ ਅਬ੍ਯਾਕਤ ਭਾਵੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿਪਿ ਸਹਜਾਤ ਹੇਤੂਨਂ ਹੇਤੁ ਕਿੱਚੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿਪਿ ਵੱਤੁਂ ਵੱਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਿਭਾਵ ਨਿਪਾਠੋ। ''ਮਗ੍ਗਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਤੇਸਂ ਕੁਸਲਾਦਿ ਭਾਵੋ ਸੇਸਸਮ੍ਪਯੁੱਤ ਹੇਤੁਪ੍ਪਟਿ ਬਦ੍ਧੋ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਪ੍ਪਟਿ ਬਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਹੇਤੁਨਾ ਅਪ੍ਪਟਿ ਬਦ੍ਧੋ। ''ਕੁਸਲਾਦਿਭਾਵੋ''ਤਿ ਕੁਸਲਾਦਿਭਾਵੋ ਸਿਯਾ। ''ਸੋ''ਤਿ ਕੁਸਲਾਦਿਭਾਵੋ। ''ਅਹੇਤੁਕਾਨਂ''ਤਿ ਅਹੇਤੁਕ ਚਿੱਤੁਪ੍ਪਾਦ ਰੂਪ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਂ। ਇਦਾਨਿ 'ਯਾਨਿ ਚ ਲਦ੍ਧਹੇਤੁ ਪੱਚਯਾਨੀ'ਤਿਆਦਿ ਵਚਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ''ਯਥਾਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਰੂਪਾਰੂਪ ਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮ ਵਚਨਂ। ''ਅਰੂਪ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਵਾ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੀਯਂ। ਨ ਰੂਪ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਫਰਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਤੇ ਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾ ਝਾਨਪੱਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਵੁੱਤਾਤਿ ਆਹ ''ਤੇ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ। ''ਤਂ ਪਨ ਤੇਸਂ''ਤਿ ਤੇਸਂ ਹਂਸਾਦੀਨਂ ਤਂ ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਂ। ''ਯੋਨਿਯੋ''ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੁ ਜਾਤਿਯੋ।

‘‘ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਨੰ ਪਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬੰ’’ਤਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਨੰ ਪਨ ਅਬ੍ਯਾਕਤਭਾਵੋ ਨਿਰਨੁਸਯ ਸਨ੍ਤਾਨਪ੍ਪਟਿ ਬਦ੍ਧੋ, ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿ ਬਦ੍ਧੋ, ਅਵਿਪਾਕਭਾਵਪ੍ਪਟਿ ਬਦ੍ਧੋ ਚਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਸਬ੍ਬੰ। ‘‘ਵੁਤ੍ਤ ਪਕ੍ਖੇਪਤਤਿ ਯੇਵਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਕ੍ਖੇ ਅਨੋਗਾਧਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੩੨. ਕਿਚ੍ਚਸਙ੍ਗਹੇ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਸ੍ਸ। ਚੁਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਭਵਨ੍ਤਰਾਦਿਪ੍ਪਟਿ ਸਨ੍ਧਾਨ ਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਭਵਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਆਦਿਕੋਟਿਯਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਾਨ ਵਸੇਨ। ਭਵਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਥੰ ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਯਾਵ ਤੰ ਕਮ੍ਮੰ’’ਤਿਆਦਿੰ। ‘‘ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਙ੍ਗਭਾਵੇਨਾ’’ਤਿ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਧਾਨ ਪਚ੍ਚਯ ਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਅਙ੍ਗਭਾਵੇਨ। ਏਤੇਨ ਭਵਙ੍ਗਪਦੇ ਅਙ੍ਗਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਤਿ । ਤੇਨਾਹ ‘‘ਤਸ੍ਸਹੀ’’ਤਿਆਦਿੰ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ। ਆਵਜ੍ਜਨੰ ਆਵਟ੍ਟਨਨ੍ਤਿ ਏਕੋ ਵਚਨਤ੍ਥੋ। ਤੰ ਵਾ ਆਵਜ੍ਜੇਤੀਤਿ ਏਕੋ। ‘‘ਤੰ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੰ। ਆਵਟ੍ਟਤਿ ਵਾ ਤੰ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਏਕੋ। ਆਵਟ੍ਟਤਿ ਵਾ ਤੰ ਏਤੇਨਾਤਿ ਏਕੋ। ‘‘ਤੰ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੰ। ਆਵਜ੍ਜੇਤਿ ਵਾਤਿ ਏਕੋ। ‘‘ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨੰ’’ਤਿ ਵਿ-ਅਵ-ਠਪਨੰਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ। ਵਿਭਾਵਨਿ ਵਿਚਾਰਣਾਯੰ। ‘‘ਏਕਾਵਜ੍ਜਨ ਪਰਿਕਮ੍ਮ ਚਿਤ੍ਤਤੋ’’ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ਏਕੰ ਸਮਾਨੰ ਆਵਜ੍ਜਨੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਤਸ੍ਸੰ ਵੀਥਿਯੰ ‘ਆਵਜ੍ਜਨੰ, ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ, ਉਪਚਾਰੋ, ਅਨੁਲੋਮੰ, ਗੋਤ੍ਰਭੂ,ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਕਮ੍ਮ ਜਵਨਚਿਤ੍ਤੰ ਇਧ ਪਰਿਕਮ੍ਮ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਤਾਨੀ’’ਤਿ ਮਗ੍ਗਾ ਭਿਞ੍ਞਾਜਵਨਾਨਿ। ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਭਾਵਨਿ ਪਾਠੇ। ‘‘ਦੀਘੰ ਅਦ੍ਧਾਨੰ’’ਤਿ ਸਕਲਰਤ੍ਤਿਯੰ ਵਾ ਸਕਲ ਦਿਵਸੰ ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੋਕ੍ਕਮਨ ਵਸੇਨ ਦੀਘੰ ਕਾਲੰ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ। ‘‘ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾਠਾਨੰ’’ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਠਾਨੰ। ਕਾਲੋਹਿ ਨਾਮ ਵਿਸੁੰ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣ ਭੂਤੋ ਏਕੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਏਤੇਨ ਕਾਲੇ ਨਾਮ ਸਭਾਵਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਕਥੰ ਕਿਚ੍ਚਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵਿਤੁਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਆਸਙ੍ਕੰ ਵਿਸੋਧੇਤਿ। ‘‘ਇਤਰਥਾ’’ਤਿ ਤਥਾ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਿਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨਾਨੰ ਅਭੇਦੇ ਗਹਿਤੇ ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸਯੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤੰਪੀ’’ਤਿ ਕਦਾਚਿ ਸਯੰ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤੰਪਿ। ‘‘ਤੰ’’ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੀਰਣੰ। ‘‘ਲਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯ ਭਾਵੇਨਾ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਅਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ। ‘‘ਆਸੇਵਨ ਭਾਵ ਰਹਿਤੰ ਪੀ’’ਤਿ ਆਸੇਵਨ ਗੁਣ ਰਹਿਤਮ੍ਪਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਆਸੇਵਨ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਚ੍ਚਯੋਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ। ‘‘ਪਰਿਕਮ੍ਮ ਭਾਵਨਾ ਬਲੇਨ ਚ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਇਦੰ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵੀਥਿਯੰ ਫਲਜਵਨੇਸੁ ਪਾਕਟੰ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥਸੁਬੋਧਮੇਵ।

੧੩੩. ਦ੍ਵਾਰਸਙ੍ਗਹੇ। ‘‘ਆਦਾਸਪਟ੍ਟਮਯੋ’’ਤਿ ਆਦਾਸਪਟ੍ਟੇਨ ਪਕਤੋ। ‘‘ਦ੍ਵੇ ਏਵਾ’’ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਏਵ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ। ‘‘ਦ੍ਵਾਰ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਨਗਰ ਦ੍ਵਾਰ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ। ‘‘ਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸ ਮਹਾਭੂਤ ਵਿਸੇਸ ਸਿਦ੍ਧੇਨਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸੇਨ ਚ ਮਹਾਭੂਤ ਵਿਸੇਸੇਨ ਚ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਚ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ‘‘ਯਮ੍ਹੀ’’ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ। ਤਦੇਵ ਚਕ੍ਖੁ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੰ ਨਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਤੇਸੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ’’ਤਿ ਰੂਪ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦਿ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ। ‘‘ਵਿਸਯ ਵਿਸਯੀ ਭਾਵੂਪਗਮਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰੂਪ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਸਯਭਾਵਸ੍ਸ ਉਪਗਮਨੰ ਨਾਮ ਚਕ੍ਖੁ ਮਣ੍ਡੇ ਆਪਾਤਾਗਮਨੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨੰ ਵਿਸਯੀ ਭਾਵਸ੍ਸ ਉਪਗਮਨੰ ਨਾਮ ਤੇਸੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣ ਕਰਣੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਮੁਖਪ੍ਪਥਭੂਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਮੁਖਮਗ੍ਗਭੂਤਤ੍ਤਾ। ਏਵੰ ਦ੍ਵਾਰ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਰਣ ਸਾਧਨਯੁਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਧਿਕਰਣ ਸਾਧਨ ਯੁਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ‘‘ਅਥਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ‘‘ਰੂਪਾਨੰ’’ਤਿ ਰੂਪ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ। ‘‘ਚਕ੍ਖੁਮੇਵ ਚਕ੍ਖੁ ਦ੍ਵਾਰ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨ ਚਕ੍ਖੁਮੇਵ ਦ੍ਵਾਰੰ ਚਕ੍ਖੁ ਦ੍ਵਾਰਨ੍ਤਿ ਅਵਧਾਰਣ ਸਮਾਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਕਾਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾ’’ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹੇ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਸਬ੍ਬੰ ਏਕੂਨ ਨਵੁਤਿਵਿਧੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਮੇਵ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਥਾਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯੰ ਅਯੰ ਨਾਮਮਨੋ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ। ‘‘ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਮੇਵਾ’’ਤਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੰ ਕਮ੍ਮਜਦ੍ਵਾਰਮੇਵ। ‘‘ਇਧ ਚਾ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਙ੍ਗਹਗਨ੍ਥੇ ਚ। ਯਞ੍ਚ ਸਾਧਕ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਵਿਭਾਵਨਿਯੰ। ‘‘ਤਤ੍ਥੇਵ ਤੰ ਯੁਤ੍ਤੰ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸੇ ਏਵ ਤੰ ਸਾਧਕ ਵਚਨੰ ਯੁਤ੍ਤੰ। ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇ ਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਮਨਞ੍ਚਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਮਨਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣੰਤਿ ਵਾਕ੍ਯੇ ਮਨਞ੍ਚਾਤਿਪਦੇ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਜਵਨ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਮਨਞ੍ਚਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਰਭੂਤੰ ਭਵਙ੍ਗਮਨੋ ਚ ਆਵਜ੍ਜਨ ਮਨੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਚ੍ਚਯਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਧਮ੍ਮੇ ਚਾਤਿ ਪਦੇ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣ ਸਙ੍ਖਾਤੋ ਏਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਚ ਸਦ੍ਦੇਨ

ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਵਚਨੇ। ''ਸਨ੍ਨਿਹਿਤ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਏਵ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਦ੍ਦਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਆਸਨ੍ਨੇ ਧਰਮਾਨਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਏਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਲ਼ਿਵਾਕ੍ਯੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ''ਦ੍ਵਾਰਭਾਵਾਰਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਿਸਯ ਵਿਸਯੀਨਂ ਵੁਤ੍ਤ ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿ ਮੁਖਭਾਵਾਰਹਸ੍ਸ। ਏਤੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਆਪਾਤਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁ ਵਾ, ਮਾਵਾ, ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੁਵਾ, ਮਾਵਾ, ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਪਭਸ੍ਸਰਪ੍ਪਸਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਦ੍ਵਾਰਭਾਵਾ ਰਹਤਾ ਏਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਏਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਦ੍ਵਾਰਵਿਕਾਰ ਮੂਲਕਾਨਿ ਤਾਦਿਸਾਨਿ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਯੇਸਂ ਤਾਨਿ ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਵਨ੍ਤਾਨਿ। ''ਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਵਨ੍ਤਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਵਿਭਾਵਨਿ ਪਾਠੇ ''ਮਨੋਦ੍ਵਾਰ ਸਙ੍ਖਾਤ ਭਵਙ੍ਗਤੋ''ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰ ਸਙ੍ਖਾਤ ਭਵਙ੍ਗ ਭਾਵਤੋ ਚ। ''ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਰਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਯਥਾ ਗਹਿਤਂ ਕਮ੍ਮਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਕਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਆਪਾਤਾਗਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਗਹਣ ਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਚ। ਹੇਟ੍ਠਾਪਿ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਾ ਵਜ੍ਜਨ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ ਸਨ੍ਤੀਰਣ ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨ ਕਾਮਾਵਚਰਜਵਨ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣ ਵਸੇਨਾਤਿਆਦਿਨਾ ਕਿਚ੍ਚਸੀਸੇਨੇਵ। ਲ। ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥਹਿ ਆਵਜ੍ਜਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਾਦੀਨਿ ਕਿਚ੍ਚ ਵਿਸੇਸਾਨਂ ਨਾਮਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਚੇ''ਤਿ ਚੇ ਵਦੇਯ੍ਯ। ''ਨਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ''ਤਥਾ ਅਸ੍ਸੁਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਕੂਨ ਵੀਸਤਿ ਦ੍ਵਾਰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਚ, ਛ ਦ੍ਵਾਰਿਕਾਨਿ ਚੇਵ ਦ੍ਵਾਰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਚ, ਮਹਗ੍ਗਤ ਵਿਪਾਕਾਨਿ ਦ੍ਵਾਰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੇ ਵਾਤਿ ਚ, ਸੁਤਂ। ਨ ਪਨ ਦ੍ਵਾਰਿਕ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਸੁਤਂ।

੧੩੪. ਆਰਮ੍ਮਣ ਸਙ੍ਗਹੇ। ''ਦੁਬ੍ਬਲ ਪੁਰਿਸੇਨਾ''ਤਿ ਗੇਲਞ੍ਞਾਭਿਭੂਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਜਰਾਭਿਭੂਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਕੇਨ ਵਾ ਵਿਨਾ ਉਟ੍ਠਾਤੁਮ੍ਪਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੁਮ੍ਪਿ ਅਪਰਾਪਰਂ ਗਨ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਦੁਬ੍ਬਲ ਪੁਰਿਸੇਨ ਦਣ੍ਡਕਂ ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਕਂ ਵਾ ਆਲਮ੍ਬਿਯਤਿ। ਆਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਤਿ। ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਅਪਰਾਪਰਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਵਮੇਵ। ਅਮੁਞ੍ਚ ਮਾਨੇਹਿ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਕਰਣ ਵਸੇਨ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ''ਵਿਸੁਂ ਸਿਦ੍ਧਾਨੀ''ਤਿ ਆਲਮ੍ਬਿਯਤੀਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ, ਆਲਮ੍ਬਣਨ੍ਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਤਾਨਿ ਏਤ੍ਥ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਮਨ੍ਤੀਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ, ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਆਲਮ੍ਬਣਨ੍ਤਿ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਏਕਂ ਪਦਂ ਦ੍ਵੀਹਿਵਾਕ੍ਯੇਹਿ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਨ੍ਤਿ। ''ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨੀ''ਤਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਸਦ੍ਦਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਨਿ। ''ਆਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਆਵਿਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਉਪ੍ਪਾਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ''ਆਗਚ੍ਛਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਆਵਿਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਿਤ੍ਥ, ਉਪ੍ਪਾਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਥ। ''ਅਨਾਗਤਂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਕਾਰੋ ਅਵਤ੍ਥਾ ਵਸੇਨ ਪਟਿਸੇਧੋ। ਯੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਚ੍ਚਯ ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਂ ਸਤਿ ਆਗਮਨ ਜਾਤਿਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ ਸੀਲੋ। ਸੋ ਏਵ ਇਦਾਨਿ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਆਗਚ੍ਛਿਤ੍ਥ, ਇਦਾਨਿ ਆਗਮਨ ਜਾਤਿਯਂ ਠਿਤੋ, ਨਾਗਚ੍ਛਤਿ ਨਾਗਚ੍ਛਿਤ੍ਥਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸੋ ਅਨਾਗਤੋ ਨਾਮ। ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਪਨ ਆਗਮਨ ਜਾਤਿਕਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਗਮਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗਾਭਾਵਤੋ ਅਨਾਗਤਾਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਉਪ੍ਪਾਦ ਜਾਤਿਕਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਤਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਿਚਾਰਣਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਸਬ੍ਬੇਪਿਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ਤੇ ਯਦਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ ਪਕ੍ਖੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਉਪ੍ਪਾਦ ਜਾਤਿਕਾਨਞ੍ਞੇਵ ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮਾਨਂ। ਤਾਸਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਨਂ। ''ਨ ਤਥਾ ਇਮੇਸਂ''ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਾਰ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪਨ ਤਥਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਵ ਵਿਸੇਸੇ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ ''ਆਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸਵਿਯਾ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਵਿਯ। ਅਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ। ''ਏਕਵਜ੍ਜਨ ਵੀਥਿਯਂ ਅਗ੍ਗਹਿਤ ਭਾਵੋ ਇਧ ਨ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਛ ਦ੍ਵਾਰਗ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਇਧ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ''ਕਾਲਵਿਮੁਤ੍ਤ ਸਾਮਞ੍ਞਂ''ਵਾਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿਕਾਲ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਆਗਮਸਿਦ੍ਧਿ ਵੋਹਾਰੋ ਨਾਮ ''ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਗਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਪਸਿਦ੍ਧੋ ਵੋਹਾਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਜਾਤ ਸਤ੍ਤੁਰਾਜਾ ਸਙ੍ਕਿਚ੍ਚਜਾਤਕੇਪਿ ਪਿਤਰਂ ਮਾਰੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਦ੍ਵੀਸੁਭਵੇਸੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਛ ਹਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਕਰਣ ਭੂਤੇਹਿ ਛਹਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿ ਦ੍ਵਾਰੇਹਿ। ''ਮਰਣਾਸਨ੍ਨ ਜਵਨੇਹੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਤੁ ਭੂਤੇਹਿ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨੇ ਪਵਤ੍ਤੇਹਿ ਛ ਦ੍ਵਾਰਿਕ ਜਵਨੇਹਿ। ''ਅਨੇਕਂ ਸਭਾਵਂ''ਤਿ ਅਨੇਕਨ੍ਤੁ ਭਾਵਂ। ਯਞ੍ਚਿ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਕੇਨਚਿ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਅਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਸਞ੍ਞੀ ਭਵਤੋ ਚੁਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਕਾਮਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਕਮ੍ਮਾਦਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਕੇਨਚਿ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਅਗ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ

ਕਸ੍ਸਚਿਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ। ਅਰੂਪਭਵਤੋ ਚੁਤਾਨੰ ਪਨ ਕਾਮਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਗਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁ ਸਮ੍ਮਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਥੰ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਕੇਨਚਿ ਦ੍ਵਾਰੇਨ ਅਗ੍ਗਹਿਤੰ ਭਵੇਯਜ, ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਭਵੇਯਜਾਤਿ ਇਮੰ ਚੋਦਨੰ ਵਿਸੋਧੇਤੁੰ ''ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ ਪਟ੍ਠਾਨੇ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤੋ ਚੁਤਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਯਾ ਕਾਮਪਟਿਸਨ੍ਧਿ, ਤਸ੍ਸਾਕਾਮਪਟਿ ਸਨ੍ਧਿਯਾ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਕਾਮਪਟਿਸਨ੍ਧਿ। ਪਰੇਸੰ ਪਯੋਗ ਬਲੇਨਾਪਿ ਕਮ੍ਮਾਦੀਨੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਸੇਵਿਤਾਨੰ''ਤਿ ਚਿਰਕਾਲੰ ਸਞ੍ਘ ਵਤ੍ਤੁ ਚੇਤਿਯਵਤ੍ਤੁ ਕਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਤੰ ਤੰ ਭਾਵਨਾ ਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਸੇਵਿਤਾਨੰ ਕਮ੍ਮਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ। ''ਹੋਤਿ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਦੀਨੰ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿਯੇਵ। ''ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮੰ ਮਨੁਸ੍ਸ ਲੋਕੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤਦਾਪਿ ਨਿਰਯਪਾਲੇਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਤੰ ਤੰ ਗਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਵਨ੍ਤਿ। ''ਤੰ''ਤਿ ਰੇਵਤਿੰ ਨਾਮ ਇਤ੍ਥਿੰ। ਨਨੁ ਨਿਰਯਪਾਲਾ ਨਾਮ ਤਾਵਤਿੰਸਾ ਭਵਨੰ ਗਨ੍ਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜੁਨ੍ਤਿ। ਨੋ ਨਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜੁੰ। ਕਸ੍ਮਾ, ਮਹਿਦ੍ਧਿਕ ਯਕ੍ਖ ਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਤੇਹੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਵੇਸ੍ਸਵਣ ਦੂਤਾ''ਤਿ ਵੇਸ੍ਸਵਣਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਦੂਤਾ। ''ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨੇਠਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਝਾਨੰ ਅਪਤ੍ਤੁਤਾਯ ਉਪਚਾਰਭਾਵਨਾਭੂਤੇ ਕਾਮਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨੇਠਤ੍ਵਾ। ''ਤਾਨੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਪਥਵੀਕਸਿਣ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਪਟਿਭਾਗ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ। ''ਕਾਮਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਆਰਮ੍ਮਣੰ''ਤਿ ਤੇਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੇਹਿ ਅਞ੍ਞੰ ਉਪਚਾਰ ਭਾਵਨਾ ਕਮ੍ਮੰ ਵਾ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨੁਰੂਪੰ ਗਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਵਾ। ''ਤਾਨੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਤਾਨਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨ ਜਵਨੇਹਿ ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਾਨਿ ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਕਾਮਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ''ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਗਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਭਵੇ ਗਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਜੀਵਮ੍ਪਿ ਅਨੁ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਨਾਮ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਧਰਮਾਨੰ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਤੋ ਵਡ੍ਢਮਾਨੰ ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਨਾਗਤੰ ਪਨ ਅਨੁਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਨ੍ਤੋਗਧਸਦਿਸੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਿਭਾਵਨਿ ਪਾਠੇਨ ਚ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਆਪਾਤਮਾਗਤੰ, ਕਸ੍ਮਾ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਗਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਕਿਚ੍ਚ ਸਿਦ੍ਧਿਤੋ-ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਬੋਧੰ। ''ਤਾਨਿਹੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਨੇਜੋਸਨ੍ਤਿ ਮਾਰਬ੍ਭ। ਯੰ ਕਾਲਮਕਰੀਮੁਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨ ਚੁਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਤਿ ਲਕ੍ਖਣੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਰੋਤੀਤਿ। ਤੰ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਲਮ੍ਬਣਾ ਨੇਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਤਾ ਨਿਹਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਪੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਲੋਕੁਤ੍ਤੁਰ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਤਾਨੀ''ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਾ ਕੁਸਲ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਟ੍ਠਞਾਣ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਕੁਸਲ ਕ੍ਰਿਯ ਜਵਨਾਨਿ ਚ। ਅਜ੍ਝਾਨ ਲਾਭਿਨੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਮਹਗ੍ਗਤਜ੍ਝਾਨਾਨਿਪਿ ਆਲਮ੍ਬਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਹ ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਰਮ੍ਮਣਾਨੀ''ਤਿ। ''ਤਾਨੇ ਵਾ''ਤਿ ਞਾਣ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਕਾਮ ਕੁਸਲਾਨਿ ਏਵ। ਝਾਨਲਾਭੀਨੰ ਤਾਨੇਵ ਞਾਣ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਾਮ ਕੁਸਲਾਨਿ। ਹੇਟ੍ਠਿਮ ਫਲਟ੍ਠਾਨੰ ਤਾਨੇਵ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤ ਮਗ੍ਗਫਲ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾ ਰਮ੍ਮਣਾਨਿ। ''ਝਾਨਾਨਿ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਯਤਿੰ ਝਾਨਲਾਭਿਨੋ ਭਵੇਯਜਾਮਾਤਿ ਪਤ੍ਥਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ''ਤੇਸੰ ਪੀ''ਤਿ ਤੇਸੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਮ੍ਪਿ। ''ਤੇ''ਤਿ ਤੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤੁਰ ਧਮ੍ਮਾ। ''ਅਨੁਭੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ''ਨਵਨਿਪਾਤੇ''ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤੁਰ ਨਿਕਾਯੇ ਨਵਨਿਪਾਤੇ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਮੇਵ।

੧੩੫. ਵਤ੍ਥੁਸਙ੍ਗਹੇ। ''ਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯ ਵਿਸੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਯ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਯੇਸੰ ਤਾਨਿ ਤਬ੍ਬਤ੍ਥੁਕਾਨਿ। ''ਤੇਸਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਤੇਸੰ ਵਾਦੇ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਹਿ ਅਲੁਤ੍ਤ ਚ ਕਾਰੰ ਦ੍ਵਨ੍ਦ ਪਦੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ। ''ਪੁਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਆਨੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਤ੍ਥੁ ਚ ਸੋਤਵਤ੍ਥੁ ਚਾਤਿਆਦਿਨਾ ਆਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਮਾਸ ਪਦੰ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਮਾਸ ਪਦਤੋ ਏਕ ਦੇਸੰ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਆਨੇਤੁੰ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਨਾਮ ਚਕ੍ਖੁੰ, ਸੋਤੰ, ਘਾਨੰ, ਜਿਵ੍ਹਾ, ਕਾਯੋ, ਹਦਯੰ, ਵਤ੍ਥੁ ਚਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਪੁਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਵਿਭਤ੍ਤਿਕ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ ਵਤ੍ਥੁ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਪੁਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਆਨੇਤੁੰ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ। ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਯ ਅਧੀਨੇਨ ਆਯਤ੍ਤੇਨ ਕਾਮਾਵਚਰ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਧੀਨ ਕਮ੍ਮ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ''ਰੂਪਾਦੀਨੰ ਪਰਿਭੋਗੋ''ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਨੰ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾਨੰ ਪਰਿਭੋਗੋ। ''ਪਰਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮੰ ਪੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਕਾਮਾਵਚਰ ਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ। ''ਪੂਰਯਮਾਨੰ''ਤਿ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੰ। ਚਕ੍ਖੁ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ ਨਾਮ। ਸੋਤੰ ਸਵਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਦਸ੍ਸਨ ਕਿਚ੍ਚਾਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਬੁਦ੍ਧ ਦਸ੍ਸਨਾ ਦਿਵਸੇਨ ਅਨੁਤ੍ਤਰੰ ਦਸ੍ਸਨੰ ਜਨੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ। ਏਵੰ ਸਵਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੇਪਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾ ਦਿਵਸੇਨਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਬਹਿਦ੍ਧ ਸਨ੍ਤਾ ਨੇਸੁ ਪੀ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੇਪਿ ਬਹਿਦ੍ਧ ਸਨ੍ਤਾਨੇਪਿ। ''ਸੁਦ੍ਧੇ''ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਆਲੋਕੇਨ ਚ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇਨ ਚ ਵਿਰਹਿਤੇ। ਆਲੋਕੋ ਹਿ ਏਕੋ ਰੂਪ ਵਿਸੇਸੋ। ਤਥਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਚ। ਤੇ ਚ ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ

ਸਙ੍ਗਹੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਥੁ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਜਾਨਨਂ ਵਿਜਾਨਨਂ। ਤਞ੍ਚ ਵਿਜਾਨਨਂ ਤੀਸੁ ਮਨੋਧਾਤੂਸੁ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਵਿਜਾਨਨ ਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ''ਤਿ। ਆਵਜ੍ਜਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਕਿਮੇਤਨ੍ਤਿ, ਮਨਸਿਕਾਰ ਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ ਕਿਚ੍ਚਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣੇਹਿ ਯਥਾ ਗਹਿਤਾਨੇਵ ਪਞ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ ਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਵਿਸੇਸਜਾਨਨ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਦਸ੍ਸਨਂ, ਸਵਨਂ, ਘਾਯਨਂ, ਸਾਯਨਂ, ਫੁਸਨ, ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਥੋਕਂ ਵਿਸੇਸ ਜਾਨਨ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸਨਾ ਦਿਵਸੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਥੋਕਂ ਵਿਸੇਸ ਜਾਨਨ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਅਵਸੇਸਾ ਪਨ ਸਨ੍ਤੀਰਣਾਦਯੋ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁਯੋ ਨਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਨਨੁ ਮਨਨਟ੍ਠੇਨ ਮਨੋ ਚ ਤਂ ਵਿਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣੇਹਿ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ ''ਅਤਿਸ੍ਸਯ ਵਿਸੇਸ ਜਾਨਨ ਧਾਤੁਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸਦ੍ਦਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਯਦਿਚ੍ਛਾ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ ''ਪਰਿਯਾਯ ਪਦਾਨਂ''ਤਿਆਦਿ। ਏਤੇਨ ਸੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸਦ੍ਦਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਨ ਯਦਿਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਵਿਸੇਸਨ ਸਮਾਸੇ''ਤਿ ਮਨੋ ਚ ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਤਿ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪੇ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯ ਸਮਾਸੇ। ''ਪਦਟ੍ਠਾਨਂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਦਨ੍ਤਿ ਚ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਚ ਕਾਰਣਤ੍ਥ ਵਚਨਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਯਾਯ ਸਦ੍ਦਾ ਨਾਮ। ਪਦਞ੍ਚ ਤਂ ਠਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਤਿਸ੍ਸਯ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਥਾ ਦੁਕ੍ਖ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਰੂਪ ਰੂਪਂ, ਰਾਜ ਰਾਜਾ, ਦੇਵਦੇਵੋਤਿਆਦੀਨਿ। ''ਕਤ੍ਥਚਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਚਾ''ਤਿ ਨ ਹਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਚ। ਸਚੇਪਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਦਿਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਨ ਹਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਮਨਸੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਚਿਤ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵਚੁਤਿ ਚਿਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰੇ ਸਬ੍ਬਂ ਚਿਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਧਾਤੂਨਂ ਵਸੇਨ ਵਿਭਾਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਾ ਵਜ੍ਜਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ ਦ੍ਵਯਞ੍ਚ ਮਨੋਧਾਤੁ ਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਨੋ ਨਾਮ। ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਮਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮ। ਅਵਸੇਸਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਮਨਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ''ਮਨਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ''ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯ ਭੂਤਸ੍ਸ ਵਾ ਮਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਭੂਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ। ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ ਦ੍ਵਯਂ ਪਚ੍ਚਯਮਨੋ ਨਾਮ। ਸਨ੍ਤੀਰਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਦ੍ਵਾਰਨ੍ਤਰੇ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਾ ਵਜ੍ਜਨਂ ਨਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਾਵ ਅਨ੍ਤਰੇ ਸਬ੍ਬਂ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨਾਮ। ਪੁਨ ''ਮਨਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਭੂਤਸ੍ਸ ਮਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯ ਭੂਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਾ ਵਜ੍ਜਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਮਨੋ ਨਾਮ। ਤਤੋ ਪੁਰੇ ਸਬ੍ਬਂ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯ ਮਨੋ ਨਾਮ। ਸੇਸਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ। ਅਵਸੇਸਾਪਨਾਤਿਆਦੀਸੁ।

''ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਭਾਵਂ ਸਮ੍ਭਾਵੇਤੀ''ਤਿ ਅਵਸੇਸਾ ਪਨ ਧਮ੍ਮਾ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਚ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਹਦਯ ਵਤ੍ਥੁਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯਯੇਵ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਭਾਵਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਾਵੇਤਿ, ਵਣ੍ਣੇਤਿ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨਾਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਪਾਲ਼ਿਯਂ''ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਸਂਯੁਤ੍ਤ ਪਾਲ਼ਿਯਂ। ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨੇ ਏਵ ਅਪਰਿਸੇਸ ਨਿਰੋਧ ਵਚਨਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਸਿਯਾ। ਕਥਂ, ਸਚੇ ਪਟਿਘੋ ਅਨੀਵਰਣਾ ਵਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਪਥਮਜ੍ਝਾਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵ ਸੋ ਨਿਰੁਦ੍ਧੋ ਸਿਯਾ। ਅਥ ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨੁਪਚਾਰੇਪਿ ਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਥਮਜ੍ਝਾਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹੀਨਂ ਸਿਯਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਹੀਨੇ ਸਤਿ, ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨਮ੍ਪਿ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਏਵਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਸਿਯਾ। ''ਪੁਰਿਮ ਕਾਰਣਮੇਵਾ''ਤਿ ਅਨੀਵਰਣਾ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਪਟਿਘਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਕਾਰਣਂ ਏਵ। ਪਰਤੋਘੋਸੋ ਨਾਮ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾਯ ਪਧਾਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਚ ਅਰੂਪਭਵੇ ਨਤ੍ਥਿ। ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਨਾਮ ਚਤੁਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਵੇਧੋ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਪਚ੍ਚੇਕ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਸਯਮ੍ਭੁਨੋ ਪਰਤੋ ਘੋਸੇਨ ਵਿਨਾ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਚ ਤਤ੍ਥ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ''ਰੂਪਵਿਰਾਗ ਭਾਵਨਾਯਾ''ਤਿ ਰੂਪਵਿਰਾਗ ਭਾਵਨਾ ਬਲੇਨ। ਤੇਸਂ ਰੂਪਾਵਚਰ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ। ''ਸਮਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਨਿਕਨ੍ਤਿਪ੍ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

ਪਕਿਣ੍ਣਕਸਙ੍ਗਹਦੀਪਨਿਯਾਅਨੁਦੀਪਨਾਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਵੀਥਿਸਙ੍ਗਹਅਨੁਦੀਪਨਾ

੧੩੬. ਵੀਥਿਸਙ੍ਗਹੇ । ''ਤੇਸਞ੍ਞੇ ਵਾ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤ ਚੇਤਸਿਕਾਨੰ ਏਵ। ''ਵੁਤ੍ਤੁਪ੍ਪਕਾਰੇਨਾ''ਤਿ 'ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੰ ਤਾਵ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੰ ਹੋਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰੰ ਰੂਪਾਵਚਰੰ, ਤਿਆਦਿਨਾ ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਵੁਤ੍ਤੁਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। ''ਪੁਬ੍ਬਾ ਪਰਨਿਯਾਮਿਤੰ''ਤਿ ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸ ਸੁਖ ਪੁਞ੍ਞਮ੍ਹਾਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬਾ ਪਰਨਿਯਾਮਿਤੰ। ''ਆਰਬ੍ਭਗਾਥਾਯਾ''ਤਿ।

> ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵੰ, ਪਵਤ੍ਤਿਯ ਮੁਦੀਰਿਤੋ।
> ਪਵਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਨਾਮ, ਸਨ੍ਧਿਯਂ ਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ॥ਤਿ

ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਹੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਕੇਚਿ ਵਾਦੇ ''ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਗਹਿਤੇ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਸਙ੍ਗਹ ਪਵਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਹੇਸੁ ਇਦਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਪਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਪਵਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਸਙ੍ਗਹੋ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਲੇ ਸਙ੍ਗਹੋ। ''ਪਵਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਹੋ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਸੋ ਚ ਉਪਰਿਗਾਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਏਵੰ ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਛਕ੍ਕਾਨਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਛਕ੍ਕਮਤ੍ਤਾਨਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ, ਨ ਸਕਲਂ। ਵਤ੍ਥੁ ਦ੍ਵਾਰਾ ਲਮ੍ਬਣ ਸਙ੍ਗਹੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਸਾ ਪਨਾ''ਤਿ ਸਾਵਿਸਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਪਨ। ''ਕਾਚਿ ਸੀਘਤਮਾ''ਤਿ ਕਾਚਿ ਅਤਿਰੇਕਤਰਂ ਸੀਘਾ। ''ਦਨ੍ਧਾ''ਤਿ ਸਣਿਕਾ, ਚਿਰਾਯਿਕਾ। ''ਅਨੁਪਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਅਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਅਸਮ੍ਪਨ੍ਨ ਦੋਸੋ ਆਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਧਾਤੁਭੇਦਂ''ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਧਾਤੂਨਂ ਵਿਭਾਗਂ। ''ਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤਂ''ਤਿ ਧਾਰਣ ਕਿਚ੍ਚਨਾਨਤ੍ਤਂ। ਇਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਮਨੋਧਾਤੁ ਵਿਸੁਂ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਮਨਨਂ''ਤਿ ਵਿਜਾਨਨਭਾਵੰ ਅਪਤ੍ਤਂ। ਆਵਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਮਤ੍ਤ ਸਞ੍ਖਾਤਂ ਜਾਨਨਮਤ੍ਤਂ। ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਨਨਂ''ਤਿ ਅਨੁਮਸੋ ਆਵਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਮਤ੍ਤਂ ਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਸੁਦ੍ਧੋ ਪਨ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰ ਵਿਕਾਰਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤੋ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ। ਨ ਭਵਙ੍ਗ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ। ਸੋ ਹਿ ਵੀਥਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧ ਅਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋਤਿ । ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਪਨ ਦ੍ਵਿਧਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਥਮਾਭਿਨੀਹਾਰਕਾਲੋ ਨਾਮ ਸੁਮੇਧਤਾਪਸਕਾਲੇ ਬੁਦ੍ਧ ਭਾਵਾਯ ਕਾਯ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਭਿਨੀਹਾਰਕਾਲੋ। ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮ ਭਵੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ''ਜਾਤਿ ਫਲਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਵਿਯ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤੇਨ ਓਭਾਸੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਫਲਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧ ਸਦਿਸਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਦੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਪਨਾ''ਤਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਨਂ ਓਪਪਾਤਿਕ ਦੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਪਨ। ''ਪਸਾਦ ਨਿਸ੍ਸਯ ਭੂਤਾਨਂ''ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਪਸਾਦ ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਨਿਸ੍ਸਯ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ।

''ਯਾਨਿ ਪਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਦ੍ਵਤ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਆਪਾਤਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵੰ ਪਰਤ੍ਥਪਿ। ਵਿਭੂਤਸ੍ਸਾਤਿ ਚ ਅਵਿਭੂਤਸ੍ਸਾਤਿ ਚ ਇਦਂ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਪਨ ਵਿਭੂਤਸ੍ਸਾਤਿ ਚ ਅਵਿਭੂਤਸ੍ਸਾਤਿ ਚ ਪਦਾਨਂ ਉਦ੍ਧਰਣਂ। ''ਰੂਪਾ ਰੂਪਾਨਂ''ਤਿ ਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਅਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ। ''ਤਾਵਾ''ਤਿ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਥਮਤਰਂ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਦ੍ਧਾਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ''ਤਿ ਖਣਕਾਲ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ ''ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਾ ਦਿਵਸੇਨ ਵਿਸਯ ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਆਦਿਮ੍ਹਿ 'ਛਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਛ ਦ੍ਵਾਰਾਨਿ, ਛ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ, ਛ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ, ਛ ਵੀਥਿਯੋ, ਛ ਧਾਵਿਸਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀ,ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਛਸੁ ਛਕ੍ਕੇਸੁ ਛਧਾਵਿਸਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਪਦਮਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਂ ਅਨੁਪਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਵਿਸਯ ਵਵਤ੍ਥਾਨਤ੍ਥ ਮੇਵਾ''ਤਿ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਾਦਿ ਵਿਸਯ ਵਵਤ੍ਥਾਨਤ੍ਥਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਰੂਪਾ ਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਦ੍ਧਾਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਾਮ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ''ਸਭਾਵਪ੍ਪਟਿਲਾਭੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਨ ਫੁਸਨਾਦੀਨਂ ਪਾਤੁਭਾਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਅਨਿਵਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਧਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਪਰਿਹਾਯਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਜਰਾ ਕਿਚ੍ਚਂ ਆਹ। ''ਅਚ੍ਛਰਾਸਞ੍ਘਾਟਕ੍ਖਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲੀਨਂ ਸਞ੍ਘਟ੍ਟਨਕ੍ਖਣਸ੍ਸ। ਆਚਰਿਯਾਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਨਾਮ ਅਭਿਧਮ੍ਮ ਟੀਕਾਕਾਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਅਸ੍ਸਾ ਵਿਜ੍ਜੁਯਾਠਿਤਿ ਨਾਮ ਵਿਸੁਂ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿ ਵਿਜ੍ਜੁਪ੍ਪਾਦਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਨ

ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਥਾ ਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਡ੍ਢਨਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤੇਨਾਹ ''ਤਂ ਪੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ਉਦਯਭਾਗੋ ਨਾਮ ਵਡ੍ਢਨਭਾਗੋ, ਵਯਭਾਗੋ ਨਾਮ ਅਨੁਰਧਾਨਭਾਗੋ। ''ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਗੁਣ ਵਚਨਂ। ''ਏਕਂਚਿਤ੍ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾ ਵਚਨਂ। ''ਆਮਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਾ ਵਚਨਂ। ''ਵਯਕ੍ਖਣੇ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾ। ''ਨ ਹੇਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਪਚ੍ਚਤ੍ਤ ਵਚਨਸ੍ਸ ਏਕਾਰਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਨਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਮਹਾਥੇਰੇਨਾ''ਤਿ ਮੋਗ੍ਗਲਿ ਪੁਤ੍ਤਤਿਸ੍ਸ ਮਹਾਥੇਰੇਨ। ਨਨੁ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਨਾ''ਤਿ ਨ ਉਪਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਇਮਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਸਙ੍ਖਤ ਲਕ੍ਖਣਂ ਵਿਸਯੋ ਯੇਸਂ ਤਾਨਿ ਸਙ੍ਖਤ ਵਿਸਯ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ। ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮਮੇਵ ਆਹਚ੍ਚ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਯਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਸਙ੍ਗਹ ਕਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਆਚਰਿਯ ਬੁਦ੍ਧਘੋਸਤ੍ਥੇਰਂ ਵਦਤਿ। ''ਅਤ੍ਥਿਕ੍ਖਣਂ''ਤਿ ਖਣਦ੍ਵਯਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਮਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਗਾਥਾਯਂ। ''ਤਸ੍ਸੇਵਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਠਿਤਿਯਾ ਏਵ ਭੇਦੋ। ਸਬ੍ਬਦਾ ਸਬ੍ਬਪਾਣਿਨਂ ਮਰਣਂ ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਤਮਤ੍ਥਂ''ਤਿ ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥਿਕ੍ਖਣਂ ਉਪਾਦਾਯ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਂ। ''ਅਥਵਾ''ਤਿ ਏਕੋ ਥੇਰਵਾਦੋ। ''ਸਨ੍ਤਤਿ ਵਸੇਨ ਠਾਨਂ''ਤਿ ਠਿਤਾਯ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਠਿਤਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਤਤਿ ਠਿਤਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੇਦਨਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਵਯੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਠਿਤਾਯ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਦਤਿ। ''ਅਪ੍ਪਟਿਬਾਹੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਨੀਵਾਰੇਤ੍ਵਾ। ਯਾਵਡ੍ਢਨਸ੍ਸ ਨਿਵਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਉਦਯ ਪਰਿਯਨ੍ਤ ਮਤ੍ਤਭੂਤਾ ਸਾ ਏਵ ਨਿਵਤ੍ਤਿ। ''ਦ੍ਵੀਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹੀ''ਤਿ ਰੂਪ ਜਰਾ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਅਰੂਪ ਜਰਾ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨਾਤਿ ਏਵਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ। ਯਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਰੂਪਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਦ੍ਵਿਧਾਭਿਨ੍ਨਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਤੋ। ਕਥਂ, ਉਪਚਯੋ ਸਨ੍ਤਤੀ ਤਿਯੋਜਨਾ। ''ਵਿਭਾਗਾ ਰਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜ ਨਟ੍ਠੇਨ ਏਕੋ ਸਮਾਨੋ ਰੂਪਾਨਂ ਵਡ੍ਢਨ ਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਾਦੋ। ਉਪਰਿ ਵਡ੍ਢਨਟ੍ਠੇਨ ਉਪਚਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤ ਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਯਥਾ ਠਿਤ ਨੀਹਾਰੇਨ ਚਿਰਕਾਲਂ ਪਵਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸਨ੍ਤਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਵਂ ਵਿਭਾਗਾ ਰਹਸ੍ਸ। ''ਯਥਾਨੁਲੋਮ ਸਾਸਨਂ''ਤਿ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਲੋਮ ਸਾਸਨਂ।

''ਅਰੂਪ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਅਰੂਪਂ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪਸਣ੍ਠਾਨ ਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤ ਚੇਤਸਿਕਂ ਨਾਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਅਰੂਪਿ ਸਭਾਵਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਰੂਪ ਧਮ੍ਮ ਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਰੂਪ ਧਮ੍ਮ ਸਭਾਵੋ ਨਾਮ ਰੂਪ ਧਮ੍ਮਤੋ ਸਤਗੁਣੇਨਵਾਸਹਸ੍ਸਗੁਣੇਨਵਾਸਣ੍ਹਸੁਖੁਮਸਭਾਵੋ। ਵਿਭਾਵ ਨਿਪਾਠੇ। ''ਗਾਹਕ ਗਹੇਤਬ੍ਬ ਭਾਵਸ੍ਸ ਤਂ ਤਂ ਖਣਵਸੇਨ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰ ਵੀਥੀਸੁ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਞ੍ਚ ਵਿਸਯੀ ਵਿਸਯਭਾਵੋ ਗਾਹਕ ਗਹੇਤਬ੍ਬ ਭਾਵੋ ਨਾਮ। ''ਤਂ ਤਂ ਖਣਵਸੇਨ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨਤੋ''ਤਿ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇਪਿ ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਹਿ ਨਾਨਾ ਕਿਚ੍ਚੇਹਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ ਏਵ ਗਹਣ ਕਿਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਨਾਨਾ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਚ ਨਾਨਾ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਚ ਪੁਰੇਜਾਤਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਤਾਨਿ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਧਰਮਾਨਾਨਿ ਏਵ ਗਹਣਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ, ਗਾਹਕਾਨਂ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਖਣਤ੍ਤਯਾਯੁਕਤ੍ਤਾ ਏਵ ਗਾਹਕ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤਿ, ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਞ੍ਚ ਸਤ੍ਤਰਸ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਾਯੁਕਤ੍ਤਾ ਏਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤਿ, ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਏਵਂ ਤਂ ਤਂ ਖਣ ਵਸੇਨ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਨਤੋ। ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਯਂ ਏਕ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਂ। ਕਸ੍ਮਾ, ਚਿਤ੍ਤਾਨੁ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। ''ਉਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨ ਰੂਪਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਮਤ੍ਤਾ। ''ਭਙ੍ਗਮਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਤੇਸਮੇਵ ਭਙ੍ਗਮਤ੍ਤਾ। ''ਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾਨਂ''ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨ ਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾਨਂ। ''ਉਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧ ਵਿਧਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦ ਨਿਰੋਧ ਵਿਧਾਨਭੂਤਸ੍ਸ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦਸ੍ਸ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਂ''ਤਿ ਤਂ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾ ਵਚਨਂ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾਦੇ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੇ। ''ਤਤ੍ਥ ਆਗਤਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾਦੇ ਆਗਤਾ। ਯਂ ਪਨ ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਂ ਟੀਕਾਨਯਂ''ਤਿ ਤਂ ਸੋਲ਼ਸ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਾਯੁਕ ਦੀਪਕਂ ਮੂਲਟੀਕਾਨਯਂ। ਤਦਤ੍ਥਂ ਸਾਧੇਨ੍ਤੇਨ ਵਿਭਾਵਨਿ ਟੀਕਾਚਰਿਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਙ੍ਗਹਕਾਰਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਚਰਿਯਸ੍ਸ। ''ਉਪਚਰੀਯਤੀ''ਤਿ ਉਪਚਾਰ ਵਸੇਨ ਵੋਹਰੀਯਤਿ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ''ਏਤਾਨੀ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ। ''ਤਂ''ਤਿ ਤਂ ਏਕ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਂ। ''ਤੇ ਚਾ''ਤਿ ਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾ ਚ। ''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣ ਪਚ੍ਚਯੂਪਲਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਉਪਲਦ੍ਧਾ। ''ਸੋ''ਤਿ ਟੀਕਾਕਾਰੋ। ''ਇਤਰਾਨੀ''ਤਿ ਗਨ੍ਧਰਸ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। ''ਗੋਚਰਭਾਵਂ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਗੋਚਰਭਾਵਂ। ''ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ''ਤਿ ਰੂਪਸਦ੍ਦਾ ਰਮ੍ਮਣਾਨਿ। ''ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਵਸੇਨ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਦਾਸਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਖਸਦਿਸਂ ਮੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਮੁਖਪ੍ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਂ ਆਦਾਸੇ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਏਵਂ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਂ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦੇ

ਸਦ੍ਵਾਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚ ਸੋਤਪਸਾਦੇ ਤਂ ਸਦਿਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਵਸੇਨ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ । ਨਵਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿ। ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਞ੍ਞੇਵ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਂ। ''ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਪਟ੍ਠਾਨ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ। ''ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਅਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵੇਸਨ ਵਸੇਨ। ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਪਨ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਆਪਾਤਾ ਗਮਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਲਞ੍ਛਕਾਨਂ''ਤਿ ਲਞ੍ਛਨਕਾਰਾਨਂ। ''ਲਞ੍ਛਨਕ੍ਖਨ੍ਧਂ''ਤਿ ਅਯੋਮਯਂ ਲਞ੍ਛਨਕ੍ਖਨ੍ਧਂ। ਸੋ ਚ ਲਞ੍ਛਨਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਤਾਲਪਣ੍ਣੇ ਆਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖਰਂ ਉਪਟ੍ਠਾਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਆਪਾਤੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ। ''ਚਕ੍ਖਾਦਿਪ੍ਪਥੇ''ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਵਿਸਯਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਏਵ ਆਪਾਤ ਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਆਪਾਤ ਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਭਵਙ੍ਗ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਏਵ ਆਪਾਤ ਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਤੇਸੁ ਪਨਾ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਪਨ। ਤਾਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਯੇਸਂ ਤਾਨਿ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣਾਨਿ। ਨ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਪਞ੍ਚਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਦ੍ਵੀਸੁ, ਨ ਤੀਸੁ, ਨ ਚਤੂਸੁਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਬਹੁਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਾਤੀਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਬਹੁਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਾਤੀਤੇ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇਤਿ ਚ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਏਵਂ ਸਤੀ''ਤਿ ਤੇਸਂ ਪਸਾਦਾਨਂ ਆਵਜ੍ਜਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ। ''ਆਦਿਲਕ੍ਖਣਂ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਆਪਾਤਾ ਗਮਨ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਿਸਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਆਦਿਲਕ੍ਖਣਂ। ਚਲਨਞ੍ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਯਥਾ ਗਹਿਤਂ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਹਿਤਪ੍ਪਕਾਰਂ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ ''ਯੋਗਜ ਦੇਸਾਵਟ੍ਠਾਨ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਆਪਾਤਂ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਵੇਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨ ਵਸੇਨ। ਯੁਜ੍ਜਨਞ੍ਚ, ਮਨ੍ਥਨਞ੍ਚ, ਖੋਭਕਰਣਞ੍ਚ, ਘਟ੍ਟਨਨ੍ਤਿ ਚ ਆਪਾਤਾ ਗਮਨਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਆਪਾਤਾ ਗਮਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥਾਤਿਆਦਿਨਾ। ''ਨਾਨਾ ਠਾਨਿਯੇਸੂ''ਤਿ ਨਾਨਾ ਠਾਨੇਸੁ ਠਿਤੇਸੁ। ''ਏਕੋ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਯਥਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮ ਵਸੇਨ ਸਕਲੇ ਜਾਤਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਪਥਵਿਕਮ੍ਪਨਂ ਅਹੋਸਿ। ਤਥਾ ਇਧਪਿ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਦ੍ਵਾਰੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮ ਵਸੇਨ ਭਵਙ੍ਗ ਚਲਨਂ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮੋ ਨਾਮ। ''ਸਹੇਵਾ''ਤਿ ਏਕਤੋਯੇਵ। ਕਥਂ ਹਦਯ ਵਤ੍ਥੁ ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਚਲਨਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਚਲਨਂ ਸਿਯਾਤਿ ਇਦਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ, ਤਦਾ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਯਦਾ ਚ ਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਦਾ ਤਂ ਨ ਚਲਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਹਿ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਚਲਤਿ ਯੇਵਾਤਿ। ਸਨ੍ਤਤਿ ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬਾ ਪਰਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ। ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਸਹਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਏਕਤੋ ਠਿਤਿ। ਇਧ ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਪਞ੍ਚਨਿਸ੍ਸਯ ਮਹਾਭੂਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਹਦਯ ਵਤ੍ਥੁ ਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਾਨਂ ਏਕ ਸਣ੍ਠਾਨ ਭਾਵੇਨ ਏਕਾਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਸਣ੍ਠਾਨ ਵਸੇਨਾਤਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ''ਤਿ। ''ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਅਨੁਕ੍ਕਮ ਚਲਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਭੇਰਿਸਕ੍ਖਰੋਪਮਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰੂਪਾਦਿਨਾ ਪਸਾਦੇ ਘਟ੍ਟਿਤੇ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸ ਯੇਸੁ ਮਹਾਭੂਤੇਸੁ ਚਲਿਤੇਸੁ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਤਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਨਂ ਸੇਸਰੂਪਾਨਮ੍ਪਿ ਚਲਨੇਨ ਹਦਯ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਚਲਿਤੇ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਚਲਨਾ ਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਕ੍ਕਮ ਚਲਨਸ੍ਸ। ''ਭਵਙ੍ਗਪ੍ਪਵਾਹਂ''ਤਿ ਭਵਙ੍ਗ ਸਨ੍ਤਤਿਂ। ''ਕੁਰੁਮਾਨਂ''ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਂ। ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤਂ''ਤਿ ਇਦਮੇਵਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਂ। ''ਯੋਨਿ ਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਦਿਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਯੋਨਿ ਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਕੁਸਲ ਜਵਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਅਯੋਨਿ ਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਅਕੁਸਲ ਜਵਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਨਿਰਨੁਸਯ ਸਨ੍ਤਾਨਤਾ ਕ੍ਰਿਯਜਵਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਤੇਸੁ ਚ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਜਵਨਾਦੀਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੋਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਿਤ੍ਤ ਸਙ੍ਗਹੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

''ਭਵਙ੍ਗਪਾਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਆਵਜ੍ਜਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਟ੍ਠਿਤਂ''ਤਿ ਕਮ੍ਮ ਵਿਪਾਕਸਨ੍ਤਾਨਤੋ ਚ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਕ੍ਰਿਯਾਮਯ ਬਜਾਪਾਰੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਿਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਂ। ਭਵਙ੍ਗ ਚਲਨਮ੍ਪਿ ਉਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਆਦਿ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਮ੍ਪਿ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਪਥਮ ਭਵਙ੍ਗ ਚਲਨਤੋਯੇਵ ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ''ਤਿ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚੇਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ। ''ਦੋਵਾਰਿਕੋਪਮਾ''ਤਿ ਬਧਿਰਦੋਵਾਰਿਕੋਪਮਾ। ''ਗਾਮਿਲ੍ਲੋਪਮਾ''ਤਿ ਗਾਮਦਾਰਕੋਪਮਾ। ''ਅਮ੍ਬੋਪਮਾ''ਤਿ ਅਮ੍ਬਪ੍ਫਲੋਪਮਾ। ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਉਪਮਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਮਕ੍ਕਟਸੁਤ੍ਤੋਪਮਾ, ਉਚ੍ਛੁਯਨ੍ਤੋਪਮਾ, ਜਚ੍ਚਨ੍ਧੋਪਮਾ। ਤਾਸਬ੍ਬਾਪਿ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਵਿਪਾਕੁਦ੍ਧਾਰ ਕਥਾਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ''ਯਤ੍ਥਹੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਕਥਂ ਛ ਛਕ੍ਕ ਯੋਜਨਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਚਕ੍ਖੁ ਵਤ੍ਥੁ ਵਚਨਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰ ਵਚਨਞ੍ਚ, ਰੂਪਾ ਰਮ੍ਮਣ ਵਚਨਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਵਚਨਞ੍ਚ, ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰ ਵੀਥਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਵੀਥਿ ਵਚਨਞ੍ਚ, ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣ ਵਚਨਞ੍ਚਾ,ਤਿ ਏਤਾਨਿ ਛਵਚਨਾਨਿ। ਤੇਹਿ ਛਛਕ੍ਕੇਹਿ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਵੀਥਿਯਂ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ।

ਸੇਸਵੀਥੀਸੁਪਿ ਯਥਾਲਾਭਂ ਦਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਵਂ ਛਕ੍ਕਯੋਜਨਾ ਹੋਤਿ। ''ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਤ੍ਤਕਾਨੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਏਕੂਨ ਪਞ੍ਞਾਸ ਪਰਿਮਾਣੇਸੂ''ਤਿ ਏਕਸ੍ਸਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨ ਰੂਪਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਏਕਪਞ੍ਞਾਸ ਮਤ੍ਤੇਸੁ ਖੁਦ੍ਦਕਕ੍ਖਣੇਸੁ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਏਕੂਨ ਪਞ੍ਞਾਸ ਮਤ੍ਤਾਨਿ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣਾਨਿ ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਖਣੇਸੁ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਏਕੂਨ ਪਞ੍ਞਾਸ ਚਕ੍ਖੁ ਪਸਾਦਾ ਚ ਸਨ੍ਤਿ। ''ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਕਤਰਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਚਕ੍ਖੁ ਪਸਾਦੇ ਨ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ''ਤੇਸੁ ਪਨਾ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। ''ਯਦੇਵ ਏਕਂ ਚਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੀਯਂ। ਤਂ ਪਨ ਕਤਮਨ੍ਤਿ। ਅਤੀਤ ਭਵਙ੍ਗੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਭਵਙ੍ਗ ਚਲਨਕ੍ਖਣੇ ਲਦ੍ਧਘਟਨਂ ਏਕਂ ਚਕ੍ਖੁ। ਤਂ ਪਨ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਭਾਵਞ੍ਚ ਦ੍ਵਾਰਭਾਵਞ੍ਚ ਸਾਧੇਤਿ। ਸੇਸਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਦ੍ਵਾਰਭਾਵਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਯਥਾਰਹਂ''ਤਿ। ਏਤਦੇਵ ਏਤਂ ਏਵ ਚਕ੍ਖੁ ਕਿਚ੍ਚ ਸਾਧਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁ ਕਿਚ੍ਚਦ੍ਵਾਰ ਕਿਚ੍ਚਾਨਂ ਸਾਧਨਤੋ। ''ਯਂ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯੁਕਂ''ਤਿ ਮਨ੍ਦਾਯੁਕ ਅਮਨ੍ਦਾਯੁਕਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਂ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯੁਕਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਕਿਚ੍ਚ ਸਾਧਨਂ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਇਤਰਾਨਿ ਪਨਾ''ਤਿ ਏਕੂਨ ਪਞ੍ਞਾਸ ਪਰਿਮਾਣੇਸੁ ਚਕ੍ਖੁ ਪਸਾਦੇਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਏਕਂ ਕਿਚ੍ਚ ਸਾਧਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾਨਿ ਇਤਰਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਚਕ੍ਖੂਨਿ ਮੋਘਵਤ੍ਥੂਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਰੂਪਾ ਰਮ੍ਮਣੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਲਦ੍ਧ ਘਟ੍ਟਨਾਨਮ੍ਪਿ ਸਤਂ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁ ਕਿਚ੍ਚਦ੍ਵਾਰ ਕਿਚ੍ਚਰਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਸੁ ਕਤਮਾਨਿ ਮਨ੍ਦਾਯੁਕਾਨਿ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ ''ਤਾਨਿ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਕਿਚ੍ਚ ਸਾਧਨਤੋ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਨਾਮ ਅਤੀਤ ਭਵਙ੍ਗਤੋ ਪੁਰੇ ਤੇਰਸਸੁ ਭਵਙ੍ਗੇਸੁ ਆਦਿ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਖਣੇ ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸ ਚਕ੍ਖੁ ਪਸਾਦਾ। ਤਾਨਿ ਮਨ੍ਦਾਯੁਕਾਨੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਕਿਚ੍ਚ ਸਾਧਨਤੋ ਅਪ੍ਪਤਰਾਯੁਕਤ੍ਤਾ। ਕਿਚ੍ਚ ਸਾਧਨਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਿ ਨਾਮ ਅਤੀਤ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਖਣੇ ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਏਕਾਦਸ ਚਕ੍ਖੁ ਪਸਾਦਾ, ਤਾਨਿ ਅਮਨ੍ਦਾਯੁਕਾਨੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਕਿਚ੍ਚ ਸਾਧਨਤੋ ਬਹੁਤਰਾਯੁਕਤ੍ਤਾ। ਤਦੁਭਯਾਨਿਪਿ ਅਟ੍ਠ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਮਤ੍ਤਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਤੋ''ਤਿ ਤੇਹਿ ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਮਤ੍ਤੇਹਿ। ''ਪੁਰਿਮਤਰਾਨੀ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸ ਮਨ੍ਦਾਯੁਕੇਹਿ ਪੁਰਿਮਤਰਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਠਿਤਿ ਭਾਵੇਨ ਅਨੁਪਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਇਧ ਨ ਗਹਿਤਾਨਿ। ''ਪਚ੍ਛਿਮਤਰਾਨੀ''ਤਿ ਏਕਾਦਸ ਅਮਨ੍ਦਾਯੁਕੇਹਿ ਪਚ੍ਛਿਮਤਰਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਚ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਠਿਤਿ ਭਾਵੇਨ ਅਨੁਪਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਇਧ ਨ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਠਿਤਿ ਭਾਵੇਨ ਅਨੁਪਲਦ੍ਧਾਨਿ ਤਦੁਭਯਾਨਿ ਇਧ ਨ ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ। ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਠਿਤਿ ਭਾਵੇਨ ਧਰਮਾਨਾਨਂ ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਮਤ੍ਤਾਨਂ ਚਕ੍ਖੂਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਏਵ ਕਤਮਂ ਚਕ੍ਖੁ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਕਿਚ੍ਚ ਦ੍ਵਾਰ ਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਆਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਵਤ੍ਥੁਦ੍ਵਾਰ ਕਿਚ੍ਚ ਸਾਧਕਤ੍ਤਾ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਠਿਤਿ ਭਾਵੇਨ ਅਨੁਪਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਇਧ ਨ ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ ਚ, ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਠਿਤਿ ਭਾਵੇਨ ਧਰਮਾਨਾਨਨ੍ਤਿ ਚ, ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

''ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਇਮਾਯ ਵੀਥਿਯਾ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣ ਵੀਥਿਯਾ। ''ਸਮੁਦਾਯਗ੍ਗਾਹਿਕਾ''ਤਿ ਰੂਪਾ ਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਸਮੂਹਗ੍ਗਾਹਿਕਾ। ''ਵਣ੍ਣਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਾ''ਤਿ ਵਣ੍ਣਵਵਤ੍ਥਾਨਿਕਾ। ''ਵਤ੍ਥੁਗ੍ਗਾਹਿਕਾ''ਤਿ ਦਬ੍ਬ ਸਣ੍ਠਾਨਗ੍ਗਾਹਿਕਾ। ''ਨਾਮਗ੍ਗਾਹਿਕਾ''ਤਿ ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਗ੍ਗਾਹਿਕਾ। ''ਅਲਾਤਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਗਾਹਿਕਾ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰੇ ਏਕੋ ਅਲਾਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਭਮਤਿ। ਅਞ੍ਞੋ ਤਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਚਕ੍ਕਂ ਵਿਯ ਮਞ੍ਞਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਲਾਤਸ੍ਸ ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਰੂਪਂ ਆਰਬ੍ਭ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰ ਵੀਥਿਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਮਨੋਦ੍ਵਾਰ ਵੀਥਿਯੋ ਪਨ ਪੁਰਿਮ ਪੁਰਿਮਾਹਿ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰ ਵੀਥੀਹਿ ਗਹਿਤਾਨਿ ਅਤੀਤ ਰੂਪਾਨਿ ਅਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਸਣ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤਤਿਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤਦਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਂ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਏਵਂ ਅਯਂ ਸਮੁਦਾਯਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ''ਨਤ੍ਥਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣੁਪ੍ਪਾਦੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ। ਚਿਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਚ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾਨੀਤਿ ਚ ਕਮ੍ਮਪਦਾਨਿ। ਅਵਸੇਸੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ। ''ਸਙ੍ਗਹ ਕਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਪੋਰਾਣ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੋ ਏਕਤੋ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਤਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਘੋਸਤ੍ਥੇਰੇਨ ਕਤਾ ਸਬ੍ਬਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੋ ਸਙ੍ਗਹਟ੍ਠਕਥਾ ਨਾਮ। ਸੋ ਚ ਸਙ੍ਗਹ ਕਾਰੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਇਧ ਪੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਹੇਪਿ। ''ਥੇਰੇਨਾ''ਤਿ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੇਨ। ''ਏਕਮ੍ਪਿ ਇਚ੍ਛਤਿ ਯੇਵਾ''ਤਿ। ''ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚਵਾ ਛਵਾਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਜਵਨਮ੍ਪਿ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਧਾਨ ਕ੍ਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ

ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਪਰਤੋ 'ਯਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀ'ਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਪਧਾਨ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੇ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਕਤ੍ਥਚਿ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸਦ੍ਦਗਨ੍ਥੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਪਿ ਚ, ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਤ੍ਵਾਪਚ੍ਚਯੋ ਲਕ੍ਖਣੇ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਚ ਮਾਨਨ੍ਤ ਪਚ੍ਚਯਾ ਜੋਤਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਵਚਨੀਯਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ''ਪਕਤਿ ਨਿਯਾਮੇਨਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਚ੍ਚਯ ਵਿਸੇਸੇਸਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਛਵਾ ਜਵਨਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਏਤ੍ਥਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ''ਤਿ ਵਾਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ ਅਵ੍ਵਯਪਦਤ੍ਥ ਸਮਾਸਪਦਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਾ''ਤਿ। ''ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਸ੍ਸ ਆਸੇਵਨਤਾ''ਤਿ ਆਸੇਵਨ ਪਚ੍ਚਯਤਾਵਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤਾਵਾ। ''ਆਵਜ੍ਜਨਾਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਆਵਜ੍ਜਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਇਧਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਦੁਬ੍ਬਲਤਾਯ ਚਤੁਪ੍ਪਞ੍ਚ ਜਵਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਿ ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਇਧ ਪੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਰਿਤ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣ ਵਾਰੇਪਿ। ਤਿਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਿਕਾ ਪਞ੍ਚ ਪਰਿਤ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣ ਵੀਥਿਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਇਤਰਾਨੀ''ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤ ਮਹਨ੍ਤਾਤਿ ਮਹਨ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣਾਨਿ। ''ਉਭਯਥਾਪੀ''ਤਿ ਆਪਾਤਾ ਗਮਨ ਵਸੇਨਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਕਰਣ ਵਸੇਨਪਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ।

੧੩੭. ''ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਪਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਪਰਿਤ੍ਤੁਕ੍ਖਣਾ ਪੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤ ਫਸ੍ਸਾਦਯੋ ਅਪ੍ਪਤਰਕ੍ਖਣਾਪਿ। ''ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਾ ਪੀ''ਤਿ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤ ਧਮ੍ਮਾਪਿ। ''ਘਟ੍ਟਨੇਨਾ''ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਨਂ ਘਟ੍ਟਨੇਨ। ''ਯਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਭਵਙ੍ਗੇ। ''ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਾਨੁ ਬਨ੍ਧਕਂ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰ ਵੀਥਿ ਅਨੁਗਤਂ। ਅਤੀਤਂ ਆਲਮ੍ਬਣਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ ਯੇਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਯਥਾਪਾਤਾ ਗਤਮੇਵਾ''ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਆਪਾਤਾ ਗਤਪ੍ਪਕਾਰਮੇਵ। ''ਤਥਾ ਤਥਾ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਦਿਨਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ। ''ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ। ''ਦਿਸ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਗ੍ਗਹਿਤਞ੍ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਤਟ੍ਠੇਨ ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ। ''ਅਨੁਮਾਨੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵਮੇਵ ਭਵਿਤ੍ਥ, ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਭਵਤੀਤਿ ਅਨੁਮਾਨਞ੍ਞਾਣੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸ। ਤਂ ਸਦਿਸਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ। ''ਪਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਹਨਾ''ਤਿ ਪਰਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਅਯਂ ਵਦਤਿ, ਤਥੇ ਵੇਤਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਹਨਾ। ''ਦਿਟ੍ਠਿ'' ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਞਾਣਂ ਵਾ ਲਦ੍ਧਿ ਵਾ। ''ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ''ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਓਲੋਕਨਂ। ''ਖਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਖਮਨਂ ਸਹਨਂ। ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਅਗਮਨਂ। ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਂ। ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਖਨ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ''ਸੇਸਂ''ਤਿ ਨਾਨਾਕਮ੍ਮ ਬਲੇਨਾਤਿਆਦਿਕਂ। ''ਦੇਵਤੋ ਪਸਂਹਾਰਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਦੇਵਤਾ ਕਦਾਚਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਉਪਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਦੇਵਤੋ ਪਸਂਹਾਰ ਵਸੇਨਾਪਿ। ਅਨੁਬੋਧੋ ਨਾਮ ਲੋਕਿਯਞ੍ਞਾਣ ਵਸੇਨ ਚਤੁਸ੍ਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਬੁਜ੍ਝਨਂ। ਪਟਿਵੇਧੋ ਨਾਮ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਞ੍ਞਾਣ ਕਿਚ੍ਚਂ। ਅਨਨ੍ਤ ਰੂਪ ਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਕਤੂ ਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਮ੍ਪਿ ਉਪਲਕ੍ਖੇਤਿ। ਚਿਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰੂਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਨਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਨਨ੍ਤ ਰੂਪ ਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਸਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਨਨ੍ਤਰ ਪਰਮ੍ਪਰ ਵਿਪ੍ਫਰਣਵਸੇਨ ਮਹਾਗਤਿਕਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਨਨ੍ਤ ਰੂਪ ਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਾਨੁ ਭਾਵੋਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਕਥਂ ਮਹਾਵਿਪ੍ਫਾਰੋਤਿ ਆਹ ''ਸਕਿਂ ਪੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਸੇਵਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਾ ਅਪ੍ਪਮੁਸ੍ਸਮਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸੇਵਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਸੇਵਨਂ ਨਾਮ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਪੁਰਿਮ ਚਿਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਸੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਾਨੁਭਾਵੋ ਏਵ ਮਹਾਵਿਪ੍ਫਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਪਕਤਿਯਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਚਿਤ੍ਤ ਭਾਵ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਚਿਨ੍ਤਨਾ ਕਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਮਹਾਵਿਪ੍ਫਾਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨਾਮਾ''ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਥਂ ਮਹਾਵਿਪ੍ਫਾਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ ''ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਨਾਨਾ ਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਂ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਕਂ ਆਰਮ੍ਮਣ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ''ਤੇਹਿ ਚਕਾਰਣੇਹੀ''ਤਿ ਤੇਹਿ ਕਤ੍ਥੁਭੂਤੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। ''ਚੋਦੀਯਮਾਨਂ''ਤਿ ਪਯੋਜੀਯਮਾਨਂ। ''ਅਜ੍ਝਾਸਯ ਯੁਤ੍ਤਂ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯੇਨ ਸਂਯੁਤ੍ਤਂ। ਭਵਙ੍ਗ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਨਾਮ ਅਵਿਭੂਤਂ ਹੋਤਿ। ਭਵਙ੍ਗਂ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਆਵਜ੍ਜਨਂ ਨਿਯੋਜੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਲਦ੍ਧ ਪਚ੍ਚਯੇਸੂ''ਤਿ ਆਲੋਕਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਲਦ੍ਧ ਪਚ੍ਚਯਵਨ੍ਤੇਸੁ। ਤਦਭਿਨਿਨ੍ਨਾਕਾਰੋ ਨਾਮ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਮ੍ਪਿ ਤੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਭਿਮੁਖਂ ਨਿਨ੍ਨਾਕਾਰੋ। ਤੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ। ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਏਤੇਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਸੁਦ੍ਧਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਅਪਾਤਾਗਮਨਞ੍ਚ ਭਵਙ੍ਗ ਚਲਨਞ੍ਚ ਨ ਕੇਵਲਂ ਲਦ੍ਧ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਵਸੇਨੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਾਦਿਸੇਨ ਪਨ ਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਯਞ੍ਚ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤ ਚਿਨ੍ਤਨਾ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਰੇ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਕਾਰੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਭਾਵਿਤ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਪਮਾਦ ਬਹੁਲਾਨਂ ਜਨਾਨਂ ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਭਾਵਨਾ ਮਨਸਿਕਾਰੇ ਕਰੀਯਮਾਨੇਪਿ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਕਾਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨਤੋਤਿ। ''ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਯਥਾ ਏਤ੍ਥ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਰੂਪਾਰੂਪ

ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਭੂਤਾ ਰਮ੍ਮਣੇਪਿ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਞਾਣਵਿਭਙ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਵਾਰੋਪਿ ਆਗਤੋ। ਯਥਾਹ ਸੁਪਿਨੇਨੇਵ ਦਿਟ੍ਠਂ ਵਿਯ ਮੇ, ਸੁਤਂ ਵਿਯ ਮੇਤਿ ਕਥਨਕਾਲੇਪਿ ਅਬਜਾਕਤੋ ਯੇਵਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ''ਅਬਜਾਕਤੋ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਬਜਾਕਤੋਯੇਵ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਭਵਙ੍ਗਪਾਤੋ। ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਯਂ ਪਨ ਵਾਰੋ ਦਿਟ੍ਠਂ ਵਿਯ ਮੇ, ਸੁਤਂ ਵਿਯ ਮੇ ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨਕਾਲੇ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਪਞ੍ਚ ਦ੍ਵਾਰੇ ਪਰਿਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੇ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸੋਪਿ ਇਧ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਸੋਪਿ ਵਾਰੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ''ਭਵਙ੍ਗੇ ਚਲਿਤੇ ਨਿਵਤ੍ਤਨਕਵਾਰਾਨਂ''ਤਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਭਵਙ੍ਗ ਚਲਨਮਤ੍ਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਵਙ੍ਗਪਾਤਵਸੇਨ ਨਿਵਤ੍ਤਨਕਾਨਂ ਮੋਘਵਾਰਾਨਂ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਪਮਾਣਂ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿਯੇਵ। ਅਥ ਇਮਸ੍ਮਿਂਵਾਰੇ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵੀਥਿ ਸਙ੍ਗਹੇ ਸੋ ਵਾਰੋ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚੇ। ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ, ਛਧਾ ਵਿਸਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਛਕ੍ਕੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਵਿਸਯੇ ਚ ਆਪਾਤਾਗਤੇ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾ ਵਿਸਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ। ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਕਵਾਰੇ। ''ਤਦਾਰਮ੍ਮਣ ਵਾਰਾਦਯੋ''ਤਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣ ਵਾਰੋ ਜਵਨਵਾਰੋ ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨ ਵਾਰੋ ਮੋਘਵਾਰੋ। ਤੇਸੁ ਪਨ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣਵਾਰੋ ਵਤ੍ਥੁਗ੍ਗਹਣੇ ਚ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣੇ ਚ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਹਿ ਸਣ੍ਠਾਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ''ਨਾਮਂ''ਤਿ ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਨ ਚ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਥਾਰਹਂ''ਤਿ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਦਿਟ੍ਠਵਾਰਾਦੀਸੁ ਛਸੁ ਵਾਰੇਸੁ। ਏਤਰਹਿ ਪਨ ਕੇਚਿ ਆਚਰਿਯਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਅਤੀਤ ਭਵਙ੍ਗ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਏਕਂ ਭਵਙ੍ਗਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਆਪਾਤਾ ਗਤੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਏਕੋ ਵਾਰੋ, ਦ੍ਵੇ ਭਵਙ੍ਗਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਆਪਾਤਾ ਗਤੇ ਏਕੋਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤੀਤ ਭਵਙ੍ਗ ਭੇਦਵਸੇਨ। ''ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਾਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਵਾਰੋਤਿ ਏਵਂ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣ ਵਸੇਨ। ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਵਿਦਹਨ੍ਤਿ ਵਾ। ''ਖਣ ਵਸੇਨ ਬਲਵਦੁਬ੍ਬਲਤਾ ਸਮ੍ਭਵੋ''ਤਿ ਯਥਾ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣੇਸੁਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਾਦਂ ਪਤ੍ਵਾ ਆਦਿਤੋ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤੇ ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਆਪਾਤਂ ਆਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਏਕ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਂ ਪਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਬਲਵਨ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਆਪਾਤਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਮਹਨ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣਾਦੀਸੁ ਪਨ ਦ੍ਵਿ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਮਤ੍ਤੇ ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਨ ਤਥਾ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਖਣ ਵਸੇਨ ਬਲਵਦੁਬ੍ਬਲਤਾ ਸਮ੍ਭਵੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ ''ਤਦਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਤਦਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ।

''ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਸਿਯਾ''ਤਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਵਿਚਾਰਣਾ ਸਿਯਾ। ਏਕਂ ਆਵਜ੍ਜਨਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਏਕਾਵਜ੍ਜਨਾ। ''ਵੀਥੀ''ਤਿ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ। ਏਕਾਵਜ੍ਜਨਾ ਚ ਸਾ ਵੀਥਿ ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਆਵਜ੍ਜਨਂ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ ਚਿਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਵਾ ਆਵਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਂ ਤਂ ਜਵਨੇਨਾ''ਤਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਜਵਨੇਨ ਸਹੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਵਜ੍ਜਤਿ ਕਿਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਚਨੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਿ ਤਾਵ ਆਵਜ੍ਜਨਞ੍ਚ ਜਵਨਾਨਿ ਚਾਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ। ''ਤਞ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ''ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ। ''ਏਵਮ੍ਪਿ ਭਿਨ੍ਨਮੇਵਾ''ਤਿ ਜਵਨਾਨਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਭਿਨ੍ਨਮੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਰੁਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਜਵਨਾਨਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਦ੍ਧਾਵਸੇਨ ਗਹਿਤਂ''ਤਿ ਅਦ੍ਧਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਵਸੇਨ ਗਹਿਤਂ। ''ਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਗਹਿਤਂ''ਤਿ ਸਨ੍ਤਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਗਹਿਤਂ। ਆਚਰਿਯਾਨਨੁਮਤੇ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਆਵਜ੍ਜਨ ਜਵਨਾਨਂ। ਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਤੋ ਅਭਿਨ੍ਨਂ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਲਤੋ ਅਭਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯੇ ਅਤੀਤੋ ਚ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ ਖਣ ਵਸੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯਦਿ ਅਦ੍ਧਾਸਨ੍ਤਤਿ ਵਸੇਨ ਯੁਜ੍ਜੇਯਜ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯਜ। ਕਸ੍ਮਾ, ਏਕਾਵਜ੍ਜਨ ਵੀਥਿਯਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਦ੍ਧਾਸਨ੍ਤਤਿ ਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ।

੧੩੮. ਅਪ੍ਪਨਾਵਾਰੇ। ''ਅਪ੍ਪਨਾ ਜਵਨਂ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਦਂ। ''ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣਂ''ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਪਦਂ। ''ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਸਮਤਾਦੀਹੀ''ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਨਤਿ ਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਸਮਤਾਦੀਹਿ। ''ਪਰਿਤੋ''ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ। ''ਉਪੇਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਅਪ੍ਪਨਂ ਵਹਿਤੁਂ ਜਨੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥ ਭਾਵੋ ਅਪ੍ਪਨਾਵਹਸਮਤ੍ਥਭਾਵੋ। ''ਯਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰ ਜਵਨਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ। ''ਅਚਿਰਂ ਕਾਲਂ''ਤਿ ਅਚਿਰੇਕਾਲੇ। ਪਰਿਤ੍ਤ ਜਾਤਿਕਾ ਨਾਮ ਕਾਮਾਵਚਰਜਾਤਿ। ''ਗੋਤ੍ਤੁਂ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਤ੍ਤੁ ਪਦਂ। ''ਅਭਿਭੁਯਜਤੀ''ਤਿ ਭਾਵਨਾ

ਬਲੇਨ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਮਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਅਭਿਮਦ੍ਦੀਯਮਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਛਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਅਭਿਭਵਨਸ੍ਸ ਸਿਖਾਪਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਂ। ਯਾਵ ਤਂ ਗੋਤ੍ਤਂ ਛੇਦਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਾਵ ਅਭਿਭੁਯ੍ਯਤਿ, ਮਦ੍ਦੀਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਗੋਤ੍ਤਂ ਅਭਿਭਵਤੀਤਿ ਗੋਤ੍ਰਭੂਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ''ਪਞ੍ਚਮਂ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਮੇ ਚਿਤ੍ਤਵਾਰੇ। ''ਤਦਾਹਿ ਜਵਨਂ ਪਤਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਜਵਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਾਮ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮੋ ਹੋਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਞ੍ਚ ਮੁਦ੍ਧਪਤ੍ਤਂ। ਪਞ੍ਚਮਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਤਿਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਚਮਵਾਰੇ ਜਵਨਂ ਪਤਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ''ਦੁਤੀਯੇਨਾ''ਤਿ ਦੁਤੀਯੇਨ ਏਵ ਸਦ੍ਦੇਨ। ''ਦੁਤੀਯਂ''ਤਿ ਦੁਤੀਯੇ ਚਿਤ੍ਤਵਾਰੇ। ਤਦਾ ਅਨੁਲੋਮਂ ਪਥਮਜਵਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਲਦ੍ਧਾ ਸੇਵਨਂ ਅਨੁਲੋਮ''ਨ੍ਤਿ। ''ਏਤੇਨੇਵਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਏਵ ਸਦ੍ਦ ਦ੍ਵਯੇ ਨੇਵ। ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਪਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ। ਮਨ੍ਦਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਨੁਲੋਮਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਞ੍ਚਮਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁ, ਛਟ੍ਠਂ ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ, ਸਤ੍ਤਮਂ ਫਲਨ੍ਤਿ। ''ਇਤਰਟ੍ਠਕਥਾਸੂ''ਤਿ ਵਿਨਯਟ੍ਠ ਕਥਾਦੀਸੁ। ''ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਮਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਸ੍ਮਿਂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇਤਿ ਪਦਂ ਅਵਸ੍ਸਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵਾਤਿ ਪਦਚ੍ਛੇਦੋ''ਤਿ। ਅਨਨ੍ਤਰ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਚ ਨਿਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਪੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਤਮੇਵਪਦਂ ਵਿਭਤ੍ਤਿ ਪਰਿਣਾਮੇਨ ਅਧਿਕਤਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਨਿਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਲਦ੍ਧਮੇਵਾ''ਤਿ। ''ਵਸਿਭੂਤਾਪੀ''ਤਿ ਵਸਿਭੂਤਾਪਿ ਸਮਾਨਾ। ''ਏਕਵਾਰਂ ਜਵਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਲੋਕਿਯਪ੍ਪਨਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਅਪ੍ਪਨਾਪਨ ਸਤ੍ਤਮਮ੍ਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਮੂਲਟੀਕਾ ਪਾਠੇ ''ਭੂਮਨ੍ਤਰਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਗੋਤ੍ਰਭੁ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਾਮਭੂਮਿ ਹੋਤਿ। ਅਪ੍ਪਨਾਪਨ ਮਹਗ੍ਗਤਭੂਮਿ ਵਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਭੂਮਿ ਵਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਭੂਮਨ੍ਤਰਪਤ੍ਤਿਯਾ। ''ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਰ ਲਦ੍ਧਿਯਾ''ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵੀਥਿਯਂ ਫਲਜਵਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥਹਿ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਅਨੁਲੋਮ ਜਵਨਾਨਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਫਲਜਵਨਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਕਾਰਣਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤ ਲੇਡ੍ਡੁਪਮਾ ਏਵ ਇਧ ਯੁਤ੍ਤਰੂਪਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ''ਨ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਤਂ ਅਤ੍ਥਜਾਤਂ ਨ ਖੋ ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ''ਅਨਦ੍ਧਨੀਯਾ''ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਦੀਘਕਾਲਂ ਨਖ ਮਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨਦ੍ਧਨੀਯਾ। ਅਸਾਰਾ। ਅਸਾਰਤ੍ਤਾ ਏਵ ਸੀਘਤਰਂ ਰੁਹਨ੍ਤਿ। ਸੀਘਤਰਂ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੁਲ੍ਹਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਸਾਰਵਨ੍ਤਾ ਪਨ ਸਾਰੇਨ ਸਹ ਵਡ੍ਢਮਾਨਤ੍ਤਾ ਸੀਘਤਰਂ ਨਰੁਹਨ੍ਤਿ। ਸੀਘਤਰਂ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੁਲ੍ਹਿਂ ਨਾ ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਏਕਵਸ੍ਸਜੀਵਿਨੋ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਏਵਮੇਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਪਤਿਤਜਵਨੇਸੂ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਮ ਛਟ੍ਠ ਸਤ੍ਤਮ ਜਵਨੇਸੁ। ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਸੁਪਕ੍ਕਸਾਲਿਭਤ੍ਤ ਸਦਿਸਾਨੀ''ਤਿ ਯਥਾ ਸਾਲਿਭਤ੍ਤਾਨਿ ਸੁਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਏਵ ਮੁਦੁਤਰਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੁਬ੍ਬਲਾਨਿ ਅਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇਪਿ ਪੂਤਿਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਨਾ ਜਵਨਾਨਿ। ''ਯਸ੍ਮਾ ਚਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਦੁਵਿਧਸ੍ਸ ਨਿਯਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਜਵਨਨਿਯਮਸ੍ਸ ਚ ਕਾਲਨਿਯਮਸ੍ਸ ਚ। ''ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯ ਭਾਵਿਨੋ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਮ ਜਵਨ ਚੇਤਨਾ ਅਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਤਦਨਨ੍ਤਰੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਵਿਪਾਕ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਮੇਵ ਚ ਅਵਸਾਨੇ ਚੁਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਏਵਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯ ਭਾਵੇਨ ਅਵਸ੍ਸਂ ਭਵਿਸ੍ਸਮਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਕਾਰਣ ਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਮਹਾਟੀਕਾਵਚਨਂ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ''ਨਿਰਨ੍ਤਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ''ਤਿ ਆਦੀਸੁ। ਭਿਨ੍ਨਾ ਅਸਦਿਸਾ ਵੇਦਨਾ ਯੇਸਂ ਤਾਨਿ ਭਿਨ੍ਨਵੇਦਨਾਨਿ। ''ਆਸੇਵਨ ਪਚ੍ਚਨੀਕਾਨਂ''ਤਿ ਆਸੇਵਨ ਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਟਿ ਪਕ੍ਖਾਨਂ। ਅਭਿਨ੍ਨਾ ਵੇਦਨਾ ਯੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਕ੍ਰਿਯਜਵਨਾਨਨ੍ਤਰਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵੀਥਿਯਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

੧੩੯. ''ਸਬ੍ਬਥਾ ਪੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਲੋਕੇ ਮਜ੍ਝਿਮਕੇ ਹਿ ਮਹਾਜਨੇਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਤਿਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇਹਿ ਮਨ੍ਧਾਤੁ ਰਾਜਾਦੀਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਤੇਹਿ ਮਹਾਜਨੇਹਿ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਮ੍ਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਤਿਦੁਗ੍ਗਤੇਹਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤ ਵਾਸੀਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਇਟ੍ਠਾਨਿਟ੍ਠ ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤਿਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇਹਿ ਚ ਅਤਿਦੁਗ੍ਗਤੇਹਿ ਚ ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਮਜ੍ਝਿਮਕੇਹਿ ਏਵ ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਤਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਆਰਮ੍ਮਣਂ''ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਪਦਂ। ''ਵਿਪਾਕਚਿਤ੍ਤਂ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਦਂ। ''ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਂ। ''ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਿਂਚਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪੁਪ੍ਫੇ। ''ਤੇਨ ਵਾ''ਤਿ ਤੇਨ ਵਾ ਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਵਤ੍ਥੇਨ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

''ਵੇਦਨਾਨਿਯਮੋਪਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਆਦਾਸੇ ਮੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਯਥਾ ਆਦਾਸੇ ਮੁਖ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਲਨ ਚਵਨਾਦਿਯੋਗੋ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣਯੋਗੋ ਚ ਯਥਾਮੁਖਮੇਵ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਤਥਾ ਵਿਪਾਕਾਨਂ। ਵੇਦਨਾ ਯੋਗੋ ਪਨ ਯਥਾਰਮ੍ਮਣਮੇਵ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਤਤ੍ਥ ''ਵੇਦਨਾਯੋਗੋ''ਤਿ ਨਾਨਾਵੇਦਨਾਯੋਗੋ। ''ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। ''ਪਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਵਿਪਾਕਾਨਂ ਏਵ ਯਥਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵੇਦਨਾ ਯੋਗੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

''ਅਯਞ੍ਚਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪੀ''ਤਿ ਪਟ੍ਠਾਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ। ''ਤਦਾਰਮ੍ਮਣ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ''ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤੀਰਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਮਹਾਵਿਪਾਕ ਸੋਮਨਸ੍ਸਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਪਕਤਿ ਨੀਹਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਪਕਤਿਯਾ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਪਵਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ। ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੇ। ਭਾਵਿਤਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਯੇਨਾਤਿ ਭਾਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ। ''ਮਨਾਪਂ''ਤਿ ਮਨੋਰਮ੍ਮਂ। ''ਅਮਨਾਪਂ''ਤਿ ਅਮਨੋਰਮ੍ਮਂ। ਵਿਹਰੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਸਚੇ ਕਙ੍ਖਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਪਟਿਕੂਲੇ''ਤਿ ਅਮਨਾਪੇ। ''ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲ ਸਞ੍ਞੀ''ਤਿ ਮਨਾਪਸਞ੍ਞੀ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁ। ''ਤੇਸਂ''ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ। ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੇ। ''ਸੁਮਨੋ''ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਤੋ। ''ਦੁਮ੍ਮਨੋ''ਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਤੋ। ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੇ। ''ਮੇਤ੍ਤਾਯਵਾ ਫਰਤੀ''ਤਿ ਅਯਂ ਸਤ੍ਤੋ ਅਵੇਰੋਹੋਤੂਤਿਆਦਿਨਾ ਮੇਤ੍ਤਾਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਫਰਤਿ। ''ਧਾਤੁਸੋ ਉਪਸਂਹਰਤੀ''ਤਿ ਯਥਾ ਮ ਮ ਕਾਯੋਪਿ ਚਤੁਧਾਤੁ ਸਮੁਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਾਪਿ ਧਾਤੁ ਨਾਮ ਪਟਿਕੂਲਾ ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਾ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਕੇਵਲਂ ਤੁਚ੍ਛ ਸੁਞ੍ਞ ਸਭਾਵਮਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਇਮਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯੋਪੀਤਿਆਦਿਨਾ ਧਾਤੁ ਸੋ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। ''ਅਸੁਭਾਯ ਵਾ''ਤਿ ਅਸੁਭ ਭਾਵਨਾਯ ਵਾ। ਅਸੁਭ ਭਾਵਨਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਸੁਭਾਯਾ''ਤਿ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਸੁਭਭਾਵਤ੍ਥਾਯ। ਦੇਵਨਾਟਕਾ ਦੇਵਚ੍ਛਰਾ ਨਾਮ। ਕੁਥਿਤਾਨਿ ਕੁਟ੍ਠਾਨਿ ਯੇਸਂ ਤਾਨਿ ਕੁਥਿਤ ਕੁਟ੍ਠਾਨਿ। ''ਸਰੀਰਾਨੀ''ਤਿ ਕਾਯਙ੍ਗਾਨਿ। ਕੁਥਿਤ ਕੁਟ੍ਠਾਨਿ ਸਰੀਰਾਨਿ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਕੁਥਿਤਕੁਟ੍ਠਸਰੀਰੋ। ''ਕੁਥਿਤਾਨੀ''ਤਿ ਅਬ੍ਭੁਕ੍ਕਿਰਣਾਨਿ। ਵੇਦਨਾ ਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਇਤਿ ਅਪਰੇ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਥਂ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ ''ਯਥਾ ਆਨਿਸਂਸ ਦਸ੍ਸਨੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ''ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਯਂ। ''ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਾ ਦਸ੍ਸਨੇਨਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤ੍ਥੁਭੂਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸੁਬੁਦ੍ਧਤਾ ਦਸ੍ਸਨੇਨ। ''ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇਨਾ''ਤਿ ਮਯਂ ਪਨ ਏਵਰੂਪਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਮੁਤ੍ਤਾਮ੍ਹਾਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇਨ। ''ਅਟ੍ਠਿਕਙ੍ਕਲਿਕਪੇਤਰੂਪੇ''ਤਿ ਨਿਮ੍ਮਂ ਸਲੋਹਿਤੇ ਅਟ੍ਠਿਪੁਞ੍ਜਪੇਤਸਰੀਰੇ। ''ਕੁਟ੍ਠਿਨੋ''ਤਿ ਕੁਟ੍ਠਸਰੀਰਸ੍ਸ। ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਪਦ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ। ਅਤਿ ਇਟ੍ਠੇ ਦੇਵਚ੍ਛਰ ਵਣ੍ਣਾਦਿਕੇ। ਅਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਕੁਥਿਤਕੁਟ੍ਠਸਰੀਰਾਦਿਕੇ। ''ਵਤ੍ਥੁ ਭੂਤੋ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨ ਭੂਤੋ। ''ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ''ਤਿ ਕਤ੍ਥੁ ਅਤ੍ਥੇਸਾਮਿਵਚਨਂ। ''ਤਦੁਭਯਂ ਪੀ''ਤਿ ਉਭਯਂ ਤਂ ਗਹਣਂਪਿ। ''ਤੇਸਂ''ਤਿ ਤੇਸਂ ਲੋਕਿਯ ਮਹਾਜਨਾਨਂ। ''ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਦੇਵਚ੍ਛਰਵਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਅਤਿਇਟ੍ਠੇਸੁ ਅਤਿਇਟ੍ਠਾਕਾਰਤੋ ਗਹਣਮ੍ਪਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸ ਵਸੇਨੇਵ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਦੇਵਚ੍ਛਰ ਵਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਅਤਿ ਇਟ੍ਠ ਸਞ੍ਞਾਯ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸ ਸਞ੍ਞਾਭਾਵਤੋ।

ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ । ''ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਗਾਰਵੇਨ''ਤਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬ ਮੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਅਯੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸਨਯੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ। ''ਧਮ੍ਮ ਚਕ੍ਖੁਰਹਿਤਾ''ਤਿ ਧਮ੍ਮ ਵਵਤ੍ਥਾਨਞ੍ਞਾਣ ਚਕ੍ਖੁ ਰਹਿਤਾ। ''ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਨਿ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮ ਚਕ੍ਖੁ ਰਹਿਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਨਿਯੇਵ। ਗਾਥਾਯਂ। ''ਰੂਪਾ''ਤਿ ਰੂਪਤੋ ਨਪ੍ਪਵੇਧਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਸਦ੍ਦਾ''ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵਨਯੋ। ਨਪ੍ਪਵੇਧਨ੍ਤੀਤਿ ਚ ਨ ਚਲਨ੍ਤਿ, ਨ ਕਮ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਕ੍ਰਿਯਜਵਨਾਨਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸੁ ਪੇਕ੍ਖਾਵੇਦਨਾ ਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਏਵ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਮੂਲਟੀਕਾਪਾਠੇ। ''ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਤਾ''ਤਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਭਾਵੇਨ। ''ਕਤ੍ਥਚੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮ ਪਾਲ਼ਿਯਂ। ''ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕ੍ਰਿਯਜਵਨਾਨੁ ਬਨ੍ਧਕੇ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਸਤਿ। ਏਤਂ ਭਵਙ੍ਗਞ੍ਚ ਨਾਮ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਨਦੀਸੋਤੋ ਪਟਿਸੋਤਗਾਮਿਨਾਵਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤਿ ਵਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਸਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਂ ਏਵਜਵਨਂ''ਤਿ ਕਿਲੇਸ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸ ਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਖਣਮਤ੍ਤੇਪਿ ਅਨੇਕਸਤੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਵਿਵਿਧਾਕਾਰੇਨ ਫਰਣਵੇਗਸਹਿਤਂ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲ ਜਵਨਮੇਵ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਪਨ ਕ੍ਰਿਯਜਵਨਂ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਛਲ਼ਙ੍ਗ ਪੇਕ੍ਖਾਵਤੋ''ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨੇਵ ਸੁਮਨੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਦੁਮ੍ਮਨੋ, ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰਤੀ-ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਛ ਦ੍ਵਾਰਿਕਵਸੇਨ ਛਲ਼ਙ੍ਗ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਯ ਉਪੇਕ੍ਖਾਯ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। ਵਤ੍ਤਨਂ ਵੁਤ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸਨ੍ਤ ਵੁਤ੍ਤਿ। ਤਂ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ''ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਯਦਿ ਚੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਏਤਂ''ਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਬ੍ਯਾਕਤੇਤਿਆਦਿਕਂ ਏਤਂ ਵਚਨਂ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ। ''ਏਵਮਾਦਿਨਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ

ਨਯੇਨ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ‘‘ਉਤ੍ਤਰਂ’’ਤਿ ਪਰਿਹਾਰਂ। ‘‘ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਾਰ ਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਸੇਨ। ‘‘ਤੇਸਂ’’ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਂ। ‘‘ਇਤਰੀਤਰਾਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯਤਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਥੇਰੇਨਾ’’ਤਿ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੇਨ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣਾਨਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਭਵਙ੍ਗਾਨਿ ਚ। ‘‘ਸਮੁਦਾ ਚਰਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਚਿਰਕਾਲਂ ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤਿ । ‘‘ਏਤਾਨਿਹੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇਸਂ ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨਂ ਜਵਨਾਨਂ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਅਨਿਯਮਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਯੁਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਸਮ੍ਭਵੋ। ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣ ਸਮ੍ਭਵੋ। ਅਥਵਾ, ਸਮ੍ਭਵਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਂ ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣ ਸਮ੍ਭਵੋ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਯੇਸਂ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ‘‘ਯੇਸਂ’’ਤਿ ਯੇਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ। ‘‘ਇਤਰਾਨੀ’’ਤਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸਨ੍ਤੀਰਣ ਦ੍ਵਯਤੋ ਅਞ੍ਞਾਨਿ। ‘‘ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂਸਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਥੇਰੇਨ ਇਧ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ। ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ। ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਪਨ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਯੇਭੁਯ੍ਯਜ ਨਿਯਮਸੋਤੇ ਪਤਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਨ ਪਨ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤ ਸਨ੍ਤੀਰਣ ਦ੍ਵਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ’’ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕ ਭਵਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ ਅਥਸ੍ਸ ਯਦਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਸਹਗਤਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤੇ ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਮਾਦੇਨ ਪਰਿਹੀਨਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਪਣੀਤ ਧਮ੍ਮੋ ਮੇ ਨਟ੍ਠੋਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੋ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਿ ਵਸੇਨ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦਾ ਕਿਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋਮਨਸ੍ਸਾਨਨ੍ਤਰਞ੍ਹਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ, ਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਨ੍ਤਰਞ੍ਚ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਂ। ਮਹਗ੍ਗਤ ਧਮ੍ਮਂ ਆਰਬ੍ਭ ਜਵਨੇ ਜਵਿਤੇ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ। ਕੁਸਲ ਵਿਪਾਕਾਵਾ ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕਾਵਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸਹਗਤਾ ਹੇਤੁਕਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣ ਧਾਤੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਿਮਸ੍ਸਾ ਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ। ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਪਰਿਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ। ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਯਦੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਆਪਾਤਮਾਗਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਏਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ-ਤਿ। ਏਵਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤ ਜਵਨਾਨੁਰੂਪਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤ ਸਨ੍ਤੀਰਣ ਦ੍ਵਯਮੇਵ ਆਗਨ੍ਤੁਕ ਭਵਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ‘‘ਏਤਮ੍ਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਯੇਵਾ’’ਤਿ ਅਕੁਸਲ ਜਵਨਾਵਸਾਨੇ ਏਤਂ ਸਹੇਤੁਕਂ ਆਗਨ੍ਤੁਕ ਭਵਙ੍ਗਂਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ‘‘ਦੋਮਨਸ੍ਸ ਜਵਨਾਨਨ੍ਤਰਂ ਭਵਙ੍ਗ ਪਾਤੋਵ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸਹਗਤ ਮੂਲਭਵਙ੍ਗ ਪਾਤੋਵ ਹੋਤਿ। ਆਗਨ੍ਤੁਕ ਭਵਙ੍ਗੇਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਤ੍ਤਾ। ਨੇਵਤਦਾਰਮ੍ਮਣ ਸਮ੍ਭਵੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਤੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਵਾਰਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਮਹਨ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਚ ਅਵਿਭੂਤਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਚ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਵਾਰੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਨ ਚ ਮੂਲਭਵਙ੍ਗ ਸਮ੍ਭਵੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਮੂਲਭਵਙ੍ਗਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਦੋਮਨਸ੍ਸ ਜਵਨੇਨ ਸਹ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ‘‘ਇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ। ‘‘ਏਕਂ’’ਤਿ ਏਕਂ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤ ਵਿਪਾਕਂ। ਤਥਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨੇਵ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣ ਸਮ੍ਭਵੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਨ ਚ ਮੂਲਭਵਙ੍ਗ ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਨ੍ਤਰਂ ਛਸੁ...ਪੇ॰... ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਤਸ੍ਸੇਵਾ’’ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਸ੍ਸੇਵ। ਨੇਵਤਦਾਰਮ੍ਮਣ ਸਮ੍ਭਵੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਤ੍ਤੇਪਿ ਅਤਿਵਿਭੂਤਤ੍ਤੇਪਿ ਸਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਜਵਨੇਨ ਸਹ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਤਦਾ ਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚ ਆਰਮ੍ਮਣੇਨ ਸਹ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਅਤਿ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣੇ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਮਹਗ੍ਗਤ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਪਨ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਂ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਨ ਚ ਮੂਲਭਵਙ੍ਗ ਸਮ੍ਭਵੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਜਵਨੇਨ ਸਹ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ।

‘‘ਏਤ੍ਥ ਚਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ‘‘ਸਬ੍ਬ ਧਮ੍ਮੇਸੂ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ‘‘ਪਥਮ ਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰੋ’’ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਆਹ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤ ਪਾਠੋ। ‘‘ਤਜ੍ਜੋ’’ਤਿ ਤੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਆਪਾਤਾ ਗਮਨੇਨ ਜਾਤੋ। ‘‘ਤਜ੍ਜੋ’’ਤਿ ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪੋਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਵਿਞ੍ਞਾਣਭਾਗਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਦ੍ਵਾਰਿਕ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਕੋਟ੍ਠਾਸਸ੍ਸ। ‘‘ਯਤੋ’’ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ। ਕਥਂ ਆਵਜ੍ਜਨੇਨ ਵਿਨਾ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਸਚੇ ਆਵਜ੍ਜਨੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ਯਥਾ ਪਨ ਨਿਰਾਵਜ੍ਜਨਂ ਹੋਤਿ ਭਿਨ੍ਨਾ ਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚ, ਏਵਂ ਤਥਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਏਕਸ੍ਸਪੀ’’ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਆਗਨ੍ਤੁਕ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸਪਿ ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿਯੇਵ। ‘‘ਸਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਸਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਨ੍ਤਿ ਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਇਤਰੇ ਸਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਮਹਗ੍ਗਤਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਜਵਨਾਨਞ੍ਚ। ਕਾਨਿ ਚਿ ਪਰਿਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿਪਿ ਸਮਾਨਾਨਿ। ਯਦਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣੂ ਪਨਿਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਾਮਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਰੂਪਾਰੂਪ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ, ਚਕ੍ਖੁਸੋਤ ਦ੍ਵਾਰਿਕ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਆਹ ‘‘ਚਕ੍ਖੁ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਆਨੁਭਾਵਤੋ’’ਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਤ੍ਥੁ ਸੋਤਵਤ੍ਥੂਨਂ ਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ

ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਰੂਪ ਬ੍ਰਹ੍ਮ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਪਵਤ੍ਤਿ ਆਨੁਭਾਵਤੋ ਚਕ੍ਖੁ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਰੂਪਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ ਸਨ੍ਤੀਰਣਾਨੀ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਵਿਕਪ੍ਪਬਲੇਵਾ’’ਤਿ ਕਾਮਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲਾਨਂ ਵਿਯ ਵਿਵਿਧੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣਗ੍ਗਹਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਵਾਸਤਿ। ‘‘ਅਪ੍ਪਨਾਪਤ੍ਤ ਭਾਵਨਾ ਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸੇ ਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਜਵਨਾਨਿ ਵਿਯ ਮਹਗ੍ਗਤ ਵਿਪਾਕ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਵਿਪਾਕਾਨਿ ਵਿਯ ਚਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ’’ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦ ਵਿਭਙ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਯਂ। ‘‘ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤ ਕਾਰਣਾਨੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ‘ਅਜਨਕਤ੍ਤਾ ਜਨਕ ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਭਾਵਤੋ’ਤਿਆਦੀਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ।

੧੪੦. ਜਵਨ ਨਿਯਮੇ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ਛਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਥਾਹ ਸਚੇ ਪਨ ਬਲਵਾ ਰਮ੍ਮਣਂ ਆਪਾਤਾਗਤਂ ਹੋਤਿ। ਕ੍ਰਿਯਮਨੋਧਾਤੁਯਾ ਭਵਙ੍ਗੇ ਆਵਟ੍ਟਿਤੇ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਜਵਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ ਪਥਮਕਾਮਾਵਚਰ ਕੁਸਲ ਚਿਤ੍ਤਂ ਜਵਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਛਸਤ੍ਤਵਾਰੇ ਜਵਿਤ੍ਵਾ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਾਰਂ ਦੇਤੀਤਿ। ‘‘ਮੁਦੁਤਰ ਭਾਵੇਨਾ’’ਤਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਠਿਤਕਾਲੇਵਾ ਸਮ੍ਪਤਿ ਜਾਤਕਾਲੇ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਅਤਿਮੁਦੁਭਾਵੇਨ। ‘‘ਕੇਨਚਿਉਪਦ੍ਦੁਤ ਭਾਵੇਨਾ’’ਤਿ ਬਾਲ੍ਯਗੇਲਞ੍ਞਜਾਤਕਾਲੇ ਕੇਨਚਿ ਵਾਤਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦਿਨਾ ਉਪਦ੍ਦੁਤ ਭਾਵੇਨ। ‘‘ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਟ ਭਾਵੇਨਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵੇਵਚਨਮਤ੍ਤਂ। ਮਨ੍ਦੀਭੂਤੋ ਵੇਗੋ ਯੇਸਂ ਤਾਨਿ ਮਨ੍ਦੀਭੂਤ ਵੇਗਾਨਿ। ‘‘ਅਸਯ੍ਹ ਰੂਪੇਹੀ’’ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਮਸਭਾਵੇਹਿ। ਅਭਿਭੂਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਵਚਨਂ ਪਾਕਤਿਕ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਸਤ੍ਤਵਿਸੇਸਾਨਂ ਵਸੇਨ। ਏਵਂ ਸਤਿ, ਸਤ੍ਤਵਿਸੇਸਾਨਂ ਵਸੇਨ ਕਥਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ ‘‘ਯੇ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਉਪਰੀ’’ਤਿ ਮਰਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ। ‘‘ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੀ’’ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ‘‘ਯਮਕਪ੍ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ’’ਤਿ ਯੁਗਲ਼ਵਤ੍ਥੂਨਂ ਏਕਤੋ ਪਵਤ੍ਤ ਅਚ੍ਛਰਿਯ ਕਮ੍ਮਂ। ‘‘ਦ੍ਵੇ ਝਾਨਙ੍ਗਾਨੀ’’ਤਿ ਉਪੇਕ੍ਖੇਕਗ੍ਗਤਾ ਝਾਨਙ੍ਗਾਨਿ।

‘‘ਯੋਗਕਮ੍ਮਸਿਦ੍ਧਿਯਾ’’ਤਿ ਭਾਵਨਾਨੁ ਯੋਗਕਮ੍ਮਸਿਦ੍ਧਸ੍ਸ। ਇਦ੍ਧਿ ਵਿਕੁਬ੍ਬਨਂ ਨਾਮ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਨਾਨਾਕਮ੍ਮਕਰਣਂ। ‘‘ਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਏਵਾ’’ਤਿ ਸਿਜ੍ਝਣ ਨਤ੍ਥਾਯ ਏਵ । ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਏਵ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਫਲਂ ਏਤਿਸ੍ਸਾਤਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਕਪ੍ਫਲਾ। ਮਗ੍ਗਚੇਤਨਾ। ‘‘ਇਤੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ। ‘‘ਮਨ੍ਦਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਮਨ੍ਦ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ‘‘ਤਿਕ੍ਖਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਤਿਕ੍ਖ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਤੀਣਿ ਫਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ‘‘ਪਯੋਗਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਮਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯੁਗਨਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਪ੍ਪਯੋਗਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸ੍ਸ। ‘‘ਅਕਤਾਧਿਕਾਰਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਆਸਨ੍ਨੇ ਪੁਰਿਮਭਵੇ ਅਕਤ ਝਾਨਪਰਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਫਲਟ੍ਠਾਨਂ ਚਿਣ੍ਣਵਸਿਭਾਵਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਜਵਨਨਿਯਮੋਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

੧੪੧. ਦੁਹੇਤੁਕਾਦੀਸੁ। ਜਾਤਿ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕਾਦਯੋ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣ ਸਹਗਤਾ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪੀ’’ਤਿ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕਾਨਮ੍ਪਿ ਅਹੇਤੁਕਾਨਮ੍ਪਿ। ਭੁਸੋਝਾਨ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਨੀਵਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਵਰਣਾਨਿ। ਵਿਪਾਕਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਆਵਰਣਾਨਿ ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਵਿਪਾਕਾਨੀ’’ਤਿ ਅਹੇਤੁਕ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕਾਨਿ। ਤੇਹਿ ਗਹਿਤਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਨਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇਝਾਨ ਮਗ੍ਗਫਲਪ੍ਪਟਿਲਾਭੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਵਿਪਾਕਾਵਰਣ ਸਬ੍ਭਾਵਤੋ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਤੇਸਂ’’ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਅਹੇਤੁਕ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ। ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਇਤਰੇਸਂ’’ਤਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸੁਗਤਿ ਅਹੇਤੁਕ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ।

‘‘ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਞ੍ਚ ਅਹੇਤੁਕਾਨਂ। ‘‘ਮੂਲਭਵਙ੍ਗੇ’’ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਗਤੇ ਮੂਲਭਵਙ੍ਗੇ। ‘‘ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ’’ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਵਙ੍ਗਂ। ‘‘ਵੁਚ੍ਚਤੇ’’ਤਿ ਵਿਸਜ੍ਜਨਾ ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ‘‘ਸਬ੍ਬ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਤਾਵ ਵਿਪਾਕੁਦ੍ਧਾਰਕਥਾਯਂ ਸੋਲ਼ਸਸੁ ਕਾਮਾਵਚਰ ਕੁਸਲ ਵਿਪਾਕੇਸੁ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਅਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕਾਨਂ ਏਵ ਆਪਾਯਿਕੇਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਸਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕਾਨਂ। ਤਥਾ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦਟ੍ਠ ਕਥਾਸੁ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਪਦਵਣ੍ਣਨਾਸੁ ਅਞ੍ਞਾਸੁ ਚ ਅਭਿਧਮ੍ਮਾਵਤਾਰਾਦੀਸੂਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ‘‘ਯੋਗਸਾ ਧਨੀਯਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਪਯੋਗੇਨ

ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਨਿ ਹਿ ਵਡ੍ਢੇਤੁਂ ਵਾ ਹਾਪੇਤੁਂ ਵਾ ਪਯੋਗੇ ਕਤੇ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਹਾਯਨ੍ਤਿ ਚ। ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਭੂਤਂ ਗਹੇਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਹੇਤੁਕਸ੍ਸ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਅਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ। ‘‘ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਹੇਤੁਕਾਨਂ’’ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਅਹੇਤੁਕਾਨਞ੍ਚ ਸੁਗਤਿ ਅਹੇਤੁਕਾਨਞ੍ਚ। ‘‘ਅਪਰੇਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ ਆਗਤੋ ਅਪਰੇ ਵਾਦੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ‘ਅਪਰੇਪਨ ਯਥਾ ਅਹੇਤੁਕਾਨਂ ਸਹੇਤੁਕ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕਾਨਂ ਤਿਹੇਤੁਕ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਂਪੀ’ਤਿ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂਮਤਾਨੁਰੋਧੇਨ ਚ ਇਧਪਿ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਵਿਪਾਕਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਅਹੇਤੁਕੇਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਵਿਪਾਕੁਦ੍ਧਾਰਕਥਾਯਂ ‘ਏਤ੍ਥੇਵ ਦ੍ਵਾਦਸ ਕਮਗ੍ਗੋਪੀ’ਤਿ ਚ, ਏਤ੍ਥੇਵ ਦਸਕਮਗ੍ਗੋਪੀ’ਤਿ ਚ ਆਗਤੇਹਿ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਸੋਲਸਸੁਕੁਸਲਵਿਪਾਕੇਸੁ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕ ਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕਾਹੇਤੁਕ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਵਿਪਾਕਾਨਿ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸ ਕਮਗ੍ਗੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਪੁਨ ਸੇਸੇਸੁ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਿਪਾਕੇਸੁਪਿ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕ ਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਂ ਦ੍ਵੇ ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕ ਵਿਪਾਕਾਨਿ, ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕ ਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਦ੍ਵੇ ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕ ਵਿਪਾਕਾਨਿ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰ ਵਾਦੇ ਦਸਕਮਗ੍ਗੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਦ੍ਵਿ ਹੇਤੁਕੋਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਧਿਕੇਨ ਛਨ੍ਦੇਨ ਵਾ ਵੀਰਿਯੇਨ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਯੁਤ੍ਤੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਨਾਨਾਵਿਜ੍ਜਾਸਿਪ੍ਪਾਨਿ ਵਾ ਬਹੁਂ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਸੁਣੇਯ੍ਯ, ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਵਾਚੇਯ੍ਯ, ਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯ। ਅਥਸ੍ਸ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਜਵਨਂ ਬਹੁਲਂ ਸਮੁਦਾ ਚਰੇਯ੍ਯ। ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਾਕਮ੍ਮੇਨ ਜਵਨਾਨੁ ਰੂਪਂ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਂ ਨ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਿਹਿ। ਲ। ਵੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਕਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਏਤਾਨਿ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਕਾਮਾਵਚਰ ਦੇਵੇਸੁ ਚ ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕਤਿ ਹੇਤੁਕਾਨਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਲੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਤਿਵਿਧਾ, ਨਵਵਿਧਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਤੇਸਂ ਤਬ੍ਭਾਵੋ’’ਤਿ ਕੁਸਲਾਨਂ ਕੁਸਲਭਾਵੋ, ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਅਕੁਸਲਭਾਵੋ। ‘‘ਸਿਕ੍ਖਨ ਧਮ੍ਮਯੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਤੀਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਹਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤਾ ਪਕਤਿਯਂ ਠਿਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ।‘‘ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮ ਫਲਾਨਞ੍ਚ। ਯਾਨਿਯਾਨਿਸਕਾਨਿ ਯਥਾਸਕਂ। ‘‘ਉਪਰਿਮਾਨਂ’’ਤਿ ਉਪਰਿਮਾਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ। ‘‘ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤ ਸਿਕ੍ਖਾ ਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਕਿਲੇਸ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਹਾਨਤ੍ਥਾਯ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ ਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾ ਕਿਚ੍ਚਂ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤ ਸਿਕ੍ਖਾ ਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਬ੍ਬੋਤਿ ਸਮ੍ਭਵੋ। ਸਮ੍ਭਵੋਤਿ ਵਿਸੇਸਨ ਪਦਮੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ ‘‘ਯਥਾ ਸਮ੍ਭਵਂ’’ਤਿ।

੧੪੨. ‘‘ਏਤ੍ਥੇਵਾ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਮਲੋਕੇ ਏਵ। ‘‘ਤਂ ਤਂ ਪਸਾਦਰਹਿਤਾਨਂ’’ਤਿ ਤੇਨਤੇਨ ਪਸਾਦੇਨ ਰਹਿਤਾਨਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦ੍ਵਾਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਤਂ ਤਂ ਦ੍ਵਾਰਿਕਾਨਿ। ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਦ੍ਵੇ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਵਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ਇਦਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਵਚਨਂ। ਯਥਾਹ ਰੂਪਭਵੇ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ, ਤਥੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਪਵਤ੍ਤੇ, ਨੋਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਂ। ਸੋਚ ਖੋ ਕਾਮਾਵਚਰੇ ਅਨਿਟ੍ਠ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨ ਸਦ੍ਦਸਵਨਵਸੇਨ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਨ ਅਨਿਟ੍ਠਾ ਰੂਪਾਦਯੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ਕਾਮਾਵਚਰ ਦੇਵਲੋਕੇ ਪੀਤਿ। ਤਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰੂਪਲੋਕੇ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ‘‘ਇਧਾ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ। ‘‘ਤਂ ਤਂ ਭੂਮਿ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ’’ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਂ ਤਿਸ੍ਸਂ ਭੂਮਿਯਂ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

ਵੀਥਿਸਙ੍ਗਹਦੀਪਨਿਯਾਅਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਵੀਥਿਮੁੱਤਸङ्ਗਹਅਨੁਦੀਪਨਾ

੧੪੩. ਵੀਥਿਮੁੱਤਸङ्ਗਹੇ । ''ਪਵੱਤਿਸङ्ਗਹੰ''ਤਿ ਚਿੱਤੁੱਪਾਦਾਨੰ ਪਵੱਤਾਕਾਰਕਥਨਸङ्ਗਹੰ। ''ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੰ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਲੇ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਚਿੱਤ ਚੇਤਸਿਕਾਨੰ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ''ਤਦਾਸਨ੍ਨਤਾਯਾ''ਤਿ ਤਾਯਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਆਸਨ੍ਨਤਾਯ। ''ਤੰ ਗਹਣੇਨੇ ਵਾ''ਤਿ ਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਏਵ ਸਨ੍ਧਿਵਚਨੇਨ ਏਵ। ''ਵਿਸਯਪ੍ਪਵੱਤਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਕਮ੍ਮ ਕਮ੍ਮਨਿਮਿੱਤਾਦੀਨੰ ਵਿਸਯਾਨੰ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਆਪਾਤਾ ਗਮਨ ਵਸੇਨ ਪਵੱਤਿ ਨਾਮ। ''ਮਰਣੁੱਪੱਤਿਯੰ ਏਵ ਸਿਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਮਰਣੁੱਪੱਤਿਯੰ ਜਵਨੇਸੁ ਏਵ ਸਿਦ੍ਧਾ। ਏਤੇਨ ਮਰਣੁੱਪੱਤਿ ਵਿਧਾਨੰ ਜਵਨੱਪਧਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਚੁਤਿੱਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਧਾਨੇ ਤਸ੍ਸੰ ਚੁਤਿਯੰ ਵਿਸਯੱਪਵੱਤਿ ਵਚਨੰ ਨਾਮ ਅੱਥਿ। ਜਵਨੇਸੁ ਏਵ ਅੱਥਿ। ਸਾ ਪਨ ਚੁਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਭਵੇ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਪਵੱਤਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧਾਯ ਸਿਜ੍ਝਤਿ ਯੇਵਾਤਿ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਵੀਥਿਮੁੱਤਾਨੰ। ''ਭਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ''ਤਤੋ''ਤਿ ਅਯਤੋ। ''ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਉਪਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਵੱਤਨ੍ਤਿ। ''ਤਿਰੋ''ਤਿ ਤਿਰਿਯਤੋ। ''ਅਞ੍ਛਿਤਾ''ਤਿ ਗਤਾ ਪਵੱਤਾ, ਆਯਤਾ ਵਾ। ''ਸਮਾਨਜਾਤਿਤਾਯਾ''ਤਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨ ਗਤਜਾਤਿ ਵਸੇਨ ਸਮਾਨਜਾਤਿ ਭਾਵੇਨ। ''ਯੁਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਿਸ੍ਸੀ ਭਵਨ੍ਤਿ। ''ਸੁਖਸਮੁਸ੍ਸਯਤੋ''ਤਿ ਸੁਖਸਮੁਦਾਯਤੋ। ''ਦਿਬ੍ਬਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਜ੍ਜੋਤਨ੍ਤਿ। ''ਇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਦੇਵਾ ਸੁਰਾਤਿ ਵੁੱਚਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਵੇਪਚਿੱਤਿਪਹਾਰਾਦਾਦਯੋ''ਤਿ ਵੇਪਚਿੱਤਿ ਅਸੁਰਿਨ੍ਦ ਪਹਾਰਾਦਅਸੁਰਿਨ੍ਦਾਦਿਕੇ ਦੇਵਾਸੁਰੇ। ''ਸੁਰਪ੍ਪਟਿ ਪਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਤਾਵਤਿੰਸਾਦੇਵੱਪਟਿਪਕ੍ਖਾ। ''ਸੁਰਸਦਿਸਾ''ਤਿ ਤਾਵਤਿੰਸਾਦੇਵ ਸਦਿਸਾ। ''ਵੇਮਾਨਿਕਪੇਤੇ''ਤਿ ਵੇਮਾਨਿਕ ਨਾਮਕੇ ਪੇਤੇ। ''ਵਿਨਿਪਾਤਿਕੇ''ਤਿ ਵਿਨਿਪਾਤਿਕ ਨਾਮਕੇ ਦੁੱਗਤ ਦੇਵਜਾਤਿਕੇ। ਤੇਸੰ ਪਵੱਤਿ ਉਪਰਿ 'ਵਿਨਿਪਾਤਿਕਾਸੁਰਾਨਞ੍ਚਾ'ਤਿ ਪਦੇ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਤੇਪੀ''ਤਿ ਲੋਕਨ੍ਤਰਿਕ ਨੇਰਯਿਕ ਸੱਤਾਪਿ। ''ਕਾਲਕਞ੍ਜਿਕਪੇਤੇ''ਤਿ ਕਾਲਕਞ੍ਜਿਕ ਨਾਮਕੇ ਪੇਤੇ। ਏਵੰ ਕਥਾਵੱਥੁ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਆਗਤਾ ਵੇਸ੍ਸਭੁ ਆਦਯੋ ਯਮਰਾਜਾਨੋਪਨਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵੇਸ੍ਸਭੂ ਚ ਨੇੱਤਿ ਚ ਸੋਮੋ ਚ ਯਮੋ ਚ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਚ ਇਤਿ ਇਮੇ ਪੇੱਤਿ ਰਾਜਾਨੋ। ''ਰਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਰਾਜਭਾਵੰ ਰਾਜਕਿੱਚੰ। ਯੇ ਚ ਯਕ੍ਖਰਕ੍ਖਸਾ ਨਾਮ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਕੁਰੂਰਕਮ੍ਮਕਾਰਿਨੋ''ਤਿ ਲੁੱਦਕਮ੍ਮਕਾਰਿਨੋ। ''ਰੇਵਤਿ ਵਿਮਾਨੇ''ਤਿ ਰੇਵਤਿ ਵਿਮਾਨ ਵੱਥੁਮ੍ਹਿ। ''ਇਤੋ''ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸ ਲੋਕਤੋ, ਸੁਗਤਿਭਵਤੋ ਵਾ। ਤੇਹਿ ਯਕ੍ਖ ਰਕ੍ਖਸਾ ਨਾਮ ਭੂਮਟ੍ਠਕਾਪਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਆਕਾਸਟ੍ਠਕਾਪਿ। ''ਨਾਨਾਕਮ੍ਮਕਾਰਣਾਯੋ''ਤਿ ਦ੍ਵੱਤਿੰਸ ਵਿਧਾਨਿ ਕਮ੍ਮਕਰਣ ਕਿੱਚਾਨਿ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਨਿਰਯਪਾਲਾਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ''ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨੰ ਅਪਾਯਭੂਮੀਨੰ। ਅਪਾਯਭੂਮਿ।

ਉਸ੍ਸਿਤੋ ਮਨੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਉਸ੍ਸਨ੍ਨੋ ਮਨੋ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਦ੍ਵਿਧਾਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਉਸ੍ਸਿਤੋ''ਤਿ ਉੱਗਤੋ। ''ਉਸ੍ਸਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵਿਪੁਲੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਤਿਕ੍ਖਤਰ ਚਿੱਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨੰ''ਤਿਆਦਿੰ। ਪੁਬ੍ਬਵਾਕਜੇ ਅਨਨ੍ਤ ਚੱਕਵਾਲਸਾਧਾਰਣ ਵਸੇਨ ਵੁੱਤੱਤਾ ਪੁਨ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ''ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ। ਵੱਤਬ੍ਬੰ ਨੱਥਿ। ਇਧੇਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਉੱਪਨ੍ਨਤੋਤਿ ਅਧਿੱਪਾਯੋ। ''ਅਧਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਧਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ''ਸੂਰਾ''ਤਿ ਪਾਪਕਲਜਾਣ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਸੂਰਚਿੱਤਾ। ''ਸਤਿਮਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਿਪੁਲਸ੍ਸਤਿਕਾ। ''ਇਧ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੋ''ਤਿ ਇਧੇਵ ਸਿਕ੍ਖੱਤੁਯਪੂਰਣ ਸङ्ਖਾਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਸ੍ਸ ਅੱਥਿਤਾ। ''ਮਰਿਯਾਦਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿ ਲੋਕਚਾਰਿੱਤ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ''ਧਤਰਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਧਤਰਟ੍ਠੋ ਮਹਾਰਾਜਾ। ਏਵੰ ਵਿਰੂਲ੍ਹਕੋਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਗਨ੍ਧਰੁਕ੍ਖਾਧਿ ਵੱਥਾ''ਤਿ ਗਨ੍ਧਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਅਜ੍ਝਾਵੁੱਥਾ। ''ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾ''ਤਿ ਕੁਵੁੱਚਤਿ ਪਥਵੀ। ਪਥਵਿ ਗਤਾਨਿ ਰਤਨਭਣ੍ਡਾਨਿ ਯੇਸੰ ਤੇਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਦਾਨਵਰਕ੍ਖਸਾ''ਤਿ ਦਨੁਨਾਮਦੇਵਧੀਤਾਯ ਅਪੱਚਨ੍ਤਿ ਅੱਥੇਨ ਦਾਨਵ ਨਾਮਕਾ ਰਕ੍ਖਸਾ। ਅਵਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਅਨੁਰਾਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਵਰੁਦ੍ਧਕਾ। ''ਵਿਗਚ੍ਛਰੂਪੋ''ਤਿ ਵਿਪਨ੍ਨਵਣ੍ਣੋ। ''ਨਿਹੀਨਕਮ੍ਮਕਤਾ''ਤਿ ਨਿਹੀਨਾਨਿਪਾਪਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ। ਕਾਚਿਗਨ੍ਧੱਪਿਯੋ ਜਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਾਗਨ੍ਧੱਪਿਯੋ ਜੋਗਿਨੀਤਿ ਚ ਵੁੱਚਨ੍ਤਿ, ਜੁਣ੍ਹਾਤਿ ਚ ਵੁੱਚਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਅਭਿਲਕ੍ਖਿਤਰੱਤੀਸੂ''ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤਰੱਤੀਸੁ। ਉਪੋਸਥਰੱਤੀਸੁਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਗੋਚਰਪ੍ਪਸੁਤਕਾਲੇ''ਤਿ ਗੋਚਰੱਥਾਯ ਵਿਚਰਿਤਕਾਲੇ। ''ਜੁਤਿਅੱਥੇਨਾ''ਤਿ ਵਿਜ੍ਜੋਤਨਟ੍ਠੇਨ। ਵਸੂਨਿ ਧਨਾਨਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ। ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ ਚ ਤੇ ਦੇਵ ਯਕ੍ਖਾ ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਨਾਗਾਤ੍ਵੇਵ ਵੁੱਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਨਾਗੇਸੁ ਸङ्ਗਯ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿੱਪਾਯੋ। ''ਯਾ''ਤਿ ਯਾ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਯਕ੍ਖ ਜਾਤਿਯੋ। ''ਯਾਸੰ''ਤਿ ਯਾਸੰ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵ

ਯਕ੍ਖਜਾਤੀਨਂ। ‘‘ਕੀਲ਼ਾਪਸੁਤਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਅਚ੍ਛਰਿਯ ਧਮ੍ਮਜਾਤਕਾਲੇ ਉਗ੍ਘੋਸਨ ਕੀਲ਼ਾਕਮ੍ਮਵਡ੍ਢਨਵਸੇਨ। ‘‘ਯਾਸਞ੍ਚ ਮਨੁਪਦਾਨੀ’’ਤਿ ਯਾਸਂ ਨਿਗ੍ਗਹ ਪਗ੍ਗਹਪੂਜਨਾਦਿ ਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਮਨੁਪਦਾਨਿ। ‘‘ਤੇਸੂ’’ਤਿ + ਤੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਵਰੁਦ੍ਧਕੇਸੁ। ‘‘ਕੀਲ਼ਾਸੋਣ੍ਡਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਕੀਲ਼ਾਧੁਤ੍ਤਵਸੇਨ। ‘‘ਘਾਸਸੋਣ੍ਡਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਖਾਦਨਭੁਞ੍ਜਨ ਧੁਤ੍ਤਵਸੇਨ। ਸੋਣੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਨਖੋ। ‘‘ਸਤ੍ਤੋ’’ ਨੇਰਯਿਕੇ ਵਾ ਪੇਤੇਵਾ। ‘‘ਕਾਮਞ੍ਚ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਨਿਬਨ੍ਧਨੇਕਾਸੋ’’ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਸਮ੍ਬਨ੍ਧਨੇਕਾਸੋ। ‘‘ਸਮੁਦਾਗਤੇਸੂ’’ਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਤੋ ਆਗਤੇਸੁ। ‘‘ਦੇਵਰਾਜਟ੍ਠਾਨੇਸੂ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਤਾਵਤਿਂਸਾਭਵਨੇ ਦੇਵਰਾਜਟ੍ਠਾਨੇਸੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਏਵਾ’’ਤਿ ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ ਜਨਵਸਭਸੁਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿਯਂ ਏਵ। ਯਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਨਿਯਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਯਾਮੋ। ‘‘ਨਿਯਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯ ਮੂਲਕੇਹਿ ਕਲਹਭਣ੍ਡਨਾਦੀਹਿ ਵਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਤਂ ਸਹਚਰਿਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਤੇਨ ਯਾਮ ਨਾਮਕੇਨ ਇਸ੍ਸਰਦੇਵਕੁਲੇਨ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਸਹ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ‘‘ਵਸਂ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਚ੍ਛਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

‘‘ਪੁਰੇ’’ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਟ੍ਠਾਨੇ। ਤਂ ਪਨ ਠਾਨਂ ਉਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਉਚ੍ਚੇਠਾਨੇ’’ਤਿ। ‘‘ਸਹਸ੍ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੋਭਾਸੇਨ ਸਹਸ੍ਸਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ ਲੋਕਂ ਫਰਨ੍ਤੋ ਸਹਸ੍ਸੋਨਾਮਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਕੁਲਦੇਵਤਾਯੋ ਨਾਮ ਕੁਲ ਪਰਮ੍ਪਰ ਪੂਜਿਤ ਦੇਵਤਾਯੋ ਨਾਮ। ‘‘ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਦੇਵਵਤ੍ਥੂ ਦੇਵਮਾਲਕਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਯੇ ਸਮਯੇ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਹਿ ਪੂਜੇਨ੍ਤਿ, ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ, ਥੋਮੇਨ੍ਤਿ, ਵਰਂ ਪਤ੍ਥੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਉਪਟ੍ਠਕਾ ਏਵਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਉਪਟ੍ਠਕਮਤ੍ਤਾਵਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਕਸ੍ਸਚੀ’’ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਸ੍ਸ। ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਤਾਸੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਮੀਸੁ। ਪੁਨ ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੁਤੀਯਤਲੇ। ‘‘ਆਭਾ’’ਤਿ ਸਰੀਰਾਭਾ। ਨਿਚ੍ਛਰਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗੇਹਿ ਨਿਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਚਲ ਸਣ੍ਠਿਤਾ’’ਤਿ ਦੁਤੀਯ ਤਲੇ ਵਿਯ ਚਲਿਤਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਚਲ ਸਣ੍ਠਿਤਾ। ‘‘ਤੇਸਂ’’ਤਿ ਤੇਸਂਵਾਦੀਨਂ ਪਾਠੇ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਾਤਿਆਦਿਕਂ ਨਾਮਂ ਨਸਿਦ੍ਧਂਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਇਞ੍ਜਨਜਾਤਿਕੇਹੀ’’ਤਿ ਚਲਨਜਾਤਿਕੇਹਿ। ‘‘ਹੇਟ੍ਠਿਮਤਲਾਨਂ ਇਞ੍ਜਿਤਂ ਪੁਞ੍ਞਪ੍ਫਲਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਆਨੇਞ੍ਜ ਜਾਤਿਕੇਨਾ’’ਤਿ ਅਚਲਨਜਾਤਿਕੇਨ ਉਪੇਕ੍ਖਾਝਾਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਂ ਚਤੁਤ੍ਥਤਲਾਨਂ। ‘‘ਕੇਨਚਿ ਅਨੁਰਾਯੇਨਾ’’ਤਿ ਤੇਜੋਸਂਵਟ੍ਟਾਦਿਕੇਨ ਅਨੁਰਾਯੇਨ। ‘‘ਏਤ੍ਥਾਪੀ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਤ੍ਥਤਲੇਪਿ। ‘‘ਆਯੁ ਵੇਮਤ੍ਤਤਾਯਾ’’ਤਿ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣਨਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ। ‘‘ਓਲ਼ਾਰਿਕਾਨਂ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪਕਤਿਯਾ ਓਲ਼ਾਰਿਕ ਸਭਾਵਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਸੁਖੁਮਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ। ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਹਞ੍ਞਨਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਅਵਿਹਾ। ਕਿਂ ਵਿਹਞ੍ਞਨਂ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ ‘‘ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਅਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਤਾ ਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਪ੍ਫਾਰਤਾ ਪਜ੍ਜਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਪਸਾਦ ਦਿਬ੍ਬ ਧਮ੍ਮ ਪਞ੍ਞਾ ਚਕ੍ਖੂਹੀ’’ਤਿ ‘ਪਸਾਦ ਚਕ੍ਖੁ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ, ਪਞ੍ਞਾ ਚਕ੍ਖੁ, ਹਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਸਾਦਚਕ੍ਖੁ ਏਵ ਇਧ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਧਮ੍ਮ ਚਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਂ। ‘‘ਪਞ੍ਞਾ ਚਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਞਾਣਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨਾਞਾਣੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਵਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞਾਣਂ। ‘‘ਰੂਪੀਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ’’ਤਿ ਰੂਪਕਾਯਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ। ‘‘ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਵੋ’’ਤਿ ਅਪ੍ਪਤਰਭਾਵੋ। ‘‘ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਟ੍ਠਸ੍ਸਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ’’ਤਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਭਾਵੇਠਤ੍ਵਾ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਆਹ ‘‘ਸਕਦਾਗਾਮੀਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਂ।

ਭੂਮਿਚਤੁਕ੍ਕਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੧੪੪. ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੀਤਿ ਪਿਯੁਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਸੋਤਰਹਿਤੋ’’ਤਿ ਪਸਾਦਸੋਤਰਹਿਤੋ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ‘‘ਆਸਿਤ੍ਤਕਾਦਿਭਾਵੇਨਾ’’ਤਿ ਆਸਿਤ੍ਤਕਪਣ੍ਡਕਾਦਿ ਭਾਵੇਨ। ‘‘ਦ੍ਵੀਹਿ ਬਜਞ੍ਜਨੇਹੀ’’ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ। ‘‘ਵਿਬਚ੍ਛਵਚਨੋ’’ਤਿ ਵਿਪਨ੍ਨਵਚਨੋ। ‘‘ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਵਤ੍ਥੁ’’ਤਿ ਸਮ੍ਭਾਰ ਚਕ੍ਖੁ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸੋ ਤਾਦਿਕਸ੍ਸ ।‘‘ਪਸੂਤਿਯਂ ਯੇਵਾ’’ਤਿ ਵਿਜਾਯਮਾਨਕਾਲੇਯੇਵ। ‘‘ਪਞ੍ਞਾਵੇਯਜਤ੍ਤਿਯਭਾਵਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬਜਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਵੇਯਜਤ੍ਤਿਯਂ। ‘‘ਬਜਤ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਫਰਣਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਪਞ੍ਞਾ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵੇਯਜਤ੍ਤਿਯਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕ ਤਿਹੇਤੁਕਾਨਂਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਨਿਯਮੇਤੁਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਥਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਆਹ ‘‘ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ। ਕਤਮੇਸਂ ਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਮ੍ਪਿ ਚਕ੍ਖੁ ਸੋਤਾਨਂ ਵਿਪਤ੍ਤਿ। ਕੇਨਕਾਰਣੇਨ ਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ। ਪਰੂਪਕ੍ਕਮੇਨਵਾ ਮਾਤੁਯਾ ਵਿਸਮ ਪਯੋਗੇਨ ਵਾ ਨਾਨਾਬਾਧੇਨ ਵਾ ਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਧਾਤੁਪਾਠੇ

ਯਕ੍ਖ ਪੂਜਾਯੰਤਿ ਪਠਿਤੱਤਾ ‘‘ਪੂਜਨੀਯਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਏਤੇਨ ਯਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ ਪੂਜਿਤਬ੍ਬਾ ਯਕ੍ਖਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਕਿਚ੍ਛਜੀਵਿਕਪੱਤਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਭੂਮਸ੍ਸਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਭੂਮਿਸ੍ਸਿਤਾ’’ਤਿ ਪਾਠੇ ਭੂਮਿਯੰ ਸਿਤਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਇਮਮੱਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ‘‘ਪੁਬ੍ਬਨਿਬ੍ਬੱਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ। ‘‘ਵਿਰੂਪਾ ਹੁਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਤੇ ਵਣ੍ਣਤੋਪਿ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਣ੍ਠਾਨਤੋਪਿ ਦੁਸ੍ਸਣ੍ਠਾਨਾ। ਜੀਵਿਕਤੋਪਿ ਕਿਚ੍ਛਜੀਵਿਕਾਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਪਨ੍ਨਰੂਪਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। ‘ਵਿਵਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਪਤਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਵਿਨਿਪਾਤਿਕਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵਿਵਸਾਤਿ ਚ ਅੱਤਨੋ ਵਸੇਨ ਇਚ੍ਛਾਯ ਵਿਨਾਤਿ ਅੱਤ੍ਥੋ। ‘‘ਵਿਵਿੱਤਟ੍ਠਾਨੇਸੂ’’ਤਿ ਜਨਵਿਵਿੱਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ। ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਜੀਵਿਤੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ। ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਜੀਵਿਤੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਜੀਵਿਤੰ ਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਵੇਮਾਨਿਕਪੇਤਾਪੀ’’ਤਿ ਅੱਤਨੋ ਪੁਬ੍ਬਨਿਬ੍ਬੱਤੰ ਦਿਬ੍ਬਵਿਮਾਨੰ ਯੇਸੰ ਅੱਤ੍ਥਿ, ਤੇ ਵੇਮਾਨਿਕਾ। ਤੇ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਾਪੁਬ੍ਬਮਿਸ੍ਸਕ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬੱਤੱਤਾ ਕੇਚਿ ਦਿਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸੁਖੰ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਿ, ਰੱਤਿੰ ਪੇਤਦੁਕ੍ਖੰ। ਕੇਚਿ ਰੱਤਿੰ ਦਿਬ੍ਬਸੁਖੰ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਿ, ਦਿਵਾ ਪੇਤਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਪਰੇਹਿ ਦੱਤੰ ਦਿਨ੍ਨੰ ਪੁਬ੍ਬਪ੍ਫਲੰ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਜੀਵਨ੍ਤੀਤਿ ਪਰਦੱਤੂਪਜੀਵਿਨੋ। ‘‘ਪਰੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨੰ ਪੁਬ੍ਬਪ੍ਫਲੰ’’ਤਿ ਞਾਤਕੇਹਿ ਪੁਬ੍ਬੰ ਕਤ੍ਵਾ ਇਦੰ ਮੇ ਪੁਬ੍ਬੰ ਪੇਤਾਨੰ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾਨੰ ਞਾਤੀਨੰ ਦੇਯੀਤਿ ਏਵੰ ਦਿਨ੍ਨੰ ਪੁਬ੍ਬਪ੍ਫਲੰ। ‘‘ਸਕਲਚੱਕ੍ਕਵਾਲਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਏਕਭੂਮਕਾ’’ਤਿ ਯਥਾ ਤਾਵਤਿੰਸਾਭੂਮਿ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬ ਚੱਕ੍ਕਵਾਲੇਸੁਪਿ ਅੱਤ੍ਥਿ। ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸੇਨ ਏਕਆਯੁ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਚੱਕ੍ਕਵਾਲੇ ਵੱਤਬ੍ਬੰ ਨੱਤ੍ਥਿ। ਨ ਤਥਾ ਨਿਰਯੇਸੁ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨ ਯੋਨਿਯੰ ਵਾ ਪੇੱਤਿਵਿਸਯੇਵਾ ਅਸੁਰਕਾਯੇਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁਵਾ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵੇਸੁ ਵਾ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਾਮ ਅੱਤ੍ਥਿ। ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਪਾਯਾਨੰ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣ ਗਣਨਾਯ ਨਿਯਮੋ ਨੱਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਨ ਨੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮ ਸੰਯੁੱਤੇ ਕੋਕਾਲਿਕੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਆਰਬ੍ਭ ਭਗਵਤਾ ਵੁੱਤੋ ਦਸਨ੍ਨੰ ਨਿਰਯਾਨੰ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਅੱਤ੍ਥੀਤਿ। ਸੱਚੰ ਅੱਤ੍ਥਿ। ਤੇ ਪਨ ਦਸਨਿਰਯਾ ਅਵੀਚਿਨਿਰਯੇ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਦੇਸਮੱਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨ ਤੇਹਿ ਪਦੇ ਸਮੱਤੇਹਿ ਸਕਲੋ ਅਵੀਚਿਨਿਰਯੋ ਨਿਯਤਾਯੁ ਪਰਿਮਾਣੋਤਿ ਸੱਕ੍ਕਾ ਵੱਤੁੰ। ਅਪਿ ਚ ਸੋਪਿ ਤੇਸੰ ਆਯੁਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਅਵੀਚਿਭੂਮਿਯਾ ਨਿਯਾਮੇਨ ਸਿੱਧੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਤੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸੇਨੇਵ ਸਿੱਧੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਵੁੱਤੰ ‘‘ਤੱਤ੍ਥ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਮਾਣੱਤਾ’’ਤਿ, ਤੰ ਸੁ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਤੱਤ੍ਥ ਨਿਰਯੇਸੂ’’ਤਿਆਦਿੰ। ‘‘ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਨ ਇਤਰ ਦੀਪਵਾਸੀਨੰ ਆਯੁਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਆਰੋਹਣਞ੍ਚ ਓਰੋਹਣਞ੍ਚ ਅੱਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁੱਤੇ ਸਤੀਤਿ ਅੱਤ੍ਥੋ। ਸਮਾਚਾਰੋ ਨਾਮ ਦਸਸੁਚਰਿਤਾਨਿ। ਵਿਸਮਾਚਾਰੋ ਨਾਮ ਦਸਦੁੱਚਰਿਤਾਨਿ। ਤੇਸੰ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਭੂਤਾ ਸਮ੍ਪੱਤਿਵਿਪੱਤਿਯੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਤੇਸੰ ਪੀ’’ਤਿ ਇਤਰ ਦੀਪਵਾਸੀਨੰਪਿ। ਸੋ ਏਵੰਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਚ ਸੱਕ੍ਕਾ ਤਥਾ ਭਵਿਤੁੰ। ਆਦਿਕਪ੍ਪਕਾਲੇ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਚਤੁਦੀਪ ਵਾਸੀਨੰ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਯੁਕਤਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ। ਅਥ ਇਤਰਦੀਪਵਾਸੀਨਮ੍ਪਿ ਆਯੁਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਆਰੋਹਣੰ ਓਰੋਹਣਞ੍ਚ ਅੱਤ੍ਥਿ। ਏਵੰ ਸਤਿ, ਏਤਰਹਿਪਿ ਤੇਸੰ ਆਯੁਕਪ੍ਪੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਵਾਸੀਨੰ ਆਯੁਕਪ੍ਪੇਨ ਏਕਗਤਿਕੋ ਸਿਯਾਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਮੱਤੱਤਾਤਿਆਦਿ ਪਰਿਹਾਰੋ। ਨੱਤ੍ਥਿ ਇਦੰ ਮਮ ਇਦੰ ਮਮਾਤਿ ਪਵੱਤਾ ਪਾਟਿਪੁਗ੍ਗਲਿਕਤਣ੍ਹਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ‘‘ਅਮਮਾ’’। ‘‘ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਾ’’ਤਿ ਪੁੱਤਦਾਰਾਦਿਪਰਿਗ੍ਗਹਰਹਿਤਾ। ‘‘ਉਪਰਿਮੇ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕੇ’’ਤਿ ਆਕਾਸਟ੍ਠਕਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕੇ। ਦਿਵੇ ਦੇਵਲੋਕੇ ਸਿੱਧਾਨਿ ਦਿਬ੍ਬਾਨਿ। ‘‘ਯਾਵ ਨਿਮਿਰਾਜਕਾਲਾ’’ਤਿ ਯਾਵ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਬੋਧਿਸੱਤਭੂਤਸ੍ਸ ਨਿਮਿਰਞ੍ਞੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਾ। ਕਸ੍ਸ ਪਬੁੱਧੋ ਪੁਰਿਮੇ ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਨਿਮਿਰਾਜਾ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਨ੍ਤਰ ਕਪ੍ਪੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸ ਲੋਕੇਹਿ ਪਞ੍ਞਾਸਵਸ੍ਸਾਨਿ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕੇ ਏਕੋਦਿਬ੍ਬਰੱਤਿਦਿਵੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿਆਦਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਧਮ੍ਮ ਹਦਯ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਆਗਤਨਯੇਨ ਵੁੱਤੋ। ਚਤੁਗ੍ਗੁਣਵਚਨੇ। ‘‘ਉਪਰਿਮਾਨੰ’’ਤਿ ਉਪਰਿਮਾਨੰ ਦੇਵਾਨੰ। ਏਕੰ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸੰ ਆਯੁਪ੍ਪਮਾਣੰ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਦ੍ਵੇ’’ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। ‘‘ਅਟ੍ਠਾ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। ‘‘ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨੰ’’ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨੰ ਦੇਵਾਨੰ। ‘‘ਉਪਰਿਮਾਨੰ’’ਤਿ ਉਪਰਿਮਾਨੰ ਦੇਵਾਨੰ। ਯਾਮੇ ਏਕੋ ਰੱਤਿਦਿਵੋਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ‘‘ਚੱਤਾਰੀ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਚੱਤਾਰਿ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨਿ। ਏਵੰ ਸੇਸੇਸੁ। ‘‘ਆਦਿਅਨ੍ਤ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕੇ ਮਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸਗਣਨਾ ਦਸ੍ਸਨੰ ਆਦਿਦਸ੍ਸਨੰ ਨਾਮ। ਇਦਾਨਿ ਵਸਵੱਤਿਯੰ ਮਨੁਸ੍ਸਵਸ੍ਸਗਣਨਾ ਦਸ੍ਸਨੰ ਅਨ੍ਤ ਦਸ੍ਸਨੰ ਨਾਮ।

ਨ ਅਤਿਦੁਬ੍ਬਲੰਤਿ ਨਾਤਿਦੁਬ੍ਬਲੰ। ‘‘ਤੰ’’ਤਿ ਤੰ ਅਵਿਤੱਕ੍ਕ ਅਵਿਚਾਰਮੱਤਜ੍ਝਾਨੰ। ‘‘ਭੂਮਨ੍ਤਰੇ’’ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਤੋ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸੰ ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿਯੰ। ਕਪ੍ਪਵਚਨੇ। ਕਪ੍ਪੀਯਤਿ ਵਸ੍ਸ, ਉਤੁ, ਮਾਸ, ਪਕ੍ਖ, ਰੱਤਿ, ਦਿਵਾ, ਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜੀਯਤੀਤਿ ਕਪ੍ਪੋ। ਕਪ੍ਪੀਯਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨਾਨਾਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵੱਤਿਯੋ ਅਤੀਤਾ ਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਕਪ੍ਪੋ।

ਕਾਲੋ। ਮਹਨ੍ਤੋ ਕਪ੍ਪੋਤਿ ਮਹਾਕਪ੍ਪੋ। ਵਸ੍ਸਾਨੰ ਸਤਭਾਗੇਹਿਪਿ ਸਹਸ੍ਸਭਾਗੇਹਿਪਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਭਾਗੇਹਿਪਿ ਸਙ੍ਖਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜੋਤਿ ਅਸਙ੍ਖਜੇਯਜੋ। ਏਕਸ੍ਸ ਅਸਙ੍ਖਜੇਯਜਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੁਰੇ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੋ ਕਪ੍ਪੋ ਅਨ੍ਤੁਰਕਪ੍ਪੋ। ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਨਾਨਾਆਯੁਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਆਯੁਕਪ੍ਪੋ। ਸੋ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਦਸਵਸ੍ਸਾਯੁਕਕਾਲੇ ਦਸਵਸ੍ਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ। ਨੇਵਸਞ੍ਞਾ ਦੇਵਾਨੰ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲੰ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿ ਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ। ਅਨ੍ਤੁਰਕਪ੍ਪੋ ਨਾਮ ਚੂਲ਼ਕਪ੍ਪਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵੀਸਤਿਪ੍ਪਭੇਦਾ ਚੂਲ਼ਕਪ੍ਪਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜਨਾ। ''ਯੇ''ਤਿ ਯੇ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਯਾਦਿਭੇਦਾ ਅਨ੍ਤੁਰਕਪ੍ਪਾ। ''ਯਥਾਵਿਨਟ੍ਠੰ''ਤਿ ਵਿਨਟ੍ਠਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਵਿਨਟ੍ਠਪ੍ਪਕਤਿਯਾ। ਵਡ੍ਢਮਾਨੋ ਕਪ੍ਪੋ ਵਿਵਟ੍ਟੋ। ''ਯਥਾਵਿਵਟ੍ਟੰ''ਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਵਿਵਟ੍ਟਪ੍ਪਕਤਿਯਾ। ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨੇਨ। ਹਰਣੇਨ ਅਪਨਯਨੇਨ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਪ੍ਪਵਚਨੇ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤੇਜੇਨਾ''ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਨਾ। ''ਸੰਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ ਤਦਾ। ''ਹੇਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਲੋਕੇ। ''ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਵਾਰੇਸੂ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ।

ਗਾਥਾਸੁ। ''ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਗ੍ਗਿਨਾਵਾਰਾ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਵਾਰਾ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਥਵਾ, ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨੰ। ਸਤ੍ਤਸੁਸਤ੍ਤਸੁਵਾਰੇਸੁ ਲੋਕੋ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਵਿਨਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਟ੍ਠਮੇ ਅਟ੍ਠਮੇ''ਤਿ। ''ਦਕਾ''ਤਿ ਉਦਕੇਨ। ਅਟ੍ਠਮੇ ਅਟ੍ਠਮੇਵਾਰੇ ਲੋਕੋ ਦਕੇਨ ਵਿਨਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਯਦਾ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਵਾਰਾ ਪੁਣ੍ਣਾ, ਤਦਾ ਏਕੋ ਵਾਯੁਵਾਰੋ ਸਿਯਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਤਦਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿਵਾਰੇ। ''ਵਿਵਟ੍ਟਮਾਨੰ''ਤਿ ਸਣ੍ਠਹਮਾਨੰ। ''ਵਿਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਸਣ੍ਠਹਤਿ। ''ਸੰਵਟ੍ਟਮਾਨੰ''ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਮਾਨੰ। ''ਸੰਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ''ਦ੍ਵੇ ਅਸਙ੍ਖਜੇਯਜਾਨੀ''ਤਿ ਅਡ੍ਢਦ੍ਵਯੰ ਏਕੰ ਅਸਙ੍ਖਜੇਯਜਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਚਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾਤੰ-ਆਭਸ੍ਸਰਾਨੰ ਅਟ੍ਠਕਪ੍ਪਾਨੀਤਿ। ''ਉਪਡ੍ਢੇਨਾ''ਤਿ ਉਦਕਵਾਰੇ ਹੇਟ੍ਠਿਮਭੂਮੀਸੁ ਉਦਕੇਨ ਵਿਨਸ੍ਸਮਾਨਾਸੁ ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨਭੂਮਿ ਨ ਤਾਵ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ਸੰਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪੇਪਿ ਚਿਰਕਾਲੰ ਤਿਟ੍ਠਤੇਯੇਵ। ਇਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਚੇਤੰ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਸਙ੍ਖਜੇਯਜਕਪ੍ਪੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਇਦਮੇਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ।

ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਤੁਕ੍ਕੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ।

੧੪੫. ਕਮ੍ਮਚਤੁਕ੍ਕੇ। ''ਜਨੇਤੀ''ਤਿ ਅਜਨਿਤੰ ਜਨੇਤਿ। ਪਾਤੁਭਾਵੇਤਿ। ''ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਜਨਿਤੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਤਿ। ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕੰ ਕਰੋਤਿ। ''ਉਪਪੀਲ਼ੇਤੀ''ਤਿ ਜਨਿਤੰ ਉਪਪੀਲ਼ੇਤਿ, ਪਰਿਹਾਪੇਤਿ। ''ਉਪਘਾਤੇਤੀ''ਤਿ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ। ''ਕਟਤ੍ਤਾ ਰੂਪਾਨੰ''ਤਿ ਕਟਤ੍ਤਾਨਾਮਕਾਨੰ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਾਨੰ। ''ਕਮ੍ਮਪਥਪਤ੍ਤਾਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਜਨੇਨ ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਕਮ੍ਮਪਥਪਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਵਿਪਚ੍ਚਿਤ੍ਥਾਤਿ ਵਿਪਕ੍ਕੰ। ਵਿਪਕ੍ਕੰ ਵਿਪਾਕੰ ਯੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਪਕ੍ਕ ਵਿਪਾਕਾ। ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਮਾਨਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਸਯੰਪਿ ਪਚ੍ਚਯਲਾਭੇ ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਅਲਦ੍ਧੋਕਾਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨ ਮਤ੍ਤੰ। ਲਦ੍ਧੋਕਾਸਸ੍ਸਪਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੰ ਨਾਮ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਅਞ੍ਞੰ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮੰ ਓਕਾਸੰ ਲਭਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਚਾਯੰ''ਤਿ ਚੇ ਅਯੰ। ''ਕਾਲਙ੍ਕਰਿਯਾ''ਤਿ ਕਾਲੰਕਰੇਯ੍ਯ। ''ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ''ਪਸਾਦਿਤੰ''ਤਿ ਪਸਨ੍ਨੰ। ''ਪਦੂਸਿਤੰ''ਤਿ ਪਦੁਟ੍ਠੰ। ਪੁਬ੍ਬੇ 'ਮਰਣਾਸਨ੍ਨ ਕਾਲੇ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧ 'ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇਪੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਏਤੰ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੁਰਸ੍ਸ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੰ। ''ਜੀਵਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ''ਤਿ ਜੀਵਿਤਪਰਿਵਾਰੇ ਪਚ੍ਚਯੇ। ''ਸਮੁਦਾਨੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸਮਾਹ ਰਿਤ੍ਵਾ ।''ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ। ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਉਪਬ੍ਰੂਹਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ''ਤਿ 'ਜੀਵਿਤਨ੍ਤੁਰਾਯੇ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਚਿਰਤਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ''ਤਿ 'ਵਿਪਚ੍ਚਿਤੁੰ ਅਲਦ੍ਧੋਕਾਸਾਵਾ ਵਿਪਕ੍ਕ ਵਿਪਾਕਾ ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲ ਚੇਤਨਾ'ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ। ''ਦੁਬ੍ਬਲਤਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਵਿਬਾਧਮਾਨਾ''ਤਿ ਉਪਪੀਲ਼ਕ ਕਮ੍ਮਕਿਚ੍ਚੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਜਨਕ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਲ ਆਯੂਹਨਕਾਲੇ''ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਚਯਨਕਾਲੇ। ''ਵਿਹਤ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੰ''ਤਿ ਵਿਨਾਸਿਤਸਤ੍ਤਿਕੰ। ''ਮਹੇਸਕ੍ਖੇਸੂ''ਤਿ ਮਹਾਨੁਭਾਵੇਸੁ। ''ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਮ੍ਪਿ ਤਬ੍ਬਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ''ਤਿ ਉਪਪੀਲ਼ਕ ਕਮ੍ਮਤੋ ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। 'ਉਪਰਿਭੂਮਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨੰ ਹੇਟ੍ਠਾਭੂਮਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀ'ਤਿਆਦੀਸੁ 'ਹੇਟ੍ਠਾਭੂਮਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨੰ ਉਪਰਿਭੂਮਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਰਾਜਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪਿਤੁਘਾਤਕਮ੍ਮੰ ਮਹਾਅਵੀਚਿਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਕਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨੰ ਪਚ੍ਛਾ ਬੁਦ੍ਧੁ ਪਟ੍ਠਾਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਬਾਧੀਯਮਾਨੰ ਵਿਹਤਸਾਮਤ੍ਥਿਯੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੰ ਉਸ੍ਸਦਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ।

ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਵਿਬਾਧਨਂ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਕਰਣਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਥਂ ਗੋਮਹਿਂਸਾਦੀਨਂ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਞਾਤਿਮਿਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਵਿਪਤ੍ਤਿਕਰਣਂ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਪੀਲ਼ਕ ਕਮ੍ਮਕਿਚ੍ਚਂ ਭਵੇਯਜ। ਅਞ੍ਞੋਹਿ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਅਞ੍ਞੇ ਗੋਮਹਿਂਸਾਦਯੋ। ਨ ਚ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਸੁਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਕਰੇਯਜਾਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਦੁਵਿਧਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਤਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ। ਆਨਨ੍ਦ ਸੇਟ੍ਠਿਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ। ਸੋਸੇਟ੍ਠਿ ਮਹਾਮਚ੍ਛਰਿਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਦਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤੇ ਨੀਵਾਰੇਸਿ। ਸੋ ਤਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਕੇ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇਨ ਮਾਤਰਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਕਲਗਾਮਿਕਾਨਂ ਜਨਾਨਂ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮਪਦ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਸੁਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ ਯੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। [''ਕਮ੍ਮਜਸਨ੍ਤਤਿ ਸੀਸੇਸੂ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਏਕੇਕਾ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਸਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਪਰਾਪਰਂ ਤਾਦਿਸਾਯ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਸੀਸਭੂਤਤ੍ਤਾ ਸਨ੍ਤਤਿ ਸੀਸਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਂ ਵਾਕਮ੍ਮਜਸਨ੍ਤਤਿ ਸੀਸਂ। ਦ੍ਵੇ ਵਾਕਮ੍ਮਜਸਨ੍ਤਤਿ ਸੀਸਾਨਿ]। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਪਾਠੋ। ''ਤਦੇਵਾ''ਤਿ ਤਂ ਉਪਘਾਤਕ ਕਮ੍ਮਮੇਵ। ''ਇਧ ਚਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹੇ। ''ਇਮਸ੍ਸ ਪੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਉਪਘਾਤਕ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਪਿ। ਦੁਟ੍ਠਗਾਮਣਿ ਰਞ੍ਞੋ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਚ ਸੋਣਤ੍ਥੇਰ ਪਿਤੁਨੋ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਚ ਤੇਸਂ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨਕਾਲੇ ਪਥਮਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਛਾ ਰਞ੍ਞੋ ਏਕਂ ਪੁਬ੍ਬਕਤਂ ਕਲ੍ਯਾਣ ਕਮ੍ਮਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਪਿਤੁ ਚ ਤਙ੍ਖਣੇ ਏਵ ਏਕਂ ਕਲ੍ਯਾਣ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਨਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਨ੍ਤਿ। ਸਗ੍ਗਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ਉਭੋਪਿ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ। ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਖਯਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਕਰੋ। ''ਆਯੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੂ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਯੁ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚ ਪਰਿਯਨ੍ਤ ਗਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੋ ਚ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਆਯੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ। ''ਅਪਰਾਧ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁਵਾ ਧਮ੍ਮਿਕਸਮਣ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਵਾ ਅਪਰਜ੍ਝਨਵਸੇਨ ਕਤਸ੍ਸ ਅਪਰਾਧਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। ''ਸੋ ਪਨਾ''ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੋ ਪਨ। ''ਅਰੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਛਿਯਮਾਨੋਵਿਯ। ''ਸੋ''ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾ ਵਾਦੋ। ''ਤਤ੍ਥ ਪਨਾ''ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ। ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਚੇਤਂ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਚ ਏਤਂ ਸੁਤ੍ਤਵਚਨਂ, ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਟੀਕਾ ਚਰਿਯੇਹਿ। ''ਵਿਪਾਕਂ ਪਟਿਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਿਪਾਕਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਇਚ੍ਛਿ ਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ''ਵਿਪਾਕਂ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਜਨਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਜਨਕ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪਪੀਲ਼ਕਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪਘਾਤਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਉਪਘਾਤਕ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਸਾਕੇਤ ਪਞ੍ਹੇ''ਤਿ ਵਿਪਾਕੁਦ੍ਧਾਰੇ ਆਗਤੇ ਸਾਕੇਤ ਪਞ੍ਹੇ। ਧਮ੍ਮਦਿਨ੍ਨਾਯ ਨਾਮ ਉਗ੍ਗਸੇਨ ਰਞ੍ਞੋ ਦੇਵਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਸਾਦੇਵੀ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਕਂ ਅਜਂ ਘਾਤੇਸਿ, ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਪਾਯੇਸੁ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਿਪਾਕਵਸੇਨ ਬਹੂਸੁ ਭਵੇਸੁ ਅਜਸਰੀਰੇ ਲੋਮਗਣਨਾਮਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਸਚ੍ਛੇਦਨ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਭੋਸੀਤਿ। ''ਸਾ ਪਨਾ''ਤਿ ਸਾ ਏਕਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤ ਚੇਤਨਾ ਪਨ। ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨ ਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਸਤ ਚੋਰਾਨਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਘਾਤ ਨ ਵਤ੍ਥੁ । ਥੇਰੋਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪੁਬ੍ਬਕਤੇਨ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਕਮ੍ਮੇਨ ਚੋਰਘਾਤਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। ਸਾਮਾਵਤਿਦੇਵੀ ਚ ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਨਦਿਤੀਰਵਾਸਿਨੋ ਪਞ੍ਚਸਤ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਬ੍ਬਕਤੇਹਿ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਕਮ੍ਮੇਹਿ ਤਾਦਿਸਂ ਪਰੂਪਕ੍ਕਮਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਦੁਸ੍ਸਿਮਾਰੋ ਨਾਮ ਕਕੁਸਨ੍ਧ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਮਾਰਦੇਵ ਪੁਤ੍ਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਲਾਬੁਰਾਜਾਨਾਮ ਖਨ੍ਤਿ ਵਾਦਿਤਾ ਪਸਸ੍ਸ ਘਾਤਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਤਙ੍ਖਣੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤੇਨ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਕਮ੍ਮੇਨ ਤਙ੍ਖਣੇ ਏਵ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਅਵੀਚਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਕਮ੍ਮਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ ਮਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ। ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਪਾਕਂ ਦੇਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਵਤ੍ਥੂਸੁ ਪਨ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਞ੍ਚ ਕਰੋਤਿ, ਵਿਪਾਕਞ੍ਚ ਦੇਤੀਤਿ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੋ। ''ਉਪਚ੍ਛੇਦਨ ਪੁਬ੍ਬਕਂ''ਤਿ ਉਪਚ੍ਛੇਦਨ ਪੁਬ੍ਬਕਂ ਵਿਪਾਕਂ ਜਨੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਪਾਕਂ ਜਨੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਪਾਕਂ ਜਨੇਤੀ''ਤਿ ਇਧ ਕਦਾਚਿ ਜਨੇਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਨ ਜਨੇਤੀਤਿ ਏਵਂ ਵਿਭਾਗਸ੍ਸ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ''ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ ''ਇਧ ਪੁਬ੍ਬਕਤੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁਯੇਵ ਆਗਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਤੇਜਨਾ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਕਮ੍ਮੇਨ ਮਰਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। ਵਿਪਾਕਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਵਿਪਾਕ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਂ। ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਵਿਪਾਕ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਤ੍ਤਂ। ਵਿਪਾਕ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ।

ਜਨਕਚਤੁਕ੍ਕਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੧੩੬. ''ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਬਲੇਨ ਵਾ ਪਟਿਬਾਹਿਯਮਾਨੰ ਵਿਪਾਕੰ ਨ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਝਾਨਲਾਭਿਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਮਰਣਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ, ਤੰ ਝਾਨੰ ਵਿਪਾਕੰ ਨ ਦੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਏਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਮਹਗ੍ਗਤਕਮ੍ਮ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯ ਕਮ੍ਮਾਨੰ। ਅਨ੍ਤਿਮ ਜਵਨਵੀਥਿਯੰ ਕਤੰ ਨਾਮ ਵਤ੍ਥੁ ਦੁਬ੍ਬਲਤ੍ਤਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਦੁਬ੍ਬਲੰ ਹੋਤਿ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਨ ਜਨੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਨ੍ਤਿਮ ਜਵਨਵੀਥਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਆਸਨ੍ਨੇ ਕਤੰ''ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਸਾਮਞ੍ਞ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸੇ ਪਨ ਸਤਿ, ਨ ਦੇਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮੰ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਤੰ ਆਸਨ੍ਨ ਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੇ। ਅਸ੍ਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਮਰਣਕਾਲੇਵਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮਤ੍ਤਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮਤ੍ਤਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਰਤੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਜਨਕੰ ਪਰਚੇਤਨਾ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। ਸਨ੍ਤਾਪ ਜਨਕੰ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। ਇਦੰ ਗਰੁਕ ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਨਾਮ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਭਵੇ ਵਿਪਚ੍ਚਨਕਾਨੰ ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਉਪਪਜ੍ਜਵੇਦਨੀਯ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਏਵਾ''ਤਿ। ਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਕੁਸਲੰ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਅਕੁਸਲੰ ਵਾ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਲਦ੍ਧਾ ਸੇਵਨੇ ਸਤਿ, ਵਿਪਾਕੰ ਦੇਤਿ। ਅਸਤਿ ਨ ਦੇਤਿ। ਕਾਮਾਵਚਰਸ੍ਸ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਉਪਚਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਪਾਕੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਚ, ਅਕੁਸਲਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਉਪਚਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਪਾਕੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਚ, ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥਹਿ ਕਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਉਪਚਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵਚਨੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਵਡ੍ਢਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਆਸੇਵਨੇ ਸਤਿ ਏਵ ਵਿਪਾਕੰ ਦੇਤੀਤਿ ਞਾਪੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਤਮਤ੍ਤ ਕਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਕਟਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਨਨ੍ਤਰਭਵੇ ਵਿਪਚ੍ਚਨਕ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸੇਵ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਲਦ੍ਧਾ ਸੇਵਨਮੇਵ ਇਧ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨੰ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

''ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਯਤ੍ਥ ਤੰ ਪੁਬ੍ਬਕਤੰ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਆਗਤੰ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਪਦੇਸੇ ਤੰ ਕਟਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮੰ ਪੁਬ੍ਬਕਤੰ ਕਮ੍ਮੰਤਿ ਆਗਤੰ। ''ਕਸ੍ਮਾ ਇਧਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਇਧਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਹੇ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ। ਯੰ ਗਰੁਕੰ, ਤੰ ਵਿਪਾਕੰ ਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ, ਯੰ ਬਹੁਲੰ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ, ਯੰ ਆਸਨ੍ਨੰ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਸਤਿ, ਯੰ ਕਟਤ੍ਤਾ ਵਾ ਪਨ ਕਮ੍ਮੰ, ਤੰ ਵਿਪਾਕੰ ਦੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ।

ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਾਠੇ। ਸੁਖਵੇਦਨੰ ਜਨੇਤੀਤਿ ਸੁਖਵੇਦਨੀਯੰ। ''ਸਮਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁਗਹਿਤਾ। ''ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਵਿਵਰਣੰ। ''ਪਰਿਯਤ੍ਤੰ''ਤਿ ਸਮਤ੍ਥੰ। ਤਮ੍ਬਦਾਧਿਕਸ੍ਸ ਯਾਵਜੀਵੰ ਬਹੂਨਿ ਪਾਪਕਮ੍ਮਾਨਿ ਆਚਿਣ੍ਣਾਨਿ। ਮਰਣ ਦਿਵਸੇ ਪਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਆਸਨ੍ਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਵਾਤਕਾਲਸ੍ਸ ਯਾਵਜੀਵੰ ਬਹੂਨਿ ਕਲ੍ਯਾਣ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਆਚਿਣ੍ਣਾਨਿ। ਮਰਣ ਦਿਵਸੇਪਨ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਵਿਪਰੀਤ ਸਞ੍ਞੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਆਸਨ੍ਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਪਾਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ।

ਗਰੁਕਚਤੁਕ੍ਕੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ।

੧੪੭. ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਚਤੁਕ੍ਕੇ। ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਿਟ੍ਠੋ। ''ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨ ਧਮ੍ਮ ਸਮੂਹੋ। ਦਿਟ੍ਠੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਦਿਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮੋ। ਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਧਮ੍ਮਸਮੂਹੋ। ਯੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਸਾਰਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਪਵਤ੍ਤਿ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਦਿਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਵਿਪਾਕੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਤੀ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਕਥੰ ਕਮ੍ਮਸਾਧਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪਟਿਸੰਵੇਦਨ ਕ੍ਰਿਯਾਪਦੇ ਵਿਪਾਕਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਦੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਪਾਕੰ ਨਾਮ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ ਵੇਦਨੀਯੰ। ਪਟਿਸੰਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ ਪਟਿਸੰਵੇਦਨੀਯਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ''ਉਪੇਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ''ਉਪਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਉਪੇਚ੍ਚ ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ''ਦਿਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਪਞ੍ਚਮੀ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਏਤ੍ਥਹੀ''ਤਿਆਦਿ ਪੁਬ੍ਬਵਾਕਜੇ ਵੁਤ੍ਤ ਨਯਮੇਵ। ਅਪਰਸਦ੍ਦੋ ਨਿਚ੍ਚੰ ਅਪਾਦਾਨਾ ਪੇਕ੍ਖੋ। ਤਞ੍ਚ ਅਪਾਦਾਨੰ ਨਾਮ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਵੁਤ੍ਤਪਦੇਹਿ। ''ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾ ਨਾਗਤਾਨਨ੍ਤਰ ਭਵੇਹੀ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਤੋ ਚ ਅਨਾਗਤਾਨਨ੍ਤਰ ਭਵਤੋ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪਰਿਵਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਬਨ੍ਧੋ। ਅਪਰਾਪਰਿਯੋਤਿ ਵਾ, ਅਪਰੋ ਚ ਅਪਰੋ ਚ ਅਪਰਾਪਰੋ। ਅਪਰਾਪਰੇ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਪਰਾਪਰਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਉਪਪਜ੍ਜਭਵੰ''ਤਿ ਅਨਾਗਤਾਨਨ੍ਤਰਭਵੰ। ਅਹੋਸਿ ਕਮ੍ਮੇ ''ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਪਦੰ ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋਤਿ ਪਦੇਵਿਯ ਰੁਲ਼੍ਹੀਨਾਮਪਦਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਅਹੋਸਿ ਨਾਮਕੰ''ਤਿ। ਤੰ ਪਨ ਰੁਲ਼੍ਹਿਪਦੰ ਕੁਤੋਪਵਤ੍ਤੰਤਿ ਆਹ

‘‘ਅਹੋਸਿ ਕਮ੍ਮਂ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤ ਪਾਠਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਾਠੋ ਸਾ ਵਸੇਸੋ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਾਠੇ ਪਨ ਅਹੋਸਿ ਕਮ੍ਮਂ ਅਹੋਸਿ ਕਮ੍ਮ ਵਿਪਾਕੋ, ਅਹੋਸਿ ਕਮ੍ਮਂ ਨਾਹੋਸਿ ਕਮ੍ਮ ਵਿਪਾਕੋ, ਅਹੋਸਿ ਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮ ਵਿਪਾਕੋ, ਅਹੋਸਿ ਕਮ੍ਮਂ ਨਤ੍ਥਿ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੋ, ਅਹੋਸਿਕਮ੍ਮਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਕਮ੍ਮ ਵਿਪਾਕੋ, ਅਹੋਸਿ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਕਮ੍ਮ ਵਿਪਾਕੋਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਮਗ੍ਗੇ ਆਗਤੋ। ‘‘ਸਾ’’ਤਿ ਪਥਮ ਜਵਨ ਚੇਤਨਾ। ‘‘ਅਪ੍ਪਤਰ ਵਿਪਾਕਾ ਚਾਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਇਤੀ’’ਤਿ ਹੇਤੁ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿ ਕਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮੇ ਏਵ ਫਲਂ ਦਤ੍ਵਾ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਤਰ ਵਿਪਾਕਤ੍ਤਾ ਅਹੇਤੁਕਮਤ੍ਤਂ ਫਲਂ ਦਤ੍ਵਾ ਵਿਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਚਾ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਂ ਲਦ੍ਧਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਚ। ‘‘ਸੋ’’ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਯੋ। ‘‘ਕਾਕਵਲਿਯਾਦੀਨਂ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ਕਾਕਵਲਿਯਾਦੀਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਵੇਦਨੀਯ ਕਮ੍ਮਂ ਵਿਯ। ‘‘ਪਾਕਟਤਰਪ੍ਫਲਦਾਨਂ’’ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਏਵ ਸੇਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਟਿ ਲਾਭਾਦਿਵਸੇਨ ਪਾਕਟਤਰਪ੍ਫਲਦਾਨਕਂ ਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸਂ। ਕਮ੍ਮ ਪਥਜਵਨਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਥਮਜਵਨ ਚੇਤਨਾ ਵਾ ਇਤਰਾਪਿ ਪਥਮ ਜਵਨ ਚੇਤਨਾ ਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਕਾਚੀ’’ਤਿ ਏਕਚ੍ਚਾ ਪਥਮਜਵਨ ਚੇਤਨਾ। ਸੇਸਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮ ਵੇਦਨੀਯ ਕਮ੍ਮਾਨਿ।

ਉਪਪਜ੍ਜਕਮ੍ਮੇ। ‘‘ਅਤ੍ਥ ਸਾਧਿਕਾ’’ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਸਾਧਿਕਾ। ਪਾਣਘਾਤਾਦਿ ਕਿਚ੍ਚਸਾਧਿਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਕਾ। ‘‘ਸੇਸਾਨਿ ਪੀ’’ਤਿ ਸੇਸਾਨਿ ਉਪਪਜ੍ਜ ਵੇਦਨੀਯ ਕਮ੍ਮਾਨਿਪਿ। ‘‘ਇਧਾ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਮਨੁਸ੍ਸ ਲੋਕੇ। ‘‘ਮਿਸ੍ਸਕਕਮ੍ਮਾਨੀ’’ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲਮਿਸ੍ਸਕਾਨਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ। ਵੇਮਾਨਿਕਪੇਤਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵਿਮਾਨਵਤ੍ਥੁ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਾਨਿ। ‘‘ਸੁਗਤਿਯਂ ਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਵਿਪਤ੍ਤਿਂ’’ਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਸੋਤਾਦੀਨਂ ਅਙ੍ਗ ਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਂ ਵਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿਂ। ਨਾਨਾ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਭੂਤਂ ਵਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿਂ। ‘‘ਦੁਗ੍ਗਤਿਯਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ’’ਤਿ ਮਹਿਦ੍ਧੀਨਂ ਨਾਗਸੁਪਣ੍ਣਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ। ‘‘ਯਥਾ ਵੁਤ੍ਤ ਵਤ੍ਥੂਹੀ’’ਤਿ ਵੇਮਾਨਿਕ ਪੇਤਵਤ੍ਥਾਦੀਹਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੇ। ‘‘ਤੇਸਂ ਸਙ੍ਕਮਨਂ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਪਚ੍ਚਨਕਾਲ ਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ‘‘ਯਥਾਠਾਨੇਯੇਵ ਪਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤਾਨਿ ਦਿਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਭਗਵਤਾ ਯਥਾ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਏਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ’’ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਙ੍ਕਮਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿਆਦਿਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਭਾਵਤੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮ ਵੇਦਨੀਯਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਵਿਪਾਕਾਦਿ ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ।

ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਚਤੁਕ੍ਕਂ।

੧੪੮. ਪਾਕਟ੍ਠਾਨਚਤੁਕ੍ਕੇ। ‘‘ਕਾਯਾਦੀਨਂ’’ਤਿ ਚੋਪਨਕਾਯਾਦੀਨਂ। ਕਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਅਤਿਪਾਤੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਯੋਗੇਨ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਤਿਪਾਤਨਵ੍ਹੇਤ੍ਥਾ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਅਦਿਨ੍ਨਂ’’ਤਿ ਸਾਮਿਕੇਨਅਦਿਨ੍ਨਂ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ। ਅਗਮਨੀਯਵਤ੍ਥੂਨਿ ਨਾਮ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਦੀਨਿ ਇਤ੍ਥਿ ਪੁਰਿਸਸਰੀਰਾਨਿ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਰਪਾਣਸ੍ਸ। ‘‘ਤਤੋ’’ਤਿ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤ ਭਾਵਤੋ। ‘‘ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਕ ਚੇਤਨਾ’’ਤਿ ਪਰਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਕਰਣਵਸੇਨ ਭੁਸਂ ਪਰਸਨ੍ਤਕਾ ਭਾਵਚ੍ਛਿਨ੍ਦਕ ਚੇਤਨਾ। ਵਿਲੁਪ੍ਪਨ ਚੇਤਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਮਗ੍ਗੇਨ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਾਦਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਰਮਗ੍ਗ ਸਮ੍ਪਯੋਜਕਸ੍ਸ। ‘‘ਏਤ੍ਥਪੀ’’ਤਿ ਯਥਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤ ਸਞ੍ਞਿਨੋਤਿ ਦੁਤੀਯਂ ਅਙ੍ਗਪਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਏਤ੍ਥਪਿ। ਏਤ੍ਥ ਵਦਨ੍ਤਿ ਅਗਮਨੀਯ ਵਤ੍ਥੁ ਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੇਵਨ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਗਮਨੀਯ ਵਤ੍ਥੁ ਸਞ੍ਞਿਤਾਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਨ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਸਞ੍ਞਾਵਿਸੇਸ ਸਹਿਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਤਿ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਚ ਠਾਨੇਸੁ ਸਚੇ ਸਞ੍ਞਾਪਧਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਪਾਣਸਞ੍ਞਿਤਾ, ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤ ਸਞ੍ਞਿਤਾ,ਤਿ ਅਙ੍ਗ ਪਦਂ ਵਿਯ ਇਧਪਿ ਅਗਮਨੀਯ ਵਤ੍ਥੁ ਸਞ੍ਞਿਤਾਤਿ ਦੁਤੀਯਂ ਅਙ੍ਗਪਦਂ ਅਵਸ੍ਸਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਙ੍ਗਨਿਯਮਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਏਤੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਚਤੁਰਙ੍ਗੀਕੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਭਾਰਾ। ਅਗਮਨੀਯ ਵਤ੍ਥੁ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੇਵਨ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਸੇਵਨਪ੍ਪਯੋਗੋ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਅਧਿਵਾਸਨਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸਾ’’ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ। ‘‘ਰਕ੍ਖਿਤਾਸੁ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ’’ਤਿ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤ ਪਿਤੁ ਰਕ੍ਖਿਤਾਦੀਸੁ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ‘‘ਟੀਕਾਸੁ ਪਨਾ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਟੀਕਾਸੁ ਪਨ। ‘‘ਸਾ’’ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ। ਪਾਸਣ੍ਡਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਾਦੀਨਿ। ਤਂ ਵਾਦਿਨੋ ਪਾਸਣ੍ਡਿਯਾ ਨਾਮ। ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮੋ ਪਾਸਣ੍ਡਿਯ ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ। ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋਪਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾਯ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਤਤੋ ਗੋਰੂਪ ਸੀਲਿਕਾਯ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਤਤੋ ਸਰਣਙ੍ਗਤਾਯ, ਪਞ੍ਚ

ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਦਿਕਾਯ, ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ, ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਤਿਆਦਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਪਾਠੇ। ''ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਕੁਸਲਕਾਯਕਮ੍ਮੇ। ''ਨ ਗਹਿਤਂ''ਤਿ ਥੇਰੇਨ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵਾ ਨ ਗਹਿਤਂ। ਸੁਰਞ੍ਚ ਮੇਰਯਞ੍ਚ ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਸੁਰਾਮੇਰਯ ਪਾਨਂ। ਤਦਜ੍ਝੋਹਰਣ ਚੇਤਨਾ ਕਮ੍ਮਂ। ''ਸਬ੍ਬ ਲਹੁਕੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸੁਰਾਪਾਨ ਕਮ੍ਮ ਵਿਪਾਕਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਯੋ ਵਿਪਾਕੋ ਲਹੁਕਤਰੋ, ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਪਾਕਮਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕੋ''ਤਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਭਾਵ ਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕੋ। ''ਪਞ੍ਚਪੀ''ਤਿ ਸੁਰਾਪਾਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸਹ ਪਞ੍ਚਪਿ। ਮੂਲਟੀਕਾ ਵਚਨੇ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੁਰਾਪਾਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਮਗ੍ਗਟੀਕਾਯਂ ਇਮਸ੍ਸ ਵਾਕਜਸ੍ਸ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਤਬ੍ਬਿ ਰਮਣਾਦਯੋ ਚਾ''ਤਿ ਤਤੋ ਸੁਰਾਪਾਨਤੋ ਵਿਰਮਣਾਦਯੋ ਚ। ''ਮਦਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਮਜ੍ਜਨਸ੍ਸ। ''ਅਪੁਞ੍ਞਪਥਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮ ਪਥਸ੍ਸ। ''ਤਬ੍ਬਿਰਤਿ ਪੀ''ਤਿ ਤਤੋ ਸੁਰਾਪਾਨਤੋ ਵਿਰਤਿਪਿ। ''ਨਿਮ੍ਮਦਤਾਯਾ''ਤਿ ਮਜ੍ਜਨਰਹਿਤ ਭਾਵਸ੍ਸ। ''ਸਾ''ਤਿ ਨਿਮ੍ਮਦਤਾ। ''ਪੁਞ੍ਞਪਥਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮ ਪਥਸ੍ਸ। ''ਇਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ। ''ਤਾਨੀ''ਤਿ ਸੁਰਾਪਾਨ ਕਮ੍ਮਤਬ੍ਬਿਰਤਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ। ''ਨ ਇਤਰਂ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਥੇਹਿ ਅਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ। ਸੁਰਾਪਾਨਂ ਵਿਸੁਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਨ ਦੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਬ੍ਬਿਰਤਿ ਕਮ੍ਮੇ ਪਨ ਸਚੇ ਇਦਂ ਸੁਰਾਪਾਨਂ ਨਾਮ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਾਨ ਵਿਰਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਿਰਤਿ ਵਸੇਨ ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਤਂ ਸੀਲਂ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪੁਞ੍ਞਪਥੇਹਿ ਅਸਮ੍ਬਨ੍ਧਮ੍ਪਿ ਵਿਸੁਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਨ ਦੇਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ''ਏਵਮਿਦਂ ਪੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਇਦਮ੍ਪਿ ਸੁਰਾਪਾਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਮ੍ਮ ਪਥਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਭੂਤਂ ਏਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਜਨੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਥਸੁਤ੍ਤੇਸੁ। ਸਰੂਪਤੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਯਂ''ਤਿ ਯਂ ਸੁਰਾਪਾਨ ਕਮ੍ਮਂ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਕਮ੍ਮਪਥਸੁਤ੍ਤੇਸੁ। ਕਮ੍ਮ ਜਨਨਂ ਨਾਮ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਜਨਨਂ। ਸਕ੍ਕੇਨ ਦੇਵਾਨ ਮਿਨ੍ਦੇਨ ਤਸ੍ਸ ਅਪਾਯਗਾਮਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਸ੍ਸਾਸੁਰਾਯ ਪੁਣ੍ਣਂ ਇਮਂ ਸੁਰਾਕੁਮ੍ਭਂਕਿਣਾਥ। ਮੂਲਂ ਦੇਥ ਗਣ੍ਹਾਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੁਰਾਪਾਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਅਪਾਯਂ ਗਮੇਤਿ ਸਮ੍ਪਾਪੇਤੀਤਿ ਅਪਾਯ ਗਾਮੀ। ''ਯਦਿਦਂ''ਤਿ ਯਾ ਅਯਂ ਯਥਾਲਾਭ ਯੋਜਨਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਮੂਲਟੀਕਾ ਵਚਨੇ। ''ਕਮ੍ਮਸਹਜਾਤਾ''ਤਿ ਅਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮਸਹਜਾਤਾ ਤਣ੍ਹਾ। ''ਤੇਸਂ''ਤਿ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ। ''ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਣਿਯਂ ਫਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ, ਵੇਦਨਾ ਹੋਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਦੇਸਵਾਰੇ ਝਾਨਾਦਿਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਨਾਮ ਆਗਤਾ। ਤੇਸੁ ਪਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਕਮ੍ਮਪਥ ਕੋਟ੍ਠਾਸਿਕਾ ਏਵ। ਕਮ੍ਮਪਥ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪੁਰਿਮਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ''ਤਿ ਪਾਣਾਤਿ ਪਾਤਾਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ। ''ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਪਥਭਾਵੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ''ਤਤੀਯਂ''ਤਿ ਤਤੀਯ ਸੁਤ੍ਤਂ। ਏਤਾਸੁਪਿ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ।

ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ। ਸਸਮ੍ਭਾਰਕਾਯੋ ਨਾਮ ਸਕਲੋ ਰੂਪਕਾਯੋ। ਪਸਾਦਕਾਯੋ ਨਾਮ ਕਾਯਪਸਾਦੋ ਏਵ। ਕਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚੋਪਨਕਾਯੋ ਨਾਮ। ''ਚੋਪਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਚਲਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਸੋ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਚੋਪਨਕਾਯੋਯੇਵ। ਕਾਯਕਮ੍ਮ ਨਾਮ ਲਾਭੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿ ਮੁਖਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਿਸੇਸੇਤੁਂ''ਤਿ ਇਦਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ, ਇਦਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਾਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤੁਂ ਨਿਯਮੇਤੁਂ। ''ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਿਸੇਸੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਚ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਸ੍ਸ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ''ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਮਜ੍ਝਿਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀ''ਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਚੀਕਮ੍ਮਾਨਿ। ''ਛਬ੍ਬਿਧਾਨਿ ਤਾਨਿ ਵਜ੍ਜਾਨੀਤਿ''ਤਿ 'ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਜਹੇਯ੍ਯੁ'ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਛਬ੍ਬਿਧਾਨਿ ਤਾਨਿ ਵਜ੍ਜਾਨਿ। ਕਥਂ ਏਕਮੇਕੇਨ ਬਾਹੁਲ੍ਲ ਸਦ੍ਦੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧਾਨਿ ਤਾਨਿ ਵਜ੍ਜੇਤੀਤਿ। ਅਨ੍ਵਯਤੋ ਚ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਚ ਵਜ੍ਜੇਤਿ। ਕਥਂ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤ ਕਮ੍ਮਂ ਕਦਾਚਿ ਅਪ੍ਪਕੇਨ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤਿ ਬਹੁਲਤ੍ਤਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਵਚੀਕਮ੍ਮ ਸਙ੍ਖਜਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਪਨ ਅਪ੍ਪਕਵੁਤ੍ਤਿਤ੍ਤਾ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਨਾਮਂ ਨ ਜਹਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ ਨ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਏਕੇਨ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਬਾਹੁਲ੍ਲ ਵੁਤ੍ਤਿਵਚਨੇਨ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤ ਕਮ੍ਮੇ ਛਬ੍ਬਿਧਾਨਿ ਵਜ੍ਜਾਨਿ ਵਜ੍ਜੇਤੀਤਿ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁ। ਵਨਚਰਕੋ ਨਾਮ ਵਨਲੁਦ੍ਦਕੋ। ਸੋ ਪਨ ਕਦਾਚਿ ਅਪ੍ਪਕੇਨ ਗਾਮੇ ਚਰਨ੍ਤੋਪਿ ਵਨੇ ਬਾਹੁਲ੍ਲ ਚਾਰਿਤ੍ਤਾ ਵਨਚਰਕੋ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਗਾਮਚਰਕੋਤਿ ਨਾਮਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਅਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ ਨ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰਕਾਪਿ। ਸਙ੍ਗਾਮਾਵਚਰੋ ਨਾਮ ਸਙ੍ਗਾਮੇ ਬਾਹੁਲ੍ਲਾਵਚਰੋ ਹਤ੍ਥੀ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਂ ਸਬ੍ਬ ਕਮ੍ਮ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਿਸੇਸੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ, 'ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਬਜਾਪਾਦੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਚੇਤਿ ਮਨਸ੍ਮਿਂ ਵੁਤ੍ਤਿਤੋ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਾ'ਤਿ ਇਦਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਨੋ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਕਮ੍ਮ ਸਿਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਞ੍ਞਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ । ਤੇਨਾਹ ''ਮਨੋਕਮ੍ਮਾਨਿ

ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ''ਸਿਦ੍ਧੰ''ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ। ''ਕਾਯਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰੰ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਚੋਪਨਕਾਯੋ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿ ਬਹੁਲਤ੍ਤਾ ਕਾਯਕਮ੍ਮ ਦ੍ਵਾਰੰ ਨਾਮ। ਚੋਪਨਵਾਚਾ ਤਤ੍ਥ ਵਚੀਕਮ੍ਮਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿ ਬਹੁਲਤ੍ਤਾ ਵਚੀਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰੰ ਨਾਮ। ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲ ਜਵਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਨ ਮਨੋਕਮ੍ਮਾਨੰ ਤਤ੍ਥੇਵ ਕਮ੍ਮ ਕਿਚ੍ਚ ਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਮਨੋਕਮ੍ਮ ਦ੍ਵਾਰੰ ਨਾਮਾਤਿ ਏਵੰ ਕਮ੍ਮੇਨ ਦ੍ਵਾਰ ਵਵਤ੍ਥਾਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਵਾ''ਤਿ ਕਾਯੋਤਿ ਨਾਮੰ ਭਿਨ੍ਦਿਤੁੰ ਵਾ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮੰ ਦਾਤੁਨ੍ਤਿ ਵਾ''ਤਿ ਵਚੀਤਿ ਨਾਮੰ ਤਸ੍ਸ ਦਾਤੁੰ ਵਾ। ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਗਾਮਾਦੀਨੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਗਾਮਾਦਿਭਾਵੋ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਞ੍ਞਕੁਲੇਸੁ ਵਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਕੁਲਬਹੁਲਤ੍ਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਗਾਮੋਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਨੇ ਅਞ੍ਞਰੁਕ੍ਖੇਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਖਦੀਰਰੁਕ੍ਖ ਬਹੁਲਤ੍ਤਾ ਖਦੀਰਵਨਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਮੰ ਹੋਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ।

੧੪੯. ਵਚੀਕਮ੍ਮੇ। ''ਮੁਸਾ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਭੂਤਤੋ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਿਸਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਪਿਸੁਣਾ। ''ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ ਨਯੇਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਿਯਸੁਞ੍ਞ ਕਰਣਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਅਕ੍ਖਰ ਲੋਪਕਰਣੰ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ ਨਯੋ ਨਾਮ। ''ਯੇਨਾ''ਤਿ ਯੇਨਜਨੇਨ। ''ਸਮ੍ਫੰ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੰਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਮਤਿ ਦੁਕ੍ਖੰ ਏਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸੁਖੇ ਹਿਤੇ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਆਹ ''ਸੰ ਸੁਖੰ ਹਿਤਞ੍ਚਾ''ਤਿ। ਕੀਦਿਸੰ ਸੁਖੰ ਹਿਤਞ੍ਚਾਤਿ ਆਹ ''ਸਾਧੁਜਨੇਹਿ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ''ਤਿ। ਏਤੇਨ ਪਾਪਜਨੇਹਿ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ ਹਿਤਸੁਖੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਹਿਤਸੁਖਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸਨੰ ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨ ਮਗ੍ਗਭਿਨ੍ਦਨਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਹਿਤਸੁਖ ਮਗ੍ਗੰ ਭਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ। ''ਤੰ ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤੰ''ਤਿ ਹਿਤਸੁਖੰ। ''ਅਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਾ ਪਗਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਧਮ੍ਮਤੋ ਚ ਅਪਗਤਸ੍ਸ। ''ਪਟਿਭਾਣ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਰਤਿ ਚਿਤ੍ਤਹਾਸਵਡ੍ਢਨਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਭਾਣਞ੍ਞਾਣੇਨ ਚਿਤ੍ਤੀਕਤਸ੍ਸ। ''ਯਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਕਥਾ ਮਗ੍ਗੇ। ''ਅਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮ ਵਿਨਯਪਦੰ''ਤਿ ਅਤ੍ਥ ਪਦਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਪਦਞ੍ਚ ਵਿਨਯ ਪਦਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਆਰੋਗਜਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਮਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਧਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਤਾਸੁ ਕੋਸਲ੍ਲਜਨਕੰ ਵਾਕਜਪਦੰ ਅਤ੍ਥਪਦੰ ਨਾਮ। ਇਦੰ ਸੁਚਰਿਤੰ ਨਾਮ ਸਗ੍ਗਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕੰ, ਇਦੰ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ ਨਾਮ ਅਪਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਨਿਕਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਭਾਵ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕੋਸਲ੍ਲ ਜਨਕੰ ਵਾਕਜ ਪਦੰ ਧਮ੍ਮ ਪਦੰ ਨਾਮ। ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਦਮਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਦਮਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਏਵੰ ਰਾਗੋ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋ, ਏਵੰ ਦੋਸੋ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬੇਸੁ ਵਿਨਯ ਕੋਸਲ੍ਲਜਨਕੰ ਵਾਕਜਪਦੰ ਵਿਨਯ ਪਦੰ ਨਾਮ। ਯਤ੍ਥ ਏਵਰੂਪੰ ਅਤ੍ਥ ਪਦਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮ ਪਦਞ੍ਚ ਵਿਨਯ ਪਦਞ੍ਚ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਾਚਾ ਵਤ੍ਥੁਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਏਤੰਨਾਮੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਸਮ੍ਫੰ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੰ ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਚਨੰ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਵਚੀਕਮ੍ਮੇਸੁ। ਵਿਸੰਵਾਦਨੰ ਨਾਮ ਵਿਰਜ੍ਝਾ ਪਨੰ। ਵਿਸੰਵਾਦਕੋ ਨਾਮ ਵਿਰਜ੍ਝਾਪਨਕੋ। ਅਤ੍ਥੰ ਭਞ੍ਜਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥ ਭਞ੍ਜਨਕੋ। ''ਕਮ੍ਮਪਥਭੇਦੋ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਜਨਕੋ ਕਮ੍ਮਪਥਵਿਸੇਸੋ। ''ਇਤਰੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਥ ਭਞ੍ਜਨਕਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਮੁਸਾਵਾਦੋ। ''ਕਮ੍ਮ ਮੇਵਾ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਿਪਾਕ ਜਨਕੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮਮੇਵ। ''ਰਜਾਨੰ''ਤਿ ਧੂਲੀਨੰ। ਤਾਸੁ ਸੁਗਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤੀਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਤਦੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾਨਿ। ''ਪਥਭੂਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਭੂਤਤ੍ਤਾ। ''ਭੇਦ ਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਮਿਤ੍ਤਭੇਦਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੇਨ। ਮਿਤ੍ਤੰ ਭਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਭੇਦਕੋ। ''ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠ ਚੇਤਨਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥ ਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰ ਧਮ੍ਮ ਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰ ਵਿਨਯ ਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰ ਅਨੁਸਾਸਨਿ ਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰ ਰਹਿਤਾ ਕੇਵਲੰ ਭੇਦਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰ ਚੇਤਨਾ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠ ਚੇਤਨਾ ਨਾਮ। ''ਪਰੇ ਭਿਨ੍ਨੇ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਪਰਜਨੇ ਪਰਜਨੇਨ ਮਿਥੁਭੇਦਵਸੇਨ ਭਿਨ੍ਨੇਯੇਵ। ''ਯੰ ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੁ। ''ਅਯੰ ਪੀ''ਤਿ ਅਯੰ ਫਰੁਸਵਾਚਾਪਿ। ਏਵੰ ਅਕ੍ਕੋਸਨ ਕਮ੍ਮੰਪਿ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਦੂਰੇ ਠਿਤਸ੍ਸਪਿ ਮਤਸ੍ਸਪਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਨਤ੍ਥੰ ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਾਚਾ ਵਤ੍ਥੁ ਮਤ੍ਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ ਅਨਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞਾਪਨਕੋ। ''ਸਚ੍ਚਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਯਥਾ ਸੋ ਕਥੇਤਿ, ਤਥਾ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਚ੍ਚਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਯੇਵ। ਕੇਚਿ ਸਚ੍ਚਤੋ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਥੁੰ ਪੂਜਨੀਯ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਥੋਮੇਨ੍ਤਾ ਪੂਜੇਨ੍ਤਾ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਪਰਾਯਿ ਕਤ੍ਥਾਯ ਤੰ ਸਰਣੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਨਿਰਤ੍ਥਕੰ ਹੋਤਿ। ''ਤਦਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਤੰ ਰਾਜਕਥਾਦਿੰ ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਰਤਿੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਦਵਸੇਨ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ। ਅਨਿਚ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣ ਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਰਤਨਤ੍ਤਯ ਗੁਣਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਪਾਪ ਗਰਹ ਕਲ੍ਯਾਣ ਸਮ੍ਭਾਵਨਾਯ ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਤ੍ਥਕਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮ ਵਿਨਯ ਨਿਸ੍ਸਿਤੰ''ਤਿਆਦਿੰ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਦੀਪਿਤਮੇਵ।

੧੫੦. ਮਨੋਕਮ੍ਮੇ । ''ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਤਰੰ ਝਾਯਨ੍ਤਿ, ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਿ ਵਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਅਸ੍ਸਾਦਮਤ੍ਤੇ ਅਠਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਬ੍ਯਾਪਾਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਗਤਭਾਵੰ ਆਪਾਦੇਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਆਪਾਦਨੰ ਨ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ। ਅਥ ਖੋ

ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਤਬ੍ਬਿ ਪਰੀਤਤੋ''ਤਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਤੋ ਵਿਪਰੀਤੇਨ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਮਨੋਕਮ੍ਮੇਸੁ। ''ਇਦੰ ਮਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਸਨ੍ਤਕੰ ਮਮਸਨ੍ਤਕੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਹੋ ਸਾਧੁ ਵਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੰ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਲਾਭਾਵਤਿਮੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੁਲਾਭੰ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਲਾਭਾ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਰੇਯ੍ਯਂ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੰ ਕਰੇਯ੍ਯਂ। ਪਰਭਣ੍ਡੰ ਵਤ੍ਥੁ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਪਰਭਣ੍ਡ ਵਤ੍ਥੁਕੋ। ''ਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤੰ ਵਤ੍ਥੁ। ਯਾਵ ਨ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ, ਤਾਵ ਨ ਕਮ੍ਮਪਥਭੇਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੂ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ। ''ਅਯਂ''ਤਿ ਅਯਂ ਸਤ੍ਤੋ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਨਾਮ 'ਨਤ੍ਥਿਦਿਨ੍ਨੰ, ਨਤ੍ਥਿਯਿਟ੍ਠੰ, ਨਤ੍ਥਿਹੁਤਂ'ਤਿਆਦਿਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤੇਸੁ ਕਾਚਿਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਨਤ੍ਥਿਕਾਦਿ ਸਭਾਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨ ਕਮ੍ਮਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ''ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ''ਤਿ ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇ। ''ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਤੀਣਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ। ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਨਿਯਾਮਂ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤ ਨਿਯਾਮਂ। ਅਵਿਪਰੀਤਨਿਯਾਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪੁਨ ''ਨਿਯਾਮਂ''ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਿਯਾਮਂ। ਵਿਪਰੀਤ ਨਿਯਾਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਿਕਿਚ੍ਛਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋਤਿ ਅਤੇਕਿਚ੍ਛੋ। ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਅਪਾਯਗਾਮੀ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਾਨੰ ਅਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ। ''ਮਿਚ੍ਛਾਧਿਮੋਕ੍ਖਮਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਤਿਤ੍ਥਾ ਚਰਿਯੇਸੁ ਸਦ੍ਦੂਹਨ ਮਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਸਕੰ ਆਚਰਿਯਕਂ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਭੂਤੰ। ਠਿਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਯਥਾਹ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਤਿਕੇ ਮਿਚ੍ਛਾਸਭਾਵਾਤਿ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਾ। ਵਿਪਾਕਦਾਨੇ ਸਤਿ, ਖਨ੍ਧਭੇਦਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਵਿਪਾਕਦਾਨਤੋ ਨਿਯਤਾ। ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਾ ਚ ਤੇ ਨਿਯਤਾ ਚਾਤਿ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਿਯਤਾ। ਸਮ੍ਮਾਸ ਭਾਵਾਤਿ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਚ ਤੇ ਨਿਯਤਾ ਚ ਅਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਫਲਦਾਨ ਨਿਯਮੇਨਾਤਿ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਤਾਤਿ । ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ। ''ਅਚੋਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾ। ''ਏਤੇਨਾ''ਤਿ ਏਤੇਨਪਿ ਸਦ੍ਦੇਨ। ''ਇਮੇਸਂ''ਤਿ ਮਨੋਕਮ੍ਮਾਨੰ। ''ਏਤੇਨਾ''ਤਿ ਮਨਸ੍ਮਿਂ ਏਵਾਤਿ ਵਚਨੇਨ। ''ਉਪਪਨ੍ਨਂ''ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ। ''ਉਪਲਕ੍ਖਣਾਦਿਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣਨਯ ਨਿਦਸ੍ਸਨਨਯ ਪਧਾਨਨਯਾਦਿਵਸੇਨ। ''ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਕਥੰ ਹੋਤਿ। ਏਵਸਦ੍ਦੇਨ ਵਿਨਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਬਾਹੁਲ੍ਲ ਵੁਤ੍ਤਿਤੋ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਇਦੰ ਲਦ੍ਧਾਤਪਤ੍ਤੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰੋਤਿ ਵਿਯ ਉਪਲਕ੍ਖਣਨਯਮਤ੍ਤੰ। ਤੇਨ ਸੇਸਦ੍ਵਾਰੇਸੁਪਿ ਬਾਹੁਲ੍ਲ ਵੁਤ੍ਤਿਂ ਉਪਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾਤਿ। ਏਵਂ ਸੇਸਨਯੇਸੁਪੀਤਿ। ''ਅਪਿਚਾ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਜੋਤੇਤਿ। ''ਤੇਸੂ''ਤਿ ਪਾਣਵਧਾਦੀਸੁ। ''ਏਕਂ ਅਙ੍ਗਂ''ਤਿ ਉਪਕ੍ਕਮੋਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਅਙ੍ਗਂ। ''ਤਂ ਸਹਜਾਤਾ ਚਾ''ਤਿ ਚੇਤਨਾ ਸਹਜਾਤਾ ਚ। ਚੇਤਨਾ ਪਕ੍ਖੇ ਭਵਾਤਿ ਚੇਤਨਾ ਪਕ੍ਖਿਕਾ। ਚੇਤਨਾ ਵਿਯ ਕਾਯਕਮ੍ਮਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਤ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਨੋਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੋਹਰਿਤੁਂ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕਤ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਤਾ ਪਧਾਨਂ ਯੇਸਂ ਤੇ ਅਤ੍ਤਪ੍ਪਧਾਨਾ। ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ। ਅਤ੍ਤਪ੍ਪਧਾਨਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਚੇਤਨਾ ਪਧਾਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਧੇਵ ਤੇ ਅਤ੍ਤਪ੍ਪਧਾਨਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤਥਾ ਤਥਾ''ਤਿ ਅਹੋਵਤ ਇਦੰ ਮਮਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਕਾਰੇਨ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਮਨੋਕਮ੍ਮੇਸੁ। ''ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ''ਤਿ ਪਾਟਿਪਦਿਕਪਦਮੇਤਂ। ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਇਧਾ''ਤਿ ਮਨੋਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ। ''ਮਨੋਕਮ੍ਮ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸੇਨਾ''ਤਿ ਅਹੋਵਤ ਇਦੰ ਮਮਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿਕੇਨ ਕਿਚ੍ਚ ਵਿਸੇਸੇਨ। ਮਨੋਕਮ੍ਮ ਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੫੧. ''ਏਤ੍ਥ ਚ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਤਾਪੀ''ਤਿ ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਚੇਤਨਾਯੋਪਿ। ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਵਤ੍ਤਾ ਤਾਪੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਯਾਨਿਪਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਏਕੋ ਏਕਸ੍ਸ ਵਦਤਿ ਅਹਂ ਇਮਂ ਸਤ੍ਤਂ ਮਾਰੇਮਿ, ਤ੍ਵਂ ਅਸੁਕਂਸਤ੍ਤਂ ਮਾਰੇਹੀਤਿ। ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਉਭੋਪਿ ਉਪਕ੍ਕਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਤ੍ਵਂ ਅਸੁਕਂ ਸਤ੍ਤਂ ਮਾਰੇਹੀਤਿ ਆਣਾਪਨ ਕਮ੍ਮਂ ਸਚੇ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਅਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਦਿਸ੍ਸ ਮਾਨਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ।

''ਦੋਸਮੂਲੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਦੋਸੋ ਏਵ ਮੂਲਂ ਦੋਸਮੂਲਂ। ਦੋਸੋ ਮੂਲਂ ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਦੋਸਮੂਲਂ। ਤਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਅਤ੍ਥੋ। ਬਜਾਪਾਦੋ ਨਾਮ ਦੋਸੋ ਏਵ। ਸੋ ਕਥਂ ਦੋਸੇਨ ਮੂਲੇਨ ਜਾਯੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪੁਰਿਮੋ ਬਜਾਪਾਦਵਜ੍ਜੇਹੀ''ਤਿ। ਪਰਤੋ ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਮ੍ਪਿ ਏਸਨਯੋ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ਨਿਧਿਪਾਠਕਾ ਨਾਮ ਰਾਜਨਿਧਿ ਵਿਧਾਯਕਾ। ਤਤ੍ਥ ਚਣ੍ਡੋ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਦੁਟ੍ਠਨਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਰਾਜੂਨਂ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਮੋਹਮੂਲੇਨ ਜਾਯਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਸਕਸਵ੍ਵਾਯ ਏਵ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਹਰਨ੍ਤਾਨਂ

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਫਲਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾਪਵਾਦੀਨਞ੍ਚ। ''ਆਹਰਣੰ''ਤਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਵਸੇਨ ਹਰਣੰ। ਅਵਹਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਮੋਹੋ ਰਾਜੂਨੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਯੋ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਯੋ ਚ ਕਮ੍ਮ ਫਲਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਪਵਾਦੀਨੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਲੋਭੋ ਨਿਦਾਨੰ ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਸਮੁਦਯਾਯਾ''ਤਿ ਲੋਭੋ ਕਮ੍ਮਾਨੰ ਸੁਟ੍ਠਵਡ੍ਢਨਾਯ ਨਿਦਾਨੰ ਕਾਰਣੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਞ੍ਜਾਤਾ ਕਙ੍ਖਾਯੇਸੰ ਤੇ ਸਞ੍ਜਾਤਕਙ੍ਖਾ। ਪਰਿਤੋ ਉਟ੍ਠਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨੰ। ਕਙ੍ਖਾਯ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨੰ ਕਙ੍ਖਾਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨੰ। ਜਨਾਨੰ ਤਾਨਿਕਮ੍ਮਾਨੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਦੀਪਨਾਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੫੭. ਕੁਸਲਕਮ੍ਮੇ। ਅਯੰ ਪਨ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਸੁਤ੍ਤੁਪਦੇਸੁ ਆਗਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਮੇਤ੍ਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ''ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ। ਏਵੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੇਪਿ। ਚੇਤਨਾ ਹੇਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਮਨੋਕਮ੍ਮੇ ਪਨ ਚੇਤਨਾਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਅਬਜਾਪਾਦੋਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਞਾਣੰ ਅਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤੀਤਿ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤੰ। ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤੀਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਯੇਵਤ੍ਥੋ। ''ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ''ਤਿ ਪਵਡ੍ਢਿਤੰ। ਅਪਰੰ ਪਰਿਯਾਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਦੁਸ੍ਸਿਲ੍ਯੰ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਕਮ੍ਮੰ। ''ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ''ਤਿ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ। ''ਯੰ ਪਨ ਕੁਸਲੰ''ਤਿ ਪਾਣਾਤਿ ਪਾਤਾਦਿਤੋ ਵਿਰਤਿ ਕੁਸਲੰ । ''ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੰ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੰ। ''ਕਿਚ੍ਚ ਸੀਸੇਨਾ''ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਪ੍ਪਧਾਨੇਨ। ਕਿਚ੍ਚੰ ਪਧਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਕਾਯਕਮ੍ਮੇ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ।

''ਵਚੀਕਮ੍ਮੇਪਿ ਏਸੇਵਨਯੋ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਦੁਸ੍ਸਿਲ੍ਯੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਵਾਚਾ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ। ਵਚੀ ਸੰਵਰੋ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ''ਅਵਸੇਸੰ ਪਨਾ''ਤਿ ਤੀਹਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਵਚੀਕਮ੍ਮੇਹਿ ਅਵਸੇਸੰ। ਤਤ੍ਥ ''ਤੀਹਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮੇਹੀ''ਤਿ ਤੀਹਿ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤ ਵਿਰਤਿ ਕਮ੍ਮੇਹਿ। ''ਚਤੂਹਿ ਵਚੀਕਮ੍ਮੇਹੀ''ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤ ਵਿਰਤਿ ਕਮ੍ਮੇਹਿ। ''ਸਬ੍ਬੰਪਿ ਕਲ੍ਯਾਣ ਕਮ੍ਮੰ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦਾਨਕਮ੍ਮੰ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਭਾਵਨਾ ਕਮ੍ਮੰ, ਅਪਚਾਯਨ ਕਮ੍ਮੰ, ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਮ੍ਮੰ, ਪਤ੍ਤਿਦਾਨਕਮ੍ਮੰ, ਪਤ੍ਤਾਨੁਮੋਦਨਾਕਮ੍ਮੰ, ਧਮ੍ਮਸਵਨ ਕਮ੍ਮੰ, ਧਮ੍ਮ ਦੇਸਨਾ ਕਮ੍ਮੰ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਜੁਕਮ੍ਮੰ ਤੀਸੁਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਇਮੇਸੁ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਰਿਯਾਯੇਸੁ ਪਚ੍ਛਿਮੋਯੇਵ ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਯਾਵ ਦੇਵਾ''ਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦ ਜੋਤਕੋ ਨਿਪਾਤੋ। ਮਤ੍ਥਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੀਲਪਦੇ। ''ਸੀਲਯਤੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਦਹਤਿ ਚ ਉਪਧਾਰੇਤਿ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸੁਸਮਾਹਿਤਾਨੀ''ਤਿ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਨਿ। ''ਉਪਰਿਮੇ ਕੁਸਲ ਧਮ੍ਮੇ''ਤਿ ਮਹਗ੍ਗਤ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ। ਸਤ੍ਤਸੁ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਸੁ ਉਪਰਿਮੇ ਚਿਤ੍ਤ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਦਿ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ। ''ਅਧਿਕੁਸਲ ਧਮ੍ਮੇ''ਤਿ ਅਧਿਕੇ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯ ਕੁਸਲ ਧਮ੍ਮੇ। ਪਰੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਤਦੇਵ ਪਤ੍ਤਿੰ। ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪਨ ਤਾਨਿ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਕੁਸਲਾਨਿ। ਸੋਧੇਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਜਨਾ। ਤਾਨਿ ਏਵਪੁਞ੍ਞਾਨਿ। ਏਕਮੇਕੰ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਰਿਯਵਤ੍ਥੁ। ''ਇਮਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯੇਨਾ''ਤਿ ਚੀਵਰਾਦਿ ਪਚ੍ਚਯੇਨ, ਅਨ੍ਨਪਾਨਾਦਿ ਪਚ੍ਚਯੇਨ, ਧਨ ਧਞ੍ਞਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਾ। ''ਸਬ੍ਬੰਪਿ ਚੇਤੰ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਏਤੰ ਦਸਵਿਧੰ ਪੁਞ੍ਞੰ। ''ਹੀਨੇਨ ਛਨ੍ਦੇਨਾ''ਤਿ ਯਸਕਾਮਤਾਦਿਵਸੇਨ ਹੀਨੇਨ ਛਨ੍ਦੇਨ, ਹੀਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਹੀਨੇਨ ਵੀਰਿਯੇਨ, ਹੀਨਾਯ ਵੀਮੰਸਾਯ। ''ਮਜ੍ਝਿਮੇਨਾ''ਤਿ ਪੁਞ੍ਞਫ੍ਫਲਕਾਮਤਾਦਿਵਸੇਨ ਮਜ੍ਝਿਮੇਨ। ''ਪਣੀਤੇਨਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਿਦਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਵਂਸਾਨੁ ਬ੍ਰੂਹਨਵਸੇਨ ਪਣੀਤੇਨ ਛਨ੍ਦਾਦਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਿ ਤੰ ਪਣੀਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਯਸਕਾਮਤਾਯਾ''ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਕਾਮਤਾਯ ਵਾ, ਪਰਿਵਾਰਕਾਮਤਾਯ ਵਾ। ''ਪੁਞ੍ਞਫ੍ਫਲਕਾਮਤਾਯਾ''ਤਿ ਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਮਤਾਯ। ''ਅਰਿਯਭਾਵੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਦਾਨੰ ਨਾਮ ਅਰਿਯਾਨੰ ਵੰਸੋ। ਅਹਮ੍ਪਿ ਅਰਿਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਮਯਾਪਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਿਦਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਰਿਯਭਾਵੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਅਰਿਯੋ''ਤਿ ਆਚਾਰ ਅਰਿਯੋਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਦਸ੍ਸਨ ਅਰਿਯੋਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਚਾਰ ਅਰਿਯੋ ਨਾਮ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਕਲ੍ਯਾਣਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦਸ੍ਸਨ ਅਰਿਯੋ ਨਾਮ ਪਰਮਤ੍ਥ ਅਰਿਯੋ। ''ਪਾਰਮਿਤਾ ਦਾਨੰ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾਨੇਹਿ ਅਗ੍ਗਪਤ੍ਤੰ ਮਹਾਬੋਧਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਾਰਙ੍ਗਤਦਾਨੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬ ਸਤ੍ਤਵਿਮੋਕ੍ਖਤ੍ਥਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿ ਤਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਪਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਪਾਰਙ੍ਗਤੰ। ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿਦਾਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਪੁਞ੍ਞ ਕ੍ਰਿਯਵਤ੍ਥੂਸੁ। ''ਤਿਕਦ੍ਵਯੰ''ਤਿ ਪੁਰਿਮਾਦਿ ਹੀਨਾਦਿ ਤਿਕਦ੍ਵਯੰ। ''ਅਨ੍ਤਿਮ ਵਤ੍ਥੁਨਾ''ਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮ ਵਤ੍ਥੁ ਅਜ੍ਝਾਪਜ੍ਜਨੇਨ ਵਾ। ''ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਾਮ। ਸੋ ਹਿ ਯਾਵਭਿਕ੍ਖੁਪ੍ਪਟੀਞ੍ਞੰ ਨ ਵਿਜਹਿ। ਤਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵ। ਨ ਸਾਮਣੇਰੋ, ਨ ਗਿਹੀ।

ਤਂ ਚੇ ਅਞ੍ਞੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਮੂਲਕੇਨ ਅਨ੍ਤਿਮ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਤਿ। ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿ ਸੇਸੋ। ਓਮਸਵਾਦੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਸਹਸੇਯ੍ਯਟ੍ਠਾਨੇ ਤੇਨ ਸਹ ਅਤਿਰੇਕ ਰਤ੍ਤਿਂ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲ ਭਿਕ੍ਖੁਤ੍ਵੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ। ''ਪੁਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਯਥਾ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਂ ਸਮਾਦਾਨਂ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਪੁਨ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਪੁਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਪੁਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਮਾਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਇਤਰੇਸੁ ਪਨਾ''ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਙ੍ਗਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਙ੍ਗੇਸੁ। ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਾਦੀਸੁ। ''ਯਂ ਨਿਚ੍ਚਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਯਂ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤ ਵਿਰਤਿ ਸੀਲਂ ਨਿਚ੍ਚਮੇਵ ਰਕ੍ਖਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਪਾਣਘਾਤਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਕਾਲਮ੍ਪਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਸਾਵਜ੍ਜਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਯਂ ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਪਕਤਿ ਗਹਟ੍ਠਾਨਂ ਯਂ ਵਿਕਾਲ ਭੋਜਨਾਦਿ ਵਿਰਤਿ ਸੀਲਂ ਨਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਨਿਚ੍ਚਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਸਮਾਦਾਨ ਦਿਵਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਾਲ ਭੋਜਨਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮ ਦੋਸੋਵਾ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤ ਦੋਸੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਸਾਵਜ੍ਜਂ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਦਸਸੀਲਞ੍ਚ ਪਕਤਿ ਗਹਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਸੀਲਂ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਨਿਚ੍ਚਸੀਲਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪਕਤਿ ਗਹਟ੍ਠਾਨਂ ਤਂ ਦਸਸੀਲਂ ਯਾਵਜੀਵਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਸੁ ਜਾਤਿ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਸਿਦ੍ਧਂ ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਯਾਵਜੀਵਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਾਨ ਵਸੇਨੇਵ ਨਿਚ੍ਚਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਵੇਸਧਾਰਣੇਨ ਸਹ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਥਂ ਵੇਸਧਾਰਣੇਨ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਵੇਸਧਾਰਣਂ ਨਾਮ ਗਿਹਿਵਤ੍ਥਂ ਪਹਾਯ ਕਾਸਾਯ ਵਤ੍ਥ ਧਾਰਣਂ। ਕਾਸਾਯਵਤ੍ਥਞ੍ਚ ਨਾਮ ਅਰਹਤ੍ਤਧਜੋ ਹੋਤਿ। ਨ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤਧਜਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਵਿਕਾਲੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਥਾ ਨਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ, ਮਾਲਾਦੀਨਿ ਧਾਰੇਤੁਂ, ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਾਦੀਸੁ ਵਸਿਤੁਂ, ਜਾਤਰੂਪਾਦੀਨਿ ਸਾਦਿਤੁਂ। ਕਸ੍ਮਾ ਇਤਿ ਚੇ, ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਤਂ ਤਂ ਯਥਾਸਕਂ ਸੀਲਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਸੁਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਿਤੁਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਕਾਰਣਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ। ''ਅਪ੍ਪਨਂ ਅਪਤ੍ਤਾਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਪਤ੍ਤਾਨਂ ਮਹਗ੍ਗਤਭਾਵਨਾਨਂ ਵਿਸੁਂ ਉਪਰਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਏਤ੍ਥੇਵਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਭਾਵਨਾ ਕਮ੍ਮੇ ਏਵ। ''ਤੇ ਸਞ੍ਞੇਵਾ''ਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਾਦੀਨਂ ਏਵ ਚ। ਗਨ੍ਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ ਗਮਿਕੋ। ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਦੀਘਮਗ੍ਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਧਿਕੋ। ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨਾ''ਤਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾਦਿ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂ ਸਨ ਪਰਵਮ੍ਭਨਾਦਿ ਰਹਿਤਤਾਯ ਚ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ। ''ਹਿਤਪ੍ਫਰਣ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਮਯਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇ ਇਮਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਕਂ ਹਿਤਸੁਖਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਹਿਤਸੁਖੇਸੁ ਫਰਣ ਚਿਤ੍ਤੇਨ। ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਅਤ੍ਤਨੋਭਾਰਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਸਾਧਾਰਣ ਕਰਣਂ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਰੇਸਂ ਦਾਨਂ। ਅਤ੍ਤ ਮਨਤਾਪਵੇਦਨਿਯਾਧੁਸਾਧੂਤਿ ਵਚੀਭੇਦਕਰਣਂ। ਤਞ੍ਹਿਦਿਨ੍ਨਞ੍ਚਾਨੁਮੋਦਿਤਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵੇਦਨੀਯਂ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਿਲੋਕਾਦਿਪਕ੍ਖਿਕਂ ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਂ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਰਸਧਮ੍ਮਰਸਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ, ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਗ੍ਗਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ। ਲਾਭ ਸਕ੍ਕਾਰਾਦਿ ਪਕ੍ਖਿਕੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਅਯੋਨਿ ਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਨਾਮ। ਨਿਯ੍ਯਾਨਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਰਣਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਿਕੋ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ ਨਾਮ। ਨਿਰਵਜ੍ਜ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਨਾਮ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ। ਨਿਰਵਜ੍ਜਸਿਪ੍ਪਾਨਿ ਨਾਮ ਵਡ੍ਢਕਿਸਿਪ੍ਪਾਦੀਨਿ ਵੇਜ੍ਜਸਿਪ੍ਪਾਦੀਨਿ ਚ। ਨਿਰਵਜ੍ਜ ਵਿਜ੍ਜਾਠਾਨਾਨਿ ਨਾਮ ਪਰੂਪਰੋਧਰ ਹਿਤਾਨਿ ਅਙ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾ ਵੇਦਵਿਜ੍ਜਾ ਮਨ੍ਤਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਿ। ''ਵੋਦਾਨ ਕਰਣਂ''ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਕਰਣਂ। ''ਤਂ ਸਭਾਵਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਦਾਨਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ''ਚਾਰਿਤ੍ਤ ਸੀਲਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਪਕਤਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤ ਸੀਲਤ੍ਤਾ। ਪੁਨ ''ਤਂ ਸਭਾਵਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਭਾਵਨਾ ਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ਤਥਾਹਿ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਦੇਸਨਾਸੋਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਚਿਤ੍ਤਭਾਵਨਾ ਞਾਣਭਾਵਨਾਵਹਤ੍ਤਾ ਦੇਸਨਾਸਵਨਾ ਸਭਾਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਸਯਮੇਵ ਉਜੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਞਾਣਭਾਵਨਾ ਕਮ੍ਮਮੇਵ। ਤਥਾ ਪਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪੀਤਿ। ''ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਦੇਸਨਾ ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਦਾਨਸੀਲਾਨਿ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇਨਪਿ ਅਨ੍ਤੇ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯੇਨ ਸਹਸਚ੍ਚਪ੍ਪਕਾਸਨਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਏਤੇਨ ਦੇਸਨਾਸਵਨਾ ਅਨ੍ਤੇ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਭਾਵਨਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਸਭਾਵਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਮਨੋਕਮ੍ਮ ਮੇਵਾ''ਤਿ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੋ। ''ਮਨਸ੍ਮਿਂ ਏਵਾ''ਤਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਏਵ। ''ਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿਤੋ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਿਜ੍ਝਨਤੋ। ''ਅਙ੍ਗਭਾਵਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾ ਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿਯਂ ਅਙ੍ਗਭਾਵਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ''ਤਞ੍ਚਭਾਵਨਾ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੋ। ''ਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਦਾਨਸੀਲਵਸੇਨ। ਦਾਨਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋਤਿ ਇਦਂ ਤਾਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਸੀਲਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ

ਮਹਗ੍ਗਤਜ੍ਝਾਨੇਸੁਪਿ ਪਹਾਨੰ ਸੀਲੰ ਵੇਰਮਣਿ ਸੀਲਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਤੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ''ਯੰ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ''ਤਿ ਕੇਨਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ। ਪਕਤਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤੰ ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨੇ ਨੀਵਰਣਾਨੰ ਪਹਾਨੰ ਨਾਮ ਪਕਤਿਚਾਰਿਤ੍ਤਮੇਵ ਪਕਤਿ ਨਿਯਾਮੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮੇਵ। ਇਤਿ ਪਕਤਿਚਾਰਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪੁਨ ਨੀਵਰਣਾਨੰ ਪਹਾਨਮੇਵ ਤੇਹਿ ਵਿਗਮਨਟ੍ਠੇਨ ਵੇਰਮਣੀਤਿ ਚ, ਪਿਦਹਨਟ੍ਠੇਨ ਸੰਵਰੋਤਿ ਚ, ਪਹਾਨ ਕਿਚ੍ਚੰ ਅਵਿਜਹਨਟ੍ਠੇਨ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਚ, ਵੁਤ੍ਤੰ। ਚੇਤਨਾਸੀਲਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਝਾਨਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਚੇਤਨਾ ਏਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਾ ਚ ਸੀਲਜਾਤਿ ਕਤ੍ਤਾ ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ''ਅਪ੍ਪਨਾਪਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੋ। ''ਝਾਨਭੇਦੇਨਾ''ਤਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਰੂਪਾਵਚਰਕੁਸਲਞ੍ਹਿ ਝਾਨਭੇਦੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧੰ, ਝਾਨਮੇਵ ਪਨ ਝਾਨਙ੍ਗਭੇਦੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਨ੍ਤਿ।

ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੫੩. ''ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹੇ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਣਿ ਪਾਲਿਯੰ। ''ਦਸ੍ਸਨੇਨਾ''ਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣੇਨ। ''ਤੰ''ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚ ਚੇਤਨੰ। ''ਭਾਵਨਾਯਾ''ਤਿ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਭਾਵਨਾਯ। ਪਾਲਿਪਾਠੇ। ''ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ''ਸਿਯਾ''ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤ ਪਦੰ। ਇਮੇਸੁ ਛਸੁ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਏਕਚ੍ਚੇ ਛ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਛ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ ਤੀਹਿ ਉਪਰਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਥਮਪਦੇ ''ਏਕਚ੍ਚੇ ਛ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਪਥਪਤ੍ਤਕਮ੍ਮਸਹਜਾਤਾ ਛ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ। ਦੁਤੀਯ ਪਦੇ ''ਏਕਚ੍ਚੇ ਛ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ''ਤਿ ਅਕਮ੍ਮਪਥ ਪਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਨਾਭਿ ਨਨ੍ਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਛ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹੇ। ''ਇਤਰਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਇਤਰੇਸੁ ਭਾਵਨਾਯ ਪਹਾਤਬ੍ਬੇਸੁ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਨਾਨਕ੍ਖਣਿਕ ਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਪਾਲਿਪਾਠੇ। ''ਸਹਜਾਤਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਹਜਾਤਾ। ''ਨਾਨਕ੍ਖਣਿਕਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਅਸਹਜਾਤਾ ਅਤੀਤਕਾਲਭੂਤੇ ਨਾਨਕ੍ਖਣੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿ ਚੇਤਨਾ। ''ਯਦਿ ਏਵੰ''ਤਿ ਏਵੰ ਯਦਿ ਸਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚ ਚੇਤਨਾ ਦਸ੍ਸਨ ਪਦੇ ਅਨੁਦ੍ਧਟਤ੍ਤਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਨਾਕਡ੍ਢਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯ। ਏਵੰ ਸਤੀਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਚੇ''ਤਿ ਚੇ ਵਦੇਯ੍ਯ। ''ਨਾ''ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ। ''ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਪਾਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚ ਚੇਤਨਾਯ ਵਿਪਾਕਸ੍ਸ। ਪਾਲਿਪਾਠੇ। ''ਇਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਞਾਣੰ''ਤਿ ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਞਾਣੰ। ''ਤੇਸੰ ਵਿਪਾਕੇ''ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚ ਸਹਗਤਾਨੰ ਵਿਪਾਕੇ। ''ਞਾਣੰ''ਤਿ ਤੰ ਵਿਪਾਕੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਞਾਣੰ। ''ਸਬ੍ਬ ਦੁਬ੍ਬਲਨ੍ਤਿ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ''ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਅਤਿਵਿਯ ਕਾਲਕਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਮਹਨ੍ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਦ੍ਧਾਰਤਨਸ੍ਸ ਅਨੁਰਾਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ ਅਤਿਯੇਵਕਣ੍ਹ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਚੇਤਨਾਯ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਆਕਡ੍ਢਨਮ੍ਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਸਭਾਵ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਅਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ ਸਭਾਵਾ। ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੋ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨ ਸਭਾਵੋਤਿ ਏਵੰ ਸਭਾਵ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾਯੇਵ।

''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਵਿਪਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵਿਪਾਚੇਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਪਨ ਪਦਰੂਪੇਨ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤੋ ''ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਮਹਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਦੇਵਲੋਕੇ ਦੇਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਦਿਸਾ ਦਿਬ੍ਬਵਿਮਾਨਾਦਿਕਾ ਮਹਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ। ਇਦੰ ''ਓਕਾਸੰ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਦੇ ਵਿਸੇਸਨੰ। ਤਤ੍ਥ ''ਸੁਖ ਵਿਪਾਕੰ''ਤਿ ਇਦੰ ਅਟ੍ਠ ਅਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਰੂਪਲੋਕੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ ਰੂਪਕਾਯੋ ਰੂਪਾਵਚਰ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਚ ਕਾਮਾਵਚਰ ਧਮ੍ਮ ਸਮੂਹੋ ਏਵ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਲੋਕੇ ਪਞ੍ਚ ਅਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕਾਨਿਪਿ ਰੂਪਾਵਚਰ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਤੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ''ਰੂਪਾਵਚਰ ਕੁਸਲਂਹੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਤਾਨੀ''ਤਿ ਅਪਾਯਭੂਮਿਯੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਅਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕਾਨਿ। ''ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿੰ ਕਾਮਲੋਕੇ''ਤਿ ਏਕਾਦਸਵਿਧੇ ਕਾਮਲੋਕੇ। ''ਤੇਸੁ ਚਾ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਅਟ੍ਠ ਅਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕੇਸੁ ਚ। ''ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਰੇ''ਤਿ ਕਸਿਣ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਆਰਮ੍ਮਣੇ। ''ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣੇ''ਤਿ ਕਸਿਣ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਿਕੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣੇ। ''ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਵਿਪਾਕਾਨੀ''ਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਅਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕਾਨਿ ਕਾਮਾਵਚਰ ਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸੇਵ ਵਿਪਾਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਸੋਲ਼ਸਕ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਸੋਲ਼ਸਕਥਾ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਾਪਬਨ੍ਧੋ। ਏਵੰ ਦ੍ਵਾਦਸ ਕਮਗ੍ਗੋ। ''ਅਹੇਤੁਕਟ੍ਠਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕਟ੍ਠਕੰ। ਸਮ੍ਮਾ ਪਕਾਰੇਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨੰ। ਞਾਣੰ। ਸਮ੍ਪਜਾਨੇਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਨ ਸਮ੍ਪਜਾਨਕਤੰ ਅਸਮ੍ਪਜਾਨਕਤੰ। ''ਸਦ੍ਦੂਹਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠੁਜ੍ਜੁ

ਕਮ੍ਮਵਾਣ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਅਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਫਲਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦਹਤੀਤਿ। ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ ਸਿਯਾ। ''ਏਕਮੇਕੰ''ਤਿ ਏਕਮੇਕੰ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ। ''ਕੁਸਲ ਸਮਯੇ''ਤਿ ਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮ ਕਰਣਕਾਲੇ। ਕੁਸਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਵਾ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਈਦਿਸਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸੁਤਂ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਭਵਲਾਭੋ ਭੋਗਲਾਭੋ ਮਿਤ੍ਤਲਾਭੋ ਸਬ੍ਬੇਲਾਭਾ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਸੁਲਾਭਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸੁਲਦ੍ਧਂ''ਤਿ ਇਦਂ ਪੁਞ੍ਞਂ ਸੁਲਦ੍ਧਂ। ਦੇਵੇਸੁ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਸੇਸੇਨਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਵਸੇਸੇਨ। ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਪਾਠੋ। ''ਏਕਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸ੍ਮਿਂ''ਤਿ ਏਕਵਾਰਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਦਾਨੇ। ਸਂਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ 'ਏਕਾ ਚੇਤਨਾ ਏਕਮੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਦੇਤੀ'ਤਿ, ਤਂ ਸੁਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹੀ''ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਅਕੁਸਲੇਹਿ। ਵਿਸੇਸੇਨ ਭੁਸਂ ਮੁਲ੍ਹੋ ਬਜਾਮੁਲ੍ਹੋ। ਅਤਿਵਿਯ ਬਜਾਮੁਲ੍ਹੋ ਅਤਿਬਜਾਮੁਲ੍ਹੋ। ਅਤਿਬਜਾਮੁਲ੍ਹਤ੍ਤਾਯ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਅਤਿਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਹਿ ਥੇਰੋ ਵਦਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਨਸਿਕਰਿਤ੍ਵਾ। ''ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਪਚ੍ਚਯਮਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਆਸਨ੍ਨੇ ਸਣ੍ਠਿਤਪਚ੍ਚਯ ਮਤ੍ਤੇਨ। ''ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗ ਪਚ੍ਚਯਮਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਬਲਵਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਿਕ੍ਖਤਰਂ ਵਿਪਾਕਂ। ਯਦਾ ਪਯੋਗ ਰਹਿਤੇਨ ਪਚ੍ਚਯਗਣੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦਾ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਂ ਨਾਮ। ਯਦਾ ਪਯੋਗਸਹਿਤੇਨ, ਤਦਾ ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕਂ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕਂ ਤਿਕ੍ਖਂ ਨਾਮ। ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕਂ ਮਨ੍ਦਂ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਦੁਬ੍ਬਲ ਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮਨ੍ਦਵਿਪਾਕੇਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਤਿਕ੍ਖਮਨ੍ਦਾਨਂ ਮਨ੍ਦਤਿਕ੍ਖਤਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਸਿਯਾ। ਨ ਚ ਤਥਾ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵਿਤੁਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ, ਯਦਿ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਮਹਾਵਿਪਾਕਾਨਂ ਸਙ੍ਖਾਰਭੇਦੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਸਿਯਾ, ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਅਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕਾਨਮ੍ਪਿ ਸੋਸਙ੍ਖਾਰਭੇਦੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤਾਨਿਪਿ ਹਿ ਕਾਨਿਚਿ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਿ, ਕਾਨਿਚਿ ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕੇਨਾਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਤਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ''ਅਹੇਤੁਕ ਵਿਪਾਕਾਨਂ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਉਭਯਕਮ੍ਮ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਂ''ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਙ੍ਖਾਰ ਭੇਦਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕ ਕਮ੍ਮੇਨਪਿ ਵਿਰੋਧੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕ ਕਮ੍ਮੇਨਪਿ ਵਿਰੋਧੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਸਙ੍ਖਾਰਿਕ ਕਮ੍ਮੇਨਪਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਸਸਙ੍ਖਾਰਿਕ ਕਮ੍ਮੇਨਪਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਉਭਯਕਮ੍ਮ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਂ ਯੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਨ ਕਮ੍ਮਾਗਮਨ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਚਿਰਕਾਲਤੋ ਆਗਮਨ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। ''ਆਗਮਨਂ''ਤਿ ਚ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਆਗਮਨਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਕਮ੍ਮਭਵੇ''ਤਿ ਅਤੀਤੇ ਕਮ੍ਮਕਰਣਭਵੇ। ''ਕੇਚਨਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ। ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਪਨ ਆਗਤਾਤਿ ਚ। ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਮਗ੍ਗੇ ਪਨ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਚ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ''ਤਤ੍ਥ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਤੀਸੁਖਣੇਸੂ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਣੇ ਨਿਕਨ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇਤਿ ਤੀਸੁਖਣੇਸੁ। ''ਟੀਕਾਕਾਰਾਪਨਾ''ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਟੀਕਾਕਾਰਾਪਨ। ''ਸਾਵਸੇਸਪਾਠੋ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਤਿਹੇਤੁਕੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ, ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਹੇਤੁਕ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਅਵਸੇਸਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਅਵਸੇਸ ਵਾਕ੍ਯ ਸਹਿਤੋ ਪਾਠੋ। ਸਰਿਕ੍ਖਮੇਵ ਸਰਿਕ੍ਖਕਂ। ਕਮ੍ਮੇਨ ਸਰਿਕ੍ਖਕਂ ਸਦਿਸਂ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ। ਵਿਪਾਕਂ। ''ਮਹਾਥੇਰੇਨਾ''ਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ ਮਹਾਥੇਰੇਨ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾਤਿਆਦਿਨਾ ਟੀਕਾਕਾਰਾਨਂ ਵਚਨਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤਿ।

ਕਾਮਾਵਚਰਕਮ੍ਮਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੧੫੪. ਰੂਪਾਵਚਰਕਮ੍ਮੇ। ''ਅਪ੍ਪਗੁਣਤਾਯਾ''ਤਿ ਅਪਰਿਚਿਤਤਾਯ। ਅਵਡ੍ਢਤਾਯ। ''ਹੀਨੇਹਿ ਛਨ੍ਦਾਦੀਹੀ''ਤਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰ ਸਿਲੋਕਾਦਿ ਸਾਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਹੀਨੇਹਿ ਛਨ੍ਦਾਦੀਹਿ। ''ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਛਨ੍ਦਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ। ਤਾਨਿ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਉਪਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਸ੍ਸ ਅਸਾਧਕਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਇਮਾਨੇਵਾ''ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਏਵ ਞਾਨਾਨਿ। ''ਤਿਵਿਧਾਸੂ''ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂਤਲੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਾਦਿ ਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧਾਸੁ। ''ਅਟ੍ਠਾਰਸਪ੍ਪਭੇਦੇਨ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਤੀਸੁ ਹੀਨ ਮਜ੍ਝਿਮਪਣੀਤੇਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਹੀਨ ਹੀਨਂ ਹੀਨ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਹੀਨ ਪਣੀਤਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਭਤ੍ਤੇਨ ਨਵਵਿਧਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਤੇਸੁ ਤੀਣਿ ਮਜ੍ਝਿਮਾਨਿ। ਮਜ੍ਝਿਮਹੀਨਂ ਮਜ੍ਝਿਮਮਜ੍ਝਿਮਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ ਨਵਵਿਧਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਅਟ੍ਠਾਰਸਭੇਦੇਨ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ। ''ਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਮੁਖਾਨਿ ਨਾਮ। ''ਇਮੇਹਿ ਪਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਪਭਾਵੇਹਿ ਮੂਲਕਾਰਣੇਹਿ ਪਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ ਪਵਤ੍ਤਾਪਿਤਤ੍ਤਾ। ''ਅਟ੍ਠਾਰਸਖਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਹੀਨਮਜ੍ਝਿਮਾਦਿਭੇਦੇਨ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਖਤ੍ਤਿਯਾ। ਤਥਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ। ਅਟ੍ਠ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਗੋਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮ ਹੀਨਮਜ੍ਝਿਮਾ ਦਿਵਸੇਨ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ ਗੋਤਮਗੋਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਗੋਤ੍ਤਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਚਾਰਿਤ੍ਤ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਭੂਤਾਨਿ

ਚਰਣਾਨਿਪਿ ਅਟ੍ਠਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ। ਪੁਰਿਮ ਵਚਨੇ ਹੀਨਾਦੀਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ, ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਵਚਨੇਹੀਨਾਦੀਨਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇਤਿ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੰ ਅਞ੍ਞੰ, ਸਾਧਕੰ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਤੰ ਪਰਿਹਰਤਿ ''ਏਤੇਨਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ''ਉਪਲਕ੍ਖੇਤੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਪਾਕਟੰ ਏਕਦੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਪਾਕਟੇ ਤਾਦਿਸੇਪਿ ਜਾਨਾਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਮਤ੍ਥਾ ਸਮਤ੍ਥੰ ਵਾ''ਤਿ ਸਮਤ੍ਥਾ ਸਮਤ੍ਥਭਾਵੰ ਵਾ। ''ਤਥਾ ਹਾਨੇਨਾ''ਤਿ ਤਥਾਹਿ ਅਨੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ। ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ ਚਰਿਯੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਨਾਮ ਰੂਪ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਮਾਨਾਸੇਵਨੇ ਲਦ੍ਧੇ ਸਤਿ, ਮਹਬ੍ਬਲੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਮਹਗ੍ਗਤਕਮ੍ਮੰ ਵਿਪਾਕੰ ਜਨੇਤਿ। ਤਾਦਿਸੰ ਹੇਤੁੰ ਅਲਦ੍ਧਾ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਚੇਤਨਾ ਵਿਪਾਕੰ ਨ ਪਚ੍ਚੁਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਸਮਾਨਾ ਸੇਵਨੇ''ਤਿ ਭੂਮਿਸਮਾਨਤਾ ਵਸੇਨ ਸਮਾਨਾਸੇਵਨੇ। ਕਾਮਜਵਨੰ ਕਾਮਜਵਨੇਨ ਸਮਾਨਾਸੇਵਨੰ। ਰੂਪਜਵਨੰ ਰੂਪਜਵਨੇਨ। ਅਰੂਪਜਵਨੰ ਅਰੂਪਜਵਨੇਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਮਾਨਭੂਮਿਕਤੋ''ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਤਦਭਾਵਤੋ''ਤਿ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਬਲਵਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ਏਕਵਾਰਮਤ੍ਤਭੂਤਾ ਮਹਗ੍ਗਤ ਚੇਤਨਾ ਚ। ''ਸਬ੍ਬ ਪਥਮਭੂਤਾ''ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵੀਥੀਸੁ ਗੋਤ੍ਰਭੁਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਮਹਗ੍ਗਤ ਜਵਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਮਗ੍ਗਚੇਤਨਾ ਕਦਾਚਿਪਿ ਸਮਾਨਾ ਸੇਵਨੰ ਨ ਲਭਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਨ੍ਤਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵਜੀਵਮ੍ਪਿ ਭਵਨ੍ਤਰੇਪਿ ਅਰਿਯਫਲੰ ਜਨੇਤਿਯੇਵ। ਏਵਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਇਦੰ ਪਵਤ੍ਤਿਫਲੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਫਲੰ ਵਿਚਾਰਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਮਾਨੰ ਇਦੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਚੇ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਮਗ੍ਗਚੇਤਨਾ ਨਾਮ ਤਣ੍ਹਾ ਸਹਾਯਕੰ ਵਟ੍ਟਗਾਮਿ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਤਣ੍ਹਾ ਸਹਾਯਕੰ ਵਿਵਟ੍ਟਗਾਮਿ ਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਨ ਦੇਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤੰ ਤਣ੍ਹਾ ਸਹਾਯਕੰ ਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕਮ੍ਮੰ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਕਾਲੇਪਿ ਫਲੰ ਦਦੇਯ੍ਯ। ਅਸਮਾਨਾ ਸੇਵਨਤਾ ਪਮਾਣੰ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਏਵੰ ਅਞ੍ਞਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਅਸਮਾਨੰ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਹੋਤਿ। ਨ ਅਸਮਾਨਾ ਸੇਵਨਤਾਯਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ''ਉਪਚਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਆਸੇਵਨ ਲਾਭੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤਤ੍ਤਾ। ''ਸਾ ਚੇਤਨਾ''ਤਿਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਮਹਗ੍ਗਤ ਚੇਤਨਾ ਚ। ''ਨਾ''ਤਿ ਚੋਦਨਾ , ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਚ ਸਾਪਿ ਸਮਾਨਭੂਮਕ ਧਮ੍ਮਤੋ ਲਦ੍ਧਾ ਸੇਵਨਾ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਕਤਤ੍ਤਾ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਚ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਆਸੇਵਨ ਲਾਭੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤਤ੍ਤਾ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ਅਸਮਾਨਭੂਮਿਕੇਹਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਹਿ ਕਾਮਜਵਨੇਹਿ ਪਰਮ੍ਪਰਤੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਲਦ੍ਧਾ ਸੇਵਨਤਾਯ ਏਵ ਇਧ ਉਪਚਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਉਭਯਤ੍ਥ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਉਭਯਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਉਭਯੇਸੁ ਕਤਤ੍ਤਾ ਉਪਚਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਚ ਕਤਤ੍ਤਾ ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਾਠੇਸੁ। ''ਪਥਮ ਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਮਹਗ੍ਗਤਜ੍ਝਾਨੇ ਅਪ੍ਪਨਾਵੀਥਿਤੋ ਪੁਰੇ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਰਿਕਮ੍ਮ ਭਾਵਨਾ ਉਪਚਾਰ ਭਾਵਨਾਸੁ ਪਰਿਕਮ੍ਮ ਭਾਵਨੰ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਥਵੀ ਪਥਵੀਤਿਆਦਿਨਾ ਪਥਮ ਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਮਗ੍ਗੇਪਨ ਦਸਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਞਾਣੇਸੁ ਸਬ੍ਬਪਥਮੰ ਸਮ੍ਮਸਨਞ੍ਞਾਣੰ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰੂਪੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਵੇਦਨਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿਆਦਿਨਾ ਪਥਮ ਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਪਚਿਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਚ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾਤਿ ਚ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਬ੍ਭੁਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਅਭਿਨਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਅਯੰ ਵਾਦੋ''ਤਿ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਾ ਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਾਦੋ। ਯਦਿ ਏਵੰ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਸਙ੍ਖਾਰ ਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਪਦ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਸੁ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਚੇਤਨਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਰਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਨ ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੰ ਯੁਤ੍ਤੰ ਕਾਰਣੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਵਦਨ੍ਤੋ ''ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਟੀਕਾਕਾਰਾ''ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਟੀਕਾਕਾਰਾ। ''ਤਸ੍ਸਾ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿ ਅਤ੍ਤਨੋਵਾਦ ਦਸ੍ਸਨੰ। ਸਾਧੇਨ੍ਤਿਯਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਚੇਤਨਾਯ। ਅਚਿਤ੍ਤੁਕਭਵ ਪਤ੍ਥਨਾਸਹਿਤੰ ਸਞ੍ਞਾ ਵਿਰਾਗਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਇਧਾ''ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸ ਲੋਕੇ।

''ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਪਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਏਤੇਨਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਤ੍ਥ ਵਚਨੇਨ। ''ਸਦ੍ਧਾਧਿਕੋ''ਤਿ ਸਨ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਧਿਕੋ। ਏਵੰ ਵੀਰਿਯਾਧਿਕਾਦੀਸੁਪਿ। ''ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨੰ''ਤਿ ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਬਹੂਨੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨੰ। ਤੇਸੁ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ ਸਕਦਾਗਾਮੀਸੁ। ''ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ''ਤਿ ਝਾਨਲਾਭਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ। ''ਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾਸਤੀ''ਤਿ ਕਾਮਭਵਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ। ''ਇਤਰੇ ਪਨਾ''ਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਪਨ। ਪਰਿਹੀਨਜ੍ਝਾਨਾ ਏਵ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਨ ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਬਲੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ ''ਤੇਸੰ ਪੀ''ਤਿ ਝਾਨਲਾਭਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ ਸਕਦਾਗਾਮੀਨਮ੍ਪਿ। ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਟੀਕਾਚਰਿਯੇਨ। ਤਥਾ ਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਦਯੋ ਕਾਮਾਵਚਰ ਕਮ੍ਮ ਬਲੇਨ ਕਾਮਭਵੇਪਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚੇਤੋਪਣਿਧਿ ਇਜ੍ਝਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਤੇ''ਤਿ ਝਾਨਲਾਭਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ। ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰ ਪਾਠੇ। ''ਸਹਦਸ੍ਸਨੁਪ੍ਪਾਦਾ''ਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣੰ ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦਸ੍ਸਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ। ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਸੰਯੋਜਨਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ''ਇਮੰ

ਲੋਕੰ''ਤਿ ਇਮੰ ਕਾਮਲੋਕੰ। ''ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਤੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਰਾਗੇਨ ਤਾਯ ਧਮ੍ਮ ਨਨ੍ਦਿਯਾਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਸੁਖੇ ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾ। ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਕੁਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਕੁਪ੍ਪਾ। ਕੁਪ੍ਪਾ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਸੰ ਤੇ ਕੁਪ੍ਪ ਧਮ੍ਮਾ। ''ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਮਹਗ੍ਗਤ ਧਮ੍ਮਾ। ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਸੀਲੇਸੁ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਨੋ ਨਾਮ। ਸੀਲਪ੍ਪਟਿ ਪਕ੍ਖਾਨੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸੀਲੇਸੁ ਅਕੁਪ੍ਪ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸਮਾਧਿਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਕੁਪ੍ਪ ਧਮ੍ਮਾ ਏਵ। ''ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੇਸੁ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਤ੍ਤੰ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਨਾਮ ਪਕਤਿਯਾਵ ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨੀਚ ਛਨ੍ਦਾ ਨੀਚ ਚਿਤ੍ਤਾ ਮਨ੍ਦਵੀਰਿਯਾ ਮਨ੍ਦਪਞ੍ਞਾ। ਕਸ੍ਮਾ, ਹੀਨਲਿਙ੍ਗਤ੍ਤਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਚ ਤਾ ਹੀਨਲਿਙ੍ਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਦੁਬ੍ਬਲ ਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਦੁਬ੍ਬਲ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਚ ਪੁਰਿਸਤ੍ਤ ਜਨਕੰ ਕਮ੍ਮੰ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਸ੍ਮਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਵਚਨਸ੍ਸ ਯੇਭੁਯ੍ਯਵਚਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ ''ਨ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ''ਤਿ। ਇਤਰਥਾ ਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤਾਨੰ ਨ ਚ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਿਯਾ। ਨ ਚ ਤਥਾ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ 'ਬ੍ਰਹ੍ਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ। ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਕੇਵਲੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯਨਯਮਤ੍ਤੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨਾਪਿ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਤੇਹੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਤੇ''ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤਾ। ਸੰਯੁਤ੍ਤਪਾਠੇ। ''ਪਟਿਭਾਤੁਤੰ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤੰ''ਤਿ ਤੁਯ੍ਹੰ। ਧਮ੍ਮੀਕਥਾ ਤੁਯ੍ਹੰ ਪਟਿਭਾਤੁ, ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਤੁ। ਕਥੇਤੁ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ । ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਅਭਿਭੁੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਆਲਪਤਿ। ''ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ''ਤਿ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ। ਏਵੰ ਸੇਸੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਪੁਰੋਹਿਤਾਨੰ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ ''ਇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ''ਤਿ ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਪਾਰਿਸਜ੍ਜੇਸੁ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗ ਵਚਨਤ੍ਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਪ੍ਪਧਾਨੰ ਹੋਤਿ। ਨਭੂਮਿਪ੍ਪਧਾਨੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਯੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ। ''ਤੀਸੁਭਵਗ੍ਗੇਸੂ''ਤਿ ਵੇਹਪ੍ਫਲਭੂਮਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਵਗ੍ਗੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਰੂਪਲੋਕੇ। ਤਤੋ ਉਪਰਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭੂਮਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਅਕਨਿਟ੍ਠਭੂਮਿ ਅਰਿਯਭਵਗ੍ਗੋ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਾਨੰ ਅਰਿਯਾਨੰ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਟ੍ਠਾਨਤੋ। ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਭੂਮਿ ਲੋਕਭਵਗ੍ਗੋ ਨਾਮ। ਤਤੋ ਉਪਰਿ ਲੋਕਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋਤਿ।

ਕਮ੍ਮਚਤੁਕ੍ਕਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੫੫. ਮਰਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੰ। ''ਆਯੁਪਰਿਮਾਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਯੁਕਪ੍ਪਸ੍ਸ। ''ਤਦੁਭਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਯੁਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਚ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ। ''ਉਪਘਾਤਕ ਕਮ੍ਮੇਨਾ''ਤਿ ਬਲਵਨ੍ਤੇਨ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਕਮ੍ਮੇਨ। ''ਦੁਸ੍ਸਿਮਾਰ ਕਲਾਬੁਰਾਜਾਦੀਨੰ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਤੇਸੰ ਮਰਣੰ ਵਿਯ। ਉਪਰੋਧਿਤੰ ਖਨ੍ਧ ਸਨ੍ਤਾਨ ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਉਪਰੋਧਿਤੰ''ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਰੋਧਾਪਿਤੰ। ਕਮ੍ਮੰ ਖਿਯ੍ਯਤਿਯੇਵ। ਏਵੰ ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬੰਪਿ ਮਰਣੰ ਏਕੇਨ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯੇਨ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਕੰ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯ ਮਰਣਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਇਤਰੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਤਰਾਨਿਪਿ ਤੀਣਿ ਮਰਣਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਪਰਿਹਾਰੋ। ''ਸਰਸਵਸੇਨੇਵਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨੇਵ। ਨਾਨਾ ਆਯੁ ਕਪ੍ਪੰ ਵਿਦਹਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਨਾਨਾਆਯੁਕਪ੍ਪ ਵਿਧਾਯਕਾ। ''ਸਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਸਮੂਹੇ। ਨਿਚ੍ਚਕਾਲੰ ਠਿਤਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਠਿਤਿਕਰਾ। ਕਦਾਚਿ ਵੁਦ੍ਧਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਹਾਨਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਦ੍ਧਿਕਰਾ ਹਾਨਿਕਰਾ ਚ। ''ਤੇਸੰ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਤੇਸੰ ਉਤੁ ਆਹਾਰਾਨੰ ਵਸੇਨ। ''ਤਯੋਪਿ ਚੇਤੇ''ਤਿ ਏਤੇਤਯੋਪਿ ਠਿਤਿਕਰਾਦਯੋ। ਕਮ੍ਮੰ ਵਿਪਚ੍ਚਮਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਖਿਯ੍ਯਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਤੇਨ ਏਵਰੂਪੇਠਾਨੇ ਕਮ੍ਮੰ ਅਪ੍ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਤਦਨੁਰੂਪੰ ਏਵਾ''ਤਿ ਤੰ ਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲਾਨੁ ਰੂਪੰ ਏਵ। ''ਭੋ ਗਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਧਨਧਞ੍ਞਾਦਿਪਰਿਭੋਗਞ੍ਚ। ਤੇਸੰ ਉਤੁਆਹਾਰਾਨੰ ਗਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਤਗ੍ਗਤਿਕਾ। ਤੇਸੰ ਉਤੁਆਹਾਰਾਨੰ ਗਤਿੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਤਦਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾ''ਤਿ। ਸਙ੍ਖਾਰਵਿਦੂਹਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਙ੍ਖਾਰਵਿਦੁਨੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਕਤਾਤਿ ਇਦ੍ਧਿਮਯਾ। ''ਇਦ੍ਧਿਯਾ''ਤਿ ਦੇਵਿਦ੍ਧਿਯਾਵਾ ਭਾਵਨਾਮਯਿਦ੍ਧਿਯਾਵਾ। ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਕਤਾਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾਮਯਾ। ''ਵਿਜ੍ਜਾਯਾ''ਤਿ ਗਨ੍ਧਾਰਿਵਿਜ੍ਜਾਯ। ਅਟ੍ਠਿ ਨ੍ਹਾਰੁ ਮੰਸ ਲੋਹਿਤਾਦਿਕਾ ਰਸਧਾਤੁਯੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ ਰਸਾਯਨਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਵਿਦਹਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ ਰਸਾਯਨ ਵਿਧਯੋ। ਨਯੂਪਦੇਸਾ। ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿ ਕਤ੍ਥਾਯ ਜੀਵਿਤੰ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹੀਤਿ ਜੀਵਿਤ ਸਙ੍ਖਾਰਾ। ਇਦ੍ਧਿਮਯ ਵਿਜ੍ਜਾਮਯ ਜੀਵਿਤ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਚ ਰਸਾਯਨ ਵਿਧਿਸਙ੍ਖਾਤੇਸੁ ਜੀਵਿਤ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਚ ਵਿਦੂਨੋਤਿ ਸਮਾਸੋ। ''ਦ੍ਵਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿ ਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਆਹਾਰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ। ''ਪਰਿਣਮਨ੍ਤੇਸੂ''ਤਿ ਵਿਪਰਿਣਮਨ੍ਤੇਸੁ। ਤੇਨਾਹ ''ਜਿਯ੍ਯਮਾਨੇਸੂ''ਤਿਆਦਿੰ। ''ਯਾਵਮਹਨ੍ਤੰ ਪੀਤਿ'' ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਕਮ੍ਮੰ ਵਿਯ ਕੋਟਿਪਤ੍ਤਵਸੇਨ

ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ। ‘‘ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। ‘‘ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਮਰਣੇਪਿ ਨੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਬਲਵਨ੍ਤੇ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਕਮ੍ਮੇ ਆਗਤੇ ਯਾਵਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਜਨਕ ਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਪਾਕਾਧਿਟ੍ਠਾਨ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਖਿਯਜਤਿਯੇਵ। ਸੋ ਚਸ੍ਸਖਯੋ ਨ ਸਰਸੇਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਕਮ੍ਮ ਬਲੇਨ ਹੋਤੀਤਿ ਇਧ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਮਰਣਂ ਵਿਸੁਂ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਮਰਣੇਪਿ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਅਕਾਲ ਮਰਣਂ’’ਤਿ ਆਯੁਕ੍ਖਯਮਰਣਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਮਰਣਾਨਿ ਕਾਲਮਰਣਾਨਿ ਨਾਮ, ਮਰਣਾ ਰਹਕਾਲੇ ਮਰਣਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਰਣਂ ਅਕਾਲ ਮਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਤਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਮੂਲਭੇਦਤੋ’’ਤਿ ਮੂਲਕਾਰਣਪ੍ਪਭੇਦਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਮਿਲਿਨ੍ਦ ਪਞ੍ਹੇ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤੀਤਿ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾ। ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਥਵਾ। ਸਨ੍ਨਿਪਤਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਾ ਦੋਸਾਨਂ ਮਿਸ੍ਸਕਭਾਵੋ। ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਿਕਾਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਅਨਿਸਮ੍ਮਕਾਰੀਨਂ’’ਤਿ ਅਨਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਰਣ ਸੀਲਾਨਂ। ਪਵਤ੍ਤਾ ਆਬਾਧਾ ਵਿਸਮਪਰਿਹਾਰਜਾਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾਕਤਾਨਂ ਪਯੋਗਾਨਂ’’ਤਿ ਸਤ੍ਥਹਰਣ, ਵਿਸਖਾਦਨ, ਉਦਕਪਾਤਨਾਦਿਵਸੇਨ ਕਤਾਨਂ। ‘‘ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤਿ’’ਤਿ ਸਤ੍ਥਵਸ੍ਸ ਵਾਲੁਕਵਸ੍ਸਾਦੀਨਿ ਵਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦ ਵੀਚਿਯੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾਵਾ ਏਵਰੂਪੇ ਮਹਨ੍ਤੇ ਭਯੁਪਦ੍ਦਵੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤਿ। ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸ ਪਥੇ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸ ਪਦੇਸੇ। ‘‘ਤੇ’’ਤਿ ਚਣ੍ਡਾ ਯਕ੍ਖਾ। ‘‘ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਾ ਗੋਮਹਿਂਸਾਨਂ ਵਾ ਮੇਦਲੋਹਿਤਾਨਿ ਪਾਤਬਜਤ੍ਥਾਯ ਤੇਸੁ ਨਾਨਾਰੋਗਨ੍ਤਰ ਕਪ੍ਪਾਨਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਸਕਲਂ ਰਜ੍ਜਂ ਵਾ ਰਟ੍ਠਂ ਵਾ ਦੀਪਕਂ ਵਾ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਲਂ ਜਨਪਦਂ ਵਾ ਨਗਰਂ ਵਾ ਨਿਗਮਂ ਵਾ ਗਾਮਂ ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਵਾ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਸੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਸਤ੍ਥਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਰੋਗਨ੍ਤਰ ਕਪ੍ਪਾਪੀ’’ਤਿ ਸਤ੍ਥਨ੍ਤਰ ਕਪ੍ਪੋ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਨ੍ਤਰ ਕਪ੍ਪੋ ਰੋਗਨ੍ਤਰ ਕਪ੍ਪੋਤਿ ਇਮੇ ਤਯੋ ਅਨ੍ਤਰ ਕਪ੍ਪਾਪਿ ਇਧ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਸੁ ਪਨ ਰੋਗਨ੍ਤਰ ਕਪ੍ਪੋ ਯਕ੍ਖਾ ਵਾਲੇ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇ ਓਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਬਹੂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕਦੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ‘‘ਉਪਪੀਲਕੋ ਪਘਾਤਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਪਚ੍ਚਨਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਓਕਾਸਪ੍ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸੁਖਸਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਬਾਧੇਤ੍ਵਾ ਮਰਣਂ ਵਾ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਰਣ ਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਜਨੇਤ੍ਵਾ ਪੀਲ਼ਨਞ੍ਚ ਘਾਤਨਞ੍ਚ ਇਧ ਵਿਪਚ੍ਚਨ ਨਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵਿਪਾਕਂ ਪਨ ਜਨੇਨ੍ਤੁਵਾ, ਮਾਵਾ, ਇਧ ਅਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ। ਅਟ੍ਠਸੁ ਕਾਰਣੇਸੁ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਟ੍ਠਾਨੇ ‘ਕੁਪ੍ਪਿਤਾਹਿ ਦੇਵਤਾ ਸਕਲਂ ਰਜ੍ਜਾਦਿਕਂ ਅਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਾਸਿਤਾ ਜਨਾ ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮ ਵਿਪਾਕਜੇਹਿ ਆਬਾਧਨ ਦਣ੍ਡੇਹਿ ਵਾ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਵਿਸੁਂ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕੇਹਿ ਆਬਾਧਨ ਦਣ੍ਡੇਹਿ ਵਾ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘ਏਵਂ ਅਕਾਲ ਮਰਣਂ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਕਮ੍ਮੁਨਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਾ ਅਨੇਕ ਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਹੋਤੀ’ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਿਂ ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਅਕਾਲ ਮਰਣਂ ਨਾਮ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਅਕਾਲ ਮਰਣਂ ਨਾਮ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਾ, ਕਮ੍ਮਦਾਯਾਦਾ, ਕਮ੍ਮਯੋਨੀ, ਕਮ੍ਮ ਬਨ੍ਧੂ, ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸ੍ਸਰਣਾਤਿਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂਤਿ । ਤੇਸਂ ਤਂ ਵਾਦਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ‘‘ਯੇਹਿਕੇਚਿ ਲੋਕੇ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਪੁਨ ਤਦਤ੍ਥਂ ਦਲ਼੍ਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ‘‘ਯਥਾਹਾ’’ਤਿਆਦਿਂ ਵਦਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦੁਵਿਧਂ ਕਮ੍ਮਫਲਂ, ਵਿਪਾਕ ਫਲਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦ ਫਲਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਪਾਕ ਫਲਂ ਨਾਮ ਵਿਪਾਕਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਚ ਚਕ੍ਖੁ ਸੋਤਾਦੀਨਿ ਕਟਤ੍ਤਾ ਰੂਪਾਨਿ ਚ। ਤਂ ਯੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਾਧਾਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦ ਫਲਂ ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਸੁਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਾਨੁਭਾਵੇਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨਿ ਇਟ੍ਠਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਵਾ ਅਨਿਟ੍ਠਾ ਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਵਾ। ਤਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਕਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ ਏਵ। ਲ। ਪਰੇਸਂ ਸਾਧਾਰਣਾ ਏਵਾ’’ਤਿ। ਲੋਕੇ ਅਟ੍ਠਲੋਕ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬੇ ਕਮ੍ਮ ਵਿਪਾਕਜਾ ਏਵਾਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਇਮੇ ਚ ਸਤ੍ਤਾ ਸਂਸਾਰੇ ਸਂਸਰਨ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਸੁਲੋਕ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਮ੍ਮੁਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਸਂਸਰਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਵਿਨਾਪਿ ਉਪਪੀਲਕ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਨਾਨਾਦੁਕ੍ਖਂ ਫੁਸਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤਥਾ ਵਿਨਾਪਿ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕ ਕਮ੍ਮੇਨ ਮਰਣ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਕਮ੍ਮੇਨ ਵਿਨਾ ਯਤੋਕੁਤੋਚਿ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ’’ਤਿਆਦਿ।

‘‘ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤੇ ਨਾਨਾਰੋਗਾਦਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ‘‘ਨ ਉਪਾਯ ਕੁਸਲਾ ਵਾ’’ਤਿ ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮੋਚੇਤੁਂ ਕਾਰਣ ਕੁਸਲਾ ਵਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ‘‘ਨ ਚ ਪਟਿਕਾਰ ਕੁਸਲਾ ਵਾ’’ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਰੋਗਾਦਿਭਯਂ ਅਪਨੇਤੁਂ ਵੂਪਸਮੇਤੁਂ ਪਟਿਕਾਰ ਕਮ੍ਮੇਤਿ ਕਿਚ੍ਛਕਮ੍ਮੇ

ਕੁਸਲਾ ਵਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ‘‘ਨਾਪਿ ਪਰਿਹਾਰ ਕੁਸਲਾ ਵਾ’’ਤਿ ਤਤੋ ਮੋਚਨਤ੍ਥੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਦੇਸਨ੍ਤਰੰ ਗਨ੍ਤੁੰ ਕੁਸਲਾ ਵਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ। ‘‘ਰੋਗਾਦਯੋ ਏਵ ਤਂ ਖੇਪੇਨ੍ਤਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਕਥਂ ਤੇ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ਖੇਪੇਨ੍ਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਭੂਤਂ ਜੀਵਿਤ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਨਾਸੇਨ੍ਤਾ ਖੇਪੇਨ੍ਤਿ। ਵਿਨਟ੍ਠੇਹਿ ਜੀਵਿਤ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਤਂ ਭਵਂ ਜਨੇਨ੍ਤੁੰ ਖਿਯਜਤਿ ਯੇਵਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਯਥਾਹੀ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਪਿ ਤਥੇਵਾ’’ਤਿ ਤਥੇਵ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਸ੍ਸਪਿ ਤਿਣਗ੍ਗੇ ਉਸ੍ਸਾਵ ਬਿਨ੍ਦੁਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਦੁਬ੍ਬਲਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ। ਜੀਵਿਤੇ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣੇ ਤਂ ਭਵਂ ਜਨੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਸ੍ਸਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਤ੍ਤਾ। ‘‘ਏਵਞ੍ਚੇਤਂ’’ਤਿ ਏਤਂ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿ ਸਂਯੁਤ੍ਤ ਵਚਨਂ ਇਧ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਹੇਤੁਦਿਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਖਂ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਾ ਸੁਚਰਿਤਂ ਵਾ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਭਵੇ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤੇਨ ਪੁਬ੍ਬਕਮ੍ਮਹੇਤੁਨਾ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿ। ‘‘ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਾਯਂ’’ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਯਂ। ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿਕਾਲਙ੍ਕਰਿਯਾ ਨਾਮ ਇਧ ਮੇ ਚਿਰਕਾਲਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਾਰਮਿਪੂਰਣ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਦਾਨੇਵ ਇਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਉਪਰੁਜ੍ਝਤੁ ਮੇ ਇਦਂ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਦਲ੍ਹਂ ਮਨਸਿਕਰਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਙ੍ਕਰਿਯਾ। ‘‘ਸਯਮੇਵ ਸਤ੍ਥਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੀਵਂ ਸਤ੍ਥੇਨ ਹਨਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਏਤ੍ਥੇਵਾ’’ਤਿ ਅਕਾਲਮਰਣੇ ਏਵ।

‘‘ਤਥਾ ਚਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ‘‘ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਲਾਭੀਨਂ’’ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇਭੁਮ੍ਮ ਵਚਨਂ। ‘‘ਜੀਵਿਤ ਸਮਸੀਸੀਨਂ’’ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤ ਮਗ੍ਗਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨਵੀਥਿ ਏਵ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨਵੀਥਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਤਾ ਸਮਂ ਸੀਸਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਸਮਸੀਸਿਨੋ। ‘‘ਸਮਂ ਸੀਸਂ’’ਤਿ ਜੀਵਿਤ ਸਨ੍ਤਾਨ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਸਮਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖ ਸਨ੍ਤਾਨ ਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪੀ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ। ‘‘ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ’’ਤਿ ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਂ ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ। ‘‘ਤੇ’’ਤਿ ਤੇ ਵਾਦਿਨੋ। ‘‘ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਤੇਨ ਵਾਦਵਚਨੇਨ। ਕ੍ਰਿਯਮਨੋਧਾਤੁ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਾਵਜ੍ਜਨਂ। ਕ੍ਰਿਯਾਹੇਤੁਕਮਨੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਨਾਮ ਹਸਿਤੁਪ੍ਪਾਦਚਿਤ੍ਤਂ। ‘‘ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ। ‘‘ਨ ਸਮੇਤਿ ਯੇਵਾ’’ਤਿ ਸਨ੍ਤਿਂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨ ਜਵਨੇਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਨ ਸਮੇਤਿਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਤਥਾਹੀ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਭਵਙ੍ਗਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਭਵਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚ ਭਵਨ੍ਤਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਵੋਹਾਰ ਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ਚੁਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਂ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨ ਚਿਤ੍ਤਾਨਂ। ਯਥਾ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਯਾਵਜੀਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਮਹਾਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ ਕਮ੍ਮਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਯੋ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਤਿਯੇਵ। ਤਥਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਪੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਨ ਹੀ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਨਨੁ ਮਰਣਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਗਹਣਂ ਨਾਮ ਭਵਨ੍ਤਰ ਗਮਨਤ੍ਥਾਯ ਹੋਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਭਵਨ੍ਤਰਂ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਨ ਹਿ। ਲ। ਨ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਨੋ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਭਵਨ੍ਤਰ ਗਮਨਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਇਦਂ ਜਵਨੇਹਿ ਗਹਣੇ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਧ ਪਨ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਹਣੇਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਨਚਚੁਤਿਯਾਗਹਿਤਾਨੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਕਮ੍ਮਸਿਦ੍ਧਿਯਾ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਸਿਜ੍ਝਨਤ੍ਥਾਯ ।‘‘ਏਤ੍ਥ ਚਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸੋਣਤ੍ਥੇਰ ਪਿਤੁਨੋ। ‘‘ਕਮ੍ਮਬਲੇਨਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ‘‘ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਕਾਰਣ ਬਲੇਨਾ’’ਤਿ ਆਚਿਣ੍ਣਭਾਵਾਦਿਕੇਨ ਕਾਰਣਬਲੇਨ। ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਕਮ੍ਮਬਲੇਨੇਵਾਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। ‘‘ਤਥੋਪਟ੍ਠਿਤਂ’’ਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮਵੀਥਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਬਹੂਸੁਵੀਥੀਸੁ ਉਪਟ੍ਠਿਤਪ੍ਪਕਾਰਨ੍ਤਿਅਤ੍ਥੋ। ਪਾਪਪਕ੍ਖਿਯੇਸੁ ਦੁਗ੍ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇਸੁ। ਕਲ੍ਯਾਣਪਕ੍ਖਿਯਾਨਿ ਸਗ੍ਗਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਧਮ੍ਮਾਸੋਕਰਞ੍ਞੋ ਮਰਣਕਾਲੇ ਪਾਪਪਕ੍ਖਿਯਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਸੀਹਲ਼ਗਨ੍ਥੇ ਵੁਤ੍ਤਂ।

> ਸਕਲਂ ਪਥਵਿਂ ਭੁਤ੍ਵਾ,
> ਦਤ੍ਵਾ ਕੋਟਿਸਤਂ ਧਨਂ।
> ਅਨ੍ਤੇ ਅਡ੍ਢਾਮਲਕਮਤ੍ਤਸ੍ਸ।
> ਅਸੋਕੋ ਇਸ੍ਸਰਂ ਗਤੋ। ਤਿ ਚ।
> ਅਸੋਕੋ ਸੋਕ ਮਾਗਤੋ। ਤਿ ਚ।

‘‘ਤਂ’’ਤਿ ਵਿਪਚ੍ਚਮਾਨਕਂ ਕਮ੍ਮਂ। ‘‘ਨਿਯਾਮਕ ਸਹਕਾਰਿ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਨਾਵਾਯਂ ਨਿਯਾਮਕੋ ਨਾਮ ਨਾਵਂ ਇਚ੍ਛਿਤਦਿਸਾਭਿਮੁਖਂ ਨਿਯਾਮੇਤਿ, ਨਿਯੋਜੇਤਿ। ਤਥਾ ਅਯਂ ਤਣ੍ਹਾਪਿ ਭਵਨਿਕਨ੍ਤਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਭਵਾਭਿਮੁਖਂ

ਨਿਯਾਮੇਤਿ, ਨਿਯੋਜੇਤਿ। ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚ ਅਚ੍ਚਾਯਤ੍ਤੁ ਸਹਾਯਭਾਵੇਨ ਸਹਕਾਰੀ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ''ਕੁਸਲਾਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵਾ। ''ਤਦੁਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਕਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਕਾ। ''ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਦਗਧਿਤਂ''ਤਿ ਮੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੁਂ ਗਿਜ੍ਝਨ੍ਤੁਂ। ''ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਨੁਬਜਞ੍ਜਨਂ ਨਾਮ ਪਿਯਸਾਤਰੂਪੇ ਕਥਿਤਲਪਿਤਾਦਿ ਕ੍ਰਿਯਾਵਿਸੇਸੋ। ''ਅਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਸਨ੍ਨ ਮਰਣਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਪਾਠੇ। ''ਕਿਲੇਸ ਬਲਵਿਨਾਮਿਤਂ''ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਣ੍ਹਾਦੀਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਬਲੇਨ ਵਿਨਾਮਿਤਂ। ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ ਆਦੀਨ ਵਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਤਂ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਦਿਵਿਸਯੇ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਸਯੇਤਿਹਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇਤਿ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਨਂ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ 'ਯੇਭੁਯ੍ਯਜੇਨ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਛ ਦ੍ਵਾਰਗ੍ਗਹਿਤਂ'ਤਿ ਠਾਨੇ ਟੀਕਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ। ਤਂ ਸਦਿਸ ਜਵਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਕਰਣਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤ ਜਵਨੇਹਿ ਸਦਿਸਾਨਂ ਇਦਾਨਿ ਜਵਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਭਵਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਅਪਾਕਟਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਤਥਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਭਿਨਵਕਰਣ ਵਸੇਨ ਦ੍ਵਾਰਪਤ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਵਿਸੀਦ ਪਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਿਸਞ੍ਞੀਭਾਵੇਨ ਵਿਰੂਪਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੀਦਨਪਤ੍ਤਾ। ''ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤੇਨ ਪਾਪਕਮ੍ਮ ਬਹੁਲਾਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਤੇਪਿਵਿਸੀਦਨ੍ਤਰੇ ਆਵੁਧ ਹਤ੍ਥਾ ਪਾਣਘਾਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਗਣ੍ਹਥਬਨ੍ਧਥਾਤਿ ਉਗ੍ਘੋਸਨ੍ਤਾ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਪਾਠੇਸੁ। ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਅਸਿ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਿਕੋ। ਪਤੁਦਨ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਤੋਦਨਂ। ਪਾਜਨਦਣ੍ਡੋ। ਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗੇ ਕਤਾ ਸੂਚਿ ਪਤੋਦਨ ਸੂਚਿ। ''ਪਤੋਦਨ ਦੁਕ੍ਖਂ''ਤਿ ਵਿਜ੍ਝਨ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਕਥਂ ਪਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਸਿਕਾਦਿਭਾਵੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕਮ੍ਮੁਪਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਕਥਞ੍ਚ ਤਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵਂ ਉਪੇਤੀਤਿ ਆਹ ''ਸੋ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ। ''ਇਤਰੇਸਂ ਪਨਾ''ਤਿ ਰੂਪਾਰੂਪ ਭਵੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਨਂ ਪਨ। ''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾਯਵਾ ਸੁਦ੍ਧਾਯ ਵਾ ਜਵਨਵੀਥਿਯਾਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਅਯਂ ਪਨ ਭਵਙ੍ਗਾਵਸਾਨੇ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਞ੍ਚ ਭਵਙ੍ਗਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀਤਿਆਦਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ''ਭਵਙ੍ਗਂ''ਤਿ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਟੀਕਾਸੁ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਭਵਙ੍ਗਕ੍ਖਯੇਵਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਕਥਂ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਹ ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਅਨੁਰੂਪਂ ਸੇਤੀਤਿ ਅਨੁਸਯੋ। ਅਨੁਬਨ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੇਤੀਤਿ ਅਨੁਸਯੋ। ਅਨੁ ਅਨੁ ਵਾ ਸੇਤੀਤਿ ਅਨੁਸਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਨੁਸਯੋ ਨਾਮ ਜਵਨਸਹਜਾਤੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਇਧ ਚ ਅਨੁਸਯ ਨਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਾਨਾਜਵਨ ਸਹਜਾਤਾ ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਣ੍ਹਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਵਿਸੇਸ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤੇਵ। ਕਥਂ ਤਾ ਇਧ ਗਹਿਤਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਨ ਤਣ੍ਹਾਮੂਲਕੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਅਨੁਸਯੇਹਿ ਸਹ ਜਵਨਸਹਜਾਤਾਨਮ੍ਪਿ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਅਨੁਸਯ ਵਚਨਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਯੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਅਪਿ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਪਰਿਯਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸਮਤ੍ਤਾ। ''ਸੋ ਪੀ''ਤਿ ਫਸ੍ਸਾਦਿ ਧਮ੍ਮ ਸਮੂਹੋਪਿ ।''ਤਥਾ ਰੂਪਾ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨ ਰੂਪਾਯੇਵ, ਅਨੁਸਯਭੂਤਾਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਤਂ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨਂ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤਦੁਭਯਸ੍ਮਿਂ। ਕਥਂ ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਖਿਪਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਤਸ੍ਮਿਂ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਵਿਜਾਨਨਧਾਤੁਯਾ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਧਾਤੁਯਾ। ਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕੁਤੋ ਮਰਣਕਾਲੇ ਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ ਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਅਨਮਤਗ੍ਗਿਯ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਸਿਯਾਤਿ। ਨ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮ ਵਚਨਂ, ਮੁਖਜਵਚਨਂ, ਅਨਮਤਗ੍ਗਿਯ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤ ਵਚਨਂ ਪਰਿਯਾਯ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਯਞ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਰਿਯਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਯੇਸਞ੍ਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ''ਸੋ''ਤਿ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ''ਤੇਸਂ''ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਣ੍ਹਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਞ੍ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਨਾਮ ਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ। ''ਹੇਤੁਪ੍ਫਲਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਭਵਨ੍ਤਰਂ ਸਨ੍ਧਾਵਤਿ ਸਂਸਰਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਮ੍ਮਕਰਣਕਾਲੇਪਿ ਤੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਣ੍ਹਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਏਵ ਸੋ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਛਾ ਤੇਸਂ ਫਲਭੂਤਾਯਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਪਾਤੁਭਵਨਕਾਲੇਪਿ ਸਾਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਏਵ ਸੋ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਮਜ੍ਝੇ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋਪਿ ਸੋ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਂ ਹੇਤੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਫਲਧਮ੍ਮੇ ਏਕਂ ਸਤ੍ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁਪ੍ਫਲ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਹੇਤੁਪ੍ਫਲ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਸੋ ਏਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸੋ ਏਵ ਭਵਨ੍ਤਰਂ ਸਨ੍ਧਾਵਤਿ ਸਂਸਰਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਨਮਤਗ੍ਗੋ ਯਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ। ਲ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਨੀਵਰਣਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂਤਿ ਏਵਂ ਸਤ੍ਤਵੋਹਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਾਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਾ ਹੋਤਿ। ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਤ੍ਤਾ ਚ ਸਨ੍ਧਾਵਤਂ ਸਂਸਰਤਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯਾਯੋਪਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਯਸ੍ਸਂ ਪਨ ਧਮ੍ਮ ਦੇਸਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਤਿ ਵਚਨਾਨੁ ਰੂਪਂ ਧਮ੍ਮਮੇਵ ਦੇਸੇਤਿ, ਨ ਸਤ੍ਤਂ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਂ। ਅਯਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ ਏਵ ਮੁਖਜਦੇਸਨਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦੇਸਿਤ ਧਮ੍ਮਾ ਪਨ ਪਕਤਿਕਾਲੇਪਿ ਦੇਸਨ੍ਤਰਂ ਕਾਲਨ੍ਤਰਂ

ਖਣਨ੍ਤਰੰ ਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਖਯਵਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ 'ਨ ਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਲ। ਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀ'ਤਿ। ਪਟਿਘੋਸੋ ਚ, ਪਦੀਪੋ ਚ, ਮੁਦ੍ਦਾ ਚ। ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਚ੍ਛਾਯਾ ਚ, ਬੀਜਸਙ੍ਖਾਰੋ ਚ, ਪਾਟਿਭੋਗੋ ਚ, ਬਾਲਕੁਮਾਰ ਸਰੀਰੇਸੁ ਉਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਜ੍ਜਾਸਿਪ੍ਪੋਸਧਾ ਚਾਤਿ ਏਵੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਯੰ ਆਗਤਾਨਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਾਨਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ''ਨਿਦਸ੍ਸਨਾ''ਨੀਤਿ ਚ ਉਪਮਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਪਟਿਘੋਸੋ''ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰਲੇਣ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਦੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਲੇਣੇ ਪਟਿਘੋਸੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਮੂਲਸਦ੍ਦੋ ਅਨ੍ਤੋਲੇਣੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਏਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਪਟਿਘੋਸੋ ਚ ਤਤੋ ਆਗਤੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਨ ਚ ਵਿਨਾ ਮੂਲਸਦ੍ਦ + ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਮੂਲਸਦ੍ਦਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮੂਲਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ਅਤੀਤ ਕਮ੍ਮੰ। ਪਟਿਘੋਸੋ ਵਿਯ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ। ਏਸਨਯੋ ਪਦੀਪ ਮੁਦ੍ਦਾ ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਚ੍ਛਾਯਾਸੁ। ਤਤ੍ਥ ''ਪਦੀਪੋ''ਤਿ ਪਥਮੰ ਏਕੰ ਪਦੀਪੰ ਜਾਲੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਅਞ੍ਞੰ ਪਦੀਪਸਤਮ੍ਪਿ ਪਦੀਪ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਜਾਲੇਤਿ। ''ਮੁਦ੍ਦਾ''ਤਿ ਲਞ੍ਛਨਲੇਖਾ। ਤਤ੍ਥ ਏਕੇਨ ਲਞ੍ਛਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ, ਤੇਨ ਲਞ੍ਛਨਲੇਖਾਸਤਮ੍ਪਿ ਲਞ੍ਛਨਲੇਖਾ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤਿ। ''ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਚ੍ਛਾਯਾ''ਤਿ ਪਸਨ੍ਨੇਸੁ ਆਦਾਸਪਟ੍ਟੇਸੁ ਵਾ ਉਦਕੇਸੁ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਰੀਰਚ੍ਛਾਯਾ। ਏਤੇਹਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਹਿ ਫਲੰ ਨਾਮ ਹੇਤੁਤੋ ਆਗਤੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਹੇਤੁਨਾ ਚ ਵਿਨਾ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮਤ੍ਥੰ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਬੀਜਸਙ੍ਖਾਰੋ''ਤਿ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਪੁਪ੍ਫਫਲੇਸੁ ਇਚ੍ਛਿਤਵਣ੍ਣ ਗਨ੍ਧਰਸਪਾਤੁਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਰੋਪਨਕਾਲੇ ਅਮ੍ਬਬੀਜਾਦੀਸੁ ਇਚ੍ਛਿਤਵਣ੍ਣ ਗਨ੍ਧਰਸਧਾਤੂਨੰ ਪਰਿਭਾਵਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਪੁਪ੍ਫਫਲੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਤੇਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਰਸਾ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ''ਪਾਟਿਭੋਗੋ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥੰ ਸਾਧੇਤੁੰ ਪਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਇਣੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਵਧਨੰ ਸੰਵਚ੍ਛਰੇਨ ਵੁਡ੍ਢਿਯਾ ਸਹ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਚੇ ਨਦਦੇਯਜੰ। ਅਸੁਕੰ ਨਾਮ ਮਮਖੇਤ੍ਤੰ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਵਾ ਤੁਯ੍ਹੰ ਹੋਤੂਤਿ ਪਟਿਞ੍ਞਾਠਪਨੰ। ਤਤ੍ਥ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਧਨੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸਾਧੇਤਿ। ਕਾਲੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਵੁਡ੍ਢਿਯਾ ਸਹ ਇਣਞ੍ਚ ਸੋਧੇਤਿ। ''ਵਿਜ੍ਜਾਸਿਪ੍ਪੋਸਧਾ''ਤਿ ਲੋਕੇ ਪੁਤ੍ਤਕੇ ਯਾਵਜੀਵੰ ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਦਹਰਕਾਲੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਜ੍ਜੰ ਵਾ ਸਿਪ੍ਪੰ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਯਾਵਜੀਵੰ ਖਰਰੋਗਾਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਤ੍ਥਾਯ ਦਹਰਕਾਲੇ ਓਜਵਨ੍ਤੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਓਸਧੰ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਯਾਵਜੀਵੰ ਹਿਤਪ੍ਪਟਿਲਾਭੋ ਵਾ ਤਾਦਿਸਾਨੰ ਰੋਗਾਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਵਾ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਏਤੇਹਿ ਯਥਾ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਅਸਨ੍ਤੇਸੁਯੇਵ ਪਾਟਿਭੋਗਾਦੀਸੁ ਮੂਲਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਕਤਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਥ ਸਾਧਨਾਦੀਨਿ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇ ਤੇਸੁ ਅਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਪਚ੍ਛਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਾਦੀਨਿ ਫਲਾਨਿ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪਟਿਘੋਸ ਪਦੀਪਮੁਦ੍ਦਾਦੀਨਿ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨਾਨੀ''ਤਿ। ''ਕਮ੍ਮਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੇਨਾ''ਤਿ ਤਦਾ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਲਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਦੁਬ੍ਬਲਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੰ, ਤਥਾਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਤੰ ਪੀ''ਤਿ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ। ''ਤਥਾ ਚਵਨ੍ਤਾਨੰ''ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਰਥਾਦੀਨਿ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਚਵਨ੍ਤਾਨੰ। ''ਦਯ੍ਹਮਾਨਕਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਕਰਣਵਚਨੰ। ਗਾਥਾਯੰ। ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਮ੍ਮੰ ਵਿਨਾ ਦ੍ਵਿਗੋਚਰੇ ਸਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਦ੍ਵਿਗੋਚਰੇ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤੇ ਦ੍ਵਿਗੋਚਰੇ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤੇ ਚ ਵਨ੍ਤਾਨੰ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ। ਸਾਪਿ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤੇ ਗੋਚਰੇ ਸਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਭੂਤਾਨਿ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿਪਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ। ਤੇਸੰ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤੇ ਅਚਵਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਬਨ੍ਧਕ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤੇਹਿਪਿ ਕਦਾਚਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਚ ਵਨੰ ਨਨਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ। ਤੇਸੁ ਪਨ ਅਨੁਬਨ੍ਧਕ ਵੀਥੀਸੁ ਅਤੀਤਗ੍ਗਹਣ ਸਮੁਦਾਯਗ੍ਗਹਣੇਹਿ ਚ ਵਨ੍ਤਾਨੰ ਅਤੀਤਾਨਿਪਿ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਵਤ੍ਥੁਗ੍ਗਹਣਨਾਮਗ੍ਗਹਣੇਹਿ ਚ ਵਨ੍ਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾ ਰਮ੍ਮਣੰਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਆਚਰਿਯੇਨ ਕਾਮਾਵਚਰ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਛ ਦ੍ਵਾਰਗ੍ਗਹਿਤੰ ਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮਤੀਤਾ ਰਮ੍ਮਣੰ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀਤਿ। ਤੰ ਸੁਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਯੰ ਪਨ 'ਤਮੇਵ ਤਥੋਪਟ੍ਠਿਤੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਆਰਬ੍ਭ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੰ ਅਭਿਣ੍ਹੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀ'ਤਿ ਏਵੰ ਅਨ੍ਤਿਮਵੀਥਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਬਹੂਨੰ ਵੀਥਿਵਾਰਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਨੰ ਆਚਰਿਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰ ਤਥੋਪਟ੍ਠਿਤੰ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਆਰਬ੍ਭਾਤਿਪਿ ਲਦ੍ਧੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ, ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰਪਿ ਅਤੀਤੰ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਯਦਾਪਨਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਸਨ੍ਤਤਿ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਸਨ੍ਤਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਵਸੇਨ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨ ਜਵਨਾਨੰਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯ ਭਾਵੇਨ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਤਦਨੁਬਨ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ ਤਾਨਿ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿ ਕਮਰਣਾਸਨ੍ਨ ਜਵਨਾਨਿ ਅਨੁਗਤਾਯ। ''ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੋ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਰੇਜਾਤ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾਪਿ ਪੁਰੇਜਾਤ ਪਚ੍ਚਯਤਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਨਨੁ

ਥੇਰੇਨ ਭਿਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਭਿਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬੇ ਸਤਿ, ਭਿਨ੍ਨਮੇਵ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ। ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ, ਕਮ੍ਮਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਨਚਤੰ’’ਤਿਆਦਿੰ। ਵਿਭਾਵਨਿਯੰ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਪਰੇਪਨ ਅਵਿਸੇਸਤੋਵ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਪਰੇਵਾਦੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਵਿਸੇਸਤੋ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਭਿਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾਵ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਪੁਨ ਤੰ ਅਪਰੇਵਾਦੰ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਇਧ ਪਨ ਤੰ ਅਪਰੇਵਾਦੰ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਪੁਨ ‘‘ਯਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਯਾ’’ਤਿ ਤੰ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਰਮ੍ਮਣਾਯ। ‘‘ਤੇਸੰ ਵਚਨੰ’’ਤਿ ਅਪਰੇਸੰ ਵਚਨੰ। ‘‘ਅਵ੍ਵਤ੍ਤ ਅਵਿਚਾਰਣਾਯਾ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨਨੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨਾਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਵਿਚਾਰਣਾ ਵਚਨਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ। ਸਚ੍ਚੰ ਯਥਾ ਦਿਟ੍ਠਪਾਠਵਸੇਨ, ਸਾਵਸੇਸ ਪਾਠਭਾਵੰ ਪਨ ਨ ਵਿਚਾਰੇਤਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਵ੍ਵਤ੍ਤ ਅਵਿਚਾਰਣਾਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੇ ਸਾਵਸੇਸੋ ਹੋਤੁ, ਮੂਲਟੀਕਾਪਾਠੇ ਪਨ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਯੇਵਾਤਿ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਥੰ ਸਾਵਸੇਸੋ ਸਿਯਾਤਿ। ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋਪਿ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥੇ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ ਸਾਵਸੇਸੋ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਅਵ੍ਵੰ ਕਾਰਣੰ ਨਤ੍ਥਿ ਅਵ੍ਵਤ੍ਤ ਅਵਿਚਾਰਣਾਯਾ’’ਤਿ। ‘‘ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮਤੀਤੰ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਵਸਾਨਾਯ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕ ਜਵਨਵੀਥਿਯਾ ਚ ਵਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਏਵੰ ਅਪਰਤ੍ਥਪਿ। ਬਲਵਨ੍ਤੇਪਿ ਸਤਿ। ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਵਸਾਨਾਯ ਏਵ ਵੀਥਿਯਾ। ‘‘ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨਾ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ। ‘‘ਪੁਰਿਮਭਾਗੇ ਏਵਾ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕ ਅਨ੍ਤਿਮ ਵੀਥਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਏਵ। ‘‘ਤਾਹੀ’’ਤਿ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮਵਤ੍ਥੂਹਿ। ‘‘ਯਥਾਤੰ’’ਤਿ ਤੰ ਅਤ੍ਥਜਾਤੰ ਕਤਮੰ ਵਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਇਤੋ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸ ਭਵਤੋ। ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਸਦਿਸੰ ਸਦ੍ਦੂ ਵਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਨਟ੍ਠਚਕਾਰੰ’’ਤਿ ਪਤਿਤਚਕਾਰੰ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੇ ਞਾਤਕਾ ਮਾਤਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇ ਉਪਸੰਹਰਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਤਵਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿ ਤਵਅਤ੍ਥਾਯ। ‘‘ਚੀਨਪਟਸੋਮਾਰਪਟਾਦਿਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਚੀਨਰਟ੍ਠੇ ਪਵਤ੍ਤੋ ਪਟੋ ਚੀਨਪਟੋ। ਤਥਾ ਸੋਮਾਰਪਟੇਪਿ। ‘‘ਤਾਨੀ’’ਤਿ ਰਸਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਨਿ। ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ਪਨ ਅਵ੍ਵੰਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤੇਵ। ਅਤ੍ਥਿਦਾਨੀਤਿ ਮਨਸਿਕਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭੂਤਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਅਰੂਪੀਨੰ’’ਤਿ ਅਰੂਪਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੰ। ‘‘ਤੇ’’ਤਿ ਅਰੂਪਿਨੋ। ‘‘ਤਾਨੀ’’ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਜਞ੍ਝਾਨਾਨਿ। ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੰ ਲਦ੍ਧਞ੍ਝਾਨੰ ਯੇਸੰ ਤੇ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਜਞ੍ਝਾਨਾ। ‘‘ਤਤੋਯੇਵ ਚਾ’’ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਜਞ੍ਝਾਨਤ੍ਤਾਯੇਵ ਚ। ਆਕਡ੍ਢਿਤੰ ਮਾਨਸੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਹੇਤੁਵਿਸੇਸਨ ਪਦੰ। ਆਕਡ੍ਢਿਤਮਾਨਸਤ੍ਤਾ ਕਾਮਭਵੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਨਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਸੰ ਅਰੂਪੀਨੰ। ‘‘ਅਵ੍ਵੰ ਦੁਬ੍ਬਲ ਕਮ੍ਮੰ’’ਤਿ ਉਪਚਾਰਜਞ੍ਝਾਨਕਮ੍ਮਤੋ ਅਵ੍ਵੰ ਤਿਹੇਤੁਕੋਮਕੰ ਕਮ੍ਮੰ। ‘‘ਤੇਸੰ’’ਤਿ ਰੂਪਲੋਕਤੋ ਚ ਵਨ੍ਤਾਨੰ। ‘‘ਸਤੋ’’ਤਿ ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਾਨਸ੍ਸ। ‘‘ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੇ ਕਾਰਣੰ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਇਦੰ ਉਪਚਾਰਜਞ੍ਝਾਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਗਰੁਕ ਕਮ੍ਮਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਕਨ੍ਤ ਗਰੁਕਕਮ੍ਮਭੂਤੰਪਿ ਪਨ ਮਹਗ੍ਗਤਜਞ੍ਝਾਨ ਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਨਾਨਾਨਿਕਨ੍ਤਿ ਬਲੇਨ ਪਟਿਬਾਹੀਯਮਾਨੰ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਨ ਦੇਤਿਯੇਵ। ਉਪਚਾਰਜਞ੍ਝਾਨ ਕਮ੍ਮੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ‘‘ਤਾਦਿਸਾਨੀ’’ਤਿ ਤਥਾ ਰੂਪਾਨਿ ਦ੍ਵਿਹੇਤੁਕੋਮਕ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਤੇਸੰ ਓਕਾਸੰ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਨੀਵਰਣਾਨੰ ਸੁਟ੍ਠੁਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾਯੇਵ। ‘‘ਯੇਨਾ’’ਤਿ ਯੇਨ ਛਨ੍ਦਾਦੀਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿ ਕਾਰਣੇਨ। ‘‘ਨਾਨਾਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪੀ’’ਤਿ ਉਪਚਾਰਜਞ੍ਝਾਨ ਕਮ੍ਮਤੋ ਅਵ੍ਵਾਨਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਕਮ੍ਮਾਨਿਪਿ ਅਤੀਤਭਵੇਸੁ ਕਤਾਨਿ ਅਪਰਪਰਿਯਾਯ ਕਮ੍ਮਾਨਿਪਿ। ‘‘ਯੇਨ ਚਾ’’ਤਿ ਯੇਨ ਨਾਨਾਕਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਓਕਾਸ ਲਾਭਕਾਰਣੇਨ ਚ। ‘‘ਤੇ’’ਤਿ ਰੂਪੀ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ। ‘‘ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇ ਵਾ’’ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਨੀਵਰਣਾਨੰ ਤੇਸੰ ਅਪ੍ਪਨਾ ਪਤ੍ਤਜਞ੍ਝਾਨਵਿਸੇਸੇਨ [ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾਤਿਆਦਿਨਾ ਚ] ਪਰਿਭਾਵਿਤ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਤ੍ਤਾ’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ। ‘‘ਤੰ ਕਾਰਣੰ’’ਤਿ ਅਹੇਤੁਕ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਅਭਾਵ ਕਾਰਣੰ। ਪਰਮ੍ਪਰ ਭਵੇਸੁਚ ਵੀਥਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਾਕਾਰੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਯਥਾ ਤਾਨਿਯੇਵ ਓਸਧਾਨੀ’’ਤਿ ਲੋਕੇ ਏਕੰ ਓਸਧੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾਤੰ ਦੇਵਸਿਕੰ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਏਕੋਪਥਮਦਿਵਸੇ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਤਮੰ ਨਾਮ ਤ੍ਵੰ ਓਸਧੰ ਭੁਞ੍ਜਸੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਇਦੰ ਨਾਮ ਓਸਧੰ ਭੁਞ੍ਜਾਮੀਤਿ ਵਦਤਿ। ਪੁਨਦਿਵਸੇਸੁਪਿ ਓਸਧੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਥੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਮੇਵ ਓਸਧੰ ਭੁਞ੍ਜਾਮੀਤਿ ਵਦਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਤਮੇਵ ਓਸਧੰ’’ਤਿ ਯੰ ਪਥਮਦਿਵਸੇ ਓਸਧੰ ਤਯਾਚ ਪੁਚ੍ਛਿਤੰ। ਮਯਾ ਚ ਕਥਿਤੰ। ਤਮੇਵ ਅਜ੍ਜ ਭੁਞ੍ਜਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਪਥਮਦਿਵਸੇ ਭੁਤ੍ਤੰ ਓਸਧੰ ਅਵ੍ਵੰ। ਅਜ੍ਜ ਭੁਤ੍ਤੰ ਅਵ੍ਵੰ। ਤੰਸਦਿਸੰ ਪਨ ਅਵ੍ਵੰਪਿ ਤਮੇਵਾਤਿ ਲੋਕੇ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ ਤਾਨਿਯੇਵ ਓਸਧਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਾਮੀਤਿ। ਏਵੰ ਇਧਪਿ ਤਸ੍ਸਦਿਸੇ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ‘‘ਤਸ੍ਮਿੰ’’ਤਿ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤੇ। ਅਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ਓਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ। ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਨ ਓਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਭਵਸ੍ਸ ਅਨੋਚ੍ਛੇਦ ਅਙ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਭਵਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਭਵੋ’’ਤਿ ਚ ਕਮ੍ਮਜਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਪਰਸਮਯੇ’’ਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਵਾਦੇ। ‘‘ਵਟ੍ਟਮੂਲਾਨੀ’’ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਵਟ੍ਟਮੂਲਾਨਿ ਸੁਟ੍ਠੁਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਾਦਿਕਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ। ‘‘ਪਟ੍ਠਪੀਯਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਾਪੀਯਨ੍ਤਿ। ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਾ ਜਨਾ ਏਤ੍ਥਾਤਿ

ਪਦਂ। ਪਰਤੋ ਸਮਨ੍ਤਿਪਦੇ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ ਗਯ੍ਹਮਾਨਤ੍ਤਾ ਇਧ ਸਉਪਾਦਿਸੇਸਨ੍ਤਿ वੁਤ੍ਤਂ। ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਬੁਧਾ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਸਿਨੇਹਬਨ੍ਧਨਂ ਯੇਹਿ ਤੇ ਸੁਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਿਨੇਹਬਨ੍ਧਨਾ। ਕਥਞ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ, ਕੇਹਿ ਚ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿਆਹ ‘‘ਅਨੁਸਯਮਤ੍ਤਂਪੀ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਸੇਸਕਿਲੇਸੇਹੀ’’ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਸਿਨੇਹ ਬਨ੍ਧਨਤੋ ਅवਸੇਸ ਕਿਲੇਸੇਹਿ। ‘‘ਅਧਿਸਯਿਤਂ’’ਤਿ वਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੁਂਪਿ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਂ ਹੁਤ੍वਾ ਅਤਿਰੇਕਤਰਂ ਸਯਿਤਂ। ‘‘ਅਧਿਗਮਾवਹਂ’’ਤਿ ਅਧਿਗਮੋ वੁਚ੍ਚਤਿ ਨववਿਧੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਧਮ੍ਮੋ। ਤਂ ਆवਹਤੀਤਿ ਅਧਿਗਮਾवਹਂ। ‘‘ਸੀਲਂ’’ਤਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ। ‘‘ਧੁਤਙ੍ਗਂ’’ਤਿ ਤੇਰਸਧੁਤਙ੍ਗਂ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁवਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

वੀਥਿਮੁਤ੍ਤਸਙ੍ਗਹਦੀਪਨਿਯਾਅਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਰੂਪਸਙ੍ਗਹਅਨੁਦੀਪਨਾ

੧੫੬. ਰੂਪਸਙ੍ਗਹੇ । ''ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕੇ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕ ਧਮ੍ਮੇ। ''ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਭੇਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤੀਹੀ''ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਭੇਦਸਙ੍ਗਹਪਵਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਹੇਹਿ। ''ਯੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨ 'ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥਾ'ਤਿਆਦਿਕੇਨ ਵਚਨਕ੍ਕਮੇਨ। ਨਿਪਾਤੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਏਤ੍ਤਕੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਹੀਤਿ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। ਵਚਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਾਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ''ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀ''ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਤਿ, ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ''ਕਮ੍ਮਾਦੀ''ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਦਿਪਚ੍ਚਯੋ। ''ਪਿਣ੍ਡੀ''ਤਿ ਏਕਗ੍ਘਨਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਉਪਾਦਾਯ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੰ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੰ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੰਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਵਿਸੰਵਾਦਕਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਵਿਰਾਧਕਟ੍ਠੇਨ। ਭੂਤਞ੍ਚ ਅਭੂਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਭੂਤਞ੍ਚ ਭੂਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਕਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਭੂਤਵਜ੍ਜਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਕਮ੍ਮੰ ਮਹਾਮਾਯਾ ਨਾਮ। ਮਾਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਮਾਯਾਕਾਰਾ। ਆਵਿਸਨੰ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਰੀਰੇਸੁ ਆਵਿਸਨੰ। ਗਹਣੰ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਤ੍ਤਨੋਵਸੰ ਵਤ੍ਤਾਪਨੰ। ਤਦੁਭਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਕਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਵਾਠਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਬਹਿਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪਾਕਤਿਕੇਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਜਾਨਿਤੁੰ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਤ੍ਤਾ ਅਚਿਨ੍ਤੇਯਜਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ। ''ਵਞ੍ਚਕਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਏਤਾ ਪਕਤਿਯਾ ਅਤਿਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਦੇਵਚ੍ਛਰਾਵਣ੍ਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ। ਵਸਨਰੁਕ੍ਖਗੁਮ੍ਬੰਪਿ ਦਿਬ੍ਬਵਿਮਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪੇਨ ਵਞ੍ਚਕਟ੍ਠੇਨ। ''ਤੇਨੇਵਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਵਿਸੰਵਾਦਕਟ੍ਠਾਦਿਨਾ ਤਿਵਿਧੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੇਨ। ਤਾਨਿਪਿਹਿ ਅਸਤ੍ਤਭੂਤੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਵਿਸੰਵਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਅਰੁਕ੍ਖੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਰੁਕ੍ਖੋਤਿ ਵਿਸੰਵਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਅਨਿਟ੍ਠੰ, ਅਕਨ੍ਤੰ, ਅਮਨਾਪੰਯੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਇਟ੍ਠੋ, ਕਨ੍ਤੋ, ਮਨਾਪੋਤਿ ਵਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਸਹਜਾਤਾਨਞ੍ਚ ਤੇਸੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਉਦਾਹੁਬਹਿਵਾਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ ਜਾਨਿਤੁੰ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜੰ ਠਾਨੰ ਹੋਤੀਤਿ। ''ਉਭਯਤ੍ਥਾਪੀ''ਤਿ ਮਾਯਾਕਾਰਾਦਿ ਮਹਾਭੂਤੇਸੁ ਚ ਪਥਵਿਯਾਦਿਮਹਾਭੂਤੇਸੁ ਚ। ''ਅਭੂਤਾਨੀ''ਤਿ ਅਸਨ੍ਤਾਨਿ, ਅਸਚ੍ਚਾਨਿ ।''ਅਬ੍ਭੁਤਾਨੀ''ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਕਮ੍ਮਾਨਿ। ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਾਠੇ''ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਮਹਾਭੂਤਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧ ਪਦਸਹਿਤੇ ਪਾਠੇ। ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਨ ਉਪਾਦਾਰੂਪੰ ਅਨੁਪਾਦਾਰੂਪਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਕਾਰ ਵਿਰਹੋ ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਧਾਤੂਨੰ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ''ਪਥਯਤਿ ਪਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਪੁਥੂ''ਤਿ ਪਾਟਿਪਦਿਕਪਦੰ। ਤਮੇਵ ਜਾਤਤ੍ਥੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਪਥਵੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਪੁਥੁਮਹਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਕਾਰੇਨ ਥਵੀਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਪਥਵੀਤਿ ਇਦੰ ਉਜੁਕਮੇਵ। ''ਆਪੇਤੀ''ਤਿ ਬਜਾਪੇਤਿ। ''ਅਪ੍ਪਾਯਤੀ''ਤਿ ਭੁਸੰ ਪਾਯਤਿ, ਵਡ੍ਢੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਸੁਟ੍ਠੁ ਬ੍ਰੂਹੇਤੀ''ਤਿਆਦਿੰ। ਨਿਸਾਨਤ੍ਥਵਸੇਨੇਵ ਪਰਿਪਾਚਨਤ੍ਥੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਹ ''ਪਰਿਪਾਚੇਤਿਵਾ''ਤਿ। ''ਸਮੀਰੇਤੀ''ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਈਰੇਤਿ ਕਮ੍ਪੇਤਿ। ਵਾਯਤਿ ਵਹਤੀਤਿ ਵਾਯੋ ਅਤ੍ਥਾਤਿਸ੍ਸਯ ਨਯੇਨ। ''ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨੰ''ਤਿ ਵਿਵਿਧੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਭੂਤਸਙ੍ਘਾਟਾਨੰ ਥਮ੍ਭਨੰ ਵਹਨੰ ਅਭਿਨੀਹਰਣੰ। ਕਕ੍ਖਲ਼ਤਾ ਨਾਮ ਖਰਤਾ ਫਰੁਸਤਾ। ਸਹਜਾਤਰੂਪਾਨੰ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਾਯ ਥਦ੍ਧਤਾ ਥੂਲਤਾ। ਸਾ ਸੇਸਭੂਤੇਸੁ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ ''ਸੇਸਭੂਤਤ੍ਤਯੰ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ। ''ਅਨਵਟ੍ਠਾਨਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਵਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮ ਅਚਲਟ੍ਠਾਨੰ। ਨ ਅਵਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਨਵਟ੍ਠਾਨੰ। ਚਲਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਮੁਦੁਭੂਤਾਪੀ''ਤਿਆਦਿੰ। ਆਬਨ੍ਧਕੰ ਨਾਮ ਆਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬੇ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਮੁਦੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ, ਦਲ਼੍ਹੰ ਨ ਬਨ੍ਧਤਿ। ਥਦ੍ਧੇਸਤਿ, ਦਲ਼੍ਹੰ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਇਦੰ ਲੋਕਤੋਵ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਆਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਾਯਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ''ਤਬ੍ਭਾਵੋ''ਤਿ ਪਰਿਣਤਭਾਵੋ। ''ਪਰਿਪਾਚਕਤਾ ਦਸ੍ਸਨਤੋ''ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਅਜ੍ਝੋਹਟਾਹਾਰਾਨੰ ਸੁਟ੍ਠੁਪਰਿਪਾਚਕਤਾ ਦਸ੍ਸਨਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਉਸਤਿ ਦਹਤੀਤਿ ਉਣ੍ਹੰ। ''ਦਹਤੀ''ਤਿ ਚ ਉਣ੍ਹਤੇਜੋਪਿ ਉਣ੍ਹਭਾਵੇਨ ਦਹਤਿ, ਸੀਤਤੇਜੋਪਿ ਸੀਤਭਾਵੇਨ ਦਹਤਿ। ਉਣ੍ਹੇਨ ਫੁਟ੍ਠੰ ਵਤ੍ਥੁ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸੀਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠੰ ਵਤ੍ਥੁ ਸੀਤਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਞ੍ਚ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੰ ਉਣ੍ਹਤੇਜੋ ਉਣ੍ਹਭਾਵੇਨ ਦਹਤਿਨਾਮ। ਯਞ੍ਚ ਸੀਤਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੰ ਸੀਤਤੇਜੋ ਸੀਤਭਾਵੇਨ ਦਹਤਿਨਾਮ। ਏਵੰ ਸੀਤਤੇਜੋਪਿ ਉਸਤਿਦਹਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤ ਲਕ੍ਖਣੋਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਵੰਸਨ੍ਤੇ ਨੀਲੇਨਵਣ੍ਣੇਨ ਫੁਟ੍ਠੰ ਵਤ੍ਥੁ ਨੀਲੰ ਹੋਤਿ। ਪੀਤੇਨ ਫੁਟ੍ਠੰ ਪੀਤੰ ਹੋਤਿ। ਨੀਲੰਪਿ ਪੀਤੰਪਿ ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਦਹਤਿਨਾਮਾਤਿ ਚੇ। ਨੀਲੇਨ ਵਣ੍ਣੇਨ ਫੁਟ੍ਠੰਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ਪੀਤੇਨ । ਕਸ੍ਮਾ, ਨੀਲਾਦੀਨੰ ਉਪਾਦਾਰੂਪਾਨੰ ਫੁਸਨ ਕਿਚ੍ਚਾ ਭਾਵਤੋ। ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਿਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਨ ਚ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੇਨ ਦਹਤਿ। ਫੁਸਨ੍ਤੋ ਏਵ ਦਹਤਿ। ਫੁਸਨ੍ਤਾਨੰਪਿ ਪਥਵਿਵਾਤਾਨੰ ਦਹਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਪਰਿਪਾਚਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਚੇ ਘਨਥਦ੍ਧੇ ਸਿਲਾਥਮ੍ਭੇ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਕਲੋ ਸਿਲਾਥਮ੍ਭੋ ਕਪ੍ਪਾਸਪਿਚੁਗੁਲ਼ੋਵਿਯ ਸਿਥਿਲੋ ਚ ਲਹੁਕੋ ਚ ਭਵੇਯਜ। ਨਚ ਭਵਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਸੋ ਪਨ ਘਨਥਦ੍ਧੇਸੁ ਸਿਲਾਥਮ੍ਭਾਦੀਸੁ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਚੋਦੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨੰ

ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤੇਨ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਸਹਜਾਤਭੂਤਾਨਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਮਤ੍ਤੇਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਨਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਤਤ੍ਥਹੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਵਹਤੀ’’ਤਿ ਥਦ੍ਧਕਕ੍ਖਲ਼ ਕਿਚ੍ਚਂ ਵਹਤਿ।

ਪਸਾਦਰੂਪੇਸੁ। ‘‘ਸਮਵਿਸਮਂ’’ਤਿ ਸਮਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਵਿਸਮਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ, ਸਮਦੇਸਞ੍ਚ ਵਿਸਮਦੇਸਞ੍ਚ, ਸਮਪਥਞ੍ਚ ਵਿਸਮਪਥਞ੍ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਂ ਸਮਵਿਸਮਂ। ‘‘ਆਚਿਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਤਂ ਜਾਨਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਸਮਵਿਸਮਜਾਨਨਸ੍ਸ ਤਂ ਮੂਲਕਤ੍ਤਾ’’ਤਿ। ‘‘ਅਨਿਰਾਕਰਣਤੋ’’ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨਤੋ। ‘‘ਤਂ ਵਾ’’ਤਿ ਰੂਪਂ ਵਾ। ਸੁਣਨ੍ਤਿ ਜਨਾ। ਸੁਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਜਨੇਹਿ। ਏਵਂ ਘਾਯਨ੍ਤੀਤਿਆਦੀਸੁ। ‘‘ਜੀਵਿਤ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ’’ਤਿ ਜੀਵਿਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਰਣਭੂਤੋ। ‘‘ਨਿਨ੍ਨਤਾਯਾ’’ਤਿ ਵਿਸਯਵਿਸਯੀਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਨਿਨ੍ਨਤਾਯ। ‘‘ਜੀਵਿਤਵੁਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦਕਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਨਾਨਾਵਚੀਭੇਦਵਚੀਕਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਮੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚ ਚਕ੍ਖੁ ਪਸਾਦਾਦਯੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਦਟ੍ਠੁਕਾਮਤਾ’’ਤਿ ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਸੋਤੁਕਾਮਤਾ ਘਾਯਿਤੁਕਾਮਤਾ ਸਾਯਿਤੁਕਾਮਤਾ ਫੁਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯੋ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਦ੍ਦਤਣ੍ਹਾ ਗਨ੍ਧਤਣ੍ਹਾ ਰਸਤਣ੍ਹਾ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਤਣ੍ਹਾ ਏਵ। ‘‘ਨਿਦਾਨਂ’’ਤਿ ਕਾਰਣਂ। ਦਟ੍ਠੁਕਾਮਤਾਦਯੋ ਨਿਦਾਨ ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ। ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। ਕਮ੍ਮਮੇਵ। ਦਟ੍ਠੁਕਾਮਤਾਦਿਨਿਦਾਨਕਮ੍ਮਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਯੇਸਨ੍ਤਿ ਸਮਾਸੋ। ਪਥਵਿਆਦੀਨਿ ਭੂਤਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਪਸਾਦੋ ਲਕ੍ਖਣਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਦੁਤੀਯ ਵਿਕਪ੍ਪੇ। ਰੂਪਾਦੀਨਂ ਪਞ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਅਭਿਘਾਤਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਰੂਪਾਦਿਅਭਿਘਾਤਾਰਹੋ। ਭੂਤਾਨਂ ਪਸਾਦੋ ਭੂਤਪ੍ਪਸਾਦੋ। ਸੋ ਲਕ੍ਖਣਂ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਚਕ੍ਖੁ ਊਕਾਸਿਰਪ੍ਪਮਾਣੇ ਦਿਟ੍ਠ ਮਣ੍ਡਲੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਦਿਟ੍ਠਮਣ੍ਡਲੇ’’ਤਿ ਮਹਾਜਨੇਹਿ ਪਕਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਟ੍ਠੇ ਪਸਨ੍ਨਮਣ੍ਡਲੇ। ਤੇਲਂ ਸਤ੍ਤਪਿਚੁਪਟਲਾਨਿ ਬਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿਵਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਸੋਤਬਿਲਂ’’ ਨਾਮ ਸੋਤਕੂਪੋ। ‘‘ਅਙ੍ਗੁਲਿਵੇਠਨਾ’’ ਨਾਮ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮੁਦ੍ਦਿਕਾ। ‘‘ਉਪਚਿਤਤਨੁਤਮ੍ਬਲੋਮਂ’’ਤਿ ਰਾਸੀਕਤਞ੍ਚ ਵਿਰਲਞ੍ਚ ਤਮ੍ਬਲੋਹਵਣ੍ਣਞ੍ਚ ਸੁਖੁਮਲੋਮਂ। ਉਪਚਿਤਂ ਰਾਸੀਕਤਂ ਤਨੁਤਮ੍ਬਲੋਮਂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਅਜਪਦਸਣ੍ਠਾਨਂ’’ਤਿ ਅਜਸ੍ਸ ਪਾਦੇਨ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਪਦਸਣ੍ਠਾਨਵਨ੍ਤਂ। ‘‘ਉਪ੍ਪਲਦਲਂ’’ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਲਪਣ੍ਣਂ। ਉਪ੍ਪਲਦਲਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨਵਨ੍ਤਂ। ‘‘ਵਟ੍ਟਿ’’ ਨਾਮ ਇਧ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਸਰੀਰਾਕਾਰਸਣ੍ਠਿਤਾ ਆਯਤਪਿਣ੍ਡਿ। ‘‘ਸੁਕ੍ਖਚਮ੍ਮਾਨਿ ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤੇ ਪਨ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦਾ। ਸਮੁਦੀਰਣਂ ਚਞ੍ਚਲਨਂ। ‘‘ਯਥਾਤਂ’’ਤਿ ਕਤਮਂ ਵਿਯ ਤਂ। ਇਮੇ ਪਸਾਦਾ ਵਿਚਿਤ੍ਤਾ, ਕਥਂਵਿਚਿਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ ‘‘ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਦਿਸਾ’’ਤਿ। ਕਥਂ ਅਸਦਿਸਾਤਿ ਆਹ ‘‘ਤੇਹੀ’’ਤਿਆਦਿਂ।

ਗੋਚਰਰੂਪੇਸੁ। ‘‘ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਂ’’ਤਿ ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਤ੍ਥਂ। ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਹਦਯੇ ਗਤੋ ਪਵਤ੍ਤੋ ਭਾਵੋ ਹਦਯਙ੍ਗਤਭਾਵੋ। ‘‘ਭਾਵੋ’’ਤਿ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਂ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਮੁਖੇ ਵਣ੍ਣਵਿਕਾਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਯਂ ਮੇ ਤੁਸ੍ਸਤਿ, ਅਯਂ ਮੇ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਯਂ ਮੇ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਅਯਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਤੋ, ਅਯਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਏਵਂ ਜਾਨਨਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ। ‘‘ਪਕਤਿਯਾ ਪੀ’’ਤਿ ਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿਦਬ੍ਬਂ’’ਤਿ ਸਵਿਞ੍ਞਾਣਕਵਤ੍ਥੁਂ। ਸਮਵਿਸਮਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਕਾਸਿਤਂ। ਤਂ ਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਜਾਨਨਤੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਤ੍ਥਂ ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸਪਿ ਜਾਨਨਤੋ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਤ੍ਥਂ ਸੂਚੇਤੀ’’ਤਿ ਇਧ ਇਦਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪਕਾਸੇਤਿ। ‘‘ਫੁਸੀਯਤੀ’’ਤਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਜਾਨੀਯਤਿ। ‘‘ਤਂ’’ਤਿ ਫੁਸਨਂ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਆਪੋਧਾਤੁਯਾ। ‘‘ਦ੍ਰਵਤਾਵਾ’’ਤਿ ਅਦ੍ਦੁਤਿਨ੍ਤੁਰਸਤਾਵਾ। ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਗਯ੍ਹਤਿ, ਸਾ ਚ ਆਪੋਧਾਤੁ ਸਿਯਾਤਿ ਚੋਦੇਤਿ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਪਰਿਹਾਰੋ। ਏਵਂ ਪਨ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਤੇਜੋਯੇਵ। ਨ ਆਪੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਏਵਂ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਾਪਿ ਸਾਸੀਤਤਾ ਆਪੋਯੇਵ, ਨ ਤੇਜੋ। ਕਸ੍ਮਾ, ਆਪਸ੍ਸਪਿ ਸੀਤੁਣ੍ਹਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਤਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ । ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਲੋਹਰਸੇ ਉਣ੍ਹਤਾ ਉਣ੍ਹਆਪੋ, ਸੀਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸੀਤਤਾ ਸੀਤਆਪੋਤਿ ਚੇ। ਏਵਂ ਪਨ ਸਤਿ ਤੇਜੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਪਰਿਹਾਰੋ। ‘‘ਸਹ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ’’ਤਿ ਏਕਤੋ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ‘‘ਓਰਪਾਰਾਨਂ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ਨਦਿਯਂ ਤੀਰਂ ਨਾਮ ਇਦਂ ਓਰਿਮਤੀਰਂ, ਇਦਂ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤਿ ਨਿਯਮਤੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਤ੍ਥ ਸਯਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਂ ਓਰਿਮਨ੍ਤਿ, ਇਤਰਂ ਪਾਰਿਮਨ੍ਤਿ ਵੋਹਰਤਿ। ਏਵਂ ਓਰਪਾਰਾਨਂ ਅਨਵਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਸੀਤੁਣ੍ਹਾਨਂ ਸਹ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਯਦਿ ਤੇ ਸਹ ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯੁਂ। ਤਤ੍ਥ ਸੀਤਤਾ ਆਪੋਨਾਮ, ਉਣ੍ਹਤਾ ਤੇਜੋਨਾਮਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯੁਂ। ਨ ਪਨ ਤੇ ਸਹ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਕਸ੍ਮਾ, ਉਣ੍ਹਤੇਜੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋਹਿ ਆਪੋ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਥਾਤਂ ਉਣ੍ਹਤੇਜੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ ਪਥਵੀਪਿ ਵਾਯੋਪਿ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤਮੇਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਹ ਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਸਹ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਸੀਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸੀਤਤਾ ਆਪੋਨਾਮਾਤਿ

ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਲੋਹਰਸੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇਜੋਭਾਵੰ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ‘ਉਣ੍ਹਤ੍ਤ ਲਕ੍ਖਣੋ ਤੇਜੋ’ਤਿਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਦਿ ਚ ਸੀਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਸੀਤਭਾਵੋ ਨਾਮ ਸਿਯਾ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਸੀਤਤੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਤਵਮਤਿਯਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਆਪੋਭਾਵੰ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਨ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾ ਤਥਾ ਭਵਿਤੁੰ। ਨ ਹਿ ਏਵਰੂਪੰ ਲਕ੍ਖਣਵ੍ਵਵਥਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਭਾਵਵ੍ਵਵਥਤ੍ਤੁਮੇਵ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ “ਲਕ੍ਖਣਵ੍ਵਵਥਤ੍ਤੰ” ਨਾਮ ਪਥਵੀ ਆਪੋਭਾਵੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਆਪੋ ਪਥਵੀਭਾਵੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿਆਦਿ। “ਭਾਵਵ੍ਵਵਥਤ੍ਤੰ” ਨਾਮ ਪਥਵੀ ਕਦਾਚਿ ਕਕ੍ਖਲ਼ਾ ਹੋਤਿ। ਕਦਾਚਿ ਮੁਦੁਕਾ। ਆਪੋ ਕਦਾਚਿ ਆਬਨ੍ਧਨਮਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਕਦਾਚਿ ਪਗ੍ਘਰਣਕੋ। ਤੇਜੋ ਕਦਾਚਿ ਉਣ੍ਹੋ, ਕਦਾਚਿ ਸੀਤੋ। ਵਾਯੋ ਕਦਾਚਿ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨਮਤ੍ਤੋ, ਕਦਾਚਿ ਸਮੁਦੀਰਣੋਤਿ। ਏਵੰ ਏਕਮੇਕਸ੍ਸਾ ਧਾਤੁਯਾ ਤਿਕ੍ਖ ਮਨ੍ਦ ਓਮਤ੍ਤਾਧਿਮਤ੍ਤਵਸੇਨ ਕ੍ਰਿਯਾਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘ਉਣ੍ਹਤੇਜੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋਹਿ ਆਪੋ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤੁਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਯਥਾ ਤੰ ਉਣ੍ਹਤੇਜੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ ਪਥਵੀਪਿ ਵਾਯੋਪਿ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤੁਮੇਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’ਤਿ। ਤੰ ਲਕ੍ਖਣਵ੍ਵਵਥਤ੍ਤੁਵਚਨੰ ਹੋਤਿ। ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਹਿ ਉਣ੍ਹਤੇਜੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬੇਤੇਧਮ੍ਮਾ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੰ ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ। ਤਥਾਹਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਕ੍ਕੁਥਿਤੇ ਸਨ੍ਤਤ੍ਤੇ ਲੋਹਰਸੇ ਭਾਵੋ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਆਬਨ੍ਧਨ ਸਭਾਵੰ ਵਾ ਪਗ੍ਘਰਣ ਸਭਾਵੰ ਵਾ ਨ ਵਿਜਹਤਿ। ਯਦਿ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਸਭਾਵੰ ਵਿਜਹੇਯ੍ਯ। ਏਵੰਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਲੋਹਰਸੇ ਆਬਨ੍ਧਨਾਕਾਰੋ ਵਾ ਪਗ੍ਘਰਣਾਕਾਰੋ ਵਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯ। ਸਬ੍ਬੇਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾ ਵਿਕ੍ਕਿਰੇਯ੍ਯੁੰ। ਵਿਕ੍ਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਰੇਯ੍ਯੁੰ। ਨ ਚ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਨਾਪਿ ਵਿਕ੍ਕਿਰਨ੍ਤਿ। ਨੋਚ ਤਤ੍ਥ ਆਬਨ੍ਧਨਾਕਾਰੋ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਞ੍ਞੋਹਿ ਆਬਨ੍ਧਨਾਕਾਰੋ, ਅਞ੍ਞੰ ਉਣ੍ਹਤ੍ਤੰ। ਆਬਨ੍ਧਨਾਕਾਰੋ ਆਪੋ, ਉਣ੍ਹਤ੍ਤੰ ਤੇਜੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਥਵੀਵਾਯੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵਨਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ “ਯਦਿ ਤੇ ਸਹ ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯੁੰ। ਤਤ੍ਥ ਸੀਤਤਾ ਆਪੋਨਾਮ, ਉਣ੍ਹਤਾ ਤੇਜੋ ਨਾਮਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਾ ਸਿਯੁੰ। ਨ ਪਨ ਤੇ ਸਹ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ”ਤਿ। ਤੰ ਸੁਵੁਤ੍ਤੁਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। “ਤੇਸੰ ਅਨਵਟ੍ਠਾਨਤੋ”ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਚੇ ਤੇ ਸੀਤੁਣ੍ਹਾ ਅਵਟ੍ਠਿਤਾ ਸਿਯੁੰ। ਅਥ ਸਬ੍ਬਕਾਲੇਪਿ ਸੀਤਤਾ ਆਪੋਨਾਮ, ਉਣ੍ਹਤਾ ਤੇਜੋਨਾਮਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਾ ਸਿਯੁੰ। ਨ ਪਨ ਤੇ ਅਵਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਨ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤੇਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਯਦਿ ਸੀਤਤਾ ਆਪੋ ਨਾਮ, ਉਣ੍ਹਤਾ ਤੇਜੋਨਾਮਾਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ, ਆਪਤੇਜਾਪਿ ਅਨਵਟ੍ਠਿਤਾ ਸਿਯੁੰ। ਯੋ ਇਦਾਨਿ ਆਪੋ, ਸੋਯੇਵ ਖਣਨ੍ਤਰੇ ਤੇਜੋ ਨਾਮ। ਯੋ ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤੇਜੋ, ਸੋਯੇਵ ਖਣਨ੍ਤਰੇ ਆਪੋ ਨਾਮਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ। ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਤਥਾ ਭਵਿਤੁੰ। ਲਕ੍ਖਣਵ੍ਵਵਥਤ੍ਤੇ ਅਸਨ੍ਤੇ ਵੋਹਾਰਵ੍ਵਵਥਤ੍ਤੁਸ੍ਸਪਿ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ “ਓਰਪਾਰਾਨੰ ਵਿਯ ਤੇਸੰ ਅਨਵਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀ”ਤਿ। ਤਤ੍ਥ “ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀ”ਤਿ ਸਾਸੀਤਤਾ ਤੇਜੋਯੇਵ, ਨ ਆਪੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ।

“ਅਥ ਪਨਾ”ਤਿਆਦੀਸੁ। ਯੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘ਨਨੁ ਦ੍ਰਵਤਾ ਵਾ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਗਯ੍ਹਤੀ’ਤਿ। ਤੰ ਵਿਚਾਰੇਤੁੰ “ਅਥ ਪਨਾ”ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ “ਅਥ ਪਨਾ”ਤਿ ਯਦਿ ਪਨ ਗਯ੍ਹਤਿ, ਏਵੰਸਤੀਤਿ ਚ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਭੂਤੋ ਏਵ ਸਿਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਚੇ ਦ੍ਰਵਭਾਵਭੂਤੋ ਆਪੋ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਗਯ੍ਹੇਯ੍ਯ। ਏਵੰ ਸਤਿ , ਅਯੋਪਿਣ੍ਡਾਦੀਸੁ ਆਬਨ੍ਧਨਮਤ੍ਤਭੂਤੋ ਆਪੋਪਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ। ਕਸ੍ਮਾ, ਆਪਭਾਵੇਨ ਏਕਤ੍ਤਾ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ, ਤੇਸੁ ਅਯੋਪਿਣ੍ਡਾਦੀਸੁ ਸੋ ਆਪੋ ਤਾਨਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਵਾ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਾ ਇਤਰ ਮਹਾਭੂਤੇਹਿ ਵਿਸੁੰ ਕਾਯਿਕ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯੋ ਸਿਯਾ। ਯਥਾਤੰ, ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਅਯੋਪਿਣ੍ਡਾਦੀਸੁ ਪਥਵੀਮਹਾਭੂਤੰ ਵਿਨਾ ਇਤਰਮਹਾਭੂਤੇਹਿ ਵਿਸੁੰ ਕਾਯਿਕਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਤੇਜੋਵਾਯੇਸੁਪੀਤਿ। ਨ ਪਨ ਸੋ ਵਿਸੁੰ ਕਾਯਿਕਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬ ਸਭਾਵੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਸੋ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਸਭਾਵੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਪਕਤਿ ਉਦਕਾਦੀਸੁ ਦ੍ਰਵਭਾਵਭੂਤੋਪਿ ਆਪੋ ਤਾਨਿ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਿਕਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਨ ਚ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬ ਸਭਾਵੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ, ਕਥੰ ਅਯੋਪਿਣ੍ਡਾਦੀਸੁ ਆਬਨ੍ਧਨਮਤ੍ਤਭੂਤੋ ਆਪੋ ਕਾਯਿਕਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਥਞ੍ਚ ਤੇਸੁ ਇਤਰਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਕਾਯਿਕਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨੰ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “ਯਞ੍ਚੀ”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ “ਸਣ੍ਹਥਦ੍ਧਤਾਵਸੇਨਵਾ”ਤਿ ਤੇਸੁ ਠਿਤਾਯ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਸਣ੍ਹਥਦ੍ਧਤਾਵਸੇਨ ਵਾ। ਸਣ੍ਹਪਥਵੀਸੁਖਵੇਦਨਾਯ ਥਦ੍ਧਪਥਵੀਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸੇਸੇਸੁ। “ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤ੍ਥਮ੍ਭਨਸ੍ਸਾ”ਤਿ ਤੇਸੰ ਅਯੋਪਿਣ੍ਡਾਦੀਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨ ਸਭਾਵਸ੍ਸ। “ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾ”ਤਿ ਤਾਨਿਤੀਣਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਬਨ੍ਧਨ ਕ੍ਰਿਯੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕਾਯਿਕਸੁਖਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਦਾਨਿ ਪਕਤਿ ਉਦਕਾਦੀਸੁ

ਦ੍ਵਭਾਵਭੂਤੰ ਆਪੋਧਾਤੁਮ੍ਪਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਮਹਾਜਨਾ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਤਬ੍ਬਿਸੋਧਨੇਨ ਸਹ ਲਦ੍ਧਗੁਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਤਸ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਪਥਮੰ ਦ੍ਵਤਾ ਸਹਿਤਾਨਿ। ਲ। ਜਾਨਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਪਧਾਨ ਵਚਨੰ। ਲੋਕੇ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਇਦੰ ਰਸ੍ਸੰ, ਇਦੰ ਦੀਘੰ, ਇਦੰ ਵਟ੍ਟੰ, ਇਦੰ ਮਣ੍ਡਲਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਣ੍ਠਾਨੰ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਹਤ੍ਥ ਫੁਸਨੇਨ ਵਾ ਚਕ੍ਖੁ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਾ ਸਹੇਵ ਤੰ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਪੁਰਿਮਭਾਗੇ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਤੀਣਿਭੂਤਾਨਿ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਰੂਪੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਤ੍ਥੁਗ੍ਗਹਣਵੀਥਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਏਵ ਸਣ੍ਠਾਨੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਏਸੇਵਨਯੋ ਰਤ੍ਤਿਯੰ ਅਲਾਤਚਕ੍ਕਸਣ੍ਠਾਨੰ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਬਹੂਨਿਪਿ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਾਨਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਥਾ ਲੋਕੇ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਦੀਨੰ ਛਿਦ੍ਦਵਿਵਰਾਨਿ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਹੇਵ ਤਾਨਿ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਪੁਰਿਮਭਾਗੇ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਿਕਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਕਵਾਟਰੂਪਭਿਤ੍ਤਿ ਰੂਪਾਨਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਲਾਤਚਕ੍ਕਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝੇ ਵਿਵਰੰਪਿ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਵਿਸੁੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕ ਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿਯਾ ਏਵ ਤੰ ਛਿਦ੍ਦਵਿਵਰਭੂਤੰ ਆਕਾਸੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਤ੍ਥੇਨ ਉਦਕੰ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਥਮੰ ਦ੍ਵਸਹਿਤਾਨਿ ਵਿਲੀਨਾਨਿ ਮੁਦੂਨਿ ਤੀਣਿਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬ ਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਿਕ ਵੀਥਿ ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਫੁਸਨਕਿਚ੍ਚੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਸੁੰ ਸੁਦ੍ਧਾਯ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕ ਵੀਥਿਯਾ ਏਵ ਦ੍ਵਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਗ੍ਘਰਣਕ ਆਪੋਧਾਤੁੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤੰ ਦ੍ਵਭਾਵੰਪਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਫੁਸਨੇਨ ਸਹੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਗਾਵੋ ਚਰਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਆਹ ''ਗੁਨ੍ਨੰ ਚਰਣਟ੍ਠਾਨੰ''ਤਿ। ਅਕ੍ਖਰ ਵਿਦੂ ਪਨ ਗੋਸਦ੍ਦੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਤ੍ਥੇਪਿ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਗੋਤਿ ਵਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ਤਾਨਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਏਤੇਸੁ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਏਤਾਨਿ ਵਾ ਰੂਪਾਦੀਨਿ ਤੇਸੁ ਚਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਚਰਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮੇਨ ਗਾਵੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਚਰਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸੂਤਿ ਗੋਚਰਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਗੋਸੁਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ ਗੋਚਰਾਨੀਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਪਞ੍ਚ ਰੂਪਾਦੀਨਿ।

ਭਾਵਦ੍ਵਯੇ। ਇਚ੍ਛਨਟ੍ਠੇਨ ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਠਪਨਟ੍ਠੇਨ ਚ ਇਤ੍ਥੀ। ਸਾਹਿਕਾਮਰਤਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸਯੰਪਿ ਅਞ੍ਞੰਕਾਮਿਕੰ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਸਯਞ੍ਚ ਕਾਮਿਕੇਨ ਇਚ੍ਛੀਯਤਿ। ਅਞ੍ਞੋ ਚ ਕਾਮਿਕੋ ਘਰਾਵਾਸ ਸੁਖਤ੍ਥਾਯ ਤਤ੍ਥ ਠਾਨੰ ਉਪੇਤਿ, ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਕੁਲਵੰਸਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਾਯ ਤਤ੍ਥ ਕੁਲਵੰਸ ਬੀਜੰ ਠਪੇਤੀਤਿ। ਪੂਰਣਟ੍ਠੇਨ ਇਚ੍ਛਨਟ੍ਠੇਨ ਚ ਪੁਰਿਸੋ। ਸੋਹਿ ਅਤ੍ਤਹਿਤਞ੍ਚ ਪੂਰੇਤਿ, ਪਰਹਿਤਞ੍ਚ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਇਧਲੋਕਹਿਤਞ੍ਚ ਪੂਰੇਤਿ, ਪਰਲੋਕਹਿਤਞ੍ਚ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਉਭਯਲੋਕਹਿਤਞ੍ਚ ਪੂਰੇਤਿ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਹਿਤਞ੍ਚ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਏਸਤਿ, ਗਵੇਸਤੀਤਿ। ਪੁਮਸ੍ਸਸਕੰ ਪੁੰਸਕੰ। ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਾਦਿੰ। ਨਤ੍ਥਿ ਪੁੰਸਕੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਨਪੁੰਸਕੰ। ''ਯਸ੍ਸ ਪਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਭਾਵਰੂਪਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। ''ਤੰ''ਤਿ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ। ਮਹਾਸਣ੍ਠਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਜਾਤਿਭੇਦੰ ਲਿਙ੍ਗੇਤਿ ਞਾਪੇਤੀਤਿ ਲਿਙ੍ਗੰ। ਲਕ੍ਖਣਪਾਠਕਾ ਨਿਮਿਨਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਕਲਜਾਣ ਪਾਪਕੰ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੰ ਏਤੇਨਾਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਕਿਰਿਯਾ ਕੁਤ੍ਤੰ। ਆਯੁਕਨ੍ਤੰ ਕਪ੍ਪੀਯਤਿ ਸਙ੍ਖਰੀਯਤੀਤਿ ਆਕਪ੍ਪੋ। ਸਬ੍ਬੇਪੇਤੇਲਿਙ੍ਗਾਦਯੋ। ਸੋਚ ਅਵਿਸਦਾਦਿਭਾਵੋ। ''ਵਚਨੇਸੁਚਾ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਸਦ੍ਦਪੁਰਿਸਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ ਚ। ''ਵਚਨਤ੍ਥੇਸੁ ਚਾ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿ ਸਣ੍ਠਾਨ ਪੁਰਿਸਸਣ੍ਠਾਨਾਦਿ ਅਤ੍ਥੇਸੁ ਚ। ''ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਸਦ੍ਦੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ ਪਾਕਟੋ ਵਿਯਾਤਿ। ਨ ਪਾਕਟੋ ਦਿਟ੍ਠੋ। ਅਪਾਕਟੋ ਪਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਭਵਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਬੁਦ੍ਧਿਯੋ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਨਯੋ। ''ਭਵਨ੍ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨੰ ਹੇਤੁਭਾਵ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਸਤੀ''ਤਿ ਚ ਜਾਤਿਯਾ ਸਤਿ, ਜਰਾਮਰਣੰ ਹੋਤਿ। ਅਸਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥਵਿਯ ਹੇਤੁ ਫਲਭਾਵਪਾਕਟਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਵਤ੍ਥੁਰੂਪੇ। ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਵਚਨਤ੍ਥਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਧਾਤੁ ਦ੍ਵਯੰ ਨਾਮ ਮਨੋਧਾਤੁ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਦ੍ਵਯੰ। ''ਅਵਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਹਦਯ ਵਤ੍ਥੁੰ ਅਵਤ੍ਵਾ। ''ਤੰ''ਤਿ ਹਦਯ ਵਤ੍ਥੁ ਰੂਪੰ। ''ਪਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਤ੍ਥੂਨਿ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਤੇਸੰ ਕੁਸਲਾਦੀਨੰ। ''ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੰ''ਤਿ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਯੰ ਰੂਪੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ''ਤਿ ਯੰ ਰੂਪੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਨੋਧਾਤੁ ਚ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ ਚ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮੰ ਪਾਠੰ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ। ''ਅਨਞ੍ਞ ਸਾਧਾਰਣੇਸੁ ਠਾਨੇਸੂ''ਤਿ ਚਕ੍ਖੁ ਵਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਅਞ੍ਞਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣੇਸੁ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਟ੍ਠਾਨੇਸੁ।

ਜੀਵਿਤਰੂਪੇ। ‘‘ਆਧਿਪਚ੍ਚਯੋਗੇਨਾ’’ਤਿ ਅਧਿਪਤਿਭਾਵਯੋਗੇਨ। ‘‘ਅਧਿਪਤਿਭਾਵੋ’’ਤਿ ਚ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਚ੍ਚਯ ਕਿਚ੍ਚੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨ ਅਧਿਪਤਿ ਪਚ੍ਚਯਕਿਚ੍ਚੰ। ‘‘ਜੀਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਹਰਿਤਭਾਵੰ ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਾਨਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਜੀਵਨ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਜੀਵਿਤ ਰੂਪਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤ ਕਮ੍ਮਜਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਅਨੁਪਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਾਨਿ ਜੀਵਨ੍ਤਿ ਯੇਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਕਮ੍ਮੇ ਅਸਨ੍ਤੇਪੀ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਚੇਤਨਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਦਤ੍ਥੰ ਬਜਤਿਰੇਕਤੋ ਪਾਕਟੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ‘‘ਤਥਾਹੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਇਤਰ ਰੂਪਾਨੀ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਾਦੀਨਿ। ਏਕਵੀਥਿਵਾਰੋ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਵੀਥਿਵਾਰੋ। ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਵੀਥਿਵਾਰੋ ਏਕਜਵਨ ਵਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਵੀਥਿਵਾਰੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਭਵਙ੍ਗ ਸਮਯੇ ਅਸਦਿਸਸ੍ਸ ਰੂਪਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਪਾਤੁਬ੍ਭਾਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਰੂਪਵਿਸੇਸੰ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਾਕਟੰ ਹੋਤਿ। ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਤਙ੍ਖਣਮਤ੍ਤੇ ਅਪਾਕਟੰ। ਕਸ੍ਮਾ, ਤਾਦਿਸਸ੍ਸਪਿ ਉਤੁਜਰੂਪਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਥੋਕੰ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਯਸ੍ਸਹਿ ਦੋਸ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਰੂਪਸਨ੍ਤਾਨੇਨ ਮੁਖਰੂਪੰ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇਪਿ ਤੰ ਰੂਪੰ ਥੋਕੰ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਮੇਵ ਖਾਯਤੀਤਿ। ‘‘ਉਤੁਜਾਹਾਰਜਾਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਤਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ’’ਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ। ਏਕੰ ਅਦ੍ਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਨੁ ਚਕ੍ਖੁਸੋਤਾਦੀਨਿ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਸਨ੍ਤਾਨਾਨਿਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਕਦਾਚਿ ਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ, ਕਦਾਚਿ ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ, ਕਦਾਚਿ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। ਸਚ੍ਚੰ, ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿ ਪਨ ਸਨ੍ਤਾਨ ਵਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਨ ਹੋਤਿ, ਨਾਨਾਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਚ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਤੇਸੰ ਪੁਨਘਟਨੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਕਿੰ ਅਨ੍ਧੋ ਅਨ੍ਧੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਬਧਿਰੋਚ ਬਧਿਰੋਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਯਦਿ ਏਵੰ’’ਤਿ ਏਵੰ ਯਦਿ ਸਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਨ੍ਤਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ’’ਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ। ‘‘ਵਿਪਾਕਾਨੀ’’ਤਿ ਭਵਙ੍ਗਭੂਤਾਨਿ ਵਿਪਾਕਾਨਿ। ਏਕਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਨਾਨਾਸਨ੍ਤਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਨਾਮ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਕਸ੍ਮਾ, ਯਾਵਜੀਵਮ੍ਪਿ ਏਕ ਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਇਤਰਾਨਿ ਪਨਾ’’ਤਿ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲ ਕ੍ਰਿਯਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਨ। ‘‘ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾ’’ਤਿ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾ। ਅਦ੍ਧਾਨਪ੍ਫਰਣਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਨ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਨਕਪਚ੍ਚਯੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਜੀਵਨ੍ਤੇ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਅਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਜੀਵਨ੍ਤਤਾਵਿਸੇਸੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾ ਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿਯੰ ਅਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਚੁਤਿਕਾਲੇ ਭਵਨ੍ਤਰਰੂਪਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤੰ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਤੇਨ ਭਵਨ੍ਤਰ ਪਾਤੁਬ੍ਭਾਵੋ ਨਾਮ ਤੇਸੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਨ ਤਥਾ ਅਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿਯੰ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਤੇਨ ਭਵਨ੍ਤਰਪਾਤੁਬ੍ਭਾਵੋ ਨਾਮ ਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਜੀਵਨ੍ਤੇ ਵਿਸੇਸੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰਪਿ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਾਨੰ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚੰ ਜੀਵਿਤਯੋਗੇਨ ਜੀਵਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਨ੍ਤਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਨਾਮ ਨ ਭਵੇਯਜਾਤਿ ਨ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲ ਕ੍ਰਿਯਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮ ਅਕਮ੍ਮਜਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਅਤੀਤੰ ਕਮ੍ਮੰ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਤਙ੍ਖਣਿਕੇਹਿ ਨਾਨਾਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਜੀਵਨ੍ਤਾਨੰਪਿ ਸਤੰ ਅਜੀਵਨ੍ਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਾਦੀਨੰ ਵਿਯ ਨਾਨਾਸਨ੍ਤਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਜੀਵਨ੍ਤਤਾ ਵਿਸੇਸੋਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁਪਿ ਜੀਵਿਤੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਤੋ ਤੇਸੰ ਹਰਿਤਤਾ ਚ ਅਹਰਿਤਤਾ ਚ ਰੂਹਨਞ੍ਚ-ਅਰੂਹਨਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ, ਯਦਿ ਤੇਸੰ ਜੀਵਿਤੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਰੂਪਜੀਵਿਤੰ ਵਾ ਸਿਯਾ, ਰੂਪਜੀਵਿਤੰ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਸਚੇ ਅਰੂਪਜੀਵਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਤ੍ਤੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਮਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਰੁਕ੍ਖਾਪਿ ਮਰਿਤ੍ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵੇਯਜੁੰ। ਅਥ ਰੂਪਜੀਵਿਤੰ ਸਿਯਾ। ਯਥਾ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਚਕ੍ਖਾਦਿ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਜੀਵਿਤ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਭਿਨ੍ਨੇ ਤਾਨਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਪੁਨ ਜੀਵਨ੍ਤਾਨਿ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਰੁਕ੍ਖਾਪਿ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਵਾ ਸਾਖਾਸੁਵਾ ਛਿਨ੍ਨੇਸੁ ਜੀਵਿਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਭਿਨ੍ਨੇ ਤੇਖਨ੍ਧਾਵਾ ਸਾਖਾਯੋ ਵਾ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਰੋਪੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵੇਯਜੁੰ। ਸਕ੍ਕਾ ਏਵ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਦੁਭਯੰਪਿ ਜੀਵਿਤੰ ਨਾਮ ਤੇਸੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ਨ ਹਿ ਤੇਸੰ ਕਮ੍ਮੰਯੇਵ ਠਿਤਿਕਾਰਣੰ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮੰ ਠਿਤਿਕਾਰਣੰ ਏਵ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਆਹਾਰਜਾਦੀਨੰ’’ਤਿਆਦਿੰ। ਏਕਕਲਾਪੇ ਗਤਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਹਜਾਤ ਪਚ੍ਚਯਾ, ਤੇਹਿ ਆਯਤ੍ਤਾ ਪਟਿਬਦ੍ਧਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਕਮ੍ਮਾਦੀਨੰ ਰੂਪਜਨਕਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਜਨਕਾਨੁਭਾਵੋ ਨਾਮ ਰੂਪਕਲਾਪਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਫਰਤਿ, ਨ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇ। ਉਪਚਯਸਨ੍ਤਤਿਯੋ ਚ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਨ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾ ਜਨਕਪਚ੍ਚਯਾਨੁਭਾਵਕ੍ਖਣੇ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਕੁਤੋਚਿਜਾਤਨਾਮੰ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਜਰਤਾਪਨ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਕੁਤੋਚਿਜਾਤ ਨਾਮੰ ਨ ਲਭਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਆਹਾਰਜਾਦੀਨੰ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਠਿਤਿ ਨਾਮ ਆਹਾਰਾਦਿ ਜਨਕਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਾ ਭਵੇਯਜ। ਜਰਤਾਪਿ ਜਨਕਪਚ੍ਚਯਾਨੁਭਾਵਕ੍ਖਣੇਵ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾ ਸਿਯਾ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ, ਸਾਪਿ ਕੁਤੋਚਿਜਾਤ ਨਾਮੰ ਲਭੇਯਜ। ਨ ਪਨ ਲਭਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਠਿਤਿ ਨਾਮ ਜਨਕਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਾ ਨ

ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਇਤਰਥਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਮਾਨਾ’’ਤਿ ਕਲਾਪਨ੍ਤਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਮਾਨਾ। ‘‘ਨ ਖਣਠਿਤਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਖਣਠਿ ਤਿਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥਾਯ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਪਾਲੇਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਬ੍ਬੇਸਂਪਿ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ। ‘‘ਤਂ’’ਤਿ ਵਿਭਾਵਨਿਵਚਨਂ। ‘‘ਇਦਂ ਪਨਾ’’ਤਿ ਜੀਵਿਤਰੂਪਂ ਪਨ।

ਆਹਾਰਰੂਪੇ। ‘‘ਸਵਤ੍ਥੁਕਵਚਨਂ’’ਤਿ ਭੋਜਨਾਦਿ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਸਹ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸਵਤ੍ਥੁਕਂ। ਵਚਨਂ। ਨ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਂ ਆਹਾਰ ਰੂਪਂ ਨਾਮ ਕਬਲ਼ਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤੀਤਿ। ‘‘ਵਿਵੇਚਿਤਾਨੀ’’ਤਿ ਪਾਚਨ ਕਿਚ੍ਚੇਨ ਵਿਭਜਿਤਾਨਿ। ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਕਤਾਨਿ। ‘‘ਪਞ੍ਚਧਾ ਵਿਭਾਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਕਂ ਭਾਗਂ ਪਾਣਕਾ ਖਾਦਨ੍ਤਿ। ਏਕਂ ਭਾਗਂ ਉਦਰਗ੍ਗਿ ਞ੍ਝਾਪੇਤਿ। ਏਕੋ ਭਾਗੋ ਮੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਕੋਭਾਗੋ ਕਰੀਸਂ। ਏਕੋਭਾਗੋ ਰਸਭਾਵਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸੋਣਿਤਮਂਸਾਦੀਨਿ ਉਪਬ੍ਰੂਹਯਤੀਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਞ੍ਚਧਾ ਵਿਭਾਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ‘‘ਲੋਕੇ’’ਤਿ ਲੋਕਿਯ ਗਨ੍ਥੇ। ‘‘ਤਤੋ’’ਤਿ ਆਮਾਸਯਤੋ। ਅਨੁਫਰਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਰਸਭਾਗਸ੍ਸ। ‘‘ਭੂਤੇਸੂ’’ਤਿ ਮਹਾਭੂਤੇਸੁ। ਸਹ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਨ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਸੇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ। ਕਾਯੋ। ਉਦਯਤੀਤਿ ਓਜਾ। ਦਕਾਰਸ੍ਸ ਜਕਾਰੋ। ਅਵਤਿ ਜਨੇਤੀਤਿ ਓਜਾ। ਅਵਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਓਕਾਰੋ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋਵਤ੍ਥੁਂ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਂ ਰੂਪਕਾਯਂ।

‘‘ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੋ’’ ਨਾਮ ਰੂਪਸ੍ਸ ਲਹੁਤਾਤਿਆਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਰੂਪਸ੍ਸ ਕ੍ਰਿਯਾਮਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਅਪਦਿਸਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਉਜੁਕਤੋਵ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਂ’’ਤਿ ਮੁਖਜਤੋਵ ਜਨਿਤਂ। ਯਥਾਹਿ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਰੂਪਂ ਅਜਾਤਿ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਉਜੁਕਤੋ ਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਜਾਤਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਜਾਤਂ ਪਨ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਰੂਪਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਠਾਨੂਪਚਾਰੇਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਯਂ ਚਿਤ੍ਤਜਂਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨ ਤਥਾ ਇਦਂ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਰੂਪਂ। ਇਦਂ ਪਨ ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਉਜੁਕਤੋਵ ਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤਂ ਜਨਿਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਰੂਪਂ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਰੂਪਂਪਿ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ ਰੂਪਰੂਪਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਰੁਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਰੁਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣਂ’’ ਨਾਮ ਸੀਤੁਣ੍ਹਾਦੀਹਿ ਵਿਕਾਰਪਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ। ਤਮ੍ਪਨ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨ ਰੂਪੇ ਮੁਖਜਤੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਰੂਪੇ ਏਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਰੂਪਸ੍ਸਹਿ ਨਾਨਾਵਿਕਾਰੋ ਵਿਕਾਰਰੂਪਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਲਕ੍ਖਣਂ ਲਕ੍ਖਣ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਕਾਰਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚ ਲਕ੍ਖਣਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਵਿਕਾਰਸ੍ਸ ਵਿਕਾਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਕਾਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਕਾਰੋਤਿ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤਮੇਵ ਸਿਯਾ। ਤਥਾ ਲਕ੍ਖਣੇਪੀਤਿ।

ਆਕਾਸਧਾਤੁਯਂ। ‘‘ਪਕਾਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਏਕਂ ਇਦਂ ਏਕਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ। ‘‘ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀ’’ਤਿ ਆਹ ‘‘ਪਰਿਤੋ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਂ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਂ ਵਿਵਰਤਿ ‘‘ਏਕਤ੍ਤਂ ਅਨੁਪਗਮਨਂ’’ਤਿ। ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦੀਯਤੀਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਆਹ ‘‘ਤੇਹਿ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਤੇਹਿ ਵਾ’’ਤਿ ਕਲਾਪਨ੍ਤਰਭੂਤੇਹਿ ਵਾ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਵਾ ਅਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋਪਕ੍ਖਿਕਂ ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਪਕ੍ਖਿਕਂ ਵਾ ਅਕਤ੍ਵਾ। ਪਰਿਚ੍ਛੇਦ ਕ੍ਰਿਯਾਮਤ੍ਤਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਆਹ ‘‘ਤੇਸਂ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਤੇਸਂ ਵਾ’’ਤਿ ਕਲਾਪਨ੍ਤਰਭੂਤਾਨਂ ਵਾ। ‘‘ਅਯਂ ਪਨਾ’’ਤਿ ਅਯਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਪਨ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ। ਸੋ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਮਨਸਿਕਤ੍ਵਾ। ‘‘ਏਤੇਹੀ’’ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਮਹਾਭੂਤੇਹਿ। ‘‘ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞ ਅਬ੍ਯਾਪਿਤਤਾ’’ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਾ ਰੂਪਕਲਾਪਾਨਂ ਏਕਕਲਾਪਤ੍ਤੁਪਗਮਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞ ਬ੍ਯਾਪਿਤਾ ਨਾਮ, ਤਥਾ ਅਨੁਪਗਮਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞ ਅਬ੍ਯਾਪਿਤਤਾ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਏਕਤ੍ਤਂ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ। ‘‘ਨਾਨਾਕਲਾਪਗਤਾਨਂ ਭੂਤਾਨਂ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਕਲਾਪਪਰਿਯਨ੍ਤਤਾ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ।

ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਯੇ। ‘‘ਸਯਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਯਞ੍ਚ। ‘‘ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਚਲਮਾਨੇਨ ਕਾਯਙ੍ਗੇਨ। ‘‘ਤੇਹੀ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ ਠਿਤੇਹਿ ਜਨੇਹਿ। ਤਤ੍ਥਾਤਿਆਦੀਸੁ। ‘‘ਕਾਯਙ੍ਗਵਿਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨਾਦਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦੀਨਂ ਕਾਯਙ੍ਗਾਨਂ ਚਲਨ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਿਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬੇਤੇ ਚਿਤ੍ਤਜਵਾਤਕਲਾਪਾ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪੇਤ ਦਿਸਾਭਿਮੁਖਾ ਏਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਯਥਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਅਨਿਯਮਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਚੋਪਨ ਕਾਯਸ੍ਸ। ‘‘ਤੇਹੀ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਜਵਾਤਕਲਾਪੇਹਿ। ਨਿਯਾਮਕੋ ਨਾਵਾਨਿਯੋਜਕੋ। ‘‘ਤੇ ਚਾ’’ਤਿ ਤੇਚਿਤ੍ਤਜਵਾਤਕਲਾਪਸਙ੍ਘਾਟਾ। ਏਤੇਨ ਸਕਲਂ ਕਾਯਙ੍ਗਂ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਕਲਕਾਯਙ੍ਗਂ ਨਾਵਾਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਚਾਰੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵਿਯੂਹਿਤ੍ਵਾ। ਕਥਂ ਪਨ ਸਾ ਨਿਯਾਮਕਸਦਿਸੀ

ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ ''ਯਥਾਹੀ''ਤਿਆਦਿ। ਯਦੇਤੰ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਵਚਨੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਕਤੀਪਯਜਵਨ ਵ◌ਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿ ਜਵਨਵ◌ਾਰੇਹਿ। ''ਤਤੋ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਵ◌ਾਰੇ ਚਲਨ ਸਙ੍ਖਾਤੰ ਦੇਸਨ੍ਤਰ ਪਾਪਨੰ ਜਾਯਤਿ। ਤਤੋ ਚਲਨਵ◌ਾਰਤੋ। ਸਨ੍ਥਮ੍ਭਨ ਸਨ੍ਧਾਰਣਾਨਿ ਏਵ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਚਲਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਦੇਸਨ੍ਤਰ ਪਾਪਨੰ। ''ਏਤ੍ਥ''ਤਿ ਏਤਿਸ੍ਸੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ। ਨਾਨਾਜਵਨਵ◌ੀਥੀਸੁ। ਲ। ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੇ ਚ ਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਨ ਏਕਿਸ੍ਸਾਯ ਜਵਨਵ◌ੀਥਿਯੰ ਏਵ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਦਿ ਨਾਨਾਜਵਨਵ◌ੀਥੀਸੁ ਤਥਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਞ੍ਚ ਗਯ੍ਹੇਯ੍ਯ। ਏਵ◌ੰਸਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਬਹੂ ਭਵਙ੍ਗਵ◌ਾਰਾਪਿ ਸਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਥੰ ਤਦੁਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਹ ''ਤਥਾਹੀ''ਤਿਆਦਿੰ। ਤਤ੍ਥ ''ਉਤੁਜਰੂਪਸਙ੍ਘਾਟਾਨਿ ਪੀ''ਤਿ ਭਵਙ੍ਗਸਮਯੇ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਉਤੁਜਰੂਪਕਲਾਪਸਨ੍ਧਾਨਕਾਨਿ। ''ਤਦਾਕਾਰ ਵਨ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਆਕਾਰ ਵਨ੍ਤਾਨਿ। ਪਚ੍ਛਿਮ ਪਚ੍ਛਿਮਾਨੰ ਰੂਪਕਲਾ ਪਸਙ੍ਘਾਟਾਨੰ ਅਪਰਾਪਰੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪੁਰਿਮਪੁਰਿਮਾਨੰ ਰੂਪਕਲਾਪਸਙ੍ਘਾਟਾਨੰ ਖਣਿਕਧਮ੍ਮਤਾ ਚ ਤੇਸੰ ਨ ਸਿਯਾ। ਨ ਚ ਤੇ ਖਣਿਕਧਮ੍ਮਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਦੇਸਨ੍ਤਰ ਸਙ੍ਕਮਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਚਲਨੰ ਏਵ ਨ ਸਿਯਾ। ਚਲਨੰ ਤਿਹਿ ਨਾਨਾਕ੍ਰਿਯਾਨੰ ਪਾਤੁਬ੍ਭਾਵ◌ੋ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। ਨਾਨਾਕ੍ਰਿਯਾ ਚ ਨਾਮ ਨਾਨਾਧਮ੍ਮਾ ਏਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨੰ ਖਣੇਖਣੇ ਚਲਨੰ ਨਾਮ ਲੋਕੇ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਟ੍ਠੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਖਣਿਕਧਮ੍ਮਤਾਪਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਤੇਨ ਤੇਸੰ ਖਣਿਕਮਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਯੰ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਬ੍ਯਾਪਾਰ ਧਮ੍ਮਤਾ ਚ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਤਾ ਚ ਤੇਸੰ ਨ ਸਿਯਾ। ਨ ਚ ਤੇ ਅਬ੍ਯਾਪਾਰ ਧਮ੍ਮਾ, ਨ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾ ਚ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤ ਵ◌ੁਤ੍ਤਿਤਾ ਏਵ ਤੇਸੰ ਨ ਸਿਯਾ। ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤ ਵ◌ੁਤ੍ਤਿਤਾਤਿ ਚ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ, ਤੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਅਸਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵ◌ੰ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤ ਵ◌ੁਤ੍ਤਿਤਾ ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਪਚ੍ਚਯਸਾਮਗ੍ਗਿਯੰ ਸਤਿ, ਤੇ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤੇਸੰ ਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ ਕੇਨਚਿਬ੍ਯਾਪਾਰੇਨ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇ ਮਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤੂਤਿ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਸਤਿ, ਨ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤੇਸੰ ਅਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ ਕੇਨਚਿਬ੍ਯਾਪਾਰੇਨ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਮਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤੂਤਿ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇਨਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਤੇਸੰ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤ ਵ◌ੁਤ੍ਤਿਤਾ ਨਾਮ ਲੋਕੇ ਵ◌ਿਞ੍ਞੂਨੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋਦਿਟ੍ਠਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਅਬ੍ਯਾਪਾਰਤਾ ਚ ਅਵਸਵਤ੍ਤਿਤਾ ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ। ਏਤੇਨ ਤੇਸੰ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਸਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲ ਅਤ੍ਤਾਕਾਰੇਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸੁਞ੍ਞੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਯੰ ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

''ਵਚੀਭੇਦੰ''ਤਿ ਅਕ੍ਖਰ ਪਦਭਾਵਪਤ੍ਤੰ ਵਚੀਮਯਸਦ੍ਦਪ੍ਪਕਾਰੰ। ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਪਥਵ◌ੀਧਾਤੁਯੋ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਜ ਪਥਵ◌ੀਧਾਤੁਯੋ। ਤਾਸੁ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਹਜਾਤੇਨਯੇਨ ਆਕਾਰਵ◌ਿਕਾਰੇਨ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਯੇਨ ਚ ਉਪਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨਗਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਚਤੁਜਰੂਪਧਮ੍ਮਾਪਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਾਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਚਤੁਜਭੂਤਾਯ ਏਵ ਵ◌ਾ''ਤਿ। ਦ੍ਵ◌ੀਸੁਠਾਨ ਕਰਣੇਸੁ ਕਰਣਪਕ੍ਖੇ ਚਲਨਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਜਪਥਵ◌ੀਧਾਤੁ ਠਾਨਪਕ੍ਖੇ ਪਥਵ◌ਿਧਾਤੁਯੰ ਸਙ੍ਘਟ੍ਟਯਮਾਨਾ ਕਮ੍ਮਜਪਥਵ◌ਿਯੰ ਏਵ ਘਟ੍ਟੇਤਿ। ਇਤਰ ਪਥਵ◌ਿਯੰ ਨ ਘਟ੍ਟੇਤੀਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਇਧ ਏਵਗ੍ਗਹਣੰ ਕਤੰ। ''ਵ◌ਿਕਾਰ ਦ੍ਵਯਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਕਾਯਵ◌ਿਕਾਰ ਵਚੀਵ◌ਿਕਾਰ ਦ੍ਵਯਞ੍ਚ। ਕਥੰ ਪਨ ਅਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਏਤ੍ਥਚਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ਯੰ ਪਨ ਤਾਸੰ ਘਟ੍ਟਨਪ੍ਪਕਾਰਵ◌ਿਧਾਨੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਾਸੰ'' ਚਿਤ੍ਤਜਪਥਵ◌ੀਨੰ। ''ਤੰ ਤੰ ਵਣ੍ਣਤ੍ਤੁਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਕ, ਖਾ, ਦਿਵਣ੍ਣਤ੍ਤੁਪਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ। ਯੰ ਪਨ ਕਾਯਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ 'ਅਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਉਪਰਿ ਅਕ੍ਖਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵ◌ਿਚਾਰਣਾਯੰ ਪਾਕਟੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਤੰ ਇਧ ਪਾਕਟੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਮੂਲਟੀਕਾਯੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿ ਮੂਲਟੀਕਾਪਾਠੋ। ''ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ''ਤਿ ਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤ ਅਕ੍ਖਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਵ◌ੀਥਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ। ''ਨਾਨਾਜਵਨਵ◌ੀਥੀਹੀ''ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਜਵਨਵ◌ੀਥਿਵ◌ਾਰੇਹਿ। ''ਪਥਮਜਵਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਪੀ''ਤਿ ਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤ ਅਕ੍ਖਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਵ◌ੀਥਿਯੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪਥਮਜਵਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ। ਤਸ੍ਸ ਆਸੇਵਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਤਤੋ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਵ◌ੀਥਿਵ◌ਾਰੇਹਿ ਏਵ ਲਦ੍ਧੰ ਸਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਆਸੇਵਨੰ''ਤਿ ਚ ਉਪਚਾਰ ਵਚਨੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਮੇਵ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਕ੍ਖਰਸ੍ਸ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇਸੁ। ''ਦੀਘਮੁਚ੍ਚਰੇ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਦੀਘਾ ਵ◌ੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਮਿਥਿਨ੍ਨ ਪਞ੍ਚਾਪਾਠੋ। ''ਸਾਧਿਕੇ ਵ◌ੀਹਿਵ◌ਾਹਸਤੇ''ਤਿ ਵ◌ੀਹਿਧਞ੍ਞਪੂਰੋ ਸਕਟੋ ਵ◌ੀਹਿਵ◌ਾਹੋ ਨਾਮ। ਵ◌ੀਹਿਵ◌ਾਹਾਨੰ ਸਾਧਿਕੇ ਸਤਸ੍ਮਿੰ। ਅਭਿਮਞ੍ਞਨੰ ਅਭਿਮਾਨੋ। ''ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਕਾਯਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇ ਨਾ''ਤਿ ਤਥਾਹਿ ਚਲਨਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿਯੰ ਪਵਤ੍ਤਾਨੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤ ਨਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਧ ਪਨ ਵਚੀਭੇਦਕਰ ਚਿਤ੍ਤਜਸਦ੍ਦਸਨ੍ਤਤਿਯੰ ਪਵਤ੍ਤਾਨਿ ਉਤੁਜਰੂਪਸਙ੍ਘਾਟਾਨੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨਾਹ ''ਯਥਾਸਮ੍ਭਵ◌ੰ''ਤਿ। ''ਪਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨਾਦਿ ਸਜ੍ਝਾਯਨਾਦੀਨੰ ਪਵਤ੍ਤਾਪਨਤ੍ਥੋ। ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਬੋਧੇਤੁ ਕਾਮਤਾ ਰਹਿਤੇਸੂ''ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨਪਟਿਕ੍ਕਮਨਾਦੀਸੁ ਕਾਯਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤ ਸਜ੍ਝਾਯਨਾਦੀਸੁ ਵਚੀਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚ ਪਰੰ ਬੋਧੇਤੁਕਾਮਤਾ ਰਹਿਤਾਤਿ

ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ‘‘ਦ੍ਵੀਸੁ ਬੋਧਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀਸੂ’’ਤਿ ਬੋਧਕਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਬੋਧਕਵਚੀ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀਸੁ। ਪੁਰਿਮਾ ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਚ ਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਛਾ ਸੁਦ੍ਧੇਨ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਿਕ ਜਵਨੇਨ ਏਵ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕ ਜਵਨੇਨਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣ ਵੀਥਿਯਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਾਣ ਵੀਥਿਯਾ’’ਤਿ ਵਚੀਭੇਦੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਾਦਿ ਵਸੇਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨੇ ਅਯੰ ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਾਣਵੀਥਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਯਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਅਯੰ ਵਿਕਪ੍ਪੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ ‘‘ਸਾਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ’’ਤਿਆਦਿੰ। ‘‘ਮਜ੍ਝੇ’’ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਗ੍ਗਹਣਵੀਥਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਗ੍ਗਹਣਵੀਥਿਨੰ ਮਜ੍ਝੇ। ਕਥੰ ਪਵਤ੍ਤੁਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀਸੁ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਸਯਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿੰ। ਅਯੰ ਅਭਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਯੰ ਪਟਿਕ੍ਕਮਤੀਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨਪਯੋਗਞ੍ਚ ਤਪ੍ਪਯੋਗ ਜਨਕਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ‘‘ਪਰਸ੍ਸਕਥੰ’’ਤਿ ਬੋਧੇਤੁਕਾਮਤਾਰਹਿਤਮ੍ਪਿ ਪਰਸ੍ਸਵਚਨਸਦ੍ਦੰ। ਰਾਗਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਮੂਲਟੀਕਾਯੰ ਪਰੰ ਬੋਧੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵਿਨਾਪਿ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨਾਦਿਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨੇਨ ਸੋਚਿਤ੍ਤਸਹਭੁਵਿਕਾਰੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ। ਲ। ਦ੍ਵਿਧਾਪਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਯੇਵਾਤਿ।

ਵਿਕਾਰਰੂਪੇਸੁ। ‘‘ਕਮ੍ਮਯੋਗਜੰ’’ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨਾਦਿਕਮ੍ਮੇਸੁ ਯੋਜੇਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤੰ। ਅਦਨ੍ਧਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੀਘਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ। ਸਾ ਲਕ੍ਖਣੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਸਰੀਰ ਕ੍ਰਿਯਾਨੁਕੂਲੋ ਕਮ੍ਮਞ੍ਞਭਾਵੋ ਲਕ੍ਖਣੰ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮਾਸੋ। ‘‘ਧਾਤੁਯੋ’’ਤਿ ਮਹਾਭੂਤਧਾਤੁਯੋ ਵਾ, ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦਿਧਾਤੁਯੋ ਵਾ। ਪੂਤਿਮੁਖਸਪ੍ਪਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਆਪਸ੍ਸ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵਾਕਜੰ। ਅਸਯ੍ਹਭਾਰੋ ਨਾਮ ਵਹਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਭਾਰੋ। ‘‘ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀ’’ਤਿ ਕਾਯਲਹੁਤਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਥਦ੍ਧੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਗਤਾ ਧਾਤੁਯੋਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ। ਭੁਸੰ ਮਾਰੇਤੀਤਿ ਆਮਰਿਕੋ। ਦਕਾਰੋ ਆਗਮੋ। ਗਾਮਨਿਗਮਵਿਲੁਪ੍ਪਕੋ ਚੋਰਗਣੋ। ਤਸ੍ਸ ਭਯੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤੰ। ‘‘ਵਿਵਟ੍ਟਮਾਨੰ’’ਤਿ ਵਿਰੂਪੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੰ। ‘‘ਮੂਲਭੂਤਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਅਸਪ੍ਪਾਯ ਸੇਵਨੇ ਸਤਿ, ਸਾ ਪਥਮੰ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਸੀਤਾਧਿਕਾਵਾ ਹੋਤਿ, ਉਣ੍ਹਾਧਿਕਾਵਾ। ਤਾਯ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਏਵ ਸਬ੍ਬਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਇਮਾਪਨਤਿਸ੍ਸੋ ਰੂਪਜਾਤਿਯੋ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਾਕਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਕਾਰਰੂਪੰ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਲਕ੍ਖਣਰੂਪੇਸੁ। ‘‘ਚਯਨੰ’’ਤਿ ਸਞ੍ਚਿਤਭਾਵਗਮਨੰ। ‘‘ਆਦਿਤੋ’’ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ। ‘‘ਉਪਰਿਤੋ’’ਤਿ ਉਪਰਿਭਾਗੇ। ‘‘ਆਚਯੋ’’ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਚਯੋ। ‘‘ਉਪਚਯੋ’’ਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿਚਯੋ। ‘‘ਅਦ੍ਧਾਨਪੂਰਣਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਦੀਘਕਾਲੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੰ ਪੂਰਣਵਸੇਨ। ‘‘ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ’’ਤਿ ਉਪਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਨਾਨਤ੍ਤੰ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿੰ ਵਡ੍ਢਿਯੰ ਅਨ੍ਤੋਗਧੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਤੇਨਪਰਿਯਾਯੇਨ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪੇਸੁ ਅਸ੍ਸਾਸ ਪਸ੍ਸਾਸਾਨੰ ਵਾ ਪਦਵਾਰਹਤ੍ਥਵਾਰਾਦੀਨੰ ਵਾ ਅਕ੍ਖਰਾਨੰ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯੋ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤਥਾ ਨਾਨਾਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਨੰ ਨਾਨਾਰੂਪਸਨ੍ਤਤੀਨੰ ਪੀਤਿ। ਉਤੁਜਰੂਪੇਸੁ ਇਰਿਯਾ ਪਥਨਾਨਤ੍ਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਜਨਕਾਨੰ ਨਾਨਾਰੂਪਸਨ੍ਤਤੀਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਵਡ੍ਢਿਪਵਤ੍ਤਿਯੋ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤਥਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕਾਦਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਸੀਤੁਣ੍ਹਾਦਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਵਾਤਾਤਪਾਦਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਸਰੀਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਨਾਨਾਰੂਪਸਨ੍ਤਤੀਨਮ੍ਪਿ ਚਕ੍ਖੁਰੋਗਾਦਿਰੂਪਾਨਮ੍ਪੀਤਿ। ਆਹਾਰਜਰੂਪੇਸੁ ਆਹਾਰਨਾਨਤ੍ਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਰੀਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਸਮਵਿਸਮਰੂਪਸਨ੍ਤਤੀਨੰਤਿ। ‘‘ਅਯੰ ਨਯੋ’’ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾਸਨ੍ਤਾਨੇ ਨਿਦਸ੍ਸਨ ਨਯੋ। ਤੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇਪਿ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਾਨੰ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦਿਸਨ੍ਤਾਨਾਨੰ ਕੇਸਲੋਮਾਦਿ ਸਨ੍ਤਾਨਾਨਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਪਵਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਜੀਰਣੰ’’ਤਿ ਅਭਿਨਵਾਵਤ੍ਥਤੋ ਹਾਯਨੰ। ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੇ। ‘‘ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤੰ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞੋ ਪਕਾਰੋ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਭਾਵੋ ਅਞ੍ਞਥਤ੍ਤੰ । ਏਤੇਨ ਜਰਾਵਸੇਨਵਾ ਨਾਨਾਰੋਗਾਬਾਧਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ‘‘ਤਥਾ ਅਵਤ੍ਥਾਭੇਦਯੋਗਤੋ’’ਤਿ ਜਾਤਿਰੂਪਮੇਵ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਤਤੋਪਰੰ ਤਮੇਵ ਵਡ੍ਢਿ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਪਰੰ ਤਮੇਵ ਪਵਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵੰ ਤਥਾ ਅਵਤ੍ਥਾਭੇਦਯੋਗਤੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਸਾਹੀ’’ਤਿਆਦਿੰ। ‘‘ਪਬਨ੍ਧਯਤੀ’’ਤਿ ਪਬਨ੍ਧੰ ਕਰੋਤਿ। ਸਙ੍ਗਹਗਾਥਾਦੀਸੁ ਪਨ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਾ। ‘‘ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਾਨੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ਵੋਹਾਰਸਿਦ੍ਧਮਤ੍ਤਭਾਵੋ’’ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਜੀਵੋਤਿਆਦਿਕਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਵੋਹਾਰ ਸਿਦ੍ਧਮਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਸਭਾਵਸਿਦ੍ਧਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਸਾਹਿ ਮਹਾਜਨੇਹਿ ਖਨ੍ਧ ਪਞ੍ਚਕੰ ਉਪਾਦਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ ਵੋਹਰਿਤਤ੍ਤਾ ਵੋਹਾਰਸਿਦ੍ਧਾ ਨਾਮ। ਸਭਾਵਸਿਦ੍ਧਾ ਪਨ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਰਿਯਾਨੰ ਵੋਹਾਰੇ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਪਨ ਰੂਪਾਨਿ ਸਭਾਵਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਾਨੰ ਵੋਹਾਰੇਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ

''ਤਾਦਿਸੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਸੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਗਤਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧੇਨਾ''ਤਿ ਪਥਵੀਧਾਤੁ ਨਾਮ ਸੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮੋ ਹੋਤਿ। ਸਾ ਉਪ੍ਪਾਦਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਜਰਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਭੇਦਮ੍ਪਿ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪ੍ਪਾਦੋਪਿ ਜਰਾਪਿ ਭੇਦੋਪਿ ਸੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਗਤਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧੋ ਨਾਮ। ਏਵਂ ਲਕ੍ਖਣਰੂਪਾਨਂ ਸੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਗਤਿਸਿਦ੍ਧਂ ਪਰਮਤ੍ਥਲਕ੍ਖਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਯਸ੍ਸਪਿ ਵਿਕਾਰਰੂਪਤ੍ਤਯਸ੍ਸਪਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦ ਰੂਪਸ੍ਸਪੀਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਇਮੇਸਂ ਰੂਪਾਨਂ। ਤਥਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸਪਿ ਸੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਗਤਿਸਿਦ੍ਧਂ ਪਰਮਤ੍ਥਲਕ੍ਖਣਂ ਅਤ੍ਥਿਯੇਵ। ਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਾਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇ ਅਭਾਵਿਤੇ ਭਵਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਭਾਵਿਤੇਪਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਂ ਨਿਰੋਧਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਿਰੋਧੋਪਿ ਸੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਗਤਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧੋ ਨਾਮ। ਏਵਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸਪਿ ਸੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਗਤਿਸਿਦ੍ਧਂ ਪਰਮਤ੍ਥਲਕ੍ਖਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਥਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਜਾਤਂ ਅਭੂਤਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂਪਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਏਤੇਨ ਅਰਿਯਵੋਹਾਰੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥਿਤਾ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਇਤਰਥਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਨਸਭਾਵਤੋ ਅਨੁਪਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਏਤਾਨਿ ਅਸਭਾਵਰੂਪਾਨੀਤਿ ਚ ਅਲਕ੍ਖਣ ਰੂਪਾਨੀਤਿ ਚ ਅਸਮ੍ਮਸਨਰੂਪਾਨੀਤਿ ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂਤਿਪਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਯਥਾਸਕਂ ਸਭਾਵੇਹਿ ਸਭਾਵਵਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾਸਕਂ ਲਕ੍ਖਣੇ ਹਿ ਸਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ ਸਮ੍ਮਸਨਞ੍ਞਾਣ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਾਨਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਮਸਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਆਗਤਤ੍ਤਾਤਿ। ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਮ੍ਪਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ਯਥਾਹ ਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਪਨ੍ਨਰਸਰੂਪਾਨਿ ਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਨਿ ਨਾਮ। ਦਸਰੂਪਾਨਿ ਅਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਨਿ ਨਾਮ। ਯਦਿ ਅਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਨਿ ਨਾਮ। ਏਵਂਸਤਿ, ਅਸਙ੍ਖਤਾਨਿ ਨਾਮ ਸਿਯੁਂ। ਤੇਸਂਯੇਵ ਪਨਰੂਪਾਨਂ ਕਾਯਵਿਕਾਰੋ ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਵਚੀਵਿਕਾਰੋ ਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਛਿਦ੍ਦਂ ਵਿਵਰਂ ਆਕਾਸਧਾਤੁ ਨਾਮ। ਲਹੁਭਾਵੋ ਲਹੁਤਾ ਨਾਮ। ਮੁਦੁਭਾਵੋ ਮੁਦੁਤਾ ਨਾਮ। ਕਮ੍ਮਞ੍ਞਭਾਵੋ ਕਮ੍ਮਞ੍ਞਤਾ ਨਾਮ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਉਪਚਯੋ ਨਾਮ। ਪਵਤ੍ਤਿ ਸਨ੍ਤਤਿ ਨਾਮ। ਜੀਰਣਾਕਾਰੋ ਜਰਤਾ ਨਾਮ। ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਭਾਵਾਕਾਰੋ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ ਨਾਮਾਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਖਤਮੇਵਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਤੇਸਂਯੇਵ ਰੂਪਾਨਂ''ਤਿ ਨਿਦ੍ਧਾਰਣੇ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਤੇਸਂਯੇਵ ਦਸਨ੍ਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਇਤਿਸਬ੍ਬਂ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਦਸਵਿਧਂ ਰੂਪਂ ਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਮੇਵ ਸਙ੍ਖਤਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਖਨ੍ਧਵਿਭਙ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋਵ। ਯਥਾਹ ਪਞ੍ਚਵਿਪਨਖਨ੍ਧਾ ਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ। ਸਙ੍ਖਤਾਵ, ਨੋ ਅਸਙ੍ਖਤਾ। ਅਪਿਚ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਸਭਾਵਧਮ੍ਮੇਸੁਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵੇਕਂ ਅਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਂ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਞ੍ਚਾਤਿ ਚ। ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਚ ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚ ਕਥਨ੍ਤਿ। ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਤਿ ਵਾ ਸਙ੍ਖਤਾਸਙ੍ਖਤਾਤਿ ਵਾ ਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾਤਿ ਵਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ ਪਨ ਹੋਤਿ। ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ। ਤਥਾ ਨਾਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਸਾਪਿਹਿ ਲੋਕਿਯਾਦਿਭੇਦਂ ਨਲਭਤਿ। ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ ਪਨ ਹੋਤਿ। ਨੋ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ। ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਞ੍ਹਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਵ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਚ। ਏਤੇਨ ਲਕ੍ਖਣਰੂਪਾਨਮ੍ਪਿ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਮਗ੍ਗੇਪਨ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਂ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਂਤਿਦੁਕਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਿਧਂ ਰੂਪਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਿਕਾਰ ਲਕ੍ਖਣਭਾਵਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਭਾਵੇਨੇਵ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਂ, ਸੇਸਂ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਤਾਯ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਚ। ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਰੂਪਂ ਪਨ ਰੂਪਰੂਪਂ ਨਾਮਾਤਿ ਚ। ਯਂ ਚਤੂਹਿ ਕਮ੍ਮਾਦੀਹਿ ਜਾਤਂ, ਤਂ ਚਤੁਜਂ ਨਾਮ। ਤਂ ਲਕ੍ਖਣ ਰੂਪਵਜ੍ਜਂ ਅਵਸੇਸਰੂਪਂ। ਲਕ੍ਖਣਰੂਪਂ ਪਨ ਨ ਕੁਤੋਚਿਜਾਤਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਚੇਤਂ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਗਹਿਤਨਾਮਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ତਿਚ੍ਛਾਨੁਗਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਰੂਪਸਮੁਦ੍ਦੇਸਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੮੭. ਰੂਪਵਿਭਾਗੇ।''ਏਕਵਿਧਨਯਂ ਤਾਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ''ਤਿ ਰੂਪਵਿਭਾਗਤੋ ਪਥਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ। ਏਤੇਨ ਏਕਵਿਧਨਯੋ ਰੂਪਵਿਭਾਗੋ ਨਾਮ ਨ ਤਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਂ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਕੇਨ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ ਆਹ ''ਵਕ੍ਖਤਿਹੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਦਿਭੇਦੇਨ ਵਿਭਜਨ੍ਤਿ ਵਿਚਕ੍ਖਣਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਸਬ੍ਬਂਰੂਪਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਨ੍ਤਿਆਦਿਕੋ ਦੁਵਿਧਨਯੋ ਏਵ ਰੂਪਵਿਭਾਗਨਯੋ ਨਾਮਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਪਿਚ ਪਾਲ਼ਿਯਂ। ਸਹੇਤੁਕਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਅਹੇਤੁਕਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿਆਦਿ ਦੁਕੇਸੁ ਸਬ੍ਬਂਰੂਪਂ ਅਹੇਤੁਕਮੇਵ, ਨ ਸਹੇਤੁਕਨ੍ਤਿਆਦਿ ਨਿਯਮਕਰਣਮ੍ਪਿ ਰੂਪਵਿਭਾਗੋ ਏਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਇਤਰਾਨਿ ਪਨਾ''ਤਿ ਕਾਮਾਵਚਰਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਨ। ''ਜਨਕੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨਾ''ਤਿ ਪਧਾਨਵਚਨਮੇਤਂ। ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਾਦਿ ਪਚ੍ਚਯਾਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ ਏਵ। ''ਸਙ੍ਗਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ''ਕਰੀਯਤੀ''ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਾਦੀਯਤਿ। ਯੋਧਮ੍ਮੋਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਪਹੀਨੋ ਪੀ''ਤਿ

ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਹੀਨੇਪਿ। ‘‘ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤੀ’’ਤਿ ਸਮੁਦਯਪ੍ਪਹਾਨੇ ਸਤਿ। ਕਿਚ੍ਚੁਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਕ੍ਕਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਦੀਪਨਤੋ ਦੁਵਿਧਂ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਅਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਤਬ੍ਬਿਸਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਰੂਪਵਿਸਯਸ੍ਸ। ‘‘ਏਵਂ’’ਤਿ ਏਵਂਸਨ੍ਤੇ। ‘‘ਪਹੀਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਅਨਾਗਤਭਵੇ ਪੁਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਤ੍ਥਾਯ ਇਧੇਵ ਪਹੀਨਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਂ’’ਤਿਆਦਿਂ। ‘‘ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਂ’’ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਤਾਲਕ੍ਖਾਣੁਕਂ ਵਿਯ ਕਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਅਨਭਾਵਂ ਕਤਂ’’ਤਿ ਪੁਨ ਅਭਾਵਂ ਕਤਂ। ‘‘ਪਾਕਟੋ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸੇਹਿ ਪਞ੍ਞਾਤੋ। ‘‘ਤਦੁਪਾਦਾਯਾ’’ਤਿ ਤਂ ਉਪਨਿਧਾਯ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੋ। ‘‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਰੂਪਂ’’ਤਿ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰਣਂ। ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਕਿਚ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਮੇਵ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ‘‘ਅਤ੍ਤਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਂ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਧਮ੍ਮ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕ ਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਅਵਿਸੇਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਕਾਰਣਤ੍ਤਾ। ‘‘ਦ੍ਵਾਰਰੂਪਂ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰਪਦਂ। ਕਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਾਰਰੂਪਂ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ ‘‘ਯਥਾਕ੍ਕਮਂ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਪਰਤੋਪਿ ਏਸਨਯੋ। ‘‘ਦੇਸਨਾਭੇਦ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ’’ਤਿ ਦੁਕਦੇਸਨਾਭੇਦਤੋ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ। ਤਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾਭੇਦੋ ਨਾਮ ਰੂਪਕਣ੍ਡੇ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨਂ ਵਤ੍ਥੁ ਰੂਪਞ੍ਚ, ਨ ਵਤ੍ਥੁ ਰੂਪਞ੍ਚ , ਆਰਮ੍ਮਣ ਰੂਪਞ੍ਚ, ਨ ਆਰਮ੍ਮਣ ਰੂਪਞ੍ਚ ਵਤ੍ਵਾ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਵੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਆਰਮ੍ਮਣਦੁਕੇ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣ ਰੂਪਂ, ਨ ਆਰਮ੍ਮਣ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਦੁਕਪਦਂ ਨ ਲਬ੍ਭੇਯ੍ਯ। ਅਯਂ ਦੇਸਨਾਭੇਦੋ ਨਾਮ। ਵਤ੍ਥੁਦੁਕੇਸੁ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਦੁਕਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ‘‘ਥੂਲਸਭਾਵਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਸੁਖੁਮਰੂਪਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਦੂਰੇ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸਪੀ’’ਤਿ ਯਥਾ ਸੁਖੁਮਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰੇ ਪਵਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਞਾਣੇਨ ਸੀਘਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਇਦਂ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਦੂਰੇ ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ। ‘‘ਗਹਣਯੋਗ੍ਯਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਣਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੋ। ‘‘ਸਯਂਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਚਾ’’ਤਿ ਸਯਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਯ ਮਹਾਭੂਤਵਸੇਨ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਸਯਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਧਾਤੁਯੋ। ਨਿਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਗਨ੍ਧਰਸਾ। ਉਭਯਥਾਪਿ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਚਕ੍ਖੁ ਰੂਪ, ਸੋਤ ਸਦ੍ਦਾ। ਯੋ ਪਟਿਮੁਖਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਪਤਨਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਨ ਚ ਤਾਨਿ ਅਞ੍ਞਪ੍ਪਕਾਰਾਨਿ ਏਵ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵਿਤੁਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਅਨੁਗ੍ਗਹ ਉਪਘਾਤਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਵਡ੍ਢਨਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਗ੍ਗਹਵਸੇਨ, ਹਾਯਨਾਦਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਪਘਾਤਵਸੇਨ। ‘‘ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ’’ਤਿ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਰੂਪਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ‘‘ਆਦਿਨ੍ਨਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਮਾਨੇਹਿ ਏਤਂ ਮਮ ਏਸੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿਆਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਚ। ‘‘ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਏਕੇਨ ਜਨਕਕਮ੍ਮੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। ‘‘ਉਪਚਰੀਯਤੀ’’ਤਿ ਵੋਹਰੀਯਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਬੋਧੋ’’ਤਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸਬੋਧੋ। ‘‘ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਵਿਸਯਟ੍ਠਾਨਂ ਸਯਂ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ। ਅਤ੍ਤਨੋਠਾਨਂ ਵਾ ਵਿਸਯਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਸਯਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਤਤ੍ਥਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਥਾ ਸੋਤਸਦ੍ਦੇਸੁ ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਲਗ੍ਗਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ। ‘‘ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵਾ’’ਤਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਏਵ। ਤਥਾ ਆਪੋ ਚ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਦੁਬ੍ਬਲਪਥਵੀ ਏਵ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। ‘‘ਸੋਤਸ੍ਸਪਨਕਥਂ’’ਤਿ ਸੋਤਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਂ ਕਥਂ ਪਾਕਟਂ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਂ ਏਵ ਪਾਕਟਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਤਤ੍ਥਹੀ’’ਤਿਆਦਿਂ । ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸਤੋ ਵਾ ਸੁਯ੍ਯਤਿ, ਚੇਤਿਯਾਦਿਕਸ੍ਸ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਭਾਗੇ ਠਿਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਪਟਿਘਟ੍ਟਨਾਨਿਘਂਸੋ’’ਤਿ ਸੋਤੇਸੁ ਪਟਿਘਟ੍ਟਨਵੇਗੋ। ‘‘ਤੇਸਂ’’ਤਿ ਆਸਨ੍ਨੇਵਾ ਦੂਰੇ ਵਾ ਠਿਤਾਨਂ। ਹੋਤੁ ਦੂਰੇ ਠਿਤਾਨਂ ਚਿਰੇਨ ਸੁਤੋਤਿ ਅਭਿਮਾਨੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਉਜੁਕਂ ਅਸੁਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸਤੋਵਾ ਉਤ੍ਤਰਪਸ੍ਸਤੋ ਵਾ ਸੁਣੇਯ੍ਯ, ਅਸੁਯ੍ਯਮਾਨੇ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾ। ਤਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਪਿਚਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੋ। ‘‘ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਸਯਦੇਸਂ ਤਂ, ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੀਤਿ ਚੇ’’ਤਿ ਤਂ ਚਕ੍ਖੁਸੋਤ ਦ੍ਵਯਂ ਦੂਰੇਵਿਸਯਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਦੇਸਂ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੀਤਿ ਚੇਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੂਰੇਠਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਚ ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿਪਬ੍ਬਤਂ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਮਹਨ੍ਤਂਪਿ ਮੇਘਸਦ੍ਦਂ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਸੁਣਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਭਯਂ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਗੋਚਰਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਚਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਇਦਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪਵਚਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਤਂ ਦ੍ਵਯਂ ਵਿਸਯਪ੍ਪਦੇਸਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤਂਪਿ ਪਬ੍ਬਤਂ ਵਾ ਮੇਘਸਦ੍ਦਂ ਵਾ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਨ੍ਤਂਪਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਣਾਤਿ। ਨ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਗੋਚਰਤ੍ਤਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਸੁਣਾਤੀਤਿ ਕੋਚਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਧਾਨੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਗੋਚਰੋ ਸਿਯਾਤਿ। ਏਵਂਸਤਿ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਾਭਿਞ੍ਞਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਧਾਨੇਪਿ ਸੋ ਰੂਪਸਦ੍ਦਵਿਸਯੋ ਤਸ੍ਸ ਪਸਾਦਚਕ੍ਖੁਸੋਤਸ੍ਸ ਗੋਚਰੋ ਸਿਯਾਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਧਿਟ੍ਠਾਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਚਕ੍ਖੁਸੋਤਂ ਦੇਵਲੋਕਮ੍ਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਰੂਪਮ੍ਪਿ ਦਿਬ੍ਬਸਦ੍ਦਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। ਨ ਪਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਯਦੇਸਗਮਨਞ੍ਚ ਮਹਨ੍ਤਦੇਸਫਰਣਞ੍ਚ ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਰੂਪਵਿਭਾਗਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੫੮. ਰੂਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋਪਿ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਪਨ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਕਿਚ੍ਚਂ ਨ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ, ਚੇਤਨਾ ਏਵ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਆਹ ''ਸਾ ਏਵਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਞ੍ਚ ਰੂਪਾਨਂ''ਤਿ ਹੇਤੂਹਿ ਚ ਹੇਤੁਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਞ੍ਚ ਰੂਪਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਚੇਤਸਿਕਧਮ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਰੂਪਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਉਦਯਤਿ ਪਸਵਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਕਪ੍ਪਸਣ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਕਪ੍ਪਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨਵਸੇਨ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਸਦ੍ਦੋ ਛਸੁ ਚਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਯਤਨੇ ਸ੍ਵੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਸਕਲਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੇਤਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ''ਤਿ। ''ਖਣੇ ਖਣੇ''ਤਿ ਵਿਚ੍ਛਾਵਚਨਂ। ''ਵਿਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਚ ਬਹੂਸੁਖਣੇਸੁ ਬਜਾਪਨਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਤੀਸੁਤੀਸੁਖਣੇਸੂ''ਤਿ।

ਯਮਕਪਾਠੇਸੁ। ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ''ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣ ਸਮਙ੍ਗਿਤਮਾਹ। ''ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣ ਸਮਙ੍ਗਿਤਂ। ''ਇਤੀ''ਤਿ ਅਯਂ ਪੁਚ੍ਛਾ। ''ਨੋ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਸ੍ਸ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਭੂਤਸ੍ਸ ਰੂਪਸ੍ਸਵਾ ਨਾਮਸ੍ਸਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਾਠਾਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ''ਨੋ''ਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਅਬਜਾਕਤਭੂਤਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਵਾ ਨਾਮਾਨਂ ਵਾ ਨਿਰੋਧੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਸੁਪਾਠੇਸੁ ਕੇਸਞ੍ਚਿਵਾਦੀਨਂ ਵਚਨੋਕਾਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਅਰੂਪਭਵੇ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਚੇ''ਤਿ ਕੋਚਿਵਾਦੀ ਚੇਵਦੇਯਜ। ''ਨਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ''ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਚ ਉਦ੍ਧਟਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਇਤਰਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿ ਤਤੋ ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਯਸ੍ਸ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿਆਦਿਪਾਠੇ ਚ। ''ਤਮ੍ਪਿ ਨਾ''ਤਿ ਤਮ੍ਪਿ ਵਚਨਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪੁਰਿਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇ''ਤਿ ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤਾਨਂ ਤੇਸਂ ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪੁਰਿਮਪਕ੍ਖੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਚਵਨ੍ਤਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਛਿਮ ਪਕ੍ਖੇ। ਚਵਨ੍ਤਾਨਂ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ, ਨ ਪਵਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇਤਿ, ਨੋ ਚ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮ੍ਪਿ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਚ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਾਨਿ ਉਤੁਜਰੂਪਾਨਿ ਆਹਾਰਜਰੂਪਾਨਿ ਚ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟ੍ਠਾਸੇ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਚਵਨ੍ਤਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਛਿਮਪਕ੍ਖੇ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਪਵਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇਤਿ ਇਦਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਏਵਂ ਪਾਲ਼ਿਸਾਧਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯੁਤ੍ਤਿਸਾਧਕਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਯਸ੍ਮਾ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਨਨ੍ਦਾ ਚਰਿਯਸ੍ਸ ਮੂਲਟੀਕਾਕਾਰਸ੍ਸ। ਵਿਭਾਵਨਿਯਂ। ਭਙ੍ਗੇ ਰੂਪਸ੍ਸ ਨੁਪ੍ਪਾਦੋ, ਚਿਤ੍ਤਜਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵਾ। ਆਰੁਪ੍ਪਂ ਵਾਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਭਾਸਿਤੋ ਯਮਕਸ੍ਸ ਹਿ। ਨ ਚਿਤ੍ਤਟ੍ਠਿਤਿ ਭਙ੍ਗੇ ਚ, ਨ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵੋ। ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਨ ਹਿ ਨ ਚਿਤ੍ਤਟ੍ਠਿਤੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਠਿਤਿ ਨਾਮ ਨ ਹਿ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਭਙ੍ਗੇਚਾ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਚ। ਤਂ ਅਸਮ੍ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ''ਯਮਕਪਾਲ਼ਿਯੋ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਨਾਨਤ੍ਥਾ ਨਾਨਾਬਜਞ੍ਜਨਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਾਲ਼ਿਸਂਸਨ੍ਦਨਾ ਨਾਮ ਗਰੁਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚ ਸਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਤ੍ਥਮਤਞ੍ਞੂਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਸੁਦ੍ਧਂ ਅਰੂਪਮੇਵਾ''ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਂ ਅਰੂਪਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਏਵ। ਛ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਰੂਪਂ ਜਨੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਅਰੂਪਵਿਪਾਕਵਜ੍ਜਿਤਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਅਰੂਪਵਿਪਾਕਾਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ''ਹੇਤੁਨੋ''ਤਿ ਰੂਪਵਿਰਾਗਭਾਵਨਾ ਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁਸ੍ਸ। ''ਤਬ੍ਬੀਧੁਰਤਾਯਾ''ਤਿ ਰੂਪਵਿਰੁਦ੍ਧਤਾਯ। ਰੂਪਾਰੂਪਵਿਰਾਗਭਾਵਨਾਭੂਤੋ ਮਗ੍ਗੋ। ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਰੂਪੋਕਾਸੋ ਨਾਮ ਕਾਮਰੂਪਭਵੋ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ''ਏਕੂਨ ਨ ਵੁਤਿਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸੇ ਵਾ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਰੂਪਜਨਕਸ੍ਸ ਏਕੂਨ ਨ ਵੁਤਿਭਵਙ੍ਗ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਅਰੂਪਵਿਪਾਕਂ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇਪਿ ਰੂਪਜਨਕਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਆਹ ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਰੂਪਂ ਪਚ੍ਛਾਜਾਤ ਪਚ੍ਚਯਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇ ਰੂਪਂ ਪਰਤੋ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਾਜਾਤਪਚ੍ਚਯਂ ਲਭਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਨ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਯਂ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਕਾਰਕੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਅਤ੍ਥਿਪਚ੍ਚਯੋ। ਪਚ੍ਛਾਜਾਤੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਏਕਦੇਸੋ। ''ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ''ਤਿ ਉਸ੍ਮਾਦੀਨਂ। ''ਤਂ''ਤਿ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਂ। ''ਯਥਾਹਾ''ਤਿ ਸੋ ਥੇਰੋ ਕਿਂ ਆਹ। ''ਵੁਤ੍ਤਂ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਿ ਪਨ ਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ

ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਰੂਪਂ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਪਧਾਨਵਚਨਂ। ਪਨ ਸਦ੍ਦੋ ਅਰੁਚਿ ਜੋਤਕੋ। ‘‘ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੋਪੀ’’ਤਿ ਜੋਤੇਤਿ। ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰੋ। ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ ਨਾਮ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਵਾਤੋ। ਸੋ ਸਬ੍ਬੇਸਂਪਿ ਕਾਮਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਚ ਤਤੋ ਪੁਰਿਮਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਚ ਨਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਵਚਨੇਨ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਯੇਵ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਨਂ ਅਭਾਵਂ ਞਾਪੇਤਿ। ਨਨੁ ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਚੁਤਿਕਾਲੇ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਸ੍ਸ ਅਭਾਵਂ ਵਦਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਾਨਂ ਅਭਾਵਂ ਨ ਵਦਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਂ ਨ ਜਨੇਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਨ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਾਨੀਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਤਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ‘‘ਨ ਹੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਨ ਹਿ ਰੂਪਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਗਬ੍ਭਗਮਨਾਦਿਵਿਨਿਬਦ੍ਧਭਾਵੇ’’ਤਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਗਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੋ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਥਾ ਉਦਕੇ ਨਿਮੁਗ੍ਗਸ੍ਸ। ਬਾਲ਼੍ਹਂ ਵਿਸਞ੍ਞੀਭੂਤਸ੍ਸ। ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇ ਠਿਤਸ੍ਸਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇਗਬ੍ਭਗਮਨਾਦਯੋ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਂ ਵਿਨਿਬਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਨੀਵਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਗਬ੍ਭਗਮਨਾਦਿਵਿਨਿਬਦ੍ਧਾ। ਤੇਸਂ ਭਾਵੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਵਿਨਾ ਇਮੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਸ੍ਸ ਚ ਅਞ੍ਞਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਾਨਞ੍ਚ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞਂਪਿ ਯੁਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ‘‘ਚੁਤੋ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ਚੁਤੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਅਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨ ਰੂਪਞ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਨ ਚ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸੋ ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ ਰੂਪਧਮ੍ਮੋ। ਇਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਤਿ ‘‘ਓਲ਼ਾਰਿਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ‘‘ਕਤੀਪਯ ਖਣਮਤ੍ਤਂ’’ਤਿ ਪਨ੍ਨਰਸਖਣਸੋਲ਼ਸਖਣਮਤ੍ਤਂ। ‘‘ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਪਞ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿਪਿ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਆਪਾਤਂ ਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ‘‘ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਤ੍ਤਤਾਯ ਵਾ’’ਤਿ ਤਦਾ ਪਚ੍ਛਾਜਾਤਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਅਲਾਭਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਦਾ ਦੁਬ੍ਬਲਤ੍ਤਾ ਏਵ ਪਞ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਆਪਾਤਂ ਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਯੋਸਾਨੇਪਿ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤੇ। ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਆਦਿਅਨ੍ਤਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਮਰਣਾਸਨ੍ਨਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤੇ ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਸਮਦੁਬ੍ਬਲਾਨਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਸਬ੍ਬਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਰੂਪਂ ਨ ਜਨੇਤਿ, ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਰੂਪਂ ਨ ਜਨੇਤੀਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ। ‘‘ਪਾਲ਼ਿਵਿਰੋਧੋ’’ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸਿਤਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰ ਯਮਕਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਿਰੋਧਂ ।‘‘ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਬਲਵਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ‘‘ਤਂ’’ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਜਵਨਂ। ਅਚਲਮਾਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ। ‘‘ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣੇ’’ਤਿ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤ ਵਾਰੇਨ ਅਵੋਕਿਣ੍ਣੇ। ਨ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇਸੁ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਓਸੀਦਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਠਪਿਤਾਨੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ‘‘ਨ ਤਤੋਪਰਂ’’ਤਿ ਤਤੋ ਅਤਿਰੇਕਂ ਰੂਪਵਿਸੇਸਂ ਨ ਜਨੇਤਿ। ‘‘ਕਿਞ੍ਚੀ’’ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿਚਿਤ੍ਤਂ। ‘‘ਉਤ੍ਤਰਕਿਚ੍ਚਂ’’ਤਿ ਉਪਰੂਪਰਿਕਿਚ੍ਚਂ। ‘‘ਅਟ੍ਠ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਜਵਨਾਨਿ ਹਸਨਂਪਿ ਜਨੇਨ੍ਤਿ। ਛ ਜਵਨਾਨਿ ਪਞ੍ਚਜਵਨਾਨੀਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ। ਤੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ। ਸਿਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਿਤਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਮਿਹਿਤਕਮ੍ਮਂ। ‘‘ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾ’’ਤਿ ‘ਰੂਪਸ੍ਸ ਪਨ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਭੂਤਾ ਉਤੁਆਹਾਰਾ ਪਚ੍ਛਾਜਾਤਪਚ੍ਚਯ ਧਮ੍ਮਾ ਚ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਫਰਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਏਵਂ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ‘‘ਉਤੁਨੋ ਬਲਵਭਾਵੋ’’ਤਿ ਰੂਪੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਾਯ ਬਲਵਭਾਵੋ। ਸਨ੍ਤਿਠਿਤਿਯਾ ਬਲਵਭਾਵੋ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾਜਾਤਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਰੂਪਂ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਯਜ। ਨੋ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਵਕ੍ਖਤਿ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨਗਤੋ ਚ ਬਹਿਦ੍ਧਾਸਨ੍ਤਾਨਗਤੋ ਚ ਦੁਵਿਧਾਹਾਰੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚਾਤਿਆਦੀਸੁ। ਉਤੁ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਚਤੁਜਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ, ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਤੁਜਵਸੇਨ ਏਕੋ। ਤਥਾ ਆਹਾਰੋਪਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ। ਤੇਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾਹਾਰਂ ਅਵਸੇਸਾਨਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਰੂਪਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨੇ ਵਿਵਾਦੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਬਹਿਦ੍ਧਾਹਾਰਸ੍ਸ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਰੂਪਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨੇ ਵਿਵਾਦੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਏਤ੍ਥ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਉਤੁਓਜਾਨਂ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ਉਤੁਓਜਾਨਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਰੂਪਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਂ ਵਿਯ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੇ। ‘‘ਦਨ੍ਤਵਿਚੁਣ੍ਣਿਤਂ ਪਨਾ’’ਤਿ ਦਨ੍ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚੁਣ੍ਣਂ ਕਤਂ ਪਨ। ‘‘ਸਿਤ੍ਥਂ’’ਤਿ ਭਤ੍ਤਚੁਣ੍ਣਸਿਤ੍ਥਂ। ਟੀਕਾਪਾਠੇ। ‘‘ਸਾ’’ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਓਜਾ। ‘‘ਨਸਙ੍ਖਾਦਿਤੋ’’ਤਿ ਨ ਸੁਟ੍ਠੁਖਾਦਿਤੋ। ‘‘ਤਤ੍ਤਕੇਨਪੀ’’ਤਿ ਮੁਖੇਠਪਿਤਮਤ੍ਤੇਨਪਿ। ‘‘ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾਹਾਰਸ੍ਸ। ‘‘ਅਟ੍ਠਅਟ੍ਠਰੂਪਾਨਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀ’’ਤਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਵਸੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ, ਜਨਨ ਵਸੇਨ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਹਾਰੋ ਏਵ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਾ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਸਮ੍ਭੂਤਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਓਜਾਪਿ ਰੂਪਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ ਯੇਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਤੇਨਉਤੁਨਾ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਉਤੁਨਾ।

‘‘ਸੇਦਿਯਮਾਨਾ’’ਤਿ ਉਸ੍ਮਾਪਿਯਮਾਨਾ। ‘‘ਤਾਯ ਚ ਓਜਾਯਾ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝੱਤੁ ਓਜਾਯ। ‘‘ਮੇਦਸਿਨੇਹੁਪਚਯ ਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਮੇਦਕੋਟ੍ਠਾਸਰਸਸਿਨੇਹ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾਨਂ ਵਡ੍ਢਨਵਸੇਨ। ਇਤਰਾਨਿ ਪਨ ਤੀਣਿਰੂਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੇ। ‘‘ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀ’’ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਰੂਪਾਨਿ। ‘‘ਵਿਹਾਰੋ’’ਤਿ ਸਮਾਪੱਤਿ ਏਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਮਾਪੱਤਿ ਚਿੱਤੇਨ ਜਾਤੱਤਾ ਤਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨ ਨੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ‘‘ਉਪਚਰਿਤੱਤਾ’’ਤਿ ਠਾਨੂਪਚਾਰੇਨ ਵੋਹਰਿਤੱਤਾ। ‘‘ਤੇਸਂ ਨ ਵਨ੍ਨਂ’’ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਰੂਪਾਨਂ। ਨਿਧਿਕਣ੍ਡਪਾਠੇ। ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਵਣ੍ਣੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣੋ। ਸੁਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਸੁਵਣ੍ਣਤਾ। ਤਥਾਸੁਸ੍ਸਰਤਾ। ‘‘ਸਰੋ’’ਤਿ ਚ ਸੱਦੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਸੁਸਣ੍ਠਾਨਂ’’ਤਿ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁਸਣ੍ਠਾਨਂ। ‘‘ਸੁਰੂਪਤਾ’’ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਰੂਪਕਾਯਤਾ। ‘‘ਯਥਾ’’ਤਿ ਯੇਨਆਕਾਰੇਨ ਸਣ੍ਠਿਤੇ ਸਤਿ। ਤਥਾ ਤੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਸਣ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਲਹੁਤਾਦਿੱਤਯੇ। ਦਨ੍ਧੱਤਾਦਿਕਰਾਨਂ ਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭਾਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਏਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਲਹੁਤਾਦਿੱਤਯਸ੍ਸ ਵੁੱਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤਂ ਲਹੁਤਾਦਿੱਤਯਂ ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੱਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਯਮਕੇਸੁਪਿ ਅੱਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨੇਵ ਗਹਿਤੋ’’ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸੋਤਾਯਤਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਸਚਕ੍ਖੁਕਾਨਂ ਅਸੋਤਕਾਨਂ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਤੇਸਂ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਾਦਵਾਰੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ, ਨਿਰੋਧਵਾਰੇ ਚੁਤਿਵਸੇਨ ਅੱਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂਵ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਕਮ੍ਮਜਾਨਂ ਪਵੱਤਿਕਾਲੇ ਕਾਲਭੇਦੋ ਵੁੱਤੋਤਿ। ‘‘ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜਾ ਆਬਾਧਾਤਿ ਵੁੱਤਂ’’ਤਿ ਵੀਥਿਮੁੱਤਸਙ੍ਗਹੇ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕਕਮ੍ਮਦੀਪਨਿਯਂ ‘ਅੱਥਿ ਵਾਤ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ ਆਬਾਧਾ। ਲ। ਅੱਥਿ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜਾ ਆਬਾਧਾ’ਤਿ ਵੁੱਤਂ। ਤਾਨਿ ਉਪਪੀਲ਼ਕੁਪਘਾਤਕ ਕਮ੍ਮਾਨਿਪਿ ਵਿਪੱਤਿਯੋ ਲਭਮਾਨਾਨਿ ਏਵ ਖੋਭੇਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਬਾਧੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਰੀਰੇ ਠਨ੍ਤਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ ਸਰੀਰਟ੍ਠਕਾ। ‘‘ਤਦਨੁਗਤਿਕਾਨਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਜਾਦੀਨਿਪਿ ਖੁਬ੍ਭਿਤਾਨਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਤੇਨ ਅਟ੍ਠਸੁ ਕਾਰਣੇਸੁ ਯੇਨਕੇਨਚਿਕਾਰਣੇਨ ਚਕ੍ਖੁਰੋਗਾਦਿਕੇ ਆਬਾਧੇ ਜਾਤੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਙ੍ਗੇ ਪਵੱਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਰੋਗਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਆਬਾਧਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਿ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਾਨਿ ਤਦਨੁਗਤਿਕਭਾਵੇਨ ਆਬਾਧਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਨ ਉਜੁਕਤੋ ਕਮ੍ਮਵਸੇਨਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ ਆਬਾਧੋ ਨਾਮ ਨੱਥਿ। ਤਥਾਪਿ ਅਟ੍ਠਸੁ ਆਬਾਧੇਸੁਪਿ ਅੱਥਿ ਵਾਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਆਬਾਧਾਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅੱਥਿ ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਆਬਾਧਾਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅੱਥਿ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜਾ ਆਬਾਧਾਤਿ ਵੁੱਤਂ। ਤੱਥ ਉਪਪੀਲ਼ਕੋ ਪਘਾਤਕਕਮ੍ਮਾਨਂਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਯੋਕੋਚਿਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭੋ ਸੁੱਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇ ਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿਯੇਵ। ਤਤੋ ਜਾਤੋ ਯੋਕੋਚਿ ਆਬਾਧੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕਜੋਤਿ ਵੁੱਤੋਤਿ। ਸੁਗਮ੍ਭੀਰਮਿਦਂਠਾਨਂ। ਸੁਟ੍ਠੁਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਯਤੋ’’ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ। ਲ। ਲਬ੍ਭਮਾਨੋ ਸਿਯਾ। ਕੇਵਲਂ ਸੋ ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ ਆਬਾਧੋ ਨਾਮ ਨੱਥੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਅਵਿਹਿਂਸਾ ਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬੱਤਾ’’ਤਿ ਮੇੱਤਾਕਰੁਣਾਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬੱਤਾ। ਸੁਵਿਦੂਰਤਾਯਚੇਵ ਨਿਰਾਬਾਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਸਣ੍ਠਿਤਿਯਾ’’ਤਿ ਦੁਕ੍ਖੋਭਨੀਯੇ ਵਿਸੇਸਨਪਦਂ। ਹੇਤੁਪਦਂ ਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਖੋਭੇਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਾ ਦੁਕ੍ਖੋਭਨੀਯਾ। ‘‘ਕਾਮਂ’’ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪੀਤਿ ਅੱਥੇ ਨਿਪਾਤਪਦਂ। ਸੇਸਮੇੱਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਂ।

‘‘ਵੁਚ੍ਚਤੇ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ਰੂਪਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਕਿਚ੍ਚਂ ਤਿਵਿਧਂ। ਜਨਨਞ੍ਚ ਉਪੱਥਮ੍ਭਨਞ੍ਚ ਅਨੁਪਾਲਨਞ੍ਚ। ਤੱਥ ਜਨਨਕਿਚ੍ਚਂ ਜਨੇਤਬ੍ਬਾਨਂ ਜਾਤਿਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸੇਸਦ੍ਵਯਂ ਪਨ ਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਚ੍ਚਯਕਿਚ੍ਚਂ ਨੱਥਿ। ਤੱਥ ਜਨਨਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਵਿਚਾਰੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਰੂਪਜਨਕਾਨਂ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਅਪਿਚਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ‘‘ਤਾਸਂ’’ਤਿ ਉਪਚਯਸਨ੍ਤਤੀਨਂ, ਜਰਤਾ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਨਞ੍ਚ। ‘‘ਤੇਸੂ’’ਤਿ ਕੁਤੋਚਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਸੁ। ਇਧ ਪਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮੱਥ ਸਙ੍ਗਹੇਪਨ। ‘‘ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪੀ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੇਨ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨਵਿਸੇਸੱਤੇਪਿ। ‘‘ਸਾਰਤਰ’’ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਸਾਰਭੂਤਂ। ‘‘ਸੇਯਜੋ’’ਤਿ ਸੇਟ੍ਠੋ।

ਰੂਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬੯. ਕਲਾਪਯੋਜਨਾਯਂ। ‘‘ਸਙ੍ਖਾਨੇ’’ਤਿ ਗਣਨੇ। ‘‘ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਨਟ੍ਠੇਨ ਏਕਸੱਦੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਪਿਣ੍ਡੀ’’ਤਿ ਏਕਗ੍ਘਨੇ। ਮੂਲਟੀਕਾਪਾਠੇ। ‘‘ਉਪ੍ਪਾਦਾਦਿਪ੍ਪਵੱਤਿਤੋ’’ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵੱਤਨਤੋ। ‘‘ਇਤੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ। ਉਪਾਦਾਰੂਪਾਨਿ

ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ‘‘ਏਵਂ ਵਿਕਾਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦ ਰੂਪਾਨਿ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਕਾਰਰੂਪਾਨਿ ਕਲਾਪਸ੍ਸੇਵ ਚੋਪਨਾਦਿਸਭਾਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਕਮੇਕਸ੍ਸ ਰੂਪਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਕਲਾਪੇ ਏਕੇਕਾਨਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਰੂਪਂ ਪਨ ਕਲਾਪਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਰੂਪਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਕਲਾਪਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਤਂਪਿ ਏਕੇਕਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ‘‘ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਯਤਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂਪਿ ਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤੇਨ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਨ ਏਕਗ੍ਘਨਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਾਨਟ੍ਠੇਨਪਿ ਏਕੋ ਨਿਸ੍ਸਯੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਏਵਞ੍ਹਿਸਤਿ ਏਕਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥ ਚਲਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ‘‘ਤੇਨ ਸਦ੍ਦੇਨਾ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਜਸਦ੍ਦੇਨ। ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮੋਚੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਏਤ੍ਥ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਦ੍ਦੇਨਾ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਜਸਦ੍ਦੇਨ। ‘‘ਤਾਯਵਾਚਾਯਾ’’ਤਿ ਵਚੀਮਯਸਦ੍ਦੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਂ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਵਿਞ੍ਞਾਵਿਤਤ੍ਤਂ। ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਪ੍ਫਾਰਸਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਕਸ੍ਸਚਿ ਮਹਨ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੋਕਵਸੇਨ ਵਾ ਤੁਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਵਾ ਬਲਵਵਿਤਕ੍ਕੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਸੋ ਸੋਕਂ ਵਾ ਤੁਟ੍ਠਿਂ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਦੁਤੀਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੁਖੇਯੇਵ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਂ ਸਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦੀਰਤਿ। ਪਕਤਿਜਨੋ ਤਂ ਸਦ੍ਦਮਤ੍ਤਂ ਸੁਣਾਤਿ ਵਾ ਨ ਵਾ ਸੁਣਾਤਿ। ਸੁਣਨ੍ਤੋਪਿ ਅਕ੍ਖਰਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਂ ਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਦਿਬ੍ਬਸੋਤੇਨ ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਾਸੋਤੇਨ ਵਾ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਅਕ੍ਖਰਂਪਿ ਅਤ੍ਥਂਪਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂਪਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਏਵਂਪਿ ਤੇ ਮਨੋ, ਇਤ੍ਥਂਪਿ ਤੇ ਮਨੋਤਿਆਦਿਸਤਿ। ਅਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਪ੍ਫਾਰਸਦ੍ਦੋ ਨਾਮ। ਸੋ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਰਹਿਤੋ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯੋਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸਙ੍ਗਹਕਾਰੋ ਪਨ ਵਚੀਮਯਸਦ੍ਦੋਨਾਮ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਰਹਿਤੋਤਿ ਵਾ ਅਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯੋਤਿ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ‘‘ਆਗਤੇ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਆਗਤੇ। ‘‘ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਟੀਕਾਸੁਪਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਸ੍ਸਸਚ੍ਚਸਙ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀਸੁਟੀਕਾਸੁ। ਅਕ੍ਖਰਞ੍ਚ ਪਦਞ੍ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। ਅਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਾ ਅਕ੍ਖਰਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਅਨ੍ਧਦਮਿਲਾਦੀਨਂ’’ਤਿ ਅਨ੍ਧਜਾਤਿਕਦਮਿਲ਼ਜਾਤਿਕਾਦੀਨਂ ਮਿਲਕ੍ਖੂਨਂ। ‘‘ਉਕ੍ਕਾਸਿਤਸਦ੍ਦੋ ਚ ਖਿਪਿਤਸਦ੍ਦੋ ਚ ਵਮਿਤਸਦ੍ਦੋ ਚ ਛਡ੍ਡਿਤਸਦ੍ਦੋ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਤਾਦਿਸਾ ਉਗ੍ਗਾਰ ਹਿਕ੍ਕਾਰ ਹਸਿਤ ਰੋਦਿਤਾਦਯੋ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਂ।

ਕਲਾਪਯੋਜਨਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬੧. ਰੂਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੇ। ਨਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ ਵਿਸੇਸਨਂ ਹੋਤਿ। ਭੂਮਿਵਸੇਨ ਵਿਸੇਸਨਂ ਹੋਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲਵਸੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਏਤ੍ਥਚਾਤਿਆਦੀਸੁ। ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਯੋਨੀਸੁ ਪਾਲ਼ਿਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ, ਇਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਅਣ੍ਡਜਾਤਿ ਚ ਜਲਾਬੁਜਾਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਅਯਂ ਨਯੋ ਪਾਲ਼ਿਨਯੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਣ੍ਡਕੋਸਂ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਜ੍ਜ ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਜ੍ਜ ਜਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਣ੍ਡਤੋ ਜਲਾਬੁਤੋ ਜਾਤਾ ਵਿਜਾਤਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਅਣ੍ਡੇਜਾਤਾ ਜਲਾਬੁਮ੍ਹਿਜਾਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਬ੍ਭਪਲਿਵੇਠਨਾਸਯੋ ਨਾਮ ਯੇਨ ਪਲਿਵੇਠਿਤੋ ਗਬ੍ਭੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ ‘‘ਉਕ੍ਕਂਸਗਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਯਮਨਵਸੇਨ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਯਵਸੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਭਿਰੂਪਸ੍ਸ ਕਞ੍ਞਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਞ੍ਞਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਭਿਰੂਪਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਞ੍ਞਾਪਿ ਅਭਿਰੂਪਕਞ੍ਞਾ ਏਵ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਯਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਯੋ ਨਾਮ। ‘‘ਤਤ੍ਥ ਤਾਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ਤਾਨਿਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਚਕ੍ਖੁ ਸੋਤ ਘਾਨ ਭਾਵ ਦ੍ਵਯਾਨਿ ਨ ਓਮਕੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਏਵ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਿਭਙ੍ਗਪਾਠੇ। ਸਦ੍ਦਾਯਤਨਂ ਨਾਮ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਲੇ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਏਕਾਦਸਾਯਤਨਾਨੀ’’ਤਿ। ਚਕ੍ਖੁਵੇਕਲ੍ਲਸ੍ਸ ਦਸ, ਸੋਤਵੇਕਲ੍ਲਸ੍ਸ ਅਪਰਾਨਿਦਸ, ਚਕ੍ਖੁ ਸੋਤਵੇਕਲ੍ਲਸ੍ਸਨਵ , ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਸ੍ਸਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਯਤਨਾਨਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਓਪਪਾਤਿ ਕਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਕਾਨਂ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਵੁਤ੍ਤਂਪਿਪਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿਵੇਕਲ੍ਲਂ। ‘‘ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਵਿਨਾਭਾਵਵੁਤ੍ਤਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਕਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਯਸ੍ਸ ਘਾਨਾਯਤਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਜਿਵ੍ਹਾਯਤਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ, ਆਮਨ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਪਨ ਜਿਵ੍ਹਾਯਤਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਘਾਨਾਯਤਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ, ਆਮਨ੍ਤਾਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਪੇਯ੍ਯਾਲਮੁਖੇਨ। ਆਚਰਿਯਾਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇ ਨ ਪਨ ਇਚ੍ਛਿਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

‘‘ਜਿਵ੍ਹਾਵੇਕਲ੍ਲਤਾਵਿਯਾ’’ਤਿ ਜਿਵ੍ਹਾਵੇਕਲ੍ਲਤਾਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਯ। ‘‘ਘਾਨਵੇਕਲ੍ਲਤਾਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯੁਤ੍ਤੰ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਘਾਨਕਾਨੰ ਇਤ੍ਥੀਨੰ ਪੁਰਿਸਾਨੰਤਿ ਇਦੰ ਮਾਤੁਗਬ੍ਭੇ ਘਾਨਾਯਤਨੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਯੇਵ ਪੁਰੇਤਰਞ੍ਞ ਵਨ੍ਤਾਨੰ ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਾਨੰ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਘਾਨਵੇਕਲ੍ਲਾਨੰ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਗਬ੍ਭੇ ਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਗਬ੍ਭਸਯਾ। ਗਬ੍ਭਸਯਾ ਏਵ ਗਬ੍ਭਸੇਯ੍ਯਕਾ।

ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇਤਿਆਦੀਸੁ। ਮੂਲਟੀਕਾਪਾਠੇ। ‘‘ਓਰਤੋ’’ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਕਾਦਸਮਸਤ੍ਤਾਹੇ ਅਨਾਗਤੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਰੂਪਾਯਤਨੰ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਨੋ ਚ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨੰ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਦੰ ਅਦ੍ਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਰੂਪਾਯਤਨੰ ਯਾਵਜੀਵੰਪਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਮਾਨਨ੍ਤਿ। ਚਕ੍ਖਾਯਤਨੰ ਪਨ ਏਕਾਦਸਮਸਤ੍ਤਾਹਾ ਓਰਤੋ ਠਿਤਸ੍ਸ ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ। ਤਦਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਏਕਾਦਸਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮ ਭਵਿਕਤ੍ਤਾ ਪਨ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿਯੇਵਾਤਿ। ਘਾਨਾਯਤਨੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਘਾਨਾਯਤਨਾਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕੰ, ਕਮ੍ਮੰ। ਤੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਗਹਿਤਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਾਨੰ। ਇਦਞ੍ਚ ਯਦਿ ਤਨ੍ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯੁੰ। ਘਾਨਾਯਤਨੇ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਨ੍ਤਰਾ ਨ ਕਾਲਙ੍ਕਰੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਨ੍ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਪਿ ਤਤੋ ਬਲਵਨ੍ਤੇ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕਕਮ੍ਮੇ ਆਗਤੇ ਸਤਿ। ਘਾਨਾਯਤਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੰ ਅਪਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਨਕਾਲਙ੍ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ‘‘ਚਕ੍ਖੁਘਾਨੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤੇਸੂ’’ਤਿ ਟੀਕਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ। ‘‘ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਿਦ੍ਧਾ ਏਵਾ’’ਤਿ ਏਕਾਦਸਮਸਤ੍ਤਾਹੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਾ ਏਵ। ‘‘ਈਦਿਸੇਸੁਠਾਨੇਸੂ’’ਤਿ ਸਭਾਵ ਵਿਚਾਰੇ ਤੁੰ ਦੁਕ੍ਕਰੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੇਵ ਪਮਾਣੰ ਕਾਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੇ। ‘‘ਪੁਰਿਮੰ ਭਵਚਕ੍ਕੰ’’ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਮੂਲਕੰ ਵੇਦਨਾਵਸਾਨੰ ਭਵਚਕ੍ਕੰ। ‘‘ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਦੀਪਨਤੋ’’ਤਿ ਯਥਾ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਤਣ੍ਹਾਮੂਲਕੇ ਭਵਚਕ੍ਕੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿੰ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਭਵਪਚ੍ਚਯਾਜਾਤੀਤਿ ਏਵੰ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਤਥਾ ਪੁਰਿਮੇ ਭਵਚਕ੍ਕੇ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ, ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮ ਰੂਪਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਦੀਪਨਤੋ। ‘‘ਸੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਯੇਵਾ’’ਤਿ ਆਯਤਨਾਨੰ ਕਮਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨੇ ਦੇਸਨਾਕ੍ਕਮੋਵ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ।

ਸੰਯੁਤ੍ਤਕੇ ਯਕ੍ਖਸੰਯੁਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿਯੰ। ਗਾਥਾਸੁ। ‘‘ਕਲਲਾ’’ਤਿ ਕਲਲਤੋ। ‘‘ਅਬ੍ਬੁਦਾ’’ਤਿ ਅਬ੍ਬੁਦਤੋ। ‘‘ਪੇਸਿਯਾ’’ਤਿ ਪੇਸਿਤੋ। ‘‘ਘਨਾ’’ਤਿ ਘਨਤੋ। ‘‘ਜਾਤਿਉਣ੍ਣੰਸੂਹੀ’’ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਜਾਤਿਕਸ੍ਸ ਏਲ਼ਕਸ੍ਸ ਲੋਮੰਸੁਹਿ। ‘‘ਪਰਿਪਕ੍ਕਸਮੂਹਕੰ’’ਤਿ ਕਲਲਤੋ ਪਰੰ ਥੋਕੰ ਪਰਿਪਕ੍ਕਞ੍ਚ ਸਮੂਹਾਕਾਰਞ੍ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ। ‘‘ਵਿਵਤ੍ਤਮਾਨੰ ਤਬ੍ਭਾਵੰ’’ਤਿ ਕਲਲਭਾਵੰ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨੰ। ‘‘ਵਿਲੀਨਤਿਪੁਸਦਿਸਾ’’ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਵਿਲੀਨਤਿਪੁਰਸਸਦਿਸਾ। ‘‘ਮੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਕਪਾਲੇ ਨਲਗ੍ਗਤਿ। ਏਤਾਨਿਜਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਦ੍ਵੇ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਮੇ ਸਤ੍ਤਾਹੇ’’ਤਿ ਨਵਮਾਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਵੀਸਤਿਮੇਦਿਵਸੇ। ਯਦਿ ਏਵੰ, ਪਞ੍ਚਮੇਸਤ੍ਤਾਹੇ ਪਞ੍ਚਪ੍ਪਸਾਖਾ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਏਕਾਦਸਮੇਸਤ੍ਤਾਹੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਆਯਤਨਾਨਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਮਜ੍ਝੇਪਨ ਪਞ੍ਚਸਤ੍ਤਾਹਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਥਨ੍ਤਿ ਆਹ ‘‘ਏਤ੍ਥ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿੰ। ‘‘ਛਸਤ੍ਤਾਹਾ’’ਤਿ ਏਕਾਦਸਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਛਸਤ੍ਤਾਹਾ। ਏਕਾਦਸਮੇਪਿ ਹਿ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਵਸੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਛਦਿਵਸਾਨਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ‘‘ਪਰਿਣਤਕਾਲਾ’’ਤਿ ਪਰਿਪਕ੍ਕਕਾਲਾ। ਪਰਿਪਾਕਗਤਾ ਏਵ ਹਿ ਕਮ੍ਮਜਮਹਾਭੂਤਾ ਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਚ ਪਸਾਦਗੁਣਾ ਪਸਾਦਰੂਪਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਕਲਲਸ੍ਸ। ਵਣ੍ਣਜਾਤੰ ਵਾ ਸਣ੍ਠਾਨੰ ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਆਕਾਸਕੋਟ੍ਠਾਸਿਕੋ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਆਕਾਸਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਠਪਿਤੋ। ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਕਥੰ ਪਰਮਾਣੁਤੋ ਪਰਿਤ੍ਤਕੰ ਸਿਯਾਤਿ ਆਹ ‘‘ਸੋਹੀ’’ਤਿਆਦਿੰ। ‘‘ਸੋ’’ਤਿ ਪਰਮਾਣੁ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ ਕਲਲਰੂਪੰ ਕਲਾਪਤ੍ਤਯਪਰਿਮਾਣੰ। ਪਰਮਾਣੁ ਪਨ ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸਕਲਾਪਪਰਿਮਾਣੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਤਤੋ ਪਰਿਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣਤੋ ਪਰੰ ਪਨ ਤੰਪਿ ਖਣੇਖਣੇ ਉਪਚਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ‘‘ਧਾਤੂਨੰ’’ਤਿ ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨੇ ਆਗਤਾਨੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਮਹਾਭੂਤਾਨੰ। ਕਲਲਸ੍ਸਵਾ ਉਪਚਿਤਪ੍ਪਮਾਣੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਵਡ੍ਢਸ੍ਮਿੰ’’ਤਿ ਅਬ੍ਬੁਦਾਦਿਵਡ੍ਢਮ੍ਹਿ। ‘‘ਜਲਾਬੁਮੂਲਾਨੁਸਾਰੇਨਾ’’ਤਿ ਜਲਾਬੁਜਾਤਕਾਲੇ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਾਨੁ ਸਾਰੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਗਾਥਾਯੰ। ‘‘ਮਾਤੁਤਿਰੋ ਕੁਚ੍ਛਿਗਤੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਵਸੇਨ ‘‘ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਗਤੋ ਤਿਰੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਮਾਤੁਯਾ ਤਿਰੋਕੁਚ੍ਛਿ ਗਤੋ’’ਤਿ। ‘‘ਛਿਦ੍ਦੋ’’ਤਿ ਸੁਖੁਮੇਹਿ ਛਿਦ੍ਦੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਲਦ੍ਧੰਵਾ ਪਾਨਭੋਜਨੰ। ‘‘ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ’’ਤਿ ਸਤ੍ਤਰਸਮਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ‘‘ਰੂਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾ’’ਤਿ ਰੂਪਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇ ਮੂਲਟੀਕਾਵਾਦ ਵਿਚਾਰਣਾਯੰ ‘ਯੰ ਪਿਤਤ੍ਥ ਨ ਚ ਯੁਤ੍ਤ’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ‘‘ਅਜ੍ਝੋਹਟਾਹਾਰਾਭਾਵਤੋ’’ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾਹਾਰਾਭਾਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਰੂਪਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ। ਅਭਾਵਂ ਵਣ੍ਣੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾਪਨ ਵਣ੍ਣੇਤਿ, ਨਨੁ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਵਿਰੋਧੋ ਸਿਯਾਤਿ। ਵਿਰੋਧੋ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਅਵਿਰੋਧੋ ਵਾ। ਪਾਲ਼ਿਯੇਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਰੂਪਧਾਤੁਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਾਲ਼ਿਂ ਆਹਰਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਰੂਪਧਾਤੁਯਾ''ਤਿ ਰੂਪਲੋਕਧਾਤੁਯਾ। ਰੂਪ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਉਪਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ। ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ''ਏਤ੍ਥਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਪੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਾਯਤਨਾਨੀਤਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚਧਾਤੁਯੋਤਿ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਰਣਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ''ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਰ ਸਬ੍ਭਾਵਾ''ਤਿ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਤੋ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਕਿਮ੍ਪਨ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਰਨ੍ਤਿ। ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਕਿਚ੍ਚਂ। ਮਹਾਭੂਤਾ ਹੇਤੂ ਮਹਾਭੂਤਾ ਪਚ੍ਚਯਾ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨਾਯਾਤਿ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਹੇਤੁਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਰੂਪਜਨਨਕਿਚ੍ਚਂ। ਪਚ੍ਚਯ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਰੂਪੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨ ਕਿਚ੍ਚਂ। ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਰਮੇਵਨਤ੍ਥੀਤਿ ਘਾਨਾਦੀਨਂ ਵਿਸਯ ਗੋਚਰਭਾਵਕਿਚ੍ਚਂ ਤੇਸਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਯੇਨਾ''ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਰੇਨ। ''ਤੇ''ਤਿ ਗਨ੍ਧਾਦਯੋ। ਇਦਾਨਿ ਅਟ੍ਠਕ ਤਾਨੁਗਤਂ ਵਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਯਥਾਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਯੇਨ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸੇਨਾ''ਤਿ ਵਿਸਯਗੋਚਰਭਾਵਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸੇਨ। ਰੂਪਜਨਨਰੂਪੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸੇਨ ਚ। ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਪਾਲ਼ਿਪ੍ਪਦੇਸੇ। ''ਤੇਸਂ''ਤਿ ਗਨ੍ਧਾਦੀਨਂ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਰੂਪਲੋਕੇ। ''ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦ ਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਭਾਵੇਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤੇ ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਾ ਨਾਮ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਵਣ੍ਣੋਪਿ ਜਾਯਤਿ, ਓਭਾਸੋਪਿ, ਗਨ੍ਧੋਪਿ, ਰਸੋਪਿ, ਧੂਮੋਪਿ, ਪੁਪ੍ਫੁਲ੍ਲਾਨਿਪਿ ਕਦਾਚਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਤੇਹਿ ਵਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਕਰਣੀਯੇ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸੇ ਸਤਿਪਿ ਅਸਤਿਪਿ। ਤਥਾ ਮਹਾਭੂਤੇਸੁ ਜਾਤੇਸੁ ਤੇਸਂ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਾ ਨਾਮ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸੇ ਸਤਿਪਿ ਅਸਤਿਪਿ ਜਾਯਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਏਵਂ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਭਾਵੇਨ। ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸੋ ਯੁਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਨ ਵਤ੍ਥਾ ਭਰਣ ਵਿਮਾਨਾਦੀਸੁ ਤੇਸਂ ਭਾਵੋ ਇਚ੍ਛਿ ਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੇਪਿ ਵਾ ਕਾਯਂ ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਾਪਿਤਕਾਲੇਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਧਮ੍ਮਾਯਤਨ ਧਮ੍ਮਧਾਤੂਸੁ ਅਨੁਪ੍ਪਵੇਸੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯਂ ਤਾਵ। ਯੇ ਪਨ ਅਨਾਪਾਤਾਗਤਾ ਰੂਪਾਦਯੋਪਿ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਅਨਾਪਾਤਾਗਮਨਂ ਨਾਮ ਵਿਸਯਗੋਚਰ ਕਿਚ੍ਚਰਹਿਤਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਮ੍ਪਿ ਦੇਵਾਨਮ੍ਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਮ੍ਪਿ ਪਸਾਦਰੂਪੇਸੁ ਅਨਾਪਾਤਾ ਗਮਨਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤਂ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਿ ਚ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਵਿਵਿਧਾਕਾਰਾਪਿ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਪਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਰੂਪਂ ਅਪ੍ਪਨਾ ਪਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਅਤਿਸੁਖੁਮਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਮਸਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਵਿਯ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਰੂਪਂ ਨਾਮ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਧਮ੍ਮਾ ਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚ ਮੁਖਜਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਂ ਅਨੁਲੋਮ ਧਮ੍ਮਾਯਤਨਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਤ੍ਥਿ ਯੇਵਾਤਿ। ''ਜੀਵਿਤ ਛਕ੍ਕਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਰੂਪਲੋਕੇ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤੇ। ਕਾਮਲੋਕੇ ਜੀਵਿਤਨਵਕਂ ਕਸ੍ਮਾ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣੇ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇਪਿ ਵਿਸੁਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ''ਆਹਾਰੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਹਾਰਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਰੂਪੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕਸ੍ਸ। ''ਸਕਲਸਰੀਰ ਬ੍ਯਾਪਿਨੋ ਅਨੁਪਾਲਕਜੀਵਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਕਾਯਦਸਕਭਾਵਦਸਕੇਸੁ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ। ''ਏਤ ਦੇਵਾ''ਤਿ ਜੀਵਿਤਨਵਕਮੇਵ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਰੂਪਲੋਕੇ। ਉਦਯਭੂਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਭੂਤਸ੍ਸ। ''ਦ੍ਵੀਸੁ ਅਗ੍ਗੀਸੂ''ਤਿ ਪਾਚਕਗ੍ਗਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਕਾਯਗ੍ਗਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚ। ਆਤਙ੍ਕੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਰੋਗੋ। ਬਹੁਕੋ ਆਤਙ੍ਕੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਵਿਸਮਵੇਪਾਕਿਨਿਯਾ''ਤਿ ਵਿਸਮਂ ਪਾਚੇਨ੍ਤਿਯਾ। ''ਗਹਣਿਯਾ''ਤਿ ਉਦਰਗ੍ਗਿਨਾ। ''ਪਧਾਨਕ੍ਖਮਾਯਾ''ਤਿ ਪਧਾਨ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਭਾਵਨਾਰਬ੍ਭਕਿਚ੍ਚਂ ਖਮਨ੍ਤਿਯਾ। ''ਏਤਂ''ਤਿ ਜੀਵਿਤਨਵਕਂ। ''ਥੇਰੇਨ ਚਾ''ਤਿ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੇਨ ਚ। ''ਏਤਂ''ਤਿ ਜੀਵਿਤ ਨਵਕਂ। ''ਨਿਰੋਧਕ੍ਕਮੋ''ਤਿ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨਕਾਲੇ ਨਿਰੋਧਕ੍ਕਮੋ। ''ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਰੂਪਲੋਕੇ। ਕਲ਼ੇਵਰਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮਤਸਰੀਰਂ। ਤਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਕਲ਼ੇਵਰਨਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਓਪਪਾਤਿਕਾਨਂ ਕਲ਼ੇਵਰਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤੇਸਂ ਕਲ਼ੇਵਰਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ ''ਤੇਸਞ੍ਹੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ਸਬ੍ਬੇਸਂਪਿ ਰੂਪਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ। ਆਹਾਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਮ੍ਪਿ ਅਭਾਵਤੋ ਦ੍ਵਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਤਾਨੀ''ਤਿ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨ ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ਤਂ ਪਰਿਮਾਣਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਤਾਵਤ੍ਤਕਂ। ''ਲਹੁਕਗਰੁਕਤਾਦਿਵਿਕਾਰੋ''ਤਿ ਸਕਲਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਲਹੁਕਗਰੁਕਾਦਿਵਿਕਾਰੋ। ਅਪਿ ਚ ਤਤ੍ਥ ਦਨ੍ਧਤ੍ਤਾਦਿਕਰ ਧਾਤੁਕ੍ਖੋਭਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸੋ ਅਭਾਵਤੋ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਮ੍ਪਿ ਸਕਲਸਰੀਰਸ੍ਸ ਲਹੁਤਾਦਿਗੁਣੋ ਵਤ੍ਤਤਿਯੇਵ। ਕਿਂ ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਪਕ੍ਖ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਾਯ। ਤਥਾ ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤੇਪਿ ਰੁਪ੍ਪਨਵਿਕਾਰ ਚਿਨ੍ਤਾਯਾਤਿ।

ਰੂਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬੧. ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਗਹੇ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਦੇਸੁ ਪਥਮਪਦਂ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਥਂ ਸਾਮਞ੍ਞ ਪਦਂ। ਦੁਤੀਯਂ ਵਿਞ੍ਞਾ ਤਤ੍ਥਂ ਵਿਸੇਸਪਦਂ। ਕਿਲੇਸੇ ਸਮੇਤੀਤਿ ਸਮਣੋ। ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਸਮਣਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਸਾਮਞ੍ਞਂ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ। ਸਾਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਫਲਾਨਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ। ਲੋਕਤੋ ਉਤ੍ਤਰਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤੀਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ। ਲੋਕੇ ਨ ਪਞ੍ਞਾਵੀਯਤੀਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਨਹੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ । ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਚਤੁਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਮਾਸਵਸੇਨ ਏਕਵਚਨਨ੍ਤਂ ਪਦਂ ਵਾਕ੍ਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਬਹੁਵਚਨਨ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿਆਹ ‘‘ਚਤੂਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣੇਹੀ’’ਤਿ। ‘‘ਤਾਦਿਸਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਦਿਸਮ੍ਹਾ। ‘‘ਵਿਮੁਖਾਨਂ’’ਤਿ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਨਂ। ‘‘ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨਂ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨਂ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਅਵਿਸਯਭਾਵੋ ਵਿਯ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਜਚ੍ਚਨ੍ਧਾਨਂ’’ਤਿ ਅਵਿਸਯਪਦੇ ਸਾਮਿਪਦਂ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਭਾਵਪਦਂ। ‘‘ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀ’’ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿਯਂ ਅਤ੍ਥਜਾਤਂ। ਅਸ੍ਸਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਪਾਕਟਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਵਾਯਾਮੋਪਿ ਨਾਮ ਨ ਅਤ੍ਥਿ। ਕੁਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਰਣਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਯੇਨਾ’’ਤਿ ਵਾਯਾਮੇਨ। ‘‘ਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਵਿਨਾ’’ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਅਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿਂ’’ਤਿ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਸਿਦ੍ਧਿਂ। ‘‘ਤਤੋ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ। ‘‘ਵਧਾਯਾ’’ਤਿ ਵਧਿਤੁਂ। ‘‘ਪਰਿਸਕ੍ਕਨ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਾਯਮਨ੍ਤਾ। ਗਾਥਾਯਂ। ‘‘ਅਨ੍ਤੋਜਟਾ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਤਣ੍ਹਾਜਟਾ, ਤਣ੍ਹਾਵਿਨਦ੍ਧਾ। ‘‘ਬਹਿਜਟਾ’’ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾਸਨ੍ਤਾਨੇ ਤਣ੍ਹਾਜਟਾ, ਤਣ੍ਹਾਵਿਨਦ੍ਧਾ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ। ‘‘ਵਤ੍ਥੁਤੋ’’ਤਿ ਵਿਸੁਂਵਿਸੁਂ ਜਾਤਸਰੂਪਤੋ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਂਸੁ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਨ੍ਤਿ, ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾ। ਤਕਾਰਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਕਾਲਤ੍ਤਯੇਪਿ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ। ਯਥਾ ਦਿਟ੍ਠਾ, ਸੁਤਾ, ਮੁਤਾ, ਵਿਞ੍ਞਾਤਾ,ਤਿ। ਵਿਸਿਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ। ਨ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਅਨ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਨਨ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਤੋ ਪਵਤ੍ਤਾ ਗੁਣਪ੍ਪਭਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਸਬ੍ਬਤੋਪਭਂ। ‘‘ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ’’ਤਿ ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ ਕੇਵਟ੍ਟਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਸਵਨ੍ਤਿਯੋ’’ਤਿ ਮਹਾਨਦਿਯੋ ਵਾ ਕੁਨ੍ਨਦਿਯੋ ਵਾ। ‘‘ਅਪ੍ਪੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ‘‘ਧਾਰਾਤਿ’’ ਮੇਘਵੁਟ੍ਠਿਧਾਰਾ। ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਸੁ ਏਕਸਤ੍ਤੋਪਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਇਦਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਕਪ੍ਪੇ ਏਵ ਪਚ੍ਚੇਕ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਪਦਾਨ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਸੁਞ੍ਞਕਪ੍ਪੇਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਆਗਤਾ ਏਵ। ‘‘ਏਕਸਤ੍ਤੋਪੀ’’ਤਿ ਵਾ ਸਾਵਕਸਤ੍ਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਅਪਦਾਨਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਵਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ। ‘‘ਆਰਾਧੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ ਪਟਿਲਭਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਤੋ ਪਵਤ੍ਤਾ ਗੁਣਪ੍ਪਭਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਸਬ੍ਬਤੋਪਭਾ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਜੋਤਿ ਵਨ੍ਤ ਤਰੋਵਾ’’ਤਿ ਓਭਾਸਵਨ੍ਤਤਰੋ ਵਾ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਭਵਤਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਤੋਪਭਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸਬ੍ਬਤੋ ਵਾ ਪਭੁਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ। ‘‘ਏਵਂਸਨ੍ਤੇ ਪੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਏਕਵਿਧੇ ਸਨ੍ਤੇਪਿ। ‘‘ਉਪਚਰਿਤੁਂ’’ਤਿ ਉਪਚਾਰਵਸੇਨ ਵੋਹਰਿਤੁਂ। ‘‘ਯਥਾਹਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਯੇਵਸੁਤ੍ਤੇ ਪੁਨ ਕਿਂ ਆਹ। ਭਵਂ ਨੇਤੀਤਿ ਭਵਨੇਤ੍ਤਿ। ਭਵਤਣ੍ਹਾ ਏਵ। ‘‘ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾ’’ਤਿ ਚੁਤਿਅਨਨ੍ਤਰੇ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਤਾ’’ਤਿ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੇਕ੍ਖੇਸੁ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਕਿਲੇਸੁਪਾਦਿਸੇਸ ਵਸੇਨ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ‘‘ਕਿਲੇਸੁਪਾਦਿਸੇਸੋ’’ਤਿ ਚ ਕਿਲੇਸ ਸਙ੍ਖਾਤੋ ਉਪਾਦਿਸੇਸੋ। ਤਥਾ ਖਨ੍ਧੁਪਾਦਿਸੇਸੋਪਿ। ਅਨ੍ਤਰਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀਤਿਆਦੀਸੁ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਾਮ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਭਤੋ ਭਾਗ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਪਦਤ੍ਥੋ ਨਵਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯੇਨ ਸਹੇਵ ਖਿਯਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਵੇ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਵ ਖਿਯਜਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਪ੍ਪਾਦ ਧਮ੍ਮਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਅਨਾਗਾਮਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਕਾਮਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾਪਿ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਭਵੇਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸ ਕਾਮਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਤਂ ਤਂ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯੇ ਨ ਸਹੇਵ ਖਿਯਜਨ੍ਤੀਤਿ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਪਨ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯੇਨ ਸਹਖਿਯਜਨ੍ਤਿ। ਖਨ੍ਧੁਪਾਦਿਸੇਸਾ ਨਾਮ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਾਵਮਰਣਕਾਲਾ ਖੀਣਾਸਵਾਨਮ੍ਪਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਯਾਵਚੁਤਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਧਮ੍ਮਤਾਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਫਲਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਭੂਤਂ’’ਤਿ ਵਿਪਾਕਫਲਭੂਤਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਫਲਭੂਤਞ੍ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ। ‘‘ਤੇਨਸਹੇਵਾ’’ਤਿ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯੇਨ ਸਹੇਵ। ‘‘ਯਸ੍ਮਾਪਨਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ਪਰਿਸਮਨ੍ਤਤੋ ਬੁਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਨੀਵਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਸਨ੍ਤਿਸੁਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪਲਿਬੋਧਾ। ਕਿਲੇਸਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ, ਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣਕਿਚ੍ਚਾਨਿ, ਖਨ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਚ। ਪਲਿਬੋਧੇਹਿ ਸਹ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ

ਸਪਲਿਬੋਧਾ। ਸਙ੍ਖਾਰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਹ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤੀਤਿ ਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾ। ਤਣ੍ਹਾਪਣਿਧੀਹਿ ਸਹ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤੀਤਿ ਸਪਣਿਹਿਤਾ।''ਤਤੋ''ਤਿ ਪਾਪਕਮ੍ਮਤੋ, ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖਤੋ ਚ। ''ਕੋਚੀ''ਤਿ ਕੋਚਿਧਮ੍ਮੋ। ''ਨਿਰੋਧੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਯ ਤੇ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਅਨਿਰੁਦ੍ਧਾਯ ਨਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਬਜਾਪਾਰਧਮ੍ਮੋਪਿ ਸਮਾਨੇ ਤੇ ਪਲਿਬੋਧੇ ਨਿਰੋਧੇਤਿ ਨਾਮ। ''ਨਿਰੋਧੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤੀ''ਤਿ ਚ ਅਬਜਾਪਾਰੇ ਬਜਾਪਾਰਪਰਿਕਪ੍ਪਨਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਨਿਰੋਧੋਯੇਵ ਤੇ ਪਲਿਬੋਧੇ ਨਿਰੋਧੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨਿਰੋਧੋ ਏਕੋਯੇਵ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰ ਨਿਰੋਧੋਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅਭੇਦੇ ਭੇਦਪਰਿਕਪ੍ਪਨਾ ਹੋਤੀਤਿ। ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਚ ਪਵਤ੍ਤੰ ਚ ਉਪ੍ਪਾਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਮੂਲੰ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਯੇਨ ਓਲਾਰਿਕਾਕਾਰੇਨ। ਮਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਮਾਰਾ। ਵਧਕਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਕਿਲੇਸਮਾਰਾਦਯੋ। ਮਾਰਾ ਦਹਨ੍ਤਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸੂਤਿ ਮਾਰਧੇਯਜਾ। ਮਾਰੇਤਿ ਚਾਵੇਤਿ ਚਾਤਿ ਮਚ੍ਚੁ। ਮਰਣਮੇਵ। ਮਚ੍ਚੁਦਹਤਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਏਤੇਸੂਤਿ ਮਚ੍ਚੁਧੇਯਜਾ। ''ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇਸੁਪਿ ਉਪ੍ਪਾਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮੂਲੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵੰਸਤਿ, ਤੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਵਿਸੇਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਤੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ''ਤਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਚ ਸਾਧੇਨ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸ ਪਾਕਟਤ੍ਥਾਯ ਅਬਜਾਪਾਰੇ ਬਜਾਪਾਰ ਪਰਿਕਪ੍ਪਨਾ ਏਵ। ਪਣੀਤਾਦਿਭੇਦੋ। ਇਦੰ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਣੀਤੰ। ਇਦੰ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਮਜ੍ਝਿਮੰ। ਇਦੰ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਹੀਨਨ੍ਤਿ ਭਿਨ੍ਨੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਿਧੇਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਣਿਹਿਤੰ। ''ਨਿਧੇਤੀ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਨਿਨ੍ਨੰ ਪੋਣੰ ਪਬ੍ਭਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਪਣਿਧਾਨਪਣਿਧੀਸੁ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕੰ ਆਸਾਤਣ੍ਹਾਯ ਨਾਮੰ। ''ਲਬ੍ਭਮਾਨਾਪੀ''ਤਿ ਭਵਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾਪਿ। ''ਪਿਪਾਸਵਿਨਯ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਾਤੁੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਇਚ੍ਛਾ ਪਿਪਾਸਾ। ਪਿਪਾਸੰ ਵਿਨੇਤਿ ਵਿਗਮੇਤੀਤਿ ਪਿਪਾਸਵਿਨਯੋ। ''ਵੇਦਯਿਤਸੁਖੰ''ਤਿ ਵੇਦਨਾਸੁਖੰ। ''ਕਤਮੰ ਤੰ ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੇ ''ਤੰ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ। ''ਯਦੇਤ੍ਥ ਵੇਦਯਿਤੰ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਵੇਦਯਿਤੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਸੁਖੰ ਨਾਮ ਕਤਮਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ। ''ਏਤਦੇਵੇਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ। ''ਏਤ ਦੇਵਾ''ਤਿ ਏਸੋਏਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਵੇਦਯਿਤੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਸੋ ਵੇਦਯਿਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਏਵ ਏਤ੍ਥਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ।

''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਯਦੇਤੰ ਖਿਯਜਨੰ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਤੰਖਿਯਜਨ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ ਕ੍ਰਿਯਾਮਤ੍ਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਭਾਵ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤੋ ''ਨ ਹਿਤੰ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਰੂਪੰ''ਤਿ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਸਭਾਵੋ। ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੇ। ''ਪਦਹਤੀ''ਤਿ ਵੀਰਿਯੰ ਦਲ਼੍ਹੰ ਕਰੋਤਿ। ਪਹਿਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਅਨੇਨਾਤਿ ਪਹਿਤਤ੍ਤੋ। ''ਪਹਿਤੋ''ਤਿ ਪਦਹਿਤੋ। ਅਨਿਵਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਪਿਤੋ। ਪੇਸਿਤੋਤਿਪਿ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। ''ਕਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਨਾਮਕਾਯੇਨ। ਤਣ੍ਹਾਵਸੇ ਵਤ੍ਤੁਨ੍ਤੀਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਸਿਕਾ। ''ਤੇਸੰ ਪੀ''ਤਿ ਤੇਸੰ ਵਾਦੇਪਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਯ ਨਿਰੋਧਮਤ੍ਤੇ ਅਨਨ੍ਨੁਗੁਣਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਇਮੰ ਵਾਦੰ ਵਿਸੋਧੇਤੁੰ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਚਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਵਟ੍ਟਧਮ੍ਮੇਸੁ ਮਹਨ੍ਤੰ ਆਦੀਨਵੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਾ ਏਵ ਤੇਸੰ ਨਿਰੋਧੇ ਮਹਨ੍ਤੰ ਗੁਣਾਨਿਸੰਸੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੰ ਖਯਨਿਰੋਧੰ ਪਰਮਤ੍ਥਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵੰ ਗੁਣਪਦਾਨੰ ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾ ਤੰਖਯਨਿਰੋਧਮਤ੍ਤੰ ਅਨਨ੍ਨੁਗੁਣਾਨੰ ਵਤ੍ਥੁ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਪਰਮੰ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਥੰ ਤੰ ਖਯਨਿਰੋਧਮਤ੍ਤੰ ਪਰਮਸੁਖੰ ਨਾਮ ਭਵੇਯਜਾਤਿ ਇਮੰ ਵਾਦੰ ਵਿਸੋਧੇਤੁੰ ''ਸਨ੍ਤਿਸੁਖਞ੍ਚਨਾਮਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਤ੍ਥਿਭਿਕ੍ਖਵੇਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇ। ''ਨੋਚੇਤੰ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤੰ ਅਜਾਤੰ ਨੋਚੇ ਸਨ੍ਤੰ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੰ ਨ ਭਵੇਯਜ। ''ਨਯਿਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਨ ਇਮਸ੍ਸ। ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਇਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਤ੍ਥੇ ਚ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। ਇਮਸ੍ਮਾ ਜਾਤਾ ਭੂਤਾ ਕਤਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ ਨਾਮ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯਜਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪਰਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸਨਯੋ। ਏਸਨਯੋ ਸਬ੍ਬੇਸੂਤਿਆਦੀਸੁ। ਦੁਚ੍ਚਰਿਤ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ, ਜਾਯਨ੍ਤਿ। ਅਸਤਿ, ਨ ਜਾਯਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ ਜਾਤੰ ਵਿਯ ਅਜਾਤਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਚ ਅਜਾਤੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਜਾਤਮੇਵ ਅਤ੍ਥਿ। ਏਵੰਸਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਨੰ ਅਜਾਤਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨੰਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨਿ ਜਾਤਾਯੇਵ ਸਿਯੁੰ, ਨੋ ਅਜਾਤਾ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਜਾਤਸ੍ਸ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯਾਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ''ਤਿ , ਅਤ੍ਥਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਜਾਤੰਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨੇਨ। ਸਬ੍ਬੇਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸਮਨ੍ਤਿ ਵੂਪਸਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰ ਸਮਥੋ। ਸਬ੍ਬੇ ਉਪਧਯੋ ਏਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਾਜਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬੂਪਧਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ। ''ਉਪਲਬ੍ਭਮਾਨੋ''ਤਿ

ਸਨ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣੇਨ ਵ੍ਾਣੇਨ ਉਪਲਬ੍ਭਮਾਨੋ। ‘‘ਏਸਿਂਸੂ’’ਤਿ ਕਤ੍੧ਾ ਏਸਨਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਿਖਾਪਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਅਧਿਗਚ੍ਛਿਂਸੂ’’ਤਿ ੧ੁਤ੍ਤਂ।

ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਗਹਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਰੂਪਸਙ੍ਗਹਦੀਪਨਿਯਾਅਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਮੁਚ੍ਚਯਸਙ੍ਗਹਅਨੁਦੀਪਨਾ

੧੬੨. ਸਮੁਚ੍ਚਯਸਙ੍ਗਹੇ । ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਵੇਣਿਕਭੂਤੇਨ ਸਾਮਞ੍ਞ ਲਕ੍ਖਣੇਨਤਿ ਚ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਏਵ ਤਦੁਭਯਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸਪਿ ਸਰੂਪਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਸਭਾਵਤਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯ ਰਹਿਤੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨਸਭਾਵਤਾ। ਨਨੁ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ ਰਾਗਕ੍ਖਯੋ ਦੋਸਕ੍ਖਯੋ ਮੋਹਕ੍ਖਯੋਤਿਆਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯਦਸ੍ਸਨਂ ਅਤ੍ਥਿ ਯੇਵਾਤਿ। ਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਨ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤੇਹਿ ਦੂਰਤਰਂ ਹੋਤਿ। ਪਟਿਪਕ੍ਖਤਰਂ, ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧਤਰਂ। ਯਞ੍ਹਿ ਰੂਪਸ੍ਸ ਖਯੋ ਵਯੋ ਭੇਦੋ ਅਨਿਚ੍ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਰੂਪਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਖਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਸੋ ਰੂਪਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਪੁਨ ਉਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸਪਿ ਅਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਸੋ ਰਾਗਾਦੀਸੁ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਏਵ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ। ਅਥ ਖੋ ਤੇਹਿ ਦੂਰਤਰੋ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤਰੋ ਚ ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਗੁਣੇਹਿ ਇਮਸ੍ਸਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ। ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਰੂਪਾਨਿਪਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਿ ਏਵ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਖਨ੍ਧਾਯਤਨਧਾਤੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ।

ਆਸਵਾਦੀਸੁ। ''ਪਾਰਿਵਾਸਿਯਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਪਰਿਵਾਸਕਰਣਟ੍ਠੇਨ। ''ਮਦਨੀਯਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਮਦਨਜਨਕਟ੍ਠੇਨ। ''ਪਰਿਵਾਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਦੋਸਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪੁਨ ''ਪਰਿਵਾਸਂ''ਤਿ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧਤਾਦਿਪਰਿਵਾਸਂ। ''ਆਸਵਭਰਿਤਮੇਵਾ''ਤਿ ਆਸਵੇਹਿ ਪੂਰਿਤਮੇਵ। ''ਛਲਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਦੂਸੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤਾਨਿ ਸਾਸਵਾਦਿਭਾਵਂ ਪਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਭਵਤੋ''ਤਿ ਭੂਮਿਤੋ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। ਅਵਧੀਯਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੀਯਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਅਵਧਿ। ਅਪਾਦਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਮਰਿਯਾਦੋ ਨਾਮ ਪਰਿਯਨ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਮਰਿਯਾਦਮਤ੍ਤਭੂਤੋ ਕ੍ਰਿਯਾਵਿਸਯੋ ਮਰਿਯਾਦਵਿਸਯੋ। ਅਵਧਿ ਨਾਮ ਬਜਾਪਨ ਵਿਧਾਨਂ, ਕ੍ਰਿਯਾ ਬਜਾਪਨਸ੍ਸ ਵਿਸਯੋ ਅਭਿਵਿਧਿਵਿਸਯੋ। ''ਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਵਧਿ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ। ''ਅਤ੍ਤਾਨਂ''ਤਿ ਅਵਧਿਵਤ੍ਥੁਂ। ''ਬਹਿਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਮਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਵਧਿਵਿਚਾਰਣਾਯਂ। ''ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਸ੍ਸ। ''ਤਂ''ਤਿ ਅਵਧਿਭੂਤਂ ਅਤ੍ਥਂ। ''ਯਸੋ''ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ। ''ਇਤਰਂ''ਤਿ ਅਨਭਿਵਿਧਿਵਿਸਯਂ ਬਹਿ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ।

ਕਾਮਾਸਵਾਦੀਸੁ। ''ਤਨ੍ਨਾਮੇਨਾ''ਤਿ ਕਾਮਨਾਮੇਨ। ''ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਕਾਮਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਾ। ''ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵਾ''ਤਿ ਕਾਮੀਯਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਤ੍ਥੋਵ। ''ਮਹਗ੍ਗਤਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਕਮ੍ਮਭਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ''ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਦੁਵਿਧਭਵਾਰਮ੍ਮਣਾ। ''ਤਣ੍ਹਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਭਵਤਣ੍ਹਾ ਏਵ। ''ਭਵੋ ਏਵਾ''ਤਿ ਭਵਾਰਮ੍ਮਣਤਾਯ ਭਵਨਾਮਿਕਾ ਤਣ੍ਹਾ ਏਵ। ''ਇਮੇ ਏਵਾ''ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਏਵ। ''ਪਰਿਵੁਤ੍ਥੇ ਸਤੀ''ਤਿ ਪਰਿਵਸਿਤੇ ਸਤਿ। ''ਕਾਮਵਿਸਯਾ''ਤਿ ਕਾਮਧਮ੍ਮਵਿਸਯਾ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ''ਤਿ ਕਾਮਾਸਵੇ। ਭਵਵਿਸਯਾ ਮਾਨਾਦਯੋ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਾ ਏਵਾਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸਯਾਤਿ ਪਦੇਪਿ।

''ਅਨਸ੍ਸਾਸਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਰਹਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਅਵਹਨਨਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰਣਟ੍ਠੇਨ। ਅਧੋਕਤ੍ਵਾ ਮਾਰਣਟ੍ਠੇਨਾਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ''ਦੁਤ੍ਤਰਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਤਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਰਿਤੁਂ ਦੁਕ੍ਕਰਟ੍ਠੇਨ। ''ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ''ਤਿ ਆਸਵੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ।

''ਵਟ੍ਟਸ੍ਮਿਂ''ਤਿ ਤਿਵਿਧਵਟ੍ਟਸ੍ਮਿਂ। ''ਭਵਯਨ੍ਤਕੇ''ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕੇ ਭਵਚਕ੍ਕੇ। ''ਆਮਸਨਂ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਤਥਾ ਤਥਾ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣ''ਨ੍ਤਿ। ''ਸਾਸਨੇ''ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਾਸਨੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ। ''ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਤ੍ਥੂਸੁ ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਾਹਟ੍ਠੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਏਵ ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ। ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨੇ। ਪਰਿਕਪ੍ਪ ਬੁਦ੍ਧਿ ਨਾਮ ਮਿਚ੍ਛਾਞਾਣਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਇਸ੍ਸਰ ਨਿਮ੍ਮਿਤਂ''ਤਿ ਸਕਲਲੋਕਿਸ੍ਸਰੇਨ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਆਦਿਕਪ੍ਪਕਾਲੇ ਨਿਮ੍ਮਿਤਂ। ''ਅਧਿਚ੍ਚ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ''ਤਿ ਅਹੇਤੁ ਅਪਚ੍ਚਯਾ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ''ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਸ੍ਸਤਂ''ਤਿ ਭਵਪਰਮ੍ਪਰਾਸੁ ਸਸ੍ਸਤਂ। ''ਏਕਚ੍ਚਸਸ੍ਸਤਂ''ਤਿ ਭਵਵਿਸੇਸਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਸ੍ਸਤਂ। ''ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ''ਤਿ ਯਤ੍ਥਕਤ੍ਥਚਿ ਪਰਮ੍ਮਰਣਾ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ। ਪੁਰਾਣਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਂ, ਨਵਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਤਂ। ਏਵਂ ਸਂਸਾਰ

ਸੁਦ੍ਧੀਤਿਆਦਿਨਾ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਨ੍ਤੋ ਕਾਯੋ ਸਕ੍ਕਾਯੋ। ‘‘ਸਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋ। ‘‘ਕਾਯੋ’’ਤਿ ਰੂਪਕਾਯੋ, ਨਾਮਕਾਯੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੋ ਵਾ ਸਕ੍ਕਾਯੋ। ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਕਾਯੋ, ਪਾਟਿਪੁਗ੍ਗਲਿਕ ਕਾਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਯ ਦ੍ਵਯਮੇਵ। ਸਕ੍ਕਾਯੇ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਕ੍ਕਾਯੇ ਦਿਟ੍ਠੀ’’ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਾਪਰਨ੍ਤ ਕਪ੍ਪਿਕਾਨੰ ਵਿਯ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਪਰਨ੍ਤੇਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨੰਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਏਵ ‘ਰੂਪੰ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਵਾ’ ਅਤ੍ਤਾ ਮੇ ਰੂਪਵਾਤਿ ਵਾ, ਅਤ੍ਤਨਿ ਮੇ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਰੂਪਸ੍ਮਿੰ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਵਾ, ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਧਮ੍ਮਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ’’ਤਿ ਖਨ੍ਧਦੇਸਨਾਦਿਕੇ ਸੁਞ੍ਞਤਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸੰ ਯੁਤ੍ਤੇ ਦੇਸਨਾ ਧਮ੍ਮੇ ਅਸ੍ਸੁਤ ਪੁਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਨਤ੍ਥਿ ਸੁਤੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ। ‘‘ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ’’ਤਿ ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਪਨ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋਪਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੋ ਸੁਤਵਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਸ੍ਸੁਤਵਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਇਧ ਅਸ੍ਸੁਤਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਅਰਿਯ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਹਨ੍ਤਿਵਾ, ਮਮਾਤਿ ਵਾ, ਮਯੀਤਿ ਵਾ, ਮੇਤਿ ਵਾ, ਪਰਾਮਸਨ ਪਦਾਨਿ ਨਾਮ। ‘‘ਸੇਸਧਮ੍ਮੇਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਰੂਪਤੋ ਅਵਸੇਸੇ ਨਾਮਕ੍ਖਨ੍ਧ ਧਮ੍ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ ਮੇਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਾ। ‘‘ਧਮ੍ਮ ਮੁਤ੍ਤਕੰ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਧਮ੍ਮਵਿਮੁਤ੍ਤੰ ਪਰਿਕਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਵਤ੍ਥਾ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਚਤੁਰਾਵਤ੍ਥਿਕਾ। ਵੇਦਨਾਯ ਸਮ੍ਭੋਗਰਸਤ੍ਤਾ ‘‘ਸੰਭੁਞ੍ਜਿ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਸੁਖਿਤੋ’’ਤਿ ਸੁਖਵੇਦਨਾਯ ਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲੋ। ਧਮ੍ਮਤੋ ਖਨ੍ਧ ਪਞ੍ਚਕਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਸੁਖਵੇਦਨਾਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਵੇਦਨੰ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤਿ ਨਾਮ। ‘‘ਸਮੂਹਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਅਹਮਸ੍ਮਿ, ਅਹੰ ਏਕੋ ਸਤ੍ਤੋਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮੂਹਤੋ। ‘‘ਵਤ੍ਥੂ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਦਿਵਸੇਨ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਏਤੇਹੀਤਿ ਅਪਰਿਞ੍ਞਾਤਵਤ੍ਥੁਕਾ। ਏਕਮੁਹੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਪਿ ਕਾਲੇ। ਰੂਪੰ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿਆਦਿਕੰ ਚਤੁਰਾਵਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਕਦਾਚਿ ਅਤ੍ਤਤੋ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨਿਮਿਤ੍ਤੰ’’ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨਾਦੀਸੁ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋ ਕ੍ਰਿਯਾਸੁ ਅਹੰ ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਮਿ, ਅਹੰ ਪਟਿਕ੍ਕਮਾਮੀਤਿਆਦਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾ ਅਤ੍ਤਚ੍ਛਾਯਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

‘‘ਕਾਮਨਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਇਚ੍ਛਨਟ੍ਠੇਨ। ‘‘ਛਨ੍ਦਨਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਟ੍ਠੇਨ। ਲੀਨਭਾਵੋ ਨਾਮ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾਨੰ ਪਟਿਕੁਟਨੰ। ਆਪਾਦੀਯਤੇ ਆਪਾਦਨੰ। ਲੀਨਭਾਵਸ੍ਸ ਆਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਤਨ੍ਦੀ’’ਤਿ ਆਲਸਜੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਵਿਜਮ੍ਭਿਤਤਾ’’ ਨਾਮ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਕਾਯਙ੍ਗਾਨੰ ਵਿਜਮ੍ਭਨੰ ਸਮਿਞ੍ਜਨਪ੍ਪਸਾਰਣਾਦਿਕਰਣੰ। ਸਾ ਏਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ।

ਅਨੁਸਯਪਦਤ੍ਥੇ। ‘‘ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਨ ਪਨ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਸਨ੍ਤੇਸੁਹਿ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇਸੁ ਅਨੁਸਯਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਯਨਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ। ‘‘ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਪਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਤ੍ਤੋਦਨੋ ਬਹੂਨੰ ਜਨਾਨੰ ਪਹੋਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋਹਿ ਅਸਭਾਵਧਮ੍ਮਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਕਾਰਣ ਲਾਭੇਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਨਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਮੇ ਪਨ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਕਾਰਣ ਲਾਭੇ ਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਪਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿਸਤਿ, ਉਪ੍ਪਾਦੰ ਅਪਤ੍ਤਾਨੰਪਿ ਤੇਸੰ ਪਰਮਤ੍ਥਜਾਤਿਕਤਾ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀਤਿ। ‘‘ਸਹ ਅਨੁਸੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਕਤੋ ਅਨੁਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਕਾਮਰਾਗਾਨੁਸਯੋ ਚ ਪਟਿਘਾਨੁਸਯੋ ਚ ਮਾਨਾਨੁਸਯੋ ਚ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਸਯੋ ਚ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੁਸਯੋ ਚ। ਇਮੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਨੁਸਯਕਿਚ੍ਚਮਤ੍ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਏਕਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ। ਦ੍ਵਾਦਸਾ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ। ਨ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨੰ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ। ਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ‘‘ਵਿਸੁੰ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ‘‘ਅਵੁਟ੍ਠਿਤਾ’’ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੰ ਅਪਤ੍ਤਾ। ‘‘ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਚਾਲਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ। ਪੁਨ ‘‘ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਜਵਨਸਹਜਾਤਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ। ‘‘ਯੇਸੰ’’ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਾਨੁਸਯਾਦੀਨੰ। ‘‘ਆਵਜ੍ਜਨੰ’’ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨਚਿਤ੍ਤੰ। ‘‘ਦਮਥੰ’’ਤਿ ਸੁਦਨ੍ਤਭਾਵੰ। ‘‘ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਾਨੁਸਯਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ। ਤਾਅਵਤ੍ਥਾ ਯੇਸੰ ਤੇ ਤਦਵਤ੍ਥਿਕਾ। ਯਦਿ ਤੇ ਉਪ੍ਪਾਦੰ ਅਪਤ੍ਤਾ। ਏਵੰਸਤਿ, ਤੇ ਪਰਮਤ੍ਥਾਪਿ ਨਾਮ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨੰ ਪਰਿਹਰਤਿ ‘‘ਤੇ ਪਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ਸਚੇ ਤੇ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨੁਗਤਾ। ਏਵੰਸਤਿ, ਤੇ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਾਨਿ ਨਾਮ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਚੋਦਨੰ ਪਰਿਹਰਤਿ ‘‘ਨ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ਅਥ ਤੇ ਏਕਨ੍ਤ ਅਕੁਸਲਾ ਸਿਯੁੰ। ਏਵੰਸਤਿ, ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤੇਹਿ ਵਿਰੁਦ੍ਧਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁੰਤਿ ਚੋਦਨੰ ਪਰਿਹਰਤਿ ‘‘ਨਾਪੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ਯਦਿ ਉਪ੍ਪਾਦੰ ਅਪਤ੍ਤਾ। ਏਵੰਸਤਿ, ਕਾਲਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਆਹ ‘‘ਨਾਪਿਕਾਲਤ੍ਤਯ ਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿਆਦਿੰ। ‘‘ਸਾਨੁਸਯੇ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ’’ਤਿ ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨੰ

ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ। ''ਸਹ ਮਗ੍ਗੁਪ੍ਪਾਦਾ''ਤਿ ਮਗ੍ਗੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਸਹੇਵ। ''ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁੱਤੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਸੁ ਵੁੱਤੋ। ''ਅਨਾਗਤਸਾਮਞ੍ਞਂ''ਤਿ ਅਨਾਗਤਸਦਿਸਂ। ਨ ਏਕਨ੍ਤੁ ਅਨਾਗਤਨ੍ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਤੇ ਸਙ੍ਖਤਜਾਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਤੇਹਿ ਮਗ੍ਗੇ''ਤਿਆਦਿਂ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ''ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ''ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ। ''ਤਦਵਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਰਹਾਵਤ੍ਥਾ। ''ਤਂ ਸਭਾਵਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਾਦਿ ਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ''ਤਥਾ ਵੁੱਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਨੁਸਯਾਤਿ ਵੁੱਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਅਨਾਗਤਾ ਨਾਮ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਭਾਵੇਨ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ''ਹਞ੍ਚਿ ਪਜਹਤੀ''ਤਿ ਯਦਿਪਜਹਤਿ। ''ਤੇਨਹੀ''ਤਿ ਤਤੋ ਏਵ। ''ਰਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਰਾਗਸਮਙ੍ਗੀ ਹੁਤ੍ਵਾ। ''ਦੁਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਦੋਸਸਮਙ੍ਗੀ ਹੁਤ੍ਵਾ। ''ਮੁਲ੍ਹੋ''ਤਿ ਮੋਹਸਮਙ੍ਗੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਜਹਤੀਤਿ ਦੋਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁੱਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨ ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਰਾਗਾਦੀਨਂ। ''ਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਂ''ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਧਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ''ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਵਤ੍ਤਮਾਨਞ੍ਚ ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚਾਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ''ਭੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ਵਿਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵਿਗਤਂ। ਭੁਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤਞ੍ਚ ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚਾਤਿ ਭੁਤ੍ਵਾ ਵਿਗਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਵਿਪਚ੍ਚਨਤ੍ਥਾਯ ਓਕਾਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਓਕਾਸਕਤਂ। ਓਕਾਸਕਤਞ੍ਚ ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚਾਤਿ ਓਕਾਸਕਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ ਭਿਯ੍ਯੋ ਪਵਤ੍ਤਨਂ। ਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਚ ਸੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚਾਤਿ ਸਮੁਦਾਚਾਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਭੂਮਿਂ ਲਭਤੀਤਿ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧਂ। ਭੂਮਿਲਦ੍ਧਞ੍ਚ ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚਾਤਿ ਭੂਮਿਲਦ੍ਧੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਧਿਕਤਰਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਗ੍ਗਹਿਤਂ। ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਗ੍ਗਹਿਤਞ੍ਚ ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚਾਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਗ੍ਗਹਿਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਮਹਗ੍ਗਤਜ੍ਝਾਨੇਨ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਞ੍ਚ ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚਾਤਿ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤਞ੍ਚ ਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚਾਤਿ ਅਸਮੁਗ੍ਘਾਟਿਤੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਏਵਂ ਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾਨਂ ਅਨੁਸਯਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤਾ ਪਰਿਯਾਯੇਵ ਤੇਸਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ। ''ਸੇਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਸੇਕ੍ਖਪੁਗ੍ਗਲਾ।

ਓਰਮ੍ਭਾਗੋ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮਲੋਕੋਚੇਵ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵੋ ਚ। ਓਰਮ੍ਭਾਗੇ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ। ਉਦ੍ਧਂਭਾਗੋ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ ਮਹਗ੍ਗਤਭਾਵੋਚੇਵ ਅਰਿਯਭਾਵੋ ਚ। ਉਦ੍ਧਂਭਾਗੇ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਉਦ੍ਧਂਭਾਗਿਯਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ। ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ, ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ,ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇਸਂ ਯੋਜਨਾਨਿ ਕਾਮਲੋਕਸਙ੍ਖਾਤੇ ਓਰਮ੍ਭਾਗੇ ਏਵ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ, ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸੋ,ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਾਵ ਸਙ੍ਖਾਤੇ। ਸੇਸਾਨਿ ਪਨ ਪਞ੍ਚ ਮਹਗ੍ਗਤਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੇ ਚ ਅਰਿਯਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੇਚ ਉਦ੍ਧਂਭਾਗੇਪਿ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਥਵਾ। ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚਯਸ੍ਸ ਤਾਨਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾਨਿ, ਤਂ ਉਪਰਿਭਵਗ੍ਗੇ ਠਿਤਂਪਿ ਕਾਮਲੋਕਸਙ੍ਖਾਤਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਂ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਓਰਮ੍ਭਾਗਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਯਸ੍ਸ ਤਾਨਿ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾਨਿ, ਤਂ ਕਾਮਲੋਕੇ ਠਿਤਂਪਿ ਉਦ੍ਧਂਭਾਗਂ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਦ੍ਧਂਭਾਗਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਉਦ੍ਧਂਭਾਗਿਯਾਨਿ। ਤਤ੍ਥਹਿ ਦ੍ਵੇਰੂਪਾਰੂਪਰਾਗਾ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਮਹਗ੍ਗਤਭਾਵਂ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਮਾਨੋ ਚ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਞ੍ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਚਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਚ ਰੂਪਾਰੂਪਰਾਗਸਹਗਤਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। ਓਰਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਂ ਕਾਮਲੋਕਂ ਭਜਨ੍ਤੀਤਿ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਿ। ਉਦ੍ਧਂ ਰੂਪਾਰੂਪਲੋਕਂ ਭਜਨ੍ਤੀਤਿ ਉਦ੍ਧਂਭਾਗਿਯਾਨੀਤਿਪਿ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। ''ਇਤਰਾਨਿ ਪਨਾ''ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਇਸ੍ਸਾ ਸਂਯੋਜਨ ਮਚ੍ਛਰਿਯਸਂਯੋਜਨਾਨਿ। ''ਕਮੋਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪੀ''ਤਿ ਇਧ ਸਙ੍ਗਹੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂਪਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੋਪਨ।

''ਵਿਬਾਧੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਹਿਂਸਨ੍ਤਿ। ''ਉਪਤਾਪੇਨ੍ਤਿਚਾ''ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ।

ਅਕੁਸਲਸਙ੍ਗਹਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬੩. ਮਿਸ੍ਸਕਸਙ੍ਗਹੇ। ''ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਟਿਪਾਦਨਂ ਚਿਤ੍ਤਨਿਯੋਜਨਂ। ''ਸੁਗਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਸਙ੍ਖਾਤਾਸੁ ਚਾ''ਤਿ ਸੁਗਤਿਭਵ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਭਵਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾਸੁ ਚ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਹਿ ਵਟ੍ਟਤੋ ਗਿਗਤਤ੍ਤਾ ਵਿਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ। ''ਦਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿ ਏਵਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਾਦੀਹਿ ਏਵ। ਉਜੁਗਤਿ ਨਾਮ ਹਿਤਸੁਖਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ। ਵਙ੍ਕਗਤਿਨਾਮ ਅਹਿਤ ਦੁਕ੍ਖਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾ ਪਵਤ੍ਤਿ। ''ਪਥਙ੍ਗਾਨੀ''ਤਿ ਪਥਸ੍ਸਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਚ ਉਪਾਯੋ ਵੁੱਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ ''ਉਪਾਯਙ੍ਗਾਨੀ''ਤਿ। ''ਇਤਰਾਨੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦੀਨਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਉਜੁਗਤਿਯਾ ਗਮਨਸ੍ਸ ਉਪਾਯਙ੍ਗਾਨਿ। ਇਮੇਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਙ੍ਗ ਧਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਆਗਤਾ। ''ਤਥਾ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ''ਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ। ''ਨਾ ਨਾਮਗ੍ਗੋਵਾ''ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਮਗ੍ਗੋ ਚ ਸਮ੍ਮਾਮਗ੍ਗੋ ਚ।

‘‘ਅਤ੍ਤਾਧੀਨਵੁਤ੍ਤਿਕੇ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਯਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕੇ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਤਿ ਨਾਮ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦੀਨਂ ਦਸ੍ਸਨਾਦਿ ਕਿਚ੍ਚਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਇਸ੍ਸਰਾ ਅਧਿਪਤਿਨੋ’’ਤਿ ਇਦਂ ਆਧਿਪ੍ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਪਾਕਟਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਭਾਵਪ੍ਪਧਾਨਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਆਧਿਪ੍ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਹਿ ਇਮੇ ਏਕਤ੍ਥਾਤਿ। ‘‘ਇਤ੍ਥਾਕਾਰਾਨਿ’’ ਨਾਮ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਾਦਿ। ‘‘ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ’’ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਸਣ੍ਠਾਨੇ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨਂ, ਪੁਰਿਸਸਣ੍ਠਾਨੇ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਤਥਾਹੀ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਮਨੋ ਵਿਜਾਨਨਕਿਚ੍ਚੇ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨਂ ਇਸ੍ਸਰੋ ਹੋਤਿ ਅਨਞ੍ਞਾਭਿਭਵਨੀਯਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਏਵਂ ਪਰਤ੍ਥ। ‘‘ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਮੁਚ੍ਚਨੇ’’ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਨਿਰਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ। ‘‘ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਟ੍ਠਾਨੇ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਧਿਕਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨੇ। ‘‘ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ’’ਤਿ ਤੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਅਨਞ੍ਞਾਤ ਪੁਬ੍ਬੋ ਚਤੁਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮੋ। ਅਨਞ੍ਞਾਤ ਪੁਬ੍ਬਂ ਅਮਤਂ ਵਾ ਪਦਂ। ਅਨਞ੍ਞਾਤਂ ਞਸ੍ਸਾਮਿ ਇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨ੍ਤਿ ਸਮਾਸੋ। ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਪਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਵਿਪ੍ਪਕਤਭਾਵੇਨਾ’’ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤਭਾਵੇਨ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਜਾਨਨਕਿਚ੍ਚਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਛਨ੍ਨਂਸੇਕ੍ਖਾਨਂ। ਏਤੇਨ ਅਵਸਞ੍ਞਸ੍ਸਯਾਵ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਪਥਮ ਮਗ੍ਗੇਨ ਞਾਤਂ ਮਰਿਯਾਦਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਜਾਨਨ੍ਤਿਪਿ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿ। ਆਜਾਨਿਤਤ੍ਥਾਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਾਵੀ। ਅਰਹਾ ਖੀਣਾਸਵੋ ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ ਵੁਸਿਤ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੋ। ਅਞ੍ਞਾਤਾਵਿਨੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਾਵਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤ ਆਜਾਨਨਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਤਬ੍ਬਿਮੁਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ‘‘ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਨਿਵਾ। ‘‘ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠੋ’’ਤਿ ਨਾਨਾਕਿਲੇਸੇਹਿ ਸਂਕਿਲੇਸਿਤੋ। ‘‘ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤੋ’’ਤਿ ਨਾਨਾਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਸਂਕਮ੍ਪਿਤੋ। ‘‘ਵੋਦਾਨਪਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ। ‘‘ਤਾਯਪਟਿ ਪਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਕਰਣਤ੍ਥੇ, ਹੇਤੁ ਅਤ੍ਥੇ ਵਾ ਕਰਣਵਚਨਂ। ‘‘ਵੋਦਾਨਪਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ।

‘‘ਬਲੀਯਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਨਾਮਧਾਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਬਲਸਾ ਕਰੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ‘‘ਬਲਸਾ’’ਤਿ ਬਲੇਨ। ਪਰਿਤੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਸੇਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾ। ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਂ। ਕੋਸਜ੍ਜਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪਟਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇਨ। ਮੁਟ੍ਠਾ ਨਟ੍ਠਾ ਸਤਿ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿ। ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤਿਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਚ੍ਚਂ। ‘‘ਸੇਸਦੁਕ ਦ੍ਵਯਂ’’ਤਿ ਅਹਿਰਿਕਦੁਕਂ ਹਿਰਿਦੁਕਞ੍ਚ।

ਗਹਪਤਿ, ਜਾਯਮ੍ਪਤੀ, ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਪਤਿਸਦ੍ਦੋ ਸਾਮਿਇਸ੍ਸਰ ਪਰਿਯਾਯੋਤਿ ਆਹ ‘‘ਪਤੀਤਿ ਸਾਮਿਇਸ੍ਸਰੋ’’ਤਿ। ‘‘ਪਰੇਸਂ’’ਤਿ ਸਹਜਾਤੇਸੁ ਪਰੇਸਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ। ‘‘ਪਰੇਹੀ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਪਰੇ ਸਹਜਾਤੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਧਮ੍ਮੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਧਿਕੋ’’ਤਿ ਅਧਿਕਤਰੋ। ‘‘ਅਤ੍ਤਾਧੀਨ ਵੁਤ੍ਤੀਨਂ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤੀਨਂ। ‘‘ਛਨ੍ਦਾਗਮਨਵਸੇਨ ਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਫਲਂ ਏਤੇਨਾਤਿ ਆਗਮਨਂ। ਆਦਿਕਾਰਣਂ, ਮੂਲਕਾਰਣਂ, ਪਭਵਕਾਰਣਂ। ਛਨ੍ਦੋ ਏਵ ਆਗਮਨਂ ਛਨ੍ਦਾਗਮਨਂ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤੀਤਭਵੇਸੂ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮੇ ਅਤ੍ਤਪਰਾਧੀਨੇ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਮਹੋਘੋ ਤਿਣਪਣ੍ਣਕਸਟੇ ਅਤ੍ਤਪਰਾਧੀਨੇ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਤ੍ਤਪਰਾਧੀਨੇ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੋਪਰੋ ਅਤ੍ਤਪਰੋ। ਅਤ੍ਤਪਰੇਨ ਅਧੀਨਾ ਅਤ੍ਤਪਰਾਧੀਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸੇਸੇਸੁਪੀ’’ਤਿ ਸੇਸੇਸੁ ਵੀਰਿਯ ਚਿਤ੍ਤ ਵੀਮਂਸਾਧਿਪਤੀਸੁਪਿ। ਏਤੇਨ ‘ਵੀਰਿਯਮੇਵ ਅਧਿਪਤਿ ਵੀਰਿਯਾਧਿਪਤਿ। ਵੀਰਿਯਵਤੋ ਕਿਂ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਸੇਨ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤੀਤਭਵੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਸੇਵਿਤਵੀਰਿਯਾਗਮਨਵਸੇਨ ਵਾ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਕਲਜਾਣ ਪਾਪਕਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ ਧਮ੍ਮੇ ਮਹੋਘੋ ਵਿਯ ਤਿਣਪਣ੍ਣਕਸਟੇ ਅਤ੍ਤਪਰਾਧੀਨੇ ਨਿਚ੍ਚਂ ਪਗ੍ਗਹਿਤਧੁਰੇਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਂ ਵੀਰਿਯ’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਂ ਅਤਿਦਿਸਤਿ। ‘‘ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਤਯੋ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਵੀਰਿਯ ਚਿਤ੍ਤ ਵੀਮਂਸਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਪਰਵਸੇਪਿ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪਤਿਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਅਧਿਪਤਿ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਧੁਰਵਾਹਿਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਤਂ ਤਂ ਕਿਚ੍ਚ ਵਿਸੇਸਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਦਸ੍ਸਨ ਕਿਚ੍ਚੇ ਇਸ੍ਸਰੋ, ਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸਵਨ ਕਿਚ੍ਚੇਤਿਆਦੀਸੁ ਤਂ ਤਂ ਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸਂ ਅਪੇਕ੍ਖਤਿ, ਤਥਾ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ। ‘‘ਵਿਜਾਨਨਾਦਿ ਕਿਚ੍ਚਂ’’ਤਿ ‘ਮਨੋ ਆਰਮ੍ਮਣ ਵਿਜਾਨਨੇ’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਕਿਚ੍ਚਂ।

ਭੁਸੋ ਹਰਨ੍ਤਿ ਵਹਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹਾਰਾ। ‘‘ਭੁਸੋ’’ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਥਂ ਪਨ ਭੁਸੋ ਹਰਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਸਹਜਾਤਾਦੀ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਤੇਤੇ ਪਚ੍ਚਯ ਧਮ੍ਮਾ ਤੇਤੇ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਧਮ੍ਮਾ ਚਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਏਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ। ‘‘ਪਚ੍ਚਯਾਹਾਰੋ ਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹੇਤੁ ਆਰਮ੍ਮਣਾਦਿਕੋ ਸਬ੍ਬੋਪਚ੍ਚਯੋ ਪਚ੍ਚਯਾਹਾਰੋ ਨਾਮ। ਆਹਾਰ ਪਚ੍ਚਯੋਪਨ ਵਿਸੁਂ ਏਕੋ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੋ। ‘‘ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਹੇਤੁ ਆਰਮ੍ਮਣਾਦਿ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੇਨ। ‘‘ਆਹਾਰਭੂਤਾ’’ਤਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਕਿਚ੍ਚਵਿਸੇਸਭੂਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਕਲ਼ੀਰਙ੍ਕੁਰਾਨਂ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਤ੍ਥੇ

ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ''ਵਡ੍ਢਿਯਾ''ਤਿ ਵਡ੍ਢਨਤ੍ਥਾਯ। ''ਠਿਤਿਯਾ''ਤਿ ਠਿਤਤ੍ਥਾਯ। ਇਮੇਸਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟੇ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ। ''ਪਕ੍ਖੇ ਵਿਯੂਹਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਕ੍ਖੇ ਸਞ੍ਚਾਲੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਪਕ੍ਖੇ''ਤਿ ਵਾ ਪਕ੍ਖੇਹਿ ਵਾਤਂ ਬ੍ਯੂਹਿਤ੍ਵਾ। ''ਤਦਨੁਸਯਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਪਾਕ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਅਨੁਸਯਿ ਤਸ੍ਸ। ''ਵਿਭਾਵੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਵਿਭੂਤਂ ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ। ਅਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਤਤ੍ਥੇਵਾ''ਤਿ ਨਿਵਾਸਟ੍ਠਾਨੇ ਏਵ। ''ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ। ਭਵਿਸੁ ਵਡ੍ਢਿਂ ਸੂਤਿ ਭੂਤਾ। ਸਮ੍ਭਵਂ ਵੁਡ੍ਢਿਕਾਰਣਂ ਏਸਨ੍ਤਿ ਗਵੇਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਭਵੇਸਿਨੋ। ''ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ''ਤਿ 'ਯਥਾ ਯਵਬੀਜਾਨਂ ਵਾ ਸਾਲਿਬੀਜਾਨਂ ਵਾ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ''ਆਹਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ। ''ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੋ''ਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲ ਕਮ੍ਮਭੂਤੋ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਹਾਰੋ। ''ਤਯੋ ਭਵੇ''ਤਿ ਤਯੋ ਕਾਮਭਵਾਦਿਕੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੇ। ਠਿਤਿਯਾਤਿ ਚ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯਾਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਰਥਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

''ਦੁਬ੍ਬਲਕਿਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਦੁਬ੍ਬਲਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਦੁਬ੍ਬਲਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ। ''ਅਭਿਨਿਪਾਤ ਮਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨ ਸਵਨਾਦਿ ਮਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਵਿਤਕ੍ਕ ਪਚ੍ਛਿਮਕਂ ਞਾਣਂ''ਤਿ ਞਾਣਾਨਿ ਨਾਮ ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਨੁਗਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤੇਸੁਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣੇਸੁ। ''ਤਾ''ਤਿ ਵੇਦਨਾ ਏਕਗ੍ਗਤਾ। ''ਤਂ''ਤਿ ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਂ। ਏਕਗ੍ਗਤਾ ਬਲਵਤੀ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਮਗ੍ਗਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਬਲਭਾਵਾਯਾ''ਤਿ ਮਗ੍ਗਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਬਲਭਾਵਤ੍ਥਾਯ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਿਪਾਕਾਨਿ ਜਵਨਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਚ ਸਾਧਿਪਤਿਕਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਿਭੂਮਕਾਨੀ''ਤਿਆਦਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਬੋਧਂ।

ਮਿਸ੍ਸਕਸਙ੍ਗਹਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬੪. ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਸਙ੍ਗਹੇ। ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਸਦ੍ਦੋ ਪਮੁਖਤ੍ਥੋ ਪਧਾਨਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ ''ਪਮੁਖਾ ਪਧਾਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ਠਾਸਦ੍ਦੋ ਗਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਆਹ ''ਚਿਤ੍ਤਗਮਨਂ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ''ਕਾਯੇ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ''ਤਿ ਕਾਯੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਯੋਗਿਨੋ ਏਤਾਯਾਤਿ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ। ਕਤਮਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਦਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਕਥਞ੍ਚਤਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਂ ਤਂ ਕਾਯਭਾਵੇਨਾ''ਤਿਆਦਿ। ਇਦਾਨਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਯਾਵਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਵੇਦਨਾਨੁ ਪਸ੍ਸਨਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵਨਯੋ। ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਕਸ੍ਮਾ, ਸਕਲਸ੍ਸ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ। ਯਦਿ ਏਵਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਇਤਰਾਪਿ ਸਿਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਯੋਪਿ ਸਿਦ੍ਧਾ। ਕਸ੍ਮਾ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਅਨੋਗਧਤ੍ਤਾ। ''ਤਥਾ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਰੂਪ੍ਪਨਲਕ੍ਖਣਤੋ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ। ''ਤਂ ਤਂ ਸਮੂਹਭੂਤਰੂਪਧਮ੍ਮਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਦਿ ਸਮੂਹਭੂਤਸ੍ਸ ਰੂਪ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ। ''ਸੁਭਾਦਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੁਭ ਸੁਖ ਨਿਚ੍ਚਵਿਪਲ੍ਲਾਸਸ੍ਸ। ''ਓਲ਼ਾਰਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੁਪਾਕਟਵਸੇਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸ੍ਸ। ''ਅਤ੍ਤੂਪਨਿਬਨ੍ਧਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤੇਨ ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਾ, ਪਟਿਬਦ੍ਧਾ।

''ਕਾਮਂ''ਤਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨ। ਉਪਸੁਸ੍ਸਤੂਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਯਨ੍ਤਂ''ਤਿ ਞਾਣਾਭਿਞ੍ਞਾ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ''ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਂ''ਤਿ ਵੀਰਿਯਗਮਨਸ੍ਸ ਵੀਰਿਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਸ੍ਸ ਨਿਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਸਣ੍ਠਾਨਂ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਦ੍ਦੇਨ ਅਤੀਤ ਕਿਲੇਸਾਪਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਕਿਲੇਸਾਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਮਯ੍ਹਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ''ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ''ਪਹਾਨਾਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਅਨੁਪ੍ਪਾਦ ਧਮ੍ਮਤਾਪਾਦਨਕਰਣਤ੍ਥਂ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਧਮ੍ਮੋ ਯੇਸਂ ਤੇ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦ ਧਮ੍ਮਾ। ਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਾ ਅਕੁਸਲ ਧਮ੍ਮਾ। ਅਨੁਪ੍ਪਾਦ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭਾਵੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਅਨੁਪ੍ਪਾਦ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਆਪਾਦਨਂ। ਤਸ੍ਸ ਕਰਣਨ੍ਤਿ ਸਮਾਸੋ। ''ਦਿਸ੍ਵਾ''ਤਿ ਤੇਸਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਂ ਦਿਸ੍ਵਾ। ''ਪਚ੍ਚਯਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਂ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਸ੍ਸ ਅਨੁਸਯਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਂ। ''ਅਪਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਅਪਤ੍ਤਾ। ''ਸਮਯੇ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦਨਵਮਕ੍ਖਣੇ। ''ਨਿਯਾਮਂ ਨ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਾਮਂ ਨ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਨਪ੍ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਕੋਪੇਤਬ੍ਬਤਾਯ ਅਕੁਪ੍ਪੋ ਧਮ੍ਮੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਅਕੁਪ੍ਪ ਧਮ੍ਮੋ। ਖੀਣਾਸਵੋ। ਅਕੁਪ੍ਪ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਅਕੁਪ੍ਪ ਧਮ੍ਮਤਾ। ਅਰਹਤ੍ਤ ਫਲਂ। ''ਤੇਸਂ''ਤਿ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਪਕਾਨਂ ਪਹਾਨਾਯਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਧਮ੍ਮੇਸੁ ਯੋਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਭਾਵਨਾ ਕਮ੍ਮੇ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਤ੍ਤੇਆਦਿਤੋ

ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਪਾਪਕਾ ਪਹਿਯ੍ਯਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਕੁਸਲਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਭਾਵਨਾ ਪਾਰਿਪੂਰਿੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਸਨਯੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਪਾਪਕਾਨੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯਾਤਿਆਦੀਸੁ। ਏਵੰ ਚਤੂਸੁ ਮੁਖੇਸੁ ਏਕੇਕਮੁਖੇਨਪਿ ਸਮ੍ਮਾ ਪਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੰ ਚਤੁਕਿਚ੍ਚਸਾਧਕੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਏਤੇਸੁ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿੰ।

ਅਭਿਵਿਸਿਟ੍ਠੇਨ ਧਮ੍ਮਵਵਤ੍ਥਾਨਞ੍ਞਾਣੇਨ ਞਾਤਬ੍ਬਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਰਮਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਾ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮ। ''ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਿਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਅਭਿਜਾਨਨ ਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿ। ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਞਾਤਬ੍ਬਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਨਾਮ। ਤੇਹਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਪਰਿਞ੍ਞਾਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ, ਸਮੁਦਯ ਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬ ਭਾਵੇਨ, ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬ ਭਾਵੇਨ, ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਭਾਵੇਨ ਞਾਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ''ਭਾਵਨਾਸਿਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਭਾਵਨਾਕਿਚ੍ਚ ਸਿਦ੍ਧਿ। ਤੰ ਸੰਯੁਤ੍ਤਕੇ ਇਮਾਯਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਨਾ''ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਨ। ''ਚਿਤ੍ਤ ਚੇਤਸਿਕਰਾਸੀ''ਤਿ ਸਹ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਭਾਵਨਾਯ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਨੁਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾ ਪਨ੍ਨਾ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਰਾਸਿ। ''ਤਤ੍ਥ ਪਨਾ''ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਉਤ੍ਤਰਚੂਲ਼ਭਾਜਨੀਯੇ ਪਨ। ''ਇਧਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਙ੍ਗਹੇ।

ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗਾਨਿ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਧਮ੍ਮੇ, ਸਙ੍ਘੇ, ਅਰਿਯਕਨ੍ਤੇਹਿ ਸੀਲੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਰਿਯਕਨ੍ਤੇਹੀ''ਤਿ ਅਰਿਯਜਨੇਹਿ ਕਾਮਿਤੇਹਿ ਇਚ੍ਛਿਤੇਹਿ। ''ਸੀਲੇਹੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਨਿਚ੍ਚਸੀਲੇਹਿ, ਆਜੀਵਟ੍ਠਮਕਸੀਲੇਹਿ ਵਾ। ''ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇਸੂ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਕਿਚ੍ਚੇਸੁ।

''ਸੋਲ਼ਸਹਿਕਿਚ੍ਚੇਹੀ''ਤਿ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਸਚ੍ਚੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਕਿਚ੍ਚੇਹਿ। ਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੋ, ਸਙ੍ਖਤਟ੍ਠੋ, ਤਿਆਦੀਹਿ ਸੋਲ਼ਸਹਿ ਅਤ੍ਥੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਚ ਅਤ੍ਥਾ ਪਰਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸਤਿ ਏਵ ਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਕਥੰ ਪਨ ਸਾਸਤਿ ਸਮ੍ਬੋਧਿੰ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ ਆਹ ''ਸਾਹੀ''ਤਿਆਦਿੰ। ਏਸਨਯੋ ਸੇਸਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇਸੁਪਿ। ''ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ। ''ਲੀਨਸਙ੍ਕੋਚ ਕੋਸਜ੍ਜਪਕ੍ਖੰ''ਤਿ ਲੀਨਪਕ੍ਖ ਸਙ੍ਕੋਚ ਪਕ੍ਖਕੋਸਜ੍ਜ ਪਕ੍ਖੰ। ਧੁਰੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਧੁਰਸਮ੍ਪਗ੍ਗਹੋ। ''ਧੁਰੰ''ਤਿ ਸਮਥਧੁਰੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਧੁਰਞ੍ਚ। ''ਅਰਤਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠ ਪਕ੍ਖੰ''ਤਿ ਅਰਤਿਪਕ੍ਖ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਪਕ੍ਖੰ। ਧਮ੍ਮੇ ਰਤਿ ਧਮ੍ਮਰਤਿ। ਧਮ੍ਮੇ ਨਨ੍ਦੀ ਧਮ੍ਮਨਨ੍ਦੀ। ਧਮ੍ਮੇ ਆਰਾਮੋ ਧਮ੍ਮਾਰਾਮੋ। ''ਸਾਰਮ੍ਭੋ'' ਨਾਮ ਚਿਤ੍ਤਵਿਹੇਸਾ। ''ਦਰਥੋ'' ਨਾਮ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪੋ। ਸਮਾਹਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਯਥਾਭੂਤੰ ਪਜਾਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਾਧਿ ਪਾਦਕਤਾ ਪਾਕਟਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ਸਮੰ ਅਵਿਸਮੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਚ੍ਚੰ ਵਹਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ ਸਮਵਾਹੀ। ਸਮਵਾਹਿਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਸਮਵਾਹਿਤਾ।

ਸਾ ਪਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ। ''ਵਿਸਾਖਾ''ਤਿ ਆਲਪਨ ਪਦੰ। 'ਸਬ੍ਬੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇ ਹੋਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਤੇ ਪਨ ਸਤ੍ਤਤਿੰਸਪ੍ਪਭੇਦਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਨ ਵਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਨਵਟ੍ਠਾਨਿਕੰ। ''ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇ''ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਚਿਤ੍ਤੇ। ''ਅਤ੍ਤੁਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਨੰ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਜੁਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਾਨੰ। ''ਤੇ''ਤਿ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯ ਧਮ੍ਮਾ। ਏਤੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਕੁਣ੍ਡਲਿਯਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਨਾਮਕੰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੰ ਆਲਪਤਿ। ''ਵਿਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਮਗ੍ਗਵਿਜ੍ਜਾ। ''ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ।

ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬੫. ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਹੇ। ''ਪਞ੍ਚਰਾਸਯੋ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਸਙ੍ਗਹਾ। ''ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾਨੰ''ਤਿ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭੇਦੇਨ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਬਹਿਦ੍ਧਾਭੇਦੇਨ, ਓਲ਼ਾਰਿਕਸੁਖੁਮਭੇਦੇਨ, ਹੀਨਪਣੀਤਭੇਦੇਨ, ਦੂਰਸਨ੍ਤਿਕਭੇਦੇਨ ਚ ਭਿਨ੍ਨਾਨੰ। ''ਉਪਪਤ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਰੇਸੂ''ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ। ''ਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰੇਸੂ''ਤਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਰਾਦੀਸੁ। ''ਸਙ੍ਗਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ''ਸਮਾਗਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ''ਸਾਧਾਰਣ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਵਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿਵਾ। ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੋ। ''ਕਿਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਚ। ''ਸਙ੍ਖਾਰੇਵਦੇਥਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਇਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਦੇਥ। ''ਕਿਞ੍ਚਸਙ੍ਖਤੰ''ਤਿ ਕਤਮਞ੍ਚਸਙ੍ਖਤੰ। ''ਰੂਪੰ ਰੂਪਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਰੂਪਵਿਕਤਿਯਾ ਜਾਤਤ੍ਥਾਯ ਰੂਪਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਙ੍ਖਤੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਪਭੋਗੋ ਨਾਮ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਾਦਿਕੋ ਅਨ੍ਤੋਭੋਗੋ। ਪਰਿਭੋਗੋ ਨਾਮ

ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਦਿਕੋ ਬਾਹਿਰ ਪਰਿਭੋਗੋ। ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਞ੍ਚ ਵੇਦਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਸਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਰ ਵਿਞ੍ਞਾਣੇਸੁਪਿ। ''ਦਾਨਂ ਦਾਨਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਦਾਨਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਜਾਤਤ੍ਥਾਯ। ਦਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਙ੍ਖਤਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥਵਾ ਦਾਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਦਾਨਤ੍ਥੋ। ''ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਚ ਵਿਪਾਕਤ੍ਥੋ ਫਲਤ੍ਥੋ। ਦਾਨਵਿਪਾਕਤ੍ਥਾਯ ਦਾਨਫਲਤ੍ਥਾਯ ਦਾਨਪੁਞ੍ਞਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਙ੍ਖਤਂ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ''ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾ। ''ਤੀਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਕਿਲਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਥਂ ਕਿਲਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਤਥਾਹਿ ਯਥਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਸੁਖਸਞ੍ਞਿਤੇਸੁ ਪਟਿਸਰਣੇਸੂ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਾਤਚਿਤ੍ਤਰਤਿ ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਸਰਣੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ। ''ਤਾਹੀ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਹਿ। ''ਤਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਪਰਮੁਕ੍ਕਂਸਗਤਂ ਸੁਖਸਞ੍ਞਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ ਅਤਿਰੇਕਤਰਂ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਭਗਵਾ ਤਂ ਵੇਦਨਂ ਵਿਸੁਂ ਏਕਂ ਖਨ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਧ ਦੇਸਨਂ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਸਨਯੋ ਪਰਤ੍ਥਪਿ। ''ਞਾਣਸਮ੍ਮਤਂ''ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਹਿ ਞਾਣਸਮ੍ਮਤਂ। ''ਪਰਮਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਲੋਕੇ ਵਿਞ੍ਞੁਤ੍ਤਂ ਪਰਮਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਜਾਨਨਂ ਪਰਮਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਪਾਕਟਂ। ''ਯਤ੍ਥਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਯਤ੍ਥ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਭਾਜਨੇ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ''ਯਞ੍ਚ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਯਞ੍ਚ ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ''ਯੇਨ ਚ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਯੇਨਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ''ਯੋ ਚ ਭੋਜਕੋ''ਤਿ ਸਮੀਪੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੇਸਕੋ। ''ਯੋ ਚ ਭੁਞ੍ਜਿਤਾ''ਤਿ ਯੋ ਚ ਭੁਞ੍ਜਕੋ।

''ਸਾਸਵਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਸਾਸਵਾ ਨਾਮ ਲੋਕਿਯ ਧਮ੍ਮਾ। ''ਉਸ੍ਸਾਹਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਬ੍ਯਾਪਾਰ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਅਬ੍ਯਾਪਾਰ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਫਲਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ ਫਲਤ੍ਥਾਯ ਉਸ੍ਸਾਹਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ''ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਬੋਧਂ।

ਧਾਤੁਸਙ੍ਗਹੇ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਸਭਾਵਂ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਂ ਏਵਾਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ''ਈਹਾ ਚ ਬ੍ਯਾਪਾਰੋ ਚਾ''ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਮਾਮਿ ਪਟਿਕ੍ਕਮਾਮੀਤਿਆਦਿਨਾ ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਚ, ਅਭਿਕ੍ਕਮਨਾਦਿ ਬ੍ਯਾਪਾਰੋ ਚ। ''ਨ ਚ ਜੀਵਯੋਗਾ''ਤਿ ਨ ਚ ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨ ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਜੀਵੇਨ ਯੁਤ੍ਤਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੇ। ਯਾਯਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਯਨ੍ਤਂ। ਉਦੁਕ੍ਖਲਂ। ਯਨ੍ਤੁ ਚਕ੍ਕਯਟ੍ਠਿਨਾਮ ਯਨ੍ਤੁ ਚਕ੍ਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧਾ ਮੁਸਲਯਟ੍ਠਿ। ਅਰਣੀ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਗ੍ਗਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਤ੍ਥਾਯ ਕਤਾ ਦ੍ਵੇ ਸਾਰਘਟਿਕਾ। ਅਧਰਾਰਣੀ ਨਾਮ ਹੇਟ੍ਠਾਰਣੀ। ਉਤ੍ਤਰਾਰਣੀ ਨਾਮ ਉਦ੍ਧਾਰਣੀ। ''ਸਲ੍ਲਮਿਵਾ''ਤਿ ਕਣ੍ਡੇਵਿਯ। ''ਸੂਲਮਿਵਾ''ਤਿ ਵਿਜ੍ਝਨਕਦਣ੍ਡੋ ਵਿਯ। ''ਆਤੁਰਾਵਿਯਾ''ਤਿ ਤੇਹਿਸਲ੍ਲਸੂਲੇਹਿ ਵਿਦ੍ਧਗਿਲਾਨਾ ਵਿਯ। ਅਯਥਾਭੁਚ੍ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਅਯਥਾਭੂਤਂ ਸਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ''ਵਨਮਿਗੋ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਤਿਣ ਰੂਪੇ ਪੁਰਿਸ ਸਞ੍ਞਾਲਾਭੇ ਵਨਮਿਗੋ ਵਿਯ। ''ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁਯਂ''ਤਿ ਅਙ੍ਗਾਰਕੂਪੇ। ''ਨਾਨਾਵਿਧੁਪਦ੍ਦਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ''ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਾਨਂ ਉਪਦ੍ਦਵਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਤੋ। ''ਵਨਮਕ੍ਕਟੋ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਵਨਵਾਨਰੋ ਵਿਯ। ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਦਮਨਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਦੁਦ੍ਦਮਨੋ। ''ਅਸ੍ਸਖਲੁਙ੍ਕੋ''ਤਿ ਦੁਟ੍ਠ ਅਸ੍ਸੋ। ''ਯਤ੍ਥ ਕਾਮਨਿਪਾਤਿਤੋ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਪਤਿਤੁਂ ਕਾਮੇਤਿ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਪਾਤਿਤੋ। ਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇ ਅਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਯਦਿਚ੍ਛਕਂ ਨਿਪਤਨਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਰਙ੍ਗਨਟੋ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਸਮਜ੍ਜਨਟਕੋ ਵਿਯ। ਸਭਾਵਤੋ ਅਤ੍ਥਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਨ੍ਤੋ। ਤਥੋਤਿ ਚ ਅਵਿਤਥੋਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ। ਅਞ੍ਞੇ ਪਕਾਰੇ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਨਤ੍ਥਿ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਅਨਞ੍ਞਥਂ। ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਂ ਨਾਮ ਕਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖ ਚੇਤਸਿਕਦੁਕ੍ਖਂ। ''ਕਮ੍ਮਜਾਨਂ''ਤਿ ਵਿਪਾਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟਤ੍ਤਾ ਰੂਪਾਨਂ। ''ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਤ੍ਥਾਯ। ''ਪਗੇਵਾ''ਤਿ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ। ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਪੀ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਚਕ੍ਖੁ। ''ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਸਨ੍ਤਾਨਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਠਿਤਤ੍ਥਾਯ। ''ਪਟਿਜਗ੍ਗਨ ਦੁਕ੍ਖਂ''ਤਿ ਸੋਧਨ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਪਚ੍ਚਯਵੇਕਲ੍ਲਂ ਨਾਮ ਆਹਾਰਚ੍ਛੇਦਾਦਿਕਂ। ਨਨੁ ਭਿਜ੍ਜਨਭਯੇਨ ਪਗੇਵ ਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਪਾਦਨਂ ਨਾਮ ਸਙ੍ਖਾਰ ਦੁਕ੍ਖਮੇਵ ਸਿਯਾਤਿ। ਸਚ੍ਚਂ। ਇਧ ਪਨ ਆਸਨ੍ਨੇ ਭਿਜ੍ਜਨਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਤਂ ਪਚ੍ਚਯ ਸਮ੍ਪਾਦਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ''ਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿ ਸਂਵਿਧਾਨ ਦੁਕ੍ਖਂ''ਤਿ ਨਾਨਾਭਯਤੋ ਰਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚ ਆਵਰਣਸ੍ਸ ਚ ਗੋਪਨਸ੍ਸ ਚ ਸਂਵਿਧਾਨ ਦੁਕ੍ਖਂ। ''ਤਦੁਭਯੇਨ ਸਹੇਵ ਸਿਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਕਸਿਗੋਰਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਸਙ੍ਖਾਰ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਾ ਰਕ੍ਖਾਵਰਣ ਗੁਤ੍ਤਿਸਂ ਵਿਧਾਨਾਦੀਨਿਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖ ਦੁਕ੍ਖਂ ਤਦੁਭਯੇਨ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਸਹੇਵ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ''ਤੇਸਂ''ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤਾਨਂ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਿਰੋਧ ਭੂਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਰੋਧ ਭੂਤਸ੍ਸ। ''ਤਂ ਪਜਹਤਿ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਤਂ ਲੋਭਂ ਪਜਹਤਿਯੇਵ। ''ਯਾਵਦੇਵਾ''ਤਿ ਉਪਰਿਮਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ। ਅਹਂ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਪਵਤ੍ਤੋ ਮਾਨੋ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ। ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤਨਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਂ। ''ਪਰਿਞ੍ਞਾਤੇਸੂ''ਤਿ ਤੇਸੁ

ਅਨੁਸਯਿਤਾਯ ਤਣ੍ਹਾਯ ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਪਰਿਵ੍ਵਾਤੇਸੁ। ''ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤੇਨ ਪਨਾ''ਤਿ ਤਤੋ ਵਿਪਰੀਤੇਨ ਪਨ। ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸ੍ਸ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾਤਿਆਦਿ ਅਤ੍ਥੇਨ। ਅਨਿਨ੍ਹਿਯਬਦ੍ਧ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਪਥਵੀਪਬ੍ਬਤਾਦੀਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾ ਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾ।

ਸਤ੍ਤੇ ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਮਾਨੇ ਕਰੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਇਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ। ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ। ਦੁਜ੍ਜਹੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਲੋਭੋਯੇਵ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਾਰਿਯ ਸਚ੍ਚਂ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਸਾਸਵਾ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ ਨਾਮ, ਦੁਕ੍ਖ ਸਚ੍ਚਭੂਤਾਨਂ ਵਿਪਾਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟਤ੍ਤਾ ਰੂਪਾਨਂ ਸਮੁਦਯਤ੍ਤਾ ਸਂਵਡ੍ਢਨਤ੍ਤਾ। ਮੂਲਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ 'ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ'ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਨਨ੍ਨਨਸਦਿਸਂ''ਤਿ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਨ੍ਨਨਵਨੁਯਜਾਨਸਦਿਸਂ। ''ਆਦਿਪਭਵਪਧਾਨਭੂਤਾ''ਤਿ ਦੁਕ੍ਖ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਦਿਭੂਤਾ, ਪਭਵਭੂਤਾ, ਪਧਾਨਭੂਤਾ। ''ਪਭਵਭੂਤਾ''ਤਿ ਚ ਪਥਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤਾ। ''ਤੇਸਂ''ਤਿ ਦੁਕ੍ਖ ਧਮ੍ਮਾਨਂ।

''ਕਤ੍ਥਚੀ''ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੁ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਭਵੇ। ''ਕਦਾਚੀ''ਤਿ ਅਤੀਤਾਦਿਕਾਲੇਸੁ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਕਾਲੇ। ''ਕੇਸਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਸੁ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਕੇਸਞ੍ਚਿਸਤ੍ਤਾਨਂ। ''ਕੁਤੋਚੀ''ਤਿ ਬਹੂਸੁਕਾਰਣੇਸੁ ਕੁਤੋਚਿਕਾਰਣਾ। ''ਕਥਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਕੇਨਚਿਪਕਾਰੇਨ।

''ਪਰਿਣਾਮੋ''ਤਿ ਪਰਿਣਮਨਂ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੋ। ''ਤਂ ਸਮਙ੍ਗੀਨਂ''ਤਿ ਤੇਹਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਹਿ ਸਮਙ੍ਗੀਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ। ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੇ। ''ਆਦਿਤ੍ਤਂ''ਤਿਆਦੀਪਿਤਂ ਸਮੁਜ੍ਜਲਨ੍ਤਂ। ''ਕੇਨਾ''ਤਿ ਕਰਣਭੂਤੇਨ ਕੇਨ ਅਗ੍ਗਿਨਾ। ਤਥਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਵਿਪਰਿਣਾਮ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਸੋਵਿਪਰਿਣਾਮ ਦੁਕ੍ਖੇਨਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਭੁਸਂ ਪੀਲ਼ੇਤਿਯੇਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਨਾ''ਤਿ ਨ ਸਿਯਾ। ਸਮਨਂ ਵੂਪਸਮਨਂ ਸਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ। ''ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਚਾ''ਤਿ ਸਨ੍ਤਤਿਠਿਤਿਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਚ। ''ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਰਿਲ਼ਾਹਦੁਕ੍ਖਂ''ਤਿ ਸੋਕ ਪਰਿਦੇਵ ਦੁਕ੍ਖ ਦੋਮਨਸ੍ਸੁਪਾਯਾਸਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਰਿਲ਼ਾਹ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਾਦਤ੍ਥਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ। ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪਨ ਸਮ੍ਪਾਪਨਤ੍ਥਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ ''ਸਮ੍ਪਾਪਕ ਪਚ੍ਚਯਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣਲੇਸਂ''ਤਿ। ਸਮ੍ਪਾਪਕ ਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮ ਅਰਿਯ ਮਗ੍ਗੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਾ ਚ।

ਭਵਾਭਵਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਤਦੇਵਾ''ਤਿ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਏਵ। ਅਨੁਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਪਦੀਯਤੇ ਅਨੁਪ੍ਪਦਾਨਂ। ''ਨਿਯਜਾਤਨਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਹਨ੍ਤ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਪਨਟ੍ਠੋ। ''ਤਤੋ''ਤਿ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਤੋ। ''ਮੁਚ੍ਚਨੂਪਾਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਦਾਨਸੀਲਨਿਕ੍ਖਮਾਦਿਕਸ੍ਸ ਮੁਚ੍ਚਨੂਪਾਯਸ੍ਸ। ''ਨਿਸ੍ਸਰਣਵਿਮੁਤ੍ତਿਯਾ''ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣ ਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ। ਸਙ੍ਖਾਰ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਭਾਵਟ੍ਠੋ। ''ਸਮ੍ਮੋਹਸ੍ਸ ਪਹਾਨਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਇਧ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਅਸਮ੍ਮੋਹ ਭਾਵਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਆਲੋਕਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ । ਤੇਨਾਹ ''ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੋ''ਤਿ। ਤਣ੍ਹਾਯ ਦਾਸੋ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸੋ। ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬਜਂ। ਪਰਵਸਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਅਪਰਾਧੀਨਤਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸਭਾਵੋ ਨਾਮ। ਲੋਕਿਯਮਗ੍ਗਾਹਿ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬਜਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਣ੍ਹਾਵਸਂ ਪੂਰਯਮਾਨਾ ਤਣ੍ਹਾਵਿਸਯਂ ਵਿਪਾਕਂ ਜਨੇਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਏਵ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਨਾਰਮ੍ਮਣਭਾਵੇ ਠਿਤੋ ਤਣ੍ਹਾਦਾਸਬਜਂ ਅਤਿਵਤ੍ਤਤਿ। ਤਣ੍ਹਾਵਸਂ ਭਿਨ੍ਨਮਾਨੇ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਵਿਸਯਂ ਵਿਪਾਕਂ ਜਨੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਦੁਕ੍ਖਮੁਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਂ। ''ਦੁਕ੍ਖਵਡ੍ਢਿਯਾ''ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਵਡ੍ਢਨਤ੍ਥਾਯ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਬੋਧਂ। ''ਖਯਵਿਰਾਗ ਨਿਰੋਧ ਭੂਤੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਲੇਸ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਰਜ੍ਜਨਂ ਵਿਗਮਨਂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ ਵਿਰਾਗੋ। ''ਅਨਤ੍ਥ ਪਦਾਨੀ''ਤਿ ਅਹਿਤਪਦਾਨਿ। ਭਯਾਦੀਨਵਪਦਾਨਿ। ''ਦ੍ਵਾਰਛਕ੍ਕਆਰਮ੍ਮਣ ਛਕ੍ਕਭੇਦੇਨਾ''ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਛਕ੍ਕਂ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂਸਤਿ, ਆਰਮ੍ਮਣ ਛਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾਤਿ। ਨੋ ਨਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ, ਦ੍ਵਾਰਛਕ੍ਕਤੋ ਸੇਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਰਤੋ ''ਏਤ੍ਥਾਪੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਸੇਵਨਯੋਤਿ।

ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਹਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਮੁਚ੍ਚਯਸਙ੍ਗਹਦੀਪਨਿਯਾਅਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਪਚ੍ਚਯਸਙ੍ਗਹਅਨੁਦੀਪਨਾ

੧੬੬. ਯੇਹਿਪਕਾਰੇਹਿ ਯਥਾ। ਤੇਸੰ ਵਿਭਾਗੋ ਤੰ ਵਿਭਾਗੋ। ਅਯਞ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਏਕਸੇਸਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਵਿਚ੍ਛਾਲੋਪਨਿਦ੍ਦੇਸੋਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਤੇਸੰ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਨ ਸਮੇਤਿ। ਗਾਥਾਯੰ 'ਯੇਸੰ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੀਹਿ-ਯ-ਸਦ੍ਦੇਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਅਤ੍ਥਾਨੰ-ਤ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤ-ਸਦ੍ਦਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਯੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। ''ਸਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਾਤੁਭਵਤਿ। ''ਅਵਿਨਾ''ਤਿ ਅਵਿਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। ''ਸਹਜਾਤ ਧਮ੍ਮੇਹੀ''ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਤਿਆਦੀਸੁ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦੀਨੰ ਸਹਜਾਤ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਹੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨੰ। ''ਕਲਾਪਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਸੁਦ੍ਧ ਧਮ੍ਮ ਕਲਾਪਵਸੇਨ। ''ਸਾਮਞ੍ਞ ਲਕ੍ਖਣੰ''ਤਿ ਸਾਧਾਰਣ ਲਕ੍ਖਣੰ। ''ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਇਦਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤਾ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ 'ਸਮੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨੰ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ'ਤਿ ਅਯੰਭਾਵਸਾਧਨਤ੍ਥੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ''ਅਯਮੇਵਾ''ਤਿ ਅਯੰ ਭਾਵਸਾਧਨਤ੍ਥੋ ਏਵ। ਜਰਾਮਰਣੰ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਉਪ੍ਪਾਦਾਵਾ ਤਥਾਗਤਾਨੰ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਵਾ ਸਤਿ। ''ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਵਾ''ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਵਾ ਸਤਿ। ''ਠਿਤਾਵ ਸਾਧਾਤੂ''ਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਸਤਿ ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਸਭਾਵੋ ਲੋਕੇ ਠਿਤੋਯੇਵ। ਕਤਮਾ ਪਨ ਸਾਧਾਤੂਤਿ ਆਹ ''ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਤਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ਤਤ੍ਥ ''ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਤਾ''ਤਿ ਕੇਨਚਿ ਅਕਤਾ ਸਭਾਵਟ੍ਠਿਤਤਾ। ''ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਤਾ''ਤਿ ਸਭਾਵਨਿਯਾਮਤਾ। ''ਤਤ੍ਰ ਤਥਤਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਾਮਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣੇ ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਤਥਤਾ। ਸਾਮਞ੍ਞ ਲਕ੍ਖਣਮੇਵ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੋ ਪਚ੍ਚਯ ਧਮ੍ਮੋ। ਕਸ੍ਮਾ, ਤੇਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਤਾ ਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨੰ ਧਮ੍ਮ ਸਰੂਪਾਨੰ ਅਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। ''ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਤਾਮਤ੍ਤੰ''ਤਿ ਚ ਯਥਾ ਵੁਤ੍ਤਸਾਮਞ੍ਞ ਲਕ੍ਖਣਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਦਿ ਭਾਵਸਾਧਨੰ ਇਚ੍ਛੇਯਜ, ਭਾਵਸਾਧਨੰ ਨਾਮ ਕਤ੍ਤੁਰਹਿਤੰ ਭਵੇਯਜ। ਕਤ੍ਤੁਰਹਿਤੇ ਚ ਸਤਿ, ਕਥੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਕ੍ਰਿਯਾਯ ਸਮਾਨਕਤ੍ਤੁਕਤਾ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਲਦ੍ਧੇ ਚ ਸਮਾਨਕਤ੍ਤੁਕਤ੍ਤੇ ਕਥਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯਸਮ੍ਭਵੋਤਿ। ਅਯੰ ਭਾਵਸਾਧਨੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬਜਞ੍ਜਨਯੁਤ੍ਤਿਵਿਰੋਧੋ। ਤੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ਨ ਚੇਤ੍ਥਾਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਗਮ੍ਭੀਰੋਚਾਨਨ੍ਦ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਗਮ੍ਭੀਰਾਵ ਭਾਸੋਚਾਤਿ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਭਾਵਸਾਧਨੇ ਚ ਕਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ ਕ੍ਰਿਯਾਮਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਵਿਸੁੰ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਕਥੰ ਤੰ ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਸਿਯਾਤਿ। ਅਯੰ ਭਾਵਸਾਧਨੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਵਚਨ ਵਿਰੋਧੋ। ਤੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤੋ ''ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਪਿ ਚ ਸਙ੍ਖਤ ਲਕ੍ਖਣੰ ਨਾਮ ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮਤੋਪਿ ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਹੋਤਿ। ਤਥਾਹਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮੋ। ਤਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਿ ਮੇਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮਾਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਾਕਟੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ ਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਙ੍ਖਤ ਲਕ੍ਖਣੰ ਅਪਾਕਟੰ ਹੋਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ। ਤਥਾ ਵੇਦਨਾ ਨਾਮ ਸੁਖਾਵਾ ਦੁਕ੍ਖਾਵਾ ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮੋ। ਸਾ ਚ ਅਤ੍ਥਿ ਮੇਵੇਦਨਾਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਾਕਟਾ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਪਨ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ ਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਙ੍ਖਤ ਲਕ੍ਖਣੰ ਅਪਾਕਟੰ ਹੋਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ। ਏਵੰ ਸੇਸੇਸੁ ਨਾਮਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਰੂਪਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ। ਯਤੋ ਸਤ੍ਤਸੁ ਵਿਸੁਦ੍ਧੀਸੁ ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮ ਵਵਤ੍ਥਾਨ ਸਙ੍ਖਾਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿਞਾਣਞ੍ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਪਚ੍ਚਯ ਪਰਿਗ੍ਗਹ ਸਙ੍ਖਾਤੰ ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਞਾਣਞ੍ਚ ਪਥਮੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਦਸਵਿਧਾਨਿ ਸਙ੍ਖਤ ਲਕ੍ਖਣਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਞਾਣਾਨਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ ਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਙ੍ਖਤ ਲਕ੍ਖਣੰ ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮਤੋ ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦ ਸਙ੍ਖਾਤੰ ਸਙ੍ਖਤ ਲਕ੍ਖਣੰ ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮਤੋ ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

''ਤਬ੍ਭਾਵਭਾਵੀਭਾਵੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਵਤਿ ਸੰਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਭਾਵੋ। ਸੋ ਸੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕੋ ਭਾਵੋ ਤਬ੍ਭਾਵੋ। ਤਬ੍ਭਾਵੇ ਭਵਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ ਤਬ੍ਭਾਵਭਾਵਿਨੋ। ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਯੋ। ''ਭਾਵੋ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣੰ। ਤਬ੍ਭਾਵਭਾਵੀਨੰ ਭਾਵੋਤਿ ਤਬ੍ਭਾਵਭਾਵਿਭਾਵੋਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਤਸ੍ਮਿੰ ਤਸ੍ਮਿੰ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਪਿ ਚ ''ਭਾਵੋ''ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਭਾਵੋਤਿ ਤਬ੍ਭਾਵੋ। ਤਬ੍ਭਾਵੇ ਸਤਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਤਾਯਾਤਿ ਤਬ੍ਭਾਵਭਾਵਿਨੋ। ਤੇਸੰ ਭਾਵੋਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ''ਹੇਤ੍ਵਾਦਿ ਪਚ੍ਚਯ ਸਤ੍ਤਿਨਿਯਾਮੰ''ਤਿ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੋ, ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਤਿਆਦੀਸੁ ਹੇਤੁਸਦ੍ਦ ਆਰਮ੍ਮਣ ਸਦ੍ਦਾਦਯੋ ਲੋਭਾਦੀਨੰ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਾਦੀਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਤੰ ਤੰ ਪਚ੍ਚਯ ਸਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੰ ਦੀਪੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਚ ਸੋ ਸੋ ਪਚ੍ਚਯ ਸਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੋ ਵਿਸੁੰ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਹੇਤ੍ਵਾਦਿ ਪਚ੍ਚਯਸਤ੍ਤਿਨਿਯਾਮੰ ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ। ''ਤਥਾ ਤਥਾ''ਤਿ ਮੂਲਟ੍ਠਗੋਚਰਵਿਸਯਟ੍ਠਾਦਿਕੇਨ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੇਨ। ਸੋ ਹਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਪਚ੍ਚਯ ਧਮ੍ਮੁਦ੍ਧਾਰ ਮਤ੍ਤੇ ਅਠਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਨਾਮ ਸਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਉਦ੍ਧਰਣਮਤ੍ਤੰ

ਅਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਆਹਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਆਹਨਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਪਚ੍ਚਯਸਤ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ਪਚ੍ਚਯਸਤ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸੋ ਹਿ ਹੇਤੁਫਲਦੀਪਨੇ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ ਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ ਮਤ੍ਥਕਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ''ਅਨੋਸਕ੍ਕਮਾਨਾ''ਤਿ ਅਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾ। ''ਏਤਾਯਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯ ਸਤ੍ਤਿਯਾ। ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤੇ ਆਚਰਿਯੋ।

ਏਤਸ੍ਮਾ ਕਾਰਣਾ ਫਲਂ ਏਤਦੇਵ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਨਾਗਤਪਕ੍ਖਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਕ੍ਖਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਰਣਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ ਜਨਕਪਚ੍ਚਯੋ। ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਰਣਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕ ਪਚ੍ਚਯੋ। ''ਏਤੇਨਾ''ਤਿ ਹੇਤੁਨਾ। ''ਕਾਯਵਚੀ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਮ੍ਮਂ''ਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਗਮਨ ਠਾਨ ਨਿਸਜ੍ਜਸਯਨਾਦਿਕਂ ਕਾਯਿਕ ਕ੍ਰਿਯਞ੍ਚ। ਆਲਾਪ ਸਲ੍ਲਾਪ ਕਥਨ ਸਜ੍ਝਾਯਨ ਗਾਯਨਾਦਿਕਂ ਵਾਚਸਿਕ ਕ੍ਰਿਯਞ੍ਚ। ਵਿਜਾਨਨ ਚਿਨ੍ਤਨ ਵੀਮਂਸਨਾਦਿਕਂ ਮਾਨਸਿਕ ਕ੍ਰਿਯਞ੍ਚ। ''ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤਿ। ''ਏਤੇਹੀ''ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਲੋਕਿਯਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲ ਚੇਤਨਾ ਧਮ੍ਮੇਹਿ। ਅਪਿ ਚ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ ਏਤੇਹੀਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ। ''ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕਿਂ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਤਭਾਵਂ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ। ਭਵਾਭਵਂ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਾ ਅਨਤ੍ਥਂ ਵਾ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਾ ਅਨਤ੍ਥਂ ਵਾ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਨਾ। ਚਕ੍ਖੁਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ, ਸੋਤਂਪਿ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਨਾ। ਦਸ੍ਸਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ, ਸਵਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ। ''ਵਿਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਵਿਵਿਧੇਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਭੂਤੇਨਪਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਭੂਤੇਨਪਿ ਜਾਨਾਤਿ। ''ਨਮਤੀ''ਤਿ ਗੋਚਰ ਵਿਸਯਤ੍ਥਾਯ ਨਮਤਿ। ''ਰੁਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਖੋਭਤਿ। ''ਫੁਸਤੀ''ਤਿ ਸਂਹਨਤਿ। ''ਵੇਦਯਤੀ''ਤਿ ਵਿਦਿਤਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਂ ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਲਗ੍ਗਨਵਸੇਨ ਭੁਸਂ ਨਹਤਿ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤੀਤਿ ਤਣ੍ਹਾਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ''ਉਪਾਦਿਯਤੀ''ਤਿ ਦਲ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਮੁਞ੍ਚਗ੍ਗਾਹਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ। ਭਵਤੀਤਿ ਭਵੋ। ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ। ਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਭਵੋ। ਕਮ੍ਮਭਵੋ। ''ਜਨਨਂ''ਤਿ ਅਭਿਨਵਸ੍ਸ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਨਂ। ''ਜੀਰਣਂ''ਤਿ ਅਭਿਨਵਭਾਵਤੋ ਹਾਯਨਂ। ''ਸੋਚਨਂ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਪਨਂ। ''ਪਰਿਦੇਵਨਂ''ਤਿ ਰੋਦਨਂ। ''ਦੁਕ੍ਖਂ''ਤਿ ਕਾਯਰੁਜ੍ਜਨਂ। ''ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਰੁਜ੍ਜਨਂ। ''ਵਿਸੀਦਨਂ''ਤਿ ਬਾਲ੍ਹਂ ਚਿਤ੍ਤਕਿਲਮਥਭਾਵੇਨ ਵਿਰੂਪਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਸੀਦਨਂ। ਥਾਮਬਲਖਿਯਜਨਂ। ਯਤੋ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਨਂ ਵਿਰੂਪਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਵਾ ਤਙ੍ਖਣੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਉਪਰੁਜ੍ਝਨਂ ਵਾ ਹੋਤੀਤਿ। ''ਕੇਨਚਿ ਸੁਖੇਨਾ''ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਨ੍ਤਿਸੁਖੇਨ।

''ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ''ਤਿ ਭਯਟ੍ਠੇਨ ਦੁਕ੍ਖਭੂਤਾਨਂ ਤੇਭੂਮਿਕ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਦੁਕ੍ਖਭਾਵਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ। ''ਸਮੁਦਯਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ''ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਦੁਕ੍ਖ ਸਮੁਦਯ ਭਾਵਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ। ''ਨਿਰੋਧਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ''ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਨਿਰੋਧਸ੍ਸੇਵ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧ ਭਾਵਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ। ''ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੀਕ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸੇਵ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧ ਮਗ੍ਗਭਾਵਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ। ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਤੀਤੇਕਾਲੇ ਭਵਪਰਮ੍ਪਰਾ। ਅਪਰਨ੍ਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਨਾਗਤੇ ਭਵਪਰਮ੍ਪਰਾ। ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਪਰਨ੍ਤੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤਦੁਭਯਂ। ''ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਵੇ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ। ''ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਨਯੇਨਾ''ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇਪਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤ ਭਾਜਨੀਯਂ ਨਾਮ ਆਗਤਂ। ਤੇਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤ ਭਾਜਨੀਯਨਯੇਨ। ਸਾਸਵਾ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲ ਚੇਤਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਨਾਮਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਭਿਧਮ੍ਮਨਯੇਨਾ''ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਅਭਿਧਮ੍ਮਭਾਜਨੀਯਨਯੇਨ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੇ। ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਕਿਰਿਯ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨੇਵ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਂ ਲਭਤਿ। ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲਮੂਲਾਨਿ ਕਿਰਿਯ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਂ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਿਰਿਯ ਧਮ੍ਮਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤੋ ਚ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲ ਮੂਲੇਹਿ ਚ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰੋ''ਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ। ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਿਰਾਗਾ''ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਵਿਗਮਨਤੋ। ਤੇਸਂਪਿਕਿਰਿਯ ਧਮ੍ਮਾਨਂ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਸੁਪਿ ਕਿਰਿਯ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਕਿਰਿਯ ਨਾਮਂ, ਕਿਰਿਯ ਮਨਾਯਤਨਂ, ਕਿਰਿਯਫਸ੍ਸੋ, ਕਿਰਿਯ ਵੇਦਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ''ਏਸਨਯੋ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਸੁਪੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲ ਵਿਪਾਕਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ''ਤਿ ਕੁਸਲ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ, ਅਕੁਸਲਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ , ਵਿਪਾਕ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ। ''ਤਂ ਅਨੁਪਪਨ੍ਨਂ''ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਪਾਕਵਿਞ੍ਞਾਣ ਸਹਗਤਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਤਂ ਸਹਜਾਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਜਰੂਪਸ੍ਸ ਚ ਅਵਸਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਤਂ ਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਪਦੇ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਵਿਧਂ ਵਿਪਾਕਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ, ਨਾਮ ਰੂਪਪਦੇਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਤਦੁਭਯਂ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਞ੍ਞਾਣਸਹਗਤਂਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ। ''ਤਂ ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ। ''ਤਣ੍ਹੁਪਾਦਾਨਾਨਿਪਾਕਟਾਨੀ''ਤਿ ਛ ਤਣ੍ਹਾ ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ

ਸਦ੍ਦਤਣ੍ਹਾਦਿਵਸੇਨ। ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਉਪਾਦਾਨਾਨਿ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨਾਤਿ ਏਵੰ ਪਾਕਟਾਨਿਯੇਵ। ''ਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਙ੍ਖਤਭਾਵਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣ ਨਿਮਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾਨਿ। ''ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨਾਦੀਹੀ''ਤਿ ਞਾਤਿਵਿਨਾਸਨਾਦੀਹਿ। ''ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ''ਤਿ ਞਾਤਿਵਿਨਾਸਨਾਦਿਕਾਰਣਾ।

''ਖਨ੍ਧਦੁਕ੍ਖੇ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤੇ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੇ। ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗੋ ਨਾਮ ਤਣ੍ਹਾਸਮੁਦਯੋ ਏਵ। ਖਨ੍ਧਨਿਰੋਧ ਮਗ੍ਗੋ ਨਾਮ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ। ''ਖਨ੍ਧ ਸਮੁਦਯਭੂਤਾ''ਤਿ ਖਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਭੂਤਾ। ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿ ਵੁਟਾਨੰ''ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯਨੀਵਾਰਿਤਾਨੰ ਪਿਹਿਤਾਨੰ। ''ਅਪ੍ਪਹੀਨ ਭਵਾਭਿਲਾਸਾਨੰ''ਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨ ਭਵਪਤ੍ਥਨਾਨੰ। ਅਪ੍ਪਹੀਨਭਵਤਣ੍ਹਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਵਿਬਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਅਨੁਰਾਯੋ। ''ਉਦਯਭੂਤਾਨੰ''ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਭੂਤਾਨੰ। ''ਅਵਸ੍ਸਯੋ''ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯੋ। ਸੁਖਵੇਦਨਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਤਣ੍ਹਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸੁਖਵੇਦਨਾਸਦਿਸੋ''ਤਿਆਦਿ। ਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨੰ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਪਰਤੋ ਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿਤਣ੍ਹਾਯੰ ਪਾਕਟੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਪੀਲ਼ਿਤਸ੍ਸ ਸੁਖਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਸੁਖੰ ਵਿਯ ਤੰ ਪਤ੍ਥੇਤੀਤਿ। ਸਮੁਦਾ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚਯਿਤ੍ਵਾ। ''ਤਣ੍ਹਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ ਏਵ। ''ਅਤ੍ਤਨਿ ਚਾ''ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਞ੍ਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੂ''ਤਿ ਅਤ੍ਤ ਜੀਵ ਲੋਕਾਦੀਸੁ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾਗਹਿਤਾ ਰਮ੍ਮਣੇਸੁ। ''ਅਸ੍ਸਾਦਨ ਖਮਨਰੋਚਨਭੂਤਾਯਾ''ਤਿ ਸਾਧੁਵਤਾਯੰ ਮਮਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਰਜ੍ਜਨ ਤੁਸ੍ਸਨ ਕਨ੍ਤਿਭੂਤਾਯ। ''ਉਪਾਦਾਨੀਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਦਲ੍ਹੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ। ''ਅਤ੍ਥਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਾਦਿਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ। ਗਾਥਾਯੰ ।''ਭਵੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਭਵਨ੍ਤੋ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ''ਪਰਾਭਵੋ''ਤਿ ਵਿਨਾਸਨ੍ਤੋ।

''ਅਦ੍ਧਾਨਵਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੇ''ਤਿ ਤੇਕਾਲਿਕਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮੇ। ਅਪਤਮਾਨੇ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਯਥਾ ਉਪਾਦਾਨੰਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਉਪਾਦਾਰੂਪੰਤਿ ਪਦੇ ਆਦਾਸਦ੍ਦੋ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਨ ਉਪੁਬ੍ਬ ਪਦਸਦ੍ਦੋ। ਇਤਰਥਾ ਉਪਾਦਾਨਨ੍ਤਿ ਨਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਏਵੰ ਅਦ੍ਧਾ, ਅਦ੍ਧਾਨ, ਪਦੇਸੁਪਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਅਦ੍ਧਾਨੰ''ਤਿ ਨਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ। ਸੰਖਿਪਨ੍ਤਿ ਵੀਸਤਾਕਾਰਾ ਏਤੇਸੂਤਿ ਸਙ੍ਖੇਪਾ। ਸਙ੍ਗਹਾ। ''ਵਟ੍ਟਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ। ''ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਏਤਾਸੁ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਸੁ। ਕਥੰ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਤਾਯਾ''ਤਿ। ''ਪਤਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਾਨਿ। ''ਪਭਵਾ''ਤਿ ਵਟ੍ਟਧਮ੍ਮਪਰਮ੍ਪਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਮੂਲ ਪਧਾਨ ਕਾਰਣਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਹੇਤੁ ਚ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਇਤਰਥਾ ਇਸ੍ਸਰਨਿਮ੍ਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿ ਅਹੇਤੁਕ ਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਓਕਾਸੋ ਸਿਯਾਤਿ। ਫਲਞ੍ਚ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ। ਇਤਰਥਾ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਓਕਾਸੋ ਸਿਯਾਤਿ। ''ਅਦ੍ਧੁਨੋ''ਤਿ ਦੀਘਕਾਲਸ੍ਸ। ''ਨਿਵਤ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ। ''ਅਹੇਤੂ ਅਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਤਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਹੇਤੁਰਹਿਤਾ ਪੁਬ੍ਬਪਚ੍ਚਯਰਹਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਮੇਸਤ੍ਤਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੋ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਭਵਪਰਮ੍ਪਰਾਸੁ ਨਿਚ੍ਚੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਨ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਅਨਾਗਾਮੀਨੰ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਨ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਮਹਾਆਦੀਨਵਰਾਸਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਸੋਕਾਦਿਵਚਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਪਚ੍ਚਯਾਨੰ। ''ਲਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਲਦ੍ਧਾ। ''ਤਦਵਿਨਾਭਾਵਿਭਾਵਲਕ੍ਖਣੇਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਅਵਿਨਾਭਾਵੀਨੰ ਭਾਵੋ, ਸੋ ਏਵ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਪਰਤ੍ਥ ਪੀ''ਤਿ ਇਤੋ ਪਰੇਸੁ ਤਣ੍ਹੁਪਾਦਾਨ ਭਵਗ੍ਗਹਣੇਨਾਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। ''ਆਦਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ''ਕਿਲੇਸਭਾਵਸਾਮਞ੍ਞਤੋ''ਤਿ ਕਿਲੇਸਭਾਵੇਨ ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ। ''ਲਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ ਧਮ੍ਮੇਹੀ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਹਿ। ''ਪਥਮੇਨ ਦੁਤੀਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਥਮਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਦੁਤੀਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਏਕਾ ਸਨ੍ਧੀਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਲੋਕਸ੍ਸ ਪਾਕਟ ਵੋਹਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਧਮ੍ਮਾ ਚ ਲੋਕੇ ਹੇਤੂਤਿ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਾ ਪਨ ਫਲਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟਾ। ਏਵੰ ਲੋਕੇ ਪਾਕਟ ਵੋਹਾਰੇਨ। ਇਧ ਪਨ ਕਿਲੇਸਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਧਮ੍ਮਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਾ ਵਾ, ਯੋ ਯੋ ਪਚ੍ਚਯਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੋ, ਸੋ ਸੋ ਹੇਤੂਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਯੇਵ। ਯੋ ਯੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤੋ, ਸੋ ਸੋ ਫਲਨ੍ਤਿਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਹੇਤੁਫਲਸਦ੍ਦਾਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਪਾਠੇ। ''ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੰਵਿਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ। ''ਆਯੂਹਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਨਾਮਾ''ਤਿਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਮੁਚ੍ਚਯਨਸਙ੍ਖਾਰਾ ਨਾਮ। ''ਦਕ੍ਖਿਣੰ''ਤਿ ਦਾਨਵਤ੍ਥੁੰ। ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕੰ ਵਾ। ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਤਤੀਯਪਞ੍ਚਕੇ ਚ। ''ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇ ਵਾ''ਤਿ ਪਥਮਪਞ੍ਚਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ''ਆਯਤਿੰ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਚੇਤਨਾ ਭਵੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਉਦ੍ਦੇਸਪਾਲ਼ਿਯੰ ਯਥਾਦਿਟ੍ਠਪਾਠਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਥਾ ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਭਵਸ੍ਮਿੰ ਇਧ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਚੇਤਨਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਨਾਮਾਤਿ ਇਦਞ੍ਚ। ਇਧ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇਯੇਵ ਦ੍ਵੀਸੁਹੇਤੁਪਞ੍ਚਕੇਸੁ

ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਸਙ੍ਖਾਰ ਕਮ੍ਮਭਵਾਨੰ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਸਙ੍ਖਾਰ ਕਮ੍ਮਭਵਾਨੰ ਵਿਸੇਸੋ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਤੰ ਇਧ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ''ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ''ਏਤੰ''ਤਿ ਵਿਭਾਵਨਿ ਵਚਨੰ। ''ਧਮ੍ਮਵਿਭਾਗਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥੰ''ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਭਵਪਦੇ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸ੍ਸਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵੰ ਵਿਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਵਿਭਾਗਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥੰ। ਫਲਪਞ੍ਚਕਤੋ ਅਨਞ੍ਞਂਪਿ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੰ ਅਞ੍ਞਂਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ 'ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸਙ੍ਖਾਤੋ ਭਵੇਕਦੇਸੋ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੋ ਚ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵੋ ਨਾਮ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਹੇਤੂਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਫਲਪਞ੍ਚਕੇ ਏਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ਉਪਪਤ੍ਤਿਭਵਸਦ੍ਦੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਕਮੇਵ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤੰ। ਇਤਰਥਾ ਦ੍ਵੇ ਫਲਪਞ੍ਚਕਾਨਿ ਵਿਪਾਕਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ ਅਵਸੇਸਾ ਚਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਤੀਯਫਲਪਞ੍ਚਕਮੇਵ ਅਵਸਿਟ੍ਠੰ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ''ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਨਾਮ ਮੋਹੋ, ਸੋ ਚ ਅਕੁਸਲ ਮੂਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਮੂਲਯਮਕੇ ਮੂਲਨਾਮੇਨ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦ੍ਵੀਸੁਪਨਭਵ ਚਕ੍ਕੇਸੁ ਪੁਰਿਮਚਕ੍ਕੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਆਦਿ ਹੋਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਚਕ੍ਕੇ ਤਣ੍ਹਾ। ਆਦਿ ਚ ਨਾਮ ਮੂਲਨ੍ਤਿ ਚ ਸੀਸਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਪਰਿਯਾਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਅਥਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ।''ਆਗਮਨਸਮ੍ਭਾਰੇਸੂ''ਤਿ ਅਤੀਤਭਵਤੋ ਇਮੰਭਵੰ ਆਗਮਨਸਮ੍ਭਾਰੇਸੁ। ਤਣ੍ਹਾ ਏਵ ਸੀਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਤੇਸੰ ਅਨ੍ਤਰੇ''ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਅਨ੍ਤਰੇ। ਤਣ੍ਹਾਯ ਓਕਾਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨਨੁ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਸਤਿ, ਤਣ੍ਹਾ ਨਾਮ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿਯੇਵ। ਸਾ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਬਲਵਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਚ੍ਚਯਾ ਤਣ੍ਹਾ, ਤਣ੍ਹਾ ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾਤਿ। ਤੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ''ਅਯਞ੍ਚੀ''ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਟਿਲੋਮਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨਾਮ ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋਤਿ ਏਵੰ ਪਵਤ੍ਤੋ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ।

''ਜਰਾਮਰਣਮੁਚ੍ਛਯਾਤਿਆਦਿ ਨਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਜਰਾਮਰਣਮੁਚ੍ਛਾਯਾਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਉਪਰਿਵਟ੍ਟਮੂਲ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਾਦਕਾਨੰ''ਤਿ ਉਪਰਿ ਦੁਤਿਯਾਨਾਗਤਭਾਵਾਦੀਸੁ ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾ ਸਙ੍ਖਾਤਾਨੰ ਵਟ੍ਟਮੂਲਧਮ੍ਮਾਨੰ ਨਿਯੋਜਕਾਨੰ। ''ਤੇ ਪੀ''ਤਿ ਸੋਕਾਦਯੋ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾਪਿ। ''ਆਸਵਸਮ੍ਭੂਤਾ''ਤਿ ਆਸਵੇਹਿ ਸਮ੍ਭੂਤਾ ਸਞ੍ਜਾਤਾ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਸੋਕਾਦੀਨੰ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾਨੰ। ''ਜਰਾਮਰਣਙ੍ਗੇ ਗਹਣੰ''ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਸੁ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਜਰਾਮਰਣਙ੍ਗੇ ਸਙ੍ਗਹਣੰ। ''ਪਵਡ੍ਢਤੀ''ਤਿ ਭੁਸੰ ਵਡ੍ਢਤਿ। ''ਆਸਵਸਮੁਦਯਾ''ਤਿ ਆਸਵਸਮੁਪ੍ਪਾਦਾ। ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯੋ''ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ। ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾਸਙ੍ਖਾਰਾਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਤਿਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ। ''ਨਾਨਾਬਜਸਨ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਞਾਤਿਬਜਸਨਾਦੀਹਿ ਨਾਨਾਬਜਸਨੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਵਿਹਿੰਸਿਤਸ੍ਸ। ''ਯਤੋ''ਤਿ ਯੰ ਕਾਰਣਾ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਣ੍ਹਾਨੰ ਵਡ੍ਢਨਕਾਰਣਾ। ''ਵਟ੍ਟੰ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾਦਿਕੰ ਭਵਚਕ੍ਕੰ। ਸੰਮੁਯ੍ਹਨੰ ਸਮ੍ਮੋਹੋ। ਪਰਿਯੇਸਨੰ ਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿ। ਵਿਪਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵਿਪਾਕੋ। ਵਿਪਾਕੋ ਏਵ ਵੇਪਕ੍ਕੰ। ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਵੇਪਕ੍ਕੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਮੋਹਵੇਪਕ੍ਕੰ। ਤਥਾ ਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿਵੇ ਪਕ੍ਕਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਤਦੁਭਯੰ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ਤਦੁਭਯੰ ਵਿਪਾਕੰ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖੰ ਸਮ੍ਮੋਹਵੇਪਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਚ ਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿਵੇਪਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਪਿ ਚ, ਸਮ੍ਮੋਹੰ ਵਿਪਾਚੇਤਿ ਸਞ੍ਜਨੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਮੋਹ ਵੇਪਕ੍ਕੰ। ਏਵੰ ਪਰਿਯੇਟ੍ਠਿਵੇਪਕ੍ਕਨ੍ਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ''ਕਿਚ੍ਛੰ''ਤਿ ਕਸਿਰੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਆਪਨ੍ਨੋ। ''ਮਿਯ੍ਯਤੀ''ਤਿ ਮਰਤਿ। ''ਚ ਵਤੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਕਮਤਿ। ''ਉਪਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਭਵਨ੍ਤਰੰ ਉਪੇਤਿ। ''ਅਥ ਚ ਪਨਾ''ਤਿ ਏਵੰਭੂਤਸ੍ਸ ਸਤੋ। ''ਜਰਾਮਰਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਜਰਾਮਰਣ ਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਨਿਸ੍ਸਰਣੰ''ਤਿ ਨਿਗ੍ਗਮਨੰ। ''ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ ਅਯੰ ਲੋਕੋ ਨਪ੍ਪਜਾਨਾਤਿ। ''ਆਗਤਿਯਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਭਵੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਆਗਮਨੇਨ। ''ਗਤਿਯਾ ਚਾ''ਤਿ ਅਨਾਗਤਭਵੇ ਜਾਤਿਪਾਤੁਬ੍ਭਾਵਵਸੇਨ ਗਮਨੇਨ ਚ। ਆਦਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪੁਬ੍ਬਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿਆਦਿਮਨ੍ਤੰ। ਨ ਆਦਿਮਨ੍ਤੰ ਅਨਾਦਿਮਨ੍ਤੰ। ''ਵਟ੍ਟਪ੍ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤਿਵਿਧਵਟ੍ਟਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਪਬਨ੍ਧਪ੍ਪਵਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਜਾਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਤਸ੍ਸਾ ਨਿਦਾਨਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਜਾਤਿਯਾ ਏਵ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਇਚ੍ਚੇਵੰ''ਤਿ ਇਤਿ ਏਵੰ। ਤਤ੍ਥ ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ ਮਹਾਮੁਨੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਆਚਰਿਯ ਵਾਦੇਪਨ ''ਇਚ੍ਚੇਵੰ''ਤਿ ਜਰਾਮਰਣ ਮੁਚ੍ਛਾਯਾਤਿਆਦਿਨਾਨਯੇਨ। ਆਬਨ੍ਧੰ ਅਨਾਦਿਕਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਧਪਿ ਤਮੇਵ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯੋਜੇਤਿ ''ਇਚ੍ਚੇਵੰ ਆਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ। ਲ। ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਆਬਨ੍ਧੰ''ਤਿ। ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਸਯੰ ਅਹੇਤੁ ਅਪਚ੍ਚਯਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਆਦਿਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਤੰ ਪਰਿਹਰਤਿ ''ਵਟ੍ਟਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ''ਵਟ੍ਟਕਥਾਯ ਸੀਸਭੂਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਆਦਿਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤਿਯੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਜਾਨਨ੍ਤੇਹਿ ਤਾਸੰ ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾਨਾਮ ਵਟ੍ਟਕਥਾ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ। ਕਥੇਨ੍ਤੇਹਿ ਚ ਵਟ੍ਟਧਮ੍ਮਾਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਕਤਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚੰ ਵਟ੍ਟਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਪਧਾਨਤਰੰ ਹੋਤੀਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ। ਤਦਾ

ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਪਧਾਨਤਰੰ ਏਕੰ ਧਮ੍ਮੰ ਮੂਲੰ ਸੀਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਕਥਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਤਿ। ਇਦੰ ਵਟ੍ਟਕਥਾਯ ਸੀਸੰ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਨਾਮ ਮੋਹੋ। ਸੋ ਚ ਮੁਯ੍ਹਨਕਿਰਿਯਾ। ਅਨ੍ਧਭਾਵਕਰਣਞ੍ਚਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚੰ। ਨ ਚ ਪਞ੍ਞਾ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਅਨ੍ਧਭਾਵਕਰਣ ਸਦਿਸੰ ਅਞ੍ਞੰ ਵਟ੍ਟਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਪਧਾਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਏਵੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਧਾਨ ਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਕਥਾਯ ਸੀਸਭੂਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਵਟ੍ਟਕਥਾਯ ਸੀਸਭੂਤਤ੍ਤਾ ਸਾ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ। ''ਅਨਾਦਿਕਭਾਵੋ ਏਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ''ਤਿ ਅਨਾਦਿਕਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਏਵ। ਨੋ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਏਤੰ ਅਤ੍ਥਜਾਤੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਸਿਦ੍ਧੰ। ''ਇਧਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰਭਵੇ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਤੀਤ ਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ। ''ਅਞ੍ਞਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਏਵਾ''ਤਿ ਅਤੀਤਭਵਤੋਪਿ ਪੁਰਿਮਭਵੇ ਸਿਦ੍ਧਾਯ ਅਞ੍ਞਾਯ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਏਵ। ''ਤਸ੍ਸਾਪੀ''ਤਿ ਪੁਰਿਮਤਰਭਵੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯਪਿ। ''ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ''ਤਿ ਪੁਰਿਮਤਰੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ। ''ਪਧਾਨ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਨ੍ਧਭਾਵਕਰਣ ਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਪ੍ਪਵਤ੍ତਿਯਾ ਪਧਾਨ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਪਧਾਨਪਚ੍ਚਯਭੂਤਤ੍ਤਾ। ''ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਨਿਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਸਪਿ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਵੰ ਵਸ੍ਸਸਤਮ੍ਪਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸੰਪਿ ਨਿਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯ। ''ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵਾ''ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ''ਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣਾਤਿਸ੍ਸਵਚਨੀਯੰ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣ ਧਮ੍ਮਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਆਹਾਰੋਤਿ ਵਚਨੀਯੰ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤਤ੍ਥ ''ਆਹਾਰੋ''ਤਿ ਬਲਵਪਚ੍ਚਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਨਯਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬੭. ਪਟ੍ਠਾਨਨਯੇ। ''ਹੇਤੁ ਚ ਸੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਚਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਲੋਭੋ ਹੇਤੁਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਹੇਤੁ ਚ ਹੋਤਿ। ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਨ੍ਤਰਾਦਿ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਅਞ੍ਞਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ''ਹੇਤੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ ਵਣ੍ਣੇਤਿ। ਏਵੰ ਵਣ੍ਣਿਤੇਪਿ ''ਹੇਤੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ ਹੇਤੁ ਹੋਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਸਤਿ, ਸੋ ਯੇਵਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ''ਪੁਨ ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ ਵਣ੍ਣੇਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ, ਹੇਤੁ ਚ ਸੋ ਪਚ੍ਚਯੋ ਚਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਦ ਦ੍ਵਯੰ ਏਕਧਮ੍ਮਾਧਿਕਰਣਤ੍ਤਾ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣੰ ਹੋਤਿ। ਹੇਤੁਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਪਦਦ੍ਵਯੰ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਪੁਰਿਮ ਪਦਞ੍ਹਿ ਧਮ੍ਮ ਭਾਵਪ੍ਪਧਾਨੰ, ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤੁਲ੍ਯਾਧਿਕਰਣੰ ਵਾਕ੍ਯੰ ਭਿਨ੍ਨਾਧਿਕਰਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣੇਤੀਤਿ ਨ ਯੁਤ੍ਤਮੇਤਨ੍ਤਿ। ਨੋ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ। ਮੁਖ੍ਯੋਪਚਾਰਮਤ੍ਤੇਨ ਨਾਨਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਪਚ੍ਛਿਮਵਾਕ੍ਯੰਹਿ ਮੁਖ੍ਯਵਚਨੰ। ਪੁਰਿਮਵਾਕ੍ਯੰ ਉਪਚਾਰ ਵਚਨੰ। ਉਪਚਾਰਵਚਨੇ ਚ ਉਪਚਾਰਤ੍ਥੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਮੁਖ੍ਯਵਚਨੇ ਮੁਖ੍ਯਤ੍ਥੋਤਿ। ''ਹੇਟ੍ਠਾਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾ''ਤਿ ਪਕਿਣ੍ਣਕਸਙ੍ਗਹੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਹਿਨੋਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਹੇਤੁ। ਹਿਨੋਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਹੇਤੁ। ਤਤ੍ਥ ''ਹਿਨੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਸਹਜਾਤ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ। ਕਥਞ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਵੁਦ੍ਧਿ ਵਿਰੁਲ੍ਹਿ ਵੇਪੁਲ੍ਲਪਤ੍ਤਵਸੇਨਾ''ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਤਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀਤਿ। ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਕਾਰਣਸ੍ਸ ਵਾ ਥਾਮਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਦਲ੍ਹਨਿਪਾਤਿਨਾ ਥਾਮਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਹੇਤੁਵਿਸੇਸਨਞ੍ਚੇਤੰ। ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਦਲ੍ਹਨਿਪਾਤਿਮ੍ਹਿ ਥਾਮਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਏਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੇਤਿਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਉਪਕਾਰਕੋਤਿ ਚ ਉਪਲਦ੍ਧਿਯੇਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਯਾਦਿਸੇਨਸਭਾਵੇਨਾ''ਤਿ ਹੇਤੁਭਾਵਾਦਿਸਭਾਵੇਨ। ''ਉਪਲਦ੍ਧਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨਨੁ ਉਪਕਾਰਕ ਸਦ੍ਦੋ ਕਤ੍ਤਾਰੰ ਵਾ ਕਾਰੇਤਾਰੰ ਵਾ ਵਦਤੀਤਿ। ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤੇਨ ਵਦਤਿ। ਧਮ੍ਮਤੋ ਪਨ ਕਤ੍ਤਾ ਵਾ ਕਾਰੇਤਾ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਨ ਹਿ ਸਭਾਵ ਧਮ੍ਮੇਸੂ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਯਦਿ ਧਮ੍ਮਤੋ ਕਤ੍ਤਾਵਾ ਕਾਰੇਤਾਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਕਾਰਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਆਹ ''ਤਥਾ ਉਪਲਦ੍ਧਿਯੰ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿੰ।

ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯੇ। ''ਅਜ੍ਝੋਲਮ੍ਬਮਾਨਾ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਕਰਣਵਸੇਨ ਅਧਿਓਲਮ੍ਬਮਾਨਾ। ''ਆਰਮ੍ਮਣਭਾਵੇਨਾ''ਤਿ ਗੋਚਰਵਿਸਯਭਾਵੇਨ।

ਅਧਿਪਤਿਪਚ੍ਚਯੇ। ''ਗਰੁਕਤਾ''ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਦਨਾਭਿਨਨ੍ਦਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਪਸਾਦਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਗਰੁਕਤਾ। ''ਸਾਮਿਨੋ ਵਿਯ ਦਾਸੇ''ਤਿ ਸਾਮਿਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋਦਾਸੇ ਅਤ੍ਤਨੋਵਸੇ ਵਤ੍ਤਯਮਾਨਾ ਵਿਯ। ਸਹਜਾਤਾਧਿਪਤਿ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਮੁਚ੍ਚਯ ਸਙ੍ਗਹੇ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਇਧ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯਦ੍ਵਯੇ। ''ਅਨ੍ਤਰੰ''ਤਿ ਛਿਦ੍ਦੰ ਵਿਵਰੰ। ''ਸਨ੍ਤਾਨੰ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੰ। ''ਸਨ੍ਤਾਨਾਨੁਬਨ੍ਧਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਬਨ੍ਧਨਵਸੇਨ। ਉਪ੍ਪਾਦਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਨਾਮਕ੍ਖਨ੍ਧ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਰਸ੍ਸ। ''ਅਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯਤਾ''ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਰੰ। ''ਪੁਰਿਮਪਚ੍ਛਿਮਭਾਗਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ''ਤਿ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਅਸਞ੍ਞੀਭਵਸ੍ਸ ਚ ਪੁਰਿਮਭਾਗੇ ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਭਾਗੇ ਚ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ। ''ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾਨੰ ਪੀ''ਤਿ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨ ਕੁਸਲ ਕ੍ਰਿਯ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾਨੰ। ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੇ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾਨੰ । ਅਸਞ੍ਞੀਭਵਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਕਾਮਭਵੇ ਚੁਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾਨੰ। ਪਚ੍ਛਾਭਾਗੇ ਕਾਮਭਵੇ ਏਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾਨੰ। ਤੇਸੁ ਪਨ ਕਥੰ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਨਾਮ ਸਿਯਾ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪੁਰਿਮਭਾਗ ਪਚ੍ਛਿਮ ਭਾਗਾਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਅਚਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਕਾਲਸ੍ਸ ਅਚਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਰੂਪਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਚ ਅਨ੍ਤਰਿਕਤ੍ਤਾਤਿ ਚੋਦਨਾ। ਤੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ''ਨ ਹਿ ਅਭਾਵਭੂਤੋ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾਨੰ। ਰੂਪਧਮ੍ਮੋ ਅਨ੍ਤਰੰ ਨ ਚ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਅਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਅਨਨ੍ਤਰਤਾ ਨਾਮਾਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜਨਾ ਹੋਤਿ। ''ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਨ ਸਮਤ੍ਥਤਾ''ਤਿ ਏਕੀਭੂਤਾਨੰ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਰੰ ਉਪ੍ਪਾਦਨੇ ਸਮਤ੍ਥਤਾ।

ਸਹਜਾਤਪਚ੍ਚਯੇ। ''ਯੇ ਪਨ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਧਮ੍ਮਾ। ''ਅਤ੍ਤਨੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯ ਧਮ੍ਮੇ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

''ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨ੍ਤੰ ਤਿਦਣ੍ਡੰ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਭੂਮਿਯੰ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਸ੍ਸਿਤਾ ਤਯੋਦਣ੍ਡਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨ੍ਤਾ ਵਿਯ। ''ਪੁਰਿਮੇਨਾ''ਤਿ ਪੁਰਿਮੇਨ ਸਹਜਾਤ ਪਚ੍ਚਯੇਨ। ''ਇਤਰੀਤਰੋ ਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੰ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੋ ਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨੰ।

''ਸੂਦੋ''ਤਿ ਭਤ੍ਤਕਾਰਕੋ। ''ਉਕ੍ਖਲੀ''ਤਿ ਭਤ੍ਤਪਚਨਕੁਮ੍ਭੀ। ''ਵੁਟ੍ਠਿਧਾਰਾ''ਤਿ ਮੇਘਵੁਟ੍ਠਿਧਾਰਾ। ''ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ''ਤਿ ਭਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ। ''ਤਾਸੁ ਅਸਤੀ''ਤਿ ਸਾਲਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤੁ ਵੁਟ੍ਠਿਧਾਰਾਸੁ ਅਸਤਿ। ''ਬਲਵਤਰਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਬਲਵਤਰਨਿਸ੍ਸਯਟ੍ਠੇਨ। ''ਪਕਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਕਤੋ''ਤਿ ਭੁਸੰ ਕਤੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਸੁਟ੍ਠੁਕਤੋ''ਤਿ। ਕਰਣਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸੁਟ੍ਠੁਉਪ੍ਪਾਦਨਞ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁਉਪਸੇਵਨਞ੍ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਵੁਤ੍ਤੁਪ੍ਪਕਾਰੇਨਾ''ਤਿ 'ਯਥਾ ਕਤੇ ਸਤੀ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੁਪ੍ਪਕਾਰੇਨ।

''ਨਿਸ੍ਸਯਾਰਮ੍ਮਣ ਧਮ੍ਮਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯ ਧਮ੍ਮ ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯ ਧਮ੍ਮਾ ਏਵ। ''ਪੁਰੇਜਾਤਤਾਮਤ੍ਤਵਿਸਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਤ੍ਤਸਦ੍ਦੇਨ ਨਿਸ੍ਸਯਾਰਮ੍ਮਣਸਤ੍ਤਿਤੋ ਵਿਸੁੰ ਪੁਰੇਜਾਤਸਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵਿਸੁੰ ਪੁਰੇਜਾਤਸਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਵਾਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਆਚਰਿਯਾਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਵਤ੍ਥੂਨਿ ਚ ਪਞ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਚ ਪੁਰੇਜਾਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਸੁਟ੍ਠੁਬਲਵਤਾਯ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨੰ ਵਤ੍ਥੁ ਕਿਚ੍ਚ ਆਰਮ੍ਮਣ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁ ਚ ਮਨੋਧਾਤੁ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੂ ਨਨ੍ਤਿ। ਅਯੰ ਵਿਸੁੰ ਪੁਰੇਜਾਤਸਤ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਸਚ੍ਚੰ। ਸੁਦ੍ਧਮਨੋ ਦ੍ਵਾਰੇਪਨ ਇਧ ਠਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੇਸੁ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਨਿਰਯਗ੍ਗਿਰੂਪਾਨਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਇਦਾਨਿ ਦੇਵੇਸੁ ਚ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਦਿਬ੍ਬਰੂਪਾਨਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ, ਤੇਸੁ ਪੁਰੇ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿੰਸੂਤਿ ਵਾ, ਤੇਸੁ ਅਨਾਗਤੇ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤਾਨੰਪਿਤਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਾਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰੇ ਜਾਤਾਨਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਨਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਰੂਪਾਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯੋ। ਇਤਰਾਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯੋ ਏਵ। ਨ ਚੇਤ੍ਥ ਪੁਰੇਜਾਤਾਨੰ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਰੂਪਾਨੰ ਪੁਰੇਜਾਤਤ੍ਤੇਨ ਵਿਸੇਸੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਨ ਚ ਤਾਨਿ ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਵਿਸੁੰ ਪੁਰੇਜਾਤਸਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੋ ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਤਾਨਿ ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯੋ ਨਾਮ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯੁੰ। ਕਸ੍ਮਾ, ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ। ਨ ਚ ਨਭਵਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਪੁਰੇਜਾਤਮਤ੍ਤਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ। ਏਤ੍ਥ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ, ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਿਸੁੰ ਪੁਰੇਜਾਤਸਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੋ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸੋ ਪਨ ਬਹੁਵਿਧਾਨੰ ਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸ੍ਸਯ ਸਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੋ ਏਵ, ਆਰਮ੍ਮਣ ਸਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੋ ਏਵ ਚਾਤਿ। ਅਪਿ ਚ ਵਿਸੁੰ ਪੁਰੇਜਾਤ ਸਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਇਦੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਸੁਦ੍ਧਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਤਬ੍ਬਿਸੇਸਾਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਸੁੰ ਪੁਰੇਜਾਤ ਸਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਇਦੰ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਤਬ੍ਬਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਯੰ ਰੁਚ੍ਚਤਿ, ਤੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਪਚ੍ਛਾਜਾਤਪਚ੍ਚਯੇ। ‘‘ਰੁਕ੍ਖਪੋਤਕਾਨੰ ৱਿਯਾ’’ਤਿ ਪਚ੍ਛਾ ਆਸਿਞ੍ਚਿਯਮਾਨੰ ਉਦਕੰ ਰੁਕ੍ਖਪੋਤਕਾਨੰ ৱੁਦ੍ਧৱਿਰੁਲ੍ਹਭਾৱੰ ਪਾਪੇਤ੍ৱਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨৱਸੇਨ ਉਪਕਾਰਕੋ ৱਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਆਹਾਰੰ ਆਸਿੰ ਸਤੀਤਿ ਆਹਾਰਾਸਾ। ਜਿਘਚ੍ਛਾ, ਪਿਪਾਸਾ, ਤਣ੍ਹਾ। ਤਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾਤਿ ৱਿਗ੍ਗਹੋ। ਸਾ ਪਨ ਆਹਾਰਾਸਾ ਚੇਤਨਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਤਿ ਯੇৱਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਅਯਮਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ‘ਸੁਪਾਕਟੇਨਾ’ਤਿਆਦਿਨਾ ৱੁਤ੍ਤੋ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬਾਚੇਸਾৱਿਚਾਰਣਾ ਗਿਜ੍ਝੋਪਮਾਯ ਉਪਮਾਮਤ੍ਤਭਾৱੰ ਨੀৱਾਰੇਤਾ ਹੋਤੀਤਿ।

ਆਸੇৱਨ੍ਤਿ ਤੰ ਪਚ੍ਚਯ ਧਮ੍ਮੰ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਆਸੇৱਨੰ। ਏਤੇਨ ਭੁਸੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਆਸੇৱਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਆਸੇৱਨਨ੍ਤਿ ৱੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ। ‘‘ਤੰ’’ਤਿ ਤੰ ਪੁਰਿਮੰ ਪੁਰਿਮੰ ਪਚ੍ਚਯ ਧਮ੍ਮੰ। ‘‘ਭਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਉਪੇਨ੍ਤਿ। ਕੇ ਭਜਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਅਪਰਾਪਰੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ ਚ ਅਨਨ੍ਤਰੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਕਥਞ੍ਚ ਤੰ ਤੇਭਜਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਸੁਟ੍ਠੁਸੇৱਮਾਨਾ ৱਿਯ ਭਜਮਾਨਾ ৱਿਯ ਪৱਤ੍ਤਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ৱਿਯ ਸਦ੍ਦੇਨ ਲੋਕੇ ਕਿਞ੍ਚਿਜਨੰ ਕੇਚਿਜਨਾ ਕੇਨਚਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁਸੇৱਨ੍ਤਾ ৱਿਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਥੰ ਸੁਟ੍ਠੁਸੇৱਿਯਮਾਨਾ ৱਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿੰ। ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਸਬ੍ਬਪਰਿਪੂਰੰ ਆਕਾਰੰ’’ਤਿ ਜৱৱੇਗਸਹਿਤੇਹਿ ৱਿਜਾਨਨ ਫੁਸਨਾਦੀਹਿ ਸਾৱਜ੍ਜਾਨ ৱਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਚ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਜৱਨਗੁਣੇਹਿ ਪਰਿਪੂਰੰ ਆਕਾਰੰ। ‘‘ਆਸੇৱੇਤੀ’’ਤਿ ਮੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੇৱਥਾਤਿ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੰ ৱਿਯ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ৱਾਸੰ’’ਤਿਆਦਿੰ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ৱਾਸੰ’’ਤਿ ৱਾਸਨੰ। ‘‘ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਾਹਾਪੇਤੀ’’ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਦੇਤੀਤਿ ৱੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਤੇਨ ਯਥਾ ਲੋਕੇ ਏਕੋ ਪਰੇਸੰ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤੰ ਦੇਤਿ। ਏৱੰ ਦੇਨ੍ਤੰ ਪਨ ਪਰੇ ਭਜਨ੍ਤਿਯੇৱ। ਮੰ ਭਜਥਾਤਿ ਨਿਯੋਜਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਏৱਮੇৱ ਇਧਪਿ ਸੁਟ੍ਠੁৱਾਸਦਾਨਮੇৱ ਭਜਾਪਨੰ ਨਾਮਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ৱਡ੍ਢੇਤਿ ৱਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਆਸੇৱਨਾ ਭਾৱਨਾ ৱਡ੍ਢਨਾਤਿ ਇਮੰਪਰਿਯਾਯਤ੍ਥੰ ৱਦਤਿ। ਪੁਰਿਮਾਭਿਯੋਗੋ ਨਾਮ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਜ੍ਝਾਯਨਾਦਿਕਮ੍ਮੇਸੁ ਯਥਾਸਤ੍ਤਿ ਯਥਾਬਲੰ ৱਾ ਯਾਮਕਰਣੰ। ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਉਗ੍ਗਹਣ ਕਮ੍ਮੰ ਉਪਰੂਪਰਿ ਪਗੁਣਭਾৱੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ‘‘ਆਸੇৱਨਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ৱਡ੍ਢਾਪਨਟ੍ਠੇਨ, ਉਪਕਾਰਕੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਸਜਾਤਿਯਾਨੰ’’ਤਿ ਕੁਸਲਾਦਿਭਾৱੇਨ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਾਨੰ।

ਕਾਯਙ੍ਗਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣੰ ਨਾਮ ਕਾਯਸਞ੍ਚੇਤਨਾਕਿਚ੍ਚੰ। ৱਾਚਙ੍ਗਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣੰ ৱਚੀਸਞ੍ਚੇਤਨਾਕਿਚ੍ਚੰ। ਚਿਤ੍ਤਙ੍ਗਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣੰ ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾਕਿਚ੍ਚੰ। ‘‘ਕਿਰਿਯਾਭਾৱੇਨਾ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਸৱਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਗਮਨਠਾਨ ਨਿਸਜ੍ਜਾਦਿਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਸੰৱਿਧਾਨਕਿਰਿਯਾਭਾৱੇਨ। ‘‘ৱਤ੍ਥੁਮ੍ਪੀ’’ਤਿ ਗਬ੍ਭৱਤ੍ਥੁਮ੍ਪਿ। ਯਥਾৱੁਤ੍ਤਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣਕਿਚ੍ਚੰ ਨਾਮ ਕਾਯਙ੍ਗৱਾਚਙ੍ਗ ਚਿਤ੍ਤਙ੍ਗਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣ ਕਿਚ੍ਚੰ। ‘‘ਤਦਭਿਸਙ੍ਖਰਣৱੇਗਜਨਿਤੰ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਙ੍ਗਾਦਿਕਸ੍ਸ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣৱੇਗੇਨ ਜਨਿਤੰ ਕਿਰਿਯਾৱਿਸੇਸ ਨਿਧਾਨਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਸਨ੍ਤਾਨੇ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ।

ৱਿਪਚ੍ਚਨਭਾৱੋ ਚ ਨਾਮ ਪਾਤੁਭਾৱੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹ ਸਨ੍ਤਭਾৱੋ ਨਾਮ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲਾਨੰ ৱਿਯ ਕਾਯਙ੍ਗৱਾਚਙ੍ਗਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਚ ਆਯਤਿੰ ৱਿਪਚ੍ਚਨ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਚ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਭਾৱੇਨ ਸਨ੍ਤਭਾৱੋ। ਨ ਕਿਲੇਸੁ ਪਸਨ੍ਤਭਾৱੇਨ। ਚਿਤ੍ਤਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁਪਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚੇਤਨਾৱਸੇਨ ਯਥੋਪਟ੍ਠਿਤੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾਨੰ ਏਕਤੋ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਗਮਨੁਸ੍ਸਾਹਮਤ੍ਤੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਤੋਪਰੰ ਪਨ ਸੁਪਿਨ ਦਸ੍ਸਨ ਕਿਚ੍ਚੰਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ‘‘ਮਨ੍ਦਮਨ੍ਦਾਕਾਰੇਨਾ’’ਤਿ ਮਨ੍ਦਤੋ ਅਤਿਮਨ੍ਦਾਕਾਰੇਨ। ਕਿਞ੍ਚਿਜਾਨਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਾਦਿ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੰਪਿ ਜਾਨਨੰ ৱੀਥਿਚਿਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਸ ਪৱਤ੍ਤਿਯਾ।

‘‘ਅਰੂਪਿਨੋ’’ਤਿ ਅਰੂਪਲਕ੍ਖਣ ਸਮਙ੍ਗਿਨੋ। ਨਾਮਲਕ੍ਖਣ ਸਮਙ੍ਗੀਨੋਤਿ ৱੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਜਨਯਨ੍ਤਾਪੀ’’ਤਿ ਸਹਜਾਤ ਧਮ੍ਮੇ ਜਨੇਨ੍ਤਾਪਿ। ‘‘ਸਨ੍ਤਾਨਟ੍ਠਿਤਿਯਾ’’ਤਿ ਪਬਨ੍ਧਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ।

‘‘ਕਸ੍ਮਾਪਨੇਤ੍ਥਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ‘‘ਭਾৱਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਦ੍ৱਯੰ’’ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਦ੍ৱਯੰ। ‘‘ਇਧਾ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਚ੍ਚਯੇ। ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹਿਤੰ। ਨਨੁ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨੰ ਪৱਤ੍ਤਿਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਇਧ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇৱਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਜਨਕਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਜਨਕ ਕਿਚ੍ਚੰ। ਏৱੰ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ‘‘ਏਤੰਤਯੰਪਿ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਜਨਕਤ੍ਤਾਦਿਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਯੰਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਏৱੰਸਨ੍ਤੇਕਥੰ ਲਿਙ੍ਗਾਦੀਨੰ ਪৱਤ੍ਤਿਕਾਰਣੰ ਹੋਤੀਤਿਆਹ ‘‘ਕੇৱਲੰ

ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿ। ''ਦ੍ਵਯਂ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਭਾਵਪੁਮ੍ਭਾਵ ਦ੍ਵਯਂ। ਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਥਾਹਿ ਏਕੋ ਰਾਜਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਜਿਤੇ ਗੇਹਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੂਤਿ ਗੇਹਸਣ੍ਠਾਨਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਜਨਾ ਤਥੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਤਤ੍ਥ ਰਾਜਾ ਗੇਹੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਗੇਹਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਚ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਗੇਹਸਾਮਿਕਾਵਾ ਗੇਹਵਡ੍ਢਕਿਨੋ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਪਨ ਰਞ੍ਞਾ ਪਟ੍ਠਪਿਤਂ ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਮਿਦਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਝਾਯਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਉਪਸਦ੍ਦੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਦੇਵਿਯ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਉਪਰੀ''ਤਿ ਚ ਥਾਮਬਲਵੁਦ੍ਧਿਵਸੇਨਾਤਿ ਆਹ ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ''ਤਿਆਦਿ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣੇ।

''ਸੁਗਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਸਮ੍ਪਾਪਕਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਅਤ੍ਥੋ ਅਬਜਾਕਤਮਗ੍ਗਙ੍ਗੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ ਤਾਨਿ ਕਥਂ ਮਗ੍ਗਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦਿ। ''ਸਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸਨਾਦਿਨਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸਨ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਾਦਿਨਾ। ''ਤੇਸਂ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਨਂ। ''ਤੇਸਂ ਪੀ''ਤਿ ਅਬਜਾਕਤ ਭੂਤਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਨਮ੍ਪਿ। ''ਤੇਨੇਵਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਦਸ੍ਸਨਾਦਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣਟ੍ਠੇਨ। ਅਥਵਾ। ''ਤੇਨੇਵਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਸੁਗਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਸਮ੍ਪਾਪਕਟ੍ਠੇਨੇ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ ਸਹੇਤੁਕਾ ਵਿਪਾਕ ਕ੍ਰਿਯਾ ਬਜਾਕਤਧਮ੍ਮਾਪਿ ਤੇਨੇਵਟ੍ਠੇਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕੁਸਲਸਦਿਸਾ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ। ਨ ਸਿਯੁਂ, ਪਚ੍ਚਯ ਵੇਕਲ੍ਲਤ੍ਤਾ। ਵਿਪਾਕਾਬਜਾਕਤਾਹਿ ਕਮ੍ਮਵੇਗੇਨ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਤਿਤਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਸਨ੍ਤਸਭਾਵਤੋ ਤਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾ ਨਾਨਕ੍ਖਣਿਕ ਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਕਿਰਿਯਾਬਜਾਕਤਾ ਚ ਨਿਰਨੁਸਯਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚੇਤਨਾਪਿ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਵਿਪਾਕ ਕ੍ਰਿਯਾਬਜਾਕਤੇਸੁ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਿਪਿ ਸੁਗਤਿ ਸਮ੍ਪਾਪਕਟ੍ਠਂ ਨ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਸਮ੍ਪਾਪਕਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਨਸਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਸਭਾਵ ਲਕ੍ਖਣਵੇਕਲ੍ਲਤਾਪਨ ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਂ ਨਤ੍ਥਿਯੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਮਗ੍ਗਪਚ੍ਚਯੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਰੂਪਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਆਧਿਪ੍ਪਚ੍ਚ ਕਿਚ੍ਚਂ ਅਰੂਪਧਮ੍ਮੇ ਸ੍ਵੇਵ ਫਰਤਿ। ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਪਨ ਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਹੇਤੁ ਕਮ੍ਮ ਮਗ੍ਗ ਝਾਨੇਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਸਨਯੋ ਕਮ੍ਮਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਝਾਨਪਚ੍ਚਯੇਸੁਪੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਸਦ੍ਦੇਨ ਨਾਨਕ੍ਖਣਿਕ ਪਚ੍ਚਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

''ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਸਙ੍ਕਾ ਸਮ੍ਭਵਤੀ''ਤਿ ਸਹਜਾਤਾ ਨਾਮਧਮ੍ਮਾ ਤਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ ਰੂਪੇਹਿ, ਪਚ੍ਛਾਜਾਤਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਰੂਪੇਹਿ, ਵਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਾ ਚ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਨਾਮਧਮ੍ਮੇਹਿ ਕਾਲਤੋ ਚ ਠਾਨਤੋ ਚ ਏਕ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤੇਸੁ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਸਙ੍ਕਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ''ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਨ੍ਤਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਪਿ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯ ਭਾਵੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਵਰੂਪੋ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਤੇਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਸੁ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

''ਹੇਟ੍ਠਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਸੁ ਏਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਵਸਦ੍ਦੇਨ ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਦਿ ਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਰਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ, ਦੇਸਕਸ੍ਸ ਪੁਨਰੁਤ੍ਤਿਨਿਰਤ੍ਥਕਵਾਦਿਤਾ ਪਤ੍ਤਿਤੋਤਿ। ਨੋ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਕਸ੍ਮਾ, ਲੋਕੇ ਯੋ ਸਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਿਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਤੁਂ ਅਰਹਤੀਤਿ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਨਿਵੇਸਸ੍ਸ ਪਹਾਨਤੋ। ਤੇਨ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਞਾਪੇਤਿ, ਲੋਕੇ ਕੇਚਿਧਮ੍ਮਾ ਸਯਂ ਅਤ੍ਥਿਕਾਲੇ ਏਵ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਨਤ੍ਥਿਕਾਲੇ। ਕੇਚਿ ਧਮ੍ਮਾ ਸਯਂ ਨਤ੍ਥਿਕਾਲੇ ਏਵ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਤ੍ਥਿਕਾਲੇਤਿ ਅਯਞ੍ਚਵਿਭਾਗੋ ਅਵਸ੍ਸਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ਯੇਵਾਤਿ। ''ਓਕਾਸਦਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਓਕਾਸਦਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ।

ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ, ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਯ ਮੇਕੋ ਅਨ੍ਤੋਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸੇਟ੍ਠਸਾਰਭੂਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਾਮ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਉਚ੍ਛੇਦੋ ਵਾ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਵਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਯਂ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦੋ ਨਾਮ ਏਕੋਵਿਸਮਨ੍ਤੋ ਏਕਾਵਿਸਮਾਕੋਟਿ। ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਤ੍ਤੋਨਾਮ ਏਕਭਵਪਰਮੋ ਹੋਤਿ, ਮਰਣਤੋ ਪਰਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ। ਅਯਂ ਉਚ੍ਛੇਦਵਾਦੋ ਨਾਮ ਦੁਤੀਯੋ ਵਿਸਮਨ੍ਤੋ ਦੁਤੀਯਾਵਿਸਮਕੋਟਿ। ਇਮੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਉਭੋਵਿਸਮਨ੍ਤਾ ਨਾਮ। ਜਾਨਨ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਤਾਦਿਸੋ ਅਤ੍ਤਾਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਭਵੇਯਜ। ਸੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਪ੍ਪਬਨ੍ਧੋ ਏਵ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਯਾਵ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਅਪ੍ਪਹੀਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਉਚ੍ਛੇਦੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ

ਪਨ ਪਹੀਨਾਯ ਤਤੋਪਰਂ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਯਂ ਅਨੁਦ੍ਵਯਮੁਤ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮਵਾਯੋ ਨਾਮ। ਬਹੁਂ ਨਾਨਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਂ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤਾਨਂਪਿ ਤੇਸਂ ਬਹੁ ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥਿ ਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਚ੍ਚਯੁਦ੍ਦੇਸਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੬੮. ਪਚ੍ਚਯਨਿਦ੍ਦੇਸੇ। ''ਪਞ੍ਚਧਾ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ। ''ਏਕਧਾ''ਤਿ ਏਕਵਿਧੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ''ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਾਯਾ''ਤਿ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਤ੍ਥਾਯ। ''ਪਟਿਪਾਦਨਾਯਾ''ਤਿ ਯੋਜਨਤ੍ਥਾਯ। ਯੋ ਕੋਚਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਪੁਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ''ਤਿ ਨਿਰੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ। ''ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਜਵਨਾਨੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ ਗੋਤ੍ਰਭੁਤੋ ਆਸੇਵਨ ਪਚ੍ਚਯਂ ਲਭਤਿ। ਫਲਸ੍ਸ ਪਨ ਸੋ ਭਿਨ੍ਨਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਆਸੇਵਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਫਲਂ ਪਨ ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਸੇਵਨ ਮੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਦੁਭਯਂ ਇਧ ਪੁਰਿਮਜਵਨਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਮਗ੍ਗ ਫਲਜਵਨਵਜ੍ਜਾਨੀ''ਤਿ। ਫਲਜਵਨਵਜ੍ਜਾਨਂ ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਂ ਜਵਨਾਨਂ। ''ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਾਰਿਪੂਰਂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੁਸਲਾਦਿਜਾਤਿਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਜਾਤਿਮਤ੍ਤੇਨਪੀ''ਤਿ। ਅਭਿਨ੍ਨਾ ਏਵ ਸਿਯੁਂ। ਨ ਪਨ ਭਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਦਾਚਿ ਕੇਚਿਭਿਨ੍ਨਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਨ੍ਨਜਾਤਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਲ। ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਕਾਮਾਵਚਰਭਾਵਤੋ ਮਹਗ੍ਗਤਾਨੁਤ੍ਤਰਭਾਵਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਗੋਤ੍ਰ ਭੁਚਿਤ੍ਤਂ ਕਾਮਭੂਮਿ। ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਂ ਮਹਗ੍ਗਤਭੂਮਿ। ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰ ਭੂਮਿ। ਕਮ੍ਮਚੇਤਨਾਯ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਯਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪਵਤ੍ਤਾਕਾਰੋ ਨਨਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਏਵ ਆਯਤਿਂ ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਰਾਸਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ਬੀਜਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਚ ਯਾਵ ਨ ਵਿਪਚ੍ਚਤਿ। ਤਾਵ ਸਂਸਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ, ਅਨ੍ਤਰਾ ਵਿਨਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਚੇਤਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਾਨੇ ਤਸ੍ਸ ਬੀਜਸ੍ਸ ਨਿਧਾਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨਾ ਚ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਏਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਾਕਾਰਸਙ੍ਖਾਤ ਬੀਜਨਿਧਾਨਞ੍ਚਾ''ਤਿ। ''ਚੇਤਨਾਯ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚੇਤਨਾਯ ਸਾਧਾਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਪੁਰੇਜਾਤਾ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖਪੋਤਕਾ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪੁਰਿਮਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕਰੂਪਧਮ੍ਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਆਹਾਰਜਕਾਯੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਪਚ੍ਛਾ ਜਾਤੇਨਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਛਾਜਾਤਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਜਿਣ੍ਣਪਤਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਦਕਾਸਿਞ੍ਚਨਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਯਦਗ੍ਗੇਨਾ''ਤਿ ਯੇਨਕਾਰਣ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨ। ''ਵਤ੍ਥੁ ਰੂਪਂ''ਤਿ ਨਿਰੋਧਾਸਨ੍ਨਂ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁ ਰੂਪਂ। ''ਏਵਮਯਂ ਪੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਯਂ ਪਚ੍ਛਾਜਾਤਪਚ੍ਚਯੋਪਿ। ਵਿਵਿਧੇਨ ਆਕਾਰੇਨ ਫਰਣਂ ਕਾਲਨ੍ਤਰ ਦੇਸਨ੍ਤਰ ਗਮਨਂ ਵਿਪ੍ਫਾਰੋ। ਮਹਨ੍ਤੋ ਵਿਪ੍ਫਾਰੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮਾਸੋ। ''ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ। ਪਞ੍ਚਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਵੋਕਿਣ੍ਣੋ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸੋਤਿ ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰੋ। ਕਾਮ ਰੂਪਭਵੇ। ਵਿਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਰੂਪਵਿਰਾਗਭਾਵਨਾਬਲੇਨ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਪੁਰੇਜਾਤਂ ਵਾ''ਤਿ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਾਤੀਤੇ ਪੁਰੇਜਾਤਂ ਵਾ। ''ਵਡ੍ਢਨਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਵਾ''ਤਿ ਤਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਯਾਵ ਅਟ੍ਠਮ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਾ ਵਡ੍ਢਨਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਂ ਵਾ। ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਥੁ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਥੁਰੂਪਂ। ''ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪੁਰੇਜਾਤ ਪਚ੍ਚਯੇ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਪਚ੍ਚਨੀਯੇ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਨੀਯ ਵਾਰੇ। ''ਤਂ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਪੁਰੇਜਾਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਤ੍ਤਾਵਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਠਾਨਟੀਕਾਚਰਿਯਾ। ਅਰੂਪਭਵੇ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨਕਾਲੇ ਕਸ੍ਸਚਿ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਟ੍ਠਾਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਆਰਮ੍ਮਣ ਪੁਰੇਜਾਤਂ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਮੇਵ। ਪਟ੍ਠਾਨੇਪਨ ਤਸ੍ਮਿਂਭਵੇ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਇਤਿ ਚੇ, ਵਤ੍ਥੁ ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਅਲਦ੍ਧਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਆਰੁਪ੍ਪੇਵਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਅਰੂਪਭਵੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਰੂਪ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸਬ੍ਬਂਪਿ ਰੂਪਧਮ੍ਮਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣ ਸਙ੍ਗਹਦੀਪਨਿਯਂ 'ਅਸਞ੍ਞੀਭਵਤੋ ਚੁਤਾਨਂ ਵਿਯ ਅਰੂਪਭਵਤੋ ਚੁਤਾਨਂਪਿ ਗਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤਂ ਕਾਮਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਕੇਨਚਿਦ੍ਵਾਰੇਨ ਅਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਕੇਵਲਂ ਕਮ੍ਮਬਲੇਨੇਵ ਉਪਟ੍ਠਾਪਿਤ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਗੂਥਕੁਣਪਾਦੀਨੀ''ਤਿ ਗੂਥਞ੍ਚ ਮਤਪੂਤਿਸਰੀਰਾਨਿ ਚ। ''ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇਹੀ''ਤਿ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ। ਤੇ ਪਨ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਥਂ ਚਤੁਭੂਮਿਕ ਕੁਸਲਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਤਤ੍ਥ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯ ਵਜ੍ਜਾਨੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯ ਕਮ੍ਮਕਤਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਵਰਣ ਕਮ੍ਮਾਵਰਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਝਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਲਾਭੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਆਨਨ੍ਤਰਿਯ ਵਜ੍ਜਾਨੀ''ਤਿ। ''ਤਾਨੀ''ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਨਿ ਅਕੁਸਲਾਨਿ ਚਤੁਭੂਮਿਕ ਕੁਸਲਾਨਂ

ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬਲਵਨਿਸ੍ਸਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਮੁਖੇਨਾ''ਤਿ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਅਕੁਸਲੋ ਧਮ੍ਮੋ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਾਣਂ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾ ਤਤ੍ਥਾਯ ਦਾਨਂ ਦੇਤਿ, ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਝਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਮਗ੍ਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਅਭਿਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਟਿਹਨਨਤ੍ਥਾਯ ਪਹਾਨਤ੍ਥਾਯ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਚੇ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪੁਨ ਸਂਵੇਗਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨਤ੍ਥਾਯ ਦਾਨਂ ਦੇਤਿ, ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ਉਪੋਸਥ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਦਾ ਤਂ ਪਾਣਾਤਿ ਪਾਤਕਮ੍ਮਂ ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਦਾਨਕਮ੍ਮੇਨਿਯੋਜੇਤਿ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਸੀਲਕਮ੍ਮੇ ਉਪੋਸਥ ਕਮ੍ਮੇਤਿ। ਯਥਾਹਿ ਰਾਜਾ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਯੋ ਉਪੋਸਥਂ ਨੁਪਵਸਤਿ, ਤਂ ਘਾਤੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਤਦਾ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਨਾਗਰਾ ਉਪੋਸਥਂ ਉਪਵਸੇਯ੍ਯੁਂ। ਏਵਮਿਦਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਰਾਜਾਵਿਯ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਕਮ੍ਮਂ। ਨਾਗਰਾ ਵਿਯ ਸੋ ਪਾਣਘਾਤਕੋ। ਉਪੋਸਥ ਕਮ੍ਮ ਕੁਸਲਾਨਿ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਦਾਨਸੀਲ ਉਪੋਸਥ ਕਮ੍ਮ ਕੁਸਲਾਨੀਤਿ। ''ਝਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਮਗ੍ਗਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਅਭਿਞ੍ਞਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੀ''ਤਿ ਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵਨਯੋ। ਏਵਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਮੁਖੇਨ ਏਕਂਪਿ ਅਕੁਸਲਂ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚਤੁਭੂਮਿਕ ਕੁਸਲਾਨਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯ ਸਤ੍ਤਿਯਾ ਜਨੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਤਾਨਿਯੇਵ ਸਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯ ਕਮ੍ਮਸਹਿਤਾਨਿਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਕੁਸਲਾਨਿਯੇਵ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਅਬ੍ਯਾਕਤ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਬਲਵਨਿਸ੍ਸਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਦਾਨਸੀਲਾਦਯੋ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਬਲਵਂ ਕਮ੍ਮਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਦੁਬ੍ਬਲਂ। ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਂਪਿ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬਲਵਨਿਸ੍ਸਯਾ ਨਨੁਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਥਂ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਆਹ ''ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੁਕ੍ਖਤਿਣਾਦੀਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਥਵੀਰਸ ਆਪੋਰਸਵਸ੍ਸੋਦਕ ਬੀਜਾਨਿ ਰੁਕ੍ਖਤਿਣਾਦੀਨਂ ਬਲਵਨਿਸ੍ਸਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਤਾਨਂ ਬਲਵਨਿਸ੍ਸਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਪਕਤਸ੍ਸੇਵਾ''ਤਿ ਪਥਮਤਰਂ ਕਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਨਾਦਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸੇਵ। ''ਨ ਏਵਂ ਰੂਪਸਨ੍ਤਾਨੇਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਰੂਪਸਨ੍ਤਾਨੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ ਉਪਸੇਵਿਤਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਤਂ''ਤਿ ਉਤੁਬੀਜਾਦਿਕਂ। ਕਮ੍ਮਾਦਿਕਞ੍ਚ। ''ਪਕਤਂ''ਤਿ ਪੁਰੇਤਰਂ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਞ੍ਚ ਉਪਸੇਵਿਤਞ੍ਚ। ਸਚੇਤਨਸ੍ਸੇਵ ਚੇਤਨਂ ਪਕਪ੍ਪਨਂ ਪਕਰਣਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਚੇਤਨਂ ਪਕਪ੍ਪਨਂ ਪਕਰਣਂ ਨਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪਕਪ੍ਪਨਂ''ਤਿ ਚ ਸਂਵਿਧਾਨਂ। ''ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿਕਮ੍ਮਾਦਿਕਂ ਉਤੁਭੋਜਨਾਦਿਕਞ੍ਚ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਰਾਗਾਦਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਸਨ੍ਤਾਨੇਤਿ ਯੋਜਨਾ । ''ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ''ਤਿ ਉਦਾਹਰਣਂ ਹੋਤਿ। ਮਨੋਪਦੋਸਿਕਦੇਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਨਂ ਪਦੂਸੇਨ੍ਤਿ। ਬਾਲ੍ਹਂ ਇਸ੍ਸਾਧਮ੍ਮਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਖਣੇ ਚਵਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਦ੍ਵੇ ਇਸ੍ਸਾਧਮ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬਲਵਨਿਸ੍ਸਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਕਾਮਾਵਚਰ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਬਲਵਨਿਸ੍ਸਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ਝਾਨ ਮਗ੍ਗ ਫਲ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਦਿਭੇਦਂ ਆਲਮ੍ਬਣਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ ਅਸ੍ਸਾਦਨਾਦਿ ਧਮ੍ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਧੀਨੇ ਕਰੋਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਤ੍ਤਾਧੀਨੇ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਯਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਾਬਦ੍ਧੇ। ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਪਞ੍ਹਵਾਰੇ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਸੀਲਂਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੁਚਿਣ੍ਣਾਨਿ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਆਗਤਤ੍ਤਾਦਾਨ ਸੀਲ। ਲ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਚੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਰਾਗਂ ਗਰੁਂਕਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਨਨ੍ਦਤੀਤਿਆਦਿਨਾ, ਚਕ੍ਖੁਂ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ''ਰਾਗ ਦਿਟ੍ਠਿ ਚਕ੍ਖੁ ਸੋਤਾਦੀਨਿਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਪਰਤ੍ਥ ਪੀ''ਤਿ ਪਰਤੋ ਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਾਦੀਸੁਪਿ। ''ਸੋ ਏਵਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਪਤ੍ਥਮ੍ਭਕੋ ਏਵ। ''ਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿਮਤ੍ਤਂਪਿ। ਮਹਾਭੂਤੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਨਨੁ ਆਹਾਰ ਰੂਪਂ ਮਹਾਭੂਤੇ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਜੀਵਿਤਰੂਪਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਜਮਹਾਭੂਤੇ ਅਨੁਪਾਲੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਸਚ੍ਚਂ। ਇਧ ਪਨ ਸਹਜਾਤਪਚ੍ਚਯ ਕਿਚ੍ਚਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤੇਸਞ੍ਚ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਹਜਾਤਪਚ੍ਚਯ ਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਂ ਪਰਤੋ ਆਵੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ''ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਪਾਕਾਨਂ''ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਰੂਪਂ ਵਿਪਾਕਾਨਂ। ਪਟ੍ਠਾਨਪਾਠੇ। ਆਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚ, ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਚ, ਪੁਰੇਜਾਤਞ੍ਚ, ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਚ, ਅਤ੍ਥਿ ਚ, ਅਵਿਗਤੋ ਚਾ,ਤਿ ਛਸੁਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਘਟਿਤੇਸੁ ਤੀਣਿ ਵਿਸਜ੍ਜਨਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਤੀਣਿ ਵਿਸਜ੍ਜਨਾਨਿ ਨਾਮ ਵਤ੍ਥੁ ਕੁਸਲਾਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਛ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਵਤ੍ਥੁ ਅਕੁਸਲਾਨਂ, ਵਤ੍ਥੁ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਨਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਆਰਬ੍ਭ ਵਤ੍ਥੁ ਮੇ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਰੂਪਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਛਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਏਤਂ ਮਮ, ਏਸੋ ਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ,ਤਿ ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਰੂਪਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ। ਉਭਯਤ੍ਥਪਿ ਆਵਜ੍ਜਨਕ੍ਖਣੇ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਨਂ। ਅਰਹਤੋ ਪਨ ਤਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕ੍ਰਿਯਾਬ੍ਯਾਕਤਾਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਥੁਂ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਥੁਂ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਥੁਂ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਧਾਨੇ ਪਨ ਆਕਾਸ ਗਮਨੇ ਰੂਪਕਾਯਂ ਆਰਬ੍ਭਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਕਾਯਂ ਲਹੁਕਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਪ੍ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਥੁ

ਅਭਿਞ੍ਞਾਚਿਤ੍ਤਦ੍ਵਯਸ੍ਸਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਨਿਟ੍ਠੇਠਾਨੇ''ਤਿ ਜਵਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਵਜ੍ਜਨੇਨ ਵਿਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਂ ਨਾਮ ਕਤ੍ਥਚਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨੇ, ਮਗ੍ਗਵੀਥੀਸੁ ਗੋਤ੍ਰਭੁਵੋਦਾਨਟ੍ਠਾਨੇ, ਆਗਨ੍ਤੁਕ ਭਵਙ੍ਗਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਇਦਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। ਏਵਂ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੇ ਠਾਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪਕਤਿਕਾਲੇ''ਤਿ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂਕਾਲੇ। ''ਤਾਨਿਵਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸ੍ਸਯਵਤ੍ਥੂਨਿਵਾ। ''ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਰੂਪਾਦਿਕਂ ਵਾ। ''ਭਿਨ੍ਨਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਆਵਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਂ, ਅਞ੍ਞਂ ਜਵਨਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਜਵਨਾਨਿ ਆਵਜ੍ਜਨੇਨ ਭਿਨ੍ਨਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਵਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਚ੍ਛਾਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੀ''ਤਿਆਦਿ। ''ਤੇਸਂ''ਤਿ ਵੀਥਿਚਿਤ੍ਤਾਨਂ। ''ਤਦੇਵਾ''ਤਿ ਤਂ ਏਵਵਤ੍ਥੁ ਰੂਪਂ। ''ਵਤ੍ਥੁ ਚਾ''ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਚ। ''ਤੇਸਂ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਂ। ਨ ਹਿ ਗਹੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਸੁਬੋਧਂ। ''ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ''ਤਸ੍ਸ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਨ੍ਦਕਨਾਮਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਯਕ੍ਖਸ੍ਸ। ''ਇਤਰੇਸਂਪੀ''ਤਿ ਸਂਸੇਦਜੋਪਪਾਤਿਕਾਨਂਪਿ। ''ਦੁਵਿਧੇਨਾ''ਤਿ ਰੂਪਜਨਨ ਕਿਚ੍ਚਂ ਰੂਪੂਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨ ਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਦੁਵਿਧੇਨ। ਅਥਵਾ ''ਦੁਵਿਧੇਨਾ''ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਦੁਵਿਧੇਨ। ''ਤਥਾਰੂਪਾਨਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਅਪ੍ਪਨਾਪਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸੇਨ ਸਿਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ। ''ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾਹਾਰੋਪੀ''ਤਿ ਪਿਸਦ੍ਦੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਞ੍ਚ ਅਰੂਪਾਹਾਰੇ ਚ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। ''ਵਤ੍ਥੁਵਿਪਾਕਾਨਂ''ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਰੂਪਂ ਵਿਪਾਕਾਨਂ। ''ਸਬ੍ਬਥਾ''ਤਿ ਅਬਜਾਯਪਦਂ। ਤਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਵਿਭਤ੍ਤਿਯੁਤ੍ਤਂ। ਇਧ ਪਨ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਸਬ੍ਬਥਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਨ੍ਤਿ। ਪਕਾਰੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਕਥਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਹ ''ਤਿਵਿਧੋ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਸਹਜਾਤੇ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਹਜਨਨਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਹ ਜਨੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਜਨਨਂ। ਤਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਵਿਸੁਂ ਜਨਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਤ੍ਤਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਏਵ ਇਤਰਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੇ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਰੂਪਂ ਜਨਨਕਿਚ੍ਚਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ।''ਵਿਨਾਵ ਸਹੁਪ੍ਪਾਦਨਕਿਚ੍ਚੇਨਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਹੁਪ੍ਪਾਦਨਕਿਚ੍ਚੇ ਆਹਾਰਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਪਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨੇਵ ਸਹਜਾਤਾਨਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨ੍ਤੋਪਿ ਸਹਜਾਤਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਏਸਨਯੋ ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਪਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਜੀਵਿਤਂਪੀ''ਤਿਆਦਿ। ''ਤੀਸੂ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਞ੍ਚ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਚ ਅਤ੍ਥਿਚਾਤਿ ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁ। ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਪਤਿਮ੍ਹਿ ਪੁਰੇਜਾਤਾ ਰਮ੍ਮਣਾਧਿਪਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਸੋ ਪੁਰੇਜਾਤਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥਿਪਚ੍ਚਯੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਤੇ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਮ੍ਮੇ ਕਤੇ ਤਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਨਂ। ਆਰਮ੍ਮਣਾਕਾਰੋ ਗੋਚਰਵਿਸਯਾਕਾਰੋ। ''ਸਨ੍ਤਾਨਵਿਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਬੀਜਨਿਧਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਤੇ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯ ਕਮ੍ਮ ਪਚ੍ਚਯਾ। ''ਅਕਾਲਿਕੋ''ਤਿ ਮਗ੍ਗਚੇਤਨਾਵਸੇਨ ਅਕਾਲਿਕੋ। ਸੋਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਨ੍ਤਰੇਫਲਂ ਜਨੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਗਮੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਆਯਤਿਕਾਲਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਅਕਾਲਿਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਵਸੇਸੋ ਨਾਨਕ੍ਖਣਿਕਪਚ੍ਚਯੋ ਕਾਲਿਕੋ। ''ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਕਿਚ੍ਚੇਨ। ਲੋਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਫਲਹੇਤੂ ਪਚਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਫਲਭੂਤਾਯ ਸਬ੍ਬਲੋਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਹੇਤੁਭੂਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਫਲਮ੍ਹਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਵੋਹਾਰੇਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇਵੀਸਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਕਮ੍ਮਸਭਾਵਂ ਨਾਤਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਯੇਵਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਿਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਸਾਸਨਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਰੁਦ੍ਧਮੇਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਸਨਯੁਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਤੀਣਿਪਿਟਕਾਨਿ। ''ਵਿਰੁਦ੍ਧਮੇਵਾ''ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਪਥਵੀ ਪਬ੍ਬਤ ਨਦੀਸਮੁਦ੍ਦ ਅਜਟਾਕਾਸਾਦਯੋ ਚ ਸਬ੍ਬਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਚ, ਸਬ੍ਬੇ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤ ਧਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥਿਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਚ, ਤੀਹਿ ਪਿਟਕੇਹਿਪਿ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿਯੇਵ। ਪਟ੍ਠਾਨਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਸਦ੍ਦੋਹਿ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵੇਨ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਥੋ। ਨ ਪਰਮਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮ ਭਾਵੇਨ। ਨਾਪਿਲੋਕ ਸਮ੍ਮੁਤਿਵਸੇਨ। ਨ ਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮ ਭੂਤਾਪਿ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਧਮ੍ਮਾ ਇਧ ਅਤ੍ਥਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਨਾਪਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ''ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਓਕਾਸੇ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨਿਸ੍ਸਯਨਿਸ੍ਸਿਤਭਾਵੇ ਨ ਪਟਿਬਦ੍ਧੇ ਕਾਮਰੂਪਭਵੋਕਾਸੇ। ''ਯਤੋ''ਤਿ ਯਮ੍ਹਾਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਤੋ। ''ਯਤੋ''ਤਿ ਵਾ ਯਮ੍ਹਾਸੀਸਤੋ, ਯਮ੍ਹਾਬੀਜਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਬੀਜਤੋ ਵਿਯ ਮਹਾਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਬੀਜਪਚ੍ਚਯਾ ਕਲੀਰਙ੍ਕੁਰਾਦਿਕਸ੍ਸ ਮਹਾਰੁਕ੍ਖਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਵਿਯ। ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੇ। ''ਨ ਓਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਸਚੇ ਨ ਓਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ। ''ਸਮੁਚ੍ਚਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਅਪਿਨੁਖੋ ਸਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਵਡ੍ਢੇਯ੍ਯ। ''ਵੋਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਸਚੇ ਵਿਗਮੇਯ੍ਯ, ਵਿਨਾਸੇਯ੍ਯ। ''ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਅਪਿਨੁਖੋ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਪਾਤੁਭਵੇਯ੍ਯ। ''ਵੋਚ੍ਛਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਸਚੇਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ''ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ ਅਪਿਨੁਖੋ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ''ਯਦਿਦਂ''ਤਿ ਯਂ ਇਦਂ। ''ਇਦਂ''ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ।

‘‘ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ’’ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਿਞ੍ਞਾਣੰ। ਯਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਏਸੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਰੂਪੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਰੂਪੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ। ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਪਚ੍ਚਯੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਪਚ੍ਚਯਾ। ਰੂਪੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ‘‘ਰੂਪਪ੍ਪਵੇਣਿਯਾ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿਯਾ। ‘‘ਉਤੁਆਹਾਰਾਪੀ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਉਤੁਅਜ੍ਝਤ੍ਤ ਆਹਾਰਾਪਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਸਮ੍ਭਵਯੁਤ੍ਤਿ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਰੂਪਪ੍ਪਵੇਣਿਯਾ ਅਸਤਿ, ਅਜ੍ਝਤ੍ਤੰ ਤੇ ਉਤੁਆਹਾਰਾਪਿ ਨਤ੍ਥਿਯੇਵ। ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਉਤੁਪਨ ਅਸਤਿਪਿ ਪੁਰਿਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਰੂਪਪ੍ਪਵੇਣਿਯਾ ਰੂਪੰ ਨ ਜਨੇਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਟੀਕਾਪਾਠੇ। ‘‘ਅਰੂਪੰ ਪਨਾ’’ਤਿ ਅਰੂਪਭੂਮਿਪਨ। ‘‘ਯਸ੍ਮਿੰਰੂਪੇ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਜਰੂਪੇ। ‘‘ਪਚ੍ਚਯਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਰੂਪੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਚ੍ਚਯਸਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ। ‘‘ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਬੀਜਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੰ’’ਤਿ ਅਮ੍ਬਬੀਜਾਦੀਨੰ ਬੀਜਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੰ। ‘‘ਨਿਯਾਮਰੂਪੰ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਉਤੁਵਿਸੇਸਮਾਹ। ‘‘ਯਥਾ ਵਾ ਤਥਾ ਵਾ’’ਤਿ ਅਨਿਯਮਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਯੋਨਿਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੰ’’ਤਿ ਤੰ ਤੰ ਗੋਤ੍ਤਕੁਲਜਾਤੀਨੰ ਜਾਤਿਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੰ। ‘‘ਨਿਯਾਮਰੂਪੰ’’ਤਿ ਉਤੁਵਿਸੇਸ ਸਙ੍ਖਾਤੰ ਨਿਯਾਮਰੂਪੰ। ਸਦਿਸਾਨਿ ਰੂਪਸਣ੍ਠਾਨਾਨਿ ਯੇਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਰੂਪਸ੍ਸੇਵ ਆਨੁਭਾਵੋ’’ਤਿ ਕਲਲਕਾਲਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਰੂਪਸ੍ਸੇਵ ਆਨੁਭਾਵੋ। ਪੁਨ ਤਮੇਵਤ੍ਥੰ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ‘‘ਅਪਿਚਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਸਮੁਦਾਗਤੰ’’ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਰੂਪਰਿਆਗਤੰ। ਇਤ੍ਥਿਭਾਵਾਦਿਰੂਪੰ ਬੀਜਰੂਪਞ੍ਚ ਨਿਯਾਮੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਨਿਯਾਮਕੰ’’ਤਿ ਨਾਨਾਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਾਦੀਨੰ ਨਿਯਾਮਕੰ। ‘‘ਤਤ੍ਥ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਭਵੇ’’ਤਿਆਦੀਸੁ। ਧਨਞ੍ਚ ਧਞ੍ਞਞ੍ਚ ਤਤੋ ਅਵਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬੇਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਾਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਸਿਪ੍ਪਞ੍ਚ ਨਾਨਾਬਹੁਸ੍ਸੁਤਞ੍ਚ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। ‘‘ਅਨਾਗਤਾਨੰ ਤਾਸੰ’’ਤਿ ਤਾਸੰ ਅਭਿਨਵਧਨਧਞ੍ਞਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨੰ। ‘‘ਉਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਤਾ’’ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਧਨਧਞ੍ਞਭੋਗਾਨੰ ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਪੁਬ੍ਬਯੋਗਕਰਣੰ ਨਾਮ ਕਸਿਕਮ੍ਮ ਵਾਣਿਜ੍ਜਕਮ੍ਮਾਦੀਨੰ ਕਰਣੰ। ਤਤ੍ਥ ਕਸਿਕਮ੍ਮੇ ਤਾਵ ਧਨਧਞ੍ਞਭੋਗਾਨੰ ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਕਸਿਕਮ੍ਮਕਰਣੇ ਧਨਧਞ੍ਞਭੋਗਾ ਅਨਾਗਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਇਦਾਨਿ ਕਸਿਕਮ੍ਮਕਰਣੰ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ। ਧਨਧਞ੍ਞ ਭੋਗਾਨੰ ਪਟਿਲਾਭਪਰਿਭੋਗਕਾਲੇਸੁ ਕਸਿਕਮ੍ਮਕਰਣੰ ਅਤੀਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਤੇਸੰ ਪਟਿਲਾਭੋ ਚ ਪਰਿਭੋਗੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਕਸਿਕਮ੍ਮਕਰਣਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ਖੇਤ੍ਤ, ਵਤ੍ਥੁ, ਬੀਜ, ਮੇਘਵੁਟ੍ਠਿਯੋ ਚ ਨਙ੍ਗਲਾਦੀਨਿ ਕਸਿਭਣ੍ਡਾਨਿ ਚ ਗੋਮਹਿੰਸਾ ਚ ਕਮ੍ਮਕਾਰਕ ਪੁਰਿਸਾ ਚ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ। ਕਸਿਕਮ੍ਮਕਰਣੰ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ। ਕਮ੍ਮਸਾਧਿਕਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਾਦਯੋ ਪੁਬ੍ਬਪੁਰਿਸਾ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤੀਤੂਪਨਿਸ੍ਸਯ ਪਚ੍ਚਯੋ। ਤੰ ਕਮ੍ਮੰ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਸੇਸੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ।

‘‘ਪਞ੍ਚਵਿਧ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। ‘‘ਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਤੰ’’ਤਿ ਅਣੁ, ਤਜ੍ਜਾਰੀ, ਰਥਰੇਣੁ, ਲਿਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਉਪਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਰੂਪਸਣ੍ਠਾਨਾਨੰ ਭਾਵੋ ਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਤੰ। ‘‘ਭਾਵੋ’’ਤਿ ਚ ਤੇਸੰ ਪਵਤ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਪਵਤ੍ਤਿ ਹੇਤੂ’’ਤਿ ਚ ਪਰਮਤ੍ਥ ਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾ ਏਵ। ‘‘ਅਨੁਪਗਮਨਤੋ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਭਾਵਤੋ ਅਤਿਸੁਖੁਮਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਗਮਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਧਿਵਚਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਨਾਮਾਭਿਧਾਨਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਅਧਿਵਚਨੰ’’ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਕਤ੍ਤਾ ਅਧਿਕੰ ਵਚਨੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ‘‘ਨਾਮਾਭਿਧਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਨਾਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਗਹੇਤਬ੍ਬ ਭਾਵੋ’’ਤਿ ਇਦੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ, ਅਯੰ ਫਸ੍ਸੋਨਾਮਾਤਿਆਦਿਨਾ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਨਾਮਾਭਿਧਾਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪਸ੍ਸ ਸਭਾਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਜਾਨਨਵਸੇਨ ਞਾਣੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਭਾਵੋ। ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਨਾਮਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਨਮਤੀਤਿ ਨਾਮੰ। ਆਰਮ੍ਮਣਿਕ ਧਮ੍ਮਾ ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਨਮਨ੍ਤੀਤਿ ਨਾਮਨ੍ਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਚ੍ਚਯਸਙ੍ਗਹੇ ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਨੰਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਹੋਪਿ ਥੇਰੇਨ ਇਧ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਪਞ੍ਞਾਪੀਯਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਪਨੰ ਨਾਮ ਵੋਹਾਰਟ੍ਠਪਨੰ। ਤਞ੍ਚਠਪਨੰ ਦ੍ਵੀਹਿਕਾਰਣੇਹਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾਨੰ ਵੋਹਾਰੇਨ ਚ, ਸੁਣਨ੍ਤਾਨੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨੇਨ ਚਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ‘‘ਅਯੰ ਪੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛੀਯਤੀ’’ਤਿ ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬਪੁਰਿਸੇਹਿ ਵੋਹਰੀਯਤਿ, ਤਥਾ ਪਚ੍ਛਿਮ ਜਨਪਰਮ੍ਪਰਾਹਿ ਵੋਹਰੀਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਪਕਾਰੇਨ ਞਾਪੀਯਤੀਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਬਜਞ੍ਜਨਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸ, ਦੇਵ, ਪਥਵੀ, ਪਬ੍ਬਤਾਦਿਕੋ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋ। ‘‘ਪਞ੍ਞਾ ਪੀਯਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਕਾਰੇਨ ਠਪੀਯਨ੍ਤਿ। ਸਦ੍ਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਆਹਾਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ। ਅਧਿਮਤ੍ਤਭਾਵਪ੍ਪਕਾਰੋ ਨਾਮ ਪਥਵੀਪਬ੍ਬਤਾਦੀਸੁ ਪਥਵੀਧਾਤੁਯਾ ਅਧਿਮਤ੍ਤ ਭਾਵਵਿਸੇਸੋ। ਨਦੀ ਸਮੁਦ੍ਦੋਦਕਾਦੀਸੁ ਆਪੋਧਾਤੁਯਾ। ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਤੇਜੋਧਾਤੁਯਾ। ਵਾਤਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਵਾਯੋਧਾਤੁਯਾਤਿ ਏਵੰ ਅਧਿਮਤ੍ਤ ਭਾਵਵਿਸੇਸੋ।

ਵਿਵਿਧੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਪਰਿਣਮਨੰ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋਤਿ ਆਹ ਤਥਾ ਤਥਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਾਕਾਰਨ੍ਤਿ। ਪਥਵੀਪਬ੍ਬਤਾਦਿਵੋਹਾਰੋ ਸਣ੍ਠਿਤਾਕਾਰੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਪਥਵੀ ਨਾਮ ਏਵੰ ਸਣ੍ਠਾਨਾ, ਪਬ੍ਬਤੋ ਨਾਮ ਏਵੰ ਸਣ੍ਠਾਨੋਤਿ ਸਣ੍ਠਾਨਨਿਯਮੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਪੰਸੁਸਿਲਾਨੰ ਰਾਸਿਪੁਞ੍ਜਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇਨ ਵੋਹਾਰੋ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਨ ਹਿ ਇਧ ਸਣ੍ਠਾਨੰ ਪਧਾਨੰ’’ਤਿ। ‘‘ਕਟ੍ਠਾਦਯੋ ਏਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤੇ ਏਵਸਣ੍ਠਾਨਨਾਨਤ੍ਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਨਾਨਾਵੋਹਾਰੇਨ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਪਥਵੀ ਪਬ੍ਬਤ ਨਦੀ ਸਮੁਦ੍ਦਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਭੂਤਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਾਕਾਰੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਨ ਹਿ ਇਧ ਸਮੂਹੋ ਪਧਾਨੰ’’ਤਿ। ‘‘ਉਪਾਦਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪਾਦਾਯ ਤੇਹਿ ਅਨਞ੍ਞੰ ਏਕੀਭੂਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਨ ਆਕਾਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਦਿਸਾਦੇਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਵਿਯ ਤੇਹਿ ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ‘‘ਯਤੋ’’ਤਿ ਯਮ੍ਹਾਦਿਸਤੋ। ‘‘ਲਦ੍ਧਪ੍ਪਕਾਸਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਪ੍ਪਭਾਸਤ੍ਤਾ। ‘‘ਅਹਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ। ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਾਦੀਨਿ ‘ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕੰ ਪਟਿਕੂਲੰ’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਕੂਲਵਸੇਨ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤੰ ਭੂਤਵਿਕਾਰਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਉਪਟ੍ਠਹਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਭੂਤਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ’’ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ। ‘‘ਤਾਸੰ’’ਤਿ ਭੂਮਿਪਬ੍ਬਤਾਦਿਕਾਨੰ ਅਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਨੰ। ‘‘ਤਥਾ ਤਥਾ’’ਤਿ ਅਯੰ ਭੂਮਿ, ਅਯੰ ਪਬ੍ਬਤੋ, ਤਿਆਦਿਨਾ ਤੇਨ ਤੇਨ ਵੋਹਾਰੇਨ। ਅਤ੍ਥਾਨੰ ਪਰਮਤ੍ਥਾਨੰ ਛਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥਚ੍ਛਾਯਾ। ‘‘ਛਾਯਾ’’ਤਿ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਚ੍ਛਾਯਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥਚ੍ਛਾਯਾਨੰ ਆਕਾਰੋ ਅਤ੍ਥਚ੍ਛਾਯਾਕਾਰੋ। ‘‘ਆਕਾਰੋ’’ਤਿ ਚ ਨਾਨਾਸਮੂਹ ਨਾਨਾਸਣ੍ਠਾਨਾਦਿਕੋ ਆਕਾਰੋ। ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵਾ ਸਦ੍ਦਾਭਿਧੇਯਜੋ ਵਚਨਤ੍ਥੋ। ਸੋਯੇਵ ਸਮੂਹਾਕਾਰਾਦਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਚ੍ਛਾਯਾਕਾਰੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ‘‘ਸਦ੍ਦਾਭਿਧੇਯਜ ਸਙ੍ਖਾਤੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ‘‘ਦਬ੍ਬਪ੍ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਾਕਾਰੇਨਾ’’ਤਿ ਦਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਪਟਿਬਿਮ੍ਬਾਕਾਰੇਨ। ‘‘ਓਲਮ੍ਬਿਯਾ’’ਤਿ ਅਵਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ। ‘‘ਗਣਨੂਪਗੰ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਅਯ ਮੇਕੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਦਮੇਕੰ ਵਤ੍ਥੂਤਿ ਏਵੰ ਗਣਨੂਪਗੰ ਕਤ੍ਵਾ। ‘‘ਇਮੇਛਾ’’ਤਿ ਇਮੇ ਛਸਦ੍ਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵੋਹਾਰਾ ਨਾਮ ਨਾਮਕਮ੍ਮਾਦਿ ਨਾਮ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੀ’’ਤਿ ਨਾਮਪਦ ਸਙ੍ਖਾਤੇ ਅਤ੍ਤਨਿ। ਅਤ੍ਥ ਵਿਸਯੰ ਏਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਭਾਸਞ੍ਞੂਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਨਾਮੇ ਸਤੀ’’ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਸਮੂਹੇ ਪਦੰ, ਪਦਸਮੂਹੇ ਵਾਕਜਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨਾਮਪਦੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਸਤਿ। ‘‘ਤਦੁਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨੰ’’ਤਿ ਤੰ ਤੰ ਨਾਮਪਦੰ ਵਾਚੁਗ੍ਗਤਕਰਣ ਵਸੇਨ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨੰ ਜਨਾਨੰ। ‘‘ਤਦਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾ। ‘‘ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਯੇਵਾ’’ਤਿ ਭਾਸਞ੍ਞੂਨੰ ਞਾਣਾਭਿਮੁਖੰ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਏਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਾਮਨੰ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਜੋਤਨ ਕਿਚ੍ਚਮੇਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ‘‘ਸੁਣਨ੍ਤਾਨੰ ਞਾਣੰ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਞਾਣੰ’’ਤਿ ਉਪਲਕ੍ਖਣ ਵਚਨੰ, ਅਕੁਸਲ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸਪਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ‘‘ਤੰ ਤੰ ਅਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੰ ਨਾਮੇਤੀ’’ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣ ਕਰਣਵਸੇਨ ਨਾਮੇਤਿ। ‘‘ਨਾਮਗ੍ਗਹਣ ਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਅਯੰ ਅਸੁਕੋਨਾਮ ਹੋਤੂਤਿ ਏਵੰ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ। ‘‘ਧਾਰੀਯਤੀ’’ਤਿ ਯਾਵਜੀਵੰਪਿ ਅਪ੍ਪਮੁਸ੍ਸਮਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਧਾਰੀਯਤਿ। ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਏਤਾਯਾਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ। ‘‘ਏਤਾਯਾ’’ਤਿ ਕਰਣਭੂਤਾਯ ਏਤਾਯਨਾਮਜਾਤਿਯਾ। ‘‘ਅਵਿਦਿਤਪਕ੍ਖੇ’’ਤਿ ਨਾਮਪਦੰ ਅਸ੍ਸੁਤਕਾਲੇ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤਪਕ੍ਖੇ। ‘‘ਤਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਅਵਿਦਿਤਪਕ੍ਖਤੋ ਞਾਣੇਨ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ। ‘‘ਕਥੀਯਤੀ’’ਤਿ ਤੰ ਸੁਤਕਾਲੇ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਚਿਕ੍ਖੀਯਤਿ ਜਾਨਾਪੀਯਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਥਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਵਿਦਿਤਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ। ‘‘ਏਤਸ੍ਸੇ ਵਾ’’ਤਿ ਨਾਮਪਦਸ੍ਸੇਵ। ਨਾਮਪਦਨ੍ਤਿ ਚ ਕ੍ਰਿਯ ਪਦੰਪਿ , ਉਪਸਗ੍ਗਪਦਮ੍ਪਿ, ਨਿਪਾਤਪਦਮ੍ਪਿ, ਪਾਟਿਪਦਿਕਪਦੰਪਿ, ਇਧ ਨਾਮਪਦਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਵਿਸੇਸਨਭੂਤਾਨੰ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਪਦਤ੍ਥਸਮਾਸੇ ਸਮਾਸਪਦਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾ ਵਿਸੇਸਨਾ ਨਾਮ। ਏਵੰ ਵਿਸੇਸਨਭੂਤਾਨੰ। ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਪਦਤ੍ਥਭੂਤਸ੍ਸ ਅਭਿਞ੍ਞਾਲਾਭੀ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ‘‘ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਆਨਨ੍ਦਾਚਰਿਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਣਿਯੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦੁਕਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਮੂਲਟੀਕਾਯੰ ਤਥਾ ਵਦਤਿ। ‘‘ਤਬ੍ਭਾਵੰ’’ਤਿ ਅਕ੍ਖਰ ਪਦਬਜਞ੍ਜਨਭਾਵੰ। ‘‘ਅਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਨਾਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ। ਅਕ੍ਖਰਪਦਬਜਞ੍ਜਨੰ ਗੋਚਰੋ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਅਨੁਸਾਰੇਨਾ’’ਤਿ ਅਨੁਗਮਨੇਨ। ‘‘ਲੋਕਸਙ੍ਕੇਤ ਨਿਮ੍ਮਿਤਾ’’ਤਿ ਲੋਕਸਙ੍ਕੇਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ। ‘‘ਲੋਕਸਙ੍ਕੇਤਞ੍ਞਾਣੰ’’ਤਿ ਚ ਇਦੰ ਨਾਮੰ ਇਮਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਾਮੰ, ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਇਮਸ੍ਸ ਨਾਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਏਵੰ ਪੁਰੇਤਰੰ ਲੋਕਸਞ੍ਞਾਣ ਜਾਨਨਕਞ੍ਞਾਣੰ। ‘‘ਅਤੀਤ ਸਦ੍ਦਮਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾ’’ਤਿ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣ ਵੀਥਿਯਾ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਦ੍ਧੰ ਅਤੀਤ ਸਦ੍ਦਮਤ੍ਤੰ ਕੁਰੁਮਾਨਾ। ‘‘ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੇ’’ਤਿ ਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੇ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸਦ੍ਦੰ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣ ਵੀਥਿਯਾ, ਅਤੀਤਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦੰ ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣ ਵੀਥਿਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਤਾਨਿ ਅਕ੍ਖਰਾਨੀ’’ਤਿ ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਵਾਕਜੇ ਅਵਯਵਕ੍ਖਰਾਨਿ। ‘‘ਅਯੰ ਅਕ੍ਖਰ ਸਮੂਹੋ’’ਤਿ ਇਦੰ ਨਾਮਪਦਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ। ‘‘ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵੀਥਿੰ’’ਤਿ ਅਕ੍ਖਰ ਪਦਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣਵੀਥਿਞ੍ਚ। ‘‘ਏਕਕ੍ਖਰੇ ਸਦ੍ਦੇ’’ਤਿ ‘ਗੋ’ ਇਚ੍ਚਾਦਿਕੇ ਏਕਕ੍ਖਰੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦੇ। ‘‘ਯਾ’’ਤਿ ਨਾਮ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ‘‘ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਨਸਾ’’ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ’’ਤਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥੰ ਪਰੇਸੰ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਵਦਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਪਥਮੰ

ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਵੀਥਿਯਾ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਏਵ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਨਾਮਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਮਨਸਾ ਵਵਤ੍ਥਾਪਿਤਾ ਨਾਮਪਵ੍ਵਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਟਿਪਾਟਿਕਥਨਂ ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮਕਥਨਂ। ''ਵੁਤ੍ਤਂ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਅਦ੍ਧਮਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਵੁਤ੍ਤਂ''ਤਿ ਚ ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਗਾਥਾਯਂ। ''ਮਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਕਵਿਜ੍ਜੁਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਕਾ ਮਤ੍ਤਾਯਸ੍ਸਾਤਿ ਏਕਮਤ੍ਤੋ। ''ਦੀਘਮੁਚ੍ਚਤੇ''ਤਿ ਦੀਘੋ ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ''ਪ੍ਲੁਤੋ''ਤਿ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਰੁਤੋ ਗਾਯਿਤੋਤਿ ਪਰੁਤੋ । ਸੋ ਏਵ ਰਕਾਰਸ੍ਸ ਲਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕਾਰੇ ਚ ਸਰਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪ੍ਲੁਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਗੀਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਪਰਮਤ੍ਥ ਸਦ੍ਦਸਙ੍ਘਾਟਾਨਂ''ਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਾ ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਮਤ੍ਥ ਸਦ੍ਦਰਾਸੀਨਂ। ''ਅਨੇਕਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਜਵਨਵੀਥੀਨਂ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨੇਕਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ।

ਪਟ੍ਠਾਨਨਯਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਚ੍ਚਯਸਙ੍ਗਹਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਗਹਅਨੁਦੀਪਨਾ

੧੭੦. ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਗਹੇ। ਵਿਦਿਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਤੋ ਨਾਮਰੂਪ ਵਿਭਾਗੋ ਯੇਨਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਯੋਗੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ‘‘ਕਿਲੇਸੇ ਸਮੇਤੀ’’ਤਿ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਾਦਿਕੇ ਨੀਵਰਣਕਿਲੇਸੇ ਉਪਸਮੇਤਿ। ‘‘ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਭਾਵਨਾਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ। ਵੂਪਸਮਨਵਸੇਨ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੋ। ‘‘ਤਾਯਾ’’ਤਿ ਤਾਯਭਾਵਨਾ ਪਞ੍ਞਾਯ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਪਸ੍ਸਿਤਂ’’ਤਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਿਤਂ। ਕਥਂ ਕਸਿਣਭਾਵਨਾਦਿਕਂ ਯੋਗਕਮ੍ਮਂ ਅਤ੍ਥਾਵ ਅਤ੍ਥਨੋ ਠਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਂਹੀ’’ਤਿਆਦਿ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ‘‘ਪਦਟ੍ਠਾਨਤਾਯਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਅਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਪਦਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ‘‘ਸੁਖਵਿਸੇਸਾਨਂ’’ਤਿ ਝਾਨਸੁਖ ਮਗ੍ਗਸੁਖ ਫਲਸੁਖਾਨਂ। ‘‘ਦਸਕਸਿਣਾਨੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਮੁਖਜਤੋ ਵਾ ਉਪਚਾਰਤੋ ਵਾ ਦ੍ਵਿਧਾਪਿ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਦਸਕਸਿਣਾਨੀ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਸੇਸਾਨਿਪੀ’’ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਦੀਨਿ ਸੇਸਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨਿਪਿ। ਯਂ ਯਂ ਅਨੁਰੂਪਂ ਯਥਾਨੁਰੂਪਂ। ‘‘ਸਮੁਦਾਚਰਣਂ’’ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭੁਸਂ ਪਵਤ੍ਤਨਂ। ‘‘ਸਂਸਗ੍ਗ ਭੇਦੋ’’ਤਿ ਏਕਮੇਕਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦ੍ਵੇਚਰਿਯਾ, ਕਸ੍ਸਚਿ ਤਿਸ੍ਸੋਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸ ਵਿਭਾਗੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ’’ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ। ‘‘ਸਬ੍ਬਾਯਪਿ ਅਪ੍ਪਨਾਯਾ’’ਤਿ ਝਾਨਪ੍ਪਨਾਯ ਚ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਨਾਯ ਚ ਫਲਪ੍ਪਨਾਯ ਚ। ‘‘ਯਾ ਆਸਨ੍ਨੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦੂਰੇ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਕਾਰੋ। ‘‘ਇਤਰਾ ਪਨਾ’’ਤਿ ਦੂਰੇ ਪਵਤ੍ਤਾਪਨ। ‘‘ਤਾਸਂ ਪਨਾ’’ਤਿ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਭਾਵਨਾਨਂ ਪਨ। ‘‘ਤੇਸਂ ਪੀ’’ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂਪਿ। ‘‘ਵਿਦਤ੍ਥਿਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਂ’’ ਨਾਮ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਂ ਵਿਦਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਵਿਦਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣਂ ਵਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਂ ਵਾਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤਥਾਹਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਾਯੋਕਸਿਣ ਵਿਧਾਨੇ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਂ ਸੀਸਂ ਵਾਤੇਨ ਪਹਰਿਯਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਖਲਮਣ੍ਡਲਂ ਨਾਮ ਕਸ੍ਸਕਾਨਂ ਕਸ੍ਸਮਦ੍ਦਨਭੂਮਿਭਾਗਮਣ੍ਡਲਂ। ‘‘ਕਤਂ ਵਾ’’ਤਿ ਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਵਿਸੇਸਰਹਿਤਂ ਅਰੁਣਵਣ੍ਣਂ ਮਤ੍ਤਿਕਕ੍ਖਣ੍ਡਂ ਉਦਕੇਨ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਕਮਣ੍ਡਲਂ ਵਿਯ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਸੁਮਟ੍ਠਤਲਂ ਪਥਵਿਮਣ੍ਡਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਕਤਂ ਵਾ। ‘‘ਅਕਤਂ ਵਾ’’ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਕੇਨਚਿ ਅਕਤਂ ਸਯਂ ਜਾਤਂ ਵਾ। ‘‘ਕਸਿਣੇਨ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ।

> ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਕਿਤ੍ਤਯਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਕਾਯੇ ਭਵਤਿ ਯਾ ਪੀਤਿ।
> ਵਰਮੇਵ ਹਿ ਸਾਪੀਤਿ, ਕਸਿਣੇਨਪਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸਾਤਿ॥

ਗਾਥਾਸੇਸੋ। ਤਤ੍ਥ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਸ੍ਸ ਕਸਿਣਤੋ ਸਾਪੀਤਿਵਰਾ ਏਵਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ‘‘ਕਸਿਣਤੋ’’ਤਿ ਚ ਸਕਲਮਣ੍ਡਲਤੋ। ਸਕਲਸ੍ਸ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਇਸ੍ਸਰਿਯਾਧਿਪਤਿਤੋ ਪੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਸਨ੍ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ’’ਤਿ ਸਮਂ ਸਣ੍ਠਿਤਾ। ‘‘ਸਣ੍ਠਾਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਮਣ੍ਡਲਸਣ੍ਠਾਨੇਨ ਉਪਟ੍ਠਿਤਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਏਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨੇ’’ਤਿ ਕਾਯੇਵਾ ਰੁਕ੍ਖਗ੍ਗਾਦੀਸੁਵਾ ਵਾਤੇਨ ਪਹਤਟ੍ਠਾਨੇ। ‘‘ਵਾਯੁ ਵਟ੍ਟੀ’’ਤਿ ਵਾਤਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ। ਚਨ੍ਦਸੂਰਿਯਾਨਂ ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸ ਚ ਓਭਾਸੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠਾਤਿ ਸਮਾਸੋ। ‘‘ਵਿਸਿਟ੍ਠਾ’’ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਾ।

‘‘ਧੂਮਾਤਂ’’ਤਿ ਧੂਮਾਯਿਤਂ। ਧੂਮਪੂਰਿਤਪਟਂ ਵਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਸੂਨਭਾਵਂ ਗਤਂ’’ਤਿ। ਅਨ੍ਤੇ ਕਕਾਰੋ ਨਿਨ੍ਦਤ੍ਥਜੋਤਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਕੁਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ। ਜੇਗੁਚ੍ਛਿ ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਛਵਸਰੀਰਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਲਾਮਕਸਰੀਰਸ੍ਸ। ‘‘ਤਦੇਵਾ’’ਤਿ ਛਵਸਰੀਰਮੇਵ। ਵਿਪੁਬ੍ਬਕਂ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਂ ਨਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੇਨ ਨੀਲਨ੍ਤਿਵਿਨੀਲਂ। ਤਮੇਵ ਕੁਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਨੀਲਕਂ। ‘‘ਤਦੇਵ ਪੁਨ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵਿਨੀਲਕਸਰੀਰਮੇਵ ਪੁਨ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਚ੍ਚਿਤ੍ਵਾ। ਪੂਤਿਲੋਹਿਤਾਨਂ ਪਰਿਪਕ੍ਕਭਾਵਂ ਪਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤੋ ਤਤੋ ਦ੍ਵਾਰਚ੍ਛਿਦ੍ਦਤੋ। ਯੁਤ੍ਤਂ ਤਦੇਵ ਸਰੀਰਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਂ ਨਾਮ, ਵਿਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਪਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਖਣ੍ਡਾਨਿ ਸਰੀਰਤੋ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਪਦੇਸਂ ਕਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ। ‘‘ਪਗ੍ਘਰਿਤਲੋਹਿਤ ਸਰੀਰਂ’’ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਵਿਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਵਣਮੁਖੇਹਿ ਪਗ੍ਘਰਿਤਲੋਹਿਤਸਰੀਰਂ।

‘‘ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਸਦ੍ਦੋ ਗੁਣੂਪਚਾਰ ਵਚਨਂ ਹੋਤਿ। ਗੁਣਿਨੋ ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਨਾਮੇਨ ਗੁਣਾਨਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਸ੍ਸ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਏਸਨਯੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸ੍ਸਤਾਦੀਸੁ। ‘‘ਅਰਹਤਾਦੀ’’ਤਿ ਅਰਹਤਾਦਿਗੁਣੋ। ਵਿਗਤਾਨਿ

ਦੁਸ੍ਸਿਲਜਾਦਿ ਮਲਾਨਿ ਚ ਮਚ੍ਛੇਰਞ੍ਚ ਯਸ੍ਸ ਤੰ ਵਿਗਤਮਲਮਚ੍ਛੇਰੰ। ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਗਤਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਕਿਲੇਸਾਨੰ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਵੂਪਸਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਯੰ ਆਰਬ੍ਭਾ''ਤਿ ਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਆਰਬ੍ਭ। ਹਿਤੂਪਸੰਹਾਰੋ ਨਾਮ ਅਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਵੇਰੋ ਹੋਤੁ, ਅਬਜਾਪਜ੍ਜੋ ਹੋਤੂਤਿਆਦਿਨਾ ਅਵੇਰਤਾਦੀਨਿ ਹਿਤਸੁਖਾਨਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਉਪਸੰਹਰਣੰ। ਕਰੁਣਾ, ਮੁਦਿਤਾ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਚੇਤਸਿਕਸਙ੍ਗਹੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾ ਏਵ। ਹਿਤੂਪਸੰਹਾਰੋ ਚ ਹਿਤਮੋਦਨਾ ਚ ਅਹਿਤਾਪਨਯਨਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਨ੍ਦੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿਤੂਪਸੰਹਾਰੋ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਕਿਚ੍ਚੰ। ਹਿਤਮੋਦਨਾ ਮੁਦਿਤਾਯ। ਅਹਿਤਾਪਨਯਨੰ ਕਰੁਣਾਯ ਕਿਚ੍ਚੰ। ਤਤ੍ਥ ਪਰੰ ਹਿਤਸੁਖਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਨ ਪਰਹਿਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਿ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਵਡ੍ਢਨੰ ਹਿਤਮੋਦਨਾ ਨਾਮ। ਪਰੰ ਦੁਕ੍ਖਿਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਯੰ ਇਮਮ੍ਹਾਦੁਕ੍ਖਾ ਮੁਚ੍ਚਤੁ, ਮਾਕਿਲਮਤੂਤਿ ਏਵੰ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਸ੍ਮਿੰ ਅਹਿਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਪਨਯਨੰ ਅਹਿਤਾਪਨਯਨੰ ਨਾਮ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨੰ। ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਦਨ੍ਤਿ ਸਕੰ। ''ਇਦੰ'' ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਕਾਰਣੰ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਕਮ੍ਮੰ ਏਵ ਸਕੰ ਯੇਸੰ ਤੇ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਾ। ਪਰਸਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਤੇਸੰ ਭਾਵੋ। ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਬ੍ਰੂਹਨਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਸੀਮਸਮ੍ਭੇਦੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਪਿਯਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚ ਵੇਰਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚਾਤਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਸੀਮਾ। ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੰ ਸਮ੍ਭੇਦੋ। ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਨੰ ਅਨਾਨਤ੍ਤਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੀਮਾਨੰ ਸਮ੍ਭੇਦੋ ਸੀਮਸਮ੍ਭੇਦੋ। ਸਬ੍ਬਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ, ਸਬ੍ਬੇਪੁਰਿਸਾਤਿਆਦਿਨਾ ਓਧਿਸੋ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਫਰਣੰ ਓਧਿਸੋਫਰਣੰ ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬੇਸਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬੇਪਾਣਾ, ਸਬ੍ਬੇਭੂਤਾਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੋਧਿਸੋ ਅਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਫਰਣੰ ਅਨੋਧਿਸੋਫਰਣੰ ਨਾਮ। ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯਦਿਸਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸਤ੍ਤਾ ਅਵੇਰਾਹੋਨ੍ਤੂਤਿਆਦਿਨਾ ਦਿਸਾਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਫਰਣੰ ਦਿਸਾਫਰਣੰ ਨਾਮ। ''ਤੰ ਸਮਙ੍ਗੀਨੋ ਚਾ''ਤਿ ਤਾਹਿ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਹਿ ਸਮਙ੍ਗੀਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ। ''ਨਿਚ੍ਚੰ ਸੋਮ੍ਮਹਦਯਭਾਵੇਨਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਸਨ੍ਤਸੀਤਲ ਹਦਯਭਾਵੇਨ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਸਦ੍ਦੋ ਵਾ ਸੇਟ੍ਠਪਰਿਯਾਯੋ 'ਬ੍ਰਹ੍ਮੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਪਸਵਤੀ'ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਅਸਿਤਬ੍ਬੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਸਿਤੰ। ਪਞ੍ਚਭੋਜਨੰ। ਪਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪੀਤੰ। ਅਟ੍ਠਵਿਧੰ ਪਾਨੰ। ਦਨ੍ਤੇਨ ਖਾਯਿਤਬ੍ਬੰ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਖਾਯਿਤੰ। ਪੂਵਕ੍ਖਜ੍ਜਫਲਕ੍ਖਜ੍ਜਾਦਿਕੰ ਨਾਨਾਖਾਦਨੀਯੰ । ਅਙ੍ਗੁਲੀਹਿਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਯਿਤਬ੍ਬੰ ਲੇਹਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਾਯਿਤੰ। ਮਧੁਪ੍ਫਾਣਿਤਾਦਿਕੰ ਸਾਯਨੀਯੰ। ਸਰਸਪ੍ਪਟਿਕੂਲਤਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਤੋ ਪਟਿਕੂਲਤਾ। ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋਪਿ ਹਿ ਆਹਾਰੋ ਭਾਜਨੇਸੁ ਵਾ ਹਤ੍ਥਮੁਖਾਦੀਸੁ ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮਕ੍ਖੇਤਿ, ਲਗ੍ਗਤਿ, ਲਿਮ੍ਪਤਿ। ਤੰ ਉਦਕੇਨ ਧੋਵਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ। ਅਧੋਤੰ ਪਨ ਤਮ੍ਪਿ ਜੇਗੁਚ੍ਛਨੀਯੰ ਹੋਤਿ। ਆਸਯਤੋ ਪਟਿਕੂਲਤਾ ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਹਰੀਯਮਾਨਸ੍ਸ ਕਣ੍ਠਾਦੀਸੁ ਠਿਤੇਹਿ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦੀਹਿ ਆਸਯੇਹਿ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਟਿਕੂਲਤਾ। ਨਿਧਾਨਤੋ ਪਟਿਕੂਲਤਾ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨਤੋ ਪਟਿਕੂਲਤਾ। ''ਨਿਧਾਨੰ''ਤਿ ਚ ਆਮਾਸਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਕ੍ਕਤੋ ਪਟਿਕੂਲਤਾ ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਨਿਧਾਨਗਤਸ੍ਸ ਪਰਿਪਕ੍ਕਕਾਲੇ ਗੂਥਮੁਤ੍ਤਾਦਿਭਾਵਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟਿਕੂਲਤਾ। ਅਪਕ੍ਕਤੋ ਪਟਿਕੂਲਤਾ ਨਾਮ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਪਰਿਪਕ੍ਕੇ ਅਜਿਣ੍ਣੇ ਸਤਿ ਸਰੀਰੇ ਨਾਨਾਰੋਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਟਿਕੂਲਤਾ। ਫਲਤੋ ਪਟਿਕੂਲਤਾ ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਪਕ੍ਕਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਰੀਰੇ ਕੇਸਲੋਮਾਦੀਨੰ ਪਟਿਕੂਲਰਾਸੀਨੰ ਵਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਪਟਿਕੂਲਤਾ। ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਤੋ ਪਟਿਕੂਲਤਾ ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਨ ਵਹਿਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਵਾ ਲੋਮਕੂਪੇਹਿਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਨਾਨਾਵਣਮੁਖੇਹਿ ਵਾ ਉਗ੍ਘਰਣ ਪਗ੍ਘਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਪਟਿਕੂਲਤਾ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇ ਆਹਾਰੇ। ''ਨਿਕਨ੍ਤਿਪ੍ਪਹਾਨਸਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਕਨ੍ਤਾਰਮਗ੍ਗੇ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਕਨ੍ਤਾਰਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯ ਪੁਤ੍ਤ ਮੰਸਖਾਦਨੇ ਵਿਯ ਅਤਿ ਮਨੁਞ੍ਞੇਪਿ ਆਹਾਰੇ ਰਸਤਣ੍ਹਾ ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾ। ''ਸਲਕ੍ਖਣਾਦਿਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਸਲਕ੍ਖਣਸਸਮ੍ਭਾਰਾਦਿਵਸੇਨ। ''ਰਾਗੇਨ ਚਰਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਰਾਗੇਨਾ''ਤਿ ਕਰਣਤ੍ਥੇ, ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇਵਾ ਕਰਣ ਵਚਨੰ। ਤਤ੍ਥ ਕਰਣਤ੍ਥੇਤਾਵ ''ਰਾਗੇਨ ਚਰਤੀ''ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਯੇਭੂਯਜੇਨ ਰਾਗਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਰਤਿ। ਰਾਗਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਯਜਮਾਨੋ ਵਿਚਰਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤ ਲਕ੍ਖਣੇ ਪਨ ''ਰਾਗੇਨ ਚਰਤੀ''ਤਿ ਤੇਸੁ ਰਾਗਕੇਤੁ ਰਾਗਧਜੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ''ਉਸ੍ਸਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਉਗ੍ਗਤੋ ਪਾਕਟਤਰੋ। ਬਹੁਤਰੋਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਪਹਾਨਾਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਤਿਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਕਰੁਣਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ਵਿਹਿੰਸਾਯ ਪਹਾਨਾਯ। ਮੁਦਿਤਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ ਅਰਤਿਯਾ ਪਹਾਨਾਯਾਤਿ ਇਮੰ ਪਾਲਿਸੇਸੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ''ਨਿਸ੍ਸਰਣਤਾਵਚਨਤੋ''ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਹੇਤੰ ਬਜਾਪਾਦਸ੍ਸ ਯਦਿਦੰ ਮੇਤ੍ਤਾਚੇਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਹੇਤੰ ਵਿਹੇਸਾਯਯਦਿਦੰ ਕਰੁਣਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ। ਨਿਸ੍ਸਰਣਞ੍ਹੇਤੰ ਅਰਤਿਯਾ ਯਦਿਦੰ ਮੁਦਿਤਾ ਚੇਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ ਨਿਸ੍ਸਰਣ ਭਾਵਵਚਨਤੋ ਚ। ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯੋ। ਲ। ਦੋਸ ਚਰਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਦੋਸ ਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਾਭਾਵਤੋ ਚਾ''ਤਿ ਦੋਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁ ਭਾਵਸ੍ਸਕਰਣ ਭਾਵਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਚ। ਨੀਲਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਸਿਣਾਨਿ ਦੋਸ ਚਰਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਸ੍ਮਾਪਨੇਤ੍ਥ ਦੋਸ ਚਰਿਤਸ੍ਸ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸਪ੍ਪਾਯਕਾਰਣੰ ਵਿਸੁੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਏਤ੍ਥ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਤਿਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਯੋ। ''ਮਨਾਪਿਯਰੂਪਾਨੀ''ਤਿ ਮਨਾਪਿਯਵਣ੍ਣਾਨਿ। ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਚ ਹੋਤੀਤਿ

ਅਧਿਕਾਰੋ। ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਮਾਦ ਬਹੁਲਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ਵੁੱਤੰ ਸਿਯਾ। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਮਗ੍ਗੇ ਪਨ ਏਵੰ ਵੁੱਤੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਿਭਾਵਨਿਪਾਠੇ। ''ਬੁਦ੍ਧਿਵਿਸਯ ਭਾਵੇਨਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਯਦਿ ਬੁਦ੍ਧਿਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਮੋਹਚਰਿਤਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਂ। ਬੁਦ੍ਧਿਵਿਸਯਭੂਤਾਨਿ ਮਰਣ ਉਪਸਮਸਵ੍ਵਾ ਵਵਤ੍ਥਾਨਾਨਿਪਿ ਮੋਹਚਰਿਤਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਾਯਾਨਿ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ ''ਏਵਞ੍ਚਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਭੂਤਕਸਿਣਾਨੀ''ਤਿ ਪਥਵੀਕਸਿਣਾਦੀਨਿ ਮਹਾਭੂਤਕਸਿਣਾਨਿ। ''ਤਤ੍ਥਾਪੀ''ਤਿ ਵਾ ਤੇਸੁ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇਸੁਪਿ। ਏਵੰਸਤਿ ਵਣ੍ਣਕਸਿਣਾਨਂ ਪੁਥੁਲਖੁਦ੍ਦਕਤਾਪਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ। ''ਮਹਨ੍ਤੰ''ਤਿ ਵਿਦਤ੍ਥਿ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਤੋ ਮਹਨ੍ਤੰ। ਯਦਿ ਏਵਸਦ੍ਦੋ ਯਥਾਰੁਤਮੇਵ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਏਵੰਸਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕਚਰਿਤਸ੍ਸੇਵ ਸਪ੍ਪਾਯਂ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਤਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋਪਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ। ਅਥ ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਸਪ੍ਪਾਯਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਖੁਦ੍ਦਕਨ੍ਤਿ ਪਦੇਯੁਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਅਥਵਾ, ਪੁਥੁਲਂ ਮੋਹਚਰਿਤਸ੍ਸ, ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕਚਰਿਤਸ੍ਸੇਵ, ਨਮੋਹਚਰਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਿਚਰਿਤਾਦੀਨਂ ਪਨ ਪੁਥੁਲਂਪਿ ਖੁਦ੍ਦਕਂਪਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਚੇਤਂ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਚ ਏਤਂਚਰਿਤਵਿਭਾਗਵਚਨਂ। ਉਜੁਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਵਸੇਨ ਤੀਸੁ ਅਕੁਸਲ ਚਰਿਤੇਸੁ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ। ਵਿਤਕ੍ਕ ਚਰਿਤੇ ਚ ਅਤਿਸਪ੍ਪਾਯਤਾਯ ਸਦ੍ਧਾਬੁਦ੍ਧਿ ਚਰਿਤੇਸੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਪਨ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਕਾ''ਤਿਆਦਿਂ।

''ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮ। ਲ। ਗੁਣਾਨਂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗੁਣਸਦ੍ਦੋ ਪੁਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਗੁਣਾਨਞ੍ਚਾਤਿਆਦਿਨਾ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗੁਣਪਦੇ। ਨ ਤਪ੍ਪੇਤੀਤਿ ਅਤਪ੍ਪਨੀਯੋ। ਤਪ੍ਪਨਂ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਂ ਨ ਜਨੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਂਵੇਜਨਂ ਸਂਵੇਗਂ ਜਨੇਤੀਤਿ ਸਂਵੇਜਨਿਯੋ। ''ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਸਭਾਵੋ। ਸਂਵੇਜਨਿਯੋ ਧਮ੍ਮੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਸਂਵੇਜਨਿਯ ਧਮ੍ਮਂ। ਮਰਣਂ। ''ਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਰੂਪਾਵਚਰ ਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ। ''ਉਦਯਮਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਤਮਤ੍ਤਾਨਿ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਪਟਿਕੂਲਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ। ''ਪੁਬ੍ਬਚ੍ਛਟ੍ਟਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪੁਰਾਣਚ੍ਛਟ੍ਟਕਸ੍ਸ। ਗੂਥਮੁਤ੍ਤਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ ਕਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਗੂਥਰਾਸਿ ਦਸ੍ਸਨੇ ਵਿਯਾ''ਤਿ। ਨ ਤੇ ਕਦਾਚਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸੇਨ ਵਿਨਾ ਅਪ੍ਪਨਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਬਜਾਪਾਦਵਿਹਿਂਸਾ ਅਰਤੀਨਂ ਦੂਰਿਭਾਵੇਨ ਸੋਮਨਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤਿਸੁਕਰਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨੇ ਵਿਯ ਸੁਖਸੋਮਨਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤੋ। ''ਉਦਾਸਿਨਪਕ੍ਖੇ''ਤਿ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਪਕ੍ਖੇ। ''ਦਲ੍ਲਂ''ਤਿ ਭੁਸਂ। ''ਵਿਭੂਤਂ''ਤਿ ਪਾਕਟਂ। ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਦਲ੍ਲਵਿਭੂਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਣਂ ਦਲ੍ਲ ਵਿਭੂਤਗ੍ਗਹਣਂ। ''ਕਸ੍ਸਚਿ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਦਿ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ। ''ਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਭਾਗਸਦ੍ਦੋ ਤਸ੍ਸ ਦਿਸੇ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਆਹ ''ਤਾਦਿਸੇ''ਤਿਆਦਿਂ। ''ਤਂਸਣ੍ਠਾਨੇ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਥਵਿਮਣ੍ਡਲਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਸਣ੍ਠਾਨਾਕਾਰੇਨ ਠਿਤੇਸੁ ਸਭਾਵ ਧਮ੍ਮ ਪੁਞ੍ਜੇਸੁ ਏਵ ਤਸ੍ਸਦਿਸਂ ਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਏਵ''ਨ੍ਤਿ ਸਮਥਸਙ੍ਗਹੇ ਤਾਵ ਦਸਕਸਿਣਾਨਿ, ਦਸਅਸੁਭਾਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁੱਤੇਨ ਵਚਨਕ੍ਕਮੇਨ। ''ਉਗ੍ਗਹਕੋਸਲ੍ਲਂ''ਤਿ ਭਾਵਨਾਕਮ੍ਮਂ ਆਰਭਿਤੁਕਾਮੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ ਵਿਧਾਨਸ੍ਸ ਉਗ੍ਗਹਣਂ ਉਗ੍ਗਹੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੋਸਲ੍ਲਂ ਉਗ੍ਗਹਕੋਸਲ੍ਲਂ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ। ਸਬ੍ਬਂ ਉਗ੍ਗਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਯਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਆਰਭਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸ ਵਿਧਾਨਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਕਾਰੋ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਗਹਣਂ''ਤਿ ਚ ਯਥਾ ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਵਿਨਸ੍ਸਮਾਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਉਪਰੂਪਰੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ। ''ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਸ੍ਸਨਸਦਿਸਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਪਰਿਤੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਕਰਣਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਕਮ੍ਮੇ ਯਂ ਯਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਧਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਤਂ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਭਾਵਨਾਤਿ ਵਡ੍ਢਨਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਪਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਆਰਭਨ੍ਤਸ੍ਸ। ਉਗ੍ਗਹ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਸਣ੍ਠਾਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋਪਿ ਵਣ੍ਣਰੂਪਾਦਿਨਾ ਸਭਾਵ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਹੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਦਿਸਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸੁਦ੍ਧਸਣ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ, ਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤੇਪਿ ਵਣ੍ਣੋ ਨਾਮ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਯੇਵਾਤਿ। ਸਚ੍ਚਂ। ਸੋ ਪਨ ਪਟਿਭਾਗਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਨ ਏਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣੋ। ਤੇਨਾਹ ''ਤਪ੍ਪਟਿਭਾਗਂ ਵਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤਂ''ਤਿ। ''ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ''ਤਿ ਅਚਲਂ। ''ਪਵੇਸਿਤਂ''ਤਿ ਭਾਵਨਾਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਓਭਾਸਤੀਤਿ ਓਭਾਸੋ। ਓਭਾਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਓਭਾਸਜਾਤਂ। ਓਭਾਸਨਂ ਵਾ ਓਭਾਸੋ। ਜਾਤੋ ਓਭਾਸੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਓਭਾਸਜਾਤਂ। ''ਪਾਤੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਪਾਤੇਨ੍ਤਿ। ਪੁਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਉਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ। ''ਏਤਾਯਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਤੁ ਅਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ''ਨਿਮਿਤ੍ਤਰਕ੍ਖਣਵਿਧਾਨਂ''ਤਿ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਸਤ੍ਤਵਿਧੇਹਿ ਪਲਿਬੋਧ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ। ਕਤਮੇ ਪਨ

ਤੇਸਤ੍ਤੁਵਿਧਾ ਪਲਿਬੋਧਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮਾਤਿ। ਇਧ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਮਗ੍ਗੇ ਏਵ ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਗਾਥਮਾਹ। ''ਆਵਾਸੋ''ਤਿ ਅਸਪ੍ਪਾਯਾਵਾਸੋ। ''ਗੋਚਰੋ''ਤਿ ਅਸਪ੍ਪਾਯਗੋਚਰਗਾਮੋ। ''ਭਸ੍ਸੰ''ਤਿ ਅਸਪ੍ਪਾਯਵਚਨੰ। ਏਵੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਦੀਸੁ। ''ਸੇਵੇਥਾ''ਤਿ ਸੇਵੇਯ੍ਯ। ''ਏਵਞ੍ਹਿਪਟਿਪਜ੍ਜਤੋ''ਤਿ ਏਵੰਹਿਵਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੇ ਵਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੇ ਸੇਵਨਵਸੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੁਸ੍ਸ। ''ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਯ ਵਿਸਯਭਾਵੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਕਾਮਭੂਮਿ ਕਾਮਭਵਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਰੂਪਭੂਮਿਰੂਪਭਵ ਓਕ੍ਕਮੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਵਸਨੰ ਵਸੀ। ਸਤ੍ਤਿ। ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਸਿੰ ਭੂਤੰ ਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਸਿਭੂਤੰ। ਵਸੀ ਏਵ ਵਸਿਤਾ। ਯਥਾ ਪਾਰਮਿਤਾਤਿ। ''ਤਤੋ ਵਿਚਾਰਨ੍ਤਿ'' ਏਤ੍ਥ ਇਤਿਸਦ੍ਦੋ ਆਦਿਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਤਤੋ ਪੀਤਿੰਤਿਆਦਿੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨੰ ਤੇਸੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਾਨੰ। ''ਯਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਯੇਸੁਦ੍ਵੀਸੁਭਵਙ੍ਗੇਸੁ। ''ਭਵਙ੍ਗਚਾਰੇ''ਤਿ ਭਵਙ੍ਗੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯੰ। ''ਦਨ੍ਧਾਯਿਤਤ੍ਤੰ''ਤਿ ਦਨ੍ਧੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਯਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦਨ੍ਧਾਯਿਤੰ। ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਦਨ੍ਧਾਯਿਤਤ੍ਤੰ। ''ਠਪੇਤੁੰ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤੁੰ। ਤਤੋ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤੁੰ। ''ਯਤ੍ਥਿਚ੍ਛਕੰ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਕ੍ਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਪਦਾਨਿ। ''ਯਤ੍ਥਿਚ੍ਛਕੰ''ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਠਾਨੇ ਇਚ੍ਛਾਨ੍ਤੁ ਰੂਪੰ। ਯਦਿਚ੍ਛਕਨ੍ਤਿਯਸ੍ਮਿੰ ਯਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਇਚ੍ਛਾਨ੍ਤੁ ਰੂਪੰ। ''ਯਾਵਤਿਚ੍ਛਕੰ''ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਪਮਾਣੇਨ ਇਚ੍ਛਾਨ੍ਤੁ ਰੂਪੰ। ''ਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਕੰ ਓਲਾਰਿਕਙ੍ਗੰ ਪਹਾਨਾਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਸ੍ਸ ਬਲੇਨ ਪਹਾਨੰ ਹੋਤਿ। ਤੰ ਤੰ ਵਿਰਾਗ ਭਾਵਨਾ ਬਲੇਨ ਪਹਾਨੰ ਹੋਤਿ। ਕਾਚ ਤੰ ਤੰ ਵਿਰਾਗਭਾਵਨਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਜ੍ਝਾਸਯ ਵਿਸੇਸ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾ ਉਪਚਾਰਭਾਵਨਾ ਏਵਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਪਥਮਜ੍ਝਾਨੰ ਤਾਵ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਆਤਾਪਵੀਰਿਯੰ''ਤਿ ਯੇਨਵੀਰਿਯੇਨ ਯੋਗਿਨੋ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਾ ਕਿਲੇਸ ਧਮ੍ਮੇ ਵਾ ਆਤਾਪੇਨ੍ਤਿ ਪਰਿਤਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਆਤਾਪਵੀਰਿਯੰ ਨਾਮ। ਉਗ੍ਘਾਟੀਯਮਾਨਮ੍ਪਿ ਆਕਾਸਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੰ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪਰਿਞਾਨਨ੍ਤੁਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਾਵਨੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਤਮੇਵ ਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਚ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਝਾਨੰਪਿ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ। ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਆਕਾਸਕਸਿਣੇ। ''ਤਦਤਿਕ੍ਕਮਨਸਮ੍ਭਵੋ''ਤਿ ਕਸਿਣ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਮਨਸਮ੍ਭਵੋ। ''ਯਥਾਦਿਟ੍ਠੋ''ਤਿ ਝਾਨਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਟ੍ਠਪ੍ਪਕਾਰੋ। ''ਸਮ੍ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਥੋਮੇਤ੍ਵਾ। ਸਮ੍ਮਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣੰ ਸਮਨੁਸ੍ਸਰਣੰ। ''ਇਤਰੇਸੰਪਿ ਵਾ''ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨੰਪਿ ਵਾ। ਮਰਣ ਸਞ੍ਞਾ ਵਵਤ੍ਥਾਨੇਸੁ ਪਰਿਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸਮਾਧਿਯਤਿ, ਉਪਚਾਰੋ ਚ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾਨੰ ਪਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨੰਪਿ ਸਤੰ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਦੀਸੁਪਿ ਉਪਚਾਰ ਸਮ੍ਭਵੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ। ''ਸਮਥਜ੍ਝਾਨੇਸੂ''ਤਿ ਇਦੰ ਅਧਿਕਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮੰਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਪੁਬ੍ਬੇਦਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਪੁਞ੍ਞੇਨ ਆਯਤਿੰ ਝਾਨਾਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਵਾ ਪਟਿਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਤ੍ਥਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋਪਿ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਏਵਾਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੋ ਪਨ ਕਤਾਧਿਕਾਰੋ ਨਾਮਾਤਿ ਆਹ ''ਆਸਨ੍ਨਭਵੇ''ਤਿਆਦਿੰ। ਅਟ੍ਠਵਿਧੇਸੁ ਚਤੁਕ੍ਕਨਯਵਸੇਨ, ਨਵਵਿਧੇਸੁ ਪਞ੍ਚਕਨਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਤੇਸੰ ਵਾਦੀਨੰ ਸਾਧਕਵਚਨੰ। ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਆਕਾਸ ਕਸਿਣੇਨ ਵਿਨਾ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਭਿਞ੍ਞਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਕਮ੍ਮੇਕਤੇ ਆਕਾਸਕਸਿਣੇਪਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਤਾ ਸਮ੍ਭਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਭਾਵਿਤ ਭਾਵਨੇਤਿ ਚ ਅਕਤਾਧਿਕਾਰੋਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕੰ। ''ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕੋ''ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਕਮ੍ਮੇ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕੋ। ''ਤਾਦਿਸਾਨੰ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਕਤਾਧਿਕਾਰਾਨੰ ਅਭਾਵਿਤਭਾਵਨਾਨੰ ਇਦਾਨਿ ਇਦ੍ਧਿਵਿਕੁਬ੍ਬਨੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਆਰਭਨ੍ਤਾਨੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾਕਮ੍ਮੇ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਇਦ੍ਧਿਵਿਕੁਬ੍ਬਨੰ''ਤਿ ਚ ਉਪਲਕ੍ਖਣਵਚਨੰ। ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਸਦ੍ਦੰ ਸਵਨੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿਆਦਿਕੰਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਇਦਞ੍ਚ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਵਿਧਾਨਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਭਿਞ੍ਞਾਸੁ ਵਸਿਪਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤੰ ਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨੰ ਛਸੁਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਯਥਾਰਹੰ ਅਪ੍ਪੇਤਿਯੇਵ। ''ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੰ''ਤਿ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਸਤੰ ਹੋਤੁ ਸਹਸ੍ਸੰ ਹੋਤੂਤਿਆਦਿਨਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਭਿਵਿਧਾਤਬ੍ਬੰ। ਅਭਿਨੀਹਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਸਤੰ ਹੋਮਿ, ਸਹਸ੍ਸੰ ਹੋਮੀਤਿ ਵਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਤੰ ਵਾ ਸਹਸ੍ਸੰ ਵਾ ਨਿਮ੍ਮਿਨਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸੇਸੰ ਪਨ ਅਞ੍ਞਥਾਨਿਮ੍ਮਿਨਨਵਸੇਨ। ਸੋਤੁੰ ਵਾ ਸਦ੍ਦੰ, ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ ਵਾ ਰੂਪੰ, ਜਾਨਿਤੁੰ ਵਾ ਪਰਚਿਤ੍ਤੰ। ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤੁੰ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵੁਤ੍ਥੰ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੇ। ''ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੀ''ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ। ਅਭਿਵਿਧਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਦੁਵਿਧੰਹਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਚਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਪਰਿਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਆਵਜ੍ਜਨ ਪਰਿਕਮ੍ਮ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਪਰਿਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਪਨ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨੰ। ਪਰਿਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਾਧਾਨਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਰਿਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤੇ ਸਮਾਹਿਤੇ ਕਿੰ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਤਥਾਹੀ''ਤਿਆਦਿੰ। ''ਸੇਸਾਭਿਞ੍ਞਾਸੁਪਿ ਯਥਾਰਹੰ ਵਤ੍ਤੁਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਪਰਿਕਮ੍ਮੇ ਤੇਨੇਵਪਰਿਕਮ੍ਮ ਸਮਾਧਿਞ੍ਞਾਣਸੋਤੇਨ

ਆਸਨ੍ਨੇ ਦਿਬ੍ਬਵਿਸਯੰਪਿ ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਣਾਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਤਿ ਮਨਸਿਕਤ੍ਵਾ। ‘‘ਤਂ’’ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ। ‘‘ਇਧ ਨਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ’’ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਮਤੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਧ ਪਨ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਵਿਧਾਨਪ੍ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਿਮਂਪਿ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ। ‘‘ਕਾਯਗਤਿਕਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਅਯਂ ਕਾਯੋ ਵਿਯ ਇਦਂ ਚਿਤ੍ਤਂਪਿ ਦਨ੍ਧਗਮਨਂ ਹੋਤੂਤਿ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕਾਯਗਤਿਕਂ ਕਰਣੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ। ‘‘ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਨ ਕਾਯੇਨਾ’’ਤਿ ਦਨ੍ਧਗਮਨੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਬਹੁਜਨਾਨਮ੍ਪਿ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਨ ਰੂਪਕਾਯੇਨ। ਤਬ੍ਬਿ ਪਰੀਤੇਨ ਸੀਘਗਮਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਆਰਮ੍ਮਣਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਅਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਰੂਪਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਆਰਮ੍ਮਣ ਪੁਰੇਜਾਤਂ’’ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਰੂਪਂ। ਇਤਰਂ ਪਨ ਹਦਯ ਵਤ੍ਥੁਰੂਪਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪਰਚਿਤ੍ਤ ਵਿਜਾਨਨਟ੍ਠਾਨੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਟੀਕਾਚਰਿਯਾਨਂ ਵਿਚਾਰਣਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਤਾਵਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ’’ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਣਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂਪਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂਪਿ। ‘‘ਖਣਿਕਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਖਣਿਕਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ। ਆਵਜ੍ਜਨੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਏਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ’’ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ। ਤਦੇਵ ਅਤੀਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ‘‘ਤਾਨੀ’’ਤਿ ਜਵਨਾਨਿ। ‘‘ਤੇਸਂ’’ਤਿ ਜਵਨਾਨਂ। ‘‘ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨੇਨ। ‘‘ਇਤਰਥਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਨ੍ਤਤਿ ਅਦ੍ਧਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤੇ ਸਤਿ। ਵੁਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ। ਕਸ੍ਮਾ, ਸਨ੍ਤਤਿ ਅਦ੍ਧਾਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਗਹਿਤੇ ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਾਯ ਏਕਜਵਨਵੀਥਿਯਾ ਏਕਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ‘‘ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ’’ਤਿ ਜਵਨਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ‘‘ਸਹੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਸਹੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂਪਿ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਵਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਪਨ ਖਣਭੇਦਂ ਨਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਂ ਪਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਚਿਤ੍ਤਮਿਵ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਲਭੇਦੋਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ‘‘ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਥਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵੁਤ੍ਥਂ ਨਾਮ ਸਿਯਾਤਿ। ਅਤੀਤੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਾਨਂ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਕਾਲੇ ਤੇਸਂ ਆਰਮ੍ਮਣਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂਪਿ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿਯੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਤੇਸਂ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਂ ਅਤੀਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵੁਤ੍ਥਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ।

‘‘ਯਂ ਯਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੀ’’ਤਿ ਯਂ ਯਂ ਸਤਾਦਿਕਂ ਸਂਵਿਧਾਤਿ। ‘‘ਯਥਾ ਯਥਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੀ’’ਤਿ ਯੇਨ ਯੇਨ ਆਵਿਭਾਵਾਦਿਕੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਸਂਵਿਧਾਤਿ। ‘‘ਪਕਤਿਵਣ੍ਣਂ’’ਤਿ ਪਕਤਿਸਣ੍ਠਾਨਂ। ‘‘ਤਸ੍ਸੇਵਾ’’ਤਿ ਪਕਤਿਵਣ੍ਣਸ੍ਸੇਵ। ਦੇਵਾਨਂ ਪਸਾਦਸੋਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਆਰਮ੍ਮਣ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ ਸਮਤ੍ਥਂ’’ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ ਸਮਤ੍ਥਂ। ਤਦੇਵ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਚੇਤੋ’’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ। ‘‘ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਸਰਾਗਚਿਤ੍ਤਂ, ਇਦਂ ਵਿਰਾਗਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। ‘‘ਗੋਚਰ ਨਿਵਾਸਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਗੋਚਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਸਨਵਸੇਨ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਗਤਿਕਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਨਾਗਤਂ ਸਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਨਾਗਤੇ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਤੋ ਓਰਿਮਾ ਚਿਤ੍ਤਚੇਤਸਿਕ ਧਮ੍ਮਾ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸਯੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਤੇ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਚ ਅਨਾਗਤਪਕ੍ਖੇ ਸਬ੍ਬਂਪਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਪਕਤਿਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਸਯੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਦੁਤੀਯਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਏਤਂ’’ਤਿ ਏਤਂ ਅਨਾਗਤਂ ਸਞ੍ਞਾਣਂ। ‘‘ਯਥਾ ਚੇਤਂ’’ਤਿ ਯਥਾ ਚ ਏਤਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਅਨਾਗਤ ਧਮ੍ਮੇ ਜਾਨਾਤਿ। ‘‘ਅਸਾਧਾਰਣਕਾਲਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨਞਾਣੇਨ ਅਸਾਧਾਰਣ ਕਾਲਵਸੇਨ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭਵੋਹਿ ਅਞ੍ਞਞ੍ਞਾਣਸਾਧਾਰਣੋਤਿ।

ਸਮਥਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨੧. ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੇ। ‘‘ਯਥਾਦਿਟ੍ਠਂ’’ਤਿ ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਯਥਾਦਿਟ੍ਠਂ। ਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਵ। ਸਤ੍ਤਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਖਣੇਖਣੇ ਖਯਵਯਭੇਦਾਭਾਵਤੋ ਸੋ ਏਵਗਚ੍ਛਤਿ ਸੋ ਏਵ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਚ੍ਚਾਕਾਰਸਣ੍ਠਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ। ‘‘ਧੁਵਨਿਮਿਤ੍ਤਂ’’ਤਿ ਥਿਰਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਸੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਨਨਸ੍ਸਤਿ, ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋਪਿ ਨਨਸ੍ਸਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਥਿਰਾਕਾਰਸਣ੍ਠਿਤਂ ਸਤ੍ਤਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਵ। ‘‘ਸੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤਂ’’ਤਿ ਖਣੇਖਣੇ ਖਯਵਯਭੇਦ ਦੁਕ੍ਖਾਨਂ ਅਭਾਵਤੋ ਸੁਖਿਤੋ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖੋ ਨਿਬ੍ਭਯੋਤਿਆਦਿਨਾ ਸੁਖਾਕਾਰਸਣ੍ਠਿਤਂ ਸਤ੍ਤਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਵ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨਿਮਿਤ੍ਤਂ’’ਤਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਠਾਤੁਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵਸਵਤ੍ਤਨਾਕਾਰ ਸਣ੍ਠਿਤਂ ਸਤ੍ਤਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਵ। ‘‘ਕਿਰਿਯਾ’’ਤਿ ਭਾਵਨਾਕਿਰਿਯਾ।

ਵਿਸੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ। ਵਿਸੋਧੇਤੀਤਿ ਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ। ਸੀਲਮੇਵ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਮੇਵਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਮੇਵ ਉਪਰਿਝਾਨਾਦਿਵਿਸੇਸਾਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨ ਕਿਚ੍ਚਸਾਧਕਤ੍ਤਾ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਨਿਚ੍ਚਸੀਲਮੇਵਾ''ਤਿ। ਸਮਾਧਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ । ਵਕ੍ਖਤਿਹਿ ''ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਸਮਾਧਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ। ਏਤੇਨ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ ਏਤਾਯਾਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿ। ਸਮਾਧਿ ਏਵਾਤਿਪਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਵਿਸੁਜ੍ਝਨੰ ਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ। ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿ। ਅਤ੍ਥਤੋਪਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਸਦ੍ਦੇ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਹਿ ਸਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨ ਸਮਾਧਿਵਿਸੁਦ੍ਧੀਤਿ। ''ਸੋਲਸਵਿਧੰ ਕਙ੍ਖੰ''ਤਿ ਅਹੋਸਿੰ ਨੁ ਖੋ ਅਹ ਮਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਆਗਤੰ ਸੋਲਸਵਿਧੰ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੰ। ''ਅਟ੍ਠਵਿਧੰ ਵਾ ਕਙ੍ਖੰ''ਤਿ ਸਤ੍ਥਰਿਕਙ੍ਖਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਆਗਤੰ ਅਟ੍ਠਵਿਧੰ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛੰ। ਵਿਸਮਹੇਤੁਦਿਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕਾਰਣਮੇਵ ਕਾਰਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਣਦਿਟ੍ਠਿ। ''ਮਨਸਿਕਾਰਵਿਧੀ''ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਾਦੀਸੁ ਮਨਸਿਕਾਰਵਿਧਿ। ਅਨੁਪਾਯਭੂਤੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਨਾਮ ਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਮਨਸਿਕਾਰੋ। ਅਧਿਮਾਨਵਤ੍ਥੂ ਨਾਮ ਓਭਾਸਾਦੀਨਿ। ''ਮਗ੍ਗਤੋ''ਤਿ ਮਗ੍ਗਭਾਵੇਨ। ''ਅਮਗ੍ਗਤੋ''ਤਿ ਅਮਗ੍ਗਭਾਵੇਨ। ''ਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਤੇਸੰਅਧਿਮਾਨਵਤ੍ਥੂਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚ। ਤਮੇਵ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਨਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਸਮ੍ਮੋਹਮਲਤੋ''ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕ ਸਮ੍ਮੋਹਮਲਤੋ। ਨਨੁ ਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਞਾਣਮੇਵ। ਏਵੰਸਤਿ, ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਸਦ੍ਦੇਨ ਸਹ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਏਤ੍ਥਚਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ''ਸੁਤਮਯਾਦਿਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਸੁਤਮਯ ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਸੁਤਸ੍ਸ ਪਾਲ਼ਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਮਤ੍ਤਜਾਨਨੰ ਸੁਤਮਯਞ੍ਞਾਣੰ ਨਾਮ। ਅਤ੍ਥੰ ਞਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪਸ੍ਸ ਸਭਾਵਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚਿਨ੍ਤਨਾਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਞਾਣੰ ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਞ੍ਞਾਣੰ ਨਾਮ। ''ਅਨੁਮਾਨਾਦਿਞਾਣੰਪੀ''ਤਿ ਨਾਮਰੂਪ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਭਾਵਾਨੁਮਾਨਞ੍ਞਾਣ ਸਭਾਵਜਾਨਨਞ੍ਞਾਣੰਪਿ। ''ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਞ੍ਞਾਣਮੇਵਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣਞ੍ਞਾਣਮੇਵ। ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਾਦੀਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦਸਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਸੁਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਵਚਨੇਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਸਮ੍ਮਸਨਞ੍ਞਾਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਨ ਸਭਾਵਜਾਨਨਮਤ੍ਤੰ। ਯਤੋ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਭਾਵਨਾ ਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਤਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ।

''ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮਾ। ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ ਏਵ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣੰ। ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੰ ਵਾ ਸਙ੍ਖਤ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ''ਅਭਿਨ੍ਨਸਮ੍ਪਟਿਪ੍ਪੀਲ਼ਨਾਕਾਰੋ''ਤਿ ਯਥਾ ਸੀਘਸੋਤਾਯੰ ਨਦਿਯੰ ਨਾਵਾਯ ਉਦ੍ਧੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਸਾਨਾਵਾ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਭਿਨ੍ਨੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਪ੍ਪੀਲ਼ੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਸਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ ਤਙ੍ਖਣੇ ਏਵ ਅਧੋਵੁਯ੍ਹਨਤੋ। ਅਧੋਵੁਯ੍ਹਨਞ੍ਹਿ ਨਾਵਾਯ ਪਕਤਿ ਕਿਚ੍ਚੰ। ਉਦ੍ਧੰ ਆਰੂਹਨੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਏਵਮੇਵੰ ਸੀਘਸੋਤੇ ਸੰਸਾਰੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਉਦ੍ਧੰ ਖਣਤੋ ਖਣੰ ਦਿਵਸਤੋ ਦਿਵਸੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲ਼ੰ ਅਯੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਅਭਿਨ੍ਨੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਟਿਪ੍ਪੀਲ਼ੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਸਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ, ਪਚ੍ਚਯਵੇਕਲ੍ਲੇ ਚ ਸਤਿ, ਤਙ੍ਖਣੇ ਏਵ ਵਿਪਰਿਣਮਨਤੋ। ਵਿਪਰਿਣਮਨਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਭਾਵਸ੍ਸ ਪਕਤਿ ਕਿਚ੍ਚੰ। ਉਦ੍ਧੰਗਮਨੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਏਵੰ ਅਭਿਨ੍ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਪ੍ਪੀਲ਼ਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੰਸਾਰਸ੍ਸ ਸੀਘਸੋਤਤਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਭਾਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨੰ ਨਾਮ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਵਤ੍ਤਿ ਸੀਘਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਮਰਣੰ ਦੁਵਿਧੰ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਮਰਣਞ੍ਚ ਪਰਮਤ੍ਥ ਮਰਣਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਮਰਣੰ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਚ੍ਚਭੂਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਰਣੰ। ਤੰ ਏਕਭਵਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਪਰਮਤ੍ਥ ਮਰਣੰ ਨਾਮ ਪਰਮਤ੍ਥ ਸਚ੍ਚਭੂਤਾਨੰ ਨਾਮਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਮਰਣੰ। ਇਦਮੇਵ ਏਕਨ੍ਤਮਰਣੰ, ਸਚ੍ਚਮਰਣੰ, ਸਭਾਵਮਰਣੰ ਹੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮੇ ਇਦੰ ਪਰਮਤ੍ਥ ਮਰਣੰ ਏਵ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸੁਸਾਨਕ੍ਖੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚ ਸੁਸਾਨਭੂਮੀਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ਸਾ ਚ ਸੁਸਾਨਭੂਮਿਨਾਮ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਨ੍ਤਾਨੰ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤਿਯੇਵ। ਅਨੁਬਨ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੋ ਨਾਮ ਸਮਯੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾ ਨ ਮਰਨ੍ਤੀਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਭਿਨ੍ਨਸਮ੍ਪਟਿਪ੍ਪੀਲ਼ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੇਸੰ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਜੀਵਿਤਸ੍ਸ ਚ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾਨਞ੍ਚ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋ ਕਮ੍ਮਾਨਞ੍ਚ ਸਮ੍ਬਾਧਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਅਵਸਵਤ੍ਤਨਾਕਾਰੋ ਪਨ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਭਿਨ੍ਨੰ ਪਚ੍ਚਨੁਭਵਨ੍ਤਾਨੰ ਪਾਕਟੋਯੇਵ। ਵਸਵਤ੍ਤਨੇਹਿ ਸਤਿ, ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਣ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਵਸਵਤ੍ਤਨੇਨੇਵ ਯਥਿਚ੍ਛਿ ਤਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਲੋਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬੰਪਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨਾਮ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਅਸ੍ਸਾਸਨਪਸ੍ਸਾਸਨ ਕਿਚ੍ਚੰ ਉਪਾਦਾਯ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵਸਵਤ੍ਤਨਾਭਾਵਤੋ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ।

ਅਨਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਅਨੁਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ''ਤਿ ਚ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਨਿਜ੍ਝਾਯਨਾ ਓਲੋਕਨਾ। ''ਧਮ੍ਮਾਨੰ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧ ਧਮ੍ਮਾਨੰ। ''ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਰੀਰਙ੍ਗੇ। ''ਪੁਰਾਣ ਧਮ੍ਮਾਨੰ''ਤਿ ਪੁਰਾਣਾਨੰ ਪਾਤੁਬ੍ਭੂਤਾਨੰ, ਵਙ੍ਢਿਤਾਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸਾਨੰ ਅਨੁਰਧਾਨੰ ਵਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮੰ ਪਤ੍ਵਾ ਖਣਿਕਵਸੇਨ ਏਕੇਕਧਮ੍ਮਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਚ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਹ ''ਸਮੂਹ ਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਪਨਾ''ਤਿ। ਏਕੇਕਧਮ੍ਮਵਿਭਾਗਵਸੇਨ ਅਨੁਪਸ੍ਸਨਾਪਿ ਪਨ ਪਕਤਿਯਾ ਸੁਪਾਕਟੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਵੇਦਨਾਦੀਸੁ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਯੇਵ। ''ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਯ ਪਰਮਾਕੋਟੀ''ਤਿ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਤਥਾ ਤਥਾ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੋ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ 'ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਤੋ, ਰੋਗਤੋ, ਗਣ੍ਡਤੋ, ਸਲ੍ਲਤੋ, ਅਘਤੋ, ਆਬਾਧਤੋ, ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੋ। ਤਸ੍ਸ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੰ ਭਯਞਾਣੰ। ਏਤੇਨ ਅਪਾਯਦੁਕ੍ਖ ਸੰਸਾਰ ਦੁਕ੍ਖਭੀਰੁਕੇਹਿ ਜਨੇਹਿ ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਭਯੰ। ਤੇ ਵਾ ਭਾਯਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਭਯੰ। ਭਯਸ੍ਸ ਸਮਨੁ ਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੰ ਭਯਞਾਣਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਕਿਞ੍ਚਿਭਯਵਤ੍ਥੁੰ''ਤਿ ਸੀਹਬਜਗ੍ਘਾਦਿਕੰ ਭਯਵਤ੍ਥੁੰ। ''ਪਟਿਸ੍ਸਰਣੇ''ਤਿ ਗੁਹਾਲੇਣਾਦਿਕੇ ਪਟਿਸ੍ਸਰਣੇ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਭਿਜ੍ਜਨਸਭਾਵਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ। ''ਤੇਹੀ''ਤਿ ਭਿਜ੍ਜਨਸਭਾਵੇਹਿ। ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਤਾ ਨਾਮ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤਾ ਨਿਕ੍ਖਮਾਭਿਮੁਖਤਾ। ''ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ 'ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਤੋ, ਰੋਗਤੋ, ਗਣ੍ਡਤੋ, ਸਲ੍ਲਤੋ, ਅਘਤੋ, ਆਬਾਧਤੋ, ਪਰਤੋ, ਪਲੋਕਤੋ, ਈਤਿਤੋ,। ਉਪਦ੍ਦਵਤੋ, ਭਯਤੋ, ਉਪਸਗ੍ਗਤੋ, ਚਲਤੋ, ਪਭਙ੍ਗਤੋ, ਅਦ੍ਧੁਵਤੋ, ਅਤਾਣਤੋ, ਅਲੇਣਤੋ, ਅਸ੍ਸਰਣਤੋ, ਰਿਤ੍ਤਤੋ,। ਤੁਚ੍ਛਤੋ, ਸੁਞ੍ਞਤੋ, ਅਨਤ੍ਤਤੋ, ਆਦੀਨਵਤੋ, ਵਿਪਰਿਣਾਮ ਧਮ੍ਮਤੋ, ਅਸਾਰਕਤੋ, ਅਘਮੂਲਤੋ, ਵਧਕਤੋ, ਵਿਭਵਤੋ, ਸਾਸਵਤੋ,। ਸਙ੍ਖਤਤੋ, ਮਾਰਾਮਿਸਤੋ, ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਤੋ, ਜਰਾਧਮ੍ਮਤੋ, ਬਜਾਧਿਧਮ੍ਮਤੋ, ਮਰਣਧਮ੍ਮਤੋ, ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਧਮ੍ਮਤੋ, ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਤੋ, ਉਪਾਯਾਸ ਧਮ੍ਮਤੋ, ਸੰਕਿਲੇਸਿਕ ਧਮ੍ਮਤੋ, ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਲੋਕੰ ਅਵੇਕ੍ਖਤੀਤਿ ਏਵੰ ਮਹਾਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਮੋਘਪਞ੍ਹਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਆਗਤੇਹਿ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ''ਤਿ ਚ ਅਨਿਚ੍ਚਭਾਵੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਏਵਾਤਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਕਥੰ ਪਨ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਲੋਕੰ ਅਵੇਕ੍ਖਤੀਤਿ। ਨਿਚ੍ਚਗੁਣ ਸੁਞ੍ਞਤਾਯ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਭੂਤੰ ਲੋਕੰ ਅਵੇਕ੍ਖਤਿ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕ੍ਖਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਦਾਕਦਾਚਿ ਮਰਣ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਅਨਿਚ੍ਚਾ ਏਵ। ''ਦੁਕ੍ਖਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾਯੇਵ ਦੁਕ੍ਖਾ ਏਵ। ਯਦਨਿਚ੍ਚੰ, ਤੰ ਦੁਕ੍ਖੰਤਿਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦੁਕ੍ਖ ਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਵਾ। ''ਰੋਗਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਰੋਗਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਰੋਗਾ ਏਵ। ਯੇਹਿ ਕੇਚਿ ਲੋਕੇ ਚਕ੍ਖੁ ਰੋਗਾਦਿਕਾ ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾ ਰੋਗਾ ਨਾਮ ਸਨ੍ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਤੇ ਇਮੇਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਏਵ। ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੋਕੋਚਿ ਰੋਗੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਰੋਗਜਾਤਿਕਾ ਏਵਾਤਿ। ਅਪਿ ਚ, ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾਤੀਹਿ ਦੁਕ੍ਖਤਾਹਿ ਚਤੂਹਿ ਦੁਕ੍ਖਟ੍ਠੇਹਿ ਚ ਅਭਿਣ੍ਹਸਮ੍ਪਟਿਪ੍ਪੀਲਨਤੋ ਰੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਰੋਗਾ ਏਵ। ਤਤ੍ਥ ''ਤੀਹਿ ਦੁਕ੍ਖਤਾਹੀ''ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰ ਦੁਕ੍ਖਤਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮ ਦੁਕ੍ਖਤਾਤਿ ਇਮਾਹਿ ਤੀਹਿਦੁਕ੍ਖਤਾਹਿ। ''ਚਤੂਹਿ ਦੁਕ੍ਖਟ੍ਠੇਹੀ''ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪੀਲਨਟ੍ਠੋ, ਸਙ੍ਖਤਟ੍ਠੋ, ਸਨ੍ਤਾਪਟ੍ਠੋ, ਵਿਪਰਿਣਾਮਟ੍ਠੋ,ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਦੁਕ੍ਖਟ੍ਠੇਹਿ। ਦੁਕ੍ਖ ਕਿਚ੍ਚੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਸਨਯੋ ਗਣ੍ਡਾਦੀਸੁ। ਤਤ੍ਥ ਗਣ੍ਡੋਨਾਮ ਪੀਲਕਾਬਾਧੋ। ਸਲ੍ਲੰ ਨਾਮ ਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਕਿਲੇਸ ਸਲ੍ਲਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਸਲ੍ਲਞ੍ਚ। ਅਘਨ੍ਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕੰ। ਇਮੇ ਚ ਖਨ੍ਧਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨਤ੍ਤਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਿਪਤ੍ਤਿਪਰਿਯੋਸਾਨਾਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕਟ੍ਠੇਨ ਪਰੇ ਏਵ। ਨ ਹਿ ਤੇ ਏਤੰ ਮਮ, ਏਸੋ ਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵੰ ਵਿਸ੍ਸਾਸੰ ਅਰਹਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਵਿਸ੍ਸਾਸੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਾਦੁਕ੍ਖੇਹਿ ਨਿਚ੍ਚੰ ਵਿਹਿੰਸਨਤੋ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਦਾਕਦਾਚਿ ਪਲੁਜ੍ਜਨਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਪਲੋਕਧਮ੍ਮਾ ਏਵ। ''ਈਤੀ''ਤਿ ਅਨੁਰਾਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਖਨ੍ਧਾ ਅਨੁਰਾਯ ਜਾਤਿਕਾ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਤਤ੍ਤਾ ਵਿਬਾਧਕਤ੍ਤਾ ਉਪਦ੍ਦਵਾ ਏਵ। ਭਾਯਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਭਯਾ ਏਵ। ਅਨਤ੍ਥਾ ਏਵ ਸਮਾਨਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੰ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜਨਤੋ ਲਗ੍ਗਨਤੋ ਦੁਮ੍ਮੋ ਚਯਤੋ ਉਪਸਗ੍ਗਾ ਏਵ। ਨਿਚ੍ਚਕਾਲੰ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇਹਿ ਚਲਨਤ੍ਤਾ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨਤ੍ਤਾ ਚਲਾਏਵ। ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਭਞ੍ਜਨਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਪਭਙ੍ਗੁਨੋ ਏਵ। ਖਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਥਿਰਤ੍ਤਾ ਅਦ੍ਧੁਵਾ ਏਵ। ਜਰਾਮਰਣਾਦਿਤੋ ਅਪਾਯਵਿਨਿਪਤਨਾਦਿਤੋ ਭਯਤੋ ਤਾਯਤਿ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਤਾਣੰ। ਤੇ ਚ ਖਨ੍ਧਾ ਕਸ੍ਸਚਿਤਾਣਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਚ ਕਿਞ੍ਚਿਤਾਣੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਤਾਣਾ ਏਵ। ਭਯਤੋ ਭੀਰੁਕਾ ਜਨਾ ਲੀਯਨ੍ਤਿ ਨਿਲੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਲੇਣੰ। ਤੇ ਚ ਕਸ੍ਸਚਿਲੇਣਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਚ ਕਿਞ੍ਚਿਲੇਣੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਲੇਣਾ ਏਵ। ਭਯੰ ਸਰਤਿਹਿੰਸਤੀਤਿ ਸਰਣੰ। ਤੇ ਚ ਕਸ੍ਸਚਿਸਰਣੰ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਚ ਕਿਞ੍ਚਿਸਰਣੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸਰਣਾ ਏਵ। ਨਿਚ੍ਚਤਾਦੀਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਸੋਭਣਗੁਣੇਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਤੁਚ੍ਛਤ੍ਤਾ ਸੁਞ੍ਞਤ੍ਤਾਰਿਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਤੁਚ੍ਛਾ ਏਵ। ਸੁਞ੍ਞਾ ਏਵ।

ਅੱਤਾ ਵੁਚੂਤਿ ਯਸ੍ਸਕਸ੍ਸਚਿ ਕੋਚਿ ਸਾਰਭੂਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸਰਣੋ। ਤੇ ਸਯਞ੍ਞ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅੱਤਾਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅੱਤਨੋ ਚ ਕੋਚਿ ਅੱਤਾਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੱਤਾ ਏਵ। ਅਨਿਚੂਤਾਦੀਹਿ ਆਦੀਨਵੇਹਿ ਦੋਸੇਹਿ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣੱਤਾ ਆਦੀਨਵਾ ਏਵ। ਵਿਪਰਿਣਾਮ ਸਭਾਵੱਤਾ ਵਿਪਰਿਣਾਮਾ ਏਵ। ਸਾਰਭੂਤਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਅਸਾਰਾਏਵ। ਅਘਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਨਿਰੱਥਕਸ੍ਸ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨੱਤਾ ਅਘਮੂਲਾ ਏਵ। ਤੇ ਸਯੰ ਮਰਣ ਧਮ੍ਮਸਮਙ੍ਗੀਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਮਰਣਸੱਤ੍ਥੇਨ ਮਰਣਾਵੁਧੇਨ ਸੰਸਾਰੇ ਸੱਤਾਨੰ ਨਿਚੂੰ ਮਾਰਕੱਤਾ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਕੱਤਾ ਵਧਕਾ ਏਵ। ਨਿਚੂਸੁਖਹਿਤ ਵੁਡ੍ਢਿਵਿਗਤੱਤਾ ਵਿਭਵਾ ਏਵ। ਆਸਵੇਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੱਤਾ ਸਾਸਵਾ ਏਵ। ਨਿਚੂਕਾਲੰ ਪਚੂਯਾਯੱਤਵੁੱਤਿਕੱਤਾ ਸਙ੍ਖਤਾ ਏਵ। ਕਿਲੇਸਮਾਰਮਚੂਮਾਰਾਨੰ ਆਮਿਸਾਹਾਰੱਤਾ ਮਾਰਾਮਿਸਾ ਏਵ। ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਚਕ੍ਖੁਰੋਗਾਦਿਭਾਵੇਨ ਅਪਾਯਭਵਾਦਿਭਾਵੇਨ ਜਾਤਸਭਾਵੱਤਾ ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾ ਏਵ। ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਹਾਯਨਮਰਣਸਭਾਵੱਤਾ ਜਰਾਮਰਣ ਧਮ੍ਮਾ ਏਵ। ਸੋਕਾਦੀਨੰ ਵੱਥੁਭਾਵੇਨ ਧਾਰਣੱਤਾ ਸੋਕਾਦਿ ਧਮ੍ਮਾ ਏਵ। ਤਣ੍ਹਾ ਸੰਕਿਲੇਸ ਦਿਟ੍ਠਿਸੰਕਿਲੇਸ ਦੁਚੂਰਿਤ ਸੰਕਿਲੇਸੇਹਿ ਨਿਯੁੱਤੱਤਾ ਸੰਕਿਲੇਸਿਕ ਧਮ੍ਮਾ ਏਵਾਤਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ ''ਚੱਤਾਲੀਸਾਯ ਆਕਾਰੇਹੀ''ਤਿ। ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਪਰਿਵੀਮੰਸਨਵਸੇਨ ।''ਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਨਿਕਨ੍ਤਿਤਣ੍ਹਾਯ। ''ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨਾਯਾ''ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਭਾਵਪੱਤਾਯ। ''ਭਯਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਭਯਞਾਣਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਓੱਤਪ੍ਪਭਯਞ੍ਞ।

ਲੋਕੇ ਅੱਤਜੀਵਾ ਨਾਮ ਸੱਤਾਨੰ ਅਜ੍ਝੱਤ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਾਰਧਮ੍ਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਵਿਗਤੇਸੁ ਸੇਸਧਮ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸੱਤ ਨਿਜ੍ਜੀਵਭਾਵਂ ਪੱਤਵਾ ਫੇਗ੍ਗੁਭੂਤਾ ਕਚਵਰਭੂਤਾਤਿ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਭਿਮਾਨੋ। ਤੇ ਚ ਅੱਤਜੀਵਾ ਨਾਮ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨੱਥੀਤਿ ਦਿਟ੍ਠੇ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਕਚਵਰਭਾਵਦਸ੍ਸਨੰ ਅੱਤਜੀਵ ਸੁਞ੍ਞਤਾ ਦਸ੍ਸਨੰ ਨਾਮ। ''ਵਿਮੁਚੂਮਾਨੇ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਵਿਮੁਚੂਤੀਤਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋਤਿ ਅੱਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵਿਮੁਚੂਨ੍ਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ''ਨਿਮਿੱਤਾਨੀ''ਤਿ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਧਮ੍ਮੇਹਿ ਨਿਮ੍ਮਿਤਾਨਿ ਨਿਚੂਨਿਮਿੱਤ ਸੁਖਨਿਮਿੱਤ ਅੱਤਨਿਮਿੱਤ ਜੀਵਨਿਮਿੱਤਾਨਿ। ਸੱਤ ਪੁਗ੍ਗਲ ਇੱਥਿ ਪੁਰਿਸ ਹੱਥ ਪਾਦ ਸੀਸ ਗੀਵਾਦੀਨਿ ਨਿਮਿੱਤਾਨਿ ਚ। ਤੱਥ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨੰ ਖਣਿਕ ਧਮ੍ਮੱਤਾ ਅਨਿਚੂਾਨੰਯੇਵ ਸਤੰ ਸਨ੍ਤਤਿ ਘਨੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੱਤਾ ਹਿਯ੍ਯੋਪਿ ਸੋ ਏਵ, ਅਜ੍ਜਪਿ ਸੋ ਏਵਾਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਚੂਾਕਾਰੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਨਿਚੂਨਿਮਿੱਤੰ ਨਾਮ। ਕਿਲੇਸਮਲੇਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੱਤਾ ਅਸੁਭਾਨੰਯੇਵ ਸਤੰ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੱਤਾ ਇਦੰ ਇਟ੍ਠੰ, ਕਨ੍ਤੰ, ਮਨਾਪੰ, ਪਿਯਰੂਪ, ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੁਭਾਕਾਰੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਸੁਭਨਿਮਿੱਤੰ ਨਾਮ। ਭਯਟ੍ਠੇਨ ਅਖੇਮਟ੍ਠੇਨ ਦੁਕ੍ਖਾਨੰਪਿ ਸਤੰ ਤਾਯੇਵ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੱਤਾ ਇਦੰ ਸੁਖੰ, ਨਿਬ੍ਭਯੰ, ਖੇਮੰ, ਸਾਤਰੂਪ, ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੁਖਾਕਾਰੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਸੁਖਨਿਮਿੱਤੰ ਨਾਮ। ਪਚੂਯਾ ਯੱਤਵੁੱਤਿਕੱਤਾ ਪਚੂਯੇਨ ਵਿਨਾ ਕੇਵਲੰ ਅੱਤਨੋ ਵਸਾਯੱਤਵੁੱਤਿਤਾ ਭਾਵਤੋ ਅਨੱਤਾਨੰਯੇਵ ਸਤੰ ਅੱਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਕਰੋਤਿ, ਕਥੇਤਿ, ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ, ਗਨ੍ਤੁੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਠਾਤੁੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤੀ, ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਸਵੱਤਨਾਕਾਰੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਅੱਤਨਿਮਿੱਤੰ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਸੱਤੋਨਾਮ ਸੱਤਾਹੰਪਿ ਜੀਵਤਿ, ਮਾਸੰਪਿ ਜੀਵਤਿ, ਸੰਵਚ੍ਛਰੰਪਿ ਜੀਵਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਜੀਵਾਕਾਰੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਜੀਵਨਿਮਿੱਤੰ ਨਾਮ। ਨਨੁ ਚੇੱਥ ਅੱਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਕਰੋਤੀਤਿਆਦੀਸੁ ਇਚ੍ਛਾਨਾਮ ਤਣ੍ਹਾਵਾਛਨ੍ਦੋ ਵਾ। ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਚਿੱਤਸਮ੍ਪਯੁੱਤੰ। ਕਰਣਞ੍ਚ ਨਾਮ ਕਾਯਿਕਕ੍ਰਿਯਾਭੂਤਾਨੰ ਚਿੱਤਜਰੂਪਕਲਾਪਾਨੰ ਪਵੱਤਿਵਿਸੇਸੋ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ ਤੇਸੰ ਚਿੱਤਵਸੇਨ ਪਵੱਤੱਤਾ ਅੱਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਕਰੋਤੀਤਿ ਇਦੰ ਅਭਿਧਮ੍ਮਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ। ਨ ਨ ਹੋਤਿ। ਅੱਤਨੋਤਿ ਚ ਕਰੋਤੀਤਿ ਚ ਵੁੱਤੱਤਾ। ਨ ਹਿ ਅੱਤਾਨਾਮ ਅੱਥਿ, ਯੋ ਅੱਤਨੋਤਿ ਵੁਚੂੇਯ੍ਯ। ਨ ਚ ਕੱਤਾਨਾਮ ਅੱਥਿ, ਯੋ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵੁਚੂੇਯ੍ਯ। ਇਧ ਪਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਪਵੱਤੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਮੇਵ ਅੱਤਾਤਿ ਚ ਕੱਤਾਤਿ ਚ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅੱਤਨੋਤਿ ਚ ਕਰੋਤੀਤਿ ਚ ਵੁੱਤੰ। ''ਅਵਸ੍ਸਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਹੋਤਿ। ''ਵਿਧਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਅਨ੍ਤਰਧਾਪੇਤ੍ਵਾ। ਸਭਾਵਤੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਞਾਣੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਭਾਵਦਸ੍ਸਨੰ ਨਾਮ ਸੋਕਦੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਅਭਾਵਦਸ੍ਸਨੰ।

''ਤੰ ਤੰ ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੁਜ੍ਜਨਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਸਮੂਹਸਨ੍ਤਤਿ ਘਨਾਦੀਨੰ ਭਿਨ੍ਦਨ ਛਿਨ੍ਦਨਵਸੇਨ। ਤੱਥ ਸਮੂਹਘਨਭਿਨ੍ਦਨੰ ਆਦਿਤੋ ਧਮ੍ਮਵਵੱਥਾਨਞਾਣਕਿਚੂੰ। ਤਦਾ ਅੱਤਦਿਟ੍ਠਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਜੀਵਦਿਟ੍ਠਿ ਚ ਨਾਮ ਸੁਖੁਮਤਰਾ ਅੱਤਦਿਟ੍ਠਿ ਏਵ ਵੁਚੂਤਿ। ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੰ ਪੱਤਵਾ ਏਵ ਤਦੁਭਯੰਪਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ''ਪਣਿਹਿਤਗੁਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪੱਥਿਤਗੁਣਸ੍ਸ।

''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਏੱਥ ''ਪਤੀ''ਤਿ ਜੇਟ੍ਠਕੋ ਵੁਚੂਤਿ। ''ਮੁਖੰ''ਤਿ ਮੂਲਕਾਰਣੰ। ਪਤਿ ਚ ਸੋ ਮੁਖਞ੍ਚਾਤਿ ਪਤਿਮੁਖੰ। ਪਤਿਮੁਖਮੇਵ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਇਮਮੱਥੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਤੰ ਹੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਯਸੀਲਾਨਿ ਨਾਮ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਾਨਿ। ਤੇਸੰ ਮਜ੍ਝੇ।

‘‘ਜੇਟ੍ਠਕਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਜੇਟ੍ਠਕਸੀਲਤ੍ਤਾ। ‘‘ਤਮੇਵਾ’’ਤਿ ਵਿਨਯਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਸੀਲਮੇਵ +। ‘‘ਯੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ’’ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਚ੍ਚਾਦਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ। ‘‘ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨਿ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਾਨਿ ਨਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਲੋਲਾਨਿ ਨਾਮਾ’’ਤਿ। ‘‘ਤਦਨੁਬਨ੍ਧਾ’’ਤਿ ਤਾਨਿਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਿਤਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਅਨੁਗਤਾ। ‘‘ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਟਿਕੁਟ੍ਠੇਹੀ’’ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੇਨਭਗਵਤਾ ਪਟਿਕ੍ਕੋਸਿਤੇਹਿ ਨੀਵਾਰਿਤੇਹਿ। ‘‘ਮਿਚ੍ਛਾਪਯੋਗੇਹੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕੁਲਦੂਸਨਕਮ੍ਮੇਹਿ ਚੇਵ ਏਕਵੀਸਤਿਅਨੇਸਨਕਮ੍ਮੇਹਿ ਚ। ‘‘ਤਿਵਿਧਕੁਹਨਵਤ੍ਥੂਹੀ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪ੍ਪਟਿਸੇਵਨਞ੍ਚ, ਸਾਮਨ੍ਤਜਪ੍ਪਨਞ੍ਚ, ਇਰਿਯਾ ਪਥ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਞ੍ਚਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਤਿਵਿਧੇਹਿ ਕੁਹਨਵਤ੍ਥੂਹਿ। ਤਿਵਿਧੇਹਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯ ਕਮ੍ਮਵਿਧਾਨੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਪਰਿਸੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿ। ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਏਵ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ। ‘‘ਸਮ੍ਮੋਹਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਧਾਤੁਮਨਸਿਕਾਰਾਦੀਸੁ ਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨਸ੍ਸ। ‘‘ਗੇਧਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਤਾਯੇਵ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਭਤ੍ਤੁਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾ ਕਸ੍ਸਵਿਯ ਗੇਧਸ੍ਸ, ਅਭਿਕਙ੍ਖਸ੍ਸ। ‘‘ਮਦਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਾ ਦਿਮੂਲਕਸ੍ਸ ਮਾਨਮਦਸ੍ਸ। ‘‘ਪਮਾਦਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਪਮਾਦਸ੍ਸ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਚ੍ਚਸ੍ਸ। ਤਂ ਤਂ ਪਯੋਜਨ ਮਰਿਯਾਦੋ ਨਾਮ ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਯੇ ਤਾਵ ਸੀਤਪ੍ਪਟਿਘਾਤਾਦਿਕੋ ਪਯੋਜਨਮਰਿਯਾਦੋ। ‘‘ਮਰਿਯਾਦੋ’’ਤਿ ਚ ਯਾਵਦੇਵਾਤਿ ਪਦੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਸੀਤਪ੍ਪਟਿਘਾਤਾਦਿਕੋ ਚੀਵਰਪ੍ਪਯੋਜਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਸੋ ਚ ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਯੇ ਸਮ੍ਮੋਹਾਦਿਕੇ ਸਾਵਜ੍ਜਪਕ੍ਖੇ ਅਪਤਨਤ੍ਥਾਯ ਠਪਿਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਮ੍ਮੋਹਸ੍ਸ ਗੇਧਸ੍ਸ ਮਦਸ੍ਸ ਪਮਾਦਸ੍ਸ ਪਹਾਨਤ੍ਥਂ’’ਤਿ। ਏਸਨਯੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਚ੍ਚਯਾਦੀਸੁਪਿ। ਏਤੇਨ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨਾਪਾਠੇਸੁ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਸੇਵਤਿ ਯਾਵਦੇਵ ਸੀਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯ ਉਣ੍ਹਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾਤਿਆਦੀਸੁ ਯਾਵਦੇਵ ਸੀਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯ ਪਟਿਸੇਵਤਿ। ਨ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਾਯ ਗੇਧਤ੍ਥਾਯ ਮਦਤ੍ਥਾਯ ਪਮਾਦਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਸੇਵਤੀਤਿਆਦਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ, ਯਂ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੋਹਗੇਧਮਦਪ੍ਪਮਾਦਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਰਂ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ।

‘‘ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਸਭਾਵੋ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚੇਕਸਭਾਵੋ। ‘‘ਕਾਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤਂ’’ਤਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕਾਰਿਯਂ। ਆਸਨ੍ਨਪ੍ਫਲਂ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਗ੍ਗਿਸ੍ਸਧੂਮੋਵਿਯਾ’’ਤਿ। ਆਸਨ੍ਨਕਾਰਣਂ ਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਅਗ੍ਗਿਕਾਰਕੋ ਵਿਯ। ਪਜ੍ਜਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ ਫਲਂ ਏਤੇਨਾਤਿ ਪਦਂ। ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਫਲਂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਠਾਨਂ। ਉਭਯਂਪਿ ਕਾਰਣ ਪਰਿਯਾਯੋ ਏਵ। ਤੇਨ ਅਤਿਸ੍ਸਯਤ੍ਥੋਪਿ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਆਸਨ੍ਨਕਾਰਣਂ’’ਤਿ। ‘‘ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਞ੍ਞਾ ਚਿਤ੍ਤ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਹੀ’’ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਪਨ ਸਞ੍ਞਾ ਚਿਤ੍ਤ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਸਾਸਨ ਧਮ੍ਮੇ’’ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਦਿਕੇ ਸੁਞ੍ਞਤ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇ ਦੇਸਨਾਧਮ੍ਮੇ। ‘‘ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੋ’’ਤਿ ਤਾਦਿਸਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦੇਸਕੇ ਸਤ੍ਥਰਿ ਚ ਦੇਸਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਸਦ੍ਧਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਚ੍ਚਮੇਵ ਭਗਵਾ ਆਹ, ਅਹਂ ਪਨ ਏਤਂ ਮਮ, ਏਸੋਹਮਸ੍ਮਿ, ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ,ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਮਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਵਤਾਯਂ ਮਮਗਾਹੋਤਿ ਏਵਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨ ਵਦਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਏਵ ਵਦਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਦਮ੍ਪਨ ਦਲ੍ਹਗ੍ਗਾਹ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਮਤ੍ਤਂ ਏਵ । ਨ ਅਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਂ। ਤਂ ਪਨ ਧਮ੍ਮਵਵਤ੍ਥਾਨਞ੍ਞਾਣੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਏਵ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਆਹਾਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਚਤੁਧਾ ਨਾਮਰੂਪਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਹਾਰੇ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਞ੍ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਪ੍ਪਟਿਲਾਭਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਞ੍ਚਧਾਤਿਆਦੀਸੁ ਏਸਨਯੋ। ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਅਵਿਸਯੋ, ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਲਕ੍ਖਣ ਰਸਾਦੀਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ। ਪਰਿਗ੍ਗਹਣੇ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮੇ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਪਸ੍ਸਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਚ। ਤਥਾਹਿ ਵਕ੍ਖਤਿ ‘‘ਕਲਾਪਵਸੇਨ ਸਂਖਿਪਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ। ‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਜੀਵਾਦਿਕਸ੍ਸ। ਸੋ ਕਰੋਤਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਂ ਕਮ੍ਮਂ। ਸੋ ਪਟਿਸਂਵੇਦੇਤਿ ਭਵਨ੍ਤਰਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਬ੍ਬਿਪਾਕਂ। ਸਂਸਰਤਿ ਭਵਤੋ ਭਵਂ। ਸਨ੍ਧਾਵਤਿ ਕਮ੍ਮਵੇਗੇਨ ਖਿਤ੍ਤੋ। ਸੁਦ੍ਧੇ ਨਾਮੇ ਏਵ ਵਾ ਰੂਪੇ ਏਵ ਵਾ ਈਹਾਬਜਾਪਾਰਾਨਂ ਅਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਪੁਗ੍ਗਲਸਤ੍ਤਾਨਂ ਕ੍ਰਿਯਾਯੋਤਿ ਸਞ੍ਞਿਤਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਪਵਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠੀ’’ਤਿ ਕਾਰਕ ਦਿਟ੍ਠਿ। ‘‘ਤਦਤ੍ਥਾ ਭਿਨਿਵੇਸਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਸਤ੍ਤੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਿਆਦਿ ਵੋਹਾਰਸ੍ਸ ਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਭੂਤੋ ਸਤ੍ਤਪੁਗ੍ਗਲਾਦਿਕੋਪਿ ਸਭਾਵਤੋ ਅਤ੍ਥਿਯੇਵ। ਨੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਵਂ ਦਲ੍ਹਂ ਹਦਯੇ ਸਨ੍ਨਿਧਾਨਕਰਣ ਵਸੇਨ। ‘‘ਅਤਿਧਾਵਨਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵੋਹਾਰ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਸਤ੍ਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਗਹਣਞ੍ਚਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

‘‘ਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤੋਤੁਕਾਹਾਰਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਕਾਰੋ ਸਨ੍ਧਿ ਵਸੇਨ ਆਗਮੋ। ਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਉਤੁਵਸੇਨ ਆਹਾਰਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨੁਰੂਪਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਸਾਮਗ੍ਗੀਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਨਸ੍ਸ। ‘‘ਹੇਤੁਸਮ੍ਭਾਰਪਚ੍ਚਯੇਹੀ’’ਤਿ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯ ਸਮ੍ਭਾਰਪਚ੍ਚਯੇਹਿ। ਜਨਕ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮ। ਪਰਿਵਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਸਮ੍ਭਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਨਾਮ। ‘‘ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ। ‘‘ਵਿਪਾਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਵਿਪਾਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ। ਏਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸੰਸਾਰੇ ਸੰਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਕਾਯੋਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਨਾਮਕਾਯੋਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿਸਭਾਵੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਦ੍ਵੇ ਚ ਕਾਯਾ ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰੇ ਸੰਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਕਤੋ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤੇ ਸੰਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਕਾਯੋ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਸੋ ਏਵ ਤਤ੍ਥ ਏਕੋਸਤ੍ਤੋਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਰੂਪੇ ਸੰਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮ ਕਾਯੋ ਏਵ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਸੋ ਏਵ ਤਤ੍ਥ ਏਕੋ ਸਤ੍ਤੋਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ‘‘ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਸੁ ਚ ਕਾਯੇਸੁ ਰੂਪਕਾਯੇ ਚੁਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧੀਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਨਨ੍ਤਰ ਪਚ੍ਚਯਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਕਮੇਕਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਏਕਮੇਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚੁਤਿਕਾਲੇ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਰੂਪਸਨ੍ਤਤਿ ਛਿਜ੍ਜਤਿ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਰੂਪੇਨ ਸਹ ਪਚ੍ਚਯ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤਾ ਪਬਨ੍ਧੋ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਨਾਮ ਕਾਯੇ ਪਨ ਚੁਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧੀਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਨਨ੍ਤਰਪਚ੍ਚਯਤਾ ਅਤ੍ਥਿ। ਚੁਤਿਕਾਲੇਪਿ ਨਾਮਸਨ੍ਤਤਿ ਨ ਛਿਜ੍ਜਤਿ। ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਨਾਮੇਨ ਸਹ ਪਚ੍ਚਯ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤਾ ਪਬਨ੍ਧੋ ਪਵਤ੍ਤਤਿਯੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦ ਕੁਸਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਞ੍ਞਾਣੇ ਠਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂਭਵੇ ਏਕਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਨਾਮ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਅਹਨ੍ਤਿਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਪਰੋਤਿਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਅਹਂ ਅਤੀਤੇਸੁ ਭਵੇਸੁ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂਭਵੇ ਅਸ੍ਮੀਤਿਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਅਨਾਗਤੇਸੁ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਸਙ੍ਖਾਰ ਪਚ੍ਚਯਾ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਾਮਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਹੇਤੁਫਲ ਪਰਮ੍ਪਰਾਵਸੇਨ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਮੇਵ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਂਭਵੇ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਸਤਿ, ਅਨਮਤਗ੍ਗੇਸੰਸਾਰੇ ਅਨਨ੍ਤੇਸੁ ਭਵੇਸੁ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਾ ਏਵ ਹੋਤਿ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਏਵਮੇਵ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਏਵਮੇਵਾਤਿ। ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਾ ਕਙ੍ਖਾ ਪਹੀਯਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ‘‘ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸੰਸਾਰੇ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਾ ਕਙ੍ਖਾਤਿ। ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨਂ। ਨ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਂ। ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਂ। ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਂ। ਕਿਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਤੀਤਮਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ ਕਙ੍ਖਾਵੁਤ੍ਤਾ। ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਂ। ਨ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਕਿਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨੁ ਖੋ ਅਹਂ ਅਨਾਗਤਮਦ੍ਧਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਪਰਨ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ ਕਙ੍ਖਾ ਵੁਤ੍ਤਾ । ਅਹਂ ਨੁ ਖੋ ਸ੍ਮਿ। ਨੋ ਨੁ ਖੋ ਸ੍ਮਿ। ਕਿਨ੍ਨੁ ਖੋ ਸ੍ਮਿ। ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਸ੍ਮਿ। ਅਹਂ ਨੁ ਖੋ ਸਤ੍ਤੋ ਕੁਤੋ ਆਗਤੋ। ਸੋ ਕੁਹਿਂ ਗਾਮੀ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਛਬ੍ਬਿਧਾ ਕਙ੍ਖਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਮਾ ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਾ ਕਙ੍ਖਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਨ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਅਤੀਤਕਾਲੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਿ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੇ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਸਚੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਕੇਨਚਿ ਹੇਤੁਨਾ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਾ ਅਹੋਸਿਂ। ਕੇਨਚਿ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤੋ ਅਹੋਸਿਂ। ਅਹੇਤੁ ਅਪਚ੍ਚਯਾ ਵਾ ਅਨਿਮ੍ਮਿਤੋ ਵਾ ਸਯਂਜਾਤੋ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਿ ਤੇਸੁਪਕਾਰੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਅਹੋਸਿਂ। ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਅਹੋਸਿਂ। ਅਪਾਦਕੋਵਾ ਅਹੋਸਿਂ। ਦ੍ਵਿਪਾਦਕੋ ਵਾ। ਚਤੁਪ੍ਪਾਦਕੋਵਾ। ਬਹੁਪ੍ਪਾਦਕੋਵਾ। ਰੂਪੀਵਾ। ਅਰੂਪੀਵਾ। ਸਞ੍ਞੀਵਾ। ਅਸਞ੍ਞੀਵਾ ਇਚ੍ਚਾਦਿ। ਅਥ ਤੇਸੁ ਅਪਾਦਕਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਅਹਂ ਅਹੋਸਿਂ। ਕਿਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਅਹੋਸਿਂ। ਪਥਮਭਵੇ ਕਿਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੁਤੀਯ ਭਵਾਦੀਸੁ ਕਿਂ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਭਵਪਰਮ੍ਪਰਾਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਸਨਯੋ ਅਪਰਨ੍ਤੇਪਿ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ‘‘ਅਹਂ ਨੁ ਖੋ ਸ੍ਮਿ, ਨੋ ਨੁ ਖੋ ਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਯਥਾ ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤੇਸੁ। ਸਤਸ੍ਮੀਤਿ ਹੋਤਿ। ਸੀਤਸ੍ਮੀਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਤਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਅਹਂ ਸਸ੍ਸਤੋ ਵਾ ਭਵਾਮਿ। ‘‘ਸੀਤਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਅਹਂ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਵਾ ਭਵਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਥਾ ਚ। ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਖੋ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੋ। ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਖੋ ਦੁਤੀਯੋ ਅਨ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਾਮ ਭਵਾਭਵੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਅਤ੍ਥਿ। ‘‘ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਤਥਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਹੋਤਿ ਪਰਮ੍ਮਰਣਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਇਧਾਪਿ ਅਹਂ ਨੁ ਖੋ ਸ੍ਮਿ। ਨੋ ਨੁ ਖੋ ਸ੍ਮੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਹਂ ਨੁ ਖੋਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਅਯਂ ਅਹਂ ਨਾਮ ਭਵਾਭਵੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚਕਾਲਂ ਅਸ੍ਮਿ ਨੁ ਖੋ, ਮਮ ਅਤ੍ਤਾਨਾਮ ਸਸ੍ਸਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਨੋ ਨੁ ਖੋ ਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਤਥਾ ਨੋ ਅਸ੍ਮਿ ਨੁ ਖੋ। ਮਮ ਅਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਨਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਭਵਾਭਵੇਸੂ’’ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਪਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ‘‘ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਸ੍ਮੀ’’ਤਿ ਅਹਂ ਨਾਮ ਸਨ੍ਤੋ ਜਾਤੋ ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਅਸ੍ਮਿ। ਕੇਨਚਿ ਹੇਤੁਨਾ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਵਾ ਅਸ੍ਮਿ ਨੁ ਖੋ। ਕੇਨਚਿ ਇਦ੍ਧਿਮਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤੋ ਭਵਾਮਿ ਨੁ ਖੋ। ਉਦਾਹੁ ਅਹੇਤੁ ਅਪਚ੍ਚਯਾ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਅਨਿਮ੍ਮਿਤੋ ਵਾ ਸਯਂ ਨੁ ਖੋ ਭਵਾਮਿ

ਨੁ ਖੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਪਦਾਦੀਹਿ ਅਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਅਹਂ ਨੁ ਖੋ ਕਿਂ ਗੋਤ੍ਤੋ ਭਵਾਮਿ। ਗੋਤਮਗੋਤ੍ਤੋ ਵਾ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਗੋਤ੍ਤੋ ਵਾ ਤਿਆਦਿਨਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਆਦਿ ਕਪ੍ਪਕਾਲੇ ਤਾਨਿ ਗੋਤ੍ਤਾਨਿ ਏਤਰਹਿ ਸਮ੍ਭੇਦਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੁ ਕਙ੍ਖਨ੍ਤੋ ਕਙ੍ਖਤਿਯੇਵ। ''ਅਹਂ ਕੁਤੋ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਅਹਂ ਅਤੀਤੇ ਕੁਤੋਭਵਤੋ ਆਗਤੋ ਅਸ੍ਮਿ। ''ਸੋਕੁਹਿਂਗਾਮੀ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸੋ ਅਹਂ ਆਯਤਿਂ ਭਵੇ ਕੁਹਿਂ ਗਾਮਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। ''ਕਙ੍ਖਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਮੋ''ਤਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਂ ਅਤੀਤਹੇਤੁ ਪਞ੍ਚਕਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂਭਵੇ ਸਬ੍ਬਂਪਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਪਸ੍ਸਤਿਯੇਵ। ਏਵਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨ ਤਤ੍ਥ ਅਹਂ ਨਾਮ ਕੋਚਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਤੀਤ ਵਿਸਯਾ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ ਕਙ੍ਖਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਧਮ੍ਮ ਮਤ੍ਤਮੇਵ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਏਵਂ ਅਤੀਤੇ ਕਙ੍ਖਾ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਅਭਾਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਾਯ ਕਙ੍ਖਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਮੋ ਹੋਤਿ। ਨਨੁ ਤਥਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਸ੍ਮਿ, ਕਿਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਅਹੋਸਿਂ ਨੁ ਖੋਤਿ ਅਯਂ ਕਙ੍ਖਾ ਅਤ੍ਥਿਯੇਵ। ਤਥਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਹਿ ਵਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞ੍ਞਾਣੇਨ ਅਤੀਤੇ ਭਵੇ ਅਹਂ ਦ੍ਵਿਪਾਦਕੋ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿਵਾ ਚਤੁਪ੍ਪਾਦਕੋ ਅਹੋਸਿਨ੍ਤਿ ਵਾ ਤਤੋ ਚੁਤੋ ਅਸੁਕਭਵੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਸਾ ਪਨ ਕਙ੍ਖਾ ਧਮ੍ਮ ਮਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਰਾਯਿਕ ਕਙ੍ਖਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਪਟਿਰੂਪਿਕਾ ਏਵ। ਸਾ ਹਿ ਅਰਿਯਾਨਂਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ ਯੇਵਾਤਿ। ਤਥਾ ਅਨਾਗਤੇ ਫਲਪਞ੍ਚਕਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਪਰਨ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ ਕਙ੍ਖਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਫਲਪਞ੍ਚਕਞ੍ਚ ਹੇਤੁਪਞ੍ਚਕਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕਙ੍ਖਾ ਛਕ੍ਕਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਂ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾਤਿ। ਅਟ੍ਠਵਿਧਾਯ ਕਙ੍ਖਾਯ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨੇ ਪਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਅਨੁਲੋਮਪ੍ਪਟਿਲੋਮਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਦੇਸਨਾ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਲੋਕੁਤ੍ਤੁਰ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਕਙ੍ਖਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ। ਧਮ੍ਮੇ ਕਙ੍ਖਾਤਿਕ੍ਕਮਨੇਨ ਸਹੇਵ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਥਰਿ ਚ, ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਸਙ੍ਘੇ ਚ, ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਚ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤੇ ਚ, ਅਪਰਨ੍ਤੇ ਚ, ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਾ ਪਰਨ੍ਤੇਸੁ ਚ, ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਸਹ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਕਙ੍ਖਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ ''ਸਭਾਵ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਚਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਪਰਮ੍ਪਰਾਵਸੇਨ ਸਭਾਵਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਰਮ੍ਪਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਚ। ਧਮ੍ਮਸੁ ਧਮ੍ਮਤਾ ਨਾਮ ਦੇਸਨਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤਤਾਦਿਭਾਵੇਨ ਸੁਨ੍ਦਰ ਧਮ੍ਮਤਾ। ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮਤਾ। ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਾ ਨਾਮ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਤਾ।

ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨਂ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਂ ਨਾਮ ਹੇਟ੍ਠਾ ਧਮ੍ਮਵਵਤ੍ਥਾਨ ਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹਵਸੇਨ ਚ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਅਨੁਸਯਭੂਤਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨਂ ਸਲ੍ਲਿਖਨਤ੍ਥਾਯ ਕਰੀਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਨੁਸਯ ਸਮੂਹਨਨਤ੍ਥਞ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿ। ''ਤਤ੍ਥ ਪਨਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਮਗ੍ਗੇ ਪਨ। ਵਿਭਤ੍ਤੇਸੁਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਯੋਗੀ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ''ਯਂ ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇਵਾ''ਤਿ ਯਂ ਦੂਰੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਰੂਪਂ ਵਾ, ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਰੂਪਂਵਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ''ਤਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਨਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਮਸਿਤਧਮ੍ਮੁਦ੍ਧਾਰਤ੍ਥਸ੍ਸ। ''ਞਾਣੇਨ ਦਲ੍ਹਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਵਵਤ੍ਥਾਨਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁਵਿਭੂਤਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਦਾਨਿ ਯਂ ਯਂ ਦਲ੍ਹਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਂ ਤਂ ਸਰੂਪਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਪੁਨ ਦਲ੍ਹਂ ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਰੂਪਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਸਾ ਚ ਕ੍ਰਿਯਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਨਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਨਿਚ੍ਚਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ''ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨ ਕ੍ਰਿਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਵਿਧੇਨ ਥਮ੍ਭਨਂ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨਂ। ਨਾਨਾਦਿਸਾਭਿਮੁਖਵਸੇਨ ਥਮ੍ਭਨਂ ਵਹਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਇਮਾਸਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਞ੍ਚ। ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਾਸਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਞ੍ਚ ਸਹਜਾਤੇਸੁ ਗਹਣਂ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਆਪਾਦੀਨਂ''ਤਿ। ਆਪਾਦੀਨਂ ਸੇਸਮਹਾਭੂਤਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਸਰੀਰਾਨਿ ਸਨ੍ਤਤਿ ਸਰੀਰਾਨਿ। ''ਤਥਾ ਤਥਾ ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਨ੍ਤਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਭਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਥਾ ਸਮਿਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿਨਾ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ। ''ਸੇਸਖਨ੍ਧੇਸੁਪਿ ਤਂ ਤਂ ਸਨ੍ਤਤਿ ਨਾਨਤ੍ਤਂ''ਤਿ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਤਾਵ ਕਾਯੇ ਕਾਯਿਕਸੁਖਸਨ੍ਤਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਨ੍ਤਤੀਨਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ। ਚਿਤ੍ਤੇ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਦੋਮਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਤੀਨਂ। ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਸਨ੍ਤਤਿ ਪਨ ਅਵਿਭੂਤਾ ਹੋਤਿ। ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਯਦਾ ਚਿਤ੍ਤੇ ਸੋਮਨਸ੍ਸ ਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਿ ਨ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਇਦਾਨਿ ਉਪੇਕ੍ਖਾ ਮੇ ਵੇਦਨਾ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਾ, ਯਦਾ ਤਾਨਿ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ , ਤਦਾ ਸਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਸਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਸਦ੍ਦਸਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ। ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਰੂਪਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਸਦ੍ਦਸਞ੍ਚੇਤਨਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ, ਨਾਨਾਵਿਤਕ੍ਕ ਵਿਚਾਰਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ, ਲੋਭਾਲੋਭ ਦੋਸਾਦੋਸ ਮੋਹਾਮੋਹਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਚ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਂ, ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤਤਿ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਸ੍ਸਾਸਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਂ

ਵਿਵਰਤਿ ‘‘ਏਤੰ ਮੇ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਤਯੋਵਿਸ੍ਸਾਸਾ ਤਣ੍ਹਾਵਿਸ੍ਸਾਸੋ, ਮਾਨਵਿਸ੍ਸਾਸੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸ੍ਸਾਸੋ। ਤਤ੍ਥ ਏਤੰ ਮਮਾਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਿਸ੍ਸਾਸੋ। ਏਸੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਮਾਨਵਿਸ੍ਸਾਸੋ। ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸ੍ਸਾਸੋ। ‘‘ਪਰਿਹਰਤੀ’’ਤਿ ਭਵਾਭਵੇਸੁ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹਰਤਿ ਵਹਤਿ। ‘‘ਪਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੇਨਾ’’ਤਿ ਪਧਾਨਅਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੇਨ। ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਾਰਭਾਵੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

‘‘ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੋ’’ਤਿ ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਗ੍ਗਹੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੋ। ਤਯੋ ਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਾ ਤਣ੍ਹਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਮਾਨਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਿਗ੍ਗਹੋਤਿ। ਵਸੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਕੇਵਲੰ ਵਸਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਕੋ ਏਵ ਸਿਯਾ, ਨ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਕੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ

‘‘ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹੀ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਹੀ’’ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਹੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ ਕਮ੍ਮਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣਾਦੀਹਿ।

‘‘ਤਥਾਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵੰ ਪਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਿਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਾਮਿਭਾਵੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਰੂਪਾਦਿਕੇ ਧਮ੍ਮੇ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਾਮਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਏਸੋ ਮਮ ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਨਾਮ ਮਿਚ੍ਛਾ ਏਵ। ਤਥਾ ਯੋ ਚ ਖਣਿਕ ਧਮ੍ਮੋ ਹੋਤਿ, ਖਣੇ ਖਣੇ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਤੰ ਰੂਪਾਦਿਕੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹੋਪਿ ਮਿਚ੍ਛਾ ਏਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਮਿਚ੍ਛਾ ਏਵਾ’’ਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥ ਸਚ੍ਚੰ ਪਤ੍ਵਾ ਮਿਚ੍ਛਾ ਏਵ। ਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਸੁਖੰ ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਤੀ’’ਤਿ ਕਾਯਿਕਸੁਖਞ੍ਚ ਚੇਤਸਿਕ ਸੁਖਞ੍ਚ ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਤਿ। ਵਿਨਾਸੇਤਿ। ‘‘ਨਾਨਾਦੁਕ੍ਖੰ ਜਨੇਤੀ’’ਤਿ ਕਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਚੇਤਸਿਕ ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਜਨੇਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ‘‘ਇਦਞ੍ਚ ਰੂਪੰ ਏਦਿਸਮੇਵ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਕਥੰ ਹੋਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਾਨੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਯਥਾਪਵਤ੍ਤੰ ਮਨੁਸ੍ਸ ਸੁਖੰ ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਤਿ, ਜਿਣ੍ਣਭਿਨ੍ਨਭਾਵੰ ਪਾਪੇਤਿ, ਨਾਨਾਦੁਕ੍ਖੰ ਜਨੇਤਿ। ਸਯੰ ਅਪਾਯਤ੍ਤਭਾਵੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਨਾਨਾਅਪਾਯ ਦੁਕ੍ਖੰ ਜਨੇਤਿ। ਤਥਾ ਦੇਵਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਕ੍ਕਤ੍ਤਭਾਵੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਾਨਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਤਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਾਨੰ ਨਾਨਾਵਿਪਰਿਣਾਮ ਕਿਚ੍ਚੇਹਿ ਯਥਾਪਵਤ੍ਤੰ ਸੁਖੰ ਵਿਦ੍ਧੰਸੇਤਿ, ਨਾਨਾਪਚ੍ਚਯਾਭਿਸਙ੍ਖਰਣਕਿਚ੍ਚੇਹਿ ਨਾਨਾਦੁਕ੍ਖੰ ਜਨੇਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਇਦਞ੍ਚ ਰੂਪੰ ਏਦਿਸਮੇਵਾ’’ਤਿ। ‘‘ਸਾਰੋਨਾਮ ਥਾਮਬਲਵਿਸੇਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਥਾਮਬਲਵਿਸੇਸੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵਤ੍ਥੁੰਪਿ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ‘‘ਅਸਾਰਕਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਰੋ ਏਵ ਸਾਰਕੰ, ਨ ਸਾਰਕੰ ਅਸਾਰਕਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਰੂਪੰ ਪਨ ਸਯੰਪਿ ਏਵਰੂਪੋ ਸਾਰੋ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਅਤ੍ਤਸਾਰੋ ਜੀਵਸਾਰੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਤ੍ਥਿ ਸਾਰੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਸਾਰਕਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਨ ਚ ਏਵਰੂਪੇਨ ਸਾਰੇਨ ਯੁਤ੍ਤੰ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਤ੍ਤਸਾਰੇਨ ਜੀਵਸਾਰੇਨ ਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮੋ ਅਤ੍ਥੋ ਰੂਪੰ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਰੂਪਵਨ੍ਤੰ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ, ਅਤ੍ਤਨਿ ਵਾ ਰੂਪੰ, ਰੂਪਸ੍ਮਿੰ ਵਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰਤਿ ਇਮਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਤੇਨ ਅਸਾਰਕਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਸਾਰਭਾਵੇਨ, ਅਸਾਰਯੁਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਵਾਤਿ ਚ। ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਨ ਅਤ੍ਤਾ ਅਨਤ੍ਤਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਤ੍ਤਾ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਾ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਚ ਦ੍ਵਿਧਾ ਅਤ੍ਥੋ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ‘‘ਯਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਯਞ੍ਚ ਰੂਪੰ। ‘‘ਪੀਲ਼ੇਤੀ’’ਤਿ ਤੰ ਸਮਙ੍ਗੀ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਪੀਲ਼ੇਤਿ। ਏਤੇਨ ਅਨਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਦੁਕ੍ਖਭਾਵੋਪਿ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਤਿਣ੍ਣੰ ਵਯਾਨੰ ਵਸੇਨ ਅਦ੍ਧਾਭੇਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਪਠਮਵਯੇ ਪਵਤ੍ਤੰ ਰੂਪੰ ਦੁਤੀਯਵਯੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਪਠਮਵਯੇ ਏਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਅਦ੍ਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਨੋਗਾਧਭੇਦੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ।

‘‘ਸਭਾਗੇਕਸਨ੍ਤਾਨਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਸਭਾਗਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਭਾਗਟ੍ਠੇਨ ਏਕੀਭੂਤਾ ਸਨ੍ਤਤਿ ਸਭਾਗੇਕਸਨ੍ਤਤਿ। ‘‘ਸਭਾਗਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ’’ਤਿ ਚ ਚਿਤ੍ਤਜੇਸੁਤਾਵ ਨਿਰਨ੍ਤਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਲੋਭਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹਜਾਤਾ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਸਭਾਗਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਾ ਚ। ਏਵੰ ਦੋਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਦੀਸੁਪਿ। ਉਤੁਜੇਸੁ ਨਿਰਨ੍ਤਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਸੀਤਉਤੁਨਾ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਸਭਾਗਰੂਪ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਉਣ੍ਹਉਤੁਨਾ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ। ਏਸਨਯੋ ਆਹਾਰਜੇਸੁਪੀਤਿ ਏਵੰ ਸਭਾਗੇਕਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ। ‘‘ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਤੁੰ’’ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਤੁੰ।

‘‘ਅਦ੍ਧਾਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮਸਨੰ ਵਿਸੇਸਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਖਯਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਪਦੇ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਮਹਾਭੂਤਾਨੰ ਸਨ੍ਤਤਿ ਵਿਭਾਗਨਯੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ। ‘‘ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣ ਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਪਧਾਨੰ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਞਾਣੇਪਿ ਉਦਯਬ੍ਬਯਞ੍ਞਾਣੇਪਿ ਭਙ੍ਗਞ੍ਞਾਣੇਪਿ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣ ਦਸ੍ਸਨਮੇਵ ਪਧਾਨੰ। ਭਯਞ੍ਞਾਣੇ ਚ ਆਦੀਨਵਞ੍ਞਾਣੇ ਚ ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਞਾਣੇ ਚ ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣ ਦਸ੍ਸਨੰ ਪਧਾਨੰ। ਉਪਰਿ ਚਤੂਸੁ ਞਾਣੇਸੁ ਅਨਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣ ਦਸ੍ਸਨੰ ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ। ‘‘ਸਮੁਦਿਤੇਸੂ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਅਵਿਨਾਭਾਵਸਹਾਯਭਾਵੇਨ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ। ਇਦਞ੍ਚ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ ਰੂਪਸਮੁਦਯੋ। ਤਣ੍ਹਾਸਮੁਦਯਾ ਉਪਾਦਾਨ ਸਮੁਦਯੋ। ਆਹਾਰ ਸਮੁਦਯਾ ਰੂਪਸਮੁਦਯੋਤਿ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਪ੍ਪਹੀਨ ਵਸੇਨਾਤਿ ਪਾਲ਼ਿਪਦੇ ਪਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਣ੍ਹਾ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਸਯਾਨੰ ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾ ਏਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ‘‘ਸਮੁਦੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਕਤੋ ਉਦੇਨ੍ਤਿ। ਉਪਰੂਪਰਿ ਏਨ੍ਤਿ। ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਭਵਭਾਵੇਨ ਪਾਤੁਬ੍ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਯਾਵਮਰਣਕਾਲਾ’’ਤਿਆਦਿੰ। ‘‘ਪਸਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿ

ਪਵਡ੍ਢਮਾਨਾ ਸਵਨ੍ਤਿ, ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਸਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ''ਤੇਸੁ ਪਨਾ''ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਣ੍ਹੁਪਾਦਾਨ ਕਮ੍ਮੇਸੁ। ''ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਭਵੇ ਏਵ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਭਵੇ ਨਿਰੋਧੋ ਨਾਮ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਪੁਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਭਵਨ੍ਤਰੇ''ਤਿਆਦਿ। ''ਤਂ ਸਨ੍ਤਤਿਯਂ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨ ਭਵੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਪੁਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਨਿਰੋਧਂ''ਤਿ ਸਨ੍ਤਤਿ ਨਿਰੋਧੋ ਨਾਮ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨ ਨਿਰੋਧੋ। ਏਤਾਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ, ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੀਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਯੇਵਾਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਪਵਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਤੀਸੁ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਛਿਮਾਨਂ ਨਾਮਰੂਪਾਨਂ ਖਣਿਕਨਿਰੋਧਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤੋ ''ਯਥਾਪਵਤ੍ਤ ਸਨ੍ਤਤਿਯੋ ਵਾ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਉਦਯੋ ਨਾਮ, ਕਤਮੋ ਵਯੋ ਨਾਮ, ਕਥਞ੍ਚ ਤਦੁਭਯਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਹ ''ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਨਾਮਾ''ਤਿਆਦਿਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਤਮੋ ਖਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਤਮੋਰਾਸਿ। ''ਵੇਤੀ''ਤਿ ਵਿਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਨ੍ਤਰ ਧਾਯਤਿ ।''ਉਦਯੋ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਚੇਵ ਵਡ੍ਢਿ ਚ। ''ਵਯੋ''ਤਿ ਵਿਗਮਨਂ, ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਂ। ''ਨਾਨਾਪਯੋਗਵਸੇਨਵਾ''ਤਿ ਸਮਿਞ੍ਜਨਪ੍ਪਸਾਰਣਾਦਿ ਨਾਨਾਪਯੋਗਵਸੇਨ ਵਾ। ਉਦਯਪਕ੍ਖਾਨਂ ਨਾਨਾਸਨ੍ਤਤੀਨਂ ਉਦਯਞ੍ਚ ਉਦਯਤੋ। ਵਯਪਕ੍ਖਾਨਂ ਨਾਨਾਸਨ੍ਤਤੀਨਂ ਵਯਞ੍ਚ ਵਯਤੋਤਿ ਯੋਜਨਾ।

ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਆਰਾਧੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਂਤਿ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਕੋ। ਆਰਦ੍ਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕੋ। ਦੁਵਿਧੋਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਤਰੁਣ ਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਚ ਆਰਦ੍ਧ ਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ ਸੁਟ੍ਠ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਦੁਬ੍ਬਲਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਤਰੁਣ ਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਨਾਮ। ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ ਸੁਟ੍ਠ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮੇ ਆਰਾਧਿਤ ਚਿਤ੍ਤੋ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਨਾਮ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

[ਕ]

'ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਸਨ੍ਤਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਅਮਾਨੁਸੀ ਰਤੀ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਤੋ,ਤਿ ਚ॥

[ਖ]

'ਯੋ ਚ ਵਸ੍ਸਸਤਂ ਜੀਵੇ, ਅਪਸ੍ਸਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ।
ਏਕਾਹਂ ਜੀਵਿਤਂ ਸੇਯ੍ਯੋ, ਪਸ੍ਸਤੋ ਉਦਯਬ੍ਬਯਂ,ਤਿ ਚ॥

ਅਯਮਿਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਉਪੇਚ੍ਚ ਕਿਲੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਮਲੀਨਭਾਵਂ ਗਮੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾ। ਪਰਿਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਨੀਵਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਪਰਿਬਨ੍ਧਕਾਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨਾਮਂ। ''ਸਰੀਰੋਭਾਸੋ''ਤਿ ਸਕਲਸਰੀਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਓਭਾਸੋ। ''ਪਞ੍ਚਵਿਧਾ ਪੀਤੀ''ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਿਕਾ ਪੀਤਿ, ਖਣਿਕਾ ਪੀਤਿ, ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕਾ ਪੀਤਿ, ਉਬ੍ਬੇਗਾ ਪੀਤਿ, ਫਰਣਾ ਪੀਤੀਤਿ। ''ਦੁਵਿਧਾ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਅਤਿਬਲਵਨ੍ਤੀ ਕਾਯਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਚੇਵ ਚਿਤ੍ਤਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਚ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮੇ ਓਕਪ੍ਪਨਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਸਦ੍ਧਾਏਵ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਟ੍ਠੇਨ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖੋ ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੋਕ੍ਖੋ। ''ਵੀਰਿਯਂ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਮ੍ਮੇ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰਂ ਪਗ੍ਗਹਿਤਸੀਸਂ ਵੀਰਿਯਂ। ''ਸੁਖਂ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸੁਖਂ। ਤੇਨਾਹ ''ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ''ਤਿ। ''ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ''ਤਿ ਇਨ੍ਦਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਵਜਿਰਸਦਿਸਂ ਬਲਵਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ। ''ਸਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਮ੍ਮੇ ਅਪ੍ਪਮੁਟ੍ਠਾ ਸਤਿ। ''ਤਤ੍ਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤੁਪੇਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਾਦੀਹਿ ਵਿਸਮਨ੍ਤੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤਤਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ। ''ਆਵਜ੍ਜਨੁਪੇਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਵਸਿਭਾਵਪਤ੍ਤਾ ਆਵਜ੍ਜਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ। ''ਆਲਯਂ''ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਲਯਂ। ''ਕੁਰੁਮਾਨਾ''ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ। ''ਸੁਖੁਮਾ ਤਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਕੁਸਲੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸਕਤ੍ਤਾ ਇਦਂ ਅਕੁਸਲਨ੍ਤਿਪਿ ਜਾਨਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾ ਸੁਖੁਮਤਣ੍ਹਾ। ''ਨ ਵਤਮੇ''ਤਿ ਮਮ ਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੋਵਤਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਸ੍ਸਾਦਸਹਿਤਾ''ਤਿ ਓਭਾਸਾਦੀਸੁ ਅਸ੍ਸਾਦਤਣ੍ਹਾ ਸਹਿਤਾ। ''ਅਧਿਮਾਨ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਅਧਿਕਤਰਂ ਮਞ੍ਞਨਾਵਸੇਨ। ''ਤਾਵਦੇਵਾ''ਤਿ ਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇਯੇਵ। ''ਨਿਕਾਮਨਾਕਾਰੋ''ਤਿ ਇਚ੍ਛਨਾਕਾਰੋ। ਅਸ੍ਸਾਦਨਾਕਾਰੋ। ''ਨਿਕਾਮਨਸ੍ਸਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁ। ''ਅਦ੍ਧਾ''ਤਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨ। ''ਹਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਰਣੇ ਨਿਪਾਤਪਦਂ। ਇਦਾਨੇਵ ਨਂ ਵਿਸੋਧੇਮਿ, ਨ ਚਿਰਂ ਪਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਤੇਸ੍ਵੇਵਾ''ਤਿ ਤੇਸੁਓਭਾਸਾਦੀਸੁ ਏਵ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ

ਸਮੇਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਨਿਕਨ੍ਤਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਰਿਪਾਕੋ ਨਾਮ ਵਿਸੇਸਨ੍ਤਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਪਾਕਟੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਪਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਦ੍ਵੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ’’ਤਿ ਉਪਚਾਰਾਨੁਲੋਮਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਸੋ ਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਙ੍ਖਾਰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁਪਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਸਿਯਾਤਿ। ਨ ਸਿਯਾ। ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਵਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਪਟਿਵੇਧਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸਚ ਸਮ੍ਮੋਹ ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ। ‘‘ਸਯਂ’’ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਯਂ। ‘‘ਤਂ ਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲਂ ਵਾ’’ਤਿ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਸਮਙ੍ਗੀਪੁਗ੍ਗਲਂ ਵਾ। ‘‘ਵਟ੍ਟਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤੋ ਚਾ’’ਤਿ ਆਯਤਿਂ ਭਵੇਸੁ ਅਪਾਯਵਟ੍ਟਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤੋ ਵਾ, ਅਟ੍ਠਮ ਭਵਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਾਮਸੁਗਤਿ ਵਟ੍ਟਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤੋ ਵਾ। ਅਵਸ੍ਸਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਗਮੇਤਿ ਸਮ੍ਪਾਪੇਤੀਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨੀਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਵਸ੍ਸਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਧ ਠਿਤਾਨਂ ਵੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਵਸੇਨ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮਂ ਆਰਭਨ੍ਤਾ ਅਨੁਲੋਮਞ੍ਞਾਣਂ ਆਹਚ੍ਚ ਠਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਆਹਚ੍ਚਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾਞਾਣਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ‘‘ਆਵਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਿਯਂ’’ਤਿ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਕੇਨਚਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਗ੍ਗਹਿਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾ ਰਮ੍ਮਣੇ ਆਵਜ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨਿਯਂ। ‘‘ਤਂ’’ਤਿ ਗੋਤ੍ਰਭੁਞ੍ਞਾਣਂ। ਗੋਤ੍ਤਂ ਭਵਤਿ ਅਭਿਭਵਤਿ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਗੋਤ੍ਰਭੁ। ਗੋਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਭਿਸਮ੍ਭੁਣਾਤਿ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਗੋਤ੍ਰਭੂਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥੋ। ਕਥਂ ਪਨ ਗੋਤ੍ਰਭੁ ਚਿਤ੍ਤਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁਞ੍ਞਾਣਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਗੋਤ੍ਤਂ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਅਰਿਯਗੋਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਸੋਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਸ੍ਮਿਂਖਣੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਗੋਤ੍ਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋਏਵਾਤਿ। ਸਚ੍ਚਂ। ਅਤ੍ਤਨਿ ਪਨ ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਯਂ ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਨਾਮ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਚ ਅਰਿਯਗੋਚਰਤ੍ਤਾ ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣ ਕਰਣਵਸੇਨ ਅਰਿਯਗੋਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਪਚ੍ਚਯਸਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਅਰਿਯਗੋਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਤਿ, ਪਾਤੁਭਾਵੇਤੀਤਿ ਗੋਤ੍ਰਭੂਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਪਰਿਚ੍ਛਿਜ੍ਜਾ’’ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦੀਹਿ ਸਬ੍ਬਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨੇਹਿ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਮ੍ਮੋਹਸ੍ਸ ਪਹਾਨਮੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਨ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਆਰਮ੍ਮਣ ਕਰਣ ਵਸੇਨ ਜਾਨਨਂ। ਕਥਂ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਮਗ੍ਗੋ ਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮਾਤਿ। ਕਿਚ੍ਚਸਿਦ੍ਧਿ ਵਸੇਨ। ਸੋ ਹਿ ਸਮ੍ਮੋਹਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਿਪਿ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਞ੍ਞਾਣਾਨਿ ਤਪ੍ਪਹਾਨਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਸਾਧਕਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਖ ਸਚ੍ਚਂ ਪਰਿਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਮਗ੍ਗੋ ਪਨ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋਪਿ ਤਪ੍ਪਹਾਨਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਾਧਕਤ੍ਤਾਤਂ ਸਚ੍ਚਂ ਪਰਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਸ੍ਸਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਤਸ੍ਮਿਂਸਚ੍ਚੇ ਪਰਿਜਾਨਨ ਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਯਥਾਹਿ ਏਕੋ ਪੁਰਿਸੋ ਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦਿਦੋਸੇਹਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਸੋ ਏਕਂ ਤੇਜਵਨ੍ਤਂ ਅਞ੍ਜਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਖੁਂ ਅਞ੍ਜਯਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਚਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਦੋਸਾ ਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਚਕ੍ਖੁ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ। ਤਙ੍ਖਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੋ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੋਪਿ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਨ੍ਧਭਾਵਵਿਗਮੇਨ ਦਸ੍ਸਨਕਿਚ੍ਚਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਏਵਮੇਵਮਿਦਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਏਕਦੇਸੇਨ ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਮਗ੍ਗੇਸੁ, ਅਨਵਸੇਸੇਨ ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇ। ‘‘ਅਪਚ੍ਛਾਵਤ੍ਤਿਕਂ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਵਤ੍ਤਨਂ ਪਚ੍ਛਾਵਤ੍ਤਂ। ਨਤ੍ਥਿ ਪਚ੍ਛਾਵਤ੍ਤਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਅਪਚ੍ਛਾਵਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ‘‘ਪੁਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਤਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤਂ’’ਤਿ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਤਾਨਿਵਟ੍ਟਾਨਿ ਪੁਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਸਭਾਵਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤਂ। ‘‘ਉਪ੍ਪਾਦਨਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਭਾਵਨਾਯਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਤ੍ਤਾ ਵਡ੍ਢਨਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਓਕਾਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਪਵਤ੍ਤਿਤਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਭਾਵਨਾਪਿ ਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ ਏਵ। ਸਾ ਚ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਪਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਥਕਪਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਏਵ ਮਤ੍ਥਕਪਤ੍ਤੋ ਭਾਵਨਾਨੁਤ੍ਤਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਡ੍ਢਨ ਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਭਾਵਨਾਯਾਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਪਵਤ੍ਤਂ ਆਨਨ੍ਤਰਿਕਂ। ਆਨਨ੍ਤਰਿਕਂ ਫਲਂ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਤਤੋਪਰਂ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾ ਫਲਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਪਨੀਤੋ ਅਗ੍ਗਿ ਏਤਸ੍ਮਾਤਿ ਅਪਨੀਤਗ੍ਗਿਕੋ। ‘‘ਨਿਬ੍ਬਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨਕਿਚ੍ਚੇਨ ਮਗ੍ਗਾਨੁਕੁਲਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਤੇਸਂ’’ਤਿ ਤੇਸਂ ਚਕ੍ਖੁਨਂ। ਤਂ ਰੂਪਂ ਤਸ੍ਸ ਪਾਕਟਂ ਨ ਤਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ‘‘ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ‘‘ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨਵਾਰੇਸੂ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਸਾਦਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਟ੍ਠੇ ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਕ ਵੀਥਿਯੋਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ।

ਉਪਰਿਮੱਗੇਹਿ ਵਧਿਤਬ੍ਬਾ ਮਾਰੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਉਪਰਿਮੱਗਵਜ੍ਝਾ। ‘‘ਕਿਲੇਸਵਿਭਾਗੇਸੂ’’ਤਿ ਅਸੁਕਮੱਗੇਨ ਅਸੁਕਾਕਿਲੇਸਾ ਪਹੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ ਕਿਲੇਸਵਿਭਾਗੇਸੁ। ‘‘ਪਾਲ਼ਿਯਂ’’ਤਿ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਮੱਗਪਾਲ਼ਿਯਂ। ਵੁੱਚਮਾਨੇ ਪਨ ਵੱਤੁਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਮੱਗੰਗਬੋਜ੍ਝੰਗਾਦੀਨਂ ਪੱਚਵੇਕ੍ਖਨਂ ਨਾਮ ਮੱਗਪੱਚਵੇਕ੍ਖਨਮੇਵ। ਤਥਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਪਵੱਤੁਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ‘‘ਅਵਿਰੁਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮੱਗੇਨ ਅਸਮੇਨ੍ਤਾਪਿ ਪੱਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਾਨਂ ਇਚ੍ਛਾਨੁਰੂਪਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਅਧਿਮਾਨਨਿੱਦੇਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੂ’’ਤਿ ਵਿਨਯੇ ਚਤੁੱਤਪਾਰਾਜਿਕੇ ਅਧਿਮਾਨਪਦਨਿੱਦੇਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ। ‘‘ਸੋ’’ਤਿ ਅਰਿਯਭੂਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ। ‘‘ਨੋ ਲਦ੍ਧੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਅਲਦ੍ਧੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅੱਤੋ। ਲਦ੍ਧੁਂ ਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਾ ਯੋਜਨਾ। ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਮੱਗਞ੍ਞਾਣਂ ਗਹਿਤਂ। ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁੱਤੁੱਤਾ।

‘‘ਅਭਿਨਿਵਿਸਨਂ’’ਤਿ ਅਜ੍ਝੱਤੁਂ ਦਲ਼੍ਹਤਰਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ। ‘‘ਨਿਖਾਤਸਿਨੇਰੁਪਾ ਦਸ੍ਸਵਿਯਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਵੱਤੁਨਂ ਵਿਯ। ‘‘ਕੇਵਲਂ ਪੱਚਯਾਯੱਤੁ ਵੁੱਤਿਤਾਯ ਅਦਿਟ੍ਠੱਤਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਏਸੋ ਮੇ ਅੱਤਾ, ਨ ਪਰਸ੍ਸ ਅੱਤਾਤਿ ਏਵੰ ਅੱਤਾਨਂ ਅੱਤੁਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹਣਕਾਰਣਂ ਵਦਤਿ। ਤੱਤ ਕੇਵਲਸੱਦੇਨ ਪਰਮੱਤ ਸੱਚਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅੱਤੁਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸ੍ਸ ਅੱਤਨੋਵਸਾਯੱਤੁ ਵੁੱਤਿਤਂ ਨਿਵੱਤੇਤਿ। ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸੱਚਂ ਪਨ ਪਤ੍ਵਾ ਅੱਤੁਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੱਤਾ ਮਹਾਜਨੋ ਅੱਤਨੋ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਅੱਤਨੋ ਵਸਾਯੱਤੁ ਵੁੱਤਿਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਏਸੋ ਮੇ ਅੱਤਾਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ‘‘ਖਣਭੰਗਸ੍ਸ ਚ ਅਦਿਟ੍ਠੱਤਾ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਏਸੋ ਮੇ ਸਾਰਟ੍ਠੇਨ ਅੱਤਾ। ਏਸੋ ਮਮ ਸਾਰੋ। ਏਤਂ ਮਮ ਸਰੀਰਂ। ਯਾਵ ਵਸ੍ਸਸਤਂਪਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਏਤਂ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ਤਾਵ ਅਹਂ ਨ ਮਰਾਮਿ। ਯਦਾ ਏਤਂ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ਤਦਾ ਅਹਂ ਮਰਾਮਿ। ਅਹਞ੍ਚ ਮਮ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਞ੍ਚ ਅਦ੍ਵਯਂ ਅਨਾਨੱਤਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਗਹਣਕਾਰਣਂ ਵਦਤਿ। ਤੱਤ ‘‘ਖਣਭੰਗਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਨਾਮਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨਂ ਖਣੇ ਖਣੇ ਭਞ੍ਜਨਸ੍ਸ ਭਿਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਮਰਣਸ੍ਸ। ਇਦਮ੍ਪਨਮਰਣਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸੱਚੇ ਨੱਤਿ। ਪਰਮੱਤ ਸੱਚੇ ਏਵ ਅੱਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਮਹਾਜਨੋ ਅੱਤਨੋ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਂ ਅੱਤਨੋਸਾਰਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਏਸੋ ਮੇ ਅੱਤਾਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ। ‘‘ਤਂ ਦ੍ਵਯਂ ਸੁਦਿਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸ੍ਸ ਕੇਵਲਂ ਪੱਚਯਾਯੱਤੁ ਵੁੱਤਿਤਞ੍ਚ ਖਣਭੰਗਞ੍ਚ ਞਾਣ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਸੁਟ੍ਠੁਦਿਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ। ਤੱਤ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਟਿੱਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਸੁਟ੍ਠੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਕੇਵਲਂ ਪੱਚਯਾਯੱਤੁ ਵੁੱਤਿਤਞ੍ਚ ਅਵਸਾਯੱਤੁ ਵੁੱਤਿਤਞ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਯੋ ਚ ਅੱਤਨੋ ਵਸਾਯੱਤੁਵੁੱਤਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਪਰਮੱਤਸੱਚਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਸੋ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿਪਿ ਵੱਤੁਂ ਨਾਰਹਤਿ। ਕੁਤੋ ਮਮ ਅੱਤਾਤਿ। ਅਪਿ ਚ, ਸੱਤੋ ਨਾਮ ਸਭਾਵਤੋ ਨੱਤਿ। ਪਞ੍ਞੱਤਿਮੱਤੁਂ ਹੋਤਿ। ਯੋ ‘ਅਹਨ੍ਤਿ ਵਾ, ਮੇਤਿ ਵਾ, ਮਮਾਤਿ ਵਾ, ਗਯ੍ਹੇਯ੍ਯ। ਅਸਨ੍ਤੇ ਚ ਅੱਤੁਸ੍ਮਿਂ ਕੋ ਮਮ ਅੱਤਾ ਨਾਮ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਖਣਭੰਗੋ ਹੋਤਿ। ਖਣੇ ਖਣੇ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਸੱਤੋ ਚ ਨਾਮ ਏਕਸ੍ਮਿਂਭਵੇ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਸਕਿਂ ਏਵ ਜਾਯਤਿ। ਅਨ੍ਤੇ ਸਕਿਂ ਏਵ ਮਰਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਾ ਵਸ੍ਸਸਤਂਪਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂਪਿ ਮਰਣਂ ਨਾਮ ਨੱਤਿ। ਅਞ੍ਞਾਹਿ ਖਣਿਕਧਮ੍ਮਾਨਂ ਗਤਿ। ਅਞ੍ਞਾ ਸੱਤੁਸ੍ਸ। ਏਵੰਸਨ੍ਤੇ ਕਥਂ ਖਣਿਕਧਮ੍ਮਾ ਸੱਤੁਸ੍ਸ ਸਾਰਟ੍ਠੇਨ ਅੱਤਾਨਾਮ ਭਵੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਅਵਸਵੱਤੁਨਟ੍ਠੇਨ ਅਸਾਰਕਟ੍ਠੇਨ ਚ ਅਨੱਤਾ ਏਵ। ਅਪਿਚ ‘‘ਅਵਸਵੱਤੁਨਟ੍ਠੇਨਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਸੋ ਨਾਮ ਸੱਤੁਸਨ੍ਤਾਨੇ ਏਕੋ ਪਧਾਨਧਮ੍ਮੋ। ਸਚੇ ਅੱਤਾਨਾਮ ਅੱਤਿ। ਸੋ ਏਵ ਪਧਾਨਭੂਤਸ੍ਸ ਵਸਸ੍ਸਪਿ ਅੱਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਏਵੰਸਤਿ, ਯੋ ਵਸੋ, ਸੋ ਅੱਤਾ। ਯੋ ਅੱਤਾ, ਸੋ ਵਸੋਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤਥਾ ਚ ਸਤਿ, ਰੂਪਂ ਅੱਤਾਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਰੂਪਞ੍ਚ ਵਸਞ੍ਚ ਅੱਤਾਨਞ੍ਚ ਏਕੱਤੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨਾਮ। ਤਥਾ ਵੇਦਨਂ ਅੱਤਾਤਿ। ਸਞ੍ਞਂ, ਸਙ੍ਖਾਰੇ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅੱਤਾਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਪਿ। ਏਵਞ੍ਚਸਤਿ, ਸੱਤੋ ਚ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਞ੍ਚ ਵਸੋ ਚ ਅੱਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਏਕੱਤੁਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਕੋ ਸੱਤੋਤਿ ਸਙ੍ਖਜਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਨ ਹਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਸਵੱਤੁਨਟ੍ਠੇ ਏਕਸ੍ਸਸੱਤੁਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਅੱਤਾ ਤਯੋ ਅੱਤਾ ਬਹੂਅੱਤਾਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਭਵਿੱਤੁਂ। ਅਥ ਯਥਾ ਯਥਾ ਸੱਤੁਸ੍ਸ ਵਸੋ ਵੱਤੁਤਿ, ਇਚ੍ਛਾ ਪਵੱਤੁਤਿ। ਤਥਾ ਤਥਾ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਮ੍ਪਿ ਨਿੱਚਕਾਲਂ ਸੱਤੁਸ੍ਸਵਸਂ ਅਨੁਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਕਸ੍ਮਾ, ਸੱਤੁਸ੍ਸ ਚ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸ੍ਸ ਚ ਵਸਸ੍ਸ ਚ ਨਾਨੱਤਾਭਾਵਤੋ। ਏਵੰ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਸਤਿ। ਰੂਪਂ ਮੇ ਅੱਤਾ, ਵੇਦਨਾ ਮੇ ਅੱਤਾਤਿਆਦਿੱਗਹਣਂ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ। ਸਭਾਵਤੋ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਨ ਪਨ ਤਥਾ ਅਨੁਗਚ੍ਛਤਿ। ਨ ਹਿ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਦੁਰੂਪੋ ਪੁਰਿਸੋ ਅੱਤਨੋ ਰੂਪਕਾਯਂ ਅੱਤਨੋ ਵਸੇਨੇਵ ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਸੁਰੂਪਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਥਾ ਦੁਸ੍ਸੱਦੋਵਾ ਸੁਸੱਦਂ, ਦੁੱਗਨ੍ਧੋਵਾ ਸੁਗਨ੍ਧਂ। ਨ ਚ ਅਨ੍ਧੋਵਾ ਅਨਨ੍ਧਂ। ਬਧਿਰੋਵਾ ਅਬਧਿਰਂ। ਰੋਗੀਵਾ ਅਰੋਗਂ। ਕੁਟ੍ਠੀਵਾ ਅਕੁਟ੍ਠਂ। ਗਣ੍ਡੀਵਾ ਅਗਣ੍ਡਂ। ਜਿਣ੍ਣੋਵਾ ਤਰੁਣਂ। ਅਜਰਂ ਵਾ ਅਮਰਣਂ ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਨਾਪਿ ਅਪਾਯੇਸੁ ਚ ਅਪਤਨ੍ਤਂ। ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਤਤੋ ਵਿਮੁੱਤੁਂ ਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਥਾ ਦੇਵੋ ਵਾ ਦੇਵੱਤਾ ਅਚਾਵੇਤੁਂ। ਸਕ੍ਕੋਵਾ ਸਕ੍ਕੱਤਾ, ਮਾਰੋ ਵਾ ਮਾਰੱਤਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੱਤਾਤਿ। ਏਸਨਯੋ ਸੇਸਖਨ੍ਧੇਸੁਪਿ। ਤਥਾ ਪਨ ਅਵਸਾਨੁਗਮਨਤੋ ਪਰਮੱਤ ਸੱਚਂ ਪਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੇ ਅੱਤਨੋ ਸਾਮਿਕਿੱਚਂ ਇਸ੍ਸਰਕਿੱਚਂ ਨਾਮ ਨੱਤਿ। ਅਸਾਮਿਕਮੇਵ ਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਨਿਸ੍ਸਰਂ। ਤਥਾ ਚ ਸਤਿ, ਅੱਤਾਨਂ ਤਸ੍ਸ ਸਾਮਿਂ ਇਸ੍ਸਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰੂਪਂ ਮੇ ਅੱਤਾਤਿ ਗਹਣਂ

ਮਿਚ੍ਛਾਗਹਣੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ਲੋਕੇ ਪਨ ਮਹਾਜਨੋ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੰ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੰ ਪਰਮ੍ਪਰ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੇ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਨਾਨਾਵਸ੍ਵਤ੍ਤਨਾਕਾਰਾ ਨਾਮ ਸਨ੍ਤਿ। ਨਾਨਾਸਾਮਿ ਇਸ੍ਸਰਾਧਿਪਤਿਵੋਹਾਰਾ ਚ ਲੋਕੇ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਚ੍ਚਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਤੇਸੁ ਸਾਮਿਇਸ੍ਸਰਾਧਿਪਤਿ ਵੋਹਾਰੇਸੁ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤੇ ਅਠਤ੍ਵਾ ਸਭਾਵਸਚ੍ਚੰ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਾ ਮਿਚ੍ਛਾਗਹਣੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ। ਨ ਨੁ ਵਸੋਨਾਮ ਇਚ੍ਛਾ। ਸਤ੍ਤੋ ਚ ਗਨ੍ਤੁੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਠਾਤੁੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਏਵੰ ਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ਤਸ੍ਸ ਵਸਾਯਤ੍ਤ ਵੁਤ੍ਤਿ ਏਵ ਹੋਤੀਤਿ। ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤ ਵੁਤ੍ਤਿਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਤਥਾਹਿ ਗਨ੍ਤੁੰ ਇਚ੍ਛਾਨਾਮ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਧਨਹੇਤੁਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਨਾਨਾਭੋਗਹੇਤੁ ਵਾ। ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਨਾਨਾਕਾਰਣੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਯੇਸੰ ਧਨੇ ਅਸਤਿ, ਯੰ ਯੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਕਾਯਿਕੰ ਵਾ ਚੇਤਸਿਕੰ ਵਾ। ਤੇਸੰ ਤੰ ਤੰ ਦੁਕ੍ਖਪਚ੍ਚਯਾ ਧਨਿਚ੍ਛਾ ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਧਨਿਚ੍ਛਾ ਪਚ੍ਚਯਾ ਗਨ੍ਤਿਚ੍ਛਾਦਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਨਾਨਾਭੋਗਿਚ੍ਛਾ ਨਾਨਾਕਮ੍ਮਿਚ੍ਛਾਸੁ ਚਾਤਿ। ਨਾਨਾਦੁਕ੍ਖਭਯੁਪਦ੍ਦਵਮੂਲਿਕਾਸੁ ਇਚ੍ਛਾਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ ਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣਾਨੰ ਪਲੋਭਨ ਦੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕਾਸੁ ਚ ਨਾਨਾਵਿਤਕ੍ਕਾਨੰ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨਮੂਲਿਕਾਸੁ ਚ ਇਚ੍ਛਾਸੁ। ਏਵੰ ਵਸੋਪਿ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤ ਵੁਤ੍ਤਿਕੋ ਏਵ ਹੋਤਿ। ''ਗਮਨੰ''ਤਿ ਗਮਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ। ਯੇਨਯੇਨਧਨਾਦਿਹੇਤੁਨਾ ਸੋ ਸੋ ਵਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਗਮਨਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਤੇਨੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਆਹਾਰੁਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਾਦਿਪਚ੍ਚਯੇਨ ਚ। ਵਸੋ ਪਨ ਗਮਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੇਕ ਦੇਸਮਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਤਦਞ੍ਞਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਵਿਨਾ ਸਯੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਕੁਤੋ ਗਮਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁੰ। ਏਵੰ ਠਾਨਾਦੀਸੁ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ, ਇਦੰ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤ ਵੁਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤੁੰ ਅਰਹਤਿ। ਨੋ ਵਸਾਯਤ੍ਤ ਵੁਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ। ਅਪਿ ਚ ਗਨ੍ਤੁੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਮਤ੍ਤਭੂਤੋ ਸਤ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ਪਨ ਖਣਿਕ ਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਸਨ੍ਤਤਿ ਵਸੇਨ ਗਮਨਾਕਾਰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਵੰ ਅਵਸਵਤ੍ਤਨੰ ਹੋਤੀਤਿ। ਹੋਤੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਿਜ੍ਜਨੰ। ਅਵਿਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ, ਗਮਨੰ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵ। ਗਮਨੇ ਚ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੇ ਖਣਿਕਭਿਜ੍ਜਨੇਨ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਚੇ। ਅਤ੍ਥਿ। ਖਣਿਕਮਰਣਞ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਸਾਨਭੂਮਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਵਾ ਆਗਤੇ ਪਕ੍ਖਲਨ੍ਤੋ ਵਾ ਸਤਿ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤੋ ਯਦਾ ਕਦਾਚਿ ਮਰਣੰ ਵਾ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ ਮਰਣ ਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਕਿਲੇਸੇ ਨਿਮਿਨਾਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥੋ। ''ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਨਿਮਿਤ੍ਤੰ''ਤਿ ਚ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵਸੇਨ ਉਪਟ੍ਠਿਤੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। ਤਞ੍ਹਾ ਏਵ ਪਦਿਧੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਮਹਨ੍ਤਾਨੰ ਆਦੀਨਵਾਨੰ ਰਾਸਿ ਮਹਾਆਦੀਨਵਰਾਸਿ। ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਸੁਞ੍ਞਤਲਕ੍ਖਣੰ ਨਾਮ ਅਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਹੋਤਿ। ਞਾਣਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸਯਭੂਤੰ। ਸੁਞ੍ਞਤ ਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਜੁਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਸੁਞ੍ਞਤਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਤ੍ਥ ਸਿਦ੍ਧਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਮਗ੍ਗਫਲਪ੍ਪਟਿਲਾਭਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਿ ਨਾਮ। ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਅਤ੍ਤਾਭਿਨਿਵੇਸੋ। ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਗਾਹੋ। ਉਪਾਦੀਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦਿਟ੍ਠਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਗਾਹੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹੋ। ਅਤ੍ਤਾਭਿਨਿਵੇਸੋ ਚ ਸੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹੋ ਚਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖੰ ਅਨਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੰ। ਅਨੁ ਅਨੁ ਭਵਨੰ ਆਨੁਭਾਵੋ। ਪਰਮ੍ਪਰਤੋ ਵਡ੍ਢਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤਥਾ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸੁਞ੍ਞਤਾ ਕਾਰੇਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ। ਵਿਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ। ''ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣੰ ਨਾਮ ਨਾਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਹੋਤਿ। ਸਦ੍ਧਾਯਪਿ ਵਿਸਯਭੂਤੰ। ਉਨ੍ਨਤਿਲਕ੍ਖਣੋ ਚ ਅਹੰ ਮਾਨੋ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚਧੁਵਵਿਪਲ੍ਲਾਸਮੂਲਕੋ ਸਦ੍ਧਾਯ ਚ ਪਟਿਪਕ੍ਖੋਤਿ ਆਹ ''ਅਨਿਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ''ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਭਿਨਿਵੇਸਭੂਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਧੁਵਨਿਮਿਤ੍ਤਾਭਿਨਿਵੇਸਭੂਤਸ੍ਸ। ''ਮਾਨਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਮਾਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਗਾਹਸ੍ਸ। ''ਸਦ੍ਧਾਯ ਪੀ''ਤਿਪਿਸਦ੍ਦੇਨ ਞਾਣੰ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ। ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣੰ ਨਾਮ ਭਯਸੰਵੇਗ ਜਨਕੰ ਹੋਤਿ। ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਲੋਲਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਨਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖੰ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਨ੍ਤਿ ਆਹ ''ਦੁਕ੍ਖਦਸ੍ਸਨ ਵਸੇਨਾ''ਤਿਆਦਿੰ। ''ਤਿਣ੍ਣੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਸਙ੍ਖਾਤਾਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯ ਧਮ੍ਮਾਨੰ। ''ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਗਮਨਵਸੇਨੇ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਆਗਮਨ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਵਸੇਨੇਵ।

ਇਦਾਨਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ 'ਸਤ੍ਤਅਰਿਯ ਪੁਗ੍ਗਲਵਿਭਾਗਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚਾ'ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਵਿਭਾਗੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਤਤ੍ਥਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ ਨਾਮਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ 'ਸਚ੍ਚੰ, ਧਮ੍ਮੋ, ਧੀਤਿ, ਚਾਗੋ,ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ। ਤਿਕ੍ਖਤਰੰ ਧਮ੍ਮੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ। ਪਞ੍ਞਾਬਲਾਨੁਸਾਰੇਨ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਮਗ੍ਗੰ ਲਭਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਥਵਾ। ''ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਤ੍ਤਨਿਜ੍ਜੀਵਟ੍ਠੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰ ਧਮ੍ਮੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸੁਞ੍ਞਤਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਵਿਸੇਸਤੋ ਸੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮ ਦਸ੍ਸਨੰ ਨਾਮ।

ਇਤਿ ਸੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਞਾਣਗਤਿਯਾ ਅਨੁਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ। ਦਿਟ੍ਠਿਪਤ੍ਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਿਨਾਮ ਦਸ੍ਸਨਞ੍ਞਾਣਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧ ਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਬਲੇਨੇਵ ਸੁਖੇਨ ਤਂ ਤਂ ਮਗ੍ਗਫਲਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪਤ੍ਤੋ। ਤੇਨੇਵ ਦਸ੍ਸਨ ਪਞ੍ਞਾਬਲੇਨ ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਸਙ੍ਖਾਰ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਖਣਿਕ ਧਮ੍ਮਭਾਵੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਦ੍ਦਹਨਂ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੋ ਸਦ੍ਧਾ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੋ’’ਤਿ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦੋ। ‘‘ਞਾਣਂ’’ਤਿ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਖਣਿਕਭਾਵਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸਨਞ੍ਞਾਣਂ। ਤਾਦਿਸੇ ਹਿ ਞਾਣੇ ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੋ ਨਾਮ ਜਾਯਤਿ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ। ਸਦ੍ਧਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੀਤਿ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ। ਸਦ੍ਧਾਬਲੇਨੇਵ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਦ੍ਧਾਬਲੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ‘‘ਕਾਯਸਕ੍ਖਿ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਕ੍ਖਂਤਿ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਂ। ਯਂ ਸਾਧਕਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇ ਏਵ ਲਦ੍ਧਂ ਸਕ੍ਖਂ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਕਾਯਸਕ੍ਖੀ। ਦੁਕ੍ਖਾਨੁ ਪਸ੍ਸੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹਿ ਸਂਵੇਗ ਬਹੁਲੋ ਹੋਤਿ। ਸਂਵੇਗੋ ਚ ਪਧਾਨ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਂ। ਸਂਵਿਗ੍ਗੋ ਯੋਨਿਸੋ ਪਦਹਤੀਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਸਂਵੇਗਵਸੇਨ ਭਾਵਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਯਂ ਯਂ ਪੁਰਿਸਥਾਮੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇ ਏਵ ਸਕ੍ਖਂ ਲਭਤਿ। ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਝਾਨਸੁਖਂ ਵਾ ਮਗ੍ਗਫਲਸੁਖਂ ਵਾ ਲਭਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਉਭਤੋਭਾਗ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨੇਹਿ ਰੂਪਕਾਯਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਫਲੇਹਿ ਨਾਮਕਾਯਤੋਤਿ ਏਵਂ ਉਭੋਹਿ ਕਾਯਭਾਗੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਯੋ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ ਪਞ੍ਞਾਧਿਕੋ ਚ ਸਦ੍ਧਾਧਿਕੋ ਚ ਵੀਰਿਯਾਧਿਕੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਪਤ੍ਤੋ ਚ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚ ਪਞ੍ਞਾਧਿਕੋ ਨਾਮ। ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ ਚ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚ ਸਦ੍ਧਾਧਿਕੋ ਨਾਮ। ਕਾਯਸਕ੍ਖੀ ਚ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚ ਵੀਰਿਯਾਧਿਕੋ ਨਾਮਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਯਞ੍ਚ ਪੁਗ੍ਗਲਵਿਭਾਗਨਯੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਚ ਕਾਯਸਕ੍ਖੀ ਚ ਦ੍ਵੇਪੁਗ੍ਗਲਾ ਸੇਕ੍ਖੇਸੁ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਪਨ ਏਤੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਏਵਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ, ਸਙ੍ਖਾਰ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਖਣਿਕ ਧਮ੍ਮਭਾਵੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਦ੍ਦਹਨਂ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੋ ਸਦ੍ਧਾ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਂ ਪਨ ਤਾਦਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤੇਨ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਭਗਵਤਾ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ ਮਹਾਵਗ੍ਗੇ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤ ਸਂਯੁਤ੍ਤੇ ਚਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਵਿਪਰਿਣਾਮੀ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੀ, ਯੋ ਏਵਂ ਸਦ੍ਦਹਤਿ, ਏਵਂ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ। ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ। ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭੂਮਿਂ। ਸੋ ਯੇਨਕਮ੍ਮੇਨ ਅਪਾਯਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਵਿਨਿਪਾਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਨ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੀਤਿ। ਸੋਤਂ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਨਿਚ੍ਚਂ। ਵਿਪਰਿਣਾਮੀ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੀਤਿਆਦਿਨਾ ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇ ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਵਿਪਰਿਣਾਮੀ’’ਤਿ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ ਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਿਪਰਿਣਾਮੀ। ਵਿਪਰਿਣਾਮੋਤਿ ਚ ਖਣੇ ਖਣੇ ਜੀਰਣਤਾ ਭਿਜ੍ਜਨਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। ‘‘ਏਵਂ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਏਤੇਨ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸਦ੍ਧਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਸਾ ਏਵ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਧਮ੍ਮੇ, ਸਙ੍ਘੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤ ਦਸ੍ਸਨਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾ। ਅਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨਾਮ ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਖਯਟ੍ਠੇਨਾਤਿਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਚਕ੍ਖਾਦਿਨਿਸ੍ਸਯਾਨਂ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਾਦਿਕਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਭਾਵੇ ਸਦ੍ਦਹਤਿ, ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਾਨਿਪਿ ਖਣੇ ਖਣੇ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ ਯੇਵਾਤਿ ਸਦ੍ਧਾਧਿਮੋਕ੍ਖਂ ਸਦ੍ਧਾਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਪਟਿਲਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਰਹਤਾ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਤਾਦੀਨਂ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਦੀਨਂ ਦਸ੍ਸਨਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਪਸਾਦੋ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੋ ਨਾਮ। ਅਰਿਯਭੂਮਿ ਨਾਮ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਸਯ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੁਸਯੇਹਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਅਵਤ੍ਥਾਭੂਮਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਹਿ ਸਹਿਤਾ ਅਵਤ੍ਥਾਭੂਮਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭੂਮਿ ਨਾਮ। ਕਥਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭੂਮਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਾ ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਤਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਆਹ ‘‘ਸੋ ਯੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਯੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਹੇਤੁਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਪਥਪਤ੍ਤਂ ਅਪਾਯਗਾਮਿ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਸੋ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭੂਮਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ, ਅਰਿਯਭੂਮਿਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਂ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰਿਸੁਤ੍ਤਂ। ਅਪਰਂਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਚਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਵਿਪਰਿਣਾਮੀ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੀ। ਯਸ੍ਸ ਏਵਂ ਮਤ੍ਤਸੋ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਮਤ੍ਤਸੋ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਖਮਤੀ’’ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀਵਿਯ ਸਦ੍ਦਹਨਮਤ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਂ ਤਾਦਿਸਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤਂ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਥੋਕਂ ਥੋਕਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਲਭਤਿਯੇਵ। ਏਵਂਸਤਿ, ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਨਿਜ੍ਝਾਨਂ ਓਲੋਕਨਂ ਮਤ੍ਤਸੋ ਖਮਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਇਦਂ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰਿਸੁਤ੍ਤਂ। ਅਪਰਂਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਚਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਵਿਪਰਿਣਾਮੀ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੀ। ਯੋ ਏਵਂ ਪਜਾਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਤਿ।

ਅਯਂ ਵੁੱਚਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਪਜਾਨਾਤਿ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀਵਿਯ ਮਤ੍ਤਸੋ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮਮਤ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਨੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਦਿਟ੍ਠਿਪਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਸੁਤ੍ਤਂ।

''ਯਥਾ ਸਕਂ ਫਲਂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਦਂ ਸਕਂ। ਯਂ ਯਂ ਸਕਂ ਯਥਾਸਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿਨਾ। ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵੀਥਿਯਂ ਪਨ ਅਨੁਲੋਮਜਵਨਾਨਿ ਏਵ ਫਲਾਨਂ ਆਸਨ੍ਨਕਾਰਣਾਨਿ, ਨ ਮਗ੍ਗਜਵਨਾਨੀਤਿ ਆਹ ''ਨ ਮਗ੍ਗਾਗਮਨਵਸੇਨਾ''ਤਿ। ''ਸੋ''ਤਿ ਮਗ੍ਗੋ। ਸਨ੍ਤੋ ਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋ ਸਬ੍ਭਾਵੋ। ''ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ।

ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਸਭਾਵਤੋ ਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਏਵ। ਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਸਹਿਤਾਏਵ। ਯਤੋ ਸਾ ਏਸੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿਗ੍ਗਹਣਂ ਲਭਤਿ। ਇਦਂਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਖਯਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ ਚ ਹੋਤੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਅਭਿਧਮ੍ਮਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਭਾਵਪ੍ਪਧਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਕਿਚ੍ਚਪ੍ਪਧਾਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮ ਨਯੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤ ਨਾਮਂ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਅਯਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕਿਲੇਸ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਯਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਲਿਬੁਨ੍ਧਨ੍ਤਿ। ਸਮ੍ਬਾਧਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਲਿਬੋਧਕਰਾਨਾਮ। ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤ ਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤ ਸੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤ ਅਤ੍ਤਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਾਹੇਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਰਾਨਾਮ। ਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਭੁਸਂ ਨਿਹਿਤਂ ਨਿਵਿਟ੍ਠਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਣਿਧਿਕਰਾਨਾਮ। ਤੇ ਚ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਮਗ੍ਗਫਲੇਹਿ ਚ ਸਮ੍ਪਯੋਗਂ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਾ ਦਿਵਸੇਨ ਮਗ੍ਗਫਲੇਸੁ ਤੇਸਂ ਅਭਾਵੋ। ਅਭਾਵਤ੍ਤਾਏਵ ਚ ਤਾਨਿ ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਤੀਣਿਨਾਮਾਨਿ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਆਰਮ੍ਮਣ ਕਰਣਵਸੇਨਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ।

''ਅਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਤਾਸਂ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨਂ ਅਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਵਿਨਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਨ ਪਨ ਅਤ੍ਤਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਤਾਹਿ ਅਵਿਨਾਭਾਵਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵਿਪਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਅਪਾਯੇਸੁ ਵਿਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਅਪਾਯਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਜਨੇਨ੍ਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਸਚ੍ਚਾਨਞ੍ਚ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ। ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਹਿਤਾਤਿ ਆਹ ''ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ''ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮਾਚੇ ਵਾ''ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਭੂਤਾ ਦਸਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥ ਧਮ੍ਮਾ ਚੇਵ। ''ਸਤ੍ਤਹਿ ਭਵੇਹੀ''ਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਵਗ੍ਗੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਯਥਾ ਸਤ੍ਤਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਵਿਹਾਰਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤੀਤਿ। ਕ੍ਰਿਯਾਪਵਗ੍ਗੋਤਿਚ ਕ੍ਰਿਯਾਯਸੀਘਤਰਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪਨਂ ਵੁੱਚਤਿ। ''ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਵਾਰਾ। ਤੀਣਿ ਸਂਯੋਜਨਾਨਿਨਾਮ 'ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ, ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸਸਂਯੋਜਨਾਨਿ,। ''ਅਵਿਨਿਪਾਤ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵਿਰੂਪਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਤਨਂ ਵਿਨਿਪਾਤੋ। ਅਪਾਯਨਿਪਾਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਸਭਾਵੋ। ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਨਿਪਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਨਿਯਤੋ''ਤਿ ਸੁਗਤਿਭਵੇਸੁ ਨਿਯਤ ਗਤਿਕੋ। ਸਮ੍ਮਾ ਬੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬੋਧਿ। ਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਂ। ''ਪਰਾਯਨਂ''ਤਿ ਪਰਭਾਗੇ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਵੁੱਚਤਿ। ਸਮ੍ਬੋਧਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਰਾਯਨਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਨੋ। ''ਅਨਿਯਮਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵਾਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਵਾ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇਸੁ ਚ ਅਨਿਯਮਤ੍ਥੋ। ਨ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੋ। ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੇਹਿ ਸਤਿ ਦ੍ਵੇ ਏਵ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁਪਰਮਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਮਿਸ੍ਸਕਭਵੋਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਨਿਯਮਤ੍ਥੇ ਤਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਏਕੋ ਮਿਸ੍ਸਕਭਵੋ ਏਵ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਨਨੁ ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਨਾਮ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇ ਪਾਕਟੋ, ਨ ਅਨਿਯਮਤ੍ਥੇ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੋਵ ਇਧ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਚੇ। ਨ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਕਸ੍ਮਾ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਾਠੇ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਤੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਾਠੇ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਕਤ੍ਥਤੇ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ। ਨ ਹਿ ਕੋਚਿ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮੋ ਨਾਮ ਇਧ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤੋਤਿ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ। ''ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਪਾਲ਼ਿਪਾਠਸ੍ਸ। ''ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਸ੍ਮਾ। ਲ। ਪਰਮੋ ਨਾਮ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਉਪਰਿ 'ਯੇ ਕਾਮਭਵੇ ਯੇਵਾ'ਤਿਆਦਿਨਾ 'ਯੇਦਿਟ੍ਠ ਧਮ੍ਮੇ ਵਾ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਸੋ ਚ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਵਾ ਪਰਿਹੀਨਜ੍ਝਾਨੋ ਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਪਾਲ਼ਿਯਂ''ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ। ''ਇਧ ਨਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਮਲੋਕੇ ਆਸਵਕ੍ਖਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਧਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤਿ ਵਸੇਨ ਨਿਟ੍ਠਾ। ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੁਲਤੋ ਕੁਲਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਕੋਲਂਕੋਲੋ। ਭਵਤੋ ਭਵਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਮੇਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਭਵਬੀਜਂ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਏਕਬੀਜੀ। ਯੋ ਚ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਅਰਹਾ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਇਧ ਨਿਟ੍ਠਾਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਕੇਨ ਪਨ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਵਿਸੇਸੋ ਕਤੋਤਿ। ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮੋ ਤਾਵ ਕੇਵਲਂ ਪਥਮਮਗ੍ਗ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤੇਹਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਕਤੋ। ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇ

ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਹਿ ਕਤੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮੋ ਸਬ੍ਬਮੁਦੁਕੋ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਕੋਲੰਕੋਲੋ ਤਿਕ੍ਖੋ। ਸੋ ਪਨ ਛ ਭਵਿਕੋ, ਪਞ੍ਚਭਵਿਕੋ, ਚਤੁਭਵਿਕੋ, ਤਿਭਵਿਕੋ, ਦ੍ਵਿਭਵਿਕੋਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਭਵਿਕੋ ਤਿਕ੍ਖੋ। ਸੇਸਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਤਿਕ੍ਖਤਰਾਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਏਕਬੀਜੀ ਪਨ ਏਕਭਵਿਕੋ ਸਬ੍ਬਤਿਕ੍ਖੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮੋ ਕੇਵਲੇਨ ਪਥਮਮਗ੍ਗਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਮੁਦੁਕੋ ਹੋਤਿ। ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇਪਕਤਿਯਾ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮਭਾਵੇ ਠਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮੰ ਪਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਦਾ ਤੇਸੰ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਪੁਨ ਵਿਸੇਸ ਪਤ੍ਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਿਕ੍ਖਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮਤੋ ਤਿਕ੍ਖਾਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ''ਸਤ੍ਤਵਾਰਤੋ ਓਰੰ ਵਾ''ਤਿ ਇਦੰ ਕੋਲੰਕੋਲ ਏਕਬੀਜਿਨੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਉਪਰਿ ਤਿਣ੍ਣੰ ਮਗ੍ਗਾਨੰ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਨਿਯਾਮੇਤੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਉਪਰਿਮੇ ਦ੍ਵੇਸੋਤਾਪਨ੍ਨੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮੋਪਨ ਪਥਮਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਨਿਯਮਿਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤਥਾਹਿ ਸੋਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹਪਾਠੇ ਸਰੂਪਤੋ ਆਗਤੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਪਹਾਨੇਨ ਪਹੀਨਾਪਾਯਗਮਨੋ ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ਇਤਰੇ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਵਿਭਾਗਟ੍ਠਾਨੇਸ੍ਵੇਵ ਆਗਤਾਤਿ। ''ਯੇ ਪਨਾ''ਤਿ ਯੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਾਪਨ। ਗਾਥਾਯੰ ''ਇਤੋਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਸਤ੍ਤ ਸੰਸਰਾਨਿ। ''ਤਤੋਸਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦੇਵਲੋਕੇ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਪਾਠੇ ''ਤੇਨਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦੇਨਾ''ਤਿ ਮਹਾਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁੰ ਸਰੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁਗੁਣੇ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦੋ ਜਾਯਤਿ। ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਸਾਦੇਨ। ''ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਸਚੇ ਸੋ ਦੇਵੇਸੁ ਏਵ ਸੰਸਰਤਿ। ਸਤ੍ਤਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਓਪਪਾਤਿਕ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੋ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਏਵ ਸੰਸਰਤਿ। ਸਤ੍ਤਗਬ੍ਭਸੇਯਜਕ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੋ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥੇਵ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵੰ ਦੇਸਨਾ ਵਾਰੇਨ ਚੁਦ੍ਦਸ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸਿਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤੰ ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਟੀਕਾਚਰਿਯੇਨ ਸਯੰ ਚੁਦ੍ਦਸਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੋਵ ਇਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤੰ ਚੁਦ੍ਦਸਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਾਦੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ''ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਨਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਵਿਭਙ੍ਗੇ''ਤਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਞਾਣਵਿਭਙ੍ਗੇ। ਨਤ੍ਥਿ ਠਾਨਮਸ੍ਸਾਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨੰ। ''ਠਾਨੰ''ਤਿ ਮੂਲਕਾਰਣੰ। ਨਤ੍ਥਿ ਅਵਕਾਸੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਅਨਵਕਾਸੋ। ''ਅਵਕਾਸੋ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਕਾਰਣੰ। ''ਯੰ''ਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾਪਰਾਮਸਨੰ। ਯੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਤੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੰ ਅਟ੍ਠਾਨੰ। ਸੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ ਧਮ੍ਮੋ ਅਨਵਕਾਸੋਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਤ੍ਤਭਵਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਕਾਮਭਵੇ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਜਨਕਸ੍ਸ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ। ''ਨਿਰੋਧੇਨਾ''ਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਨਿਰੋਧਨੇਨ। ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ''ਨਾਮਞ੍ਚ ਰੂਪਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਯੇ ਨਾਮ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁੰ। ਏਤੇ ਨਾਮ ਰੂਪਧਮ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰ ਵਿਞ੍ਞਾਣ ਨਿਰੋਧਕ੍ਖਣੇ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ''ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾ''ਤਿ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਨਯੇਨੇਵ। ''ਤਦੇਕਟ੍ਠਮੋਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤੇਨ ਰਾਗੇਨ ਤੇਨ ਦੋਸੇਨ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਚਿਤ੍ਤੇ ਏਕਤੋ ਠਿਤਸ੍ਸ ਮੋਹਸ੍ਸ। ਨ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੋਹਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਸ ਪਥਮਮਗ੍ਗੇ ਏਵ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ। ਨਾਪਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੋਹਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੇ ਏਵ ਪਹਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾ। ''ਧਮ੍ਮਿਕੇਸੂ''ਤਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ। ''ਯਤੋ''ਤਿ ਯੰਕਾਰਣਾ। ਬਲਵਨ੍ਤਕਾਰਣਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤੇਸੰ''ਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਨੰ। ''ਸਲ੍ਲਿਖਨ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਬਹਲਪਕ੍ਖੰ ਥੂਲਭਾਗੰ ਸੁਟ੍ਠੁਲਿਖਨਵਸੇਨ। ਅਧਿਚ੍ਚੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਥਾਪਵਤ੍ਤੰ ਕਾਲੰ ਅਧਿਚ੍ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ । ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਾਨੰ। ''ਤੇਸੰ ਪੀ''ਤਿ ਸਕਦਾਗਾਮੀਨਮ੍ਪਿ। ''ਮੇਥੁਨਵਤ੍ਥੁ ਸਮਾਯੋਗੋ ਇਚ੍ਛਿਤੋ''ਤਿ ਜਾਯਮ੍ਪਤੀਨੰ ਮੇਥੁਨਕਮ੍ਮਸਮਾਯੋਗੋ ਨਾਮ ਸਕਦਾਗਾਮੀਨੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤੋ। ਥੇਰੇਹਿ ਅਧਿਚ੍ਚੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੰ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਮਨ੍ਤੰ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ। ਸਕਦਾਗਾਮੀਨੰ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋਪਿ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਤਿ। ''ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਮਨੋਰਥਮਤ੍ਤੰਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਇਦੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਟ੍ਠਸਾਲਿਨਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤੇ''ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰੇ ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤੇ। ''ਮਿਗਾਸਾਲ਼ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਮਿਗਾਸਾਲ਼ਨਾਮਿਕਾਯ ਉਪਾਸਿਕਾਯ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ। ਕੇਚਿ ਇਮੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੰ ਨ ਰੋਚੇਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਸਿਵਤ੍ਥੇਰਵਾਦੰ ਰੋਚੇਨ੍ਤਿ। ''ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ''ਤਿ ਮੇਥੁਨ ਧਮ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਰਤਸ੍ਸ। ''ਸਕਦਾਗਾਮਿਤ੍ਤੰ ਬਜਾਕਤੰ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇ ਸੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਇਧ ਸਕਦਾਗਾਮਿਭਾਵੰ ਪਤ੍ਵਾ ਤੁਸਿਤਾਕਾਯੰ ਉਪਪਨ੍ਨੋਤਿ ਏਵੰ ਤਸ੍ਸ ਯੰ ਸਕਦਾਗਾਮਿਤ੍ਤੰ ਭਗਵਤਾ ਬਜਾਕਤੰ। ''ਅਧਿਗਮਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਭਾਵੰ ਪਟਿਲਾਭਵਸੇਨ। ਨ ਪਨ ਅਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ ਸਤੋ ਅਧਿਗਮਵਸੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਮਰਣਾਸਨ੍ਨਕਾਲੇਪਿ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਹ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਫਲਾਧਿਗਮਨੰ ਨਾਮ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਨ ਦੁਕ੍ਕਰਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਨ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਥੇਰਵਾਦਰੋਚਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ''ਸਕਿੰਦੇਵ ਇਮੰਲੋਕੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਇਤੋ ਪਰਲੋਕੰ ਗਮਨਸ੍ਸ ਚ ਤਤੋ ਪੁਨ ਇਧਾਗਮਨਸ੍ਸ ਚ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੁਦ੍ਧੇਨ ਮਗ੍ਗਨਿਯਾਮੇਨ ਕਾਮਭਵੇ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮੋਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਕਥੰ। ਇਧ

ਪਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਇਧ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ, ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਵਾ ਇਧ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀਤਿ। ਸੇਸਾਪਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਯਾਮੇਨ ਸਿਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। ਇਧ ਪਤ੍ਵਾ ਇਧ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ। ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ। ਇਧ ਪਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ। ਤਤ੍ਥ ਪਤ੍ਵਾ ਇਧ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਤੀਸੁ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੇਸੁ ਏਕੋਸਤ੍ਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁ ਪਰਮੋ ਏਵ ਮਗ੍ਗਨਿਯਾਮੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਸੇਸਾ ਪਨ ਦ੍ਵੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਯਾਮੇਨ ਸਿਦ੍ਧਾ। ਛ ਸਕਦਾਗਾਮੀਸੁ ਦ੍ਵੇ ਏਵ ਮਗ੍ਗਨਿਯਾਮੇਨ ਸਿਦ੍ਧਾ। ਸੇਸਾ ਪਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਯਾਮੇਨ ਸਿਦ੍ਧਾ। ਤਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗਸਿਦ੍ਧੇਸੁ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨ ਸਕਦਾਗਾਮੀਸੁ ਸਙ੍ਕਰੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਸਿਦ੍ਧੇਸੁ ਪਨ ਸਙ੍ਕਰੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧੇ ਸਤਿ, ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤੇਨ ਸਙ੍ਕਰੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾਤਿ ਪਾਠਵਸੇਨ ਆਗਮਨਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਆਗਨ੍ਤਾਤਿ ਪਨ ਪਾਠੋ ਯੁਤ੍ਤੋ। ਆਗਮਨਸੀਲੋ ਆਗਮਨ ਧਮ੍ਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਕਦਾਗਾਮੀ ਨਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਏਸੇਵਨਯੋ। ਅਰਹਤੋ ਭਾਵੋ ਅਰਹਤ੍ਤੰ। ਅਰਹਤ੍ਤ ਮਗ੍ਗੰ। ਦਕ੍ਖਿਣਾਯ ਵਿਪਤ੍ਤਿਕਰਾਨਾਮ ਅਪ੍ਪਫਲ ਅਪ੍ਪਾਨਿਸੰਸਕਰਾ। ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਰਾ ਨਾਮ ਮਹਪ੍ਫਲ ਮਹਾਨਿਸੰਸਕਰਾ। ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਗੁਣਾ ਨਾਮ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞ੍ਞਾਣ ਦਸ੍ਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਗੁਣਾ। ''ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੇਸੂ''ਤਿ ਦਕ੍ਖਿਣਾਰਹ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ। ''ਧੁਰੰ''ਤਿ ਪਧਾਨਸੀਸਟ੍ਠਾਨਿਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਦ੍ਧਾ ਏਵ ਧੁਰੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸਦ੍ਧਾਧੁਰੋ। ਏਵੰ ਪਞ੍ਞਾਧੁਰੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵੀਰਿਯਧੁਰੋ ਨ ਗਹਿਤੋਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਸਦ੍ਧਾਵਾਹੀ ਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਵਾਹੀ ਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵੀਰਿਯਵਾਹੀ ਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹਿਤੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਵੀਰਿਯਵਾਹੀ ਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਮਗ੍ਗੰ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਮਹਨ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ, ਅਪਾਯਮੂਲਕਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਾ ਚ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਚ ਦ੍ਵੇ ਉਜੁਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਸਦ੍ਧਾ ਨਿਵਿਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਨਿਵਿਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਦ੍ਧਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾਦਿਟ੍ਠਿਯੋ ਚ ਉਜੁਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਾ। ਯਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਿ। ਯਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾਤਿ। ਅਪਿ ਚ ਸਦ੍ਧਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਵਿਧਮਤਿਯੇਵ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਵਿਧਮਨੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਰਦ੍ਧ ਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਸੁ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦਮਤ੍ਤੇਨਪਿ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯੋ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰਿਭਾਵਞ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰੰ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤਭਾਵਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰਿਭਾਵਞ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰੰ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਭਾਵਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਵੀਰਿਯੰ ਪਨ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਨੰ ਪਟਿਪਕ੍ਖਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤਾਸੰ ਸਹਾਯੋਪਿ ਹੋਤਿ, ਧੁਰਭੂਤਞ੍ਚ। ਪਗ੍ਗਹਲਕ੍ਖਣਞ੍ਹਿ ਵੀਰਿਯੰ। ਤੰ ਸਦ੍ਧੰਪਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਞ੍ਞੰਪਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿੰਪਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਮ੍ਪਿ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿਯੇਵ। ਕੁਤੋਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯੋ ਪਜਹਿਤ੍ਤੰ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਵੀਰਿਯਵਾਹੀਤਿ ਚ ਵੀਰਿਯਧੁਰੋਤਿ ਚ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ। ਕਾਯਸਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਪਨ ਸਦ੍ਧਾ ਚ ਪਞ੍ਞਾ ਚ ਸਮਬਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵੀਰਿਯਞ੍ਚ ਸਯੰ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਤਦੁਭਯੰ ਉਪਬ੍ਰੂਹੇਤਿ। ਸੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਦੁਭਯਬਲੇਨ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਦਯੋ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿਭਾਵੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਭਤੋਭਾਗ ਵਿਮੁਤ੍ਤਭਾਵੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਇਮੇਸੁ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਥਾਮੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਾਕਟੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਵੀਰਿਯਾਧਿਕਾਤ੍ਵੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਨ ਵੀਰਿਯਧੁਰੋਤਿ। ਚਤੁਪ੍ਪਟਿਪਦਾ ਨਾਮ ਦੁਕ੍ਖਾਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ। ਦੁਕ੍ਖਾਪਟਿਪਦਾ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾ। ਸੁਖਾਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ। ਸੁਖਾਪਟਿਪਦਾ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾ। ਤਿਵਿਧਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਨਾਮ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਅਨਿਮਿਤ੍ਤੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ। ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤੋ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ। ''ਤਯੋ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਨੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਯੁਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਅਪਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਏਵ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਨਾਮ। ਸੋ ਤਿਵਿਧੋ। ਆਯੁਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਪਥਮਭਾਗੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ, ਦੁਤੀਯਭਾਗੇ, ਤਤੀਯਭਾਗੇਤਿ। ਇਮੇ ਤਯੋ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਿਨੋ ਨਾਮ। ਉਪਹਚ੍ਚਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਨਾਮ ਆਯੁਕਪ੍ਪ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ। ਉਦ੍ਧੰ ਮੁਖੋ ਵਟ੍ਟਸੋਤੋ ਏਤਸ੍ਸਾਤਿ ਉਦ੍ਧੰਸੋਤੋ। ਅਕਨਿਟ੍ਠੰ ਅਵਸ੍ਸੰ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮੰ ਸਸਙ੍ਖਾਰੰ ਸਪ੍ਪਯੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਸਸਙ੍ਖਾਰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ। ਸਙ੍ਖਾਰਰਹਿਤੇਨ ਸੁਖੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਮ੍ਮੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ ਅਸਙ੍ਖਾਰ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ। ''ਦ੍ਵਾਦਸ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਏਕਬੀਜਿਕਾ ਤਯੋ। ਤੇ ਏਵ ਚਤੂਹਿ ਪਟਿਪਦਾਹਿ ਗੁਣਿਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸ। ਦ੍ਵਾਦਸ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾ ਏਵ।

ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਏਵ ਅਨਾਗਾਮਿ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ ਏਵ। ''ਅਜ੍ਝੋਸਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਧਿਓਸਿਤਸ੍ਸ। ਮਮੇਵਿਦਨ੍ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਸ੍ਸ। ਗਿਲਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਬਹਲੇਨ ਥੂਲੇਨ ਕਾਮਰਾਗੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ ਬਹਲਰਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾ। ਆਰੁਪ੍ਪੇਸੁ ਚ ਤਸ੍ਸੋ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਵ ਅਤ੍ਥਿ। ਨ ਚਤਸ੍ਸੋ ਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਨਿਰੋਧੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਸੁ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਆਦਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਨਿਰੋਧੋ ਨਾਮ ਪਥਮਜ੍ਝਾਨੇ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਨਂ ਨਿਰੋਧੋ। ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਸਞ੍ਞਾ। ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਕਸਿਣ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਨਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣ ਸਞ੍ਞਾ। ਦੁਤੀਯਜ੍ਝਾਨੇ ਵਿਤਕ੍ਕ ਵਿਚਾਰਾਨਂ ਨਿਰੋਧੋਤਿਆਦਿਨਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬ ਨਿਰੋਧੋ। ''ਤਤੋ ਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨਂ''ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਨ ਚਤੁਕ੍ਕਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਦੁਭਯਂਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੁਰੂਪਂ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇਵ। ਯੁਗਨਨ੍ਧਂ ਨਾਮ ਦ੍ਵਨ੍ਨਂਬਨ੍ਧਨਂ, ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਯੁਗਨਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ''ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ ਵੁਟ੍ਠਾਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਸਿਭਾਵਪਤ੍ਤਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਞ੍ਚ ਵੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਾ ਬਦ੍ਧੇਸੁ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੁ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਬਲੇਨੇਵ ਅਨੁਰਾਯਾਭਾਵਤੋ ਵਿਸੁਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਰੀਰਾਬਦ੍ਧੇ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ''ਨਾਨਾਬਦ੍ਧਾਨੀ''ਤਿ ਨਾਨਾਠਾਨੇਹਿ ਆਬਦ੍ਧਾਨਿ। ਨਾਨਾਠਾਨੇਸੁ ਠਪਿਤਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਪਰਿਸ੍ਸਯੇਨਾ''ਤਿ ਅਨੁਰਾਯੇਨ। ਮਾਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤੁਤਿ ਵਾ ਨਾਨਾਬਦ੍ਧ ਅਵਿਕੋਪਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਤਦਾ ਵੁਟ੍ਠਹਾਮੀਤਿਵਾ ਸਙ੍ਘਪ੍ਪਤਿਮਾਨਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਸਤ੍ਥੁਪਕ੍ਕੋਸਨਂਪਿ। ''ਅਦ੍ਧਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਕਾਲਸ੍ਸ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਣਂ। ਮਰਣਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਬਲੇਨਪਿ ਪਟਿਬਾਹਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਹੋਤਿ। ਅਨ੍ਤੋ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਮਰਣੇ ਸਤਿ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਏਤਞ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤਂ ਯਂ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾਨਂ ਮਰਣਾਸਨ੍ਨੇ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨਂ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦਕਥਾਨੁ ਸਾਸਨਿਕਮ੍ਮਂ। ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਗਰਹਾ ਵਿਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੇ ਗਰਹੇਯ੍ਯੁਂ। ਗੋਤਮਸਾਵਕਾਨਂ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਏਕਂ ਮਰਣਮੁਖਂ। ਯਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਸੁਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਰਣਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਨਰਿਯ ਕਮ੍ਮਂ ਹੇਤਨ੍ਤਿ।

''ਯਦਤ੍ਥਂ''ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਰਸਸ੍ਸਾਦਤ੍ਥਂ। ''ਤਦਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਰਾਮਿਸ ਸੁਖਂ ਨਾਮ ਆਮਿਸਰਹਿਤ ਸੁਖਂ। ਦੁਵਿਧਞ੍ਹਿ ਸੁਖਂ ਸਾਮਿਸਸੁਖਞ੍ਚ ਨਿਰਾਮਿਸਸੁਖਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਲੋਕੇ ਇਟ੍ਠ ਕਨ੍ਤ ਮਨਾਪਿਯਾ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੇ ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਮਸਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਆਮਿਸਾ ਨਾਮ। ਯਞ੍ਚਸੁਖਂ ਤੇ ਆਮਿਸੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਸਾਮਿਸਸੁਖਂ ਨਾਮ। ਯਂ ਲੋਕੇ ਦਿਬ੍ਬਂ ਸੁਖਂ ਮਾਨੁਸਕਂ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਮਮਾਯਨ੍ਤਿ। ਯਞ੍ਚ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਂ ਮਹਾਜਨਂ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਪਾਯਭਯ ਵਟ੍ਟਭਯਾਨਿ ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਝਾਨਸੁਖ ਮਗ੍ਗਸੁਖ ਫਲਸੁਖ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਂ ਪਨ ਨਿਰਾਮਿਸਸੁਖਂ ਨਾਮ। ਯਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸੁਖਨ੍ਤਿ ਚ ਪਵਿਵੇਕਸੁਖਨ੍ਤਿ ਚ ਉਪਸਮਸੁਖਨ੍ਤਿ ਚ ਸਮ੍ਬੋਧਿਸੁਖਨ੍ਤਿ ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਨ੍ਤਿ ਚ ਅਰਿਯਸੁਖਨ੍ਤਿ ਚ ਅਨਵਜ੍ਜਸੁਖਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਞ੍ਚ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਂ ਅਰਿਯਜਨਂ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਪਾਯਭਯ ਵਟ੍ਟਭਯਾਨਿ ਸਮ੍ਪਰਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ''ਅਸ੍ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨਾ''ਤਿ ਕਿਲੇਸਪਲਿਬੋਧੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਪੁਲ ਗਮ੍ਭੀਰ ਸਨ੍ਤ ਪਣੀਤਰਸਤ੍ਤਾ ਚ ਅਹੋਸੁਖਂ ਅਹੋਸੁਖਨ੍ਤਿ ਉਦਾਹਰਨ੍ਤੇਨਪਿ ਅਸ੍ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠੇਨਾਤਿ।

ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਗਹਾਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਗਮਗਾਥਾਸੁ।

੨੬੨. ਚਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚਾਰਿਤ੍ਤਂ। ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਧਮ੍ਮਜਾਤਂ। ''ਕੁਲਾਚਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਕੁਲਪਰਮ੍ਪਰਤੋ ਆਗਤੇਨ ਆਚਾਰੇਨ। ''ਞਾਤਿ ਮਿਤ੍ਤ ਧਨ ਭੋਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ''ਵਿਸਾਲੇ''ਤਿ ਵਿਪੁਲੇ। ''ਤੇਨਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਪਦਸ੍ਸ ਵਿਭਤ੍ਤਜਨ੍ਤ ਦਸ੍ਸਨਂ। ''ਸਦ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦਸਦ੍ਧਾਵਸੇਨ। ''ਅਭਿਵੁਡ੍ਢਾਨਂ''ਤਿ ਹਾਨਭਾਗਿਯ ਠਿਤਿਭਾਗਿਯਭਾਵਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯ ਭਾਵਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਅਤਿਸ੍ਸਯ ਵੁਡ੍ਢਾਨਂ। ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨ ਪਰਵਮ੍ਭਨਾਦਿ ਦੋਸੇਹਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ। ਨਂ ਨਂ ਜਨਂ ਪਾਤਿਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਨਮ੍ਪੋ। ਦਿਟ੍ਠਦਿਟ੍ਠੇਸੁ ਮੇਤ੍ਤਾਵਿਹਾਰੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਆਵੁਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਵੁਯੋ। ਨਾਮਂ। ਨਮ੍ਪੋ ਇਤਿ ਅਵੁਯੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਨਮ੍ਪਵੁਯੋਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥੋ। ''ਪਣਿਧਾਯਾ''ਤਿ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥਂ

ਨਿਵਤ੍ਤੇਤਿ ‘‘ਭੁਸਂ ਨਿਧਾਯਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ। ‘‘ਉਪਾਦਾਯ ਪਟਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯਦਸ੍ਸਨਮੇਤਂ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਨੁਬੁਦ੍ਧੀਨਂ’’ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖੇ ਧਰਮਾਨਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਪਚ੍ਛਿਮ ਜਨਾਨਂ ਵਾ’’ਤਿ। ਅਨੁਕਮ੍ਪਨਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪੋ। ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਇਮੇ ਜਨਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮਤ੍ਥੇਸੁ ਸੁਖੇਨ ਆਜਾਨੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤਬ੍ਯਾਪਾਰੋ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਨੁਦਯਸਙ੍ਖਾਤਾ ਕਰੁਣਾਯੇਵ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਨੁਦਯਂ ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ’’ਤਿ। ‘‘ਪਤ੍ਥਿਤਂ’’ਤਿ ਵਾ ਸਾਧੁਵਤਸ੍ਸ ਯਂ ਥੇਰੋ ਏਵਰੂਪਂ ਪਕਰਣਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵਂ ਚਿਰਕਾਲਂ ਪਤ੍ਥਿਤਂ ਆਸਿਂਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਖੁਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾਟੀਕਾਯਂ’’ਤਿ ਪੋਰਾਣਟੀਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋਮਵਿਹਾਰੋਤ੍ਵੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੀਪੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਗਾਥਾਯਂ ‘‘ਅਥਾ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂਕਾਲੇ। ‘‘ਏਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਨਗਰੇ। ‘‘ਸਦ੍ਦੋ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਰਾਜਾ ਏਵਰੂਪਂ ਮਙ੍ਗਲਹਤ੍ਥਿਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਨੇਤਂ ਪਤਿਰੂਪਂ ਯਂ ਰਞ੍ਞਾ ਕਤਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤੋ ਅਮਨਾਪਸਦ੍ਦੋ। ‘‘ਭੇਰਵੋ’’ਤਿ ਭੀਰੁਤਾਜਨਕੋ ਭਯਾਨਕੋ। ‘‘ਸਿਵੀਨਂ’’ਤਿ ਸਿਵਿਰਟ੍ਠਵਾਸੀਨਂ। ‘‘ਰਟ੍ਠਵਡ੍ਢਨੇ’’ਤਿ ਰਟ੍ਠਂ ਵਡ੍ਢੇਤੀਤਿ ਰਟ੍ਠਵਡ੍ਢਨੋ। ਹਤ੍ਥਿਨਾਗੋ। ਸੋ ਹਿ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਆਜਾਨਿਯੋ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਰਟ੍ਠੇ ਤਂ ਅਭਿਮਙ੍ਗਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਰਟ੍ਠੇ ਦੇਵੋ ਸਮ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਤਿ, ਨਾਨਾਭਯੁਪਦ੍ਦਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਲੋਕਸਮ੍ਮਤੋ ਮਙ੍ਗਲਹਤ੍ਥੀ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਿਵੀਨਂ ਰਟ੍ਠਵਡ੍ਢਨੇ’’ਤਿ। ‘‘ਵਿਤ੍ਥਿਣ੍ਣੋ’’ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋ। ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਧਨੀਯਨ੍ਤਿ ਮਹਾਜਨੇਹਿ ਦਟ੍ਠੁਂ ਪਤ੍ਥੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਧਞ੍ਞਾ। ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ। ਅਧਿਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਧਿਵਾਸੋ। ਧਞ੍ਞਾਨਂ ਅਧਿਵਾਸੋਤਿ ਸਮਾਸੋ। ਅਜ੍ਝਾਵਸਿਂਸੁ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਅਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਂ। ਕਿਤ੍ਤਿਗੁਣਵਸੇਨ ਉਦੇਨ੍ਤਿ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਉਦਿਤਾ। ਉਦਿਤਾਨਂਪਿ ਉਦਿਤੋਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਨਭਮਜ੍ਝੇ’’ਤਿਆਦਿਂ। ਸਾਰਜ੍ਜਨਂ ਸਾਰਦੋ। ਵਿਗਤੋ ਸਾਰਦੋ ਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਸਾਰਦੋ। ਵਿਸਾਰਦਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਂ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵੇਸਾਰਜ੍ਜਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਵੇਸਾਰਜ੍ਜਂ। ਤੇਪਿਟਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਂ ਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਞ੍ਞਾਣਂ। ਤਂ ਆਦਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਪਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਵੇਸਾਰਜ੍ਜਾਦਿ ਪਞ੍ਞਾ। ਪਾਪਤੋ ਲਜ੍ਜਨਸੀਲਾਤਿ ਲਜ੍ਜਿਨੋਤਿ ਆਹ ‘‘ਪਾਪਗਰਹਿਨੋ’’ਤਿ। ਪਾਪਂ ਧਮ੍ਮਂ ਗਰਹਨ੍ਤਿਆਦੀਨਵਂ ਕਥਯਨ੍ਤਿ ਸੀਲੇਨਾਤਿ ਪਾਪਗਰਹਿਨੋ। ‘‘ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੁ’’ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਰਨ੍ਤੁ। ਵਿਸੇਸੇਨ ਭਵਨ੍ਤਿ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਭਵਾ। ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਚ ਤਾਨਿ ਵਿਭਵਾਚਾਤਿ ਪੁਞ੍ਞਵਿਭਵਾ। ਵਿਪੁਲਪੁਞ੍ਞਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਵਿਪੁਲਾਨਂ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯ ਸਵਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਦਯੋ। ਲੋਕੇ ਬਹੂਸੁ ਦਸ੍ਸਨੇਸੁ ਇਤੋ ਉਤ੍ਤਰਂ ਅਞ੍ਞਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ। ਰਤਨਤ੍ਤਯਦਸ੍ਸਨਂ। ਚਤੁਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚ। ਰਤਨਤ੍ਤਯਗੁਣਕਥਾਸਵਨਂ , ਖਨ੍ਧਾਯਤਨ ਧਾਤੁ ਸਚ੍ਚਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾਸਵਨਞ੍ਚ ਸਵਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ ਨਾਮ। ਤੇਸੁ ਰਤਨਤ੍ਤਯਾਦੀਸੁ ਸਦ੍ਧਾ ਪਟਿਲਾਭੋ ਲਾਭਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ ਨਾਮ। ਤੇਸਮੇਵ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਸਰਣਂ ਅਨੁਸ੍ਸਤਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ ਨਾਮ। ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਵਾ ਵਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਕਰਣੇਨ ਵਾ ਪਰਿਚਰਣਂ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ ਨਾਮ। ਬੁਦ੍ਧਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਸੁ ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ ਨਾਮ। ਤਾਦਿਸੇ ਪਞ੍ਞਾਵਦਾਤਗੁਣਸੋਭਾਦਿਕੇ ਗੁਣੇ ਅਵਸ੍ਸਂ ਭਜਨ੍ਤਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਤਾਦਿਸਗੁਣਭਾਗਿਨੋ। ‘‘ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਭਵਿਤੁਂ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਦੀਪਨਿਯਾ ਨਿਗਮਗਾਥਾਸੁ।

‘‘ਬਸ੍ਸੁਜੁਸੁਞ੍ਞਚਮ੍ਮੇਕਮ੍ਹੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਬਸ੍ਸੂ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯ ਸਙ੍ਕੇਤ ਵਚਨਂ। ‘‘ਚਮ੍ਮਂ’’ਤਿ ਦ੍ਵਿਸਙ੍ਖ੍ਯਾਯ। ਏਕਞ੍ਚ ਦੁਕਞ੍ਚ ਸੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਚਾਤਿ ਗਣਨਕ੍ਕਮੋ। ਸਹਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਸਤ ਅਟ੍ਠਸਙ੍ਖ੍ਯਾਤੇ ਸਾਕੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਸਨਯੋ ਪਰਤੋ ‘‘ਨਵਪਞ੍ਚ ਚਮ੍ਮੇਕਮ੍ਹੀ’’ਤਿ ਪਦੇਪਿ। ਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾਸੁ। ਨਗਰਤਿ ਨ ਚਵਤੀਤਿ ਨਗਰਂ। ਥਾਵਰਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਰਞ੍ਜੇਤੀ’’ਤਿ ਰਮੇਤਿ। ਖੇਮਸੁਭਿਕ੍ਖਤਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਅਨਾਗਤੇ ਜਨੇ ਗਮਾਪੇਤਿ, ਆਗਤੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਦੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਰੋਹਿਤਮਿਗਾ ਨਾਮ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਮਿਗਾ। ‘‘ਸਾਕੇ’’ਤਿ ਸਾਕਨਾਮੇਨ ਰਞ੍ਞਾ ਪੁਨ ਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ ਇਮਂ ਕਲਿਯੁਗਂ ਸਾਕਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਂ ਏਤਰਹਿ ਸਾਕ੍ਰਰਾਜਨ੍ਤਿਪਿ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ। ਸਾਕਰਾਜਾ ਚ ਨਾਮ ਉਤ੍ਤਰਾਪਥੇਸੁ ਏਕੋ ਗਨ੍ਧਾਰਰਾਜਾ। ਯਂ ਜੇਟ੍ਠਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਨ੍ਨਲਦ੍ਧਿਕਾ ਵਜ੍ਜੀਭਿਕ੍ਖੂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮ ਵਿਨਯਂ ਮਹਾਸਙ੍ਘੀਕਂ ਨਾਮ ਸਙ੍ਗਹਂ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਚ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਙ੍ਗਹੋ ਉਤ੍ਤਰਾਪਥੇਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਯਸਤ੍ਥੇਰ ਸਙ੍ਗਹੋ ਪਨ ਦਕ੍ਖਿਣਾਪਥੇਸੂਤਿ। ਚਤ੍ਤਾਰਿਯੁਗਾਨਿ ਨਾਮ ਲੋਕੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ ਸਤਜਯੁਗਂ, ਦ੍ਵਾਪਰਯੁਗਂ, ਤੇਤ੍ਰਯੁਗਂ, ਕਲਿਯੁਗ,ਨ੍ਤਿ। ਯੁਗਨ੍ਤਿ ਚ ਆਯੁਪਰਿਮਾਣਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਦਾਨਿਪਨ ਕਲਿਯੁਗਂ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਾਕੇਤਿ ਕਲਿਯੁਗੇ’’ਤਿ। ਪਾਪਯੁਗੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਲ ਤੀ’’ਤਿ

ਸਾਲਿਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਨੰ ਸੋਧਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਏਵੰ ਮੂਮ੍ਮਦੇਸਵੋਹਾਰੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮੰ ਅਰਞ੍ਞੰ। ਤੰ ਪਨ ਮੁੰਰ੍ਵਾਨਗਰਸ੍ਸ ਏਸਨ੍ਨੇ ਪਞ੍ਚਧਨੁਸਤਿਕੇ ਪਦੇਸੇ ਜਾਤੰ। ‘‘ਵਿਸ੍ਸੁਤੇ’’ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਨ ਕਿਤ੍ਤਿਤੇ। ਸਾਰਞ੍ਚ ਅਸਾਰਞ੍ਚ ਵਿਵੇਚੇਨ੍ਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿਸੀਲੇਨਾਤਿ ਸਾਰਾਸਾਰ ਵਿਵੇਕਿਨੋਤਿ ਵਚਨਤ੍ਥੋਤਿ।

ਇਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨਿਯਾ ਅਨੁਦੀਪਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧. ਪਰਮਤ੍ਥਦੀਪਨੀ ਨਾਮ, ਯੇਨ ਥੇਰੇਨ ਸਾ ਕਤਾ।

ਤੇਨੇਵੇ ਸਾ ਕਤਾ ਹੋਤਿ, ਅਯੰ ਤਸ੍ਸਾਨੁ ਦੀਪਨੀ।

੨. ਅਟ੍ਠਸਤ੍ਤਦ੍ਵਯੇਕਮ੍ਹਿ, ਸਾਕੇ ਸਾ ਜੇਟ੍ਠਮਾਸਕੇ।

ਕਾਲ਼ੇ ਨਵਮਿਯੰ ਦਿਵਾ, ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਤਾ।

ਅਨੁਦੀਪਨੀ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।